

Emmanuel – Het smartvol lijden van onze Heer en Zaligmaker Jezus Christus

Inleiding op het smartvol lijden van onze Heer en Zaligmaker Jezus Christus.

Vroeger hebben wij reeds 3 of 4 keren een of anderhalve bladzijde weggelaten, die ons minder of niet belangrijk schenen, omdat ze het verhaal eerder onnodig verlengden. Zo willen wij nu doen met de inleiding die Brentano plaatste aan het begin van het lijdensverhaal. Volledigheidshalve geven wij die passages later als toevoegsels.

Overigens betreft deze inleiding slechts het verhaal van het laatste avondmaal. Hierin legt Brentano er de nadruk op, dat er geen tegenspraak bestaat tussen het verhaal van K. Emmerick en dat der Evangeliën. Integendeel, sommige moeilijkheden die ontstaan uit de vergelijking der evangeliëverhalen onderling, worden door het verhaal van onze zienster op de natuurlijkste en meest bevredigende wijze opgelost. Dit is ten andere ook waar voor de Evangeliën in hun geheel. Hierin komen veel trekken en bijzonderheden door K. tot hun volle recht en betekenis.

Als inleiding willen wij hier een heel kort woord plaatsen over de schoonheid van dit gedeelte van Katarina Emmericks verhalen, beschouwingen, openbaringen of hoe men ze noemen wil. Reeds meer dan eens hebben wij de mening geuit, eerst op gezag van meer bevoegde kenners, dan ook uit eigen overtuiging dat deze lijdensbeschouwingen behoren tot het heerlijkste wat de wereldletterkunde ons in dit litterair genre te bieden heeft, of eenvoudiger gezegd: ze zijn het schoonste wat op dit gebied in de wereld bestaat. De Evangeliën laten wij hier geheel buiten beschouwing.

Talrijke meningen van geleerde bevoegde mannen, kunstenaars, theologen en noem maar op, zou ik kunnen citeren, doch aangezien deze inleiding kort moet zijn, zal ik mij bij een enkele bekentenis beperken. Het is een impliciete, om zo te zeggen onbewuste bekentenis

en daarom is ze des te waardevoller. Misschien heeft de priester criticus er nooit aan gedacht hoe ver strekkend zijn uitspraak was, maar toch wordt onze bewering, zoals wij ze boven formuleerden, erdoor bevestigd.

In een overzicht van de letterkundige voortbrengselen in de vorige decennia schreef priester A. Lambert in 'Revue diocésaine de Tournai', déc. 1947, blz. 545: "Het drama van Kalvarië heeft de subliemste meesterwerken van muziek en schilderkunst geïnspireerd. Aan schrijvers en dichters evenwel bood dit drama een minder gunstig onderwerp. Na Katarina Emmericks overwegingen op het Bitter Lijden en vooral na de Evangelieverhalen doen al de letterkundige voortbrengselen, zelfs die van Claudel en Péguy teleurstellend aan."

Dit is klaarblijkelijk zoveel gezegd als: "Het Bitter Lijden van K. Emmerick is het heerlijkste wat in de letterkunde op dit gebied bestaat."

Waarom zou ik hier niet mogen aan toevoegen – iets waarvan ik ten diepste doordrongen ben – "Een groot gedeelte van Katarina's Christusleven evenaart het Bitter Lijden in schoonheid."

Kan er aan K.'s werk een mooier, spontaner, dus betrouwbaarder hulde gebracht worden dan de bekentenis van die priester criticus?

Als inleiding op het lijdensverhaal moge het voorgaande volstaan.

***

In de voorgaande aflevering is verhaald Magdalena's laatste zalving van Jezus, en Judas' verraad op woensdag 28 maart.

Nu volgt, zeer uitvoerig beschreven, Jezus' lijden de 3 volgende dagen en zijn eerste verschijningen op paaszondag.

Witte donderdag, 29 maart = 13 Nisan. –

Jezus heeft heden de leeftijd bereikt van 33 jaar, 17 weken en 6 dagen.

Morgen, Goede Vrijdag en sterfdag is HIJ 33 jaren en 18 weken. K.E. ziet immers de 25^e november als de historische geboortedag van Jezus en de 30^e maart als zijn historische sterfdag.

Wanneer wij zijn 33 jaren rekenen van 1 januari tot 31 december, 33 jaar later, zijn deze 33 jaren voorafgegaan door 37 dagen en gevolgd door de 88 laatste dagen van zijn leven.

Samen 125 dagen = 17 weken en 6 dagen.

Petrus en Joannes gaan het paasmaal in gereedheid brengen (Mt. 26, 17-20; Mk. 14, 12-17; Lk. 22, 7-14.

1744.

(Terugblik op de laatste handelingen:)

Gisterenavond hielden Jezus en zijn vrienden hun laatste grote maaltijd te Betanië, in het huis van Simon, die door Jezus van zijn melaatsheid was genezen.

Onder de maaltijd zalfde Magdalena Jezus voor de laatste keer. Hieraan had Judas opnieuw aanstoot genomen en was naar Jeruzalem gelopen om met de hogepriesters over de uitlevering van Jezus verder te onderhandelen. Na de maaltijd keerde Jezus uit het huis van Simon naar het huis van Lazarus terug; een deel der apostelen daarentegen gingen overnachten in de herberg buiten Betanië (te Boequeia Dan).

In de nacht kwam Nikodemus nog tot de Heer in het huis van Lazarus, had een lang onderhoud met Hem en keerde vóór dag, door Lazarus een stuk weg vergezeld, naar Jeruzalem terug.

De leerlingen hadden Jezus reeds gevraagd waar Hij voornemens was het paaslam te eten, en *hedenmorgen, vóór het dagaanbreken, riep Jezus Petrus en Joannes tot zich*

en gaf hun nauwkeurige aanwijzingen over alles wat zij zich in Jeruzalem aan te schaffen en voor het paasmaal in gereedheid te brengen hadden en zei hun: "Bij het beklimmen van de berg Sion¹ zult gij een man met de waterkruik ontmoeten. Gij moet hem op de hielen volgen tot in het huis (van het avondmaal) en hem zeggen: "De Meester laat u weten dat zijn tijd nabij is; Hij verlangt het paasmaal bij U te houden." Na dit gezegd te hebben, moet gij u door hem de eetzaal laten tonen, die tot dit doel reeds toegerust is en daar al het nodige in gereedheid brengen."

1745.

Hierop zag ik de 2 apostelen te Jeruzalem in een vallei ten zuiden van de tempel naar de noordzijde van de (westelijke) Sionberg opstijgen. Aan de zuidkant van de tempel stonden meerdere rijen huizen. Hiertegenover volgden zij een opstijgende weg aan de ene kant van een beek, die op de bodem van de diepe vallei vloede en hen van die huizen scheidde.

Toen zij nu op de berg Sion, die hoger was dan de tempelberg, gekomen waren en zich naar het zuidelijk gedeelte van de Sion richtten, troffen zij op een open en ietwat opstijgende plaats in de buurt van een oud gebouw (het Cenakel), dat door een ruim binnenplein omgeven was, de aangeduide man aan, volgden hem

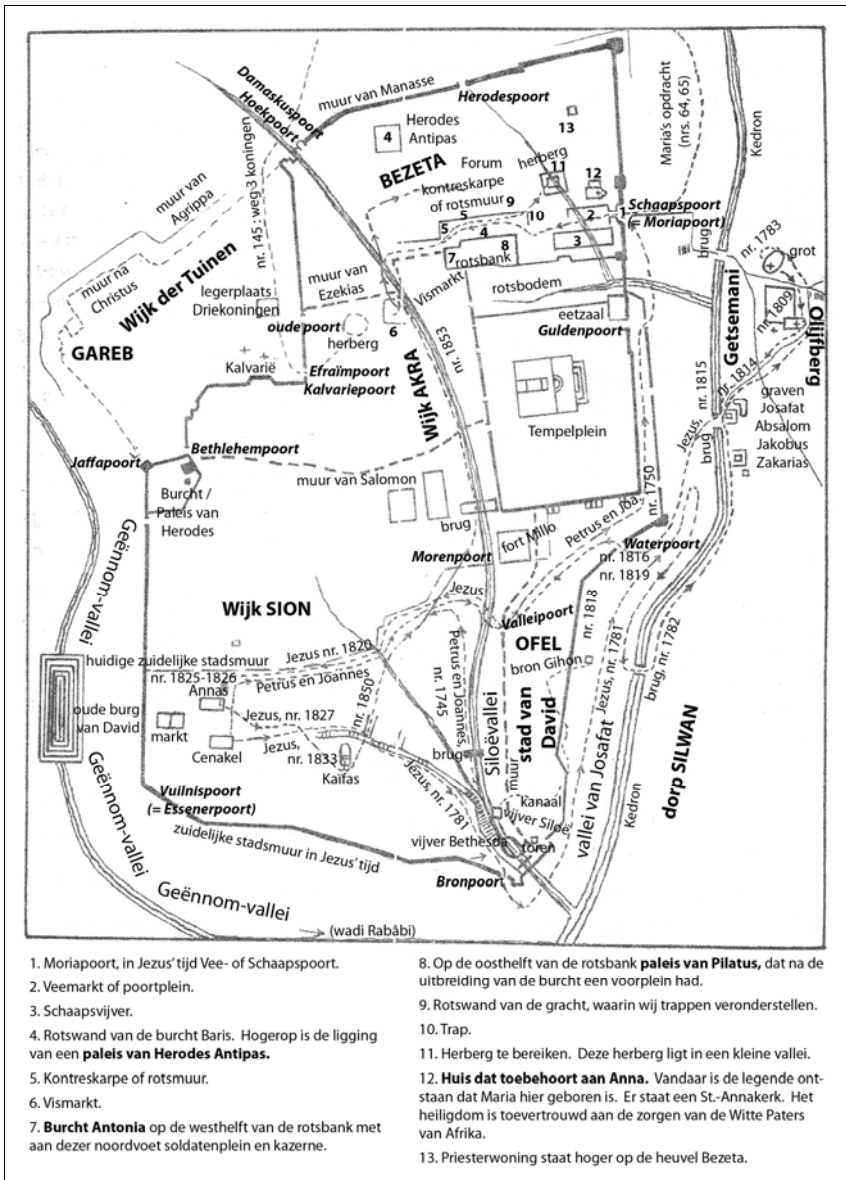
---

¹ Bedoeld is westelijk Sion.

Die man was vermoedelijk water gaan halen in de vijver Siloë en was nu door de apostelen, die geen last te dragen hadden en bijgevolg vlugger doorstapten, ingehaald. De apostelen kenden reeds die man, want op het paasfeest het vorig jaar te Betanië, was hij de huisvader van Jezus geweest, d.i. had de tafel voorgezeten en daarom noemt Matteüs hem 'een zeker man', als om te zeggen: een bekende, een vriend van ons, Mt. 26, 18.

De Evangelist zal wel een reden gehad hebben om de naam van de man niet te noemen.

en dicht bij het huis gekomen, sturden zij hem de woorden toe, die Jezus hun bevolen had hem te zeggen.

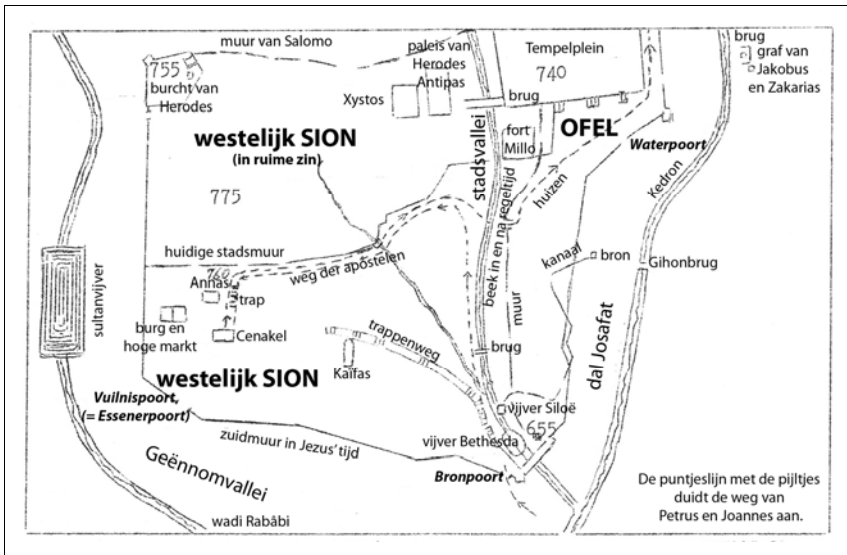

De man was buitengewoon blij, toen hij hen zag en hun boodschap vernam. Hij antwoordde dat er wel reeds een maaltijd bij hem besteld was – de zaal was dus besproken – maar dat men hem niet gezegd had voor wie, doch nu was hij zeer verheugd te vernemen dat het voor de Heer was.

Deze man was Heli, de zwager van Zakarias van Hebron, dezelfde in wiens huis Jezus, het vorige jaar, te Hebron, na de sabbat, de dood van Joannes aan de familie had bekend gemaakt (fasc. 22, nr. 1026, waar men ook ziet dat onder sabbat hier een vasten en plaatselijk feest verstaan moet worden).

Heli had slechts één zoon; deze was een leviet en hij was bevriend met Lukas, nog vóór deze een leerling van Jezus geworden was. Heli had benevens deze zoon nog 5 ongetrouwde dochters.

Hij ging jaarlijks met zijn dienstboden naar het paasfeest, huurde een zaal en richtte een paasmaal in voor mensen die geen huisvader (tafelvoorzitter of gastheer) hadden.

Dit jaar nu had hij een eetzaal (het Cenakel) gehuurd, die het eigendom was van Nikodemus en Jozef van Arimatea. Hij liet de beide apostels het voor deze gelegenheid gehuurde feesthuis zien².

Het Cenakel.

1746.

Op het zuidelijk uiteinde van de berg Sion, niet ver van de thans vervallen en verlaten burg van David en van de markt (zie schets), die van de oostzijde naar die burcht omhooggaat, ligt in een ruim binnenhof een sterk en oud gebouw tussen rijen lommerrijke bomen, die met hun takken door elkaar gegroeid zijn. Het binnenplein is door een dikke, stevige muur omgeven. Ter rechter- en ter linkerzijde van de ingang van het plein liggen nog andere gebouwen en woningen tegen de omheiningsmuur aangeleund.

Zo vindt men daar op het plein, rechts van de ingang, de woning van de keukenmeester en heel dicht daarbij het huis waar zich de H. Maagd en de H. Vrouwen na Jezus' dood zeer dikwijls ophielden.

Het weleer veel ruimer Cenakelgebouw was eenmaal het huis, waar de helden of dappere legeraanvoerders van David woonden en zich in het hanteren van de wapenen en in de krijgskunde oefenden. Ook heeft daar, vóór de opbouw van de tempel, de Verbondsark een tijdlang gestaan; de sporen van haar verblijf in dat huis zijn nog herkenbaar in een onderaardse plaats.

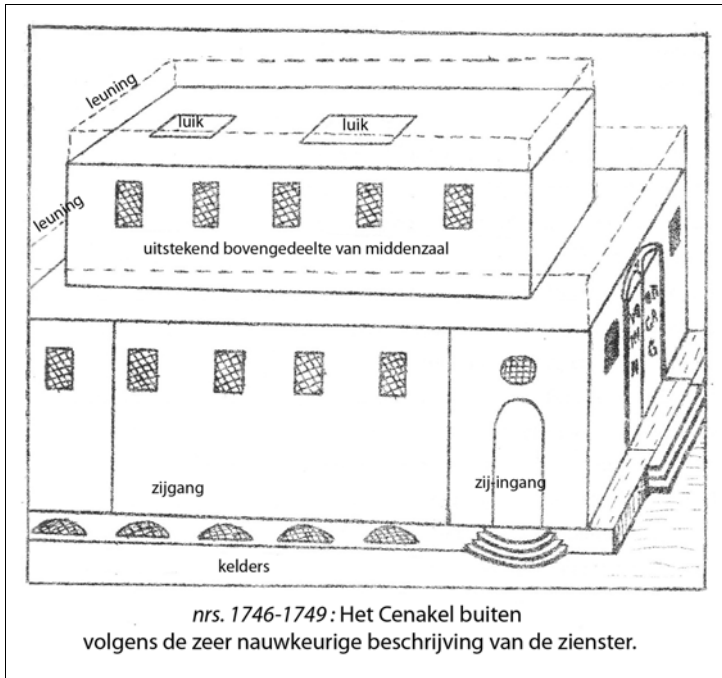
² Hier plaatsen wij nogmaals, maar vereenvoudigd, de onderste helft van het kaartje uit fasc. 2, nr. 62. Een puntlijn duidt de weg der apostelen aan.

Dit is klaarder dan de beschrijving te hernemen, er bijzonderheden aan toe te voegen en ze, zodoende, misschien nog duisterder te maken.

Ik heb ook de profeet Malakias eens in dezelfde kelders verborgen gezien; hij stelde daar zijn voorzeggingen op schrift over het H. Sacrament en het offer van het Nieuw Verbond (Mal. 1, 10-11).

Ook Salomo beschouwde dit huis als eerbiedwaardig en had er iets voorafbeeldends te verrichten, maar ik weet niet meer wat.

Toen een groot gedeelte van Jeruzalem door de Babyloniërs verwoest werd, bleef dit huis gespaard; ik heb veel daarvan gezien, doch op dit weinige na, ben ik alles weer vergeten.

Dit gebouw was in een vervallen toestand, toen het in het bezit kwam van Nikodemus en van Jozef van Arimatea, doch zij hadden het weer opgeknapt. Het hoofdgebouw hadden zij tot een feestzaal voor paasgasten zeer gerieflijk ingericht en zij plachten die zaal met het naderen van Pasen te verhuren, zoals zij het nu ook bij 's Heren laatste paasmaal deden. Buiten de paastijd

gebruikten zij het gehele gebouwencomplex, het jaar door, tot een magazijn van bouw- en grafstenen, die er in grote hoeveelheid opgestapeld werden; ook diende dit gebouw hun tot een steenhouwerswerkplaats.

Jozef van Arimatea immers bezat in zijn geboortestreek steengroeven van prima kwaliteit; hij dreef handel in grafstenen en allerlei behouwen lijstwerk en in zuilen die onder zijn toezicht vervaardigd werden. Nikodemus nam deel aan deze handel en gaf zich zelfs in zijn vrije tijd uit liefhebberij ook over aan het beitelen van beelden. Buiten de feesttijd arbeidde hij hier in de zaal en ook eronder in de kelderruimten. Door deze handel en beeldhouwkunst was hij met Jozef van Arimatea zo bevriend geworden dat zij veel gezamenlijk ondernamen.

1747.

Gedurende het gesprek dat Petrus en Joannes, die door Jezus uit Betanië naar hier gezonden waren, met de huisvader Heli voerden, zag ik Nikodemus in- en uitlopen in het bijgebouw, links op het binnenplein, waarheen men vele stenen van bij de eetzaal aan het overbrengen was.

Zoals reeds gezegd, had Heli het Cenakel dit jaar voor het paasfeest gehuurd. Reeds sedert 8 dagen heb ik daar verscheidene mensen aan het werk gezien om stenen weg te ruimen, het binnenhof te reinigen en de grote eetzaal voor het paasfeest in gereedheid te brengen. Ik meen zelfs leerlingen daar bij gezien te hebben, meer bepaald, als ik me niet bedrieg, de neven van Jozef van Arimatea, Aram en Temeni.

Het hoofdgebouw of eigenlijk Cenakel ligt bijna in het midden van de ommuurde hof, doch meer naar achteren toe; het heeft de vorm van een rechthoek en is rondom omgeven door een lage zuilengang, die zich met de veel HOGER binnenzaal (middenzaal) tot een geheel laat verenigen, wanneer men de verplaatsbare schutsels van tussen de kolommen wegneemt. Immers het gehele eigenlijk gebouw is van binnen doorzichtig,

want het rust op zuilen, doch de ruimten tussen de zuilen zijn gewoonlijk met losse schermen dichtgezet. Het licht valt in de middenzaal binnen door vensteropeningen die boven in de muren aangebracht zijn.

Aan de smalle voorkant heeft het gebouw een voorzaal, die 3 ingangen heeft (K. zegt: bogen). Uit deze voorplaats komt men in de hoge, mooi gevloerde middenzaal, waarin van de zoldering verscheidene lampen neerhangen. Bij feestgelegenheden worden de muren van deze zaal boven de zuilen tot halverhoogte met siertapijten of matten behangen en in de zoldering wordt dan een (het gebruikelijke) luik geopend en overspannen met een floers (= zwarte rouwstof) dat als doorzichtig is en een blauwe weerschijn heeft.

1748.

Het achtereinde van de zaal is door een voorhangsel of gordijn van dezelfde stof als de wandbekleding tot een aparte ruimte afgesloten.

Zo krijgt deze zaal door haar indeling in 3 ruimten, een zekere gelijkenis met de tempel: het Cenakel heeft immers

- een voorzaal,
- een Heilige (middenzaal) en
- een Heilige der Heiligen (afgezonderd achtereinde, hoewel daarachter nog een stookplaats is).

Die afgezonderde plaats dient links en rechts tot het bergen en bewaren van klederen, huisraad en benodigdheden van alle aard.

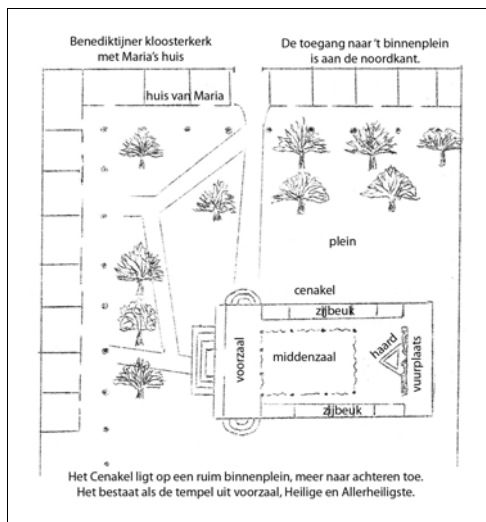
In het midden ziet men een soort altaar: op een voetstuk van 3 opstijgende treden springt uit de achterwand een stenen bank vooruit in de vorm van een rechthoekige driehoek.

Van voren is de spits of rib, waar de 2 zijvlakken zich verenigen, afgestompt. Dit soort altaar (zoals ik het noemde), moet het bovendeel zijn van de oven of haard waarin de paaslammeren

gebraden worden, want heden waren tijdens het maal zelfs de treden rondom gans warm.

Ter zijde in deze kamer is een uitgang naar de plaats of gang achter de muur waaruit de haard (of de oven) vooruitspringt; langs de genoemde zijde daalt men af naar die plaats en daar wordt het vuur gestookt en onderhouden. Ook zijn (langs) daar nog vele andere gewelven en kelders onder de zaal (bereikbaar).

Bij de vooruitspringende oven in de zaal of liever achterplaats (Heilige der heiligen) is aan weerszijden een inrichting of toerusting van kasten met schuifladen, die men uittrekken kan. Er zijn (aan de oven of paashaard) ook openingen, zoals een rooster van boven, en een plaats om vuur te maken, (wellicht holte om heilig vuur te onderhouden, zoals later gesuggereerd wordt), gelijk ook nog andere om het vuur te doven. Ik kan het complex van de inrichting in haar geheel niet meer nauwkeurig en duidelijk beschrijven, doch naar alle schijn is het een soort van oven voor het klaarmaken van paasbroden en ander gebak, een haard waar reukwerken en sommige etensresten van het feestmaal verbrand werden; kortom, het is een paasoven.

1749.

Boven deze oven of altaar steekt uit de wand een nisvormige houten kast vooruit en boven (waarschijnlijk waar plafond en haardmuur zich verenigen) is een opening die van een beweegbare klep voorzien is, vermoedelijk om de rook daarlangs te laten ontsnappen. De nisvormige kast is bedekt of behangen met een voorhangsel, waarop men het afbeeldsel van een paaslam ziet, dat een mes in de keel heeft zitten en daaruit schijnen druppels bloed op het altaar neer te leken; het is mij onmogelijk te zeggen hoe dat gemaakt was.

In die muurkast of nis zijn 3 vakken of kleiner kasten van verschillende kleur, die men al draaiend open maakt en weer dichtdoet, zoals sommige tabernakelen. Hierin zag ik allerhande tafelgerei en komvormige schalen voor paasmaaltijden staan en daar bewaarde men later ook het H. Sacrament.

In de zijgangen van het Cenakel zijn hier en daar schuine gemetselde legersteden of slaapplaatsen waarop samengerolde dekens liggen. Onder het gebouw over geheel zijn lengte lopen ruime kelders; hier in het achtergedeelte, onder de plaats waar nu de paashaard ingericht is, heeft eenmaal een tijdlang de Verbondsark gestaan.

Onder het huis lopen 5 riolen die alle onreinheid, vuil spoelwater en uitgietsel bergafwaarts leiden; het huis ligt immers hoog (bijna op het hoogste punt: 768 m).

Ook reeds vroeger heb ik, Jezus hier zien onderwijzen (fasc. 22, nr. 1058; fasc. 27, nr. 1487). Ook herbergden dikwijls leerlingen in de zijgangen (fasc. 28, nr. 1733).

Commentaar op K.'s beschrijving van het Cenakel.

Later geeft K. er nog aanvullende bijzonderheden over, die evenwel nu reeds in onze tekeningen verwerkt zijn.

Later, na Christus' dood en vooral na de nederdaling van de H. Geest over de apostelen in het Cenakel verenigd, was dit huis het centrum van hun werking. Katarina had dus nog talloze keren de gelegenheid om het gebouw te zien en zijn inrichting nog nader te bepalen. De tekeningen maken K.'s beschrijving reeds bij een eerste lezing gemakkelijk te verstaan, zodat, afgezien van enkele punten, commentaar overbodig wordt.

***

Op deze enkele punten willen wij nog een bemerking maken en tenslotte een korte samenvatting geven van het voornaamste en meest interessante wat over dit eerste christelijk heiligdom te zeggen valt.

De helden van David (zie nr. 1746),

kan men vergelijken met de commando's in onze tijd, manschappen die niet terugdeinsden voor het offer van hun leven in dienst van hun koning. Geoefend in de wapenkunde en de strijd vonden zij geen opdracht te zwaar of te gevaarlijk.

In de H. Schrift zijn zij op vele plaatsen genoemd; het waren helden in oudtestamentische geest en stijl: geen boontjes van heiligheid, maar vaak haveloze mensen zonder uitzicht, zwervers en vrijbuiters die leefden van roof, althans op hun tochten in het begin (cfr. I Sam. 22, 2; 23, 13).

Jozef van Arimatea bezat in zijn geboortestreek steengroeven.

Volgens de nrs. 1967 en 2006 lag Arimatea een paar uren ten noorden van Jeruzalem, aan de westkant van de weg op Nazareth.

Aangezien niemand eraan denkt Arimatea met er-Ram, dat wel een andere stad is, te vereenzelvigen, blijft niets anders over dan Ram-Allah voor Arimatea te nemen.

In beide namen is het hoofdelement Ram hetzelfde.
Ram-Allah = de hoogte of heuvel van de Allerhoogste.

V. Guérin heeft heel het district tussen Jeruzalem en Ramallah afgelopen, zoals overigens geheel Palestina (Sam. II, 40-50). Behalve de VELE steengroeven in de lange wadi Beit-Hanina, wellicht de rivierbedding die K. vermeldt, noemt Guérin nog 5 voorname plaatsen met steengroeven in dit district; hun juiste ligging aanduiden zou ons onnodig te ver brengen. Wat ons alleen interesseert is het feit dat die steengroeven daar verspreid gelegen zijn.

Dit alleen geeft reeds een grote waarschijnlijkheid aan deze mededeling van K., ook aan onze vereenzelviging van Arimatea met Ramallah. “Er zijn daar steile bergen, zegt K. waar men stenen uit trok. Die groeven behoorden toe aan Jozef van Arimatea.”

Het Cenakel ligt niet ver van de burg van David. De afstand kunnen wij schatten op zowat 80 m. Het is dezelfde burg waarvan Flavius Josephus zegt: “Op de berg waarop later de hoge stad ontstond, bouwde David een burg en noemde hem naar zijn naam. Deze plaats noemen wij nu ‘de hoge markt’.” (B. Jud. II, 125).

K. wijst de markt aan aan de oostzijde van de burg. Deze wordt nog vermeld in het jaar 333 door de Pelgrim van Bordeaux: “Binnen de muur van Sion vertoont zich de plaats waar David een paleis had: *intra murum Sion paret locus ubi palatium habuit David.*” (Suppl. D.B. Cénacle, k. 1075).

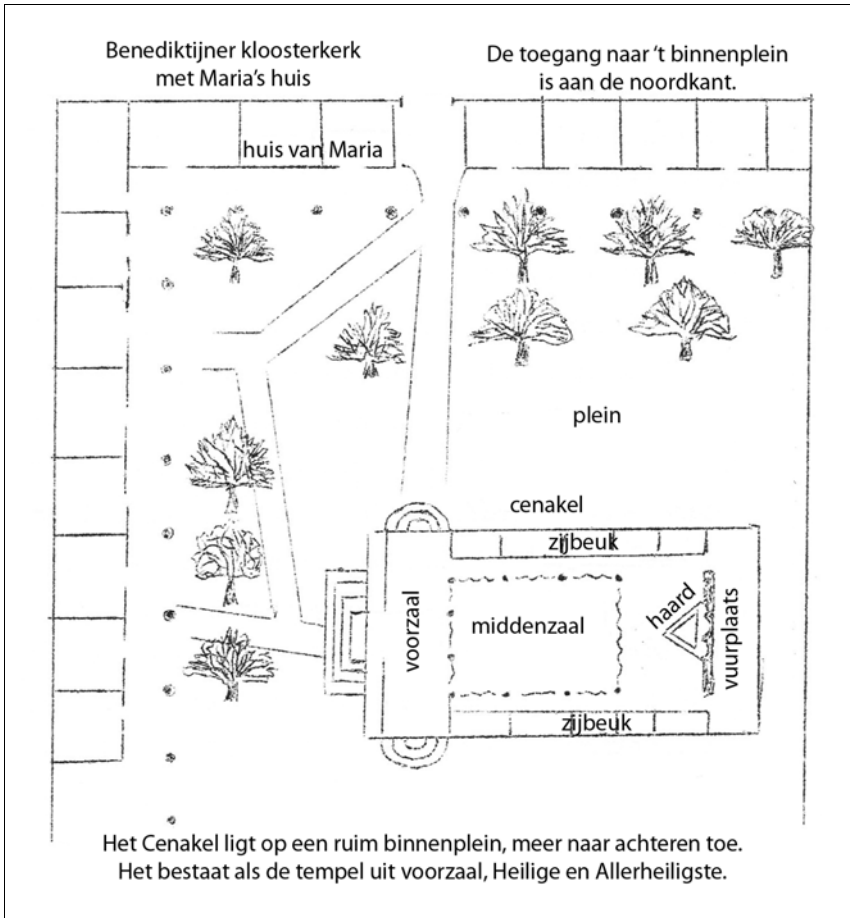
Deze burcht is te onderscheiden van wat men nu te Jeruzalem de ‘toren van David’ noemt, toren die 400 m meer noordelijk gelegen is en deel uitmaakte van het paleis van Herodes.

De woning van Maria.

Ze ligt rechts als men het binnenhof intreedt. Dit binnenhof was ruim. Ongeveer daar waar zich haar huis kon bevinden, of iets meer noordelijk heeft men nu de kerk van de Benedictijnen, waarin men de dormitio van O. L. Vrouw, d.i. haar ‘ontslapen of dood in haar huis’ vereert.

Ten onrechte wordt Maria’s ontslapen hier vereerd, maar men kan toch toegeven dat men hier een huis of verblijf van Maria vereert dicht bij de

plaats waar zij werkelijk een tijdlang geleefd heeft (zie nr. 1746).
Het niveau waarop het Cenakel gelegen is, bereikt 768 m.

Er zijn 5 riolen onder de berg,

d.i. in de schoot van de berg, onder de grond en in de omgeving van het huis. Honderd meter ten zuidwesten van het Cenakel, enige meters onder de oude Vuilnispoort of Essenerpoort mondt een riool uit op de helling van de berg. De poort zal hiervandaan wel haar naam

Vuilnispoort gekregen hebben (cfr. Neh. 3, 14; D.B. Jérus., k. 1358: comm. van Dignant op Neh. 3, 14).

Op een schets in Guide, zijn een weinig meer naar het oosten 2 andere riolen aangetekend. Nog iets meer oostelijk en 30 m ten westen van de Kaïfaskerk vond men een enorme bovendrempel, die de samenloop van 2 riolen toedekte (Suppl. D.B. Eglise, k, 745).

Het gebouw is onderkelderd.

Bij dit punt dient een weinig langer stilgestaan te worden. De zienster legt er tot driemaal toe de nadruk op. Tot in 1948 bleef dit een soort probleem, iets onbekends waarvan zelfs de geleerden geen vermoeden schenen te hebben. Zelfs maakt Meistermann in zijn zo goed gedocumenteerde 'Guide de Terre Sainte' er geen melding van (blz. 180-188). Geen wonder dat deze mededeling van K. over de kelders van het Cenakel een open vraag bleef, te meer omdat ze sprak van een onderkeldering van het huis in zijn gehele lengte.

Dat die kelders vergeten waren is begrijpelijk. Eeuwen lang bleef de toegang tot de opperzaal voor de pelgrims door het fanatisme der Moslims ontoegankelijk; slechts met de grootste moeite en door bijzondere vergunningen geraakte iemand of een groep er binnen. Nog moeilijker was de toegang tot de benedenzaal. Reeds eeuwen geleden schenen de kelders, zoniet geheel vergeten, dan toch over het algemeen onbekend. Toch werd verteld dat het graf van David zich bevond onder het gelijkvloers, hoewel men een graf van David vereerde aan het oosteinde van de opperzaal en ook juist eronder in de benedenzaal.

“In de 15^e eeuw maakten de Joden van Jeruzalem de Muzelmannen diets dat het graf van David zich onder de benedenzaal bevond”, zegt Meistermann in Guide, blz. 183, maar deze zelf beschouwt dit als een bedrog van de kant der Joden.

Mislin in 1848 verzocht zijn Turkse gidsen om in het graf van David af te mogen dalen.

“Zelfs de Mohammedanen dalen er nooit in af, luidde hun antwoord. De ingang blijft gesloten; de steen die naar de onderaardse plaats toegang verleent, wordt nooit opgeheven, tenzij eenmaal in het jaar om

de geschenken van de sultan van Konstantinopel in de kelder te werpen. Een ongeluk treft zeker hem die het waagt er in af te dalen.”

Toen Quaresmius Custos of Bewaker van de berg Sion was – dit is een minderbroeder – is hij meer dan eens in de kelder geweest, maar heeft er nooit een graf van David gezien. Dit ten spijt, weet Mislin niets beters te doen dan zijn onderzoek te sluiten met deze woorden: “Het schijnt dat het souterrain thans geheel gevuld is.” (II, 250).

Hierin heeft Mislin zichzelf bedrogen. Sedert de Joden in de oorlog van 1948 het Cenakel in handen gekregen hebben, zijn de souterrains aan het licht gekomen en werd onze zienster, die het bestaan van kelders bevestigde op een tijdstip dat ze vergeten en onbekend waren, in het gelijk gesteld.

Dat het gebouw in zijn gehele lengte onderkelderd is, blijkt ook uit de beschrijving ervan, die wij lezen in ‘Israël, Guides bleus’, blz. 329-330: “Uit de militaire wachtzaal gaat men rechts in een gang die leidt naar een ruime, gewelfde kelder. Daar is het graf, waar de Muzelmannen en Joden zoveel eerbied voor hebben, hoewel het hier maar een fictieve, valse begraafplaats is.” (Uit I Kon. 2, 10 en Neh. 3, 16, blijkt het duidelijk dat zijn begraafplaats in de oostheuvel geweest is).

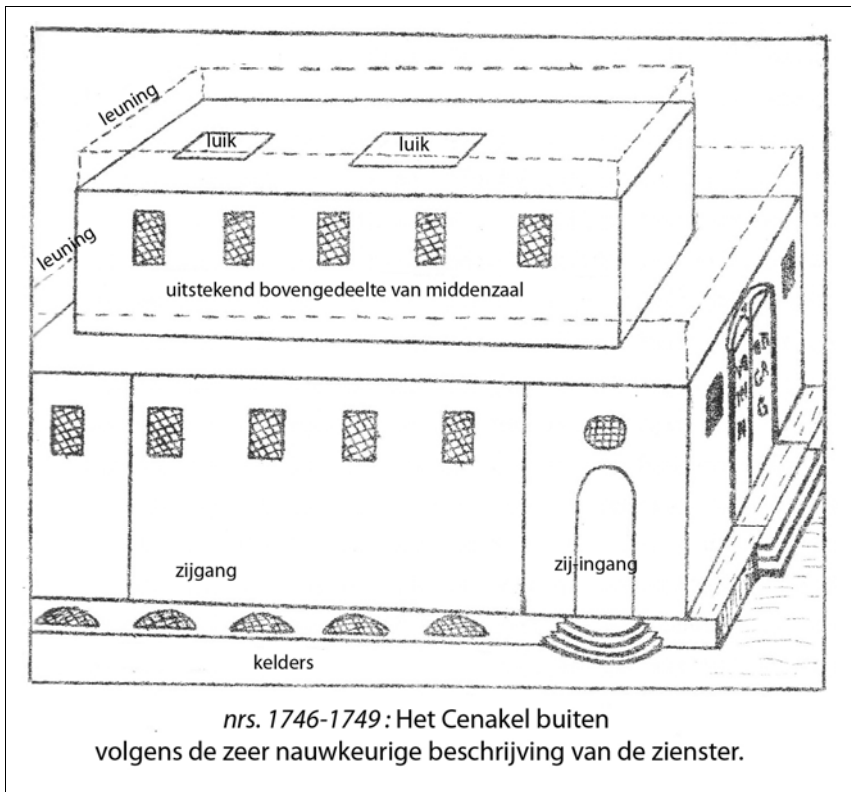
De Israëli's hebben aan verscheidene onderaardse ruimten, zo leest men verder, die aan de grafkelder van David grenzen, een symbolische herinnering verbonden aan feiten uit hun oud en jongst historisch verleden. Men daalt er met een trap in af.

De verschillende ruimten zijn:

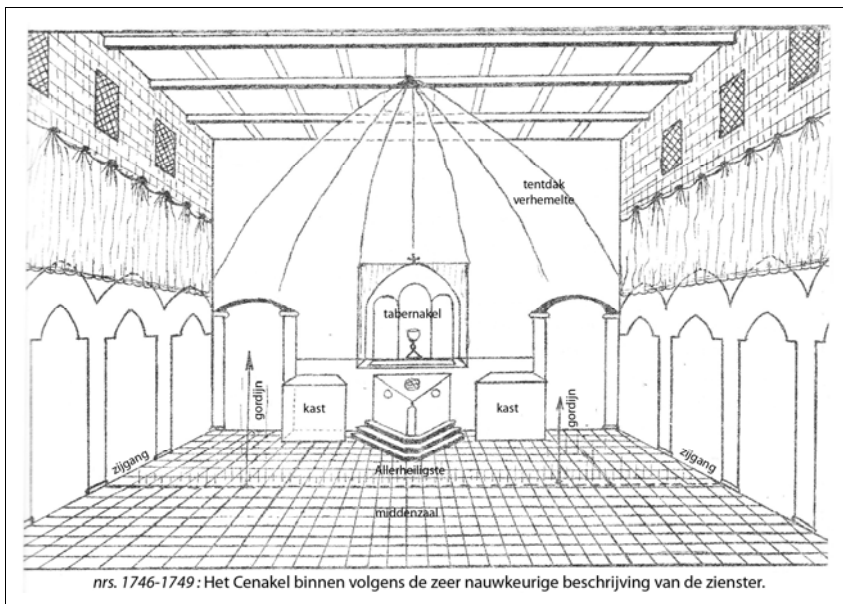
- a. de kamer van de Harp ...
- b. de Kamer van de ballingen ...
- c. de kamer Haïm Weizmann, eerste president van de nieuwe staat Israël, waar de door hem afgekondigde grondwet bewaard wordt. Van hier heeft men een duidelijk zicht op de klaagmuur in de oude stad ...
- d. de kamer van de vervolgte slachtoffers ...
- e. de kamer van de wetsrollen en erediensvoorwerpen, door de immigranten uit de ballingschap meegebracht ...
- f. huis der herinneringen aan de tweede tempel ...

In 1870 geloofde V. Guérin toch aan de onderkeldering van het Cenakel; hij schrijft in Terre Sainte, blz. 79: “Zelfs de meeste Muzelmannen verklaren dat Davids graf zich niet op het gelijkvloers of de verdieping bevindt, maar in de crypte, die zich onder al deze gebouwen uitstrekt.”

Hier zijn wij zolang bij stilgestaan, omdat deze bijzonderheid zo sterk getuigt voor de betrouwbare helderziendheid van Katarina.

Korte uitweiding over het Cenakel in het verleden en het heden.

De naam Cenakel betekent EETZAAL en duidt in het christelijk spraakgebruik de zaal aan, waar Jezus met zijn 12 apostelen, de avond vóór zijn lijden, het laatste avondmaal of paasmaal gevierd heeft.

Bij deze gelegenheid waste Hij de voeten van zijn apostelen en stelde Hij de Eucharistie in met haar dubbel aspect van sacrament en van offer. Hij besloot de plechtigheid met een sublieme afscheidsrede.

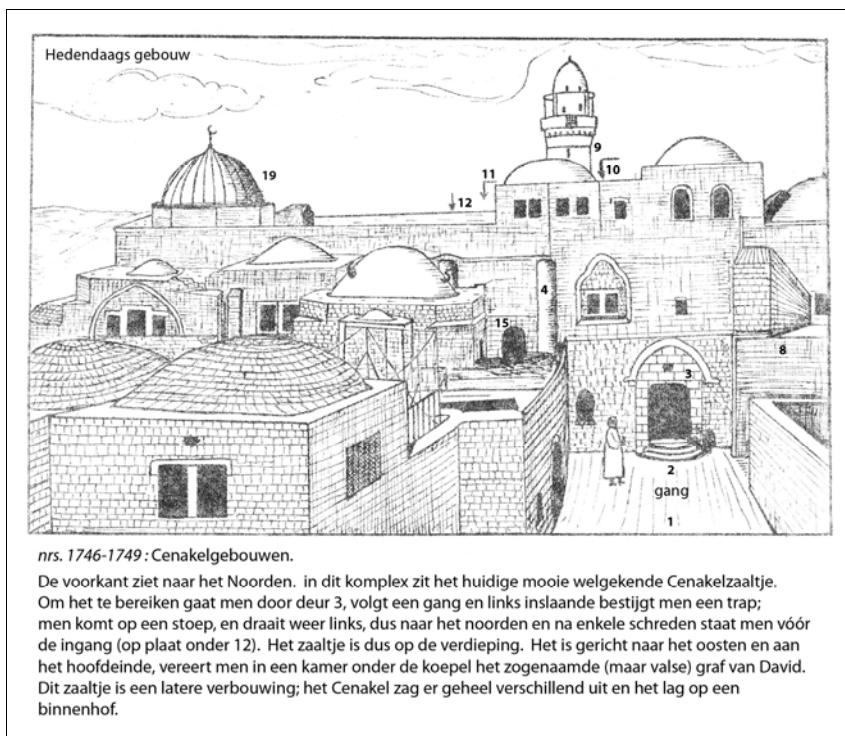
Na zijn verrijzenis verscheen Hij hier aan zijn verzamelde apostelen,

- *een eerste maal in afwezigheid van de H. Tomas,*
- *een tweede maal in diens bijzijn.*

Tijdens de eerste verschijning stelde Hij het sacrament van de biecht in; tijdens de tweede berispte Hij Tomas wegens zijn traag geloof en gaf hem in zijn behouden wonden het onmiskenbaar bewijs van zijn verrijzenis.

Dezelfde zaal was, 50 dagen na de verrijzenis, het toneel van de nederdaling van de H. Geest over de apostelen, leerlingen en H. Vrouwen. Het huis in zijn geheel diende hun tot verblijf na de verrijzenis en hemelvaart van Jezus en was het centrum van hun werking, de vergaderplaats zelfs van het eerste concilie.

Het bleef in de eerste eeuwen ononderbroken het eigendom van de vroegste Kerk.

In de 4^e eeuw, tussen 386 en 394 werd het oorspronkelijk huis, dat reeds tot een heiligdom of kerk verbouwd was, vervangen door een

reusachtige basiliek. Dit geschiedde onder de bisschop Joannes van Jeruzalem (386-417). De zuidoosthoek van deze grootse kerk werd ingenomen door het oude Cenakel. De authenticiteit van het Cenakel staat onbetwifelbaar vast. K. komt deze authenticiteit ontegensprekelijk bevestigen.

Het gebouwencomplex dat na de verwoesting van de enorme basiliek aan het Cenakel bleef herinneren, werd in de 15^e eeuw door de Muzelmannen aan de Franciscanen ontnomen en in 1524 werd de bovenzaal tot moskee verklaard; ze is het gebleven tot heden toe, want nadat de Israëli's het gebouw in 1948 hadden ingenomen, hebben zij de bovenzaal als moskee in het bezit en het gebruik van de Moslims gelaten, maar de rest hebben zij zich toegeëigend. De moskee bleef toegewijd aan de profeet David.

De afbeelding van het Cenakelgebouw is veel verspreid, maar zonder uitleg kan men niet weten hoe het bovenzaaltje, dat men met de naam Cenakel vereert, in dat ingewikkeld gebouwencomplex ingesloten zit.

Men zal nergens een volledige beschrijving vinden.

Hier willen wij ten minste tonen hoe men het zaaltje bereikt.

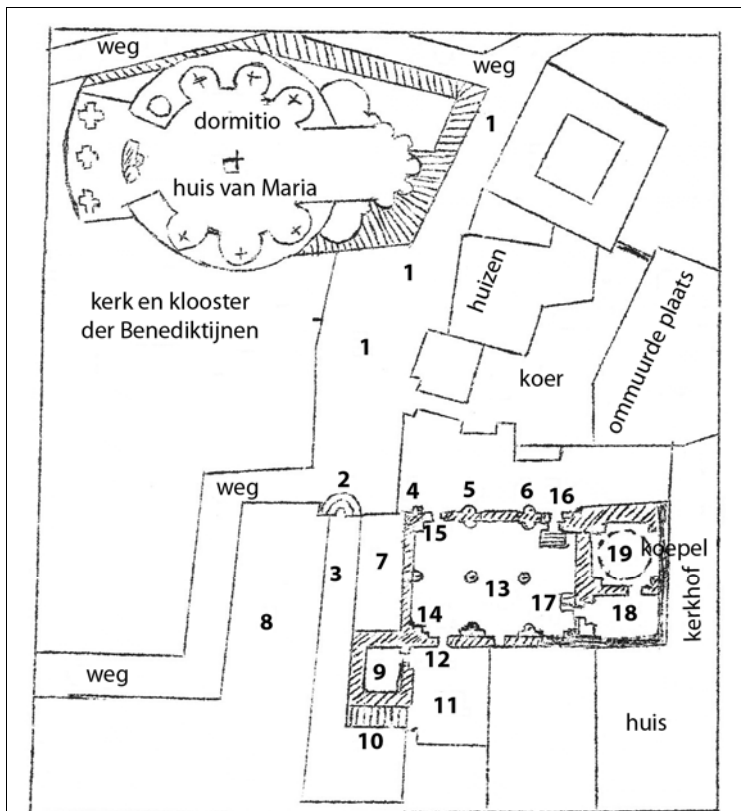
***

Eerst doen wij opmerken dat de cijfers of getallen op de schets hieronder en op de afbeelding hiervoor realiteiten aanduiden.

Wanneer men uit het noorden komt en op de smalle weg, 1, 1, 1, tussen arme huizen links en het benedictijnerklooster rechts het hoofdgebouw nadert, ziet men vóór zich de brede, ogivale (= spitsboogvormig) ingangspoort (2).

Het gebouw biedt in zijn geheel een schilderachtige aanblik (zie tekening hiervoor van de Cenakelgebouwen).

Links van de ingang in de hoogte ziet men het zogenaamde Cenakel uitsteken boven de huizen die er ten noorden tegen aangebouwd zijn. De koepel waarmee links het Cenakel eindigt overwelft een kamer of soort kapel, waarin een vals graf van David wordt vereerd (19); het kamertje is door een muur van het Cenakel gescheiden en enige trappen hoger.

Plattegrond van Cenakel en omgeving.

1 smalle weg	11 geplaveid openluchtpleintje of terras
2 ogivale ingangspoort	12 ingang van de opperzaal van het
3 lange overdekte gang	gebouw: het huidige Cenakel in strikte zin
4 dikke kolom	13 meesterwerk van gotische bouwtrant
5 kolom	14 trap van 21 treden
6 kolom (de 2 kolommen 5 en 6 schragen	15 muur
binnen het gewelf van het zaaltje)	16 deur
7 voorzaal van het oude Cenakel	17 trap van 8 treden
(dient tot houtlokaal)	18 voorplaatsje
8 bijgebouwen	19 kapel waarin een vals graf van David
9 eindhoek van de minaret	wordt vereerd
10 trap	

Nog steeds buiten vóór de ingang staande, ziet men hogerop links een dikke kolom hoog oprijzen (4); ze wijst de noordwesthoek van het Cenakelzaaltje aan en beantwoordt aan de kolom die binnen in de zaal in 't midden van de achtermuur ingewerkt zit.

Buiten ziet men nog meer naar links het bovineinde van de volgende kolom (5), terwijl een nog verdere kolom (6) achter de aangebouwde huizen geheel verborgen zit. Deze 2 kolommen 5 en 6 beantwoorden aan de 2 kolommen die binnen het gewelf van het zaaltje schragen en ook aan de 2 die in de zuidmuur ingewerkt zijn. Deze buitenste kolommen zijn overblijfselen van de oude grote kerken, waarin het oude Cenakel ondergebracht was.

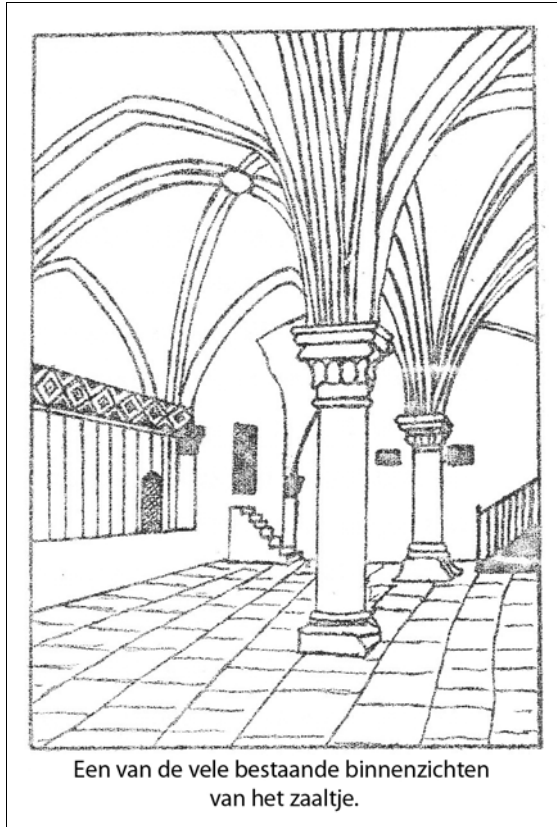
Het dubbel raam, schuin boven de ingangpoort (tussen 2 en 4), verlicht een voorplaats die aan de voorzaal van het oude Cenakel schijnt te beantwoorden; ze dient tot houtlokaal (althans vóór de joodse verovering (7)).

De poort (2) verleent toegang tot een lange overdekte gang (3) tussen het houtlokaal links en bijgebouwen rechts (8).

Men volgt de binnengang tot aan de eind-hoek van de minaret (9) die bij de zuidwesthoek van het Cenakel oprijst. Tegen de zuidwand van de minaret stijgt een trap in oostelijke richting (10) en komt boven uit op een geplaveid openluchtpleintje of terras (11). Hier wendt men zich links naar het noorden en komt na enkele meters bij de ingang (12) van de opperzaal van het gebouw: het huidige Cenakel in strikte zin. Deze ingang is van latere datum.

Binnentredend in dit Cenakel, een meesterwerk van gotische bouwtrant (13), staat men achteraan in de zuidwesthoek. Hier leidt een trap van 21 treden (14) naar het gelijkvloers. Naar het noorden kijkend ziet men vóór zich in de muur een deur (15), die buiten uitkomt op een dakterras. De deur (16) is door een aangebouwd huis versperd en is dus buiten gebruik. Het Cenakel meet 15,50 m bij 9,40 m; het is door 2 middenkolommen in 2 beuken verdeeld.

Men ziet het hieronder afgebeeld.

Een van de vele bestaande binnenzichten
van het zaaltje.

De zeer slanke en sierlijke gotieke gewelven met hun hemelwaarts stijgende lijnen doen denken aan gevouwen, ten hemel opgeheven handen.

Aan het einde van de zaal ziet men tegen de oostwand een trap van 8 treden (17), die leidt naar een achterplaats van slechts 5 m diep. Men bereikt eerst een voorplaatsje (18), dat de ruimer kamer voorafgaat, waarin zich het valse graf van David (19) onder de grote koepel bevindt, dezelfde koepel waarop wij reeds buiten de aandacht hebben gevestigd.

De bovenste verdieping of opperzaal van het Cenakelgebouw dateert, wat zijn huidige toestand betreft, van de 14e eeuw, maar op het gelijkvloers dateert de oost- en het grootste gedeelte van de zuidwand

uit de 4^e eeuw; ze hebben deel uitgemaakt van de 4^e en de 12^e eeuwse basiliek. In deze basilieken was het Cenakel ingesloten en nam er de zuidoosthoek van in.

Het gelijkvloers heeft dezelfde indeling in 2 beuken met 2 zuilen, en in een grote middenzaal en een kleiner achterkamer, die door een voorplaatsje voorafgegaan is. Ook hier is in de kamer een praalgraf van David aangebracht of ingericht. Noch in deze kamer, noch in de kamer vlak er boven, noch in de kelder eronder heeft ooit een graf van David bestaan. Het strekt K. tot eer, dat zij nooit van een graf van David in het Cenakel gesproken heeft.

Wat wij nu het eigenlijke Cenakel noemen, nl. de middenzaal vanaf de houtplaats (7), meegerekend tot en met de achterkamertjes en de achtermuur, waar men met een trap in de kelders afdaalde, is niet het hele Cenakel uit de tijd van Christus.

Tot het toenmalige Cenakel behoorde een voorplaats en aan weerszijden 2 zijgangen met slaaplegers langs de muren. Ook was werkelijk in deze gangen slaapgelegenheid en daardoor konden zich hier gemakkelijk dag en nacht 120 personen ophouden. Deze gangen schijnen wel lager geweest te zijn dan de middenzaal, want deze was boven de kelders gelegen en daarom stak ze boven de omgeving uit. Vandaar dat men nu nog met enige treden van buiten naar binnen gaat. Die verhoging boven de grond kon opvallend of aanzienlijk zijn, als men er rekening mee houdt dat de bodem van alle heilige plaatsen of er omheen aanzienlijk verhoogd is door de opstapelning van het puin dat van de oude grootse kerken afkomstig is.

Een zaal of huis, op deze manier boven de grond verheven, werd ook **hooghuis** of **hoogzaal** genoemd, in het Arabisch Alijat, in het Perzisch Balachane, “wegens zijn hoge ligging boven de grond.” (cfr. Dapper, Perzië, 63).

Bovendien veronderstelt het verblijf van 120 personen gedurende lange tijd, dag en nacht, veel meer dan een zaaltje gelijk het tegenwoordige. Het MOET een Complex van gebouwen geweest zijn, zoals K. ons het Cenakel beschrijft.

Tot hier deze uitweiding die voldoende is.

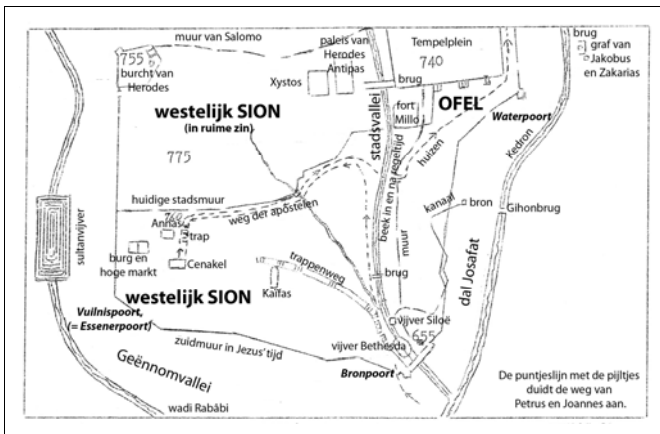
Toebereidselen tot het paasmaal (aansluitingspunt na nr. 1745).

1750.

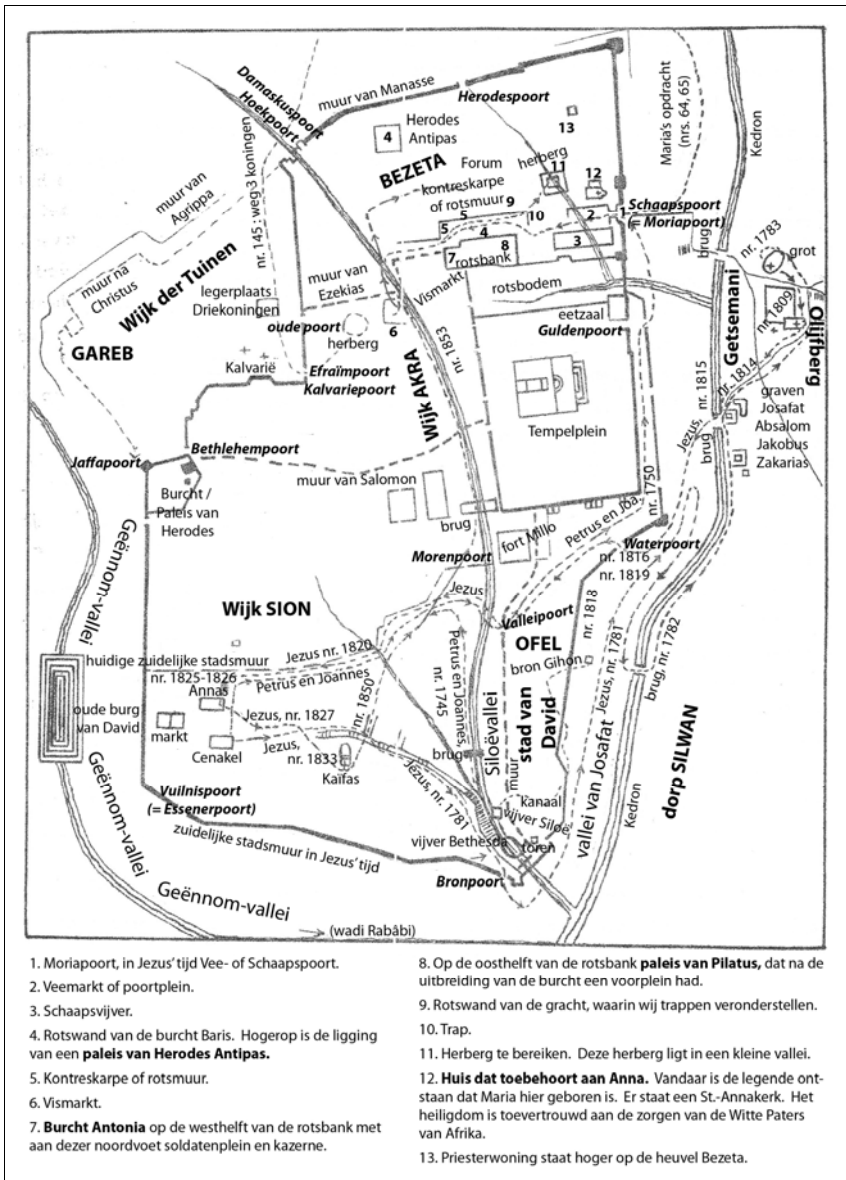
Na zijn ontmoeting en onderhoud met de 2 apostelen ging Heli van Hebron over het voorhof terug in het huis. Zij echter maakten rechtsomkeer en gingen noordwaarts door Sion (en zich oostwaarts wendend, daalden zij) de berg af, gingen langs paden tussen hagen en kreupelhout (dit zuidelijk gedeelte van Jeruzalem was grotendeels verlaten) over een brug naar de andere zijde van de vallei (stads- of Siloëvallei) en kwamen vóór de tempel bij de rijen huizen zuidelijk onder de tempelpleinmuur. (In het komen lieten de apostelen deze huizen rechts, nr. 1745).

Hier stond het huis van de oude Simeon, die overleden was na de opdracht van Christus in de tempel; nu woonden hier zijn zonen, waarvan er enkele tot de geheime leerlingen van Jezus behoorden. Één van hen, een lange man met zwart haar, was een tempelbediende en de apostelen spraken met hem.

Hierna daalde hij met hen af en zij gingen aan de oostkant van de tempel door dat (smal) gedeelte van de wijk Ofel, waardoor Jezus op Palmendag zijn plechtige intrede in Jeruzalem had gedaan (zie puntlijn op kaart hieronder);

en zo kwamen zij aan de noordzijde van de tempel in de stad op de veemarkt (zie kaart in fasc. 2, nr. 62).

Aan de zuidkant van deze markt zag ik in kleine omtuinde perkjes liefelijke lammetjes op het gras rondspringen. Bij Jezus' Intocht had ik gemeend dat men het zo ingericht had ter opluistering van de plechtigheid, doch het zijn te koop gestelde paaslammeren. Ik zag de zoon van Simeon in een van die afgesloten tuintjes binnentreden; de lammetjes dartelden om hem heen en stieten met hun kop tegen hem, alsof zij hem kenden; hij pikte 4 ervan uit en deze werden naar het Cenakel gebracht; hier zag ik hem in de namiddag deelnemen aan de toebereiding van het paaslam.

1751.

Ik zag Petrus en Joannes nog hier en daar in de stad gaan en allerlei inkopen doen. Ook zag ik hen vóór een Poort ten noorden van de Kalvarieberg (Hoekpoort, huidige Damascuspoort, zie grote kaart 3), aan de noordkant van de stad, in een herberg, waar zich een groot aantal leerlingen ophielden. Dit was de eigenlijke herberg van de leerlingen vóór Jeruzalem; ze stond onder het toezicht van Serafia (= Veronika).

Hier verzochten zij enige leerlingen naar het Cenakel te willen gaan; andere echter stuurden zij uit met opdrachten, welke ik me niet bepaald meer herinner.

Zij bezochten ook het huis van Serafia om daar nog het een en ander te bestellen. Serafia's man was een raadsheer (Sanhedrist); hij leefde meestal buitenshuis om reden van zijn zaken; en zelfs wanneer hij thuis was, bracht hij zijn tijd niet bij haar door.

Serafia heeft ongeveer de leeftijd van de H. Maagd en reeds vroeg was zij met de H. Familie bekend. Inderdaad, toen Jezus als knaap op het paasfeest in Jeruzalem achtergebleven was, ontving Hij van Serafia zijn onderhoud.

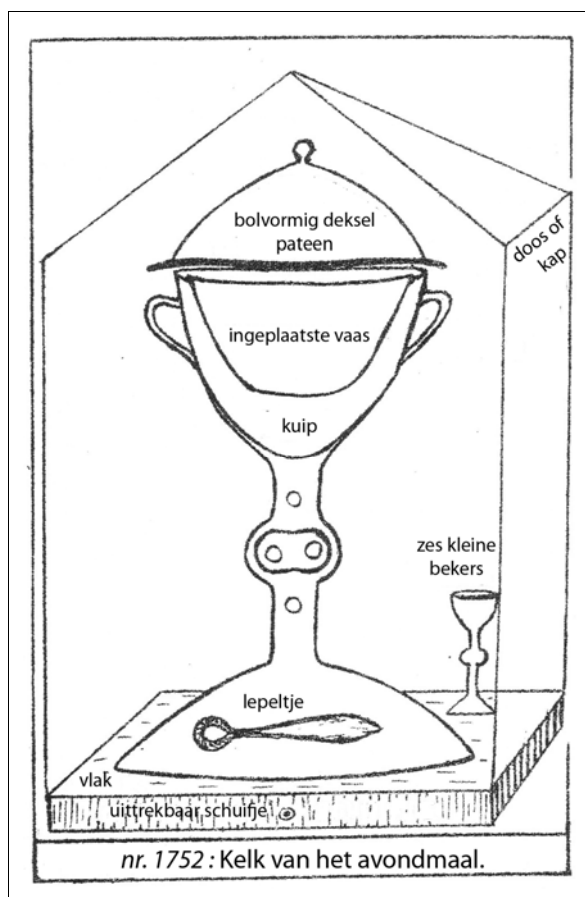
De apostelen namen hier allerlei gerei in ontvangst, dat voor een deel in gesloten korven door leerlingen naar het Cenakel gedragen werd.

Zij ontvingen hier ook de kelk waarvan de Heer zich straks zal bedienen voor de **instelling van het H. Sacrament**.

De kelk van het laatste avondmaal.

1752.

De KELK (zie illustratie hieronder) die de apostelen uit het huis van Veronika meenamen, is een zeer wonderbare, mysterieuze drinkbeker.

Lange tijd had hij berust in de tempel tussen andere oudheden en kostbare voorwerpen, waarvan de oorsprong en bestemming vergeten waren, zoals bij ons in het christendom menig ouderwets en heilig kleinood ten gevolge van rampzalige tijden in vergetelheid geraakt. Herhaaldelijk heeft men in de tempel zeer oude drinkschalen en kleinodiën van onbekende oorsprong buiten gebruik gesteld, zelfs verkocht of laten omwerken.

En zo geschiedde het dat door Gods beschikking deze allerheiligste drinkbeker, die men wegens zijn onbekende materie niet omsmelten, noch tot andere doeleinden gebruiken kon – ofschoon men dit vaak genoeg had geprobeerd – met ander oud, in onbruik geraakt gerei door jonge priesters gevonden werd in een kast die in de schatkamers van de tempel stond. Hier lag hij als een oud stuk vaatwerk geborgen en hij werd, evenals de rest, aan liefhebbers van antiquiteiten vervreemd.

Serafia had deze kelk met heel zijn apparaat aangekocht. Hij had reeds meermalen dienst gedaan op feestmaaltijden van Jezus en op heden kwam hij bestendig in het bezit van de heilige gemeenschap van Jezus Christus. Deze beker is niet altijd in de vorm en de toestand geweest, waarin hij nu is. Ik weet niet meer wanneer, en of niet door toedoen van de Heer zelf, hij de vorm en samenstelling heeft gekregen, waarin hij zich nu bevindt; thans is er een hele draagbare toerusting aan verbonden (en verscheidene kleine bekens behoren er bij); het gehele stel was door Gods beschikking bestemd om te dienen bij de instelling van het H. Sacrament.

Op een onderstel of voetvlak (zie tekening hiervoor), waaruit men nog een bordje of plankje kon trekken – maar ik herinner me niet

of het op zijn beurt nog iets heiligs bevatte³ – stond de grote drinkbeker en om hem heen stonden 6 kleiner bekens.

In de kom van de grote kelk bevond zich nog een kleiner vaas en hierop lag nog een schoteltje (of soort van pateen) en boven dit schoteltje was een gewelfd deksel gezet.

In de voet van de kelk lag een lepeltje dat men uitnemen kon.

De drinkbekers waren met fijne doekjes of kleedjes overhangen en het hele stel stond onder een kap, huif of stolp, die naar ik meen, bestond uit leder en boven van een knop voorzien was.

De grote kelk bestaat uit de kuip en de voet; deze laatste zal er wel aan toegevoegd zijn, want hij was van een andere materie dan de kom, die een bruinachtige, gepolijste massa was in de vorm van een peer, ingezet in goud en daarmee belegd; hij heeft 2 kleine handgrepen, waarbij men hem optilt, want hij is vrij zwaar. De voet is kunstig gesmeed uit donker gouderts; rondom ziet men er een slang en een druiventrosje op geciseleerd (= gegoten metalen voorwerpen met een steekbeitel bewerken, fig. heel fijn bewerken). Daarenboven is hij nog met edelstenen versierd; er ligt, zoals reeds gezegd, een klein lepeltje in.

1753.

De grote kelk bleef later bij Jakobus de Mindere bewaard in de kerk te Jeruzalem en ik zie hem nog ergens veilig verborgen liggen; eensdaags zal hij opnieuw te voorschijn komen, zoals hij ook bij deze gelegenheid weer aan het licht gekomen is.

---

³ Volgens de nrs. 1767 en 2045 was dit plankje een louter verlengstuk of schuifje, waarop dan een doekje of corporale uitgespreid werd om er de pateen op te plaatsen.

Misschien zullen bejaarde lezers zich hier en nog verder de vraag en het antwoord van de oude Catechismus herinneren: "Vanwaar komen al de ceremoniën in de H. Mis?"

Van de apostelen en andere oversten der H. Kerk.

De kleine bekers, die rondom de grote kelk stonden, vielen andere kerken ten deel:

- één daarvan belandde te Antiochië en
- een tweede te Efeze;

de 7 bekers zijn bij 7 kerken terecht gekomen.

De kleine bekers behoorden oudtijds toe aan patriarchen; zij dronken daaruit de geheimzinnige drank bij het ontvangen en doorgeven van de zegen zoals ik het vroeger gezien en verteld heb (zie fasc. 1, nrs. 25-27).

De grote kelk was reeds in het bezit van Abraham, Melchisedek bracht hem mee uit het land van Semiramis waarheen hij verzeild was, naar het land van Kanaän, toen hij te Jeruzalem de grondvesten van allerhande plaatsen kwam leggen; hij heeft van die kelk gebruik gemaakt bij het offer waarin hij in de tegenwoordigheid van Abraham brood en wijn opdroeg en daarna heeft hij hem aan Abraham nagelaten. Zelfs is de beker reeds bij Noach geweest; hij stond in de Ark, geheel van boven. (Hier slaan wij de halve bladzijde over waarin de zienster verhaalt hoe Noach in het bezit kwam van de kelk).

1754.

De kelk was ook in het bezit van een stam van goede nakomelingen van Noach, die nabij Babylon woonden; zij werden als slaven door Semiramis verdrukt. Melchisedek leidde hen van daar weg naar Kanaän en bracht de kelk met zich mee. Ik zag dat hij een tent had in de buurt van Babylon en dat hij, alvorens hen weg te brengen, daar brood voor hen zegende en brak; anders zou hun de nodige kracht ontbroken hebben om weg te trekken en zulk een weg af te leggen. Die mensen hadden een naam die ongeveer luidt als ‘Samanen’.

Misschien zijn bedoeld de bewoners van Sennaar (= plaatsnaam in Oost-Sudan tussen de Blauwe en de Witte Nijl) of ook van Soemmaar.

Melchisedek bediende zich van hen en van enige grotbewoners in Kanaän, om op de nog wilde bergen van het later Jeruzalem de grondslagen van verscheidene gebouwen te leggen.

(Te vergelijken met wat K. op meerdere plaatsen over deze werking van Melchisedek zegt, b.v. huidig fasc. 29, nr. 1176; fasc. 10, nrs.267-269; fasc. 11, nr. 332; fasc. 12, nr. 398; fasc. 21, nrs. 1000-1002).

Hij legde diepe grondvesten waar later het Cenakel en de tempel stonden, ook op een plaats naar de Kalvarieberg toe; hij deed ook aan wijn- en korenbouw.

Na het offer van Melchisedek bleef de kelk bij Abraham; hij is ook in Egypte geweest en eveneens in het bezit van Mozes. De kelkkuip was een massief stuk met dikke wanden als een klok; hij was van een natuurlijke materie en als gegroeid, niet gesmeed; ik heb er dwarsdoor gezien. Alleen Jezus wist van welke stof hij was.

Nota van Brentano:

Het is onzeker wat zij daarmee bedoelde,
of: ik heb er met de ogen van de geest door gezien;
of: hij was met het lichamenlijk oog doorzichtig.

Aan de vertaler lijkt de eerste veronderstelling de waarschijnlijkste.

Jezus gaat naar Jeruzalem.

1755.

Terwijl de 2 door Jezus vooruitgezonden apostelen die voormiddag de voorbereidselen tot het paasmaal troffen, *nam Jezus te Betanië nog een ontroerend afscheid van de H. Vrouwen, van Lazarus en van zijn Moeder, aan wie Hij gezamenlijk onderrichtingen en gedragslijnen voorhiel. Ik zag de Heer ook afzonderlijk spreken met zijn Moeder en ik herinner*

*me nog het een en ander van wat Hij haar zei, o.m. dat Hij Petrus, **het geloof**, en Joannes, **de liefde**, naar Jeruzalem vooruit had gezonden, om alles tot het paasmaal voor te bereiden. Van Magdalena die buiten zichzelf was van droefheid, zegde Hij dat haar liefde onbeschrijfelijk groot was, doch nog niet van alle lichamelijke ontdaan; er kleefde nog te veel menselijks aan en daarom had de smart nog zoveel pak op haar, bij zover dat de smart haar van streek bracht. Hij maakte tegen zijn Moeder ook gewag van het verraderlijk gedrag en plan van Judas en de goede heilige Maagd sprak nog ten beste voor hem.*

Onder voorwendsel van allerlei aankopen en betalingen was Judas weerom van Betanië naar Jeruzalem gelopen en Jezus informeerde deze morgen nog bij de 9 naar hem, hoewel Hij goed wist wat hij in het schild voerde en aan het uitrichten was.

Judas liep heden de gehele dag bij de Farizeeën in en uit en besprak met hen de maatregelen voor de gevangenneming van Jezus; men liet hem zelfs de soldaten zien, die Onze Heer gevangen moesten nemen. Zijn loop heen en weer wist hij zo te regelen, dat hij voor elke uitstap en afwezigheid en voorwendsel had. Eerst kort vóór het paasmaal keerde hij bij de Heer terug.

Ik heb al zijn gedachten en plannen doorschouwd, want, terwijl Jezus met Maria over hem sprak, las ik in zijn ziel als in een open boek. Van aard was hij werkzaam, bedrijvig en dienstvaardig, maar vol gierigheid, eerzucht, nijd en afgunst en deze hartstochten en neigingen bekampte hij niet. Zelfs heeft hij wonderen gedaan en in Jezus' afwezigheid zieken genezen⁴.

---

⁴ Judas heeft ook zieken genezen. In nr. 2063 zal K. nog herhalen dat hij wonderen gedaan heeft.

Toch hoorden wij haar in fasc. 18, eind nr. 801 zeggen: "Mirakelen heb ik hem nooit zien doen."

Toen de Heer aan de H. Maagd bekend maakte wat Hem op het punt stond over te komen, smeekte zij Hem zo hartroerend om, ach! toch met Hem te mogen sterven. Doch Hij moedigde haar aan om in haar droefheid rustiger te zijn dan de overige vrouwen; en Hij voorzegde haar ook dat Hij zou verrijzen en op welke plaats Hij haar zou verschijnen (nr. 2026). Maria matigde haar droefheid en weende nu minder, maar toch bleef zij door smart overstelpt en verzonken in een ontzettende ernst. De Heer bedankte haar als een erkentelijke, liefhebbende Zoon voor haar liefde en zorgen; Hij legde zijn rechterarm om haar en hield haar alzo gedrukt aan zijn Hart. Hij zegde haar verder dat Hij zijn avondmaal op geestelijke wijze met haar zou houden en bepaalde het uur, waarop zij het zou ontvangen (nl. de H. Communie). Zijn afscheid van allen was zeer innig en ontroerend en Hij hield hun nog leerrijke waarheden voor.

1756.

Omstreeks de middag ging Jezus met de 9 apostelen (want Petrus en Joannes waren op boodschap uit) van Betanië naar Jeruzalem. Hij werd gevolgd door een groep van 7 leerlingen, die, behalve Natanael en Silas, uit Jeruzalem en omgeving waren; ik herinner mij dat zich onder hen Joannes Markus bevond, zoals ook de zoon van de arme weduwe, die donderdag laatst, nu juist een week geleden, haar laatste penninkje offerde, toen Jezus bij de offerzuil leerde (fasc. 28, nr. 1720). Enkele dagen geleden had Jezus hem aangenomen tot leerling. De H. Vrouwen volgden pas later.

Dit is niet noodzakelijk tegenspraak. Dat zij hem geen mirakelen heeft ZIEN doen, betekent nog niet dat hij er geen gedaan heeft. Bovendien zijn de laatste woorden veel eerder gesproken, zodat hij wellicht daarna nog zieken kon genezen hebben.

Jezus wandelde met zijn gezellen de Olijfberg om, ging door het dal van Josafat (Kedrondal) en tot tegen de Kalvarieberg, heen en terug, en *ondertussen hield Hij niet op te onderrichten. Tot de apostelen sprak Hij ondermeer, dat Hij hen tot nog toe had gevoed met zijn brood en zijn wijn, doch dat Hij hun vandaag zijn vlees en zijn bloed wilde geven. Alles wat Hij bezat wilde Hij hun nu geven en nalaten.*

Onder deze woorden had de Heer zulk een ontroerend voorkomen, dat Hij zijn binnenste uit te storten en er naar scheen te smachten zich uit liefde geheel aan hen te geven⁵.

Zijn gezellen begrepen Hem niet; zij meenden dat Hij van het paaslam wilde spreken. *Het is onmogelijk in woorden te vertolken hoe liefdevol en geduldig Hij zich toonde in zijn laatste toespraken te Betanië en hier op de weg.*

De heilige vrouwen kwamen later in het huis van Maria Markus aan.

De 7 leerlingen die de Heer in het begin naar Jeruzalem gevolgd waren, maakten die wandeling niet mee, maar begaven zich

---

⁵ Scheen zich uit te storten.

Ter vergelijking:

"Jezus sprak tot Zr. Jozefa Menendez van zijn liefde voor de zielen en dicteerde haar ook zijn lijdensoverwegingen 'met zulk een vurigheid, dat Hij zijn Hart scheen uit te storten', schrijft zij, 'en zich in deze uitstorting scheen te verruimen'. Jezus sprak met zulk een vurigheid, die, zou men gezegd hebben, zich niet scheen te kunnen bedwingen" (blz. 335).

"Jésus parle avec une telle ardeur, qu'il semble déverser son Coeur et se dilater dans cette expansion"

De zuster bracht, naar gelang Jezus sprak, zijn vlammende woorden op papier; ze waren slechts door korte tussenpozen onderbroken.

La soeur recueille au vol ces paroles brûlantes, qu'interrompent seuls quelques instants de silence." (blz. 380).

rechtstreeks met pakken ceremonieklederen voor het paasmaal naar het Cenakel, legden die neer in de voorzaal en gingen dan terug naar het huis van Maria Markus. Toen Petrus en Joannes met de kelk van het avondmaal uit het huis van Serafia in het Cenakel aankwamen, vonden zij reeds de ceremoniemantels in de voorzaal; hier hadden de zo juist genoemde leerlingen ze gelegd. Ook hadden die leerlingen de wanden van de zaal met tapijten behangen⁶ en de luiken in het plafond geopend en de 3 hanglampen toegerust.

Joannes en Petrus begaven zich hierop naar het dal van Josafat om de Heer en de 9 apostelen af te halen. De leerlingen en vrienden, die eveneens in het Cenakel het paaslam nuttigden, kwamen na hen daar aan.

Laatste paasmaal (Mt. 26, 21-25; Mk. 14, 18-21; Lk. 22, 21-23).

1757.

Jezus en de zijnen aten het paaslam in het Cenakel in 3 gescheiden groepen. Ieder van deze bestond uit 12 personen en één van hen zat de tafel als huisvader voor.

- Jezus at met de 12 apostelen in de grote middenzaal.
- Afzonderlijk in de zijgangen at Natanael het met 12 leerlingen

---

⁶ Muren met tapijten behangen. – Bij feestgelegenheden was en is dit nog de mode in het Oosten. De muren mogen nog zo schoon zijn, b.v. van marmer, behangsels moeten er een meer feestelijk uitzicht aan geven. Zelfs habitueel zijn ze vaak met tapijten behangen, b.v. de met marmer beklede binnenwanden van de grot van Bethlehem. “De binnenwanden van de Kaäba te Mekka zijn met veelkleurige marmeren tichels bekleed. Toch zijn ze vanaf een hoogte van 5 voet, evenals het plafond, voorzien van roodzijden behangsels, waarop bloemen en spreuken gestikt zijn.” (Géographie universelle V, 117). Onder ‘gemeubelde opperzaal’ van Lk. 22, 12 verstaat Beaufays een met tapijten behangen zaal.

- en eveneens met 12 anderen Eliakim, een zoon van Maria Heli en van Kleofas; hij was ook een broer van Maria van Kleofas (cfr. Familieboom, fasc. 1, blz. 19-20) en was een leerling van de Doper geweest.

Voor hen werden 3 paaslammeren in de tempel geslacht en besprenkeld. Maar, daar was nog een 4^e lam, dat men in het Cenakel geslacht en besprenkeld had en dit zou genuttigd worden door Jezus en de 12 apostelen, doch deze omstandigheid was Judas onbekend, daar hij door allerlei zorgen en geloop in beslag genomen, niet bij de slachting tegenwoordig was geweest en reeds verraad was gaan plegen; hij kwam pas kort vóór het eten van het paaslam terug.

De slachting van het lam voor Jezus en de apostelen was buitengewoon treffend en ontroerend; ze greep plaats in de voorzaal van het Cenakel en Simeons zoon, de leviet, was er bij behulpzaam. De slachting werd bijgewoond door de apostelen en leerlingen die de 118^e psalm zongen.

Psalmen 118 **Feestzang na verlossing**

1. Loof de HERE, want Hij is goed, ja, zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.
2. Laat Israël nu zeggen: Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.
3. Laat het huis van Aäron nu zeggen: Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.
4. Laat wie de HERE vrezen, nu zeggen: Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.
5. Uit de benauwdheid heb ik tot de HERE geroepen, de HERE heeft mij geantwoord en mij in de ruimte gesteld.
6. De HERE is met mij, ik zal niet vrezen; wat zou een mens mij doen?
7. De HERE is met mij, onder mijn helpers, daarom zal ik op mijn haters neerzien.
8. Het is beter bij de HERE te schuilen dan op mensen te vertrouwen;
9. het is beter bij de HERE te schuilen dan op edelen te vertrouwen.
10. Alle volken omringden mij – in de naam des HEREN heb ik ze neergehouden;
11. zij omringden mij, ja, zij omsingelden mij – in de naam des HEREN heb ik ze neergehouden;
12. zij omringden mij als bijen, zij werden als een doornenvuur uitgeblust – in de naam des HEREN heb ik ze neergehouden.
13. Gij hadt mij wel duchtig gestoten, tot vallens toe, maar de HERE heeft mij geholpen.
14. De HERE is mijn sterkte en mijn psalm, Hij is mij tot heil geweest.
15. Hoort! jubellied en zegezang in de tenten der rechtvaardigen: De rechterhand des HEREN doet krachtige daden,
16. de rechterhand des HEREN verhoogt, de rechterhand des HEREN doet krachtige daden!
17. Ik zal niet sterven, maar leven en ik zal de daden des HEREN vertellen.
18. De HERE heeft mij zwaar gekastijd, maar aan de dood heeft Hij mij niet overgegeven.
19. Ontsluit mij de poorten der gerechtigheid, ik zal daardoor binnengaan, ik zal de HERE loven.
20. Dit is de poort des HEREN, de rechtvaardigen gaan daardoor binnen.

21. Ik loof U, omdat Gij mij geantwoord hebt en mij tot heil geweest zijt.
22. De steen die de bouwlieden versmaad hebben, is tot een hoeksteen geworden;
23. van de HERE is dit geschied, het is wonderlijk in onze ogen.
24. Dit is de dag die de HERE gemaakt heeft; laten wij juichen en ons daarover verheugen.
25. Och HERE, geef toch heil, och HERE, geef toch voorspoed!
26. Gezegend hij, die komt in de naam des HEREN; wij zegenen u uit het huis des HEREN.
27. De HERE is God, Hij heeft het voor ons doen lichten. Bindt de feestoffers met touwen vast bij de hoornen van het altaar.
28. Gij zijt mijn God, U zal ik loven, o mijn God, U zal ik verhogen.
29. Looft de HERE, want Hij is goed, ja, zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Hierop hield Jezus een lering over het nieuwe tijdvak dat nu een aanvang nam en hoe nu het Mozaische offer en de betekenis van het paaslam op het punt stonden in vervulling te gaan; daarom moest het lam op dezelfde wijze geslacht worden, gelijk weleer in Egypte, waaruit zij thans werkelijk zouden wegtrekken.

1758.

Het vaatwerk en alle benodigdheden waren in gereedheid gebracht en men kwam binnen met een schoon lammetje dat met een kransje was getooid (zoals men deed met offerdieren, zie fasc. 23, nr. 1169, voetnoot 616).

nr. 1169: Offerdieren krijgen een krans omgehangen.

Dit kransje werd hem afgenomen en gestuurd aan de H. Maagd die zich met de H. Vrouwen in een verderaf gelegen bijgebouw bevond. Het lammetje werd nu om het midden van het lijf met zijn rug op een plankje vastgebonden, en dit ziende dacht ik aan Jezus aan de geselkolom.

Simeons zoon hield de kop van het lam omhoog en *Jezus stak het met een mes in de keel*. Hij gaf hierop het mes aan Simeons zoon, die doorging met de slachting en bereiding van het lam.

Jezus scheen met een zeker medelijden en tegenzin het lam te wonden en Hij deed het zeer haastig en ernstig. Het bloed werd opgevangen in een bekken en men overhandigde Jezus een hysopstwijg.

Jezus doopte het hysopbosje in het bloed en schreed nu naar de deur van de zaal en tekende de 2 stijlen en het slot met het bloed en bevestigde de bloedige twijg op de bovendrempel van de deur. Ondertussen sprak Hij plechtig en zei o.m. dat de verderfengel hier voorbij zou gaan zonder te doden; dat zij hier veilig en rustig konden aanbidden, wanneer Hij, het ware Paaslam, geslacht zou zijn; dat hiermee een nieuwe tijd en een nieuw offer zouden beginnen, die voortduren zouden tot het einde van de wereld.

Zij begaven zich dan naar de paashaard aan het einde van de zaal, waar eenmaal de Verbondsark had gestaan en waar reeds vuur aangemaakt was.

Jezus besprenkelde de haard met het bloed en wijdde hem tot een altaar; het overgebleven bloed en vet werden onder het altaar in het vuur gegoten. Daarna schreed Jezus onder het zingen van psalmen met de apostelen het Cenakel rond en wijdde het tot

een nieuwe tempel in. Al deze tijd bleven de deuren gesloten.

Intussen had Simeons zoon het lam geheel toebereid; het lag gespannen op een spit; de voorpoten waren op een dwarshout en de achterpoten op het spit bevestigd. Ach! het herinnerde zo treffend aan Jezus op het kruis en het werd nu met de 3 andere, in de tempel geslachte lammeren in de oven te braden geplaatst.

De zienster zegde nogmaals: Alle andere paaslammeren van de Joden werden geslacht in het voorhof van de tempel en wel op 3 verschillende plaatsen:

- voor de voornamen,
- voor de geringeren en
- voor de vreemdelingen.

Het paaslam van Jezus was niet in de tempel geslacht, al het overige deed Hij streng naar de Wet. Achteraf heeft Hij ook hierover gesproken; het lam was een voorafbeelding; Hijzelf zou morgen het ware Paaslam zijn; ik weet niet meer wat Hij verder daarover nog uiteenzette.

1759.

Op deze wijze onderrichtte Jezus de apostelen over het paaslam en de vervulling van deze profetische voorafbeelding. Toen nu het uur aangebroken en ook Judas teruggekomen was, werden de tafels gedekt. Zij trokken feestklederen aan als voor een reis; deze namen zij in de voorzaal. Zij deden andere schoenen aan, een wit kleed dat mij aan een hemd deed denken, en daar boven een mantel, van voren kort en van achteren langer; zij schortten hun kleed op (trokken het omhoog) in de gordel en vouwden ook hun wijde mouwen op.

Zo ging iedere schaar naar haar eigen tafel toe:

- de 2 groepen leerlingen in de zijzalen,

- de Heer en de apostelen in de grote, eigenlijke Cenakelzaal.

Zij namen elk een staf in de hand en twee en twee schreden zij naar de tafel, waar zij op hun plaats bleven staan; de staf leunde in een van hun armen welke zij omhooggeheven hielden.

Jezus die in het midden van de tafel stond, had van de hofmeester 2 kleine, boven ietwat gekromde staven gekregen, gelijk korte herdersstaven (cfr. afb. fasc. 2, nr. 60, voetnoot 125). Zij hadden daarbij aan één kant een haak als een afgehakte tak.

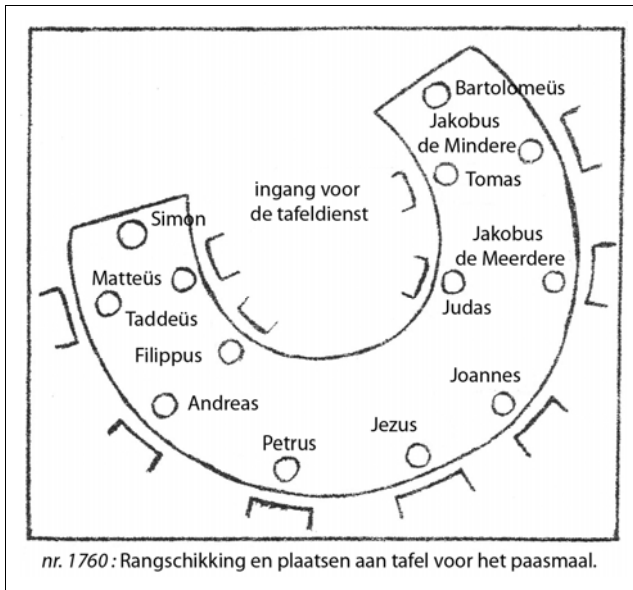
Jezus stak de staven kruiswijze in zijn gordel vóór de borst en Hij liet, terwijl Hij bad, zijn opgeheven armen in de haken rusten. Hij bewoog zich zo ontroerend schoon, steunend op die staven; het was, als had Hij het kruis, dat Hij straks als een zware last op zijn schouders zou torsen, thans nog als een stut onder de schouders. In deze houding zongen zij: "Gezegend zij

*de Heer, de God van Israël”, alsook dit ander gebed:
“Geloofd zij de Heer, enz.”*

Na deze gebeden gaf Jezus een van de staven aan Petrus en de tweede aan Joannes; zij legden die ter zijde of gaven ze van hand tot hand aan de overige apostelen door, dit kan ik niet meer zo zeker zeggen (cfr. fasc. 23, nr. 1177).

1760.

De tafel was smal en ongeveer een halve voet hoger dan de knieën van een rechtop staande man; ze had de vorm van een halve cirkel of hoefijzer.

Tegenover Jezus, aan de binnenkant van het halfcirkel, was een ruimte of doorgang gelaten voor het opdienen. Als ik het mij nog goed herinner, was de rangschikking als volgt;

- rechts van Jezus aan de buitenkant stonden Joannes, Jakobus de Meerdere en Jakobus de Mindere.

- Aan het smalle einde (in de breedte) rechts, stond Bartolomeüs. Na en naast hem, aan de binnenkant van de halfronde tafel stond Tomas en na hem Judas Iskariot.
- Aan Jezus' linkerzijde aan de buitenkant, stonden Petrus, Andreas en Tadeüs.
- Aan het smalle linkereinde, in de breedte, had Simon zijn plaats en naast hem, terug aan de binnenkant van de tafel stonden Matteüs en Filippus.

Midden op de tafel stond een schotel met het paaslam. De kop van het lam rustte op de gekruiste voorpoten; de achterpoten waren lang uitgestrekt; de rand van de schotel rondom het lam was met knoflook bedekt en naast deze schotel stond een tweede met het paasgebraad en aan weerszijden hiervan een schaal met groene kruiden, die dicht tegeneen rechtop stonden, als groeiend en levend. Op nog een andere schaal lagen kleine bosjes bittere kruiden als geurige balsemkruiden; vóór Jezus stonden dan nog een schaal met geelgroene kruiden en een andere met bruinachtige saus. Voor tafelborden bedienden zich de gasten van ronde, dunne broodkoeken en hun tafelmessen waren van been.

Na het gebed legde de hofmeester het mes om het paaslam voor te snijden bij Jezus op tafel. Hij zette ook een beker met wijn vóór Hem en uit een kan vulde hij 6 bekers die elk tussen 2 apostelen stonden.

Jezus zegende de wijn en dronk; de apostelen dronken met tweeën uit één beker. De Heer sneed en verdeelde het paaslam en de apostelen reikten Hem in de orde waarin zij geplaatst waren, hun broodkoek toe, zich hiertoe bedienend van een soort knijper; zij ontvingen elk hun deel en aten het zeer haastig op. Met hun benen messen krabden zij het vlees van de beenderen, die daarna verbrand werden⁷.

---

⁷ Broodkoeken. – Men kende toen in het Oosten geen brood gelijk het onze. Hun brood waren ronde koeken van 20 cm doorsnede en een vinger dik,

1761.

Zeer haastig (Ex. 12, 11) aten zij ook nog knoflook en groene kruiden die zij in de saus doopten. Het paaslam nuttigden zij staande; ten hoogste rustten zij een weinig tegen de leuning van hun ligstoelen. *Jezus brak ook één van de paasbroden, legde een deel ervan ter zijde en bedekte dit met een doek, terwijl Hij het ander stuk verdeelde.* Zij nuttigden nu ook de broodkoeken.

Vervolgens werd opnieuw een beker wijn gebracht. *Jezus echter dankte en dronk er niet van. Hij sprak: "Neemt en verdeelt hem onder u, want Ik zeg u, Ik zal voortaan niet meer drinken van de vrucht van de wijnstok, totdat het Rijk Gods komt."*

Nadat zij twee en twee gedronken hadden, zongen zij. *Dan bad en leerde Jezus weer en daarop volgde nog een handwassing.* En nu eerst gingen zij op hun zitplaatsen neerliggen. Al het overige hadden zij in staande houding verricht en in grote haast en slechts aan het einde een weinig geleund⁸.

1762.

De Heer heeft nog een ander lam in delen gesneden (het 2^e paasgebraad? zie nr. 1760, laatste alinea). Dit droeg men naar de H. Vrouwen die in een zijgebouw hun maal hielden. Nu aten zij kruiden, salade en saus. *Jezus was buitengewoon*

---

soms ook heel dun en dan wat groter. Zo is het nog bij de Arabieren. Het wordt niet gesneden, maar gebroken of gescheurd (cfr. 't H. L. 8e jg. 30).

Mislin en De Gérarnb die veelvuldig bij Libanese sjeicks te gast waren, vermelden zeer dikwijls die dunne broden. Men wierp ze naast hen op het vloertapijt of legde ze op een bord van de gasten en soms ook dienden zulke broden tot bord (Mislin, I, 180; III, 258; De Gérarnb, II, 288).

⁸ In staande houding. – Jezus hield zich aan de wetsvoorschriften, voegde er niets aan toe, maar liet ook niets achterwege (Ex. 12, 11). De Farizeeën, fier op hun onafhankelijkheid, achtten zich gerechtigd daarbij aan tafel gelegen te zijn als vrije mensen (Volgens de Misjna, Pesachim).

*vriendelijk en opgewekt*⁹. Nooit heb ik Hem zo hartelijk en innig gezien. *Ook zegde Hij tot de apostelen alle kommer van zich af te zetten.*

De H. Maagd aan de tafel van de vrouwen was eveneens blij gestemd. Het was zo ontroerend om te zien hoe de andere vrouwen soms tot haar gingen, haar vertrouwelijk bij de sluier trokken om met haar te spreken en hoe zij zich dan zo eenvoudig en welwillend tot hen wendde.

Gedurende de eigenlijke maaltijd was Jezus in het begin onder zijn spreken zeer hartelijk met hen; aanstonds echter werd Hij overvallen door ernst en weemoed. Hij sprak: “Één onder u zal Mij verraden, een wiens hand met Mij aan dezelfde tafel is.”

Jezus deelde op dit ogenblik aan zijn kant een van de kruiden rond, nl. latuw, waarvan maar één schotel voorhanden was en aan Judas, die schuin tegenover Hem aangelegen was, had Hij bevolen de rest van de latuw aan de andere zijde van de tafel uit te delen.

Hoewel Jezus van een verrader sprak, waarover allen ten zeerste ontsteld waren, en hoewel Hij zei: “Een wiens hand met mijn hand op deze tafel is.”, of “Een die de hand met hij in dezelfde schotel steekt.” (Mt. 26, 23), hetgeen zoveel betekende als: “één van de 12 die met Mij eten en drinken, een met wie Ik mijn brood deel.”, toch maakte Hij Judas hierdoor niet aan de anderen bekend. Immers, de hand in dezelfde schotel steken was een gebruikelijke uitdrukking om de meest intieme

---

⁹ **Het heilig avondmaal staat in het teken van de innerlijke vreugde.**

Het is Jezus' liefde-uur waarop Hij zijn tegenwoordigheid onder de mensen bestendigt door **de instelling van het Sacrament van zijn liefde.**

Ook brengt de liturgie ons elk jaar in die vreugdestemming terug op Witte Donderdag, hoewel lijdens- en boetedagen eraan voorafgaan en er spoedig weer op volgen.

vertrouwelijkheid en nauwste verbondenheid aan te duiden, en *niettemin wilde Hij dat dit een waarschuwing voor Judas zou wezen*, want de latuw ronddelend stak deze werkelijk zijn hand in dezelfde schotel als de Heer. *Vervolgens zegde Jezus nog: "Wel moet de Mensenzoon heengaan, gelijk het over Hem geschreven staat, doch wee de mens door wie Hij verraden wordt. Die mens ware het beter geweest nooit te zijn geboren."*

Nu waren alle apostelen ten eerste ontsteld en zij vroegen de een na de ander: "Heer! ben ik het?", want allen zagen in dat zij Hem niet begrepen. Petrus echter boog zich achter Jezus naar Joannes en met een teken verzocht hij hem aan de Heer te vragen wie het was, want daar hij vaak terechtwijzingen van Jezus ontvangen had, was hij vol angst dat de Meester wellicht hem mocht bedoelen.

Joannes nu lag aan de rechterzijde van de Heer, en daar allen op hun linkerarm leunden en met hun rechterhand aten, lag Joannes met het hoofd het dichtst bij Jezus' borst. Hij kwam met zijn hoofd nu heel dicht bij Jezus' borst en vroeg Hem: "Heer, wie is het?" Toen werd het hem duidelijk dat Judas door Jezus bedoeld was. *Ik zag Jezus niet met de lippen zeggen: "Hij, aan wie Ik het ingedoopte stuk brood overreik."* (Joa. 13, 26); *ik weet ook niet of Hij het hem zacht toefluisterde.*

Doch Joannes begreep alles, toen Jezus het stuk brood met latuw omwond, in de saus doopte en het met grote liefde overreikte aan Judas, die juist ook vroeg: "Heer, ben ik het?" *Jezus keek hem vriendelijk aan en gaf hem een algemeen antwoord. Jezus' gebaar jegens Judas, dit aanreiken was een gebruikelijk teken van vriendschap en vertrouwelijkheid en Jezus gaf hem dit teken uit oprechte liefde om hem te waarschuwen zonder hem aan anderen te verraden.* Judas echter was

inwendig toornig en verbitterd¹⁰. Gedurende de gehele maaltijd zag ik aan Judas' voeten een klein wangedrocht zitten, dat herhaaldelijk opkroop tot zijn hart. Ik zag niet dat Joannes aan Petrus bekend maakte wat hij van Jezus vernomen had, maar hij stelde hem met een oogwenk gerust.

De voetwassing (Joa. 13, 1-20).

1763.

Zij stonden nu van tafel op en terwijl zij weer hun klederen aandeden en schikten, zoals zij het gewoon waren voor het plechtig gebed, trad de hofmeester met 2 dienaren binnen om de paastafel af te nemen en uit het midden der banken ter zijde te schuiven. Toen hij hiermee klaar was, *gaf Jezus hem de opdracht water in het voorportaal te laten brengen* en daarop verliet deze met zijn dienaren de zaal.

Jezus stond te midden van zijn apostelen en hield voor hen een tamelijk lange en ook plechtige

---

¹⁰ Aanreiken van brood een teken van vertrouwelijkheid bij de Joden. – De gastheer geeft een genodigde een in saus gedoopt stuk brood, om hem vriendschap en hoogachting te betuigen tegenover de aanwezigen. “Hoe dikwijls is het mij niet overkomen”, vertelt de oostenkenner Piet Gerrits, “dat, toen ik hier of daar ter tafel genodigd was, de gastheer of een mee aanliggende vriend, mij een stuk vlees of het beste van zijn brood, na het in de saus gedoopt te hebben, overreikte om mij tegenover de anderen zijn bijzondere genegenheid en hoogachting te betuigen.” (‘t H. L. 2^e jg. 84).

Aan Mislin werd in de Libanon dezelfde eer bewezen door een dochter van zijn vorstelijke gastheer (I, 181).

Jezus schijnt dus tot Joannes te willen zeggen: “Hij, aan wie ik dit teken van de innigste genegenheid geef, hij zal Mij ten dood overleveren.” Het is of Jezus hier de reeks klachten inzet, die Hij de eeuwen door zal herhalen: dat het grootste lijden Hem aangedaan wordt door zijn uitverkoren en meest bevoorrechte vrienden.

De afschuwelijke gedaante aan Judas' voeten, (cfr. fasc. 10, nr. 293 en nr. 294, voetnoot 90b).

toespraak. Ik heb evenwel reeds zoveel gehoord en gezien dat ik onmogelijk de inhoud van zijn onderricht met zekerheid weer kan geven.

Toch herinner ik me nog *dat Hij zeer roerend sprak over zijn Rijk, over zijn heengaan naar de Vader en hoe Hij hun nog eerst alles zou nalaten, wat Hij bezat, enz. Vervolgens leerde Hij nog over de boetvaardigheid, het inzien en bekennen van zijn schuld, over het berouw en de vergiffenis en reiniging. Ik voelde dat deze toespraak verband hield met de voetwassing, en ik zag ook dat allen hun zonden kenden en er berouw over hadden, behalve dan Judas. Dit onderricht van de Heer duurde vrij lang en was plechtig.*

Toen Hij het geëindigd had, stuurde Hij Joannes en Jakobus de Mindere wegens het bestelde water naar de voorzaal en Hij gelastte de overige apostelen hun ligstoelen in een halve kring te plaatsen. Daarna ging Hijzelf in de voorzaal, legde zijn mantel af, schortte zijn kled op en bond zich een linnen doek om, waarvan het langste einde neerhing. Inmiddels geraakten de apostelen in een soort woordenstrijd omtrent de vraag wie van hen de eerste plaats zou verkrijgen (cfr. Lk. 22, 24-27), want, daar de Heer zo stellig te verstaan had gegeven dat Hij hen nu zou verlaten en dat zijn Rijk aanstaande was, voelden zij zich opnieuw bevestigd in hun vermoeden dat Hij er een bepaald, doch geheimzinnig plan op nahield en een aardse triomf in het schild voerde, die zich op het laatste ogenblik zou voordoen en de wereld voor een voldongen feit zou stellen.

1764.

In de voorzaal zegde Jezus tot Joannes een bekken in handen te nemen, en aan Jakobus de Mindere een zak met water te nemen, die hij voor de borst moest

dragen. Bij het gieten vloeide het water uit de zak door de pijp of de hals die op zijn arm lag.

Nadat Jezus water uit de zak in het bekken had gegoten, beval Hij zijn 2 assistenten Hem te volgen naar de zaal, waar in het midden de hofmeester een groot ledig bekken had geplaatst.

Zodra Jezus in zijn zo nederige kleding van dienaar de drempel van de middenzaal overschreden had, maakte Hij met weinige woorden de apostelen een verwijt van hun twist en zei hun o.m. dat Hijzelf hun dienaar was, dat zij nu op de ligstoelen moesten zitten en dat Hij hun de voeten wilde wassen. Nu gingen zij in dezelfde orde als aan tafel op de leunkussens van de ligbanken zitten, die in een half rond gerangschikt stonden en hun ontschoeide voeten stonden op de ZITkussens.

Jezus waste achtereenvolgens aller voeten. Hij scheidte water met zijn hand uit het bekken dat Joannes onder hun voeten hield. De apostelen boden eerst de ene, dan de andere voet aan en het water vloede terug in het bekken. Vervolgens nam Jezus het lang, neerhangend einde van de doek waarmee Hij omgord was, in zijn beide handen, streek en veegde ermee over de voeten om ze af te drogen en ging dan met Jakobus over naar de volgende. Joannes van zijn kant goot telkens het gebruikte water weer uit in het bekken dat in het midden van de zaal stond en kwam dan met het bekken terug naar de Heer. Jezus goot weerom water uit de zak van Jakobus in het bekken over de voeten van de volgende apostel en waste ook diens voeten zoals van de voorgaande.

*Gedurende het paasmaal had de Heer zich buitengewoon minzaam en vriendelijk getoond. Zo was Hij ook nu onder deze ootmoedige handeling louter **liefde**. Hij verrichtte deze daad niet als een soort ceremonie op formalistische wijze, doch **van harte als een heilige liefdehandeling**, zodat ze de vertolking was van zijn innigste gevoelens, **van zijn oprechte liefde**.*

1765.

Toen Hij echter bij Petrus kwam, weigerde deze uit ootmoed en protesteerde: "Hoe, Heer? Wilt Gij mij de voeten wassen?" Maar de Heer antwoordde: "Wat Ik doe, begrijpt ge nog niet, maar later zal het duidelijk voor u worden."

En het scheen mij dat de Heer deze woorden voor Hem alleen eraan toevoegde: "Simon, ge zijt zo **begenadigd** geweest van mijn Vader te vernemen wie Ik ben, vanwaar Ik kom en waarheen Ik terugkeer. Gij alleen hebt het ingezien en uitgesproken en Ik wil

op u mijn Kerk bouwen en de poorten van de hel zullen haar niet overweldigen. Ook zal mijn macht bij uw opvolgers blijven tot het einde van de wereld.”

Op Petrus wijzend zei Jezus ook nog tot de anderen: “Petrus zal mijn plaats innemen, wanneer Ikzelf van U zal zijn weggegaan, hij zal het bestuur van de Kerk waarnemen, de missionering regelen en u uitzenden.”

Petrus echter (nog immer onthutst over Jezus' handeling als was Hij een dienaar en slaaf), sprak: “Nooit zult Gij mij de voeten wassen!” Doch Jezus hervatte: “Indien Ik u de voeten niet mag wassen, zult gij geen deel met Mij hebben.” (Betekenis van deze uitdrukking, zie fasc. 19, nr. 814, voetnoot 406). Toen reageerde Petrus: “Heer, was dan niet enkel mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd!” En eindelijk sprak Jezus: “Wie een bad genomen heeft, is geheel rein en moet nog slechts zijn voeten wassen. Zo is het met u, gij zijt rein, doch niet allen.” Hiermee bedoelde Hij Judas.

In zijn onderrichting had Jezus over de voetwassing gesproken als over een reiniging van dagelijkse zonden, daar de voeten noodzakelijk met de vuile en stofferige aarde in aanraking komen en zich telkens opnieuw bezoedelen. De voetwassing was zinnebeeldig, had een geestelijke kracht en was een soort absolutie. In zijn ijver en liefde zag Petrus echter daarin niets anders dan een te verregaande vernedering van zijn Meester. Hij wist nog niet dat de Heer om hem te helpen en zalig te maken zich morgen uit liefde zou laten verguizen en zichzelf tot de smadelijke kruisdood zou vernederen.

Terwijl Jezus nu de voeten van Judas reinigde, was Hij buitengewoon teder en vriendelijk. Hij drukte zijn aangezicht op Judas' voeten en vermaande hem

zacht en heimelijk zich toch te bezinnen, daar hij reeds langer dan een jaar rondliep met ontrouw en verraad in het hart. Doch Judas scheen het niet te willen bemerken; hij bleef doof voor de vermaning van Jezus en begon tot Joannes te spreken.

Petrus, voor wie dit een ongemanierdheid was, zei geërgerd: “Judas, de Meester spreekt tot u!” Hierop gaf Judas aan de Heer een algemeen ontwijkend antwoord, iets in de zin van: God behoeft mij daarvoor!

De anderen hadden niets verstaan van de woorden van Jezus tot Judas, want Hij sprak stil en dan luisterden zij niet. Ook trokken zij op dit ogenblik hun sandalen weer aan.

Niets in zijn lijden smartte de Heer zo diep als het verraad van Judas, een van de twaalf. Jezus waste tenslotte nog de voeten van Joannes en Jakobus. Jakobus ging eerst zitten en Petrus hield de waterzak vast; daarna ging Joannes zitten en Jakobus hield het bekken. *Jezus knoopte aan zijn handeling een lering vast over de verootmoediging en zei dat degene die diende, de grootste was en hoe zij in het vervolg elkanders voeten moeten wassen (elkanders dienaren moesten zijn).* Hij voegde er nog andere dingen aan toe met betrekking tot hun geschil wie onder hen de grootste (of eerste) zou zijn, zoals men dit in het Evangelie kan lezen (Lk. 22, 24-30).

Toen trok Hij zijn klederen weer aan en ook de apostelen lieten hun klederen, die zij voor het eten van het paaslam opgetrokken hadden, weer los en lang neerhangen.

Instelling van de H. Eucharistie (Mt. 26, 26-29; Mk. 14, 22-25; Lk. 22, 15-23) (I Kor. 11, 24).

1766.

Op bevel van de Heer had de hofmeester de tafel opnieuw in het midden geplaatst en haar een weinig verhoogd. Hij bedekte haar met een doek, waarop hij eerst een rood en dan een als kant opengewerkt wit kleed openspreidde; hierna zette hij een kruik met water en een tweede met wijn onder de tafel.

Uit het afgegordijnde deel van de zaal, waar de paashaard was, gingen Petrus en Joannes nu de kelk halen, die zij uit het huis van Serafia naar hier hadden gebracht. De lederen stolp of huif (een huif is een zeildoek over een wagen dat door dunne bogen ondersteund wordt; een huif beschermt de lading tegen weeromstandigheden) bedekte hem en zij droegen hem op hun handen tussen zich; het was hun aan te zien dat zij iets heiligs droegen als een tabernakel. Zij plaatsten het overdekte toestel vóór Jezus op de tafel neer.

Daarnaast stond een langwerpige ovaal bord met 3 dunne, witachtige paasbroden, die regelmatige kerven of ingedrukte groeven vertoonden. In de breedte verdeelden zij het brood in 3 stukken en ieder brood was ongeveer tweemaal zo lang als breed; er lag een doek over en de Heer had het reeds onder het paasmaal (terwijl zij het paaslam aten) vooraf inkervingen in gemaakt voor het breken; ook had Hij de helft van het toen gebroken brood onder de doek gelegd (zie nr. 1761, begin).

Daar stonden ook nog een wijn- en waterkruik en 3 dozen, waarvan

- de ene dikke en
- de andere vloeibare olie bevatte;
- de derde daarentegen was ledig. Er lag een spatel bij.

1767.

Het breken en ronddelen van het brood en het drinken uit dezelfde kelk bij het sluiten van de maaltijd was van oudsher een teken van verbroedering en liefde zowel bij het terugzien en de verwelkoming als bij het afscheid. Ik meen dat iets daarvan in de H. Schrift wel voorkomt. Jezus echter verhief dit heden (dit eten en drinken) tot het H. Sacrament. Tot nog toe was het slechts een zinnebeeldige, voorafbeeldende handeling geweest. Door het verraad van Judas kwam onder de beschuldigingen bij Kaïfas ook voor dat Jezus in de paasgebruiken iets nieuws had ingevoerd, doch Nikodemus bewees uit schriftrollen dat Jezus hier niets anders dan een oud afscheidsgebruik gevolgd had.

De plaats van Jezus was tussen Petrus en Joannes; de deuren waren gesloten; alles geschiedde geheim en zeer plechtig. Toen nu de kap of huif afgenomen was van de kelk en in de afgesloten achterruimte van de zaal teruggedragen was, *bad Jezus zeer plechtig en leerde op een ernstige wijze. Ik zag dat de Heer hun het avondmaal en de hele handeling verklaarde;* dit maakte op mij de indruk van een priester die aan anderen het heilig misoffer leert opdragen.

Uit het blad of voetvlak, waarop de drinkbekers stonden, trok Jezus nu een schuifplankje, nam de witte doek die over de kelk hing en spreidde hem uit op het uitgetrokken plankje.

Ik zag Hem dan een ronde plaat of soort van pateen van de kelk afnemen en neerzetten op het overdekte plankje.

Vervolgens nam Hij de broden van de nabij staande schotel van onder de doek en legde die vóór zich op de pateen; de vierhoekige, langwerpige broden staken aan 2 kanten over de plaat uit, zodat de rand van de plaat of pateen enkel in de breedte van de broden zichtbaar was.

1768.

Hierna plaatste Hij de kelk iets dichterbij zich en zette de kleine vaas die er in hing of stond, er uit en de 6 kleine bekers, welke de kelk omringden, rechts en links op zijde. Toen zegende Hij het paasbrood en, naar ik meen, ook de dichtbij staande oliën, hief nu de pateen met de paasbroden met zijn beide handen omhoog, sloeg zijn ogen ten hemel, bad, offerde en zette de plaat neer en overdekte ze.

Hierop nam Hij de kelk, liet er zich door Petrus wijn en door Joannes water, dat Hij eerst zegende, in gieten, en met de kleine lepel schepte Hijzelf nog een weinig water er bij. Nu zegende Hij de kelk en hief ook deze biddend en offerend omhoog en zette hem weer neer.

Boven de schotel waarop de paasbroden gelegen hadden, liet Hij door Petrus en Joannes water op zijn handen gieten en met de lepel die Hij uit de voet van de kelk nam, schepte Hij van het water dat over zijn handen was gevloeid, op de hunne.

Toen werd de schotel van man tot man in de kring doorgegeven en allen wisten er hun handen is. Ik weet niet zeker of dit alles precies in deze volgorde gebeurde, maar dit alles en tal van andere bijzonderheden, die mij sterk aan de H. Mis herinnerden, beschouwde ik met grote ontroering.

Onder deze handelingen werd de Heer steeds inniger. Hij zegde dat Hij hun thans alles wilde geven wat Hij bezat, nl. **zichzelf**. Toen was het alsof Hij zich geheel in liefde uitstortte en ik zag Hem gans doorzichtig worden: Hij was **een gedaante van licht**.

Terwijl geheel zijn voorkomen deze innigheid uitstraalde, brak Hij onder gebed het brood op de

vooraf ingekerfde groeven en stapelde de stukken op elkaar op de pateen. Met zijn vingertoppen brak Hij nog een weinig van het eerste stuk en liet het in de kelk vallen.

Op het ogenblik dat Hij dit deed, kreeg ik de voorstelling als ontving de H. Maagd, ofschoon hier niet lichamelijk aanwezig, het H. Sacrament op geestelijke wijze. Ik weet thans niet meer hoe ik dit zag, maar het kwam mij voor dat ik haar uit de ingang van de zaal naar de open zijde van de tafel zag vooruit zweven, en, na tegenover de Heer gekomen te zijn, het H. Sacrament zag ontvangen; daarna zag ik haar weer niet meer.

Jezus had haar 's morgens te Betanië gezegd dat Hij op geestelijke wijze zijn paasmaal met haar zou houden en Hij had haar ook het uur bepaald, waarop zij, in gebed afgezonderd, het in de geest of in vervoering zou ontvangen.

1769.

De Heer bad en leerde verder; al zijn woorden gingen als een stroom van vuur en licht uit zijn mond in de apostelen over, behalve in Judas.

Hij nam nu de pateen met de stukken brood – ik weet niet meer precies of Hij die op de kelk had gezet – en sprak: “Neemt en eet, dit is mijn Lichaam dat voor U geleverd wordt.” Als zegenend bewoog Hij hierbij zijn rechterhand boven de pateen, en terwijl Hij dit deed, ging een glans van Hem uit. Zijn woorden waren lichtend en ook de stukken brood die zich glanzend in de mond der apostelen stortten; het was of Hijzelf in hen binnenvloede; allen zag ik van licht doordrongen, behalve Judas, die alleen duister bleef.

Eerst reikte Jezus aan Petrus en daarna aan Joannes het H. Sacrament uit; vervolgens gaf Hij een teken

aan Judas, die schuin tegenover Hem zat, te naderen. Judas was de derde aan wie de Heer het H. Sacrament toereikte, doch zijn woord week terug van de mond van de verrader. Ik was zo ontsteld, dat ik niet meer juist kan zeggen wat ik daarbij ondervond. *Jezus echter voegde Judas deze woorden toe: "Wat gij van plan zijt te doen, doe dat spoedig!"* Dan gaf Hij verder het H. Sacrament aan de overige apostelen; zij naderden twee en twee en de een hield voor de ander onder de kin een kleine stijve, gefestoneerde doek die op de kelk gelegen had.

Jezus hield nu ook de kelk bij de beide hengsels omhoog ter hoogte van zijn aangezicht en sprak de woorden der instelling erover uit als sprak Hij IN de kelk. Onder deze handeling was Hij geheel lichtend, verheerlijkt en als doorschijnend: Hij ging over in datgene wat Hij gaf. Hij liet Petrus en Joannes drinken uit de kelk, die Hijzelf in zijn handen hield en zette hem daarna neer.

Joannes schepte nu met de kleine lepel van het H. Bloed uit de kelk in de kleine bekers, die door Petrus aan de overige apostelen toegereikt werden; elke kleine beker diende voor 2 van hen en zo nuttigden zij het H. Bloed. Ook Judas heeft nog van het H. Bloed gedronken, maar dit herinner ik me niet meer met alle zekerheid; hij keerde niet meer terug naar zijn plaats, doch aanstonds ging hij de zaal uit en verliet het Cenakel¹¹.

---

¹¹ Volgens een andere uitspraak van K. heeft Judas werkelijk het H. Bloed genuttigd: "Ik zag hoe Judas tot Jezus naderde, hoe Jezus aan die verrader zijn Vlees en Bloed te eten gaf en hem met eindeloze smart deze woorden toefluisterde: "Wat je doet, doe het gauw"."
(Vie d'A.C. Emmerick, II, 312).

Of dit zou zo maar in 't algemeen gezegd kunnen zijn, want **het H. Lichaam ontvangend, nuttigt men de gehele Christus.**

Th. Neumann heeft Judas alleen het H. Lichaam zien ontvangen, waarna hij wegging (Gerl. I, 278, 281). Bij visionairen treft men zulke detailverschillen aan.

Daar Jezus hem een wenk had gegeven, vermoedden de anderen dat de Heer hem de een of andere boodschap had toevertrouwd. Judas vertrok zonder gebed of dankzegging, en hieruit kan men afleiden hoe slecht het gesteld is met iemand die, na het dagelijks en eeuwig brood genuttigd te hebben, zonder dankzegging ervan weggaat. Gedurende de ganse maaltijd had ik aan Judas' voeten een klein ros, wanstaltig diermonster zien zitten, dat keer op keer tot aan zijn hart opkroop; een van zijn poten was als een kale knook. Toen Judas buiten de deur was, zag ik rondom hem 3 duivelen; een voer in zijn mond, een tweede dreef hem vooruit en een derde liep voor hem uit; het was nacht; het was alsof zij hem voorlichtten; hij holde als een razende voorwaarts¹².

1770.

In de kelk was nog een deel van het H. Bloed overgebleven en de Heer goot dit over in de kleine vaas die in de kelk had gestaan. Dan hield Hij zijn vingers boven de kelk en liet Petrus en Joannes er water en wijn over gieten. Hiervan liet Hij beiden uit de kelk drinken, het overige opnieuw in de kleine bekertjes over scheppen en aan de andere apostelen geven. Hierop droogde de Heer de kelk uit, zette er de vaas met het overschot van het H. Bloed in en plaatste de pateen met de rest van de geconsacreerde stukken paasbrood er op. Nu plaatste Hij het deksel op de kelk, hing de doek of het kleedje er weer overheen en plaatste hem opnieuw tussen de bekertjes op zijn voetvlak.

Na de verrijzenis heb ik de apostelen van dat overgebleven geconsacreerde brood en wijn zien ontvangen. Ik herinner me

---

¹² Judas liep als een razende. – Dit is wel letterlijk te verstaan, want ook volgens Th. Neumann RENDE hij vooruit. (Gerl. I, 281; Steiner, 116, 121).

niet te hebben gezien dat de Heer zelf het H. Sacrament nuttigde of het zou mij ontgaan moeten zijn.

Toen Hij het gaf, schonk Hij zichzelf, zodat Hij mij toescheen als had Hij zichzelf ontledigd, als had Hij geheel zijn binnenste in ontfermende liefde uitgestort. Doch zo iets is in geen mensentaal te verwoorden.

Toen Melchisedek brood en wijn offerde, heb ik evenmin gezien dat hijzelf ervan heeft genuttigd. Ik heb ook geweten waarom de priesters het integendeel wél nuttigen, ofschoon Jezus het niet deed.

Terwijl de zienster deze laatste woorden uitsprak, keek zij opeens ter zijde als om te luisteren; een verklaring werd haar gegeven, doch slechts het volgende kon zij ervan vertolken:

Hadden de engelen het uitgereikt, zijzelf zouden het niet gebruikt hebben; hadden evenwel de priesters het niet genuttigd, dan zou het sedert lang opgehouden hebben te bestaan. Nu zij het nuttigen, blijft het behouden. (Zonder dit brood der engelen, zouden de priesters niet als priester kunnen leven; het priesterschap zou spoedig uitgestorven zijn.)

Alle handelingen van Jezus bij de instelling van het H. Sacrament verliepen zeer regelmatig, in de beste volgorde en daarbij statig; alles was leerrijk en onderrichtend. Ook zag ik de apostelen achteraf het een en ander met bepaalde tekens opschrijven in de kleine rollen, die zij bij zich droegen. *Jezus' bewegingen naar links en rechts waren plechtig, zoals ze dit ook altijd waren gedurende zijn gebedshandelingen.* *Alles wees op de kiem en de oorsprong van de heilige Mis.* Ik zag ook hoe de apostelen bij hun toe- en nadertreden en op sommige andere ogenblikken naar elkander bogen, zoals de priesters in de plechtige diensten.

Wijdingen en geheime onderrichtingen.

1771.

Jezus hield nog een toespraak over verborgen mysteriën (die vooralsnog geheim moesten blijven). Hij zegde hun dat zij het H. Sacrament in de Kerk tot zijn gedachtenis moesten voortzetten en dat het zodoende in de Kerk zou blijven tot het einde van de tijden en Hij leerde hun het hoofdzakelijke aan in de manier om het zelf te gebruiken en het aan anderen uit te delen (cfr. eerste H. Mis met communie, nr. 2172); ook hoe zij het aanleggen moesten om het wonderbaar geheim van dat Sacrament geleidelijk ter kennis van de gelovigen te brengen en het voor hen uit te spreken.

Hij bepaalde ook wanneer zij de overblijvende geconsacreerde gedaanten moesten nuttigen, wanneer zij ervan aan de H. Maagd moesten toedienen; hoe zijzelf, nadat Hij hun de Trooster gezonden zou hebben, moesten consacreren.

Daarna onderrichtte Hij hen nog over het priesterschap, over de zalving, over de bereiding van het chrisma¹³ en van de heilige oliën.

---

¹³ Chrisma = een mengsel van olijfolie en balsem en is in de Katholieke Kerk één van de drie heilige oliën. In de Orthodoxe Kerk wordt het Myron genoemd.

***

Nota van Brentano:

Niet zonder verbazing las de schrijver enige jaren na deze mededeling, in de Latijnse uitgave van de Roomse catechismus, in de verhandeling over het sacrament van de vorming, dat Jezus, naar de overlevering die door Paus Fabianus bevestigd werd, zijn apostelen onderwezen heeft in het bereiden van het heilig chrisma; dit geschiedde na de instelling van het H. Sacrament.

Drie dozen die men op elkander kon zetten, stonden daar naast de kelk met zijn apparaat. Ook lag er katoen en boomwol bij. Zoals reeds gezegd bevatte een van de dozen balsem en een tweede bevatte olie. *Jezus leerde hun hieromtrent vele geheimenissen, hoe zij de zalf moesten mengen, welke delen van het lichaam ermee bestreken moesten worden en bij welke gelegenheden.*

Ik herinner mij o.a. dat Hij een geval vermeldde, waarin het H. Sacrament des altaars niet meer zou kunnen toegediend worden. Dit had misschien betrekking op het laatste Oliesel, doch ik heb er geen duidelijke herinnering meer van.

Hij sprak van verschillende zalvingen, ook over de zalving van koningen, en Hij zei dat zelfs slechte koningen, die de zalving ontvangen hadden, een innerlijke kracht boven de niet gezalfde koningen bezaten. Nu deed Hij van de vaste zalf en van de (vloeibare) olie in de ledige doos en mengde ze onder elkaar. Ik weet niet meer zeker of de Heer pas nu dan wel reeds vroeger bij het offeren van het brood de olie zegende.

1772.

Hierop zag ik dat Jezus de apostelen Petrus en Joannes zalfde, over wier handen Hij bij de instelling van het H. Sacrament ook van het water had gegoten, dat over zijn eigen handen was gevloeid, en aan wie Hij met eigen handen uit de kelk te drinken had gegeven.

In het 54^e hoofdstuk van zijn 2^e brief aan de oosterse bisschoppen zegt deze Paus: "Onze voorgangers hebben van de apostelen ontvangen en ons overgeleverd dat de Heer Jezus Christus, na het laatste avondmaal met zijn apostelen gehouden en hun de voeten gewassen te hebben, hen het chrisma heeft leren bereiden."

Van zijn plaats in het midden van de tafel ging Hij een weinig ter zijde en legde zijn handen eerst op de schouders en dan op het hoofd van Petrus en Joannes. Hierop moesten zij hun handen tegeneen leggen en de duimen kruisen. Terwijl zij diep voor Hem bogen, of wellicht, wat ik niet meer zo juist weet, vóór Hem knielden, bestreek Hij hun duimen en wijsvingers met de zalf en maakte er ook een kruis mee op hun hoofd. Hij zei ook dat dit bij hen zou blijven tot het einde van de wereld.

Jakobus de Mindere, Andreas, Jakobus de Meerdere en Bartolomeüs ontvingen eveneens wijdingen.

Ik zag dat de Heer bij Petrus de lange en smalle strook stoffe, die de apostelen om de hals droegen, kruiswijs op de borst bond, terwijl Hij ze bij de andere apostelen schuin over de borst legde, zodat ze van de rechterschouder tot onder de linkerarm neerdaalde. Ik weet echter niet zeker meer of dit niet reeds bij de instelling van het H. Sacrament dan wel eerst nu bij de zalving gebeurde.

Ik zag— doch hoe? dit is niet onder woorden te brengen — dat Jezus hun door die zalving iets wezenlijks en tevens bovennatuurlijks meedeelde. Hij zegde hun nog dat zijzelf mochten consacreran (eerste mis, nr. 2172), en dat zij ook de andere apostelen moesten zalven, wanneer zij eenmaal de H. Geest ontvangen zouden hebben. Hierbij had ik een voorstelling hoe Petrus en Joannes op het Pinksterfeest vóór de grote doop aan de overige apostelen de handen oplegden en hoe zij 8 dagen daarna hetzelfde deden aan verscheidene leerlingen (om ze tot priesters te wijden, nr. 2173).

Ook zag ik Joannes na de Verrijzenis voor de eerste maal het H. Sacrament uitreiken aan de H. Maagd. Dit gebeuren werd door de apostelen met een feest herdacht; de Kerk heeft het niet behouden, maar ik zie dat die dag nog steeds door de zegepralende Kerk gevierd wordt. Ook zag ik in de eerste dagen na Pinksteren

slechts Petrus en Joannes het brood en de wijn consacreren (nr. 2172); later zag ik ook anderen dit doen.

1773.

Door Jezus werd ook vuur gewijd in een koperen ketel. Van dit ogenblik af doofde het nooit uit, maar bleef gloeien, ook wanneer zij lange tijd afwezig waren; het werd bij de bergplaats van het H. Sacrament bewaard in een ruimte (holte of afdeling) van de vroegere paasoven of haard. Telkens als zij voor geestelijke doeleinden vuur nodig hadden, gingen zij het daar halen.

Alles wat Jezus bij de instelling van het H. Sacrament en bij de zalving der apostelen deed, geschiedde streng geheim en werd ook met omzichtigheid door geheimonderricht voort geleerd. Al het wezenlijke is in de Kerk bewaard gebleven, doch naar aanleiding van behoeften en omstandigheden is het onder de leiding van de H. Geest uitgebreid en verder ontwikkeld. De apostelen stonden de Heer tijdens de bereiding en wijding van het crisma bij; zij boden Hem het nodige aan. *Toen Hij hen zalfde en hun de handen oplegde, deed Hij dit op zeer plechtige wijze.*

– Of nu Petrus en Joannes allebei tot bisschoppen gewijd werden, dan wel of alleen Petrus tot bisschop en Joannes tot priester gewijd werd en welk een graad van waardigheid de 4 anderen bekwamen, heeft de zieneres niet verteld. Na Pinksteren zag zij Joannes ook aan anderen de handen opleggen; daarom schijnt de veronderstelling dat hij met Petrus tot bisschop gewijd werd, de waarschijnlijkste.

De verschillende manieren waarop Jezus bij Petrus en de anderen de smalle strook stoffe (of stool) omhing, schijnt te wijzen op een verschillende graad van waardigheid welke zij door hun wijding ontvingen.

1774.

Wanneer deze plechtigheden geëindigd waren, werd de kelk, waarnaast ook de gewijde, heilige zalven stonden, onder zijn kap gezet en op deze manier werd het H. Sacrament door Petrus en Joannes in het achtergedeelte van de zaal gedragen. Dit gedeelte was door een gordijn dat in het midden openging, van het overige der zaal afgescheiden en werd nu het Allerheiligste. Het Sacrament stond slechts een weinig hoger dan het bovenzak van de paasoven. (Tussen paasoven en tabernakel in de muurnis was een kleine ruimte of band waarop versierselen aangebracht waren, nr. 1749).

Bij afwezigheid der apostelen bewaakten Jozef van Arimatea en Nikodemus in hun plaats het heiligdom en het Cenakel.

Jesus hield nu nog een lange leerrede en ontboezemde zijn gemoed met grote innigheid.

(Bedoeld is wel Jezus' lange afscheidsrede die dus hier op haar plaats zal zijn en hier ingelast zou kunnen worden).

Ze bevatte meerdere vurige gebeden. Dikwijls scheen Hij met zijn hemelse Vader te spreken; Hij was geheel vol, ja, vloeyde over van vurigheid en liefde (Joa. 17).

Johannes 17 **Het Hogepriesterlijk gebed**

1. Dit sprak Jezus en Hij hief zijn ogen ten hemel en zeide: Vader, de ure is gekomen; verheerlijk uw Zoon, opdat uw Zoon U verheerlijkje,
2. gelijk Gij Hem macht hebt gegeven over alle vlees, om aan al wat Gij Hem gegeven hebt, eeuwig leven te schenken.
3. Dit nu is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, die Gij gezonden hebt.
4. Ik heb U verheerlijkt op de aarde door het werk te voleindigen, dat Gij Mij te doen gegeven hebt.
5. En nu, verheerlijk Gij Mij, Vader, bij Uzelf met de heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was.
6. Ik heb uw naam geopenbaard aan de mensen, die Gij Mij uit de wereld gegeven hebt. Zij behoorden U toe en Gij hebt hen Mij gegeven en zij hebben uw woord bewaard.
7. Nu weten zij, dat al wat Gij Mij gegeven hebt, van U komt,
8. want de woorden, die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven en zij hebben ze aangenomen en in waarheid erkend, dat Ik van U ben uitgegaan, en zij hebben geloofd, dat Gij Mij gezonden hebt.
9. Ik bid voor hen; niet voor de wereld bid Ik U, maar voor hen, die Gij Mij gegeven hebt, want zij zijn van U,

10. en al het mijne is het uwe en het uwe is het mijne, en Ik ben in hen verheerlijkt.
11. En Ik ben niet meer in de wereld, maar zij zijn in de wereld en Ik kom tot U. Heilige Vader, bewaar hen in uw naam, welke Gij Mij gegeven hebt, dat zij één zijn zoals Wij.
12. Zolang Ik bij hen was, bewaarde Ik hen in uw naam, welke Gij Mij gegeven hebt, en Ik heb over hen gewaakt en niemand uit hen is verloren gegaan, dan de zoon des verderfs, opdat de Schrift vervuld werd.
13. Maar nu kom Ik tot U en Ik spreek dit in de wereld, opdat zij ten volle mijn blijdschap in zichzelf mogen hebben.
14. Ik heb hun uw woord gegeven en de wereld heeft hen gehaat, omdat zij niet uit de wereld zijn, gelijk Ik niet uit de wereld ben.
15. Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart voor de boze.
16. Zij zijn niet uit de wereld, gelijk Ik niet uit de wereld ben.
17. Heilig hen in uw waarheid; uw woord is de waarheid.
18. Gelijk Gij Mij gezonden hebt in de wereld, heb ook Ik hen gezonden in de wereld;
19. en Ik heilig Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid.
20. En Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor hen, die door hun woord in Mij geloven,
21. opdat zij allen één zijn, gelijk Gij, Vader, in Mij en Ik in U, dat ook zij in Ons zijn; opdat de wereld gelove, dat Gij Mij gezonden hebt.
22. En de heerlijkheid, die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven, opdat zij één zijn, gelijk Wij één zijn:
23. Ik in hen en Gij in Mij, dat zij volmaakt zijn tot één, opdat de wereld erkenne, dat Gij Mij gezonden hebt, en dat Gij hen liefgehad hebt, gelijk Gij Mij liefgehad hebt.
24. Vader, hetgeen Gij Mij gegeven hebt – Ik wil, dat, waar Ik ben, ook zij bij Mij zijn, om mijn heerlijkheid te aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt, want Gij hebt Mij liefgehad vóór de grondlegging der wereld.
25. Rechtvaardige Vader, de wereld kent U niet, maar Ik ken U, en dezen weten, dat Gij Mij gezonden hebt;
26. en Ik heb hun uw naam bekend gemaakt en Ik zal hem bekend maken, opdat de liefde, waarmede Gij Mij liefgehad hebt, in hen zij en Ik in hen.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Ook de apostelen waren vol blijdschap en ijver; zij stelden Hem verscheidene vragen en *Hij antwoordde er op*. Ik gis dat veel daarvan in het Evangelie te lezen staat.

Tot Petrus en Joannes die het naast bij Hem zaten, zegde Hij tussen zijn toespraken in, het een en ander afzonderlijk. In verband met vroegere uitspraken van Hem - Hij herhaalde deze - moesten zij dat later meedelen aan de overige apostelen, die het op hun beurt aan de leerlingen en H. Vrouwen moesten voort leren, al naar gelang deze in staat zouden zijn zulke mysteriën te waarderen. Hij deed menige

mededeling aan Joannes alleen; hiervan herinner ik mij momenteel slechts dat Joannes langer zou leven dan de anderen.

Ook kwam in die mededelingen iets voor over de 7 kerken, over kronen, engelen en zulke diepzinnige beelden meer, waarmee Hij, naar mijn mening, een bepaalde tijd aanduidde. Ziende dat Joannes zulk een uitzonderlijk vertrouwen bij de Heer genoot, konden de andere apostelen een gevoel van afgunst niet geheel onderdrukken.

1775.

De Heer sprak ook nog enkele keren over de verrader en zegde wat hij aan het doen was: nu doet hij dit, nu doet hij dat, sprak Jezus, al naar gelang hij dit of dat in werkelijkheid uitrichtte.

Toen Petrus vol vuur verzekerde dat hij Hem alleszins trouw zou zijn en nimmer verlaten, sprak Jezus: “Simon, Simon, de satan beloert u om u te ziften als tarwe, doch ik heb voor u gebeden, opdat uw geloof niet begeve, en gij, eenmaal van uw misstap teruggekeerd, versterk dan uw broeders!”

Toen Jezus echter zei dat zij Hem niet konden volgen, waarheen Hij nu ging, verzette zich Petrus met de woorden: “Ik wil U volgen tot in de dood en met U gaan sterven!”

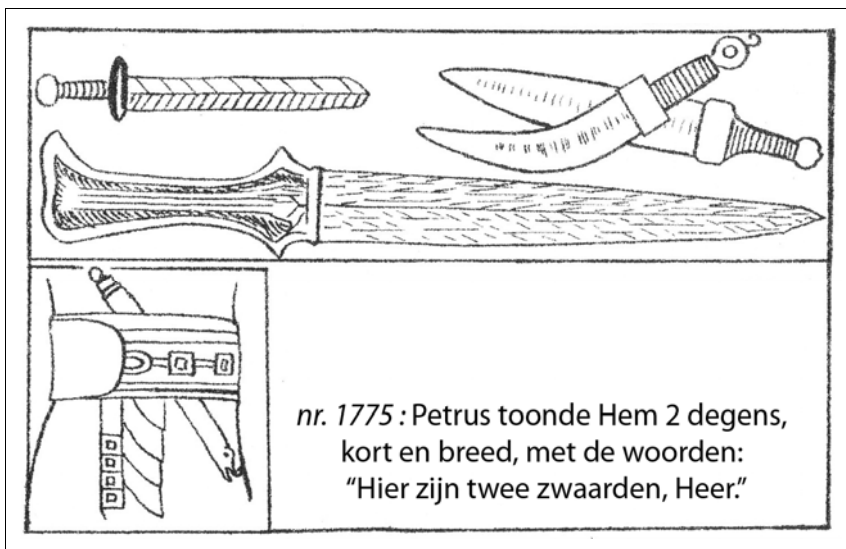
Doch Jezus wedervoer: “Met Mij gaan sterven? Voorwaar, vóór de haan tweemaal kraait, zult gij Mij drie maal verloochenen.”

Hen wijzend op de harde tijd die voor hen aanstaande was, vroeg Hij hun: “Toen Ik u uitzond zonder beurs, zonder reiszak, zonder schoeisel, heeft het u dan aan iets ontbroken?”

En zij antwoordden: ”Neen!”

“Doch nu, zo vervolgde Jezus, moet hij die een reiszak heeft, deze meenemen, en wie niets heeft, make zijn kleed te gelde en kope een zwaard, want thans moet ook dit woord in vervulling gaan: onder de misdadigers is Hij gerekend geworden. Alles moet waar gemaakt worden, wat over Mij geschreven staat!” (Lk. 22, 31-38).

De apostelen namen dit alles op in letterlijke zin, zodat Petrus Hem 2 zwaarden toonde. Ze waren kort en breed als hakmessen.

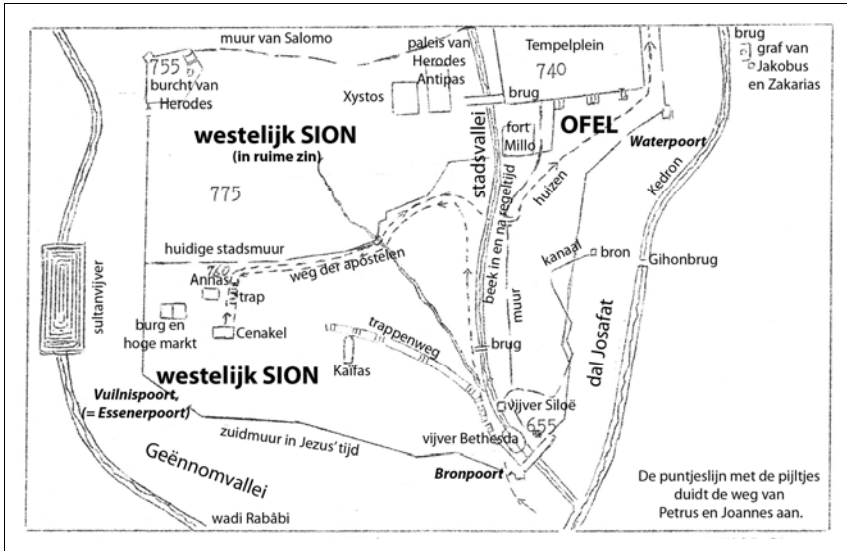

Doch Jezus besloot: “Genoeg hierover! komt! laten wij heengaan!” Toen baden zij de lofzang; de tafel werd op zij geschoven en zij volgden Jezus naar het portaal of voorzaal (Mt. 26, 30; Mk. 14, 24; Joa. 14, 31).

Hier traden zijn Moeder, Maria van Kleofas en Magdalena op Hem toe en smeekten Hem dringend niet naar de Olijfberg te gaan, daar het gerucht liep dat men Hem gevangen wilde nemen. *Jezus echter sprak hun enige troostwoorden toe en*

schreed tussen hen door, haastig naar buiten.

Het kon omstreeks 9 uur zijn. Zich naar de Olijfberg begevend, daalden zij vlug de weg af, die Petrus en Joannes 's morgens bestegen waren om naar het Cenakel te komen (zie kaartje blz. 396).

Voorheen heb ik het paasmaal en de instelling van H. Sacrament altijd zo zien verlopen, doch eertijds (= vroeger) was ik aan mijn ontroering steeds zo ten prooi, dat ik slechts enkele onderdelen duidelijk onderscheidde en onthield, maar nu heb ik mij van alles een duidelijker denkbeeld kunnen vormen.

Het kost echter een onbeschrijfelijke moeite (alles aandachtig te volgen), want men ziet wat er in ieders hart omgaat en aan de andere kant de liefde en de trouw van de Heer; en daarenboven weet men ook al wat nog gebeuren gaat. Bij dat alles is het onmogelijk alle bijzonderheden op te merken: men is opgetogen, men gaat geheel op in bewondering, liefde en dankbaarheid en kan het onbegrip der anderen niet begrijpen; men voelt met

droefheid de ondankbaarheid der gehele wereld aan, ja, ook zijn eigen zonden.

Het eten van het paaslam door Jezus geschiedde haastig en stipt volgens de voorschriften van de Wet; de Farizeeën voegden er hier en daar nog een heel stel bepalingen aan toe.

Offer van Melchisedek, voorafbeelding van de Eucharistie (Gen. 14, 17-27).

1776.

Op het ogenblik dat bij de instelling van het H. Sacrament onze Heer Jezus de kelk opnam, verscheen mij in een bijvisioen een tafereel uit het Oud-Testament. Ik zag Abraham knielen vóór een altaar. In de verte zag ik allerhande volk met kamelen en andere dieren als een krijgsbende aangestapt komen. Ik zag een majestatische man statig naast Abraham treden; hij zette dezelfde kelk, die ik Jezus in zijn handen zag hebben, vóór Abraham op het altaar neer; ik zag dat die man een lichtschijn als vleugels aan de schouders had; hij had in feite geen vleugels; wat ik zag was maar een schijn, om mij te verstaan te geven dat hij een Engel was.

Voor de eerste maal zag ik hier een Engel vleugels hebben. Het was Melchisedek. Achter het altaar van Abraham stegen 3 rookwolken omhoog,

- de middelste recht en hoog,
- de 2 andere lager.

Ik zag dan 2 rijen figuren, die zich verlengden tot aan Jezus; ook David en Salomo waren eronder; dit was de stam op Jezus.

(De zienster vermeldde niet welke stam zij zag, van de kelkbezitters, van de offeraars of van de voorouders van Jezus).

Boven Melchisedek, Abraham en enige koningen zag ik de naam en zo kwam ik terug tot Jezus en tot de kelk.

1777.

Op 3 april 1821 vertelde Katarina:

Het offer van Melchisedek greep plaats in het dal van Josafat op een heuvel; ik kan de plek nu niet nader situeren. Melchisedek bezat reeds de kelk. Ja, ik zie dat Abraham reeds wist dat Melchisedek op komst was om te offeren, want hij bouwde een mooier en steviger altaar dan ik tot nog toe gezien had, met een loofhut gelijk een tent er overheen. Er stond op het altaar onder de tent een soort van tabernakel waar Melchisedek de kelk in plaatste. De bekers waaruit hij te drinken gaf, waren als van edelsteen; het altaar had van boven ook een opening, ik vermoed dat het was voor het offer. Abraham had daar ook een prachtige kudde bijeengedreven.

Toen hij weleer het geheim van de belofte ontving, werd hem meteen geopenbaard dat de priester van de Allerhoogste in zijn bijzijn het offer opdragen zou, dat de voorafbeelding was van het offer dat door de Messias ingesteld zou worden en ten eeuwigen dage zou blijven bestaan. Daarom was hij zo vol eerbied en verwachting, toen Melchisedek hem door een paar lopers, van wie hij zich vaak als boden bediende, zijn komst liet melden. Daarom bouwde hij ook het altaar zo prachtig en zulk een mooie loofhut erboven.

Ik zag eveneens dat Abraham toen, zoals telkens bij het offeren, enkele beenderen van Adam op het altaar plaatste; deze beenderen waren reeds bij Noë in de Ark geweest. Hierbij smeekten zij God de belofte te vervullen die Hij gedaan had aan de eerste vader, van wie deze beenderen waren, d.i. de Messias te zenden. Abraham verlangde vurig naar de zegen van Melchisedek.

De vlakke om het altaar wemelde van mensen en dieren, ladingen en reisgoed; de koning van Sodoma was bij Abraham in de tent. Er heerste een plechtige stilte. Melchisedek kwam van de plaats

waar later Jeruzalem lag; hij had in die omgeving bossen gerooid en meerdere gebouwen gegrondvest; een half rond gebouw was juist opgetrokken en men was met een paleis begonnen; hij kwam op een grauw lastdier; het was geen kameel, ook geen dier als onze ezels; het had een korte, brede hals en het was snel in zijn gang; het was breed beladen; aan zijn ene zijde hing een grote zak wijn; deze had een platte kant, waarmee hij tegen de zijde van het beest hing. Aan de andere zijde van het dier hing een kist, waarin platte, tegen elkaar rechtstaande broden en ook allerlei vaatwerk bevat was. De bekers, gemaakt in de vorm van kleine vaatjes, waren doorzichtig als edelsteen, niet als goud of zilver.

Abraham trad Melchisedek tegemoet. Ik zag deze laatste in de loofhut achter het altaar treden, brood en wijn nemen, en, dit omhoog heffend, offeren, zegenen en breken. De plechtigheid had iets weg van de heilige mis.

Het brood dat Abraham te nuttigen kreeg, was witter dan dat van de anderen en hij dronk uit de kelk, die nu de kelk was van de instelling van het H. Sacrament, doch hij was nog zonder voet. Daarna werd door de voornaamsten onder de aanwezigen aan het volk wijn in kleine bekers rondgedeeld en ook stukken brood. Dit brood was niet geconsacreerd, Engelen kunnen niet consacreran, doch het was gezegend en ik zag het schitteren; allen die ervan ontvingen, werden verkwikt en zij voelden hun ziel tot God aangetrokken worden.

1778.

Bij deze gelegenheid werd Abraham door Melchisedek ook gezegend. Ik zag dat deze handeling een voorafbeelding was, als wijdde Melchisedek Abraham tot priester.

Reeds was aan Abraham het geheim toevertrouwd van de belofte, dat de Messias aan hem zijn vlees en bloed zou ontleen; en ik ontving herhaaldelijk de verklaring dat Melchisedek bij het geven van de zegen als profeet op de Messias en diens offer de woorden toepaste, die Hij tot Abraham sprak: “De heer zegde tot mijn

Heer: zit neer aan mijn rechterhand¹⁴ tot Ik uw vijand tot skabel (= voetbankje waarop vroeger de misdadigers te pronk zaten) onder uw voeten leg. De Heer heeft gezworen en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt priester in eeuwigheid naar het priestertype van Melchisedek.”

Ik zag ook dat David bij het opnemen van deze woorden in een psalm (nl. Ps. 110) een visioen had van de zegening van Abraham door Melchisedek.

Psalmen 110

De priesterkoning des HEREN

1. Van David. Een psalm. Aldus luidt het woord des HEREN tot mijn Here: Zet u aan mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden gelegd heb als een voetbank voor uw voeten.
2. De HERE strekt van Sion uw machtige scepter uit: heers te midden van uw vijanden.
3. Uw volk is een en al gewilligheid ten dage van uw heerban; in heilige feestdos rijst uit de schoot van de dageraad de dauw uwer jonge mannen voor u op.
4. De HERE heeft gezworen en het berouwt Hem niet: Gij zijt priester voor eeuwig, naar de wijze van Melchisedek.
5. De HERE is aan uw rechterhand. Hij verplettert koningen ten dage van zijn toorn;

---

¹⁴ Bij de woorden ‘Zit neer aan mijn rechterzijde’ voegde K. de volgende uitlating die Brentano in nota plaatste en die wij nog al aarzelend overnemen:

“De **rechterzijde** heeft een diepe, **geheimnisvolle betekenis**.

- Wanneer mij de eeuwige geboorte van de Zoon uit de Vader in zinbeelden getoond wordt, zie ik ze plaats hebben uit de rechterzijde.
- Ik zie dan het beeld dat Mozes zag in de brandende braamstruik en wel in een driehoek van licht, zoals het ‘oog Gods’ voorgesteld wordt en de H. Geest in de bovenste hoek.
- Het is onuitsprekelijk, doch zodra het (geboren-worden) zich in beeld aan een arm mensenkind te aanschouwen geeft, verschijnt het in de rechterzijde.
- Ik zag Eva uit de rechterzijde van Adam genomen worden, en zonder de zonde zouden de mensen uit de rechterzijde voortgekomen zijn.
- Ik zie de aartsvaders de zegen van de Belofte in hun rechterzijde dragen. Om de zegen te ontvangen stonden hun kinderen aan hun rechterzijde.
- Ook was het de rechterzijde van Christus die geopend werd.
- In visioenen ziet men de Kerk ontstaan uit de rechterzijdewonde en door de rechterzijde van de Verlosser moet men in de Kerk binnentreden om door Hem en in Hem tot de Vader te komen.”

Tot hier de uitlating van de zienster.

6. Hij houdt gericht onder de heidenen, hoopt lijken op, verplettert hoofden op het wijde veld.
7. Hij drinkt onderweg uit de beek; daarom heft hij het hoofd op.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Ik zag dat Abraham, na het brood en de wijn genuttigd te hebben, profeteerde en ongeveer sprak als volgt: “Hiermee houdt op wat Mozes aan de levieten geeft.” (eindigt het door Mozes ingestelde priesterschap en levietenschap). Het was me duidelijk dat Mozes en de levieten hier profetisch bedoeld waren.

Of Abraham zelf dit offer ooit heeft opgedragen weet ik nu niet. Ik zag dat hij voortaan de tienden gaf van zijn vee en van zijn schatten; ik weet niet wat Melchisedek daarmee aanving; ik meen dat hij alles verder op zijn beurt heeft uitgedeeld.

Melchisedek scheen niet oud te zijn; hij was slank, struis, buitengewoon ernstig en niettemin zachtaardig; hij droeg een lang, wit kleed, witter dan ik ooit een aards kleed heb gezien; daarnaast scheen het witte kleed van Abraham dof en donker. Melchisedeks kleed scheen als lichtend.

Bij het offeren legde hij een gordel om met lettertekens en zette hij een witte, vouwende muts op het hoofd, zoals later de priesters die in zijn tijd nog niet bestonden. Zijn haar was helderblond, gelijk helglanzende lange zijde en hij droeg het lang; zijn baard was kort, puntig gespleten en wit en zijn aangezicht glansde. Allen waren met eerbied voor hem vervuld; zijn aanwezigheid bracht rust en ernst in de gemoederen. Er werd mij gezegd dat hij een priesterlijke Engel en bode was van God. Hij was gezonden om allerlei heilige inrichtingen te beginnen en te regelen; hij leidde volkeren, verplaatste volksstammen en legde grondvesten, die het begin zouden worden van steden. Reeds lang vóór Abraham heb ik hem hier en daar voorbereidingen zien maken; later zag ik hem niet meer. (cfr. nr. 1754, midden).

NOTA.

In deze beschouwing ontbreekt het niet aan diepzinnigheid. Wat kan een gewoon mens daarop zeggen. Hij kan niet alles zo maar goedsmoeds aannemen.

Wie zal het geloven dat de mens zonder de zondeval uit de zijde ter wereld zou gekomen zijn? Maar als wij die verklaring zinnebeeldig verstaan, lijkt ze geenszins onzinnig.

Wij kunnen het zo verklaren dat geboorten de vrucht zouden geweest zijn van heilige liefde voor God en mens, niet van menselijke of zondige begeerlijkheid en genotzucht.

Zulke geboorten zouden dus in laatste instantie **voortkomen uit het hart**, uit de zijde, zowel van man als van vrouw, gelijk Maria de vrucht geweest is van de heiligste liefde van haar ouders en van hun gehoorzaamheid aan God.

***

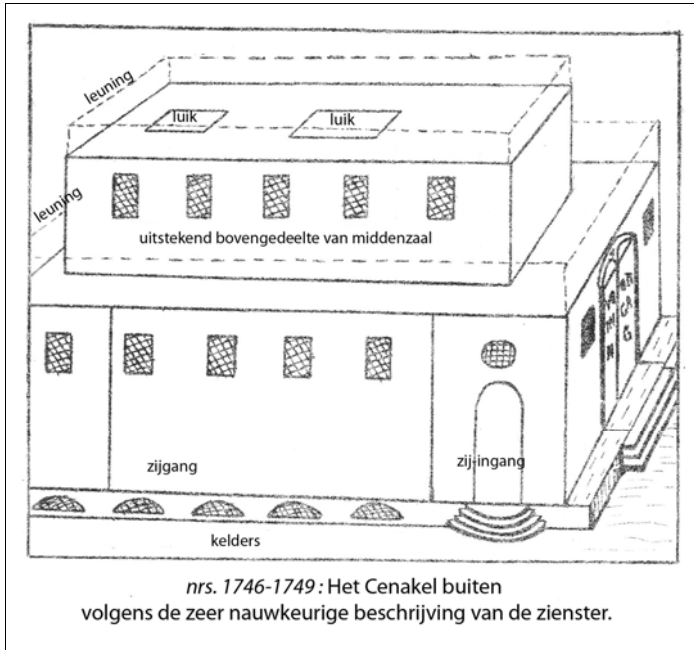
Een tekst uit de Openbaringen der H. Brigitta, Boek I, kap. 26, schijnt ons recht tot zulk een interpretatie te geven.

Tot deze Heilige sprak God: “Hoe hadden de kinderen verwekt kunnen worden, indien Adam en Eva niet gezondigd hadden?”

“Ik antwoord u: Waarlijk uit goddelijke liefde en door vermenging van het geslacht in wederzijdse genegenheid, waartoe zij van beide zijden ontstoken waren geworden. Het bloed van de liefde zou zonder schandelijke wellust vruchtbaar zijn geworden in de vrouw en zo zou zij ontvangen hebben. In het kind nu, dat zonder zonde en zonder lage begeerlijkheid verwekt was, zou ik uit mijn Godheid de ziel ingestort hebben. Zonder smart zou de vrouw het kindje gedragen en gebaard hebben.”

Van zulke geboorten zou men dus kunnen zeggen dat ze uit de zijde, uit het hart, uit heilige liefde voortgesproten zijn.

***

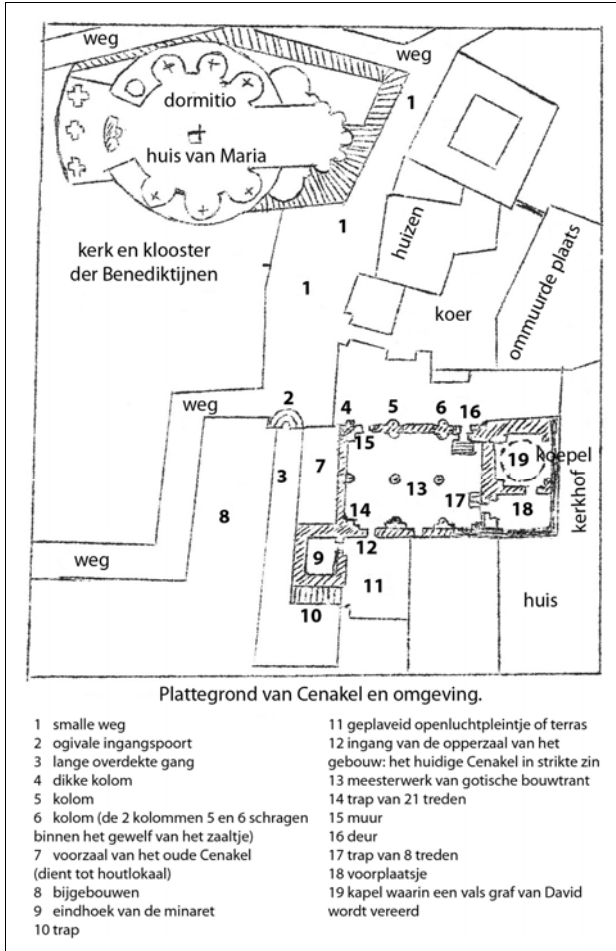

Met Jezus nemen wij voor 3 dagen afscheid van het Cenakel, maar komen er met Hem na zijn verrijzenis terug.

Na de nederdaling van de H. Geest werd het Cenakel het centrum van de werking der apostelen. Jaren later werd het tot een kleine kerk omgebouwd.

Omstreeks 390 werd er een reusachtige basiliek over gebouwd, die eeuwen later door de kruisvaarders vernieuwd werd. In 't midden der 16^e eeuw werd het bemachtigd door de Mohammedanen, die het wijdden tot moskee, wat het tot heden gebleven is.

De schets hieronder toont aan hoe het ingekaderd zat in het monumentale heiligdom, nl. in de zuidoosthoek en hoe de verhouding is van de tegenwoordige huizen ten opzichte van de uitgestrektheid der oude basiliek.

De ingang in het binnenplein van het Cenakel was aan de noordkant. Binnentredend had men links het verblijf van Maria.

Hieruit kan men opmaken dat de kerk van de Dormitio of huis van Maria (waar zij ontsliep ? groot vraagteken) zich in elk geval bevindt in de onmiddellijke buurt van het huis waar Maria zich ophield, zolang zij op de berg Sion verbleef.

De ronde punten in 4 lijnen verbeelden de 4 rijen pilaren in de grote basiliek.

Antieke voorstelling van de lijdensteken naar een afbeelding in een netwerktechnisch weefsel, dat een dertigtal herinneringen aan Christus' lijden vertoont. Het stuk dateert van 1599 en wordt bewaard in het Gruuthuysemuseum te Brugge.

Woorden van Christus tot zijn 3 apostelen in de Olijfhof (volgens onze zienster K.E.): *“Indien Ik nog eens 33 jaren lang onderwees, genezingen (en wonderen) bewerkte, het zou nog niet opwegen tegen wat Ik van nu tot morgen moet volbrengen.”*

Hier begint eigenlijk met een korte inleiding het verhaal van het Smartvolle Lijden van Onze Heer Jezus Christus naar de beschouwingen van de eerbiedwaardige Anna-Katarina Emmerick.

Zij deed dit verhaal in de vasten van het jaar 1823. Enige leemten werden aangevuld met gegevens uit haar vroegere mededelingen.

Jezus in de Olijfhof:

Hoofdoorzaken van zijn doodstrijd:

1. Zicht tot in bijzonderheden van zijn vreselijk Lijden.
2. De last van alle, alle zonden waarvoor Hij nu wilde boeten.
3. De onbegrijpelijke ondankbaarheid waarmee zovelen zijn lijden en liefde zouden beantwoorden.
4. De onvruchtbaarheid en nutteloosheid van zijn ontzettend Lijden voor zovelen.
5. Het verraad van Judas smartte Hem meer dan al zijn lichamelijk Lijden.
Is er slechts één Judas geweest of loopt de wereld er niet eerder vol van?

Inleiding. – Hoe de lijdensvisioenen begonnen.

1779.

In de avond van 18 februari 1823 kwam de schrijver (= Brentano) bij het ziekbed van de zienster. Getroffen door haar edele, verheven gelaatsuitdrukking, waarin haar lijden weerspiegeld lag, offerde hij aan God in een vlugge zielsverheffing het lijden op van de Heer, samen met het leed van allen die met hun kruis beladen Hem nagegaan waren. Onder dit gebed wierp hij een blik op haar gestigmatiseerde handen, doch verrassend vlug trok zij ze onder de deken terug, alsof zij er een slag op gekregen had.

Hierover verwonderd vroeg de bezoeker: “Wat scheelt er U dan?”

Met sterke nadruk antwoordde de zieke: “Zeer veel!”

Terwijl de ondervrager nadacht over de zin van dit antwoord, scheen de zieke in een diepe slaap verzonken.

Nadat dit een kwartier geduurd had, richtte zij zich opeens op in zittende houding met de levendigheid van iemand die moeizaam worstelt, stak naar de linkerkant van haar bed haar gebalde vuisten uit als om een vijand terug te stoten en riep heftig vertoerd uit: “Wat wil je met de schuldbrief van Magdalum?”

De bezoeker voor wie deze uitroep een raadsel was, vroeg verbaasd: “Wie wil dan iets met de schuldbrief van Magdalum?”

En nu antwoordde zij met de opwinding van iemand die in een gevecht verwickeld is en die een hem gestelde vraag naar de oorzaak van het gevecht beantwoordt: “Wel! daar komt de vervloekte, de aartsbedrieger, de leugenaar van het begin (Joa. 8, 44), de satan, en hij houdt Jezus de schuldbrief van Magdalum en nog andere schuldvorderingen onder de ogen en zegt dat Hij dat alles heeft verspild.”

Op de vraag: “Wie heeft dit verspild? Tot wie wordt dat gezegd?”, antwoordde zij: “Wel! tot Jezus mijn Bruidegom in de Olijfhof.”

Hierna wendde zij zich opnieuw met dreigende gebaren naar haar vijand ter linkerzijde van haar bed en voegde hem toe: “Wat wil je, vader van de leugen, met die schuldbrief van Magdalum? Heeft Hij niet te Tirza 27 arme gevangenen met de opbrengst van het goed van Magdalum vrijgekocht? Ik heb het toch met eigen ogen gezien, 27 gevangenen, en nu beweert je dat Hij dat landgoed te gronde gericht (de prijs verspild), de meesteres en de bewoners verdreven heeft. Maar wacht, ellendeling, vervloekte, geboeid en gewurgd zal je worden, zijn voet zal je de kop verpletten.”

(Dit slaat op een worsteling van Jezus met de duivel in zijn zielestrijd in de Olijfhof; het wordt straks verhaald).

1780.

Hier werd Katarina onderbroken door het binnentreden van een derde persoon, die, evenals de schrijver, geloofde dat zij geijld had; zij nam hun medelijden dankbaar aan. Doch de volgende morgen loste zich het raadsel op.

Het bleek namelijk dat zij, nadat Jezus het H. Sacrament ingesteld had, Hem gevolgd was naar de Olijfberg en dat zij daar getuige was geweest van zijn zielestrijd gedurende het eerste anderhalf uur; duidelijker dan ooit tevoren had zij alles gezien en zijn doodsangst gevolgd. Ondertussen had zij gevoeld dat iemand met een soort verering de wondtekenen van haar handen had gezien; en dit had haar in de tegenwoordigheid van de Heer zo ongepast geschieden, dat zij de handen haastig had teruggetrokken en gezegd: “Er zou nog maar dat aan ontbreken dat iemand mij eerbied zou bewijzen!”

Hierop vertelde zij wat zij bij (aan de voet van) de Olijfberg had gezien en daar zij voort dag aan dag zulke lijdensvisioenen kreeg en ze ook verhaalde, ontstond uit die mededelingen de lijdensgeschiedenis die nu zal volgen.

Daar zij evenwel in deze vasten ook het lijden en strijden van Jezus in de woestijn vierde, werd ook zij door veel lijden en bekoringen overvallen. Dit veroorzaakte enige leemten in het

passieverhaal, doch met behulp van haar vroegere fragmentarische mededelingen en beschouwingen over Jezus' lijden, die op schrift gesteld waren, kon het ontbrekende worden aangevuld.

Gewoonlijk sprak zij haar gewesttaal of het Nederduits. In extatische toestand was haar taal vaak zuiverder. Haar verhaal was afwisselend nu kinderlijk eenvoudig, dan weer bezielend en geestdriftig. Allerhande hinderende en verstrooiende omstandigheden beletten meestal de schrijver onmiddellijk bij haar zelfs maar enige trekken te noteren van hetgeen zij vertelde, doch hij stelde alles op schrift, zodra hij thuisgekomen was.

De Geveer van alle goed bevestigde het gehoorde in zijn geheugen, schonk hem vlijt en hielp hem over alle moeilijkheden en leed heenkomen, zodat hij er in slaagde het werk dat de lezer hier onder handen krijgt, tot stand te brengen.

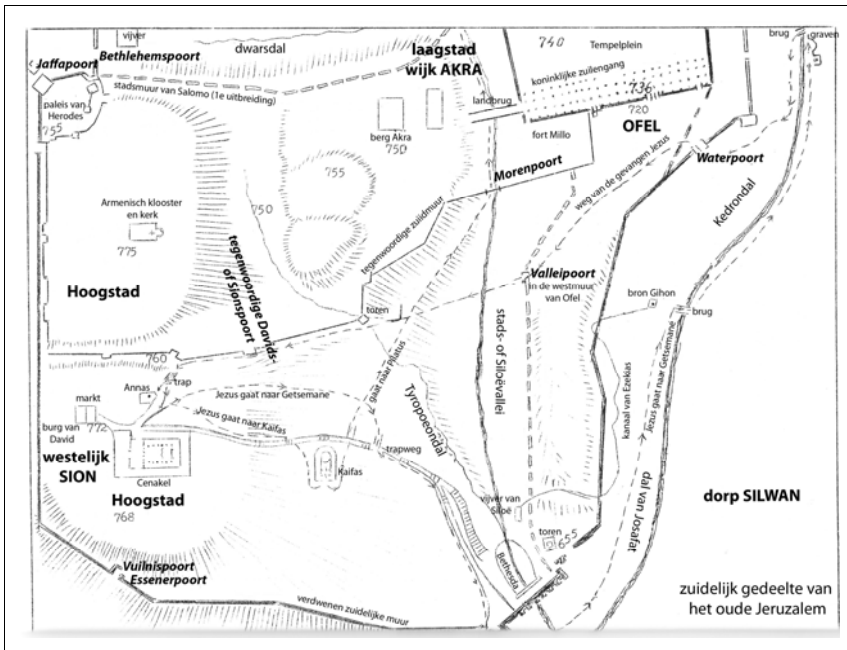
Ik heb gedaan wat ik kon, zo besloot Brentano zijn inleiding, en ik bid de lezer, als hij over het werk tevreden is, om de aalmoes van een gebed.

Van zijn kant durft de uitgever van Emmanuel, die nog een zwaar werk te voltooien heeft, dat verzoek van Brentano tot het zijne maken, alle lezers verzekerd dat hij hen allen dagelijks, ten minste in het algemeen, in zijn gebeden indachtig is.

Jezus in de Olijfhof.

1781.

Toen Jezus na de instelling van het H. Sacrament het Cenakel op de berg Sion met de 11 apostelen verliet, was zijn ziel reeds bedroefd en deze droefheid vermeerderde voortdurend. Hij leidde de 11 langs een omweg door het dal van Josafat naar de Olijfberg toe. (Voor weg van Jezus, zie grote kaart 3 of kaart hieronder).

Toen zij buiten de poort kwamen, zag ik de maan – ze was nog niet geheel vol – boven de berg opstijgen. Op zijn weg in het dal van Josafat *zegde de Heer tot de apostelen dat hij op de jongste dag hier zou weerkeren, doch niet hulpeloos en onmachtig zoals nu, maar als Rechter van de wereld; dan zouden anderen sidderen van schrik en roepen: “Gij, bergen, bedekt ons!”* De apostelen echter

begrepen Hem niet en weer dachten zij, zoals reeds meermalen deze avond, dat Hij van zwakheid en uitputting ijelde. Zij gingen herhaaldelijk een eind verder en dan stonden zij weer stil *om met Hem te spreken*. De Heer zegde ook: “Deze nacht zult gij u allen aan Mij ergeren, want er staat geschreven: *Ik zal de Herder slaan en de schapen van de kudde zullen verstrooid worden, doch eenmaal verzezen zal Ik u vóórgaan naar Galilea.*” (Mt. 26-31-32; Zak. 13, 7).

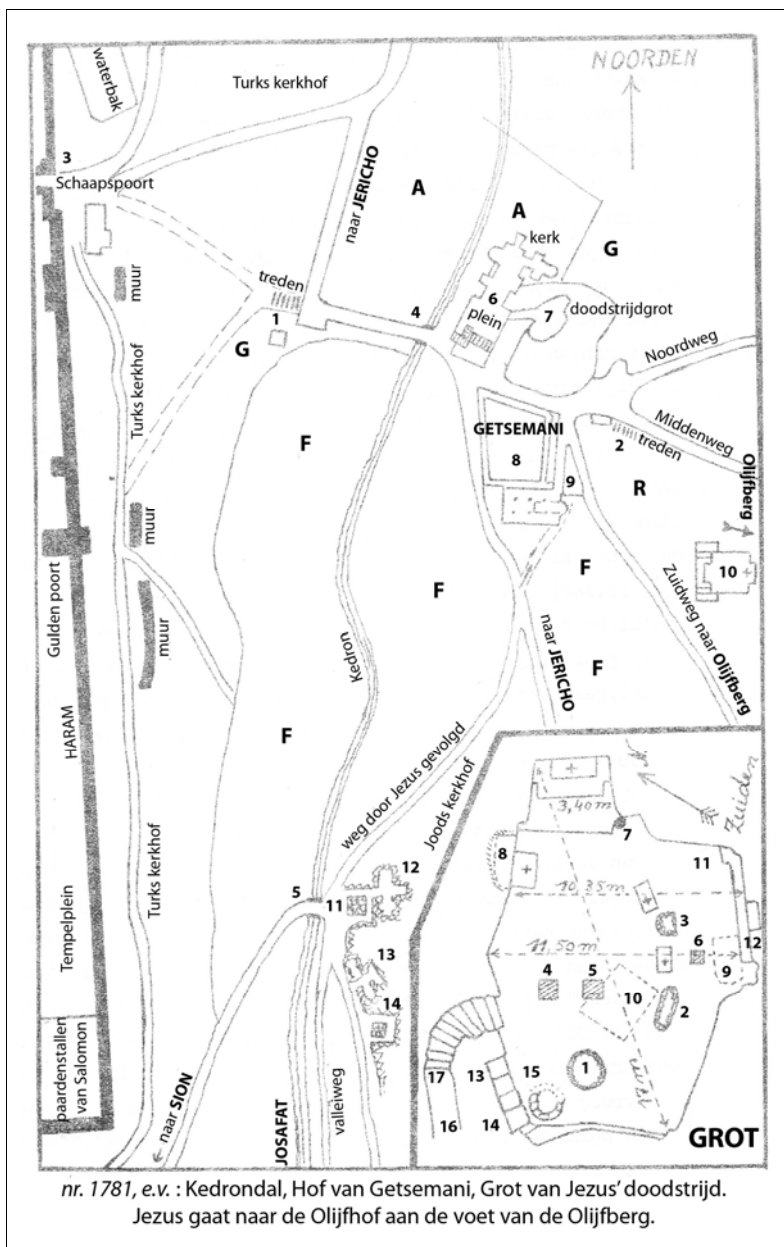
De apostelen waren nog vol geestdrift en godsvrucht als een gevolg van het zo juist ontvangen H. Sacrament en de plechtige toespraak van Jezus; zij verdrongen zich om Hem en betuigden Hem, ieder op zijn wijze, hun liefde; zij verzekerden dat zij Hem niet konden en niet zouden verlaten.

Daar Jezus evenwel doorging met op dezelfde manier te spreken, antwoordde Hem Petrus: “Indien ook allen zich aan U ergeren, nooit of nooit wil ik aanstoot aan U nemen.”

Hierop wedervoer de Heer: “Voorwaar, *Ik zeg u, juist gij zult mij deze nacht, nog voordat de haan kraait, driemaal verloochenen.*”

Maar Petrus hield vol: “Al moest ik zelfs met U sterven, toch zou ik U nimmer verloochenen.” (Mt. 26, 33-35). Zo spraken ook alle overigen.

Nu eens wandelden zij een weinig verder en afwisselend stonden zij dan weer stil, *terwijl de droefheid van Jezus gedurig toenam*; zij van hun kant wilden Hem zijn droefheid menselijkerwijze uit het hoofd praten en Hem van het tegendeel verzekeren: zij zouden Hem getrouw blijven tot in de dood. Zij vermoedden zich in die vergeefse en eigenzinnige poging, begonnen te twijfelen en kwamen zelf reeds in bekoring.

nr. 1781, e.v. : Kedrondal, Hof van Getsemani, Grot van Jezus' doodstrijd.
 Jezus gaat naar de Olijfhof aan de voet van de Olijfberg.

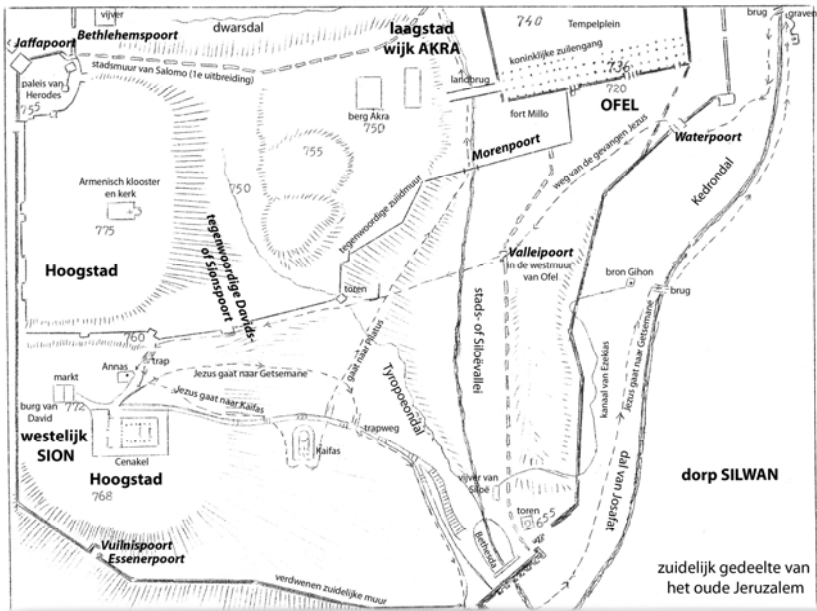
1782.

Zij trokken nu de Kedronbeek over, doch niet langs de brug, waarover Jezus geboeid zal teruggebracht worden; maar langs een andere, dewijl (= omdat, aangezien) zij een omweg gemaakt hadden¹⁵.

¹⁵ Even ver van het Cenakel tot de poort als van daar tot de tuin.

Zoals gezegd in de VOORREDE, fasc. 9, nr. 10 zijn zulke opgaven niet letterlijk, doch bij benadering te verstaan; het is een schatting; het komt neer op: ongeveer. Nog een paar andere bemerkingsen.

Jezus gaat langs een omweg naar Getsemane, zoals K. reeds heeft gezegd. Hij volgt de trapweg die op onze kaart aangeduid is en treedt de stad uit door de Bronpoort.

Hier valt hun plots de bijna volle maan op; het is immers 13 Tisri, en met 15 Tisri, joodse Pasen, is het volle maan. Jezus en zijn gezellen zien ze reeds opgaan boven de berg der Ergernis (uitloper van de Olijfberg).

Buiten de stad bevinden zij zich aanstonds in het dal van Josafat, zoals meer bepaald heet dat gedeelte van de Kedronvallei, dat zich tegenover de heuvel Ofel en de tempelberg uitstrekt met een lengte van ruim 1 km.

Josafat betekent: God zal oordelen. Hieruit ontstond het volksgeloof of een veel verspreide traditie dat God hier in dit dal het laatste oordeel zou houden. Een gevolg van een zekere interpretatie van een passage uit de Profeet Joël: "Op! heidenen, op! naar het Dal van Josafat, want daar zit Ik ten oordeel om alle volken te oordelen." (Joël 5, 2).

De naam Josafat is wel figuurlijk te verstaan. Toch interpreteerden zowel Muzelmannen en christenen als Joden de passage als zou door vallei van Josafat de Kedronvallei bedoeld zijn, waar het laatste oordeel plaats zou hebben.

Jezus lost dit probleem niet op, doch naar aanleiding van die mening, waar of niet, vestigt Hij de aandacht van zijn apostelen op het laatste oordeel, waarin Hij als Rechter zal optreden, zijn vijanden zal vonnissen en verwerpen.

Jezus gaat in dit dal over de Kedronbeek langs de eerste brug tussen de bron Gihon (bron van Maria, of ook 'van de trappen', el-Deradj).

Hij zal gevangelijk teruggebracht worden over de tweede brug nabij de 4 fameuze graven van Absalom, enz.

K. vermeldt herberggebouwen en loofhutten bij of zelfs in de tuin Getsemane. De grondslagen van zulk een huis werden blootgelegd 12 m van de zuidwesthoek van de nieuwe Getsemanekerk.

Het is een oud, joods huis dat de bouwers van de oorspronkelijke basiliek als iets heiligs schijnen geëerbiedigd en gespaard te hebben; het was voorzien van een oliepers-installatie (Suppl. D.B. Geths. K. 659).

Dit KAN, samen met een loofhut het huis, de hut geweest zijn nabij de ingang van de tuin, waar 8 apostelen achterbleven, terwijl Jezus verder ging bidden.

K. maakt nog onderscheid tussen Tuin van Getsemane en Olijfhof; ze zijn door een weg gescheiden. Op kaart nr. 1781, etc. hiervoor ziet men hoe Getsemane door wegen omgeven is.

De Olijfhof moet men veronderstellen ten noorden en noordoosten van Getsemane, aangezien men daar de door K. vermelde grotten, terrassen en banken vindt.

Een 30-tal meters ten noorden van de tuin vindt men de spelonk van Jezus' doodstrijd, even verder de grot van het zogenaamde graf van Maria, thans bevat in een ondergrondse kerk; terrassen bestaan boven de grot van de doodstrijd en hoger op de berghelling, waar ook trappen naar de bergtop leiden.

Getsemane, waarheen zij zich begaven, ligt op de afstand van een half uur van het Cenakel. Van hier immers tot buiten de poort in het dal van Josafat is de afstand een kwartier en van de poort tot Getsemane is het even ver.

Deze plaats Getsemane, waar *Jezus in de laatste dagen enige malen met zijn leerlingen de nacht ging doorbrengen en waar Hij hen onderrichtte*, bestaat uit enige onbewoonde en open herberginrichtingen en een grote omheinde lusttuin, die vol edel heestergewas en vruchtbomen staat.

De apostelen hadden, evenals vele andere mensen, een sleutel van die tuin, waar men ontspanning kwam zoeken of een geschikte plaats tot bezinning en gebed. Lieden die zelf geen tuin bij hun huis hadden, hielden daar vaak hun familiefeesten of een

---

Wat de grotten in het bijzonder betreft, afgezien van de 2 reeds genoemde, "treft men in het Kedrondal, vanaf haar bovineind, overal rotsgraven en natuurlijke grotten aan, die tot woningen of stallen ingericht zijn."

(Kopp, blz. 25, n. 44; cfr.

D.B. Oliviers, k. 1780: de Olijfberg is doormijnd van ontelbare spelonken, grafgronden en citernes.

D.B. Cédron, k. 382; ook zijn er steengroeven 500 m ten noorden Getsemani, enz.

Merken wij hier nog op dat de vorm Getsemani even goed is als de vorm Getsemane).

In haar beschrijving vermeldt K. ook zitplaatsen en rustbanken: wij lezen hierover bij Sertillanges: "In de Kedronvallei zijn de door de natuur gevormde zitplaatsen zeer talrijk. De Pelgrim gaat er op neerzitten en verdiept zich in gepeinzen." (*Ce que Jésus voyait du Haut de la croix*, blz. 142).

De lezer zal wellicht verwonderd zijn bij de kaart van de Kedronvallei en van de Olijfhof, waardoor wij gewoonlijk verstaan én Getsemani én de Olijfhof in de betekenis die K. er aan hecht, geen legenda te zien, maar die kaart was oorspronkelijk bedoeld als illustratie bij een uitgebreid artikel met vele bijzonderheden, waarop wij hier niet ingaan, om niet te omvangrijk te worden.

In nr. 1783 zal men toch enige details vinden.

Deze kaart (nr. 1781) sluit overigens aan bij die van nr. 1779.

feestmaal. In die tuin staan meerdere dichtgebladerte loofhutten. In een daarvan bleven heden 8 van de apostelen achter, die Jezus nu vergezelden. Bij deze achterblijvenden voegden zich naderhand nog andere leerlingen.

De Olijfhof is door een weg gescheiden van de tuin van Getsemane en hij strekt zich verder uit op de helling van de Olijfberg; hij is open en alleen door een aarden wal omringd, en kleiner dan de lusttuin van Getsemane; het is een berghoek waar men grotten, terrassen en vele olijfbomen aantreft. Aan de ene kant is hij meer verzorgd, voorzien van goed onderhouden zitplaatsen en rustbanken en aanzienlijke, ledig gemaakte spelonken. Wie wil, kan zich hier een plaats bereiden tot gebed en beschouwing. *Waar Jezus ging bidden*, zag het er wilder uit.

1783.

Omstreeks 9 uur kwam Jezus met zijn apostelen bij Getsemani aan. Op de aarde (versta: op de bodem van de diepe vallei, die laat het maanlicht ontvangt) was het nog duister, maar de hemel was reeds manehelder.

Jezus was zeer treurig en wees de zijnen er op, dat het gevaar nabij was. De apostelen waren daarover ontsteld en *Hij sprak tot 8 van hen*, toen zij bij een van de loofprijlen kwamen: *“Blijft hier terwijl Ik verder ga om te bidden.”* Hij nam Petrus, Joannes en Jakobus de Meerdere met zich mee en ging over de weg nog een eind verder in de Olijfhof aan de voet van de berg.

Jezus was onbeschrijfelijk bedroefd; Hij voelde de angst en bekoering nader en nader komen, Joannes vroeg Hem hoe HIJ die hen vroeger zelf altijd had getroost, nu zo bang kon zijn.

Toen sprak Hij: “Mijn ziel is ten dode toe bedroefd.” En Hij keek om zich heen en zag van alle kanten angst en

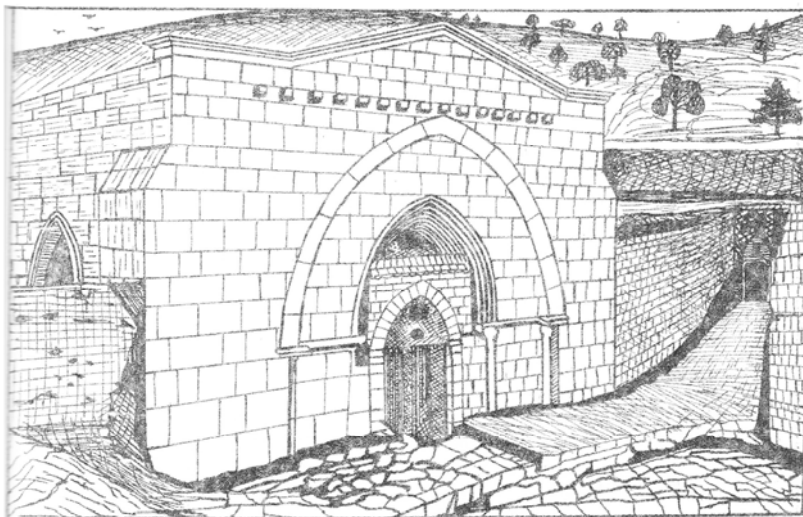
beproeving op Hem aankomen, als wolken vol schrikkelijke, onheilspellende beelden. *Op dit ogenblik was het, dat Hij tot zijn apostelen zei: "Blijft op deze plaats hier en waakt met Mij, bidt om niet in bekoring te vallen."*, en zij bleven op deze plaats achter.

Jezus ging nog een weinig verder, maar de angstbeelden stormden zo geweldig op Hem aan, dat Hij, door schrik overmand, links van de apostelen afdaalde en zich verborg in een grot van nagenoeg 6 voet diep en uitgehold in een overhangende rots waarboven de 3 apostelen rechts in een diepte waren achtergebleven¹⁶.

---

¹⁶ Bedoeld is de traditionele en authentieke grot van de doodstrijd; ze steekt een paar meters boven de omgeving uit, althans aan de westkant, waar de ingang is. Vóór deze ingang daalt de bodem zacht in westelijke richting.

Op de tekening hieronder ziet men hoe de gang van het pleintje vóór de O.L.Vrouwkerk zacht stijgt naar de ingang van de grot.

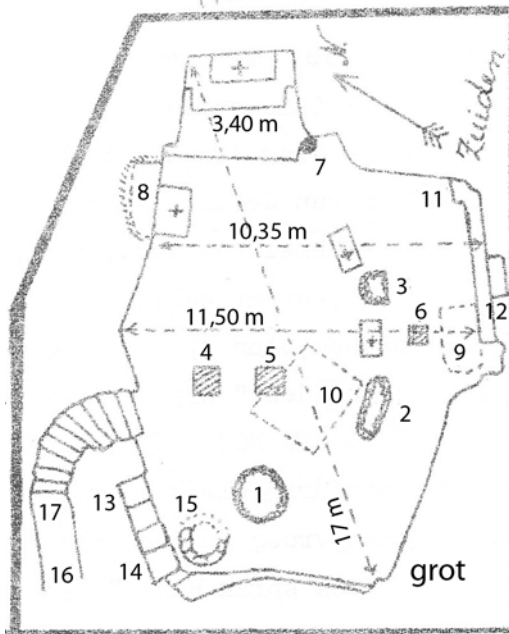

nr. 1781 : Voorgevel van de ondergrondse kerk van Maria en gang naar de grot.

Aanstands achter de deur leidt een lange trap naar de ondergrondse kerk van het zogenaamde graf van Maria.
Aan 't einde van het onderste gangetje dalen achter de deur 10 treden af in de grot van de doodstrijd.

Een afdalende trap van 10 treden brengt in de grot en onder haar gewelf. Deze diepte beantwoordt ongeveer aan de 6 voet, d.i. zowat 1,80 m die K. aan de diepte toekent.

Binnen is de hoogte tot tegen het gewelf 3,50 m.

Hierboven ziet men het grondplan van de grot van binnen.

Een traditie plaatst hier de doodstrijd van Jezus; en het verraad van Judas zowat 80 m meer zuidelijk.

De laatste plaats is in de nieuwe basiliek in de middenbeuk nabij de middelste nis en wordt aangeduid door een uit de grond uitstekend rotsverhoog. Een tegenstrijdige traditie lokaliseert deze 2 feiten, doodstrijd en verraad juist andersom. Maar de laatste is hieruit ontstaan, dat reeds in de 1^e eeuw, en heel zeker in de 2^e eeuw het zuidelijkste gedeelte van Jeruzalem niet meer bij de stad gerekend werd. Als men zich de soldaten voorstelde die Jezus gevangen gingen nemen, liet men hen de stad verlaten door de Schaapspoort. Op dezelfde manier stelde men zich Jezus voor, die door dezelfde poort uit de stad ging. Zo kwam Hij eerst bij de tuin, waar Hij 8 apostelen achterliet, en zelf ging Hij nog verder en kwam bij dat rotsblok, dat dus de plaats moest zijn van zijn doodstrijd.

Katarina echter toont ons Jezus op de meest natuurlijke wijze komend uit het zuiden. Hij liet 8 apostelen achter bij de tuin Getsemani en ging zelf verder bidden. *Door angst overrompeld en verschrikt zocht Hij de eenzaamheid van een donkere grot op om geen getuigen te hebben*

---

van zijn grote zielsverlatenheid en om zijn bedroefd Hart voor God zijn Vader uit te storten.

Aan deze grot schijnt een bijzondere genade te zijn verbonden. Deze grot en alles wat er in is, haar eenzame ligging en halve duisternis, haar wanden en zuilen, die getuige waren van Jezus' doodstrijd en drievoudig gebed, **alles nodigt uit tot gebed en bezinning en roept ook de onderrichtingen op, die Jezus daar zijn leerlingen voorhield.**

Te allen tijde werd ze door de gelovigen en alle pelgrims druk bezocht. Haar is boven alle andere heiligdommen van Palestina eigen, dat ze volkomen haar natuurlijke en oorspronkelijke toestand behouden heeft en onveranderd bleef. Vele pelgrims drukken hierover hun vreugde uit, terwijl zij ook gewag maken van de geweldige ontroering die hen aangrijpt bij het betreden van de halfduistere, geheimzinnige grot.

Hier volgen enkele zulke bekentenissen:

“In deze grot worden zo vele zegeningen verleend, dat men bij het binnentreden zijn hart onmiddellijk vertederd voelt; men stort tranen van aandoening en godsvrucht.” (P. Parvilliers, S. J., bij De Géramb, bijvoegsel blz. 24).

“Al wie in de grot van de doodstrijd afdaalt, hij zij gelovig of niet, voelt zich ten diepste ontroerd.” (Portmans).

“Er is in Jeruzalem geen indrukwekkender plaats dan de heilige grot; bij het heengaan is men diep in de ziel bewogen.” (Leroux).

En onze vrome Nederlandse exegeet Jos. Keulers: “Meer dan eens zijn wij hier komen neerknielen en op zekere dag mochten wij er de H. Mis bijwonen. De plechtigste hoogmis in de prachtige Sint-Pieterskerk te Rome zou niet op ons die indruk gemaakt hebben, die wij op dat ogenblik ondergingen; wij voelden Jezus in ons midden en wij baden om EENVOUD!” (Waar Jezus leefde, 128).

Enkele bijzonderheden over het binnenste van de grot.

Zes disparate, logge pilaren, geplaatst op goed geluk af, schragen het gewelf; 3 er van, 4, 5, 6, bestaan uit metselwerk, de overige 3 uit dezelfde rots als de grot (1, 2, 3).

Midden in het gewelf is een bijna vierkante, getraliede opening (10), waardoor een karig licht als een schemering binnenvalt.

Er staan 4 altaren (+). Het gewelf draagt nog sporen van geschilderde gouden sterren op een grond van hemelsblauw; ze moeten herinneren aan het nachtelijk uur waarop de Heer zijn zielestrijd doormaakte.

De grot van Getsemani staat niet in rechtstreeks verband met het graf van O.L.Vrouw, in rechte lijn een 20-tal meters ten noordwesten maar men bereikt dit graf met een korte omweg.

Men verlaat nl. de grot met een opklimmende trap van 10 treden en na 25 m ver een afdalende gang gevolgd te zijn, bevindt men zich op het voorplein van 15 m in het vierkant vóór de voorgevel van de Kerk van Maria's graf, waarin men met een lange trap van 48 treden afdaal.

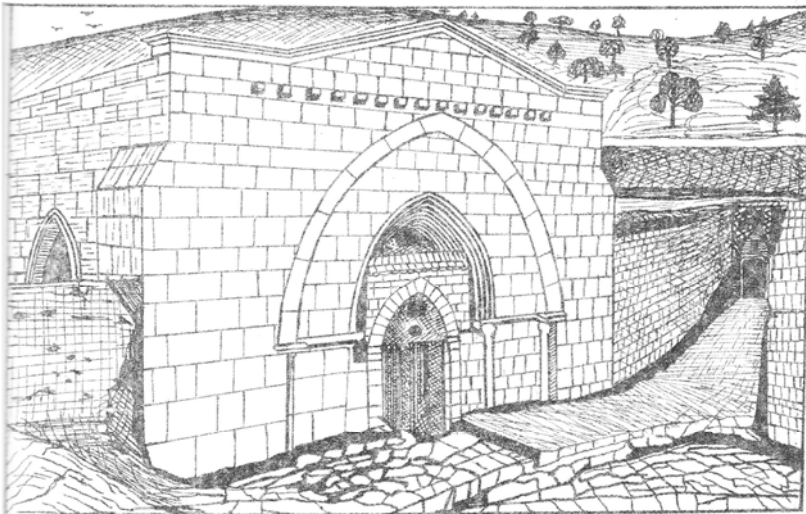
Dus ligt dat graf diep in de grond, maar de voorgevel steekt er boven uit.

Van dit voorpleintje uit stijgt men eerst op en daalt men dan met de reeds vermelde trap van 10 treden in de grot van de doodstrijd af.

Met deze gegevens zijn de afbeeldingen voldoende opgehelderd.

Katarina zegt: "De 3 apostelen verlatend daalde Jezus af in de grot , want de bodem daalde zacht neer."

Wanneer men de tekening hieronder beschouwt, ziet men de smalle gang naar de grot eerder opstijgen, maar, zo zegt Meistermann, na de verwoesting van Jeruzalem in 70 is de grond rondom de grot aanzienlijk verhoogd.

nr. 1781 : Voorgevel van de ondergrondse kerk van Maria en gang naar de grot.

Aanstands achter de deur leidt een lange trap naar de ondergrondse kerk van het zogenaamde graf van Maria.
Aan 't einde van het onderste gangetje dalen achter de deur 10 treden af in de grot van de doodstrijd.

Indien hij dus bij de ingang hoger geworden is, zodat een trap nodig was om in de grot af te dalen en er uit op te stijgen, zal de voorstelling van K. wel de juiste zijn. Overigens wie kan de juiste gesteldheid van de plaats met zekerheid tot in de details vaststellen?

De bodem daalde zacht in de grot neer en van de overhangende rots er boven hing zoveel struikgewas vóór de ingang neer, dat men in de grot niet kon worden bemerkt van buiten uit.

1784.

Toen Jezus van de apostelen scheidde, zag ik een wijde kring van schrikbeelden opdoemen en zich gedurig nauwer om Hem toesluiten en Hem van dichterbij omringen. *Zijn droefheid en angst groeiden aan en gelijk iemand die door een vreselijk onweer achtervolgd wordt, een veilig onderkomen zoekt, trok Hij zich sidderend in de grot terug om te bidden.* Maar ik zag al die dreigende beelden Hem in de spelonk achtervolgen en zich immer duidelijker aan Hem vertonen.

Ach! het was als omvatte die enge grot de gruwelbeelden van alle ooit bedreven zonden, hun gewicht en hun straf vanaf de val der eerste mensen tot aan het einde van de wereld toe, want hier bij de Olijfberg belandden ook Adam en Eva na hun verbanning uit het paradijs; hier voelden zij voor het eerst de ellende van de onherbergzame aarde, waarop zij teruggejaagd waren en in deze grot begonnen de rouw, de vrees en de boete, die hun verder leven vervulden¹⁷.

Ik voelde duidelijk hoe Jezus, terwijl Hij zich prijs gaf aan zijn aanstaande lijden en zich opofferde aan de goddelijke Rechtvaardigheid ter voldoening van de zonden der wereld, zijn Godheid als het ware dieper terugtrok in de H. Drie-eenheid, om zich uit

---

¹⁷ Hier belandden ook Adam en Eva. – Deze gedachte troffen wij reeds aan in fasc. 14, nr. 532. Aldaar werd het beeld nog verder uitgewerkt, ofschoon het hier beter van pas zou zijn gekomen.

Wij zijn niet in staat daar commentaar op te geven, zegden wij in fasc. 14, maar beide feiten uit de passage in fasc. 14, nr. 532, kan men beschouwen als zinnebeeldige taferelen die zich in de historische visioenen, die K. nu beleeft, komen voegen.

oneindige liefde in zijn allerreinste, diepgevoelige, in zijn waarachtige en onschuldige Mensheid, alleen met de liefde van zijn menselijk Hart gewapend, aan het geweld van alle angst en smart voor de zonden van de wereld over te leveren.

Om voor de wortel, groei en voltrekking van elke zonde en boze lust te voldoen, nam de barmhartige Jezus uit liefde tot ons, zondaars, de wortel van alle zuiverende boete en van alle heilzame pijnen in zijn Hart op en liet dit oneindig lijden, ter voldoening van een oneindige schuld, als een duizendtakkige boom van smarten, al de ledematen en zintuigen van zijn heilig lichaam, al de vermogens van zijn ziel doordringen en dooraderen.

Zich aldus volkomen overlatend aan zijn zwakke Mensheid, eindeloos beangstigd en bedroefd smeekte Hij tot God, viel op zijn aangezicht neer, terwijl Hij alle zonden van de wereld en hun afschuwelijke boosheid in ontelbare beelden zag.

Hij nam ze alle op zich en bood zich aan God de hemelse Vader in zijn gebed aan om Hem door lijden voor die onmetelijke schuld voldoening te schenken.

Doch satan, die zich te midden van al die gruwelen in een vreselijke gedaante dreigend en vol bittere hoon heen en weer bewoog, ontstak in altijd heviger gramschap tegen de Heer. Terwijl hij steeds schrikwekkender beelden, die de zonden van heel de wereld voorstelden, voor de ziel van Jezus toverde, riep hij herhaaldelijk de Mensheid van Jezus (in haar verlatenheid) toe: "Hoezo? Ook dit wilt Gij op U nemen? Ook hiervoor wilt Gij de straf ondergaan? En voor dit? Hoe kunt Gij hiervoor voldoening schenken?"

1785.

Nu echter kwam van de hemelstreek waar de zon zich tussen 10 en 11 uur in de voormiddag bevindt, een smalle lichtbaan tot Jezus, en ik zag daarin een rij engelen verschijnen, die zich verlengde van Boven tot beneden bij Hem en waaruit een stroom van kracht en versterking op Hem nederdaalde.

Het overige van de grot bleef geheel vervuld met de gruwel- en schrikbeelden van de zonden, met de hoon en de aanvallen van de boze geesten.

Jezus nam dat alles op zich, maar zijn Hart, het enige dat te midden van die woestijn van afgrijselijkheden God en de mensen op volmaakte wijze liefhad, was bedroefd tot de dood toe en ontzettend beangstigd, daar het zich verpletterd voelde onder de schuldenlast van al die zonden! Ach! ik zag daar zoveel dat een jaar niet toereikend zou zijn om het te beschrijven.

Nadat die eindeloze stroom van misdaden en schrikbeelden, oneindig als een zee, aan zijn ziel voorbijgekomen was en Hij zichzelf als een zoenoffer vrijwillig aangeboden had en gevraagd dat al de pijnen en straffen daarvoor op Hem zouden neerkomen, overviel satan Hem, gelijk weleer in de woestijn (fasc. 11, nrs. 337-347) met talloze bekoringen; hij durfde zelfs een hele reeks beschuldigingen inbrengen tegen de allerheiligste en onzondigbare Zaligmaker: “Hoe!, grijsde hij, gij wilt dat allemaal op U nemen en zelf zijt gij niet vrij van zonde, kijk wat gij op uw rekening hebt, zie eens hier, naar dit en naar dat”, en hij rolde nu allerlei valse, verzonnen schuldbrieven voor Hem open en hield ze Hem met helse onbeschaamdheid onder de ogen.

Hij beschuldigde Hem van alle fouten van zijn leerlingen, van alle ergernissen die zij gegeven hadden, van de verwarring en wanorde die Hijzelf in de wereld gebracht had, doordat Hij van de oude gebruiken en gewoonten was afgeweken.

Satan ging te werk als de sluwste en geslepenste Farizeeër:

- hij legde Jezus te laste de aanleiding te zijn geweest tot de kindermoord die Herodes had bevolen;
- de oorzaak te zijn geweest van de nood en het gevaar van zijn ouders in Egypte;
- hij rekende het Hem als een schuld aan, Joannes de Doper niet van de dood te hebben gered,
- hele families te hebben ontwricht en verdeeld,
- verworpelingen onder zijn hoede te hebben genomen,
- vele zieken niet te hebben genezen,
- de Gergesenen grote schade berokkend te hebben, aangezien Hij de bezetenen bevolen had hun brouwkuip om te storten en Hijzelf hun kudden zwijnen in het Meer had gedreven, waarin alle dieren omgekomen waren.
- Nog verweet hij Jezus het hervallen van Maria-Magdalena in de zonde niet verhinderd te hebben,
- andermans goed te hebben verkwist en
- zijn eigen familie in de steek gelaten te hebben.

Kortom, al wat de bekoorder een gewoon mens, die zulke uitwendige handelingen zou hebben volbracht zonder hogere aanleiding of bovennatuurlijk inzicht, in het uur van de dood zou kunnen voorhouden met het doel hem te beangstigen en tot wanhoop te brengen, bracht de satan hier onder de ogen van Jezus' beangstigde ziel om Hem te doen wankelen, want het was hem onbekend dat Jezus de Zoon van God was en hij bekoorde Hem als een onbegrijpelijk en allerrechtvaardigst mens.

1786.

Ja, onze Zaligmaker gaf dermate aan zijn zwakke Mensheid de overhand, dat Hij zelfs deze bekoring toeliet, waaraan ook heilige mensen in hun stervensuur nopens de innerlijke waarde van hun goede werken soms blootgesteld zijn.

Om de kelk van de eerste fase van zijn groot, plaatsvervangend lijden tot de bodem toe te ledigen, liet Hij toe dat de bekoorder, aan wie zijn Godheid verborgen was, Hem al zijn werken van liefdadigheid voorstelde als zovele nog niet betaalde schulden jegens de goddelijke genade. Hij verweet Hem dat Hij voor de schulden van anderen wilde voldoen, terwijl Hijzelf zonder enige verdienste, aan God nog de grote genoegdoening te brengen had voor de genade talrijke zogenaamde goede werken verricht te hebben. De Godheid van Jezus liet toe dat de duivel zijn Mensheid bekoorde, **zoals hij een mens zou kunnen bekoren, die aan zijn goede werken enige waarde uit henzelf zou willen toekennen, buiten de enige waarde die zij alleen verkrijgen door hun vereniging met de verdiensten van de verlossingsdood van onze Heer en Zaligmaker Jezus-Christus.**

Zo verweet Hem dan de bekoorder al zijn liefdewerken als verdiensteloos op zichzelf en als schulden tegenover God, ja, als werken waarvan de waarde enigermate vooraf ontleend was aan de verdiensten van zijn nog niet volbracht lijden, waarvan de bekoorder de kracht en de waarde niet kende; en dus was voor die liefdewerken de schuld nog niet betaald jegens de goddelijke genade, die de kracht tot die werken verleend had.

Satan ontrolde vóór zijn ogen schuldbrieven wegens al zijn goede werken en op die rollen wijzend, grijsde hij: “Ook voor dit en dat goed werk is uw schuld nog niet voldaan.”

Eindelijk ontrolde hij ook nog een schuldbrief voor Jezus, met de aanklacht de verkoopsom van Magdalena's landgoed te Magdalum ontvangen te hebben van Lazarus, de som verkwest te hebben en “Met welk recht”, vervolgde hij, “verkwanselt Gij het goed van anderen en brengt Gij daardoor de familie zulke schade toe?”

Jezus in de Olijfhof:

Hoofdoorzaken van zijn doodstrijd:

1. Zicht tot in bijzonderheden van zijn vreselijk Lijden.
2. De last van alle, alle zonden waarvoor Hij nu wilde boeten.
3. De onbegrijpelijke ondankbaarheid waarmee zovelen zijn lijden en liefde zouden beantwoorden.
4. De onvruchtbaarheid en nutteloosheid van zijn ontzettend Lijden voor zovelen.
5. Het verraad van Judas smartte Hem meer dan al zijn lichamelijk Lijden.
Is er slechts één Judas geweest of loopt de wereld er niet eerder vol van?

1787.

Ik heb in die voorstellingen al de zonden gezien, voor de uitboeting waarvan de Heer zichzelf opofferde; ik voelde heel de zwaarte mee van de vele beschuldigingen die de bekoorder tegen Jezus inbracht, want ik zag onder de daar in beelden voorgestelde zonden van de wereld ook de mijne, zo talrijk en groot.

Bovendien kwam uit de vloed der bekoringen een stroom naar me toe, waarin de vele fouten van al mijn doen en laten zich op beangstigende wijze aan mij vertoonden. Ik bleef echter voortdurend op mijn hemelse Bruidegom staren; ik streed en bad met Hem en wendde mij tot Hem met de engelen die Hem kwamen troosten.

Ach! de Heer wong zich als een aardworm onder de last van zijn droefheid. Gedurende al die beschuldigingen tegen de allerzuiverste Verlosser kon ik mij telkens opnieuw slechts met de grootste moeite beheersen; zo verontwaardigd was ik tegen satan.

Toen deze echter voor de dag kwam met de schuldbrief betreffende het vergooien van de verkoopsom van Magdalena's landgoed, kon ik me niet langer bedwingen en voer tegen hem uit in deze bewoording: "Hoe is het mogelijk de Heer te beschuldigen van de ontvreemding van de prijs van Magdalena's goed, aangezien ikzelf gezien heb dat Hij met dat bedrag, Hem door Lazarus ter hand gesteld om er goede werken mee te doen, 27 arme, door iedereen verlaten gevangenen, die wegens schulden gegijzeld zaten, uit de kerkers te Tirza vrijgekocht heeft?" (fasc. 22, nr. 1062).

In gebedshouding neergeknield bewaarde Jezus aanvankelijk zijn kalmte, doch later werd zijn ziel met schrik en ontzetting geslagen bij het zien van de ontelbare misdaden der mensen en van hun ondankbaarheid jegens God. *Door een verpletterende droefheid en zielesmart overmand riep Hij sidderend en huiverend uit: "Vader, indien het mogelijk is, laat dan deze kelk aan mij voorbijgaan. Mijn Vader, bij U*

*is alles mogelijk, neem dus deze kelk van Mij weg!”
Aanstands evenwel hervatte Hij zich, herkreeg de rust
en kalmte van ziel en voegde er aan toe: “Doch niet
mijn Wil, maar de Uwe geschiede!”*

Zijn Wil en die van de Vader waren nochtans één, maar Hij die uit liefde tot de mens de gehele zwakte van de menselijke natuur wilde ondervinden, sidderde hier bij het zicht van de naderende dood.

1788.

Heel de grot rondom Hem zag ik vol schrikbeelden. Ik zag ze vervuld met alle zonden, alle boosheid, alle ondeugden, alle straffen, alle ondankbaarheden. Het zicht daarvan stortte Jezus' ziel in een dodelijke angst. De schrik voor de dood, de natuurlijke vrees voor de grootte van het zoenlijden zag ik in de gedaante van spookbeelden die Hem aanvielen en bestormden.

Hij viel ter aarde, Hij wrong zich de handen, sidderde en beefde en was bedekt met het zweet van de angst; Hij richtte zich op; zijn knieën zakten door en konden Hem nog nauwelijks dragen; Hij was geheel ontdaan en schier onherkenbaar; zijn lippen waren bleek en zijn hoofdhaar rees te berge.

Het was ongeveer half 11 toen Hij opstond en met waggelende tred, bij iedere stap struikelend, met klam zweet overdekt, zich met moeite tot de 3 apostelen voortsleepte, terwijl Hij meer waggelde dan ging. Hij begaf zich links van de grot opwaarts en nu over de grot heen naar het terras, waartegen zij aangeleund te slapen lagen. Na in bekoring gekomen te zijn, waren zij van moeheid, neerslachtigheid en angst overmand geworden; zij lagen daar naast elkaar op hun ene arm geleund, de een met zijn rug naar de borst van de andere gekeerd.

Jezus kwam tot hen als iemand die in doodangst is en door vrees naar zijn vrienden gedreven wordt, en tevens als een trouwe Herder, die, het naderend gevaar bewust, hoewel zelf ten uiterste verschrikt, toch zijn kudde, die Hij in gevaar weet, gaat opzoeken

om ze te beschermen. Hij wist immers dat ook zij beangst en door bekoringen overvallen waren. Ook nu, in deze weinige ogenblikken van afleiding, op deze korte weg, weken de afzichtelijke schrikbeelden niet van zijn zijde. *Toen Hij hen in slaap vond, wong Hij zich de handen en viel vol droefheid en onrust naast hen neer, zeggend: "Simon, slaap je?"* Zij schoten wakker en hielpen Hem opstaan en *in zijn verlatenheid richtte Hij het zachte verwijt tot hen: "Hebben jullie dan niet eens een uur met Mij kunnen waken?"*

Toen zij Hem alzo geheel ontdaan, bleek, waggelend, bevend, doornat van het zweet, over al zijn ledematen rillend en sidderend vóór zich zagen staan en Hem met verdoofde stem hoorden jammeren, wisten zij niet meer wat ervan te denken.

Ja, indien Hij niet omgeven was geweest door het licht dat zij dikwijls rondom Hem hadden gezien (fasc. 13, nr. 438, voetnoot 199), zij zouden zeker Jezus in die verslagen mens niet herkend hebben.

Joannes zegde Hem: "Meester, wat overkomt U? Moet ik de andere leerlingen roepen? Zouden wij niet beter vluchten?" *Doch Jezus wederveroer: "Indien Ik nogmaals 33 jaren leefde, onderwees en zieken genas, dan nog zou dat ontoereikend zijn om alles te verrichten, het zou nog niet opwegen tegen alles wat Ik van nu tot morgen moet volbrengen. Roep dus de anderen niet. Juist daarom heb Ik hen ginds achtergelaten, opdat zij Mij in deze allerellendigste toestand niet zouden zien en niet aan Mij geërgerd zouden worden. Zij zouden in bekoring vallen, veel van mijn woorden en handelingen vergeten en aan Mij twijfelen, Gij echter hebt de Zoon des Mensen in zijn verheerlijking en verheffing gezien; nu moogt gij Hem ook zien in zijn verduistering, vernedering en algehele verlatenheid.*

Doch Ik vermaan u, waakt en bidt opdat gij niet in bekoring komt, want de geest is wel van goede wil, maar het vlees is zwak.”

1789.

Dit zegde Hij zowel van zichzelf als van hen. Hierdoor wilde Hij hen aansporen tot volharding en hen tevens wijzen op de strijd van zijn menselijke natuur tegen de dood en op de oorzaak van zijn zwakheid op het ogenblik.

Overstelpst van droefheid sprak Hij nog veel meer dan dit, want Hij bleef ongeveer een kwartier bij hen, alvorens hen weer te verlaten. Onder het toenemen van zijn angst keerde Hij nu weer in de grot terug. De apostelen strekten de handen achter Hem naar Hem uit, barstten los in tranen, omhelsden elkander en vroegen onderling: “Wat is er toch aan de hand? Wat overkomt Hem? Hij verkeert in een algehele verlatenheid.”

Vervolgens begonnen zij vol droefheid, na zich het hoofd weer bedekt te hebben, te bidden.

Al wat tot nog toe geschiedde, duurde ongeveer anderhalf uur, vanaf het ogenblik waarop Jezus uit het Cenakel naar de Olijfberg was gekomen.

In de H. Schrift staat er weliswaar dat Jezus zegde: “Hebben jullie dan geen uur met Mij kunnen waken?”, doch dit is niet in de letterlijke zin naar onze tijdmaat te verstaan.

De 3 apostelen die bij Jezus gebleven waren, hadden eerst gebeden, doch waren vervolgens in slaap gevallen, want, ten gevolge van gesprekken, die gebrek aan vertrouwen verrieden, waren zij in bekoring gevallen.

De 8 anderen die bij de ingang van de tuin van Getsemani waren achtergebleven, sliepen al die tijd niet. De angst en droefheid die de laatste woorden van Jezus kenmerkten, hadden hen te zeer verontrust; zij dwaalden even rond de Olijfberg op zoek naar een veilige schuilplaats tegen mogelijk gevaar.

1790.

Deze avond was er in Jeruzalem weinig lawaai. De Joden troffen in hun huizen de nodige voorbereidselen tot het feest¹⁸. De kampeerplaatsen van de vreemde paasgasten waren niet opgeslagen in de nabijheid van de Olijfberg. Op mijn tochten her en der zag ik ondertussen hier en daar enige vrienden en leerlingen van Jezus elkander ontmoeten, met elkaar meegaan en samen spreken; zij schenen zeer ongerust en vol vrees voor het een of ander noodlottig voorval.

De Moeder van de Heer, Maria Magdalena, Marta, Maria van Kleofas, Maria Salome en Salome hadden zich van de eetzaal of het Cenakel naar het huis van Maria Markus (in de wijk Ofel, naast de Kedronvallei) begeven. Verontrust door de geruchten die zij opgevangen hadden, waren zij van daar vóór (buiten) de stad gegaan om tijdingen over Jezus in te winnen.

Hier nu kwamen Lazarus, Nikodemus, Jozef van Arimatea en enige verwanten uit Hebron bij hen en trachtten hen gerust te stellen en hun angst te kalmeren. Hoewel deze vrienden, deels door persoonlijke aanwezigheid in de zijgebouwen van het Cenakel, deels door leerlingen op de hoogte gekomen waren van de droevige voorspellingen van Jezus tijdens en na het avondmaal, toch waren zij nog bij sommige kennissen van hen onder de Farizeeën op inlichtingen uitgegaan, en ook van dezen hadden zij niets vernomen, wat er op wees dat nieuwe stappen tegen Jezus ondernomen waren en dat men zo onmiddellijk een aanslag op Jezus wilde wagen. Daarom zeiden zij dat het gevaar

---

¹⁸ Toebereidselen tot het feest. – De Joden waren op dit ogenblik in hun huizen bezig met de ceremonie van het opzoeken, verbranden of verwijderen van alle zuurdesem. Dit had plaats in de avond van de 13^e Nisan, wanneer feitelijk volgens hun berekening de 14^e Nisan reeds begonnen was.

Wij gaven in fasc. 13, na nr. 450 een korte beschrijving van het joodse paasfeest. Wat het verwijderen van de zuurdesem betreft, zie speciaal in deze beschrijving van het joodse paasfeest (2^e deel).

niet zo dreigend was. Zo kort vóór het feest zou men zich wel niet aan de Heer vergrijpen. Evenwel wisten zij toen nog niets van het verraad van Judas.

Maria sprak hun over de onrust en verwarring waarvan Judas in de laatste dagen blijk had gegeven, hoe hij de eetzaal verlaten had. Volgens haar vermoeden was hij zeker weggegaan om het verraad te voltrekken; meermalen had zij hem gewaarschuwd dat hij een zoon des verderfs was. Hierna keerden de H. Vrouwen naar het huis van Maria Markus terug.

1791.

Toen Jezus in de grot was teruggekeerd en met Hem die storm van smarten, viel Hij met uitgestrekte armen plat ter aarde neer met het aangezicht ten gronde en bad tot zijn hemelse Vader. Nu begon echter een nieuwe strijd in zijn ziel, die 3 kwartier duurde.

Engelen naderden tot Hem en lieten Hem in een lange reeks van gezichten al de folteringen in hun algehele omvang aanschouwen, welke Hij zou moeten verduren tot voldoening voor de zonden. Zij lieten Hem zien, hoe heerlijk schoon de mens als evenbeeld van God geweest was, éér hij de zonde bedreef en hoe zijn val in de zonde hem misvormd had; zij toonden Hem de eerste zonde als oorsprong van alle andere zonden; zij toonden Hem de diepste betekenis en de ware natuur van alle zondige genoegens en de verschrikkelijke terugslag en gevolgen ervan op de krachten en vermogens van 's mensen ziel en lichaam; zij toonden Hem eveneens de betekenis en aard van elk lijden dat tot straf moest dienen en dat aan elk zondig genoegte tegengesteld was.

In het zoenlijden dat Hem voorgesteld werd, toonden zij Hem

- ten eerste een lichaams- en zielelijden toereikend om door de pijn ervan te beantwoorden aan de straffen die de goddelijke Rechtvaardigheid eiste voor alle zondelust van het ganse mensdom; en

- ten tweede, een lijden dat, om genoegdoening te kunnen geven, de schuld van het hele mensdom strafte op de enige onschuldige Mensheid, de Mensheid van de Zoon van God, die, om de schuld en de straf van alle mensen, werkelijk en uit liefde op zich te nemen, ook in zichzelf de zege moest bevechten op **de natuurlijke, aangeboren tegenzin voor lijden en dood.**

Dit alles toonden Hem de engelen, nu eens in ganse koren die een hele reeks beelden aan zijn oog lieten voorbijtrekken, dan weer als afzonderlijke engelen, die Hem een hoofdgebeurtenis voorstelden.

Geen tong kan het uitspreken welke angsten en smarten de ziel van Jezus doorstond op het zicht van die lijdenstaferelen, want Hij doorgrondde niet enkel de zin van alle uitboetingspijnen ter verdelging van de zondeschild, maar ook de inhoud (het wezen) van de daarop betrekking hebbende foltertúigen, zodat Hem niet alleen schrik aangejaagd werd door die foltertúigen zelf, maar ook door de zondige toorn van hen die ze hadden uitgedacht, door de woede en boosheid van hen, die in de loop der eeuwen er gebruik van hadden gemaakt en door het ongeduld van allen die, schuldig of niet, ermee gefolterd waren geworden.

Hij droeg en voelde inderdaad de zonden van de hele wereld. Al die martelingen en mishandelingen die Hem in een geestesaanschouwing te zien gegeven werden, vervulden Jezus met zulk een ontzettende schrik, dat ze Hem een bloedig zweet uit al de poriën van zijn lichaam persten.

Terwijl nu de Mensheid van Jezus in die overmaat van lijden verslagen en verschrikt verzuchtte, zag ik de engelen medelijden hebben. Er ontstond een kleine rustpoos en het was of zij vurig

verlangden Hem troost aan te bieden en ik zag hen vóór de troon van God als het ware om verlichting voor Jezus bidden.

Er scheen op dat ogenblik een strijd te ontstaan tussen Gods barmhartigheid en gerechtigheid en de zich opofferende liefde.

Ik kreeg tevens een verschijning van God, doch niet op een troon zoals gewoonlijk, maar in een lichtgedaante.

Ik zag de goddelijke natuur van de Zoon zich in de persoon van God de Vader indringen (terugtrekken), zoals een zoon in het hart van zijn vader zou ingaan, en ik zag de persoon van de H. Geest uit hen en tussen hen, en toch was dit alles slechts één God.

Wie zou dat met menselijke woorden verstaanbaar kunnen maken? Ik had meer een inwendige gewaarwording door vormen dan een aanschouwing van menselijke gedaanten.

In dit gewaarworden werd mij getoond hoe

- de goddelijke Wil van Christus zich om zo te zeggen in de Vader terugtrok, opdat zijn Mensheid, (berooft van goddelijke troost) al het lijden zou kunnen (en moeten) verduren dat zij nu in haar smeking tot de Vader onder angstige worsteling, verzacht of van zich afgewend wenste te zien.
De Godheid van Christus was één met de Vader en bestemde voor haar Mensheid het vreselijkste lijden, terwijl
- de menselijke wil van Christus tot de Vader bad juist dat lijden van Hem af te willen wenden.

Ik zag dit in de tussenpoos, toen de engelen uit medelijden Jezus verlangden te troosten en op dit ogenblik ontving Jezus werkelijk enige verlichting. Doch weldra verdwenen die voorstellingen; de medelijdende engelen die Hem verkwikt hadden, verlieten Hem weer en aanstonds omsloot een nieuwe kring van schrikbeelden de Heer.

Toen de Verlosser zich in de Olijfhof als ware, werkelijke mens ten prooi gaf aan de beking en aan de macht van de menselijke tegenzin voor lijden en dood, toen Hij op zich nam ook deze tegenzin voor lijden en dood, die een onderdeel van ieder lijden is, te overwinnen, werd het de bekoorder toegestaan jegens Hem te doen wat hij aan ieder mens doet, die zich voor een heilige zaak wil opofferen.

- In de **eerste doodsangst** toonde satan Hem met verbeterde woede de ontzettende grootheid van de zondesschuld waarvoor Hij wilde voldoen en dreef zijn aanvechting en onbeschaamdheid zelfs zo ver dat hij Jezus' levenswandel voorstelde als niet vrij van zonden.
- In zijn **tweede doodstrijd** zag Jezus in al hun omvang de pijnen en smarten, die gevorderd werden om inderdaad aan de goddelijke rechtvaardigheid voldoening te geven. Dit laatste werd Hem echter door engelen getoond, want het is satan niet eigen te wijzen op de mogelijkheid van een verzoening; de vader van de leugentaal en de wanhoop vestigt de aandacht niet op de werken van de goddelijke barmhartigheid.
- Nauwelijks had Jezus in volkomen onderwerping aan de wil van zijn hemelse Vader al die aanvechtingen zegevierend doorstaan of Hij werd door een **derde angst** overvallen: een nieuwe menigte schrikbeelden werden vóór de ogen van zijn ziel gevoerd. Nu rezen namelijk ook in zijn ziel de onrust en bekommernis op, die in ieder menselijk hart een zwaar en pijnlijk offer voorafgaat. Hij stelde zich de verschrikkelijke vraag: "Wat zal het nut van al dat lijden zijn? Wat zal er door gewonnen worden?" En deze vraag vervulde weer zijn bedroefde en beangstigde ziel, zijn liefhebbend Hart met de meest ontzettende toekomstaferefen. (cfr. Jes. 49, 4, etc.).

Jesaja 49 (4-26)

Tweede profetie aangaande de knecht des HEREN

4. Doch ik zeide: Tevergeefs heb ik mij afgemat, voor niets en vruchteloos mijn kracht verbruikt. Evenwel, mijn recht is bij de HERE en mijn vergelding is bij mijn God.
5. Maar nu zegt de HERE, die mij van de moederschoot aan vormde tot zijn knecht, om Jakob tot Hem terug te brengen en om Israël tot Hem vergaderd te doen worden – en ik werd geëerd in de ogen des HEREN en mijn God was mijn sterkte –
6. Hij zegt dan: Het is te gering, dat gij Mij tot een knecht zoudt zijn om de stammen van Jakob weder op te richten en de bewaarden van Israël terug te brengen; Ik stel u tot een licht der volken, opdat mijn heil reike tot het einde der aarde.
7. Zo zegt de HERE, Israëls Verlosser, zijn Heilige, tot de diep verachte, de bij het volk verafschuwde, de knecht van heersers: Koningen zullen dit zien en opstaan; vorsten, en zich nederbuigen, ter wille van de HERE, die getrouw is, de Heilige Israëls, die u verkoren heeft.

De terugkeer

8. Zo zegt de HERE: Ten tijde des welbehagens heb Ik u verhoord, en ten dage des heils heb Ik u geholpen; Ik zal u behoeden en u stellen tot een verbond voor het volk om het land weder te herstellen, om verwoeste eigendommen weer tot een erfdeel te maken,
9. om tot de gevangenen te zeggen: Gaat uit! tot hen die in de duisternis zijn: Komt te voorschijn!
- Aan de wegen zullen zij weiden, op alle kale heuvels zal hun weide zijn;
10. zij zullen hongeren noch dorsten, woestijngloed noch zonnestek zal hen treffen, want hun Ontfermer zal hen leiden en hen voeren aan waterbronnen.
11. En Ik zal al mijn bergen tot een weg maken en mijn heerbanen zullen opgehoogd worden.
12. Zie, dezen komen uit de verte, genen uit het noorden en het westen, weer anderen uit het land Sinim.
13. Jubelt, gij hemelen, en juich, gij aarde, breekt uit in gejubel, gij bergen, want de HERE heeft zijn volk getroost en Zich over zijn ellendigen ontfermd.
14. Maar Sion zegt: De HERE heeft mij verlaten en de HERE heeft mij vergeten.
15. Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontfermen zou over het kind van haar schoot? Al zouden zij die vergeten, toch vergeet Ik u niet.
16. Zie, Ik heb u in mijn handpalmen gegrift, uw muren zijn bestendig vóór Mij.
17. Uw zonen snellen toe, uw vernielers en uw verwoesters trekken van u weg.
18. Hef uw ogen op naar rondom en zie hen allen; zij vergaderen, zij komen tot u. Zo waar Ik leef, luidt het woord des HEREN, gij zult hen allen aandoen als een sieraad, en hen ombinden, zoals een bruid.
19. Want uw puinhopen en uw verwoeste plaatsen en uw vernield land – voorwaar, nu zult gij te eng zijn voor de bewoners, en uw verdervers zullen verre zijn.
20. Ook zullen de kinderen, van welke gij beroofd waart, te uwen aanhoren zeggen: De plaats is mij te eng, maak mij ruimte, dat ik wonen kan.
21. En gij zult bij uzelf zeggen: Wie heeft mij dezen gebaard, daar ik toch van kinderen beroofd en onvruchtbaar was, verbannen en verdreven; wie bracht dezen dan groot? Zie, ik was alleen overgebleven, waar waren dan dezen?
22. Zo zegt de Here HERE: Zie, Ik zal mijn hand opheffen tot de volken en mijn banier omhoog heffen voor de natiën; in hun armen zullen zij uw zonen brengen, en uw dochters zullen op de schouder gedragen worden.
23. En koningen zullen uw voedstervader zijn en hun vorstinnen uw zoogsters; met het aangezicht ter aarde zullen zij zich voor u neerbuigen, en het stof uwer voeten zullen zij lekken. Dan zult gij weten, dat Ik de HERE ben, en dat zij die Mij verwachten, niet beschaamd worden.
24. Kan aan een sterke de buit ontnomen worden, of zullen de gevangenen van hem die in zijn recht is, ontkomen?

25. Maar zo zegt de HERE: Toch worden de gevangenen aan een sterke ontnomen, en ontkomt de buit van een geweldige. Ik zelf zal strijden tegen uw bestrijders en Ik zelf zal uw zonen redden.

26. En Ik zal uw verdrukkers hun eigen vlees doen eten, en van hun eigen bloed zullen zij dronken worden als van jonge wijn; en al het levende zal weten, dat Ik, de HERE, uw Redder ben, en uw Verlosser, de Machtige Jakobs.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

1793.

Na de schepping van de eerste mens zond God Adam een diepe slaap over, opende zijn zijde en ontnam hem één van zijn ribben en vormde ermee Eva, zijn vrouw, de moeder van alle levenden en Hij stelde haar nu aan Adem voor, die sprak: “Dit is been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees. De man zal vader en moeder verlaten om zijn vrouw aan te hangen en zij zullen 2 zijn in één vlees.” (Gen. 2, 23-24).

Dit is het huwelijk waarvan geschreven staat: “Dit sacrament is groot; ik zeg het ten aanzien van Christus en zijn Kerk.” (Efez. 5, 32).

Want **Christus, de nieuwe Adam**, wilde ook de slaap over zich laten komen, nl. de doodslaap aan het kruis;

Hij wilde ook zijn zijde laten openen, opdat **de nieuwe Eva, zijn maagdelijke bruid, de Kerk, de moeder van alle levenden**, daaruit gevormd zou worden.

Hij wilde haar

- het bloed van de Verlossing,
- het water van de zuivering en
- zijn Geest geven,

de 3 die getuigenis afleggen op aarde.

Hij wilde haar de sacramenten geven, opdat zij een zuivere, heilige en vlekkeloze bruid zou zijn; Hij wilde haar Hoofd zijn; wij moeten haar ledematen zijn, aan het Hoofd onderdanig, been van zijn gebeente en vlees van zijn vlees.

De menselijke natuur aannemend met het doel de dood voor ons te ondergaan, had Hij ook zijn Vader en Moeder verlaten om zijn bruid, de Kerk aan te hangen en om één vlees met haar te worden.

Dit doel bereikt Hij vooral in het H. Altaarsacrament, waardoor Hij haar met zichzelf voedt en waarin Hij zich telkens opnieuw met ons als in een huwelijk verenigt; en zo wilde Hij met zijn bruid, de Kerk, op aarde blijven, tot wij allen, in haar met Hem verenigd, in de hemel zouden komen. En van haar heeft Hij gezegd: “De poorten van de hel zullen haar niet overweldigen.”

Om zijn onmetelijke liefde tot de mensen te kunnen tonen, was de Heer mens geworden en een broer van de zondaars, om de straf die zij door hun zonden verdiend hadden, op zich te kunnen nemen. Hij had de grootte van hun schuld en de omvang van het daarvoor gevorderde lijden met ontzettende droefheid gepeild en toch had Hij zich met offervreugde aan de Wil van zijn hemelse Vader aangeboden om voor de zonden te voldoen.

Nu echter zag Hij de smarten, de strijd en de wonden van zijn toekomstige Kerk, zijn bruid, die Hij tegen zulk een hoge prijs wilde vrijkopen, nl. door zijn Bloed en des te smartelijker drukte op zijn ziel het zicht van de ondankbaarheid van de mensen.

1794.

Aan de ziel van Jezus vertoonde zich verder al het toekomstig lijden van zijn apostelen, leerlingen en vrienden, het kleine aantal leden van de eerste Kerk.

Hij zag hoe daarna, naar gelang de Kerk zich verspreidde, ketterijen en scheuringen ontstonden en hoe aldus de boosheid van de eerste zondeval zich in hovaardigheid, ongehoorzaamheid, in duizenderlei ijdelheid en bedrieglijke zelfrechtvaardiging herhaalde.

Hij zag de lauwheid, de verblindheid en de grote boosheid van ontelbare christenen; de veelvuldige drogredenen en bedrieglijke

spitsvondigheden van hoogmoedige dwaalleraren, de schandelijke misdaden en heiligschennissen van slechte priesters en als gevolg van al dat kwaad de gruwel van de verwoesting in het godsrijk op aarde, in het heiligdom der ondankbare mensheid, dat Hij op het punt stond ten koste van zijn bloed en leven onder onuitsprekelijk lijden te kopen en te stichten.

Ik zag al de schandalen van de wereld in een eindeloze reeks taferelen uit alle eeuwen tot in onze tijd, ja, zelfs tot het einde van de wereld, aan het geestesoog van de arme Jezus voorbijtrekken.

In die taferelen zag Hij in al hun vormen de krankzinnige waanwijsheid, onbeschaamdheid, valsheid, fanatieke dweepzucht, het valse profetendom, de ketterse onbuigzaamheid en boosheid.

Alle afvalligen, alle rechtvaardigsprekers van zichzelf, dwaalleraren en schijnheilige hervormers, verleiders en verleiden hoonden en pijnigden Hem, als was Hij in hun ogen niet goed gekruisigd, als was Hij ongepast aan het kruis geslagen, niet zoals hun lusten het wilden of hun waanwijsheid het goed vond. Zij verscheurden en verdeelden als om strijd het naadloze kleed van zijn Kerk. Ieder van hen wilde de Verlosser anders hebben dan Hij zich uit liefde gegeven had.

Ontelbaren mishandelden Hem, hoonden en verloochenden Hem.

Ontelbaren zag Hij voorbijtrekken, die laatdunkend de schouders over Hem ophaalden en het hoofd schudden; zij ontvluchtten de armen die Hij naar hen uitstreekte om hen te redden en spoedden zich naar de afgrond die hen verslond.

Benevens dezen zag Hij ontelbare anderen, die het wel niet waagden Hem openlijk te verloochenen, maar zij trokken wekelijk (= slap, al te teer, kleinzerig, verwend), geërgerd en walgend voorbij aan de wonden van zijn Kerk, gelijk de leviet met een boog de arme man voorbijging, die op zijn weg in de handen van

vrijbuiters gevallen was, ofschoon zijzelf die wonden hadden helpen slaan.

Hij zag hoe zij zich van de gewonde bruid losscheurden, gelijk laaghartige en trouweloze kinderen, die hun moeder in de steek laten, wanneer zij 's nachts door inbrekende dieven en moordenaars overvallen wordt, ofschoon zijzelf door hun zondige levenswandel en zorgeloosheid de deuren hebben geopend.

Hij zag hen naar de buit hollen, die men naar de woestijn gebracht had, naar de gouden vaten en stukgereten halssnoeren. Al deze, van de ware wijnstok afgesneden ranken zag Hij liggen en legeren onder de wilde wijnstok.

Hij zag die afgedwaalde mensen als schapen, die ten prooi gevallen waren aan roofzuchtige wolven, als een kudde die door huurlingen in slechte weiden gebracht was en die weigerde binnen te gaan in de schaapstal van de goede Herder, die zijn leven voor zijn schapen veil heeft (= zijn leven ervoor willen offeren).

Hij zag hen, zonder vaderland in dorre en eenzame woestijnen rondzwerfen, zonder zijn stad die op een berg voor allen zichtbaar ligt, te willen bemerken.

Hij zag hen als zandgolven te midden van uitgestrekte woestijnen door tegenstrijdige winden heen en weer geslingerd worden, zonder eenheid of solidariteit, zonder dat zij het huis van zijn Bruid, zijn Kerk, die op de rots gebouwd is, met wie Hij beloofd heeft te blijven tot het einde van de wereld, wilden zien.

Zij vertikten het door de enge poort binnen te gaan, omdat zij weigerden hun stijve nekken te krommen.

Hij zag hoe zij anderen naliepen, die niet door de deur, maar langs een valse ingang, een sluiptoegang binnendrongen.

Op zand bouwden zij verplaatsbare, bouwvallige, veranderlijke hutten van alle soorten, doch zonder altaar en offer.

Zij hadden windwijzers op hun daken staan en hun leer was even onvast en onzeker als die weerhanen.

Onder elkander waren zij het nooit eens, maar in voortdurende onderlinge tegenspraak en hadden, net als nomaden, geen vaste

woonplaats; dikwijls sloopten zij hun hutten en slingerden de resten tegen de Hoeksteen van de Kerk, die onwrikbaar bleef.

Dichte duisternis heerste in hun hutten en toch wilden zij niet naderen tot het licht dat in de woning van de Bruid op de kandelaar staat. Met gesloten ogen dwaalden zij rond de omheinde hoven van de Kerk en het enige leven dat zij behielden, kwam hun van de kostbare geuren die zij uit die tuinen inademden. Zij strekten hun armen uit naar hersenschimmen, nevelbeelden en dwaalsterren, die hun de weg wezen naar waterloze bronnen.

Aan de rand van de afgrond wilden zij niet luisteren naar de stem van de Bruid die hun waarschuwend toeriep, en, ofschoon zij stierven van honger, bespotten zij met hooghartig medelijden de dienaren en boden die hen naar het bruiloftsmaal uitnodigden; zij wilden de tuin niet binnentreden, uit vrees voor de beschermende doornhaag; de Heer zag hen, dronken van zelfgenoegzaamheid, van honger omkomen bij gebrek aan tarwe; Hij zag hen versmachten van dorst, bij gebrek aan wijn.

Verblind door hun eigen dwaallicht noemden zij de Kerk van het mensgeworden Woord ‘onzichtbaar’.

Jezus zag hen allen; Hij weende en treurde over hen en wilde lijden voor al degenen die Hem niet zien, die hun kruis na Hem niet willen dragen in zijn Bruid aan wie Hij zichzelf geschonken heeft in het allerheiligste Sacrament, in de stad die Hij op de berg heeft gebouwd, in zijn Kerk die Hij gegrondvest heeft op de steenrots en waartegen de poorten van de hel niets zullen vermogen.

1795.

Die ontelbare taferelen van ondank, misbruik en misvorming van de bittere zoendood van mijn hemelse Bruidegom waren nu eens telkens opnieuw verschillend en elkaar afwisselend, dan weer

waren het dezelfde beelden die smartelijk terugkeerden en opnieuw aan de beangstigde ziel van de Heer voorbijtrokken.

In die taferelen zag ik hoe satan in allerlei schrikgestalten mensen van vóór Jezus' ogen wegsleurde en verwurgde, mensen die door zijn Bloed waren vrijgekocht, mensen zelfs die door zijn sacrament waren gezalfd.

Jezus beschouwde en beweende al die ondank, al dat bederf in de eerste, de latere, de hedendaagse en toekomstige christenheid.

Deze taferelen en verschijningen waartussen de stem van de bekoorder de Mensheid van Jezus telkens weer toefluisterde: "Zie! voor zulke ondankbaren wilt Gij lijden.", overvielen de Heer zo onstuimig en waren vergezeld van zulk een uitdaging en hoon en keerden zo herhaaldelijk met onverminderd geweld terug, dat een onuitsprekelijke vrees Jezus' menselijke natuur benauwde.

Christus, de Mensenzoon wong zich de handen, viel keer op keer op de knieën als verpletterd onder het gewicht en zijn menselijke wil voerde zulk een geweldige strijd tegen de weezin om voor zulk een ondankbaar geslacht zo onnoemelijk veel en wreed te lijden, dat Hem een bloedig zweet in dikke druppels uit het lichaam brak en op de aarde neerstroomde.

Ja, zo beangstigd was Hij dat Hij om zich heen zag als om hulp en dat Hij de hemel en de aarde en de sterren aan het uitspansel tot getuige van zijn lijden scheen te willen nemen.

*Ik meende Hem te horen uitroepen: "Ach! is het mogelijk zulk een ondank te verdragen?
Legt gij getuigenis af van mijn angst en nood!"*

Toen kreeg ik een indruk als kwamen de maan en de sterren opeens nader tot Hem; op hetzelfde ogenblik voelde ik het klaarder worden. Hierdoor lette ik nu vooral op de maan; dit had

ik vroeger niet gedaan en ik zag ze geheel anders dan gewoonlijk; ze was nog niet vol en toch bevond ik haar groter dan bij ons (cfr. fasc. 24, nr. 1241, voetnoot 674). In het midden bemerkte ik een donkere vlek als een schijf die er vlak vóór geplaatst was en die zelf in haar midden een opening scheen te hebben. Uit deze opening nu straalde licht naar de nog niet volle en ronde zijde van de maan. De donkere vlek leek een berg en rondom de maan was een lichtkring als een regenboog (een natuurlijk verschijnsel, zoals ook somtijds bij ons).

In zijn vertwijfeling verhief Jezus gedurende enige ogenblikken met luide stem een angstig noodgeroep en ik zag dat de 3 apostelen rechtsprongen, met de handen ten hemel verschrikt toelisterden en naar Hem toe wilden snellen.

(Hieruit blijkt dat hun rustplaats heel nabij was, aangezien zij Jezus hoorden die zich nochtans in de grot bevond).

Petrus weerhield toen Jakobus en Joannes en zei: “Blijft gij hier, laat ik eens tot Hem gaan!” En ik zag Petrus inderdaad gaan zien en de grot binnentreden: “Meester, vroeg hij, wat overkomt U?” En hij deinsde van schrik terug, toen hij Jezus daar zo zag, vol bloed en van vrees terneergeslagen.

Jezus echter antwoordde niet en scheen hem niet te bemerken. Dan keerde Petrus naar de 2 terug en zei dat de Heer hem niet had geantwoord en niets deed dan kermen en verzuchten. Nu vermeerderde nog hun droefheid; zij bedekten weer hun hoofd en gingen neerzitten om te bidden onder tranen.

Ik echter wendde mij opnieuw tot mijn hemelse Bruidegom in zijn bittere benauwdheid. De gruwelbeelden van de ondank, van de ongetrouwheid en de zonden der mensen in de toekomst, wier schuld Hij op zich had genomen en in wier plaats Hij nu gestraft wilde worden, bestormden Hem steeds vreselijker.

Zijn strijd tegen de menselijke afkeer van het lijden duurde voort. *Meermalen hoorde ik Hem uitroepen: “Vader, is het mogelijk te lijden voor mensen als dezen?”*

*O Vader, indien de kelk mij niet voorbij kan gaan,
dat dan Uw Wil geschiede!”*

1796.

In en tussen die drom van beelden en voorstellingen van het misbruik van Gods barmhartigheid zag ik de satan, naar de aard van de voorgestelde misdaden in verschillende, afwisselende afschuwelijke gedaanten het toneel betreden.

Nu eens verscheen hij als een grote zwarte mens, dan weer als een tijger, vervolgens als een vos, als een wolf, en een draak of een slang. Hij had niet geheel de vorm van deze dieren, maar de kenmerkende eigen trekken ervan met vreemde, afschuwelijke wanstaltigheden. Geen enkele dierenverschijning vertoonde zich daar in zijn echte onvervalste natuur; het waren allemaal vervallen, misvormde, gruwelijke, afzichtelijke, tegenstrijdige wangestalten, beelden van de zonde en van de mismaakte duivel.

Jezus nu zag hoe de duivelsfiguren ontelbare mensenmassa's, tot wier verlossing uit satans macht Hij de weg naar de bittere kruisdood nu begonnen was, aandreven en verleidden, verscheurden en verslonden¹⁹.

In het begin ontwaarde ik de slang niet zo dikwijls; doch op het laatst zag ik haar, reusachtig groot, met een kroon op de kop, met vervaarlijk geweld op Jezus toespringen en met talrijke benden trawanten uit elke stand en uit ieder geslacht van alle zijden tegen Hem aanstormen.

---

¹⁹ Een zinnebeeldig tafereel, gelijk wij er ook beschreven vinden in het Leven van de H. Don Bosco. Ze zijn het treffend beeld van een werkelijkheid, van wat de trawanten en dienaars van de duivel te wachten staat; deze zijn eensgezind in hun strijd tegen Christus, staan overigens verdeeld en vijandig tegen elkaar en dan slaat de slang met haar staart in de rangen van hen die voor haar strijden en verslindt ze.

Hetzelfde zien wij in 'De dromen van Don Bosco', b.v. blz. 206.

Gewapend met alle mogelijke foltermiddelen, instrumenten en aanvalstuigen vochten die benden op sommige ogenblikken deels tegen elkander en dan met verbeterde woede eensgezind tegen de lieve Heer. Het was een ontzettend schouwspel.

De aanhangers van de slang scholden en vloekten, spuwden, gooiden en goten met vuilnis, slingerden, staken, hieuwen en sloegen met hun wapens op Jezus in. Hun wapens, zwaarden en spiesen gingen op en neer als de vlegels op een onmetelijke dorsvloer; en al die razenden verenigden hun woede tegen het hemelse tarwegraantje, dat op aarde neergedaald en in de aarde gestorven was om in het oneindige vermenigvuldigd allen eeuwig te spijzen met het Brood des Levens en in hen vruchten ten eeuwigden leven zonder einde voort te brengen.

1797.

Ik zag Jezus te midden van die woeste scharen, waaronder ik vele blinden meende te zien, zo ellendig en geschokt, alsof Hij werkelijk door hun wapens getroffen werd. Ik zag Hem waggelen van de ene kant naar de andere. Nu eens richtte Hij zich weer op, maar zonk aanstonds weer neer, en ik zag hoe die slang die legers telkens opnieuw ten aanval aandreef en ondertussen met haar staart in hun gelederen heen en weer sloeg en allen die zij omwierp of omver slingerde, dan wurgde, verscheurde en verslond.

Er werd mij dan te kennen gegeven dat de benden die Hem zo verscheurden en ontvleesden, diegenen waren, die Jezus Christus in het aanbiddelijk mysterie van het H. Sacrament op de meest verschillende wijzen mishandelden, **in dat sacrament van zijn liefde, waarin Hij onder de gedaanten van brood en wijn waarachtig tegenwoordig is met zijn Godheid en mensheid, met zijn lichaam en ziel, met zijn vlees en bloed.**

Ik herkende onder die vijanden van Jezus alle klassen van beledigers van het H. Sacrament, dat levend onderpand van zijn voortdurende, persoonlijke tegenwoordigheid in de katholieke Kerk.

Ik zag al die mishandelingen met ontsteltenis:

vanaf de nalatigheid, oneerbiedigheid, geringschatting en onverschilligheid tot de verachting, het misbruik en de gruwelijke ontheiliging; vanaf het zich afwenden van dit sacrament naar de afgoden van de wereld, naar de eigenwaan en de valse wetenschap tot de dwaalleer en het ongelooftoe, tot de dweepzucht, de haat en de bloedige vervolging.

Onder die vijanden zag ik mensen van alle soort, ja, zelfs blinden en lammen, doven en stommen en ook kinderen.

- Blinden die hun ogen voor de waarheid hardnekkig gesloten hielden,
  - lammen uit luiheid, die geen stap wilden doen om haar te volgen;
  - doven die haar waarschuwingen en bedreigingen niet wilden horen,
  - stommen die haar zelfs met het zwaard van het woord niet wilden verdedigen;
  - kinderen, door wereldgezinde en dus godvergeten ouders slecht opgevoed en ten gevolge van hun bedorven opleiding vol aardse begeerlijkheid en ijdele waanwijsheid, vol afkeer en walg voor hemelse zaken of, onbekend met deze, volkomen ontaard en ten eeuwiggen dage er voor ongeschikt.
- Onder die kinderen, die allen mijn medelijden ten zeerste gaande maakten, daar Jezus de kinderen zo liefhad, bemerkte ik vooral vele onwetend gelaten, slecht opgevoede, oneerbiedige misdienaars, wier dienstwerk Christus eerder tot oneer strekt. Hun schuld kwam voor een deel neer op hun onderwijzers en nalatige kerkbestuurders.
- Met afschrik zag ik dat ook talrijke priesters van hoger en lager rang, ja, zulke die zich voor gelovig en godvruchtig hielden, tot Jezus' mishandeling in zijn H. Sacrament

bijdroegen. Van de velen die ik op die manier zo ongelukkig zag, wil ik slechts één categorie vermelden.

Ik zag er velen die in de wezenlijke tegenwoordigheid van de levende God in het H. Sacrament geloofden, haar aanbaden en die waarheid aan anderen aanleerden, maar zichzelf aan die heilige tegenwoordigheid niet veel gelegen lieten liggen.

Want zij veronachtzaamden en vergaten het paleis, de troon, de tentwoning, de zetel, de vorstelijke juwelen en sieraden van de koning van hemel en aarde, d.i. zij verwaarloosden de kerk, het altaar, het tabernakel, de kelk, de monstrans van de levende God.

Zij behandelden nalatig alle andere heilige vaten, de gereedschappen, de gewaden en opluisteringsvoorwerpen, met één woord al wat tot gebruik en versiering dient van het godshuis. Niets onderhielden zij; zij droegen geen zorg voor zijn huis; alles lag smadelijk bedolven onder een dikke laag stof, stond onopgepoetst, was door roest verteerd en bleef jaren lang geheel verwaarloosd en vervuild.

De dienst van de levende God werd slordig uitgevoerd en, zoal niet ontheiligd, dan toch ten minste uitwendig onteerd, van waardigheid beroofd.

Dit alles was niet het gevolg van werkelijke armoede, maar van onverschilligheid, luiheid, sleur, kwijnend geloof, overtollige bezorgdheid voor ijdele en wereldse belangen en bijzaken, waar men vol van was; dikwijls ook waren zij het gevolg van zelfzucht, gebrek aan innerlijk leven of zelfs van de dood van de ziel; want ik zag zulke slordigheid ook in kerken die gegoed, om niet te zeggen rijk waren.

***

Vele andere kerken zag ik, waarin een wereldse, smakeloze, belachelijke, potsierlijke, onwelvoeglijke praal en pracht de heerlijkste en eerbiedwaardigste sieraden uit oude, vrome tijden hadden verdrongen, doordat ze de verwaarloosde toestand van die kostbaarheden oversminkten met schreeuwerige verf en pralerij. Wat de rijken uit praalzieke

overmoed deden, werd helaas! bij gebrek aan eenvoud al spoedig door de armen onverstandig nageaapt.

Hierbij viel mij de herinnering te binnen aan onze arme kloosterkerk, waarin men het smaakvolle, antieke, kunstig met steen vervaardigde altaar, vermomd had onder een pralerige bekleding van met verf besmeerd, zogenaamd gemarmerd hout, dat van grootdoenerij getuigde. Nooit ben ik mijn spijt daarover te boven gekomen.

***

Ik zag dat die smaad welke Christus in zijn allerheiligste sacrament werd aangedaan, nog vermeerderd werd door de vele kerkbeheerders die te weinig rechtmatigheidsgevoel bezitten om hun goed te delen met **de Zaligmaker op het altaar tegenwoordig, met Hem die zijn leven voor hen gegeven heeft en zich nog dagelijks geheel aan hen wegschenkt in het sacrament van zijn liefde.**

De armsten waren in hun schamele hutten dikwijls nog beter van alles voorzien dan de Heer van hemel en aarde in zijn kerken. Ach! hoe diep griefde die gierigheid en onherbergzaamheid van de mensen Jezus, die zich als voedsel aan hen had weggeschonken.

Men behoeft waarlijk niet rijk te zijn om Hem behoorlijk te herbergen, die zelfs een glas water aan een dorstige gegeven, duizendvoudig beloont. En hoe dorst Hijzelf niet naar ons! Heeft Hij dan geen reden zich er over te beklagen dat het glas zo vuil en het water zo bedorven is?

Ten gevolge van zulk een verregaande slordigheid zag ik de zwakken geërgerd, het sacrament onteerd, de kerken verlaten en de priesters geminacht. **De onreinheid en onachtzaamheid gingen ook weldra op de zielen der gelovigen over;** zij waren niet zorgvuldiger om **het heiligdom van hun hart** rein te houden. Wanneer zij de levende God er in moesten ontvangen, lieten zij het even besmeurd als de kerkbeheerders het tabernakel.

Als het er op aankwam aardse vorsten en persoonlijkheden te vleien en te believen en hun grillen en wereldse wensen te bevredigen, dan zag ik die zelfde dwaze kerkbeheerders ijverig en onvermoeid alles in het werk stellen om hun doel te bereiken: **de Koning van hemel en aarde lag ondertussen als een arme Lazarus aan de deur hunner kerken, verlangde en bedelde te vergeefs om de kruimeltjes van liefde, die Hem niet gegeven werden.**

Hij bezat niets dan zijn wonden, die wij Hem geslagen hadden en die de honden kwamen likken, d.i. de zondaars die telkens in hun zonden hervallen en als onreine honden braken en hun eigen uitwerpsel weer opvreten.

1798.

Al vertelde ik een jaar lang, nog zou ik niet klaar zijn met het verhaal van de versmadingen en verschillende mishandelingen, die Jezus in het H. Sacrament worden aangedaan en waarvan ik op deze wijze kennis kreeg.

Ik zag de beledigers in groot getal op Hem toeschieten en Hem met verschillende wapenen, overeenkomstig de aard van hun beledigingen, velerhande wonden toebrengen.

Ik zag oneerbiedige kerkbedienden en christenen uit alle tijden, lichtzinnige, onwaardige priesters, die in staat van zonde heiligschendend het hoogheilig misoffer opdroegen en de heilige communie uitdeelden, massa's lauwe en onwaardige christenen die het onwaardig ontvingen.

Ik zag talloze zondaars voor wie de bron van alle zegening, het geheim van de levende God, een verwensing, een vloekformule geworden was.

Ik zag woedende krijgslieden, dienaren van de duivel, die, om de heilige vaten te kunnen stelen, er het H. Sacrament uitwierpen, of dit zelfs gruwelijk versmaadden, onteerden, of, wat erger is, het

meenamen en in een helse duivelsdienst heiligschennis ermee pleegden.

Benevens die baldadige en vreselijke misdaden zag ik nog ontelbare, doch meer geraffineerde goddeloosheden, die niet minder afschuwelijk waren.

Ik zag er velen die, door slechte voorbeelden en ketterse leer misleid, het geloof aan de wezenlijke tegenwoordigheid van Jezus in het H. Sacrament verloren hadden en opgehouden hadden Hem daar in nederig geloof, in liefdevolle onderwerping te aanbidden.

Onder die menigten zag ik verder een groot aantal zondaren, die door hun zonden tot ketterij gebracht waren. Eerst vochten en woedden zij tegen elkander, om dan, als met vereende krachten Jezus in het Sacrament van zijn Kerk aan te vallen.

Ik zag dat de menigte talrijk was van die ketterse kopstukken en apostaten die het priesterschap van de Kerk versmaadden en de tegenwoordigheid van Christus in het H. Sacrament, zoals Hij het heeft bedoeld en zoals de Kerk het trouw en gehoorzaam voort leert, ontkenden.

Ik zag hen talloze mensen voor wie de Heer zijn bloed had vergoten, verleiden en van zijn Hart losscheuren. Die aanblik was vreselijk, want ik zag de Kerk als het lichaam van Jezus, waarvan Hij de afgescheiden verspreide ledematen ten prijze van zijn bloed verenigd had; en het was mij of al die gemeenschappen, die families en hun nakomelingen, welke van de Kerk gescheiden werden, als grote lappen levend vlees smartelijk en bloedig van zijn teder, lillend (= stuiptrekken, beven, rillen, trillen) lichaam werden afgescheurd.

Ach! hoe treurig staarde Hij de van Hem losgerukte en wegvlochtende zielen na, Hij, die om de eindeloos verdeelde en verstrooide mensheid in het éne lichaam van Zijn Kerk, het lichaam van zijn Bruid, nauwer te verenigen, zichzelf in het H. Sacrament tot spijs had gegeven. Hij zag thans dat lichaam, zijn

Bruid, uiteengerukt en versplinterd worden door de bittere vruchten van de boom der onenigheid, door de kinderen der verdeeldheid.

De tafel van de vereniging door het H. Sacrament, zijn hoogste liefdewerk en -gave, waarin Hij eeuwig met de mensen wilde blijven, werd door de dwaalleraars gemaakt tot een grens- en scheidingslijn.

Bij het geheim waarin het alleen waardig en heilzaam is dat velen zich in eensgezindheid verenigen, nl. aan de heilige tafel, in het H. Sacrament, waarin de levende God zichzelf tot voedsel wegschenkt, daar voelden zijn kinderen zich genoodzaakt zich af te scheiden van de ongelovigen en de ketters, om zich niet aan vreemde zonden schuldig te maken.

Ik zag hoe aldus ganse volkeren van zijn Hart losgerukt werden en niet langer genoten van al die voordelen en schatten van genaden, die Hij zijn Kerk had nagelaten. Het was verschrikkelijk om te zien, hoe de weinigen die zich eerst van Hem hadden losgerukt, tot hele volken aangegroeid waren, toen zij tegen de Heer weerkeerden, hoe zij nopens dat H. Sacrament de meest tegenstrijdige meningen er op nahielden en dan ook tegenover elkander als vijanden stonden.

Tenslotte zag ik allen die zich van de Kerk afgescheiden hadden, ontaard en verbitterd, vervallen in ongelooft, bijgeloof, dwaalgeloof, eigenwaan, valse wetenschap. Ik zag hen hun krachten verenigen en als legerbenden tegen de Kerk stormlopen en woeden. Inmiddels was de slang onder hen bezig met er velen te wurgen.

Ach! het was als zag en voelde Jezus zichzelf in duizend en nog eens duizend fijne vezels uiteengescheurd worden.

De Heer zag en voelde in deze benauwdheid de hele giftboom van de scheiding met alle takken en

vruchten, die zich steeds verder verdelen en vermenigvuldigen tot het einde van de dagen, tot de tijd waarin de tarwe zal worden binnengehaald in de schuur en het kaf in de vlammen geworpen.

Al het ontzettende dat ik daar te zien had gekregen, was zo ongehoord, zo huiveringwekkend, dat mijn hemelse Bruidegom mij verschijnend, in erbarming zijn hand op mijn borst legde en zei: "Nog niemand heeft dit alles zo volledig gezien; uw hart zou breken van ontsteltenis, indien Ik het niet belette."

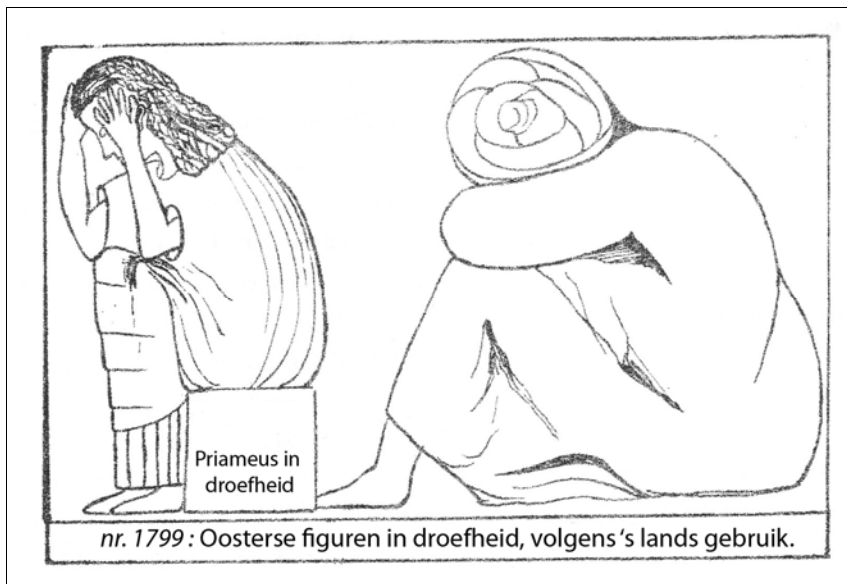
1799.

Nu zag ik het bloed in dikke druppels van het bleke gelaat van de Zaligmaker neerdruipen; zijn haren, die anders met een scheiding glad op het hoofd lagen, waren met bloed in elkaar gekleefd, te berge gerezen en verward. Zijn baard was van bloed doordrenkt en in wanorde.

Na dit laatste tafereel, waarin, zoals even gezegd is, de krijgsbenden zijn vlees aan flarden scheurden, ijde Hij als vluchtend weer uit de grot naar zijn leerlingen.

Zijn onzekere tred was als van iemand die onder een zware last gebukt gaat en die, door bloedverlies verzwakt, door de knieën zakt en bij iedere stap schijnt te vallen.

Toen Hij bij de 3 apostelen kwam, lagen dezen niet, gelijk de eerste maal, in slapende houding op hun zijde uitgestrekt, maar zij hadden hun hoofden bedekt en lieten het, zoals ik de mensen van dat land zeer dikwijls in droefheid en gebed zie zitten, op hun knieën rusten. Door droefheid, benauwdheid en vermoeienis overmand waren zij weer ingesluimerd.

Terwijl Jezus, sidderend, zuchtend en kermend tot hen naderde, ontwaakten zij. Toen zij Hem aldus bij de bleke schijn van de maan bij zich zagen, naar hen gebogen, met zijn bleek en bebloed gelaat, met zijn wanordelijke haren en van angst ingetrokken borst en kortademig, herkenden hun vermoeide ogen Hem niet onmiddellijk, want Hij was onbeschrijfelijk ontsteld.

Terwijl Hij zich de handen wong, richtten zij zich op, namen Hem onder de armen en ondersteunden Hem met medelijden en liefde. Geheel onthutst zegde Hij dat men Hem morgen ter dood zou brengen, ja, dat men zich over een uur van Hem meester zou maken, dat men Hem voor de rechtbank zou slepen, dat Hij mishandeld, verguisd, gehoond, gezeseld en eindelijk aan de wreedste dood zou overgeleverd worden. Hij verzocht hen zijn Moeder te troosten. Hij somde hun met grote smart en droefheid alles op, wat Hij van nu tot morgenavond zou te lijden hebben en Hij herhaalde zijn verzoek

dat zij zijn Moeder en ook Magdalena zouden troosten (Magdalena, cfr. fasc. 19, nr. 854, voetnoot 438).

Zo had Hij daar enige minuten bij hen gestaan en hen aldus toegesproken, doch zij gaven Hem geen antwoord, want ze vonden geen woorden; zozeer waren zij onder de indruk van hetgeen zij aan Hem zagen en uit zijn mond hoorden. Ja, zij vreesden dat Hij niet goed meer bij zinnen was.

Maar toen Hij nu naar de grot terugkeren wilde, voelde Hij zich daartoe onmachtig.

Ik zag dat Joannes en Jakobus Hem ondersteunden tot bij de grot en dat zij terugkeerden, nadat Hij de grot binnengestrompeld was. Het was toen ongeveer kwart over elf.

***

Gedurende deze doodstrijd zag ik de H. Maagd eveneens door droefheid en angst overstelpt in het huis van Maria Markus. Zij vertoefde met Magdalena en met Maria Markus in de tuin naast het huis en lag daar op een steenvlak op haar knieën ineengedoken. Herhaaldelijk verloor zij het bewustzijn en bleef zonder kennis van de dingen rondom haar, want zij aanschouwde innerlijk in de geest veel van het lijden van haar Zoon²⁰.

---

²⁰ Zag Jezus' lijden in de geest. – Onze K. herhaalt dit meerdere keren: “Maria beschouwde inwendig het lijden van haar Zoon.” (nr. 1843). “Maria zag en leed inwendig al wat haar Zoon doorstond.” (nr. 1883), enz.

Dit, geheel in overeenstemming met uitlatingen van Jozefa Menendez. Toen deze begenadigde zuster aan Jezus eens vroeg of zijn gezegende Moeder kennis had gehad van zijn grote smarten in zijn passie-uren, antwoordde Jezus: “*Zeker, al de tormenten van mijn passie stonden haar door goddelijke openbaring voor de geest. Ook wonnen enige leerlingen inlichtingen in, hoewel maar van verre uit vrees voor de Joden, over alles wat voorviel omtrent mijn persoon, om haar op de hoogte ervan te brengen. Zodra zij mijn doodvonnis vernam, zocht zij Mij op om Me niet meer te verlaten tot Ik begraven zou zijn.*” (Jozefa Menendez, 450).

Zij had reeds boden uitgezonden om inlichtingen over Hem in te winnen, doch daar zij voor haar angst en liefde te lang uitbleven, was zij met Magdalena en Salome op weg gegaan naar het dal van Josafat. Zij was gesluierd en herhaaldelijk zag men haar de

---

“De dood die Ik in mijn lichaam onderging, doorstond Maria in haar ziel.” (blz. 449).

Maria tot de H. Brigitta: “Als mijn Zoon leed, was het of mijn hart leed; het voelde zich gegeseld en gestriemd, wanneer Hij gegeseld en gestriemd werd, want ik was Hem in zijn lijden zeer nabij en ik liet me niet van Hem scheiden en op Kalvarië stond ik heel dicht bij zijn kruis. Daarom verzeker ik u stellig, mijn dochter, dat zijn smart de mijne is geweest, want zijn Hart was het mijne.” (Openb. I, 35).

“Na de begrafenis van mijn Zoon, bevonden zich 2 harten in één graf.” (Openb. II, 21).

Op deze vereniging van Maria met haar Zoon in de geest komt Maria van Agreda dikwijls terug: vereniging met Jezus in al zijn handelingen en vooral in heel zijn smartvol lijden. Zij zag alles; zij leed alles mee.

Dit moet ons niet verwonderen daar Jezus zijn lijden ook door gestigmatiseerden volmaakt laat meegeleefd worden, en hen laat doordringen tot in de verborgenheden en geheimen van iemands hart, ook in die van zijn Hart. Waarom dan niet ook Maria?

Enkel deze regels uit de Spaanse mystieke religieuze: “De H. Maagd die met de andere H. Vrouwen (eerst) in het Cenakel gebleven was, zag in het hemelse licht alle handelingen en geheimenissen van haar heilige Zoon in de Olijfhof.” (blz. 312).

Ook na Jezus' dood herhaalde zich in Maria elke vrijdag Jezus' lijden, zoals het bij G. Galgani en ook bij Th. Neumann het geval is geweest, om enkel deze 2 te noemen.

Een los visioen, gekregen naar aanleiding van een kleine relikwie, afkomstig uit de Olijfhof, verhalend zegde K. Emmerick: “Ik zag, hoe Jezus, geknield op een steen, bloed zweette in de Olijfhof. De leerlingen waren ingeslapen en het zicht van de zonden der mensen beangstigde en verpletterde onder hun gewicht de Zaligmaker. Ik zag bloedig zweet op de steen neerdruppelen. Op hetzelfde ogenblik zag ik de H. Maagd neergeknield op een steen in een hof van het huis van Maria, de moeder van Markus (zie nr. 1799 hiervoor).

Haar knieën drukten zich in de steen in; zij doorstond met Jezus al zijn angsten; men ondersteunde haar, want zij was buiten kennis.” (Vie d'A.C.E. III, 403).

handen vóór zich uitsteken in de richting van de Olijfberg, want in de geest zag zij Jezus met bloedig zweet overdekt en het had de schijn dat zij met haar uitgestrekte handen het gelaat van haar Zoon verlangde af te drogen.

Door deze onweerstaanbare trek van haar ziel naar haar Zoon zag ik ook Jezus door de gedachte aan haar bewogen en ontroerd en ik zag Hem naar haar zien als verwachtte Hij hulp. Deze deelneming in elkanders smart zag ik in de vorm van stralen die zij elkander toezonden.

De Heer dacht ook aan Magdalena en was gevoelig voor haar smart; ook naar haar zag Hij en Hij was getroffen door haar hevige leed. Daarom beval Hij zijn leerlingen haar te troosten, want Hij wist dat zij, na zijn Moeder, Hem het meest van allen beminde²¹. Hij voorzag dat zij nog veel uit liefde tot Hem te lijden zou hebben en dat zij tot haar dood toe Hem nooit meer door de zonde zou beledigen.

1800.

Omstreeks dit uur, kwart over elf, waren de apostelen in de loofhut van Getsemane teruggekeerd en onderhielden zich een wijle met elkander en legden zich dan te slapen. Zij waren

---

²¹ Na Maria beminde Magdalena Jezus het meest.

“Ik leed een onbeschrijfelijke smart”, zo openbaarde Christus aan Camilla Varani, “om mijn teerbeminte dochter Magdalena. Gij, noch om het even wie, zijt in staat het te begrijpen, enerzijds om reden der oneindige volmaaktheid van Mij, anderzijds wegens haar grote liefde en godsvrucht tot Mij, die zo groot waren dat Ik alleen ze kon begrijpen...

Gelijk geen Meester te vinden is zoals Ik, zo bestond noch bestaat een leerlinge zoals zij, noch zal er ooit een bestaan.

Ook heeft geen ziel, behalve mijn Moeder, over mijn lijden en dood getreurd en geleden zoals Magdalena. Zoals zij Mij mateloos bemind heeft, zo was ook haar droefheid om mijn lijden zonder mate.” (Bij Cochem, Grosses Leben J. Chr. 434, cfr. 544, 776).

bovenmate ontsteld, ontmoedigd en door zware bekoring overvallen. Allen waren zij naar een schuilplaats gaan zoeken en met ongerustheid vroegen zij zich af: “Wat zullen wij aanvangen, wanneer zijn vijanden Hem ter dood gebracht hebben? Om Hem te volgen hebben wij ons werk laten staan, ons huis en alles wat we bezaten, verlaten; wij zijn behoeftig geworden, een voorwerp van spot voor de wereld; wij hebben ons geheel op Hem verlaten en hoe is Hij nu onmachtig en ontmoedigd en geheel zonder troost.”

De andere leerlingen hadden eerst rondgedwaald en nadat zij bijzonderheden vernomen hadden over de dreigende voorspellingen van Jezus, hadden de meesten hunner zich naar Betfage begeven.

Ik zag Jezus opnieuw bidden in de grot en zijn strijd voortzetten tegen de natuurlijke afkeer voor zijn lijden. Hij voelde zich uitermate zwak en moedeloos worden en al beven bad Hij: “Vader, indien het uw Wil is, neem deze kelk van Mij weg, doch niet mijn Wil, maar de Uwe geschiede.” (Lk. 22, 42).

Nu opende zich voor Hem de afgrond en Hij aanschouwde langs een baan van licht vele trappen die naar beneden in het voorgeborchte van de hel afdaalden.

Hij zag daar Adam en Eva, de aartsvaders, profeten en rechtvaardigen, de ouders van zijn Moeder en Joannes de Doper, die allen met zulk een vurig verlangen zijn komst in de onderwereld verbeidden, dat het zijn minnend Hart sterkte en bemoedigde. Zijn dood moest de hemel ontsluiten voor die gevangenen, die zo vurig naar hun verlossing smachtten. Hij moest hen verlossen uit die kerker, waar zo’n smartend heimwee hen verteerde.

Nadat Jezus met diepe ontroering die toekomstige hemelburgers uit het Oud Verbond had gezien, leidden de engelen onder een

aanmoedigend wijzen met de vinger de stoet van alle toekomstige gelukzaligen voorbij Hem.

Dezen waren het, die, hun lijden en strijden verenigend met de verdiensten van zijn lijden, zich door Hem met de hemelse Vader zouden verenigen. Dit was een onbeschrijfelijk verkwikkend gezicht.

Allen gingen Hem voorbij volgens hun aantal, hun roeping, hun staat en hun waardigheid, versierd met al de verdiensten van hun lijden en goede werken. Hij zag dat zijn aanstaande verlossingsdood een onuitputtelijke bron van zaligheid zou openen en dat ontelbare heiligen er de vrucht van zouden zijn.

Aan zijn oog trokken voorbij de apostelen, de leerlingen, de maagden en H. Vrouwen, alle martelaren, belijders en kluisenaars, de pausen en bisschoppen, alle scharen van toekomstige kloosterlingen, ja alle gelukzalige toekomstige hemelingen.

Allen droegen op het hoofd zegekransen, **het loon voor hun lijden en overwinningen op zichzelf**; en de bloemen van hun kronen verschilden in vorm, kleur, kracht en geur; die bloemsoorten groeiden als het ware uit de verscheidenheid van de smarten, van de gevechten en van de zegepralen, waardoor zij tot de glorie gekomen waren. Heel hun leven, al hun daden, de verdiensten van hun strijd en zegepraal, al het licht en al de kleur van hun triomf, beloning en verheerlijking, ontleenden hun waarde geheel en uitsluitend aan hun vereniging met de verdiensten van Jezus Christus. De wisselwerking tussen al die heiligen, hun wederkerige invloed op elkaar, hun putten uit één en dezelfde bron toverden een buitengewoon treffend en heerlijk schouwspel voor zijn ogen. Niets scheen toevallig in hen, hun werken, doen en laten, hun marteling en overwinning, voorkomen en kleding. Dit alles, hoe verschillend ook van elkander, smolt tezamen in één oneindig volmaakte harmonische eenheid, en deze eenheid in die rijke verscheidenheid ontsproot uit de stralen en lichtkleuren van een enige zon, nl. uit het lijden van de Heer, uit

de smarten van het vleesgeworden Woord, in wie het Leven was, dat het licht der mensen was, dat in de duisternissen heeft geschinen en dat de duisternissen niet begrepen hebben.

1801.

Wat hier in dit tafereel aan de zielelijk van de Zaligmaker voorbij gevoerd werd, was de gemeenschap van de toekomstige heiligen.

Zo stond de Heer en Verlosser tussen

- het smachtend verlangen van de aartsvaders en
- de zegepralende stoet van de toekomstige gelukzaligen.

Deze beide legioenen, zich verenigend, elkanders getal en volmaaktheid aanvullend en vol makend, vormden om het minnende Hart van de Verlosser als een schitterende zegekroon.

Dit onuitsprekelijk indrukwekkend gezicht schonk aan de ziel van de Heer, die aller mensen lijden op zich had genomen, enige troost en versterking. *Hij beminde zijn broeders en schepselen zozeer, dat Hij met vreugde alle smarten en pijnen op zich zou hebben genomen, al had Hij daardoor ook maar een enkele ziel kunnen redden en winnen*²². Daar deze verschijningen betrekking hadden op wat nog in de toekomst lag, zweefden ze op een zekere hoogte boven de aarde.

---

²² Voor één ziel had Jezus dit alles willen lijden, zozeer beminde Hij de mens. – Een gedachte, een gesteldheid welke de mystieken zich eigen maakten of kregen van God als een speciale genade.

Wij hoorden Jezus in fasc. 21, nr. 959, reeds zeggen: “indien maar één schaap gered werd, toch zou de Liefde zich verheugen.”

Bij Jozefa Menendez vinden wij vele zulke aangrijpende verklaringen van liefde uit de mond van Jezus voor de zielen, ja, voor elke ziel afzonderlijk.

Vandaar dat ook Paulus zegde: “**Hij heeft MIJ bemind.**”, en iedereen kan het Hem nazeggen: “**Voor mij alleen zou Jezus al dat lijden hebben willen verduren.**”

Spoedig echter verdwenen die gezichten die Hem zulk een troost geschonken hadden en de engelen toonden Hem nu zijn lijden dicht bij de aarde om daardoor aan te duiden dat het nakend was. Vele engelen waren hierbij in de weer.

Ik zag hoe al wat gebeuren moest, Hem duidelijk en dicht voor de geest kwam staan, van de kus van Judas af tot aan zijn laatste woord op het kruis; ik vond daar alles weer wat ik zie bij het beschouwen van Jezus' lijden:

- het verraad van Judas,
- de vlucht der apostelen en leerlingen,
- de verguizing en het lijden in de gerechtshoven van Annas en Kaïfas,
- de verloochening van Petrus,
- Jezus' terechtstaan vóór Pilatus,
- de bespotting bij Herodes,
- de geseling en doornenkroning,
- de kruisdraging,
- zijn herhaaldelijk vallen onder de kruislast,
- de ontmoeting met de H. Maagd, haar bezwijming,
- haar beledigd worden door de beulen,
- de zweetdoek van Veronika,
- de gruwzame aannageling aan het kruis en de oprichting ervan,
- de bespotting door de Farizeeën,
- de smarten van Maria, van Maria Magdalena en Joannes, die van het lijdensdrama getuigen moesten zijn,
- de stoot met de lans in zijn zijde,
- in een woord ALLES werd Hem tot in de minste bijzonderheden aangetoond, en wel zeer duidelijk.

Alle gebaren, alle gevoelens en woorden van de mensen zag, hoorde en verstond Hij en ook ik zag, hoorde en begreep alles.

Dit zicht sloeg de Heer met ontzetting, doch Hij nam alles gewillig aan en onderwierp zich aan alles uit liefde tot de mensen.

Hetgeen Hem echter het diepst griefde was zijn veroordeling om ontkleed te worden en schandig naakt aan het kruishout te moeten hangen om daardoor te voldoen voor de zonden van onkuisheid van de mensen. *Met aandrang bad Hij opdat ten minste deze schande Hem bespaard zou worden en opdat Hij van iemand een lendendoek zou krijgen.*

Ik zag vervolgens dat dit gebed verhoord werd en dat zijn verlangen volbracht zou worden, niet door degenen die Hem kruisigden, maar door een medelijdende man. Hij zag en voelde ook de smart van zijn Moeder op dit ogenblik, die in innige vereniging zijn angst en droefheid meeleeft en die nu in het dal van Josafat in zwijm was gevallen in de armen van de 2 haar vergezellende vrouwen.

1802.

Aan het einde van al deze lijdensgezichten viel Jezus als een stervende plat ten gronde op zijn aangezicht neer; de engelen en taferelen verdwenen; het bloedig zweet droop overvloediger dan te voren uit heel zijn lichaam ter aarde; ik zag het door zijn geelachtig kleed dringen op de plekken waar het tegen het lichaam aanlag.

Diepe duisternis heerste er nu in de grot. Ook zag ik nu een engel tot Jezus neerzweven, die groter, klaarder afgelijnd was en ook meer op een mens geleek dan de andere die ik vroeger gezien had. Hij was priesterlijk gekleed in een lang, golvend, vliegend, met kwasten versierd gewaad en hij droeg in zijn handen vóór de borst een kleine beker of vaas die de vorm had van de kelk van het laatste avondmaal. Boven of in de kom van die kelk zweefde een klein dun, langwerpig-rond, roodachtig en lichtgevend stukje spijs, zo groot als een boon. Boven de aarde zwevend, in liggende houding strekte de engel de rechterhand naar Jezus uit om Hem op te richten.

Nadat Jezus zich van de grond had verheven, gaf de Engel Hem dat lichtstralend voedsel in de mond en liet Hem eveneens uit de kleine lichtende kelk drinken en verdween toen weer.

Na aldus vrijwillig zijn lijden op zich genomen en nieuwe kracht bekomen te hebben, *bleef Jezus nog enige ogenblikken in de grot in stille overweging en in dankzegging tot zijn hemelse Vader verdiept.* Nog was Hij wel bedroefd, doch anderzijds op bovennatuurlijke wijze dermate versterkt, dat Hij zonder vrees en onrust en met vaste tred naar zijn leerlingen kon gaan.

Wel was Hij nog bleek en zijn trekken misvormd door het lijden, maar Hij stapte rechtop, vastberaden, manmoedig. Hij had zijn aangezicht met een zweetdoek afgedroogd en zijn haar neergestreken, dat, nat van bloedig angstzweet, in klissen samengeplakt was.

Op het ogenblik dat Jezus de grot verliet, zag ik nog, zoals kort te voren, de wonderbare vlek op de maan en de lichtkring of regenboog er omheen. Het licht van maan en sterren was evenwel anders dan het mij toescheen gedurende de hevige doodstrijd van de Heer; hun licht scheen nu natuurlijker.

Toen Jezus bij zijn leerlingen kwam, lagen zij zoals de eerste keer, tegen de muur van het terras te slapen. *De Heer vermaande hen dat het nu voorwaar de tijd niet was om te slapen, nu het waken en bidden nooit zo dringend nodig was geweest, want: "Ziet, het uur is gekomen, zei Hij, waarop de Zoon des Mensen in de handen van de zondaars zal overgeleverd worden; staat derhalve op en laat ons weggaan, ziet! de verrader is reeds nabij. Oh! het ware hem beter nooit geboren te zijn!"*

De apostelen sprongen verschrikt op en zagen angstig om zich heen. Nauwelijks waren zij van hun schrik bekomen of driftig

zegde Petrus: “Meester, ik loop de andere apostelen roepen en wij willen U verdedigen.”

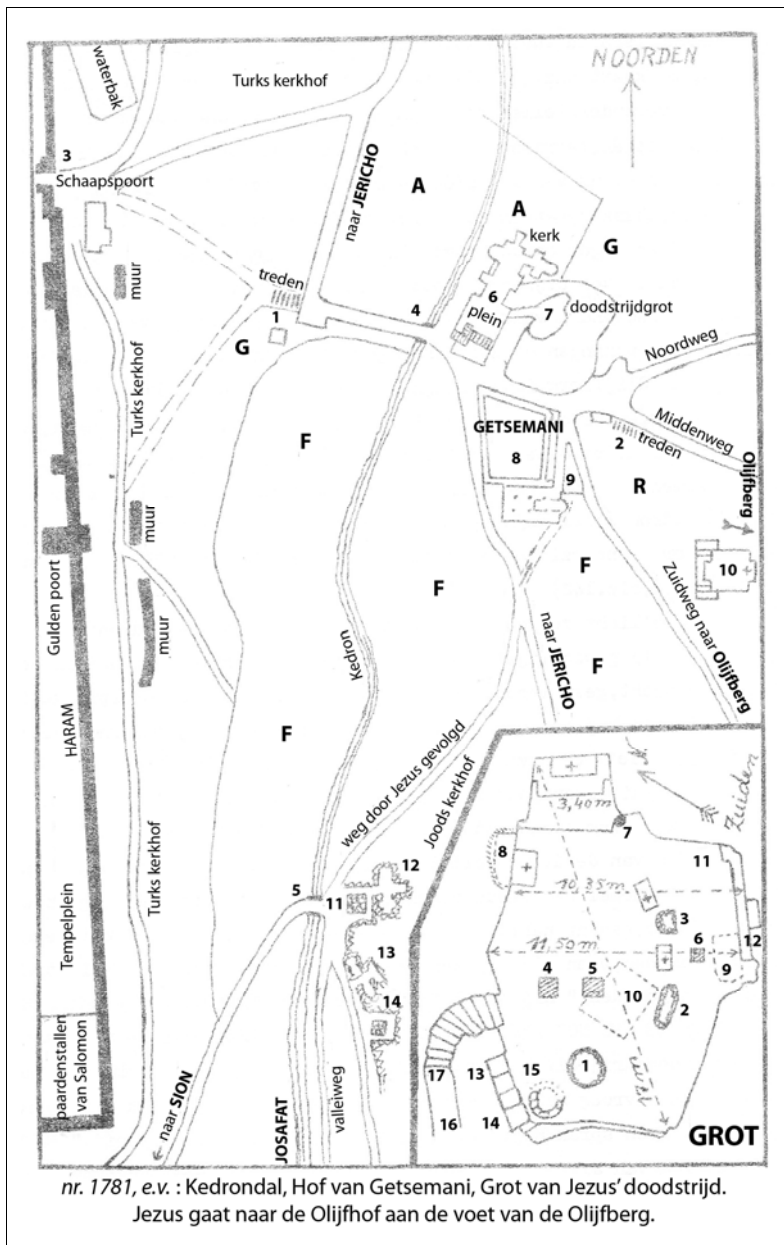
Als enig antwoord hierop wees Jezus hun een troep gewapende mannen aan. Ze bevonden zich reeds in de vallei, nog aan gene zijde van de Kedronbeek op enige afstand; zij naderden met fakkels in de hand, en Jezus sprak: “Eén van de 12 heeft Mij verraden!” Doch zij hielden dit voor onmogelijk.

Jezus had zich geheel hervat en met alle kalmte deelde Hij hun nog veel nuttigs mee en beval hun ook nogmaals zijn Moeder te troosten en besloot met deze woorden: “Laten wij de vijand tegemoet gaan. Ik wil Me zonder verweer in hun handen overleveren.”

Nu verliet Hij met de 3 apostelen de Olijfhof en trad de gerechtsdienaars tegemoet op het pad dat deze hof van de hof van Getsemane scheidt.

(Zie kaart, hierna, op de weg tussen 7 en 8 en verder tussen 8 en 9 tot bij de zuidoosthoek van Getsemani, die wat meer naar 't zuiden reikte, nl. tot het priesterkoor van de huidige kerk, waar nu een rotssteen, uit de grond opstekend, aan de gevangenneming van Jezus en de kus van Judas herinnert, hoewel men nu beweert: aan Jezus drievoudig gebed in zijn zielestrijd).

nr. 1781, e.v. : Kedrondal, Hof van Getsemani, Grot van Jezus' doodstrijd.
 Jezus gaat naar de Olijfhof aan de voet van de Olijfberg.

1803.

Toen de H. Maagd in het dal van Josafat in de armen van Magdalena en Salome weer tot zichzelf gekomen was, traden enkele leerlingen die de krijgsbende zagen naderen, tot de vrouwen en brachten hen terug naar het huis van Maria Markus. De vijanden van de Heer volgden een korter weg dan die waarlangs Hijzelf, van het Cenakel komend, afgedaald was. De grot waarin Jezus nu had gebeden, was niet zijn gewone bidplaats op de Olijfberg (cfr. nr. 1817 en fasc. 22, nr. 1047 evenals voetnoot 552). Deze laatste was verderop gelegen (hoger op de Olijfberg, zowat 110 m ten zuidzuidwesten van de top van de Olijfberg of hemelvaartplaats).

Ook in deze laatste heeft Hij vol droefheid met uitgestrekte armen en over een rots heen geleund, gebeden op de dag waarop Hij de vijgenboom vervloekt had. Van zijn gestalte en handen bleven de sporen in de steen ingedrukt achter. Deze indrukken waren later een voorwerp van verering, doch men wist niet meer nauwkeurig bij welke gelegenheid ze ontstaan waren.

Meermalen heb ik zulke indrukken in steen gezien, afkomstig van profeten uit het Oud Testament, van Jezus en Maria, van enkele apostelen, van het lichaam van de H. Katarina van Alexandrië op de berg Sinaï en van enige andere heiligen²³. Die indrukken zijn

---

²³ Nota van Brentano. De zienster beschreef ook de gedaante en de kleur van de rotssteen waartegen Jezus in zijn gebed geleund had; zij wees op scheuren (of groeven?) in de wand en sprak ook van gedeelten van de rots die op druijsteen geleken en op nog meer andere bijzonderheden. Tot hier Brentano.

Nu nog wat over indrukken in rotssteen. In nr. 1815, einde, zal K. sterk de nadruk leggen op het reëel bestaan van zulke miraculeuze indrukken.

Wij willen er daarom enkele beroemde vermelden:

- Indrukken van **Jezus' knieën** op de rotsbodem van de Kedronbeek, te noemen in nr. 1815.

-
- Een grote indruk van het lichaam van Katarina van Alexandrië in een rotsvlak dat even boven de grond verheven is op de top van de djabel Kathrin ten zuiden van de Sinai-spits.
  - Onze K. beschrijft de plaats en de indruk nauwkeurig en haar beschrijving komt treffend overeen met die van reizigers, die wij bij Dapper in Arabië, blz. 87 aangehaald vinden.
  - Het is moeilijk de authenticiteit van dit laatste geval a priori te ontkennen, aangezien K. het heeft zien gebeuren in haar visioenen en zij de berg, de rots en de omgeving beschrijft als iemand die er persoonlijk is geweest.
  - Ook de **voetindruk van Jezus op de Olijfberg** is algemeen bekend en wordt door K. als authentiek in haar verhaal van Jezus' hemelvaart vermeld.
  - Bekend is ook de voetindruk van Maria-Magdalena in een spelonk op de berg Sainte-Baume (Pet. Boll. T. 8, blz. 593).
  - Minder vermaarde indrukken zijn: **vingers van Jezus, knieën van Jezus** (Suppl. D.B. Gethsemani, k. 644, 641);
  - knieën van de apostel Petrus op een steen te Rome, in een muur geplaatst en door een traliewerk beschermd (Leroux, 346);
  - **voeten van Jezus** afkomstig uit het paleis of pretorium van Pilatus (Janssens, 153; D.B. Prétoire, k. 623-624);
  - rug en hoofd van Mozes in een spelonkje op de Sinai-berg (De Tesson, 129; Dapper, Arabië, 88).

Benevens die waarvan K. nog zal spreken in de nrs. 1845, 1909, 1920, 2005, 458, 2134, 1799, 2216, 2286.

Het zij ver van ons zonder nader onderzoek en bewijs dit alles als echt voor te stellen. Men moet nochtans aannemen dat K. b.v. de voetindruk op de Olijfberg juist beschrijft, wanneer zij hem vergelijkt bij de indruk op een deeg met de vlakke hand geslagen. Toch is zij nooit anders op de Olijfberg geweest, tenzij in de geest.

***

Hier nog een paar teksten ter vergelijking, te prachtig om niet gebruikt te worden; ze boezemen vertrouwen in in heel die lange ontleding en beschrijving van Jezus' doodstrijd door K. – afgezien wellicht van de een of andere trek, die, zo kunnen wij vermoeden, van Brentano zou KUNNEN zijn, maar het daarom nog niet is.

Van een indruk of een mogelijkheid mogen wij niet besluiten tot een werkelijkheid. In elk geval was Brentano niet in staat, tot zo'n uitvoerige beschrijving.

Ook heeft K. dit wel niet in één adem verteld, maar Brentano zal al haar mededelingen hieromtrent verzameld en gerangschikt hebben.

De aan te halen teksten ter vergelijking zijn de volgende.

***

Doch nog eerst een inleidende bemerking.

De 3 grote oorzaken van de 3 doodstrijden of zieleangsten die Jezus in de grot doormaakte, zijn in grote trekken:

- a) Het groot getal en de zwaarte van de zonden van het hele mensdom.
- b) de oneindige uitboeting die er voor gevorderd wordt, de onmetelijkheid van het zoenlijden.
- c) de angst bij het zien van de betrekkelijk geringe vruchten, die uit dat zware, eindeloze lijden zouden voortvloeien, en dit door de schuld van de mens. Zovelen zouden ondankbaar en versteend blijven en verloren gaan, in weerwil van de door Jezus verdiende genaden.

Bijna even aangrijpend is de beknopte samenvatting **die Jezus zelf van zijn doodstrijd gedicteerd heeft** aan Zr. Jozefa Menendez:

“Ik trok Mij terug in de Olijfhof. Ik bood Mij aan mijn Vader aan om het verlossingswerk te volbrengen.

Op hetzelfde ogenblik voelde Ik op Mij drukken al de folteringen van mijn Passie: de vuige laster, de beledigingen, de geselslagen en de doornenkroning, de dorst, het kruis, alle smarten verdrongen zich vóór mijn ogen, samen met het vertoon van de ontelbare beledigingen, zonden en misdaden die in de loop der eeuwen bedreven zouden worden.

Niet alleen drong dit alles zich in drommen aan mijn geest op, maar Ik zag mijzelf ermee bekleed.

Verpletterd onder het gewicht van die schandige oneerlijkheden en gruwelen moest Ik verschijnen voor mijn oneindig heilige Vader om zijn barmhartigheid af te smeken.

Toen voelde Ik op Mij de gramschap neerkomen van een zwaar beledigde en vertoornde God. Ik offerde Mijzelf aan Hem op als plaatsvervangend slachtoffer, Ik, Zijn Zoon, om zijn gramschap te bedaren en zijn rechtvaardigheid te bevredigen.

Onder het gewicht van zo vele misdaden, oneindig in getal en omvang, werd mijn menselijke natuur door zulk een angst en

---

vertwijfeling aangegrepen, dat een bloedig zweet over mijn gehele lichaam uitbrak.

O zondaars, die Mij zo doet lijden, zal dit bloed u het heil en het leven brengen of zal het voor u vruchteloos gestort zijn en verloren vloeien?

Hoe zal ik de schrik en foltering beschrijven, die Mij overweldigden bij het vooruitzicht dat dit bloedig zweet, deze angst, die doodstrijd voor ontelbare zielen zonder nut zouden blijven? ...

Velen zouden niet willen, zouden zich niet laten gered worden en zouden doorgaan met Mij te beledigen ...
en hoe velen zouden mijn liefde, mijn werk en Mijzelf nimmer kennen? ...

Mijn bloed zou vergoten worden voor allen en mijn verdiensten zouden aan God worden aangeboden voor ieder van hen, goddelijk bloed, oneindige verdiensten ...

en toch! dit alles zonder nut voor ontelbare zielen ..." (Zr. Jozefa Menendez 402, 404).

Over zijn zielestrijd in de Olijfhof openbaarde Jezus aan Margareta-Maria: "Hier heb ik inwendig meer geleden dan in al het overige van mijn Passie, want Ik zag Mij gedompeld in de algehele verlatenheid van hemel en aarde. Ik zag Me beladen met alle zonden van het hele mensdom.

Ik ben verschenen voor de heiligheid Gods, die, zonder op mijn onschuld te letten, Mij heeft geslagen in zijn toorn en Mij de kelk te drinken heeft gegeven, die al de gal en de bitterheid van zijn rechtvaardige gramschap bevatte.

Hij scheen de naam van Vader te zijn vergeten om Mij te slachtofferen aan zijn gerechtige woede, om Mij te vernietigen in zijn toorn.

Geen schepsel kan ook maar BIJ BENADERING of gissing de hevigheid van de folteringen begrijpen, die Ik toen te verduren kreeg." (Vie contempl. 52, juni, 1964).

Wij herinneren er hier nog aan dat Jezus reeds eenmaal in zijn grote vasten een soortgelijke, misschien minder hevige zielestrijd heeft doorgemaakt, zie fasc. 11, nr. 338; wij verwijzen ook nog naar fasc. 13, nr. 446.

niet diep, maar als stomp en aan de oppervlakte, gelijkend op die welke een hand op een vaste deeg nalaten zou.

Judas en zijn bende.

1804.

Het verraad van Judas viel geheel anders uit dan hij het had verwacht. Hij wilde het hem beloofde verradersloon verdienen en in de gunst der Farizeeën komen door hun Jezus in handen te spelen. Aan een doodvonnis en aan de kruisiging had hij niet gedacht; dit was geenszins zijn bedoeling; alleen het geld rinkelde in zijn oren en daarom had hij zich reeds sedert lang met enige sluwe, valse, spionerende Farizeeën en Sadduceeën in verbinding gesteld, die hem door vleierij tot verraad trachtten te bewegen.

Judas was het moeizame, lastige zwerversleven van de apostelen te midden van vervolgingen moede. Reeds in de laatste maanden had hij zijn misdaad voorbereid door zich bij elke gelegenheid aalmoezen toe te eigenen; en zijn gierigheid, nog meer geprikkeld door de vrijgevigheid van Maria Magdalena bij de zalving van Jezus, bracht hem nu tot het uiterste, het werkelijke verraad.

Steeds had hij gehoopt dat Jezus een aards koninkrijk zou stichten en dat hij daarin een eervol en winstgevend ambt zou bekleden. Daar dit Rijk evenwel uitbleef, trachtte hij op een andere manier rijkdom te vergaren. Wanneer hij de moeilijkheden en vervolgingen zag aangroeien, vond hij het raadzaam, eer het te laat was, goede betrekkingen aan te knopen met de machtige, hooggeplaatste vijanden van Jezus en zich in hun gunst te dringen. Hij zag Jezus geen koning worden en des te meer indruk maakten op hem de waardigheid en het aanzien, waarin de hogepriesters en hun vertrouwelingen en het hoge tempelpersoneel stonden bij het volk. Hij liet zich daarom meer en meer in met die onderhandelaars die hem onophoudelijk op alle manieren vleiden en hem op besliste toon verzekerden dat het in alle geval binnenkort met Jezus uit zou zijn.

Ook in de laatste dagen, die hij met de andere leerlingen te Betanië doorbracht, waren zij met hun voorstellen tot hem gekomen en zo geraakte hij hoe langer hoe dieper verstrikt in zijn verderf. In de laatste dagen liep hij, om zo te zeggen, zich de benen van het lijf om de hogepriesters tot de daad te bewegen. Zij wilden echter op zijn voorstel nog niet ingaan en bejegenden hem met diepe verachting; zij zeiden dat de tijd die hen nog van het paasfeest scheidde, te kort was en dat hun optreden tegen Jezus ophloop en stoornis op het feest tot gevolg zou hebben en de hele stad in rep en roer zou komen. Alleen het Sanhedrin schonk enige aandacht aan het voorstel van Judas.

Na zijn heiligschendende communie had satan hem volkomen in zijn macht gekregen en zo was hij dan heengegaan om het wraakroepend verraad te volvoeren.

Hij zocht daarom eerst nog eens de onderhandelaars op, die hem tot op dat ogenblik steeds geveleid hadden en die hem ook nu met gehuichelde vriendelijkheid ontvingen. Ook kwamen er nog anderen bij, zelfs Kaïfas en Annas; deze laatsten behandelden hem echter zeer hooghartig met spot en verachting. Men kwam nog niet tot een besluit en bleef vrezend voor een mislukking van de aanslag, daar Judas hun onvertrouwbaar toescheen.

Nu zag ik als het ware de grootste verdeeldheid in het rijk van de hel.

Satan verlangde de misdaad van de Joden door de moord op de onschuldige; hij wilde de dood van Jezus, de bekeerder en redder van de zondaars, de Leraar der heiligheid, de Heiland, de Rechtvaardige bij uitstek, dien hij haatte; maar dan voelde hij weer een onwillekeurige schrik voor de onverdiende dood van Jezus, die er zich niet aan onttrok en zich niet verdedigen wilde.

Hij benijdde Jezus de verdienste en zegepraal onschuldig te lijden en zo zag ik hoe de tegenstander

- aan de ene kant de vijanden van Jezus, op het uur dat zij hier rond de verrader vergaderd waren, bekoorde tot boosheid, haat en misdaad en dat hij
- aan de andere kant enigen onder hen de gedachte inblies dat Judas een schurk was, een schelm, dat men tegen het feest niet klaar zou komen met het geding en niet voldoende getuigen tegen Jezus bij elkaar zou kunnen brengen.

1805.

Hun opvattingen betreffende een besluit waren zeer uiteenlopend. Ieder kwam met zijn eigen mening voor de dag en zo richtten zij tot Judas ook de vraag: “Bestaat er mogelijkheid om Hem gevangen te nemen? Beschikt Hij niet over een gewapende escorte?”

En de schandelijke verrader gaf ten antwoord: “Nee, Hij heeft slechts 11 apostelen bij zich. Zelf is Hij ontmoedigd en zijn 11 aanhangers zijn lafaards.”

Verder zegde hij hun dat zij zich nu of nooit van Jezus meester moesten maken, want, indien zij deze kans verkeken, zou hij geen gelegenheid meer vinden om Hem aan hen over te leveren, daar hij het voor zichzelf niet raadzaam achtte nog naar de Meester terug te keren; de laatste dagen reeds en ook heden tot het laatste ogenblik dat hij bij hen doorbracht, hadden zijn medeapostelen en ook Jezus in hun woorden op hem gezinspeeld; zij schenen achter het doel van zijn geloof gekomen te zijn en zijn plan doorschouwd te hebben. Keerde hij nog tot hen terug, hij liep gevaar vermoord te worden.

Ook zegde Judas nog: “Neemt gij Hem nu niet gevangen, dan zal Hij zich uit de voeten maken, later met een groot leger van volgelingen terugkeren en zich tot koning laten uitroepen.”

Deze bedreigingen gaven de doorslag aan Judas' betoog; men ging op zijn voorstel in; men zou volgens zijn aanwijzingen en onder zijn geleide Jezus gevangen nemen en tot loon van zijn

verraad werden hem dertig zilverlingen ter hand gesteld. Dit waren dertig tongvormige zilverstukken (cfr. fasc. 6, nr. 167, voetnoot 360), die aan hun halffrond einde doorboord en met ringen aan een soort ketting tot een bundel verenigd waren. Op die muntplaten waren enige tekens geslagen.

Daar zij hem bleven wantrouwen en voort met verachting bejegenden, dreven de hoogmoed en schijnheiligheid Judas nu reeds aan om hun het geld aan te bieden als een offergave voor de tempel, ten einde in hun ogen door te gaan als een rechtvaardig en onbaatzuchtig man, doch zij weigerden het, omdat het bloedgeld was, dat in de tempel niet geofferd mocht worden.

Judas was door hun minachting diep gekrenkt en vatte een grote verbittering op. Zo iets had hij niet verwacht; hij oogstte de vruchten van zijn verraad reeds in, nog voor het uitgevoerd was; hij had zich echter reeds te ver met die lieden ingelaten; hij was in hun macht en kon er zich niet meer aan onttrekken: zij bewaakten hem streng en verloren hem niet meer uit het oog tot hij het plan om Jezus te grijpen geheel had uiteengezet. Nadat hij het hun nu had meegedeeld gingen 3 Farizeeën met de verrader naar een zaal beneden bij de tempelsoldaten; dit waren niet allemaal Joden; onder hen waren ook vreemden uit andere rassen. Toen alles afgesproken en het geschikt geachte aantal soldaten bij elkaar was, liep Judas met een dienaar van de Farizeeën eerst naar het Cenakel om te zien en hun te laten weten of Jezus zich daar nog ophield, waar het gemakkelijk zou zijn Hem gevangen te nemen, eenvoudig door de poorten te bezetten; hij zou het hun door de bode laten weten.

1806.

Reeds vroeger, nl. aanstonds nadat Judas het loon voor zijn verraad had ontvangen, was een van de Farizeeën weggegaan. Hij was 7 slaven gaan uitzenden om het hout voor het kruis van

Christus te halen en om dit ondertussen gereed te maken²⁴, voor het geval dat de Heer veroordeeld zou worden. Morgen immers begon reeds het paasfeest en dan zou er geen tijd genoeg meer zijn daartoe. Om dit hout gingen de soldaten wel een kwartier ver, waar het met veel ander timmerhout, dat voor de tempel bestemd was, opgestapeld lag tegen een lange, hoge muur, en zij sleepten het op een plaats achter het gerechtshuis van Kaïfas om het daar te bewerken.

De kruisstam had weleer als een levende boom in het dal van Josafat gestaan naast de Kedronbeek, was later over de beek heen gevallen en had aldus een tijdlang tot een soort van brug of vlonder (= slootplank, plank om over een drassige ondergrond te lopen) gediend. Toen Nehemias het heilig vuur en de heilige vaten in de vijver Bethesda verborg (II Makk. 1, 19-22)²⁵, werd deze stam

---

²⁴ Om hout te halen. – Dit hout was gestapeld op de heuvel in de wijk Ofel. Hier woonden tempeldienaren en volgens nr. 1819 lag daar veel timmerhout.

²⁵ Het heilig vuur werd verborgen in de vijver Bethesda – Dit stuk hout of boom moet dus zeer oud geweest zijn. Sommige soorten hout, vooral het pijnboomhout, kunnen zeer lang onbedorven blijven. “Te Herculanium, te Pompeji, te Kartago werd goed bewaard hout van vóór 18 eeuwen teruggevonden.” (Pet. Boll. V, 279; cfr. Mislin, I, 208-209).

Men heeft in het paleis van Assur-Nasirhabal te Nemroed cederbalken teruggevonden, zo goed bewaard, dat men die kon herpolijsten. Stukjes van zulk hout, in het vuur geworpen, verspreiden nog een sterke en wonderzoete cedergeur, door de ouden zo geroemd (D.B. Cèdre, k. 377).

Het cederhout wordt overigens voor onbederfelijk gehouden.

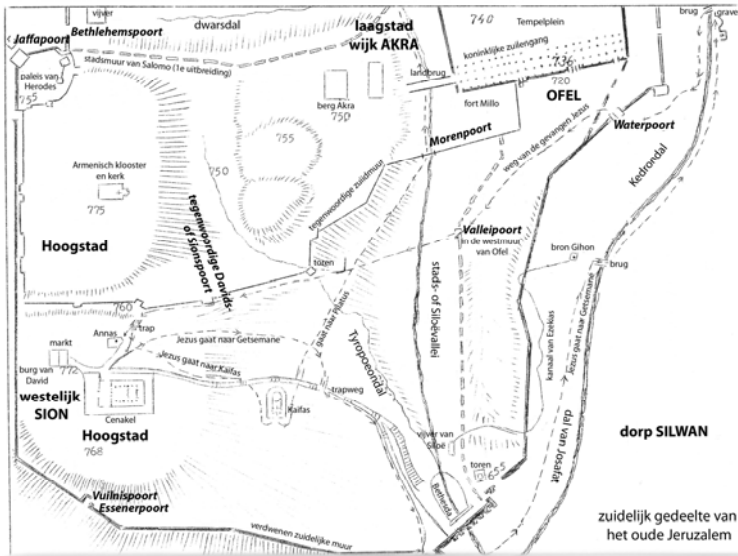
Over het heilig vuur lezen wij in II Makk. 1, 19: “Toen onze vaders naar Perzië verbannen werden, namen de toenmalige vrome priesters in het geheim iets weg van het vuur van het brandofferaltaar, verborgen het in de diepte van een uitgedroogde put en sloten het daar zo veilig weg, dat niemand iets van die plaats afwist”.

Een jonge traditie (16^e eeuw) vereenzelvigd die put met de bron Rogel, thans Put van Job geheten, zowat 500 m ten zuiden van de oude vijver Bethesda, maar, zegt men, deze traditie wordt niet als ernstig en gegrond erkend. Overigens is die put nooit zonder water.

Of men staande kan houden dat die put de vijver Bethesda zou zijn, is ook zeer betwifelbaar en hier, zoals soms elders, kan in K.'s beweringen iets

vaags of onjuist zijn, zoals in 't geval waar ze zegt dat offerbloed in de vijver Bethesda vloeyde, terwijl het in werkelijkheid in het Kedrondal uitmondde dicht bij die vijver en wel door een riool die naast de vijver passeerde.

Bedoeld kan eerder zijn een gracht of put in de buurt van de vijver.

In augustus 1820 verhaalde de zienster: “Men GROEF een put, waarin de heilige vaten verborgen werden en daartussen het vuur dat men van het altaar weggenomen had. De gracht (of put) werd bedekt met balken van verschillend hout, waaronder zich de balk bevond die de stam vormde van Jezus’ kruis. Men wierp er dan aarde over, zodat er niets meer van te bemerken viel. Op een vroeger tijdstip stond deze balk als boom bij de Kedronbeek. Terwijl hij voort groeyde, helde hij zo laag over de beek, dat men, er over gaande als over een brug, op de andere kant kon komen.” (Vie, II, 485).

In nr. 1051 noemt zij nogmaals de vijver Bethesda als de put waarin het vuur verborgen werd en aan dat vuur zou de vijver zijn latere wonderkracht te danken gehad hebben (zie fasc. 22, nr. 1051).

“Toen het wonder van dat vuur de koning van Perzië ter ore gekomen was”, zegt II Makk. 1, 34, “liet hij een onderzoek instellen, de plaats met een heining omringen en tot een heilige plaats verklaren.”

Dit doet weer meer aan de eigenlijke vijver denken, maar sluit toch ons boven gegeven vermoeden niet uit, dat een put in de dichte nabijheid bedoeld zou kunnen zijn.

met ander hout, tot bedekking erboven gelegd, maar later was het van daar weer weggenomen en op een hoop stellagebalken uit de weg geworpen.

Deels om Jezus als koning te bespotten, deels schijnbaar door toeval, feitelijk echter alleen door Gods beschikking en in overeenstemming met zijn inzichten, werd het kruis op een bijzondere wijze vervaardigd. Het bestond uit 5 soorten hout, hierin begrepen het opschriftplankje.

Ik heb nog vele voorvallen met hun profetische betekenis met betrekking tot het kruis gezien, maar ik ben alles, behalve het zo pas vertelde, weer vergeten²⁶.

---

²⁶ Kruis samengesteld uit 5 soorten van hout. – Ondanks mijn verlangen om beknopt te zijn, kan ik toch niet nalaten het volgende commentaar onverkort te geven. In nr. 2198 spreekt K. van een kruis van Maria te Efeze, een navolging van het kruis van Jezus: het bestond uit 4 soorten hout (met het plankje er bij uit 5 soorten).

Deze 4 soorten zijn:

- witachtig cipreshout voor de stam,
- bruinachtig cederhout voor een van de armen;
- geelachtig palmhout voor de andere arm; en
- geelglanzend olijfhout voor het boven opgezet verlengstuk van de stam.

Wat deze opsomming betreft, ze stemt overeen met een oude overlevering, die men vindt bij de H. Bernardus, zeker een mysterieuze en profetische heilige. De zinsnede of formulering zou, naar het zeggen of gissen van Daniël Rops, van Bernardus zelf zijn.

Ze luidt als volgt: "In het Franse gilde van de houtbewerkers, schrijnwerkers, timmerlieden, meubelmakers en zelfs kolenbranders herhaalde men als een refrein: *Ligna crucis: palmes, cedrus, cypressus, oliva*.

De houtsoorten waarmee het kruis gemaakt was, zijn:

- hout van de palmboom,
- van de ceder,
- van de cipres en
- van de olijf." (Jezus in zijn tijd, blz. 417).

***

Judas kwam terug en zei dat Jezus reeds uit het Cenakel weggegaan was en zich stellig naar de Olijfberg begeven had, waar het zijn gewoonte was in deze dagen te gaan bidden (cfr. Joa. 18, 2). Opdat de leerlingen die op alles loerden, niet achterdochtig zouden worden, het niet opmerken en geen oproer verwekken zouden, verzocht hij dat men hem maar een klein getal soldaten meegeven zou.

Driehonderd man moesten echter de poorten en straten van Ofel, d.i. een stadswijk ten zuiden van de tempel en ook het dal Millo (deel van het stadsdal bij de zuidwesthoek van de tempel) bezetten tot bij het huis van Annas²⁷, dat boven op Sion lag, om,

---

“De ark van Noë, zegt K. nog in het verhaal van een visioen daterend van midden-augustus 1820, bestond, naar ik vernam, uit 4 houtsoorten, nl. palm-, olijf-, ceder- en cipreshout.” (Vie, II, 481).

Door een beschikking Gods kan dit werkelijk zo geweest zijn, want de Ark was een voorafbeelding van het kruis.

Ook Guérin somt dezelfde houtsoorten op, die hij aangetroffen had bij Quaresmius, custos (= bewaker, oppasser) van het H. Land in de 16e eeuw. Quaresmius echter is geneigd er slechts een mystieke betekenis aan toe te kennen. (cfr. Description géographie et archéologie de la Pal., Jude, I, 78-79).

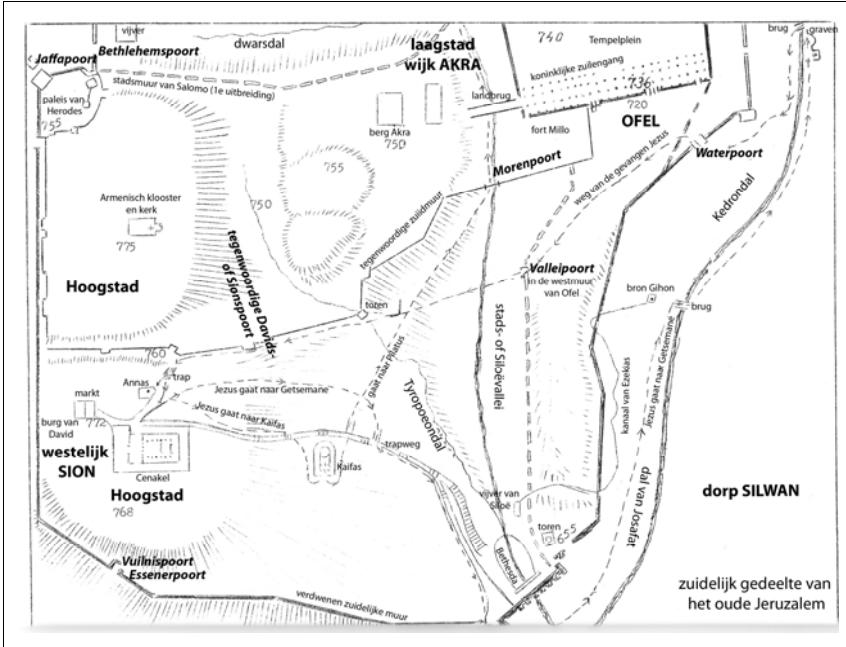
Bij onderzoek van kruisrelikwieën is gebleken dat het gemaakt was van bomen die hout-appels dragen, misschien wel van de pijnboom, zegt Lesêtre in D.B., Croix, k. 1130; deze levert zeer hard en gewaardeerd hout, evenals de cipres en de ceder, die eveneens kegeldragende bomen zijn. Het hout van deze bomen is zeer hard en bijna onbederfelijk zowel in nattigheid als droogte. De pijnboom is niet dezelfde als de ceder- en cipresboom.

Daar het wetenschappelijk onderzoek van echte kruisrelikwieën slechts twijfelachtige afleidingen kan maken en het hout evengoed van cipressen, ceders en olijven afkomstig zou kunnen zijn, is niets daaruit tegen de beweringen van Katarina in te brengen.

²⁷ Millo – is in de H. Schrift een burcht of toren of verdedigingswerk door Salomo gebouwd (I Kon. 9, 15. 24; 11, 27, enz.).

Men weet waar het bouwwerk ONGEVEER gestaan heeft, nl. even ten zuiden van de zuidwesthoek van het tempelplein en het ligt voor de hand het te veronderstellen even ten noorden van de valleipoort, die in de westelijke

als het nodig mocht blijken, versterking te zenden aan de terugkerende afdeling, die Jezus gevangen had genomen, want, zo sprak hij, het gepeupel van Ofel, nagenoeg alle inwoners van die wijk, behoren tot zijn aanhangers.

Verder zei de eerloze verrader hun nog, dat zij goed moesten toezien dat Hij hun niet ontsnapte, zoals Hij reeds menigwerf door kunstgrepen in de bergen voor zijn begeleiders verdwenen en,

---

stadsmuur van Ofel aangebracht was, dus zowat 200 m ten zuiden van de zuidwesthoek van het tempelplein.

Aan deze burcht ontleenden hun naam een gedeelte van de vallei onder de burcht en ook de weg die uit deze vallei westwaarts opsteeg naar Sion en leidde naar het huis van Annas, ongeveer in dezelfde richting als de huidige zuidmuur van Jeruzalem (zie grote kaart 3 en andere kaarten b.v. hiervoor).

Straks zien wij Jezus langs de weg Millo gevangelijk naar het huis van Annas geleid worden.

onzichtbaar geworden was. Daarom deed hij dan ook het voorstel Jezus met een ketting te boeien en zich daarbij te bedienen van zekere tovermiddelen om Hem te beletten deze weer te verbreken.

De Joden, vol verachting voor Judas, hielden met al die raadgevingen geen rekening en spraken honend: “Wij laten ons niets door u op de mouw spelden; doe je werk, zorg dat wij Hem in handen krijgen, dan zorgen wij wel dat Hij ons niet ontsnapt.”

1807.

Met de bende die hem vergezelde sprak Judas nu af dat hij vóór hen de hof zou binnengaan en Jezus kussen en groeten, als kwam hij na een volbrachte boodschap als vriend en leerling tot Jezus terug. Op datzelfde ogenblik moesten de soldaten naar Jezus toeschieten en Hem gevangen nemen; hij zou dan de schijn aannemen als wist hij van niets en als hadden zijn terugkeer en hun aankomst toevallig op hetzelfde ogenblik plaats gehad; hij zou dan doen gelijk de andere leerlingen, die zeker op de vlucht zouden slaan en er zou geen verraad geweest zijn; dan dacht hij weer dat ervan de kant der apostelen tegenstand geboden kon worden en dat Jezus, begunstigd door de verwarring nog zou kunnen ontsnappen, gelijk Hij zich reeds dikwijls had onttrokken.

Deze gedachten kwamen tussenin bij hem op, vooral nu hij zich door de verachting en het wantrouwen van Jezus' vijanden diep gekrenkt voelde. De oorzaak van die gedachten aan mislukking was geen berouw over zijn wandaad, noch medelijden met Jezus, want hij had zich reeds geheel aan satan overgeleverd.

Ook wilde hij niet dat zij die achter hem aankwamen, koorden en boeien bij zich zouden hebben of dat welbekende eerloze schurken hem zouden vergezellen.

Schijnbaar willigde men zijn verlangen in, doch in feite handelde men gelijk men meent te moeten handelen, wanneer men met een eerloze verrader te doen heeft: men vertrouwt hem niet en zodra men zijn diensten niet meer nodig heeft, jaagt men hem weg.

Wat men de krijgsknechten vooral op het hart drukte was: goed te letten op Judas, hem in het oog en bereik te houden, tot Jezus gevangen genomen en geboeid zou zijn. Men had hem immers de prijs reeds betaald en men moest derhalve vrezen dat de schurk met het geld zou ontsnappen en dat men Jezus door de duisternis zou missen en een ander in zijn plaats gevangen zou nemen. Uit dit hele ondernemen zou dan niets anders voortkomen dan stoornis en wanorde op het paasfeest, zonet een echte oproer.

1808.

De kohorte (= Romeinse compagnie) die men voor de gevangenneming van Jezus had uitgekozen, bestond uit 20 soldaten, waarvan een deel tot de tempelwacht behoorde en de overigen in dienst van Kaifas en Annas waren. Zij waren op weinig na gekleed zoals de Romeinse soldaten; zij droegen punthelmen en, evenals bij de Romeinse soldaten hingen om hun lenden riemen van hun wambuizen of lijfrokken neer. Zij waren van de Romeinen voornamelijk onderscheiden door hun baard, daar de Romeinen te Jeruzalem alleen bakkebaarden droegen en aan kin en mond geschoren waren. Zij waren alle 20 met zwaarden en enigen daarenboven met spiezen gewapend. Zij waren voorzien van lantaarns of vuurpotten op stokken en van harsfakkels, doch bij hun vertrek was slechts één lichtpan ontstoken.

Eerst wilde men Judas een sterker geleide geven, doch men zag van dat plan af, toen hij deed opmerken dat zulk een bende noodzakelijk aanstonds zou opvallen, aangezien men vanaf de Olijfberg het hele Kedrondal overzag. Daarom bleef het grootste gedeelte van de afdeling in Ofel terug, terwijl men ook hier en daar op zijwegen en in de stad posten opgesteld had om elke poging tot oproer of tot redding van Jezus ogenblikkelijk de kop in te drukken.

Judas trok met zijn 20 soldaten vooruit. Hij werd op enige afstand gevolgd door 4 eerloze gerechtsdienaren, beulsknechten van het slechtste allooi, die koorden en boeien droegen. Deze werden zelf na enige passen tussenruimte gevolgd door 6

beambten, met wie Judas sedert enige tijd betrekkingen onderhouden had.

Het waren:

- een voorname priester, vertrouweling van Annas;
- een tweede was een vertrouweling van Kaïfas en
- voorts 2 Farizeeën en 2 Sadduceeën, die tevens Herodianen waren.

Deze mannen waren spionnen, laaghartige vleiers en kruiperige ogedienaars van Annas en Kaïfas; zij behoorden tot de meest verbitterde en boosaardigste vijanden van Jezus.

De 20 soldaten gingen als kameraden vertrouwelijk met Judas mee tot op de plaats waar de weg in het terrein dringt tussen de Olijfhof en de tuin van Getsemani en die deze beide tuinen scheidt. Hier wilden zij niet dat hij alleen zou vooruitgaan, zoals Judas verlangde; zij sloegen een heel andere toon aan en drongen hem kordaat en beslist hun wil op²⁸.

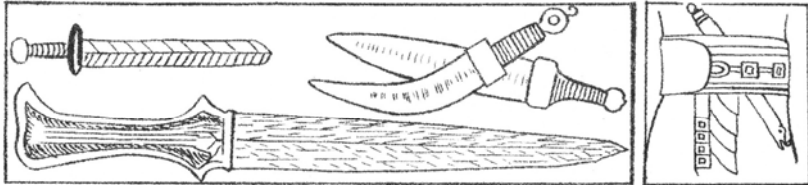
²⁸ Enkele bemerkings op het voorgaande nummer en de uitrusting van de bende.

In nr. 1823 zal K. zeggen dat er geen Romeinen onder waren. De term 'cohors' uit Joa. 18, 3 is dan te verstaan in de algemene betekenis van legerbende, troep gewapende mannen. Doch waarin bestond hun bewapening? en kleding?

Katarina noemt achtereenvolgens punthelmen, een soort rokje van riemen, zwaarden en spiezen, lantaarns op stokken en harsfakkels. De vorm van de helmen bij de Hebreëen is ons onbekend, doch daar zij vele oorlogsbenodigdheden aan hun buurvolken ontleenden, zal dit ook het geval geweest zijn met de helm, waarvan wij hier als model een Assyrische helm afbeelden.

Het wambuis of scapulier of lijfrokje was met de benedenrand om het middel gesnoerd en hiervan hing een soort rokje neer dat bestond uit losse riemen en dus alle bewegingsruimte aan de benen verleende. Voor zwaarden verwijzen wij naar de afbeelding hieronder.

nr. 1775 : Petrus toonde Hem 2 degens, kort en breed, met de woorden:
"Hier zijn twee zwaarden, Heer."

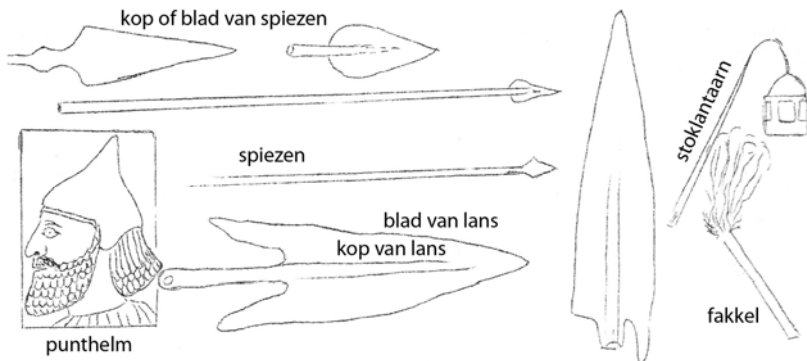
Spiezen bestaan uit een houten steel, voorzien aan het einde van een bladvormig scherp uitlopend metaal om te steken. Rechtstaande reikt de schacht slechts tot aan de schouders, maar de lans is dubbel zo lang.

Tal van lantaarns, bestemd om op stokken gedragen te worden, werden teruggevonden. Soms stond de lantaarn recht op het bovineinde van de stok, zoals de flambouwen (= fakkels die uit stukken touw of een soortgelijk materiaal bestaan die met was, talk, hars of teer zijn doordrenkt) in onze kerken. Soms hing hij neer aan het gebogen einde van de stok.

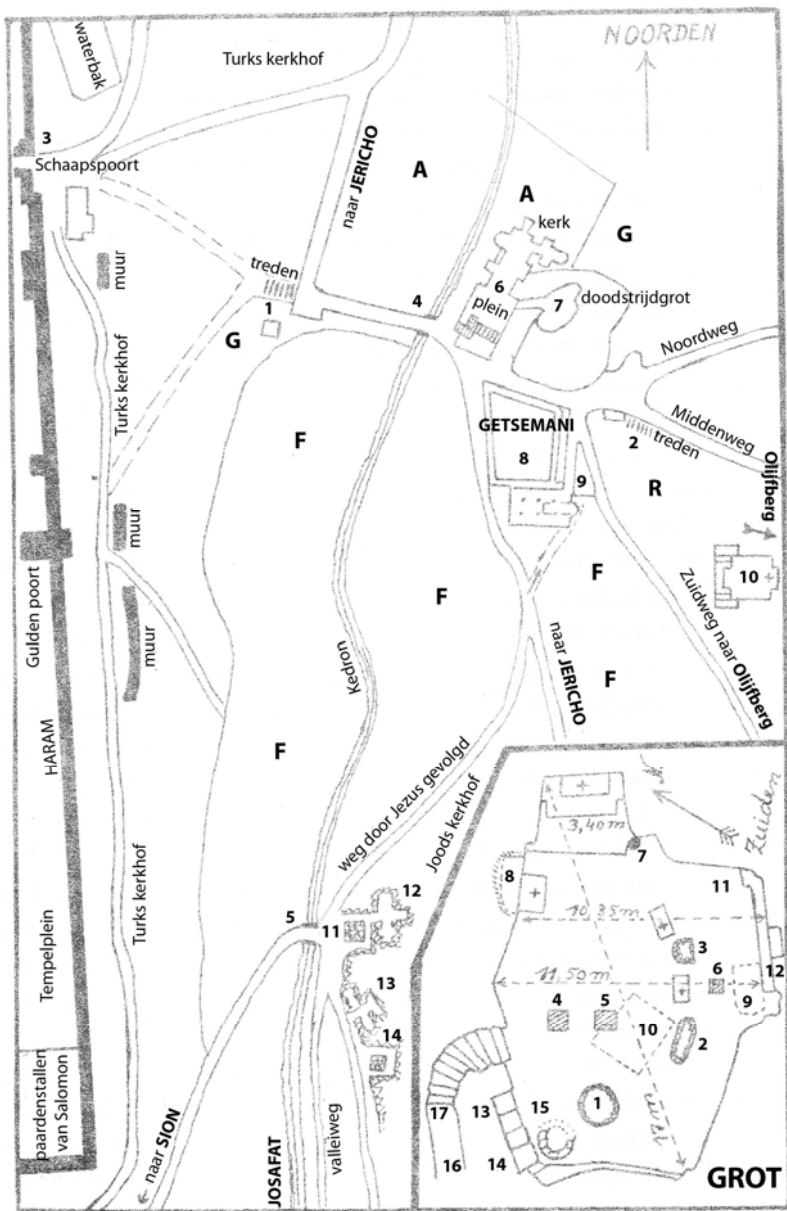
Zo'n lantaarn vermeldt K. uitdrukkelijk verder in nr. 2020.

Venstertjes van hoorn laten het licht door de zijwanden schijnen.

Toortsen en fakkels bestaan uit een stok of stuk hout, aan het bovineinde doordrenkt met zeer brandbare stof: asfalt, teer of pek of hars.

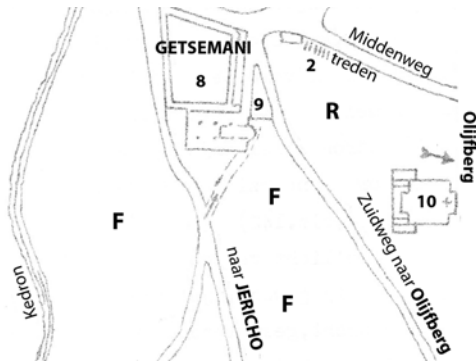
De bende, met zulke wapens uitgerust, kwam op de weg die tussen de Olijfhof en die van Getsemani dringt, lezer neme onder ogen de kaart hierna.

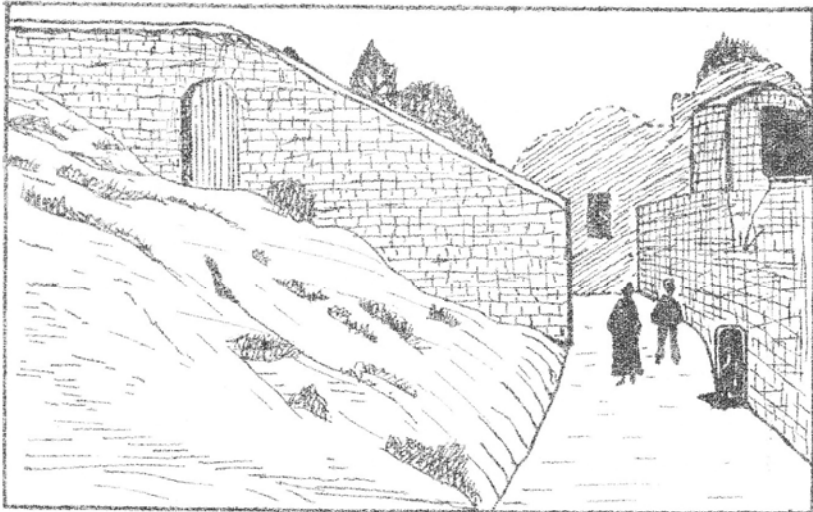
nr. 1781, e.v. : Kedronval, Hof van Getsemani, Grot van Jezus' doodstrijd.
 Jezus gaat naar de Olijfhoek aan de voet van de Olijfberg.

Dus komt ze op de plek waar nu in het priesterkoor van de kerk een rotsvlak uit de grond opsteekt. Het pad tussen 8 en 9 drong in het terrein van de 2 tuinen.

Jezus is intussen uit de grot gekomen; heeft de weg gekruist die eveneens dwars tussen de 2 tuinen loopt, horizontaal, en betreedt het verticale pad van noord naar zuid. Dit pad ziet men van noord naar zuid mooi afgebeeld op de schets hiervoor.

Op die schets heeft men links 9, d.i. de zogenaamde rots der apostelen.

nr. 1808 : Rots der apostelen.

Aan het einde van het gangetje, boven rechts, verraad van Judas.

De gevangenneming van Jezus (Mt. 26, 47-56; Mk. 14, 43-52; Lk. 22, 47-54; en Joa. 18, 1-11).

1809.

Toen Jezus na het verlaten van de grot met de 3 apostelen op de weg tussen Getsemani en de Olijfhof gekomen was, vertoonden zich ook Judas en zijn bende op een afstand van 20 stappen van Jezus bij de ingang van het tussenpad. Judas geraakte in onenigheid met de bende. Hij wilde zich immers van de soldaten afzonderen en Jezus alleen als boezemvriend gaan groeten; zij moesten dan de schijn aannemen alsof zij niets van Judas afwisten, vreemd aan hem waren en buiten zijn toedoen en weten daar aangekomen waren.

Zij echter weerhielden hem en zeiden: “Zó niet, kameraad, je zal ons niet ontsnappen, vóór wij de Galileeër in handen hebben!” Toen zij de 8 apostelen ontwaarden (30 of 40 m meer westwaarts bij de zuidelijke ingang van de tuin, zoals boven aangetoond is), die bij het horen van het lawaai toegesnel kwamen, riepen zij de 4 gerechtsdienaars ter versterking van hun troep. Dezen hadden zich tot dan toe op enige afstand gehouden. Daar Judas dezen er volstrekt niet bij wilde hebben, ontstond een levendige woordenwisseling onder hen.

Toen Jezus en de 3 apostelen deze bende twistende wapenlui in het schijnsel der fakkels herkenden, wilde Petrus met geweld tegen hen aanrukken: “Heer, sprak hij, de 8 uit Getsemani, zijn daar aan het begin van het scheidspad, wij gaan de gerechtsdienaars aanvallen!”

Aan het einde van dit pad, d.i. aan het begin, wanneer men, zoals nu de bende, uit het zuiden komt, heeft de ontmoeting plaats en pleegt Judas het verraad. Deze herinnering zou aan deze plaats moeten verbonden zijn, maar zij die het menen beter te weten lokaliseren op dit punt de doodstrijd en het driemaal herhaalde gebed van Jezus: *“laat deze kelk van Mij weggaan.”* Aan dit geheim is de kerk toegewijd.

Jezus echter beval hem kalm en bedaard te blijven en ging met hen enige schreden achteruit naast de weg op een met gras begroeide plek. Judas wist op dit ogenblik zelf niet goed wat aan te vangen en was verschrikkelijk woedend.

Vier (van de achtergebleven) leerlingen waren tot bij hem gekomen en vroegen hem wat er hier aan de hand was. Judas wilde met hen een gesprek aanknopen en hun leugens op de mouw spelden om zijn handelwijze te rechtvaardigen en zijn eer te redden, maar de wachten gaven hem de vrijheid daartoe niet.

Deze 4 leerlingen waren Jakobus de Mindere, Filippus, Tomas en Natanael. Natanael en één der zonen van de oude Simeon waren met nog enkele anderen in de hof van Getsemani bij de apostelen gekomen; enkele van hen, omdat zij door vrienden van Jezus naar hier gezonden waren om nieuws over Jezus in te winnen; andere waren hier gekomen uit angst of uit een zekere ongerustheid en nieuwsgierigheid. De overigen buiten deze 4 dwaalden in de verte spiedend rond, vluchtensgereed.

1810.

Jezus naderde enige schreden tot de bende en sprak op luide en duidelijk verstaanbare toon: "Wie zoekt gij?"

De overheden der soldaten antwoordden: "Jezus van Nazareth!"

En Jezus hernam: "Ik ben het!"

Nauwelijks had Jezus deze woorden gesproken, of zij voelden zich als door een beroerte getroffen, achteruitgedrongen en zij vielen op elkander te gronde. Judas die zich nog in hun nabijheid bevond, geraakte met zijn plan daardoor nog meer in verwarring. Hij scheen tot Jezus te willen naderen, maar *de Heer hief zijn hand tegen hem op en zei: "Vriend, waartoe zijt gij gekomen?"* Ontsteld stamelde Judas enige woorden over een vervulde opdracht, doch *Jezus liet zich tegen hem uit ongeveer in de volgende bewoording: "Ach! het ware*

u beter nooit geboren te zijn!” Toch herinner ik mij deze woorden niet meer met zekerheid.

Inmiddels waren de soldaten weer opgestaan en tot Jezus genaderd in afwachting van het afgesproken teken, nl. de kus die de verrader aan Jezus moest geven. Petrus en de andere leerlingen omringden Judas en scholden hem voor een verrader en dief. Judas zocht zich door leugens van hen te ontmaken, maar dit gelukte hem niet, aangezien de krijgsknechten hem tegen de apostelen in bescherming namen en zo tegen hem getuigden.

Nu vroeg Jezus nogmaals: “Wie zoekt gij?”

Zij herhaalden, zich naar Hem toe kerend: “Jezus van Nazareth!”

En weer sprak Jezus: “Ik ben het. Ik heb het u reeds gezegd! Indien Ge Mij zoekt, laat dezen dan gaan!”

Op deze woorden: “*Ik ben het!*”, vielen de soldaten opnieuw ter aarde en wel geheel verwrongen, zoals mensen met de vallende ziekte, wanneer ze een aanval krijgen. Nu werd Judas opnieuw door de andere, uiterst verbitterde apostelen omringd.

Jezus sprak ondertussen tot de krijgsknechten: “Staat op!” en vol schrik stonden zij op. Daar Judas zich te verdedigen had tegen de hem omringende apostelen en deze ook de wachten te keer gingen, beantwoordden de wachten hun bedreigingen met een tegenaanval en zo geraakte Judas ontzet. Nu eisten de wachten dringend van hem, onder bedreiging, het afgesproken teken, want zij hadden last gekregen goed op te letten en slechts hem gevangen te nemen die door Judas gekust zou worden.

Daarom trad Judas op Jezus toe en zei, Hem een kus gevend: “Wees gegroet, Meester!” *Doch Jezus wedervoer: “Judas, verraadt je de Mensenzoon met een kus?”*

Nu werd Jezus door de (twintig) soldaten omringd en de ondertussen toegesnelde (vier) handlangers sloegen de hand aan Jezus.

Nu wilde Judas de vlucht nemen, doch de apostelen hielden hem tegen.

Meteen richtten zij hun verzet tegen de soldaten die Jezus omsingelden en zeiden: “Heer, moeten wij er op inslaan met het zwaard?”

Petrus, altijd voortvarender dan de overigen greep werkelijk zijn zwaard en sloeg naar Malchus, de knecht van de hogepriester, die de apostelen terug wilde drijven en hieuw hem een stuk van zijn oor, zodat hij op de grond neerzeeg, en dit vermeerderde niet weinig de verwarring.

1811.

Op het ogenblik dat Petrus zo onstuimig te keer ging, was de toestand van het gebeuren als volgt: de 4 gerechtsdienaren grepen Jezus vast en wilden Hem boeien; in een wijder kring omsingelden Hem de soldaten, onder wie zich ook Malchus bevond, die door Petrus neergeslagen werd. Andere soldaten weerden de leerlingen af, die tot Jezus wilden naderen, dreven ze op de vlucht en achtervolgden ze. Vier van de leerlingen dwaalden in de omtrek en lieten zich slechts nu en dan ergens in de verte zien. De krijgsknechten waagden het niet hen ver achterna te zetten, deels wegens de schrik van hun (dubbele) val, waarvan zij nog niet bekomen waren en deels om de groep soldaten die Jezus omsingelden, niet te zeer te verzwakken.

Judas, die, na Jezus de verraderskus gegeven te hebben, aanstonds de vlucht had willen nemen, werd door enige verderaf staande leerlingen tegengehouden en met verwijten overladen; hij werd echter ontzet door de 6 Farizeeën, die zich eerst nu in de daad van Jezus' gevangenneming mengden. De 4 handlangers waren bezig met hun banden en koorden. Door hen vastgegrepen stond de Heer op het punt geboeid te worden.

1812.

Zo was de situatie, toen Petrus op de soldaten insloeg en Malchus trof. *Aanstands zei Jezus hem: "Petrus, steek uw zwaard terug in de schede, want allen die het zwaard trekken, zullen door het zwaard omkomen. Of meent gij dat Ik niet tot mijn Vader kan bidden en dat Hij Mij op dit ogenblik niet aanstands meer dan 12 legioenen engelen zou zenden (indien het zijn Wil is dat Ik bevrijd worde)? Maar hoe zouden dan de Schriften vervuld worden, indien verhinderd werd, wat hier gebeurt? En moet Ik de beker, die de Vader voor Mij bestemd heeft, niet drinken?"*

Hij zei ook nog: "Laat Mij ook nog even die man genezen." Hierop naderde Hij tot Malchus, raakte het gewonde oor aan en het was genezen.

Jezus was omringd door de wachten en beulsknechten en de 6 Farizeeën of beampten en om Jezus te versmaden zegden dezen tot de bende: "Hij gaat met de duivel om; het oor scheen door zijn toverij gewond en nu schijnt het door dezelfde toverkunst genezen." *Dan sprak Jezus tot hen: "Gij zijt uitgetrokken als tegen een rover met zwaarden en stokken om Mij als een moordenaar gevangen te nemen; dagelijks leerde Ik bij u in de tempel en gij hebt de hand niet naar Mij uitgestoken, maar dit is uw uur, het uur van de macht der duïsternis."*

Zij (de 6 snode Farizeeën) gaven bevel Hem te binden en snauwden Hem honend toe: "Ons hebt gij toch door uw toverkunst niet omver kunnen krijgen." En zo riepen ook de handlangers Hem toe: "Uw toverkunst zullen wij U wel afleren, enz."

Jezus antwoordde nog iets, wat ik mij nu niet herinner.

Hierop vluchtten de leerlingen in alle richtingen. De 4 gerechtsdienaren en de 6 Farizeeën waren niet gevallen en derhalve ook niet opgestaan en hiervan was de reden, zoals het mij geopenbaard werd, dat zij volslagen in de macht van de duivel waren en tot hetzelfde soort van boze mensen behoorden gelijk Judas, die ook niet viel, ofschoon hij in de onmiddellijke nabijheid van de soldaten stond.

Allen die gevallen en weer opgestaan waren, bekeerden zich later en werden christenen. **Hun vallen en opstaan was een voorafbeelding van hun bekering.**

De soldaten hadden Jezus alleen maar omsingeld, doch hun handen niet aan Hem geslagen. Malchus was na zijn genezing reeds zo definitief bekeerd, dat hij in de volgende uren van Christus' lijden als boodschapper naar Maria en de andere vrienden heen en weer liep om verslag uit te brengen van wat gebeurde.

1813.

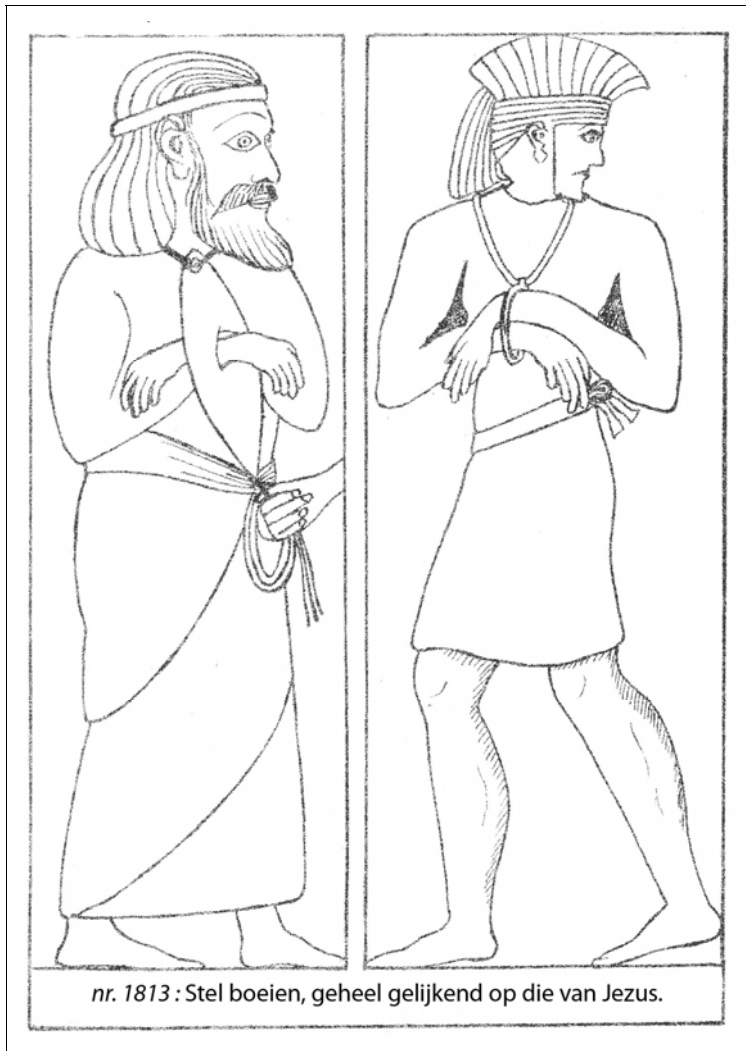
Terwijl de Farizeeën Jezus met beschimpingen en onbeschaamde taal onophoudelijk grieden, knevelden de gerechtsdienaren Hem met brutale wreedheid als echte beulen.

Deze mannen trouwens waren heidenen van het allerlaagst allooi. Hun hals en ook hun armen en benen waren bloot; om hun middel droegen zij een gordel (een soort lendendoek of broek bestaande uit 4 slippen) en op hun bovenlijf korte wambuizen (volksscapulier) zonder mouwen, die ter zijde met riemen of banden vastgemaakt waren. Zij waren klein van gestalte, doch sterk en zeer vlug. Van huid waren ze voskleurig of bruinachtig, zoals de Egyptische slaven.

Met nieuwe en snijdende touwen bonden zij stevig en ongenadig de handen van Jezus vóór zijn borst; het gewricht of wortel van de rechterhand bonden zij vast aan de

linkervoorarm beneden de elleboog en de pols of wortel van de linkerhand aan de rechtervoorarm ook beneden de elleboog.

(Op het oude reliëf, hierna gereproduceerd, ziet men, met zeer weinig verschil, hetzelfde boeienstel).

Om zijn middel deden zij een brede gordelboei, die met ijzeren punten bezet was en zij bonden de handen nogmaals daaraan vast met banden van bast of bindrijs, die aan deze gordel vastgehecht waren. Om zijn hals deden zij een ijzeren halsband, die eveneens met scherpe punten of kwetsende spitsen bezet was. Van deze halsband liepen 2 riemen omneer, die elkaar gelijk een stoel op de borst kruisten en zich met de gordelboei verenigden. Ze waren stevig aangehaald en lieten geen speelruimte.

Op 4 plaatsen hechtten zij aan die gordel 4 lange koorden vast, waarmee zij Onze Heer heen en weer rukten volgens de ingeving van hun haat en de boze luimen van het ogenblik. Die boeien waren splinternieuw en schenen opzettelijk voor Jezus gemaakt te zijn, sinds men het plan had opgevat Hem gevangen te nemen.

Jezus wordt voor Annas gebracht.

1814.

Na nog een aantal fakkels te hebben aangestoken, (naar Getsemani komend hadden zij slechts één fakkel ontstoken), zette de gruwzame stoet zich in beweging.

Voorop gingen 10 man van de wacht (10 van de 20 soldaten); op hen volgden de (4) gerechtsdienaren, die Jezus aan hun koorden voorttrokken; na hen kwamen de (6) honende en schimpende Farizeeën en eindelijk de 10 overige soldaten (van de 20). Deze sloten de lugubere stoet.

Kermend en wenend en als geheel buiten zichzelf zwierven de leerlingen op enige afstand in de omgeving rond.

Joannes volgde dichter achter de laatste wachten²⁹. De Farizeeën gaven deze wachten het bevel die man vast te grijpen. Enigen wendden zich dus om en liepen naar hem toe, doch hij vluchtte en toen zij hem inhaalden en in de nek bij de zweetdoek vastgrepen, liet hij deze los en ontsnapte. Hij had zijn mantel afgelegd en had alleen nog een onderkleed zonder mouwen aan. Dit had hij opgeschort om gemakkelijker te kunnen vluchten. De lange smalle doek die de Joden gewoonlijk droegen, was om zijn hals, hoofd en armen gehuld.

De gerechtsdienaren sleurden en mishandelden Jezus op de gruwzaamste wijze en oefenden alle moedwil tegen Hem uit, vooral met het doel om de 6 farizese beampten, die vol haat en woede tegen Jezus waren, kruiperig en lafhartig te vleien.

Terwijl zij voor zichzelf goede voetpaden kozen, (in zover er waren), sleurden zij Jezus over de ruwste en hobbeligste wegen, over stenen, en door modder en rijsporen en trokken daarbij de lange koorden, waarmee zij Hem leidden, strak aan. Zij hadden nog andere koorden, waarin knopen waren en hiermee sloegen zij hem, gelijk een slachter het vee dat hij ter slachtbank drijft. Bij dit alles voegden zij Hem zulke schandelijke beledigingen toe en zulke lage smaadwoorden, dat het weerzinwekkend zou zijn hier hun woorden te herhalen.

Jezus was blootsvoets. Benevens de onderste lijfbedekking droeg Hij een gewezen, wollen hemd (ondertuniek) zonder naad, en een

---

²⁹ Joannes volgde van dichtbij. – Daar deze bijzonderheid uit de lijdensgeschiedenis alleen bij de evangelist Markus gevonden wordt (14, 51-52), veronderstellen de exegeten dat die jongeling de evangelist Markus zelf is geweest. Ze vergissen zich hierin en bovendien ook in hun vereenzelving van de evangelist Markus met de leerling Joannes Markus van Jeruzalem.

Wij kunnen het hier in beide gevallen houden met K. Emmerick.

Hiermee bevinden wij ons ook in het gezelschap van Th. Neumann, voor wie ook de gegrepen en ontsnapte jongeling Joannes is (Steiner, 121).

bovenkleed. Op het blote lichaam droegen de leerlingen, gelijk de Joden in het algemeen, een schouderkleed (scapulier). Dit bestond uit 2 stukken stof, die rug en borst bedekten. Deze stukken waren op de schouders door riemen verbonden, doch aan de zijden open (nl. onder de armen en hier slechts met een lint of strik samengehouden. Korte uitweiding over het schouderkleed, zie fasc. 1, nr. 6, voetnoot 16).

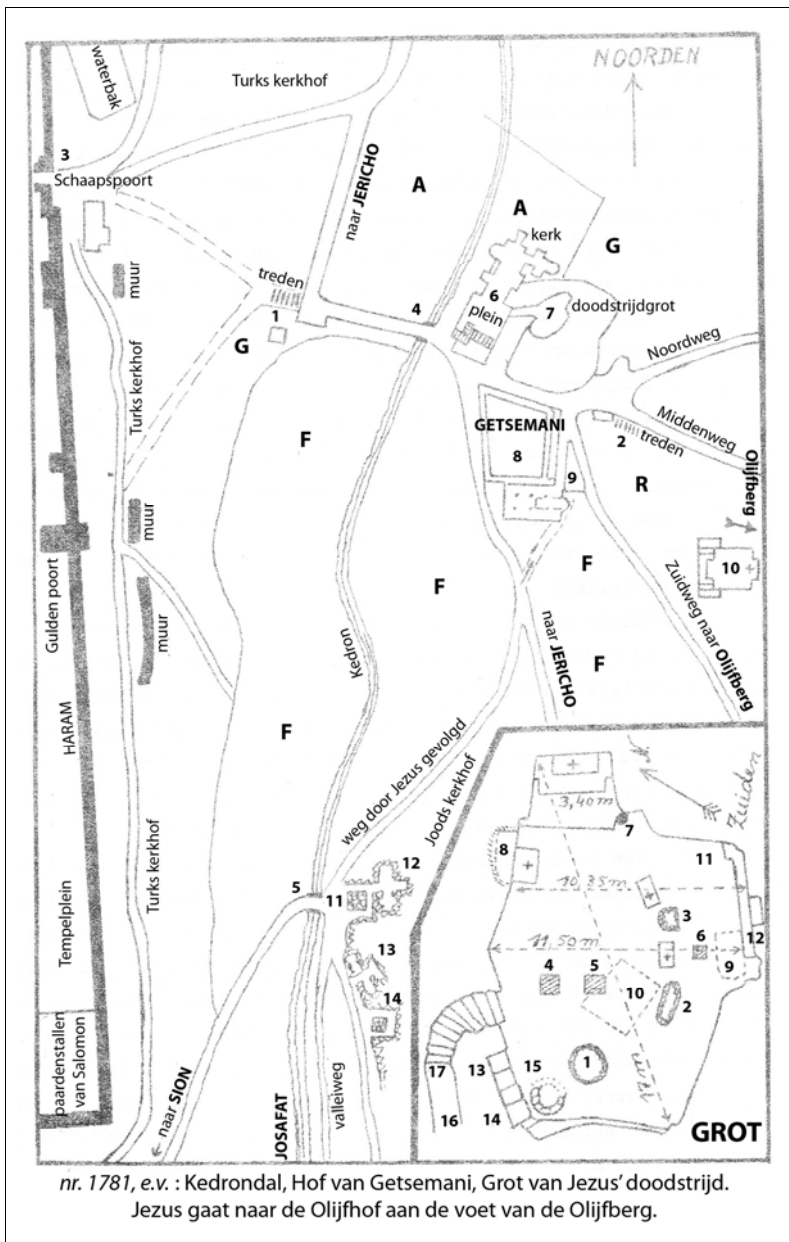
Het onder- of middellijf was bedekt met de gordel of lendendoek, waarvan 4 lappen neerhingen. Deze, om het lichaam gewonden (of hangend) vormden een soort broek of benenkleed.

Ook moet ik hier nog zeggen dat ik de vijanden van de Zaligmaker Hem bij zijn arrestatie geen enkel bevel of aanhoudingsschrift heb zien voorhouden. Men behandelde Hem als een vogelvrij verklaarde zonder burgerrecht.

1815.

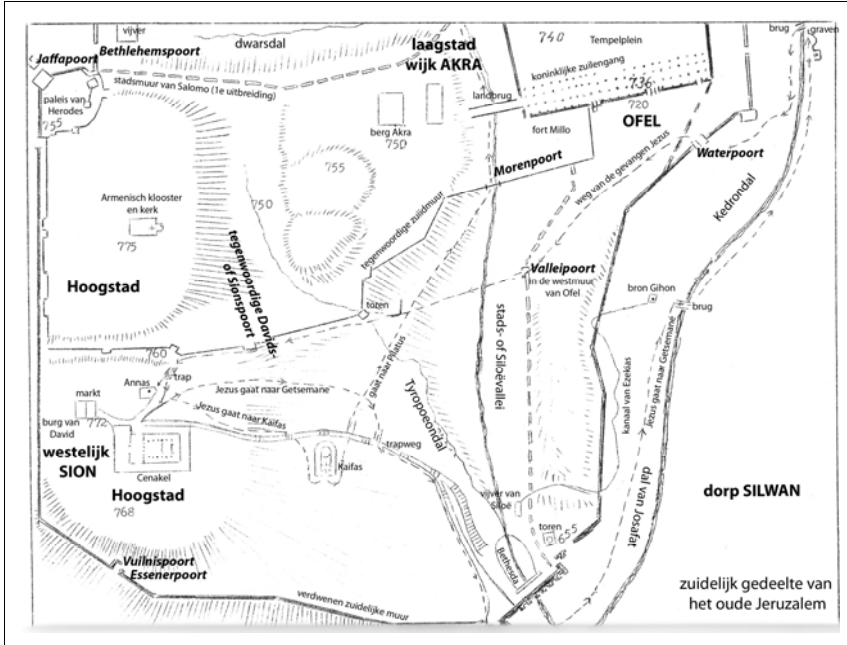
De stoet ging nu op weg met haastige schreden en, na de scheidsweg tussen Getsemani en de Olijfhof verlaten te hebben (en na nog een eind verder in de vlakte gegaan te zijn – het Kedrondal vertoont hier een verbreding –) wendde hij zich rechts en kwam weldra ten zuidwesten van Getsemani bij een brug over de Kedronbeek.

(De brug ligt over de beek bij het begin van de 4 fameuze graven, zie op kaart hierna).

nr. 1781, e.v. : Kedronal, Hof van Getsemani, Grot van Jezus' doodstrijd.
 Jezus gaat naar de Olijfhof aan de voet van de Olijfberg.

Over deze brug was Jezus niet gegaan, toen Hij met zijn apostelen naar de Olijfhoek kwam, (maar wel over een brug meer zuidelijk tegenover de bron Gihon, zie kaart).

Langs omwegen gaande was Hij een andere, meer zuidelijk gelegen brug overgestoken. De brug waarover Hij nu gevankelijk teruggebracht werd, was zeer lang, omdat ze niet alleen de eigenlijke beek overspande – deze vloeit hier dicht bij de Olijfberg – maar ook aan weerskanten een eind ver de ongelijke opstijgende dalbodem.

Reeds vóór zij de brug bereikten, zag ik Jezus tweemaal te gronde vallen ten gevolge van het ongenadig rukken met de koorden door de gerechtsdienaren. Toen zij echter midden op de brug gekomen waren, kende hun boosheid eenvoudig geen grenzen meer: zij stieten de arme, geboeide Jezus, die zij bij de koorden vasthielden, van meer dan manshoogte van de brug in

de Kedronbeek; zij slingerden Hem de grofste beledigingen achterna, zoals: “Hier kunt Gij U zat drinken!”.

Het was aan Gods bijstand alleen te danken dat Hij niet dodelijk gewond was. Hij viel eerst op zijn knieën en stuikte vervolgens op zijn aangezicht. Dit ware op de rotsbodem zeker erg gewond, want de rotsbodem was slechts met weinig water bedekt, indien Hij het niet met zijn samengebonden handen had beschermd; Hij hield ze nl. vóór zijn aangezicht, want ze waren – ik weet niet hoe – van de gordel losgeraakt, hetzij door een goddelijke tussenkomst, hetzij de gerechtsdienaren ze eerst losgemaakt hadden. (Los van de gordel bleven de handen en voorarmen toch aan mekaar gebonden).

Zijn knieën, voeten en ellebogen en vingers lieten door Gods wil op de plaats van de rots, die ze aangeraakt hadden, een indruk na, die later vereerd werd.

In onze dagen gelooft men niet meer aan dergelijke uitwerksels, doch in mijn GESCHIEDKUNDIGE visioenen werden mij dikwijls dergelijke indrukken getoond, die de voeten, knieën of handen van aartsvaders en profeten, van Jezus, van de H. Maagd en enige andere heiligen op stenen nagelaten hadden.

De rotsen waren minder hard, meer gevoelig, ja, minder ongelovig (bij wijze van spreken) dan de harten van de mensen en legden in geweldige ogenblikken getuigenis af van de indruk die de waarheid op hen maakte³⁰.

---

³⁰ Indrukken in steen. – Zie eerst wat hierover gezegd is in 't algemeen op nr. 1803, voetnoot 23. Wat het geval hier betreft, het wordt bevestigd door een plaatselijke traditie van Jeruzalem.

Op deze plaats is zelfs een volle aflat te verdienen door het bidden van een Onze Vader en Weesgegroet ter verering van het wonder bij Jezus' val.

Uit de traditie leidden sommige auteurs af dat Jezus niet over de brug, maar door de beek gesleurd werd.

1816.

Ik had Jezus, niettegenstaande zijn zware doodsangst en bloedverlies op de Olijfberg en niettegenstaande zijn brandende dorst, nog niet zien drinken, maar nu zag ik Hem moeizaam even drinken van het water der beek, waarin Hij neergestoten was en ik hoorde Hem daarbij gewag maken van een profetie uit de psalmen (Ps. 110, 7), die op dit ogenblik in vervulling ging. In die passage is er sprake van het drinken uit een beek onderweg.

Boven op de brug hielden de gerechtsdienaars Jezus in de beek nog steeds bij het einde van hun lange koorden vast, doch daar zij de moeite niet wilden doen om Hem eruit op te hijzen en Hem ook niet naar de overzijde konden laten waden wegens een oevermuur, zo trokken zij Hem bij de koorden in de beek terug, gingen dan zelf van de brug naar beneden en sleepten Hem op zijn rug eruit op de steile oever.

Nu dreven die ellendelingen Hem bij hun koorden voor de tweede maal over de lange brug, terwijl zij Hem met de gemeenste scheldwoorden overlaadden, Hem verwensten, priegelden, sloegen en mishandelden.

Hier, zoals zo dikwijls, schijnt K. wel de juiste toedracht van de zaak weer te geven.

Quaresmius haalt, ter bevestiging van de traditie getuigen aan: Baronius en Prins Radzivil, die beweren deze nog volmaakt bewaarde indrukken te hebben gezien. Hij voegt er aan toe: "Ik weet wel dat sommigen die traditie voor belachelijk uitmaken, maar ze stellen zichzelf belachelijk aan, aangezien zulke indrukken niet in strijd zijn met de rede en het feit bovendien aanvaardbaar gemaakt wordt door een zekere regelmatige vorm van de indrukken en door de aanbeveling van gezaghebbende personen en getuigen." (cfr. Mislin, II, 139, 141, 301).

De val of het neerstorten van Jezus in de beek onder het stoten van de beulen en de indrukken in de rots worden vermeld door P. Parvilliers, S.J., aangehaald door De Géramb, III, aanhangsel, blz. 24.

Ook andere pelgrims vermelden de indrukken, b.v. Dubois, 245; Leroux, 99.

Zijn lang wollen kleed dat zwaar en doornat was van het water, kleefde aan zijn lichaam vast. Hij had grote moeite om vooruit te komen en nauwelijks was Hij op de overzijde van de beek gekomen of Hij viel andermaal ten gronde. Met geweld trokken zij Hem weer overeind en sloegen Hem ondertussen met koorden. Onder het uitroepen van de schandelijkste beledigingen schortten zij ook zijn doornat kleed in de gordel op. Zo maakten zij toespelingen op het schorten van de klederen onder het paasmaal en meer andere spottereien van dat soort haalden zij naar boven.

Het was nog geen middernacht toen ik Jezus aan de overzijde van de Kedronbeek door de 4 gerechtsdienaars onmenselijk voortgedreven zag worden op een allerellendigste, ongelijke weg die weinig ruimte bood, terwijl de voetpaden ter zijde nu eens lager, dan weer hoger liepen.

Men dwong Hem te gaan op scherpe stenen en rotsscherven; men sleurde Hem door distels en doornen, men rukte Hem onmenselijk vooruit en zij die achter Hem gingen, dreven Hem voort onder vloeken en slaan³¹.

---

³¹ Scherpe stenen en rotsstukken. – Men kent de slordigheid van de oosterlingen in het onderhoud van de wegen en de openbare netheid. Dit bleef zo tot voor heel kort. Overigens waren de stenen zo overvloedig, dat het ongedaan werk geweest zou zijn, ze alle te willen verwijderen.

Van de weg die door de Kedronvallei naar de Olijfberg voert, zegt Jos. Keulers: "Onze weg wordt hoe langer hoe slechter, geheel bedekt met stenen 'des aanstoots'. Pelgrims struikelen en vallen, maar niemand moppert, want heilige wegen als de weg van Jezus' gevangenneming worden niet geasfalteerd; wij volgen Jezus stap voor stap."

Men kan dit vergelijken met een foto van de Kedronvallei bij het graf van Absalom (dus bij de brug waarover Jezus geleid werd) in 't H. L. 5^e jaargang, 56.

De weg naar Betanië volgend spreekt Leroux van paden met stenen en stof bedekt, die sedert 2000 jaren onveranderd dezelfde gebleven zijn (blz. 84); hij vermeldt ook aan beide zijden van de Kedron de vele keien die weggrollen onder de voeten van de pelgrims en het gaan lastig en pijnlijk maken.

De 6 goddeloze Farizeeën of beampten bleven, waar de weg het toeliet, zo dicht mogelijk bij Hem; zij hadden elk een verschillend foltertuig of priemstok in de hand, waarmee zij Hem duwden, staken of sloegen. Op de plaatsen waar Jezus op zijn blote en bloedende voeten over scherpe stenen, tussen distels en doornen en netels voortgesleurd werd, terwijl de gerechtsdienaars op betere voetpaden aan zijn zijden gingen, daar trof de spot en de goddeloze toespeling van de 6 Farizeeën het minnende Hart van Jezus.

Zij schimpten b.v. als volgt: “Hier heeft zijn voorloper de Doper Hem geen goede weg bereid!”

Of: “Waarom verwekt Hij niet de Doper uit zijn graf om Hem de weg te bereiden?”

Voorts: “Hier gaat de profetie van Malakias niet in vervulling: Zie, Ik zend mijn Engel voor u uit om U de weg te bereiden.”

Dergelijke spotternijen, die zij om de beurt uitbrachten en waarover de anderen dan telkens in hoongelach tegen Jezus losbarstten, waren een nieuwe spoorslag voor de gerechtsdienaars om hun wreedheden tegen Jezus te vermenigvuldigen en Hem de een of andere pijniging aan te doen.

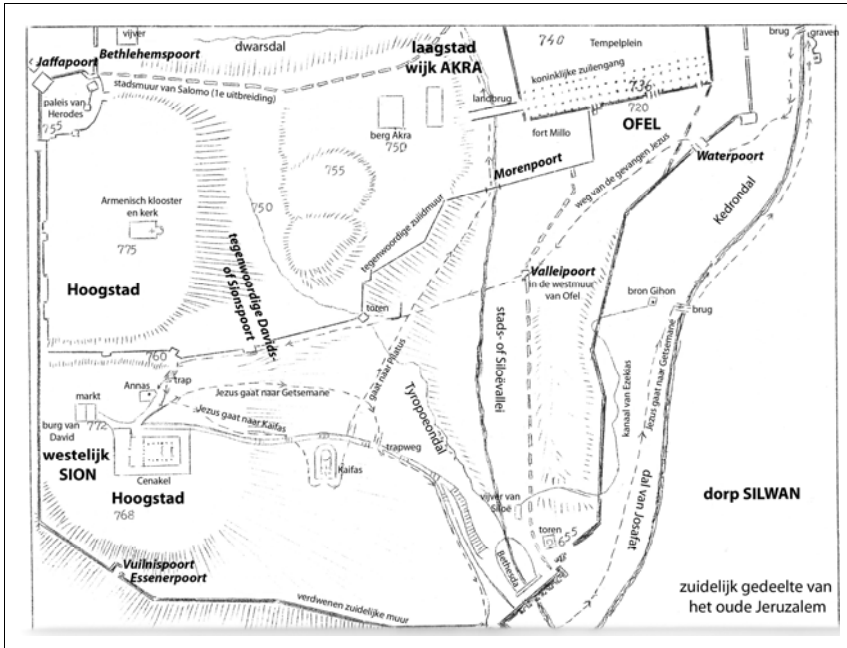
Na Jezus aldus nog enige tijd voortgedreven te hebben, bemerkten zij dat op enige afstand meerdere personen hier en daar rondzwierven en op de uitkijk waren. Inderdaad, op het gerucht dat Jezus gevangen genomen was, waren verscheidene leerlingen te voorschijn gekomen van Betfage en uit andere schuiloorden om af te spieden wat er met hun Meester zou gebeuren. De vijanden van Jezus begonnen te vrezen dat die kerels wellicht een overval

---

Door andere auteurs worden de paden van de Kedronvallei stenig genoemd (b.v. Beaufays, De Godmens, 206).

“De weg die van de Olijfberg afdaalde, was steenachtig, rotsig en bezaaid met kiezelstenen, zoals het heden nog te zien is. Een oude legende vermeldt dat Jezus op deze weg door het woest geweld van de soldaten zevenmaal op zijn knieën en ellebogen te gronde gevallen is en zich zeer smartelijk gewond heeft.” (Christus’ Leven, 494, Kochem).

beraamden om Jezus uit hun handen te verlossen en daarom gaven zij door het afgesproken teken te kennen dat zij versterking verlangden. De stoet die aldus om hulp verzocht, was nu nog enige minuten gaans verwijderd van de poort die aan de zuidkant van de tempel door de kleine stadswijk Ofel naar de berg Sion leidde. (Bedoeld is de Waterpoort, zie kaart).

Op Sion stonden de huizen van Annas en Kaifas. Wanneer zij de genoemde poort naderden, zag ik een bende van 50 man te voorschijn komen: dit was de gevraagde versterking.

Zij waren in 3 groepen onderverdeeld, waarvan

- de eerste uit 10 en
- de laatste uit 15 manschappen bestond, ik heb ze geteld.
- De middelste groep bestond dus uit 25 man.

Zij hadden meerdere fakkels bij zich; zij waren brutaal en lichtzinnig en schreeuwden en juichten luidruchtig, als wilden zij de naderenden reeds geluk wensen met hun overwinning en tevens hun komst aankondigen met de gevraagde hulp. Zij naderden met groot lawaai en op het ogenblik dat de voorste groep zich met het geleide van Jezus verenigde, zag ik Malchus en enige anderen van de hierdoor ontstane drukte gebruik maken om de achterhoede te verlaten en de wijk te nemen in de richting van de Olijfberg.

1817.

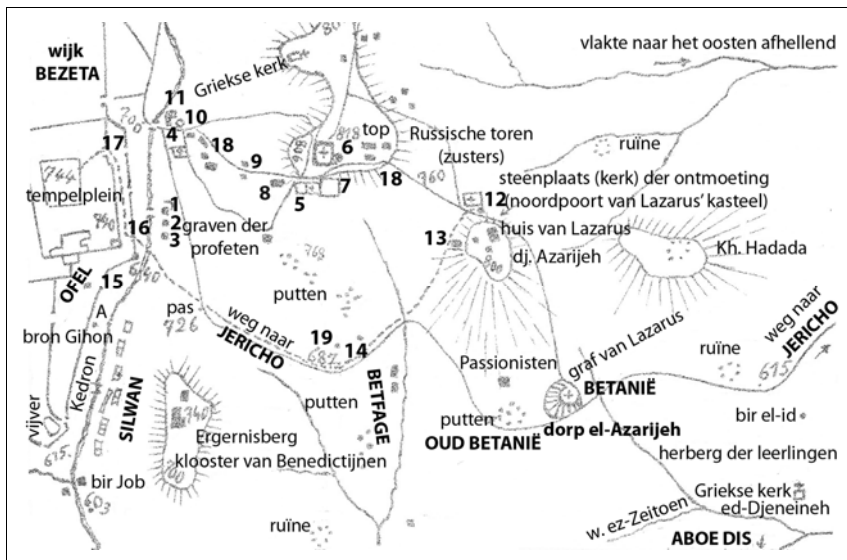
Toen deze hulptroep met fakkellicht onder wilde juichkreten Ofel verliet om de aankomenden ter hulp te snellen, zag ik de leerlingen die ik hier en daar in de verte had zien rondzwerven, zich naar alle richtingen verspreiden.

Maar ik zag tevens dat de H. Maagd met 9 vrouwen zich in haar angst weerom naar het dal van Josafat begeven had. Het waren

- Marta,
- Magdalena,
- Maria van Kleofas,
- Maria Salome,
- Maria Markus,
- Suzanna,
- Joanna Chusa,
- Veronika en
- Salome;

zij bevonden zich ten zuiden van Getsemani, tegenover dat gedeelte van de Olijfberg, waar zich een andere grot bevond, waarin Jezus gewoon was te gaan bidden.

(Zie cijfer 8 op kaart in fasc. 28. Onmogelijk uit dit gegeven te besluiten op welk punt zij zich thans bevonden).

Lazarus, Joannes Markus, de zoon van Veronika en de zoon van Simeon zag ik bij hen. De laatste was, samen met Natanael ook bij de apostelen in de hof van Getsemani geweest (nr. 1809) en was in de verwarring tussen de soldaten door weggevlucht; zij lichtten de H. Vrouwen over de laatste gebeurtenissen in. Op dit ogenblik hoorde men het woeste geschreeuw en zag men de tootsen van de beide benden zich met elkander verenigen.

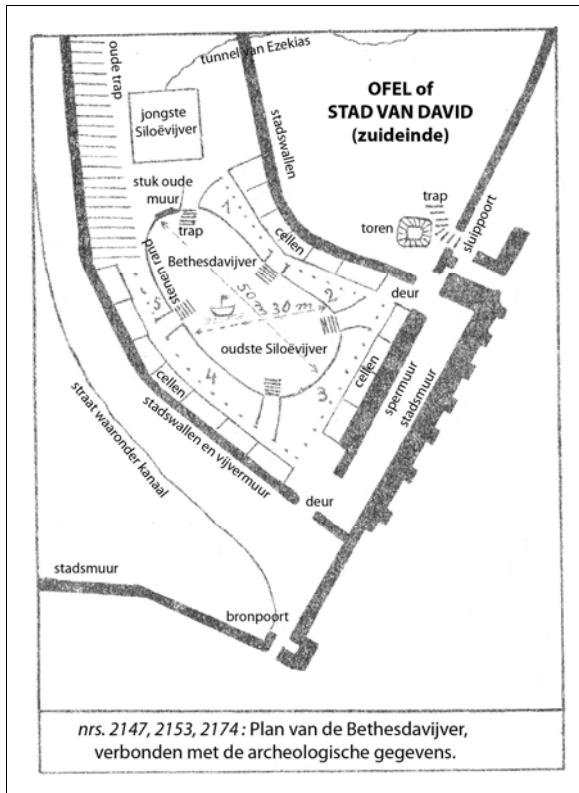
Toen verloor de H. Maagd het bewustzijn en zank neer in de armen van haar gezellinnen. Deze brachten haar een eind achteruit om daarna, als de schreeuwende stoet voorbij zou zijn, haar naar het huis van Maria Markus terug te brengen.

De 50 soldaten waren een bende uit een afdeling van 300 krijgsknechten, die opeens de poorten en straten van de stadswijk Ofel en de omgeving bezet hielden.

Judas, de verrader, had er de opperpriesters opmerkzaam op gemaakt dat de inwoners van Ofel, die overwegend handarbeiders, water- en houtdragers in de tempel waren (Neh. 3,

26; 11, 21), de vurigste en meest verkleefde aanhangers van Jezus waren, en dat er derhalve te vrezen viel dat zij, terwijl de stoet door hun wijk trok, pogingen zouden doen om Jezus te ontzetten. De verrader wist trouwens wel dat Jezus hier een groot aantal behoeftige bouwlieden vertroost, geholpen en genezen had. Dit had Hij o.m. gedaan, toen Hij na de moord op Joannes te Macherus, van Betanië uit, naar Hebron reisde om de vrienden en verwanten van Joannes te troosten.

Op zijn doorreis vertoefde Hij in Ofel en genas bij die gelegenheid zeer vele, Hem verkleefde dagloners, die bij het instorten van het grote bouwwerk en van de toren Siloë gewond geworden waren (fasc. 22, nr. 1023).

Het merendeel van die arme mensen sloten zich na de nederdaling van de H. Geest bij de eerste christengemeente aan.

Toen de christenen zich van de Joden afscheidten en meerdere nederzettingen van nieuwe christenen stichtten, richtte men van hier uit, dwars door de vallei tot (ten zuiden van) de Olijfberg vele hutten en tenten op. Toen was Stefanus hier in zijn element en kon hij zijn aanleg ontplooien.

Ofel is een met muren omringde heuvel (die het kernbegin van Jeruzalem was en tot in 70 na Christus zijn muren bewaard heeft) ten zuiden van de tempel (zie fasc. fasc. 8, deel 'Jeruzalem', D, Nadere beschrijving van het stadsterrein of hoogvlakte; en grote kaart 3); het komt mij voor dat het maar weinig kleiner is dan ons stadje Dülmen.

1818.

De goede inwoners van Ofel werden door het geschreeuw van de luidruchtig binnenrukkende bezetting uit hun slaap opgeschrikt; zij liepen ijlings uit hun huizen de straat op en naar de poort waar zich de soldaten bevonden om van hen te vernemen wat deze herrie te betekenen had en wat er aan de hand was. De soldatenbende die een samenraapsel, een mengsel was van laag maar hoogmoedig slavengespuis, ontving hen met spotgelach en dreef hen met geweld naar hun huizen terug. Maar spoedig vernamen de dagloners van Ofel hier en daar uit betrouwbare bronnen de tijding: "Jesus, de misdadiger, uw valse profeet, wordt gevankelijk de stad binnengebracht, de hogepriester wil een einde aan zijn drijfverijen maken en Hem zijn overmoed afleren, Hij zal gekruisigd worden!" Hierop vervulden zij hun verontruste wijk met luid gekerm en geweën. De arme inwoners, zowel vrouwen als mannen, liepen weeklagend her en der of wierpen zich met uitgestrekte armen op de knieën en smeekten tot de hemel om hulp, terwijl zij Jezus' weldaden luid verkondigden. Doch de soldaten sloegen en stieten hen en joegen hen met geweld in alle richtingen naar hun woningen terug.

Daarna hun wreedheid weer op Jezus uitwerkend, lasterden en beschimpten zij Hem, zeggend: “Hier hebben wij het onweerlegbaar bewijs dat Gij een volksverleider zijt.”

Het gelukte hun evenwel niet de rust onder de bevolking geheel te herstellen, want zij durfden geen groter geweld gebruiken, uit vrees de Ofelnaren nog meer op te winden en geheel in opstand te brengen; zij vergenoegden zich daarom ermee hen allen van de weg te verwijderen waarlangs de tocht voorbij zou komen.

Intussen was de gruwzame stoet met de mishandelde Jezus steeds dichterbij de poort van Ofel genaderd. Jezus was reeds meermalen en nu opnieuw ter aarde gevallen en scheen niet meer verder te kunnen.

Van deze gelegenheid gebruik makend zegde een medelijdende soldaat tot de anderen: “Ge ziet toch dat de ongelukkige man niet verder meer kan; als wij Hem levend vóór de hogepriester moeten brengen, maakt dan de boeien van zijn handen wat losser, opdat hij bij het vallen steun kan hebben.”

Terwijl de bende nu enige ogenblikken stilhield en de gerechtsdienaren de boeien even losser maakten, bood een andere medelijdende soldaat uit een naburige bron Hem wat water te drinken.

(De naburige bron is de bron Gihon, zowat 150 m ten zuiden van de Waterpoort, waardoor de stoet Ofel binnen trekken moet. Van deze bron heeft de poort haar naam).

De soldaat schepte dit water in een uit boombast gedraaide hoorn, zoals de reizigers en soldaten van dat land er dikwijls als drinkschaal bij zich hebben.

Toen Jezus hem enige dankwoorden toesprak, waarin een aanhaling uit de profeten over ‘levend water te drinken geven’ of ‘stromen van levend water’ voorkwam, wat ik niet juist meer weet, (b.v. Jes. 44, 3; 58, 11), haalde Hij zich daardoor een nieuwe vloed van schelden

schimpwoorden op de hals van de kant der begeleidende Farizeeën. Zij beschuldigden Hem van snoeverij en godslastering en snauwden Hem toe zijn gewoon gezwets daar te laten, aangezien Hij voortaan geen dier, laat staan een mens nog te drinken zou geven.

Er werd mij ook getoond dat deze 2 mannen, die zijn boeien losser gemaakt en Hem te drinken geboden hadden, met bovennatuurlijke verlichting begenadigd werden. Nog vóór de dood van Jezus bekeerden zij zich en later voegden zij zich bij de christengemeente. Ik heb geweten welke namen zij nu droegen en ook hoe zij later als leerlingen heetten en bovendien ook het overige en de samenhang van hun geschiedenis, maar het is onmogelijk dat alles te onthouden; het is al te veel.

1819.

Onder telkens nieuwe mishandelingen zette de stoet zich nu weerom in beweging en men begon de beklimming van de heuvelhelling en trok weldra door de poort van Ofel (door de waterpoort).

Hier werd de stoet ontvangen onder groot misbaar (= overdreven gevoelsuiting; gejammer, gehuil, geklaag, geschreeuw, geweën, grote ophef, luid geschreeuw) van de kant der inwoners, die Jezus om zijn weldaden dankbaar verknocht waren. Slechts met de grootste moeite konden Jezus' vijanden de mannen en de vrouwen, die van alle zijden op hen aandrongen, tegenhouden. Zij stroomden toe, wrongen de handen, vielen op hun knieën en riepen met vooruitgestrekte armen: "Laat die man toch los! geef ons die man terug! wie zal ons voortaan helpen, wie ons troosten, wie ons genezen? Geef Hem ons terug! laat Hem vrij!"

Het was hartverscheurend te zien hoe de bleke, ontstelde, doodvermoeide Jezus, met verwarde haren en baard, met een nat, besmeurd en slordig opgeschort kleed, als een arm, machteloos offerdier door onbeschaamde, halfnaakte gerechtsdienaars aan touwen werd vooruit gerukt, door de

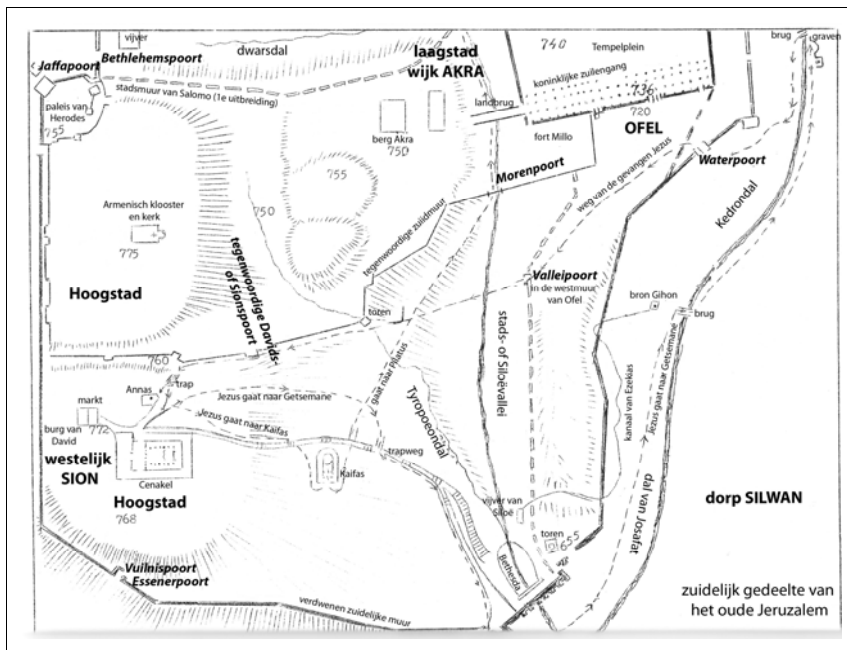
Farizeeën met stokken werd gestoten en onder het geleide van overmoedige soldaten voort gesleurd werd.

Deze laatsten hadden er de handen mee vol om de toestromende, weeklagende, dankbare inwoners van Ofel terug te drijven, want telkens opnieuw wilden zij naar Jezus toe. Zij strekten naar Hem de handen uit, die Hij van lamheid en breuken genezen had; zij verhieven smekend tot Hem hun stem, die Hij van stomheid ontbonden had en zij richtten op Hem hun wenende ogen, waaraan Hij het gezicht weergeschonken had.

Reeds in het Kedrondal hadden allerlei lediggangers op aansporing van de soldaten en van de handlangers van Annas en Kaïfas en van andere vijanden van Jezus zich honend en spottend bij de stoet aangesloten.

Nu verleenden zij hun hulp aan de vijanden van Jezus om de goede inwoners van Ofel te beledigen, te beschimpen en terug te drijven.

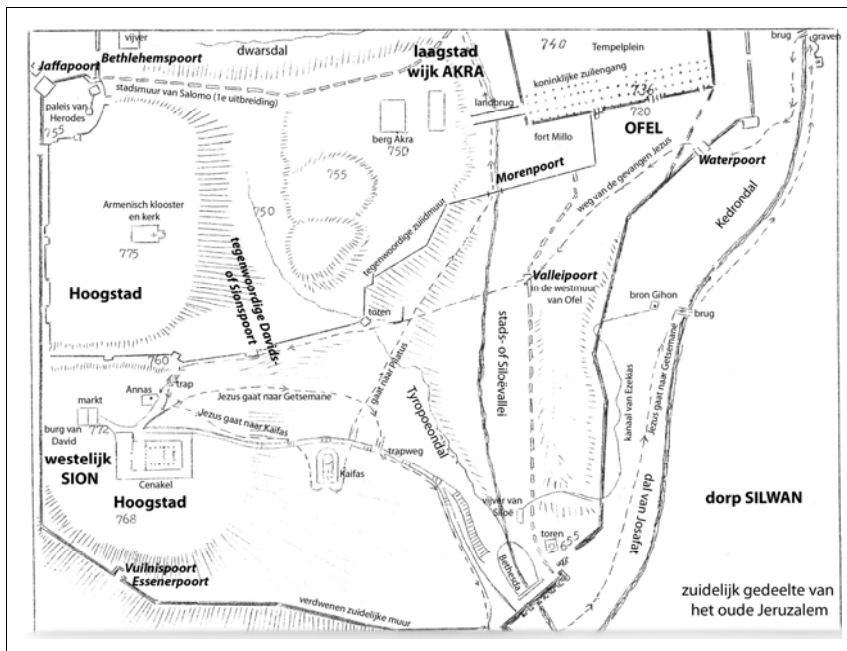
Ofel is een ware heuvel en ik zag het hoogste punt van de wijk in het midden van de heuvel op een open plaats en daar lag allerhande timmerhout en balkenmateriaal opgestapeld als in een timmerplaats. Van hier ging de stoet weer een weinig afwaarts door de poort van een muur (nl. de westelijke stadsmuur van Ofel). De poort ligt 250 m ten zuiden van de zuidwesthoek van het tempelplein en halverwege de helling, want uit deze poort daalt men nog dieper tot op de bodem van de stads- of Siloë-vallei af (zie kaart).

1820.

Toen de stoet door Ofel getrokken was, slaagde men er in de bewoners van die wijk te weerhouden. Men daalde nu een weinig naar het dal af. Rechts lag een groot gebouw, een overblijfsel, als ik me niet vergis, van Salomons bouwwerken. Links (aan het zuidoende van het stadsdal, waar het in het Geënnom- en Kedrondal uitmondt) lag de vijver Bethesda. En zo trokken zij nu steeds westwaarts langs een dalstraat die Millo(-straat) heette.

(Ook na uit het diepe stadsdal opgestegen te zijn, volgde de weg nog een kleine bodemverdieping, zoals de tegenwoordige zuidelijke stadsmuur, die even lager gelegen is dan het noord- en zuidgedeelte van Sion; zie nr. 1806, voetnoot 27 en kaart hierna; ook naar deze kaart verwijzen wij voor de aanstonds te vermelden trappen).

Nu wendden zij zich een weinig zuidwaarts en beklommen hoge trappen naar de berg Sion (het zuidelijk gedeelte) en naar het huis van Annas.

Gedurende heel dit traject hield men niet op Jezus op de schandelijkste manier te mishandelen en te verguizen en het gepeupel dat uit de stad kwam en steeds talrijker werd, verschafte aan de behaagzieke wrede beulen van Jezus telkens een nieuwe welkome gelegenheid om hun dapperheid te tonen door hun beledigingen met verdubbelde wreedheid te herhalen. Van de Olijfberg tot het huis van Annas viel Jezus zevenmaal te gronde.

Nog waren de inwoners van Ofel niet geheel van hun schrik en droefheid bekomen, of een nieuw voorval wekte grotelijks hun medelijden op. De Moeder van Jezus werd door de H. Vrouwen

en vrienden uit het Kedrondal door Ofel geleid naar het huis van Maria Markus, dat aan de voet van de berg Sion lag³². Nauwelijks hadden die goede mensen haar herkend, of zij gaven haar door hun kermen en schreien de ondubbelzinnigste bewijzen van hun deelneming en zij verdrongen elkander zo dicht om haar en haar gezelschap, dat zij bijna door de menigte van die goede vrienden gedragen werd.

Maria was stom van smart. Ook toen men reeds in het huis van Maria Markus aangekomen was, bleef zij sprakeloos tot Joannes daar aankwam. Op de vragen welke zij hem met grote droefheid stelde, verhaalde Joannes haar alle voorvallen, die hij sedert het verlaten van de eetzaal tot op dit ogenblik had meegemaakt. Later leidde men de H. Maagd naar de woning van Marta, die aan de westkant van de stad naast het herenhuis van Lazarus gelegen was. Doch om haar grievender smart te besparen, bracht men haar erheen langs omwegen en vermeed men de wegen waarlangs de stoet met Jezus voorbijgekomen was.

Petrus en Joannes, die de stoet van ver gevolgd waren, snelden, zodra hij de stad binnentrok, naar enige goede kennissen die Joannes onder de bedienden van de hogepriesters had (Joa. 18, 15), om door hun bemiddeling te bekomen dat zij in de gerechtszaal, waar men Jezus nu wilde brengen, toegelaten

---

³² Het huis van Maria Markus. – Hoewel K. het herhaaldelijk noemt en de ligging soms ook aanduidt, helaas te vaag, is het moeilijk het juist te lokaliseren. Het is te zoeken op een geringe afstand van de Waterpoort, bij voorkeur binnen de stad, zoals de passage hier het te verstaan geeft, maar door Sion is dan hier niet de westelijke stadsheuvel te verstaan, maar de tempelberg.

Maria komt de wijk door de Waterpoort binnen, doorkruist enkele straten noordwaarts en komt aan de voet van de tempelberg (= Sion) in de noordelijke verlenging van Ofel, tussen de grond- of steunmuur van het tempelplein en de stadsmuur.

Al K.'s aanduidingen wijzen op deze omgeving. De naam Sion duidde eerst Ofel aan, dan de tempelberg met het heiligdom en ten laatste de uitgestrekte westelijke heuvel; zie fasc. 8, deel 'Jeruzalem', D, nadere beschrijving van het stadsterrein of hoogvlakte.

zouden worden³³. Die kennissen waren een soort van gerechtsboden, die thans de hele stad moesten aflopen om de ouderlingen uit verschillende klassen en nog veel andere aanzienlijken te wekken en tot een gerechtszitting uit te nodigen.

Zij waren bereid de 2 apostelen deze dienst te bewijzen, doch zij wisten er geen ander middel op te vinden dan hun een bodemantel te geven, zoals de hunne en zich door hen te laten helpen om de raadsleden bijeen te roepen. Daarna zouden zij, vermoemd in die mantel, in Kaïfas' gerechtszaal binnengeraken, want men liet er slechts het omgekocht gespuis, soldaten en valse getuigen binnen en men sloot alle overigen, die er niets te maken hadden, buiten.

Daar ook Nikodemus, Jozef van Arimatea en andere welmenende personen leden waren van de Raad, gingen de apostelen dezen uitnodigen en zo had hun tussenkomst tot gevolg dat er in de vergadering ook vrienden van Jezus tegenwoordig waren. Dezen hadden de Farizeeën liever daar niet gezien en vermoedelijk hadden zij met opzet hen ook niet uitgenodigd.

Middelerwijl dwaalde Judas rond als een waanzinnige misdadiger met de duivel aan zijn zijde, bij de steile zuidkant van Jeruzalem, waar, in de Geënnom-vallei, al de afval en vuiligheid van de stad uitgestort wordt en opgehoopt ligt³⁴.

---

³³ Joannes had kennissen bij dienaren. – Volgens Joa. 18, 15 was hij met de hogepriester Kaïfas bekend. Het is dus mogelijk dat de betekenis van dit gezegde is: bekend met dienaren van de hogepriester.

Hieruit zou dan ook weer blijken, zoals uit menig ander geval, dat de Evangelisten weinig belang hechten aan zulke details. Joannes wil alleen de vraag beantwoorden hoe hij tot in het gerechtshof van Kaïfas door kon dringen.

³⁴ Aan de steile zuidzijde van Jeruzalem. – In deze vallei dwaalde Judas rond.

- De Sionberg ten noorden heeft een niveau van 768 m.
- De berg van de kwade raad ten zuiden van de vallei een niveau van 777 m.

Aanstalten van de vijanden van Jezus.

1821.

Boden hadden Annas en Kaïfas aanstonds van de gevangenneming van Jezus op de hoogte gebracht en nu was in hun gerechtshuizen alles in beweging. De zalen werden verlicht en de toegangen met wachten bezet; ambtsboden doorliepen de gehele stad om de raadsliden, de schriftgeleerden³⁵ en allen die bij de zitting zeggingschap hadden, samen te roepen.

Sinds het verraad van Judas hadden velen van hen het huis van Kaïfas niet meer verlaten; zij wachtten daar de uitslag van de onderneming af. Ook de ouderlingen van de 3 klassen der burgerij werden bijeengeroepen, en daar de Farizeeën, Sadduceeën en Herodianen, die uit alle delen van het land voor het paasfeest naar Jeruzalem gekomen waren, zich reeds enkele dagen in de stad bevonden, was het plan om zich van Jezus meester te maken tussen hen en de Hoge Raad besproken, eendrachtig gesmeed en aangenomen.

Zo werden nu ook Jezus' ergste vijanden onder hen, van wie de hogepriester een volledige lijst bezat, tot het gerechtsgeding tegen Jezus ontboden. Meteen ontvingen zij het bevel alle mogelijke bewijzen of getuigenissen, ieder in zijn omgeving, tegen Jezus op

---

De diepe vallei daartussen heet Geënnom-vallei of Gê Hinnom. In die vallei werd al de afval van Jeruzalem uitgestort.

De afvalhoop of heel het afvalterrein beantwoordde aan de belt, ashoop of 'Mezbele' van de dorpen. Een 'Mezbele' werd af en toe in brand gestoken. De overvloedige afval van een grote stad was voldoende om gedurig een vuur aan te houden, zodat dit ravijn een beeld werd van de hel.

De naam Gehenna (afgeleid of Latijnse vorm van Geënnom, Gê Hinnom) is een synoniem van HEL.

³⁵ De raadsheren, schriftgeleerden en anderen. – In het Sanhedrin zetelden 3 soorten van raadsleden: schriftgeleerden, ouderlingen en opperpriesters, d. i. de hoofden van de 24 priestergeslachten.

te sporen, een lijst ervan op te maken en deze naar de rechtszitting mee te brengen.

Alle boze Farizeeën, Sadduceeën en vele andere slechte mensen uit Nazareth, Kafarnaüm, Tirza, Jotapata, Silo (namen die de lezer zich goed herinnert uit Jezus' leven) en velen uit nog andere plaatsen, tegen wie Jezus zich menigmaal vóór al het volk tot hun grote beschaming de waarheid had gezegd, waren nu te Jeruzalem bijeen. Vervuld met wrok, haat en woede, zocht ieder van hen enige ellendelingen op onder de paasgasten uit zijn landstreek, die naar hun woonplaats of stad in afgescheiden groepen kampeerden, en zij kochten hen om met geld om als beschuldigers tegen Jezus op te treden.

Behalve enige tastbare leugens en laster, wist evenwel geen enkele iets anders voor de dag te brengen dan de reeds zo vaak herhaalde en telkens weerlegde beschuldigingen, waarover Jezus hen in hun synagogen steeds opnieuw tot zwijgen had gebracht.

Al deze vijandig gezinde mensen kwamen de een na de ander met de hoogmoedige Farizeeën en schriftgeleerden naar het rechtshuis van Kaïfas. Hun getal werd nog vergroot met een hele massa van leugenaars en valse getuigen uit Jeruzalem zelf.

Hieronder waren een menigte kooplieden die tegen Jezus verbitterd waren, omdat hij hen destijds uit de tempel weggejaagd had; vele opgeblazen leraren, wie Jezus zo menigmaal vóór het volk in de tempel de mond had gestopt, en misschien ook wel velen die het Jezus nog niet vergeven hadden dat Hij als twaalfjarige knaap in zijn eerste onderricht in de tempel, hen van dwaling overtuigd en beschaamd had.

Onder die vijandige getuigen bevonden zich ook onboetvaardige zondaars die Hij niet had willen genezen, hervallen zondaars, die weer ziek geworden waren, wereldgezinde jongelingen, die Hij niet tot leerlingen had willen aanvaarden, op geld bedachte mensen die op de erfenissen van anderen speculeerden en die nog woedend waren, omdat zo grote goederen waarop zij loerden,

door zijn bemoeiingen bestemd werden tot onderstand van de armen.

Voorts misdadigers wier medeplichtigen Hij bekeerd had, losbandigen en echtbrekers, wier minnaressen Hij tot een deugdzaam leven had bewogen, en andere erflustigen die Hij teleurgesteld had door de genezing der rijke bezitters, wier nalatenschap zij begeerden.

Verder waren daar nog als getuigen vele laaghartige, tot alle kwaad omkoopbare vleiers van de genoemden en vele anderen, allen werktuigen van satan, steeds vol woede tegen alles wat deugdzaam en heilig is en bijgevolg nog meer in woede ontstoken tegen de Heilige der heiligen.

Door enige hoofdvijanden van Jezus opgehitst en aangevoerd, kwam dat schuim van een groot gedeelte van het joodse volk dat naar Jeruzalem gekomen was, in beweging en stroomde van alle kanten naar het paleis van Kaïfas toe, om het paaslam, het Lam Gods, dat de zonden van de wereld draagt, om het Lam zonder vlek, het allerzuiverste Lam, van alle misdaden vals te beschuldigen en het te bevleken met de schande van alle zonden, die Het inderdaad op zich had genomen en gedragen om ze uit te boeten en te delgen.

Terwijl nu dat uitvaagsel van het volk samenstroomde om de reine Jezus te bezwadden (= belasteren), werden vele godvruchtige lieden en vrienden van Jezus bedroefd en zeer beangstigd. Niet zeker van wat er gebeurde en niet ingewijd in het mysterie dat zich in dit nachtelijk uur voltrok, liepen zij hier en daar rond, het oor gespitt om te vernemen wat er eigenlijk aan de hand was.

Waar zij jammerklachten lieten ontsnappen, werden zij verdreven; waar zij zich meer beheersten en het zwijgen bewaarden, werden zij achterdochtig bekeken. Andere, welmenende, maar halfslachtige besluiteloze personen werden geërgd, kwamen in

bekoring en begonnen in hun overtuiging te wankelen.
Het getal standvastigen was niet groot.

Toen ging het zoals nog heden: men wil wel een goed christen zijn, zolang het de mensen niet mishaagt en men er eer mee inoogst, zolang het geen offers vraagt, doch men schaamt zich over het kruis, zodra een wereldse omgeving ons gedrag scheel beziet en blameert.

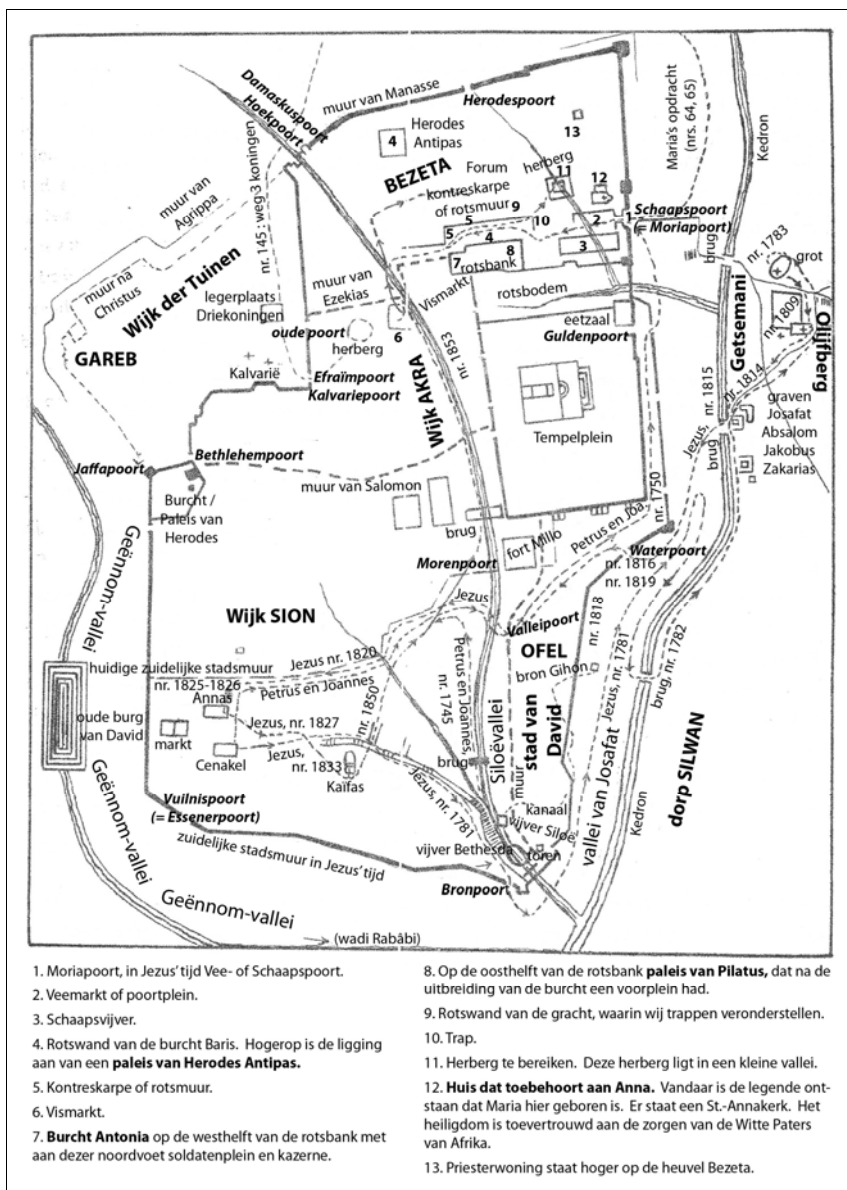
Velen echter werden reeds bij het begin van deze lage, onrechtvaardige, hemelgerende wreedheden tegen Jezus, en tevens door het geduld van de Zaligmaker, die te midden van zoveel leed geen klacht uitte, getroffen in hun hart en dezulken trokken zich moedeloos en zwijgend terug.

Hoe Jeruzalem er uitziet in dit uur.

1822.

De grote, volkrijke stad en de uitgestrekte kampen van de vreemde paasgasten in een wijde omkring hadden, hetzij binnenshuis, hetzij in het openbaar, hun vele gebeds- en godsdienstoefeningen, gebruiken en voorbereidingen tot het feest verricht en waren nu juist ter rust gegaan en ingeslapen, toen het bericht van Jezus' gevangenneming vriend en vijand deed ontwaken. Op alle punten van de stad zag men de personen, die door de hogepriesterlijke boden opgeroepen waren, in beweging komen. Zij snelden, de enen bij de schijn van de maan, de anderen bij fakkellicht, door de straten, die te Jeruzalem 's nachts anders bijna overal verlaten en zeer somber zijn.

Van de meeste huizen immers komen de vensters en de deuren uit op de binnenplaatsen, die in het oosten het toneel zijn van het familieleven (cfr. fasc. 2, nr. 64).

Allen trekken op naar Sion, op welks hoogte fakkellicht schittert en gedruis en geschreeuw weerklinkt. Hier en daar hoort men nog kloppen aan de deuren en de poorten van de voorhoven om de bewoners te wekken. Het rumoer en het lawaai herleven te allen kante in de stad. Men opent, ondervraagt, krijgt een uitnodiging, kleedt zich in allerijl aan en begeeft zich naar Sion.

Nieuwsgierigen of bedienden trekken mee om te zien wat er gaande is, hoe de zaken verlopen en om het aan de thuisgeblevenen te berichten. Ijzeren grendels of houten sluitbalken hoort men met zwaar gerucht achter menige deur weer toeschuiven: de mensen zijn bang en vol vrees voor oproer. Hier en daar komen zij buiten de deur om aan bekende voorbijgangers nieuws over het gebeuren te vragen. Soms springen voorbijgangers haastig binnen bij degenen die van hun gezindheid zijn.

Men hoort allerlei uitlatingen, die door haat en leedvermaak ingegeven zijn, gelijk men in soortgelijke omstandigheden ook nog heden te horen krijgt. Zo zegt daar een: Lazarus en zijn zusters zullen nu ondervinden met Wie zij zich ingelaten hebben. Joanna Chusa, Suzanna, Maria Markus en Salome zullen zich ook te laat berouwen over hun dweepzucht. En hoe zal Serafia, de vrouw van Sirach, zich nu vernederd voelen voor haar man, die haar zo dikwijls haar vriendschap voor de Galileeër verweten heeft. Al de aanhangers van die dweper, die onrustzaaier, zagen steeds zo medelijdend neer op allen die hun gevoelens niet deelden. Nu zal menigeen niet weten waar zich van schaamte te verbergen. Nu laat niemand zich zien om mantels, sluiers en palmtakken onder zijn voeten en onder zijn lastdier te spreiden. Die schijnheilige huichelaars, die zich steeds beter waanden dan alle overigen, zullen nu ook wel een onderzoek te doorstaan krijgen en loon naar werken ontvangen, want zij zijn allen in de onderneming van die Galileeër betrokken. Zijn zaak had reeds dieper wortel geschoten dan men vermoedde.

Ik ben benieuwd welke houding Nikodemus en Jozef van Arimatea zullen aannemen; reeds lang heeft men geen vertrouwen

meer in hen; zij zijn het met Lazarus eens, doch zij zijn voorzigtiger dan die andere naïeve dweepers. Nu zal er in heel die zaak, die het hele land reeds lang in spanning houdt, wel klaarheid komen.

Op dergelijke manier hoort men vele mensen spreken, die verbitterd zijn tegen enige met Jezus bevriende families en in het bijzonder tegen de H. Vrouwen, die zonder menselijk opzicht Jezus aanhangen en niet vrezen om in het openbaar voor Hem te getuigen. Op andere plaatsen wordt het bericht van Jezus' gevangenneming kalmer en waardiger ontvangen. Sommigen schrikken, anderen zuchten eenzaam en weer anderen zoeken heimelijk een gelijkgezinde vriend op om hun hart bij hem uit te storten. Doch slechts weinigen wagen het hun medelijden en hun gevoelens tegenover Jezus openlijk en beslist te kennen te geven.

1823.

In de stad is men evenwel nog niet overal ontwaakt, doch alleen daar waar de bode de uitnodiging van de hogepriester tot de gerechtszitting bestellen en waar de Farizeeën hun valse getuigen opzoeken en vooral is men wakker in de straten die uitkomen op de hoofdweg die naar Sion voert. Het is alsof men op de meest verschillende punten van Jeruzalem vonken van woede en haat ziet ontbranden en door de straten vliegen. Op hun weg ontmoeten zij er andere, waarmee ze zich verenigen en allen samen vormen tenslotte een vuurstroom, die zich opwaarts beweegt langs de helling van Sion en in het rechtshuis van Kaïfas uitmond.

In sommige plaatsen van de stad is het nog betrekkelijk rustig, doch ook daar ontwaakt stilaan het leven. De overheden van de Romeinse bezetting nemen geen werkdadig deel in hetgeen voorvalt, doch zij hebben hun posten versterkt, hun troepen samengetrokken en slaan de loop der gebeurtenissen zeer oplettend gade.

Wegens de grote volkstoeloop in de paastijd houden zij zich bij deze gelegenheid niet alleen kalm en bedaard, doch vooral waakzaam. De Joden die nu op de been zijn, vermijden de standplaatsen der Romeinen, want als Farizese Joden hebben zij er het land aan, hun wachtroep te moeten beantwoorden.

Ongetwijfeld hebben de hogepriesters Pilatus laten weten waarom zij Ofel en een gedeelte van Sion door soldaten hebben laten bezetten, doch zij en hij hebben geen vertrouwen in elkander.

Ook Pilatus slaapt niet, doch ontvangt allerlei berichten en geeft bevelen. Zijn vrouw ligt te bed in een diepe onrustige slaap gedompeld; zij zucht, weent, slaakt angstkreten: het is alsof zij angstige dromen heeft. Zij slaapt, maar verneemt toch veel, veel meer dan Pilatus.

Nergens in de stad is de deelneming in Jezus' lijden en het medelijden zo ontroerend als bij de arme tempeldienaren en dagloners die de heuvel Ofel bewonen. Zij werden in de stille nacht zo onverwacht door het soldatenrumoer uit hun slaap opgeschrikt. Zij zagen hun heilige Leraar en Weldoener nu tussen zich doortrekken, verguisd en mishandeld, Hem, die hen zo dikwijls getroost, met aalmoezen ondersteund en zovelen van hen genezen had. Het leek hun een afgrijselijk en verschrikkelijk droomgezicht. Kort daarop werd hun medelijden en droefheid vernieuwd en vermeerderd door het zien van de bedroefde Moeder van Jezus, die met haar vriendinnen op haar beurt hun wijk doorkruiste!

Ach! het was in waarheid een hartverscheurend gezicht de smartvolle Moeder van Jezus met haar vriendinnen, verschrikt en opgejaagd, op dit uur zo ongewoon voor die H. Vrouwen, behoedzaam door de stad te zien trekken, straat in straat uit, van vriendenhuis tot vriendenhuis. Niet zelden moesten zij bij het naderen van een ruwe, schaamteloze, voorbijtrekkende groep zich verbergen en in hoeken, waar zij konden, een bergplaats zoeken. Dan weer werden zij als publieke vrouwen beschimpt (omdat zij vrouwen zijnde, zich na zonsondergang op straat bevonden).

Dikwijls vernamen zij gesprekken, die door leedvermaak ingegeven waren, doch zelden een woord van medelijden met Jezus.

Toen zij dan eindelijk het verblijf dat het doel van hun nachtelijke tocht was (nl. het huis van Marta niet ver van de Hoekpoort) bereikt hadden, vielen zij allen van vermoeienis en droefheid wenend neer. Zij vouwden krampachtig hun handen van smart, ondersteunden mekaar, zochten troost in omarming of gingen stom van verdriet ergens in een hoek eenzaam neerzitten, het hoofd omsluierd en op de knieën gesteund. Dan wordt er op de deur geklopt; zij luisteren met opgehouden adem; het is een zacht en schuchter kloppen; dit zal een vriend zijn, een vijand klopt woest. Zij openen, maar toch nog al beven; ja, het is een vriend; het is een dienaar van een vriend van de Meester; zij verdringen elkaar rond hem met vragen, doch het antwoord vermeerdert hun smart. Deze smart laat hun geen rust; zij kunnen onmogelijk hier binnen blijven; zij ijlen weer de straat op om de laatste voorvallen te vernemen en na zulk een tocht keren zij telkens met verdubbelde droefheid terug.

1824.

De meeste apostelen en leerlingen van de Heer dwalen angstig rond in de valleien rond Jeruzalem (Gê-Hinnom- en Kedronvallei) en houden zich schuil in de grotten van de Olijfberg (en van de berg ten zuiden van het Hinnomdal). Wanneer er 2 elkaar nu in het donker ontmoeten, schrikken zij beiden op, doch na elkaar herkend te hebben, informeren zij fluisterend naar de laatste berichten; het minste geritsel of een naderende stap doet hen vreesachtig het gesprek onderbreken. Telkens veranderen zij van schuilplaats en komen dan weer afzonderlijk nader bij de stad. Anderen sluipen in de kampen van de paasgasten bij kennissen uit hun gewest om inlichtingen in te winnen of om enigen van hen als verkenners naar de stad te sturen.

Nog anderen bestijgen de Olijfberg en volgen onrustig het voortbewegen van de fakkels op Sion. Zij spitsen hun oren naar

het rumoer in de verte, maken allerlei treurige veronderstellingen en dalen vervolgens weer naar de vallei af met de hoop daar zakelijker nieuws te vernemen.

De stilte van de nacht wordt meer en meer verdrongen door het aangroeiend rumoer in en om het gerechtshuis van Kaïfas. De hele wijk schittert in de lichtgloed der fakkels en laaiende pekpannen. Rondom Jeruzalem hoort men het geloei en het gebrul van de ontelbare last- en offerdieren in de kampementen van de talrijke vreemdelingen. Er is iets bijzonder ontroerends in het hulpeloos, gelaten geblaas van de ontelbare lammeren die morgen geslacht zullen worden. Hoe doorsnijdt dit onschuldig geblaas de nachtelijke stilte.

Doch slechts één Lam zal geslacht worden, dat zelf zijn dood gewild heeft. Het zal zijn mond niet openen, evenals het ter slachtbank gevoerde schaap en het lam dat stom blijft voor zijn scheerder. Dit Lam is het zuiver en onbevlekt Lam Gods, Jezus Christus.

Geheel dit nachtelijk stadsbeeld wordt overwelfd door een wonderlijk angstwekkende hemel: de maan drijft daar onheilspellend, als dreigend, door sombere vreemde vlekken verduisterd, als ziek en ontsteld. Men zou zeggen dat zij vreest tot haar volheid te komen, want dan zal de moord op Jezus voltrokken zijn.

Buiten de stad aan de zuidkant, in het steile Hinnomdal zwerft Judas Iskariot, de verrader, rond. Door zijn gefolterd geweten voortgezweept, zoekt hij akelige, eenzame en ontoegankelijke plaatsen op tussen allerlei afval, onreinheden en wegwerpselen. Hij is geheel alleen, schrikt en vlucht voor zijn eigen schaduw, voortgedreven door de duivel.

Overigens zwerven ook elders overal in en om de stad de boze geesten bij duizenden rond; onvermoeid drijven en stuwen zij de mensen tot zonde. De hel is als losgelaten en wil overal zonden doen bedrijven.

Het Lam voelt de last gedurig verzwaren; de steeds groeiende woede en razernij van satan verdubbelt; hij stort zichzelf in onzekerheid en verwarring. Het onschuldige Lam neemt het gewicht van al dat kwaad op zich, doch satan wil de zonde: zo deze rechtvaardige ook al zelf niet valt en de bekeringen tegen Hem niets vermogen, dan zullen ten minste zijn vijanden zich aan Hem vergrijpen en zondigend hun eigen verderf bewerken.

Alle engelen dobberen als het ware tussen blijdschap en droefheid; zij zouden vóór de troon van God willen bidden om Jezus hulp te mogen bieden, doch kunnen slechts met verbazing en bewondering het grootse werk van Gods barmhartigheid en rechtvaardigheid aanbidden, dat wonderwerk dat in 's Hemels Heilige der heiligen van eeuwigheid bestond en nu in de tijd op aarde in vervulling begint te gaan (Efez. 3, 9), want ook de engelen **geloven**

in God, de Vader almachtig, Schepper van Hemel en van aarde, en

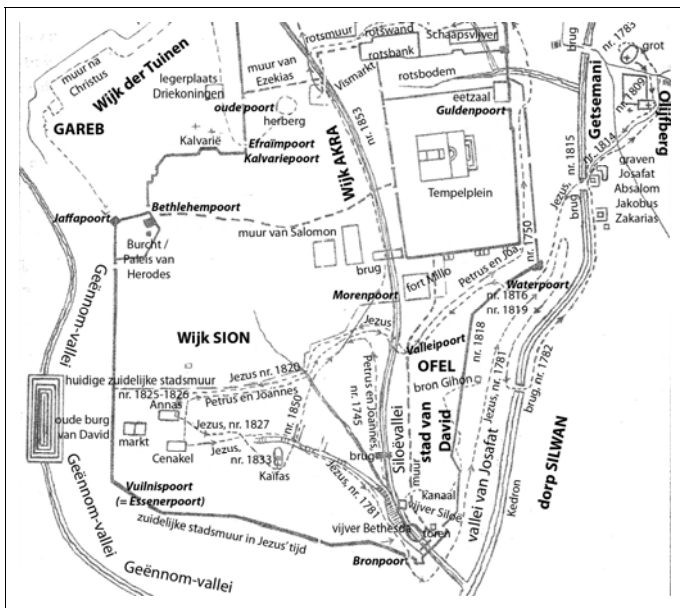
**in Jezus-Christus, zijn enige Zoon, onze Heer,
die ontvangen is van de H. Geest en
geboren uit de Maagd Maria,
die zijn groot lijden begint deze nacht onder Pontius Pilatus
en die morgen gekruisigd, gedood en begraven zal worden,
die ter helle zal nederdalen en
de derde dag verrijzen van onder de doden,
die opklimmen zal ten hemel, waar Hij troont aan de
rechterhand van God zijn almachtige Vader en
die van daar weerkeren zal om te oordelen levenden en
doden.**

**Want ook zij geloven in de H. Geest,
in een heilige en algemene Kerk,
in de gemeenschap van de heiligen,
in de verrijzenis van de lichamen en in het eeuwige leven.
Amen.**

Al het voorgaande is maar een klein gedeelte van de waarnemingen en indrukken, die een arm, zondig hart met angst, berouw, troost en medelijden tot barstens toe moesten vervullen, toen het, als het ware om enige verlichting te vinden, zijn beschouwingen gedurende enige minuten afwendde van de gruwelijke gevangenneming en wegvoering van Jezus om ze te vestigen op Jeruzalem, zoals het er uitzag in deze hoogerstige middernacht van de eindige tijden, op het uur waarop Gods oneindige rechtvaardigheid en zijn oneindige barmhartigheid elkander ontmoetten, omarmden, elkander doordrongen, zich met elkander vereenzelvigden en het heiligste werk van de gods- en mensenliefde begonnen, nl. de bestraffing van de zonden der mensen op de Godmens, hun verdelging en uitboeting in zijn Bloed. Zo was het dus overal gesteld op het ogenblik dat de lieve Verlosser vóór Annas gebracht werd.

***

Hier, omstreeks middernacht, kunnen wij de 30^e laten beginnen.

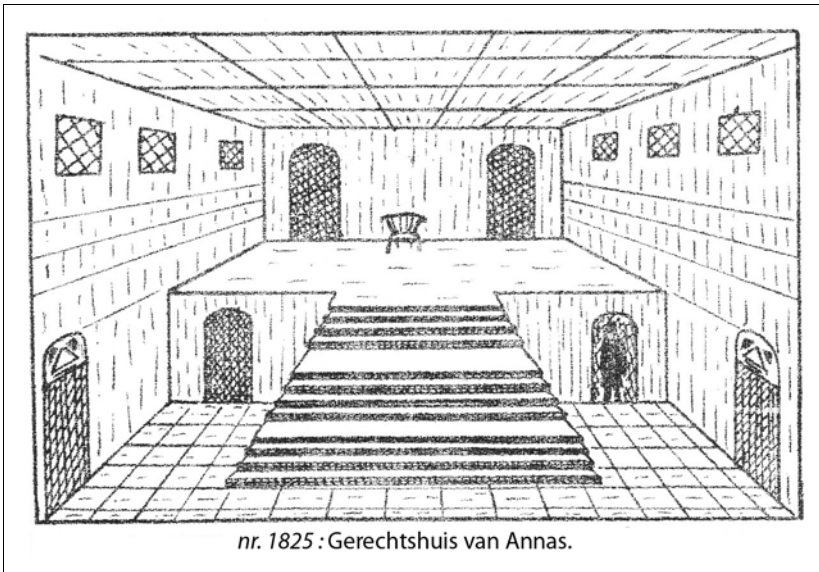

Jezus voor Annas (Joa. 18, 19-23).

1825.

30 maart = 14 Nisan; Goede Vrijdag, daags vóór de joodse Pasen. –

Omstreeks middernacht werd Jezus over een verlicht voorplein het paleis van Annas binnengeleid en in een zaal gebracht, die zo groot was als een kleine kerk. Omringd van 28 raadsheren zat Annas tegenover de hoofdingang op een verhoog, waaronder men aan weerskanten kon doorgaan (naar een achterzaal). Aan de voorkant van het verhoog leidde een hoge trap, die meerdere bordessen of trapvloertjes telde, tot de zetel van Annas. Dit gerechtsverhoog bereikten de raadsleden van uit een achterste binnenzaal van het gebouw door een deur.

Jezus, die nog omringd was door een deel van de soldaten die Hem gevangen genomen hadden, werd door de gerechtsdienaars die Hem opleidden, bij de koorden enige

treden omhoog gesleurd. Het overige van de zaal stond vol soldaten en allerlei gespuis. Men zag er Joden die Jezus voortdurend beschimpten en hoonden, vele dienaren van Annas en tenslotte een groot aantal valse aanklagers en beschuldigers. Annas had ze allen bij elkaar geraapt en daarna zouden zij, dezelfde rol vervullend, ook optreden in het gerechtshof van Kaïfas.

Met het grootste ongeduld dat hij nauwelijks kon bedwingen, wachtte Annas de komst van Jezus af. Leedvermaak, haat, sluwheid en verachting straalden uit zijn aangezicht. Hij was nu het hoofd of de voorzitter van een zekere raad en hield hier zitting met zijn commissie, die tot taak had te waken over de zuiverheid van de leer en de schenners ervan bij de hogepriester aan te klagen (zie nr. 1827, voetnoot 36).

Jezus stond daar, bleek, afgebeeld, uitgeput, met neergeslagen ogen en zwijgend vóór Annas. Zijn klederen waren nog doornat en beslijkt, zijn handen geboeid en Hij zelf vastgehouden bij de touwen door de beulen.

Annas, een magere, oude booswicht met dunne baard, vol verachting en koele joodse hoogmoed, hield zich alsof hij van de hele zaak niets had afgeweten en alsof hij in de hoogste maat verwonderd was dat de hem aangemelde gevangene niemand anders was dan de beroemde Jezus van Nazareth.

Zijn toespraak tegen Jezus, die ik niet woordelijk kan citeren, kwam naar haar inhoud ongeveer op het volgende neer: “Zozo! kijk wie wij de eer hebben daar te zien, Jezus van Nazareth! Inderdaad! Waar zijn nu uw leerlingen? heel die grote aanhang? Hoe staan de zaken nopens uw koninkrijk? Waar blijft het? Het schijnt dat uw onderneming niet naar wens is verlopen, maar een andere wending heeft genomen dan U verwacht hadt, is het niet? Uw versmaden en vertreden van Gods Wet heeft een einde genomen. Te lang heeft men lijdelijk toegezien, doch eindelijk begrepen dat de maat vol was en het uit moest zijn met dat lasteren van God, het beledigen van de priesters en het

schenden van de sabbat. Wie zijn uw leerlingen en waar zijn zij op dit ogenblik? Waarom blijft gij zwijgen? Spreek toch, onruststoker volksverleider! Hebt Gij het paaslam reeds niet gegeten op een ongewone wijze, op een ongewone tijd en in een ongewoon huis? Wilt Gij een nieuwe leer invoeren? Wie heeft U het recht gegeven om als leraar op te treden? Waar hebt U gestudeerd? Spreek! wat is dit voor een leer die alles in rep en roer zet. Spreek! verklaar het! Wat is uw leer?"

1826.

Nu hief Jezus het vermoeide hoofd op, zag Annas aan en sprak: "Steeds heb Ik in het openbaar gesproken voor al wie het horen wilde. Altijd heb Ik geleraard in de tempel en in de synagogen, waar alle Joden samenkomen. Ik had niet nodig iets in het geheim te zeggen. Waarom dus ondervraagt gij Mij? Vraag aan degenen die Mij gehoord hebben, wat Ik tot hen gesproken heb, zij weten het!"

Bij deze woorden van Jezus verschenen op het gelaat van Annas gevoelens van verontwaardiging en verachting.

Een laaghartige gerechtsdienaar en vleier van de hogepriester zag de verlegenheid en ontsteltenis van zijn meester, en, daar hij naast Jezus stond, gaf hij Hem, in de hoop zijn heer genoeg te doen, met zijn vuist die met ijzer gepantserd was, een slag in het aangezicht, terwijl hij snauwde: "Waagt Gij het zó te antwoorden aan de hogepriester?"

Door het geweld van de slag geschokt en door de tegelijk trekkende en stotende beulen gerukt, viel Jezus zijwaarts op de treden neer. Het bloed vloeide van zijn aangezicht.

De zaal roezemoesde van morrend gegrom, gejuw, gehoon, gelach en beschimping.

Onder mishandelingen rukten de gerechtsdienaars Jezus weerom overeind, *waarna de Heer bedaard en met*

kalme waardigheid zeide: “Indien Ik verkeerd gesproken heb, bewijs het dan en heb Ik goed gesproken, met welk recht slaat gij Mij?”

Annas was door de waardige rust van Jezus ten zeerste verbitterd en hij verzocht nu alle aanwezige aanklagers te zeggen wat zij uit Jezus’ eigen mond hadden gehoord, aangezien Hijzelf dit begeerde.

Op deze woorden barstte het gepeupel uit in allerlei verwarde kreten, lage valse beschuldigingen en grove beledigingen: “Hij heeft gezegd dat Hij een koning is, dat God zijn Vader is en dat de Farizeeën overspelers zijn. Hij ruit het volk op, doet genezingen op de sabbat door de duivel. De lieden van Ofel hebben Hem als razende verblinden omringd om Hem te verdedigen: zij hebben Hem hun Redder, hun Profeet genoemd; Hij laat zich Gods Zoon noemen, Hij beweert door God gezonden te zijn, Hij roept ‘Wee’ over Jeruzalem; voorspelt in zijn onderrichtingen de ondergang van de heilige stad, onderhoudt de vastens niet, trekt rond met grote scharen volk! Hij eet met de onreinen, de heidenen, de tollenaars en zondaars en gaat met overspelige en andere slechte vrouwen om. Zojuist heeft Hij aan iemand die Hem bij de (Water-)poort van Ofel te drinken gaf, gezegd dat Hij hem het water van het eeuwige leven zou geven en dat hij geen dorst meer zou krijgen. Hij brengt het volk op een dwaalspoor door zijn geheimzinnige, dubbelzinnige woorden. Hij verkwist het goed van anderen, vertelt allerhande leugens over een toekomstig Rijk.”

Nog meer zulke dingen brachten zij tegen Hem in.

1827.

Al deze beschuldigingen wierp men de Heer ordeloos voor de voeten. Zijn aanklagers traden op Hem toe en zegden ze Hem dicht in het aangezicht en voegden er verwijten aan toe.

De gerechtsdienaars stieten Hem ondertussen heen en weer met de uitdaging: “Spreek nu! Antwoord!”

Ook Annas en de raadsleden voegden hun spotternijen bij deze beledigingen en zeiden o.m. “Daar horen wij nu zijn diepzinnige leer! Wat hebt U te antwoorden? Zozo, is dát die openbare leer, waar het land vol van is? Hebt U dan met niets hier voor de dag te komen? Zijt U opeens stom geworden? Hebt U hier geen bevelen te geven, o Koning? Bent U een godsgezant, bewijs dan Uw zending!”

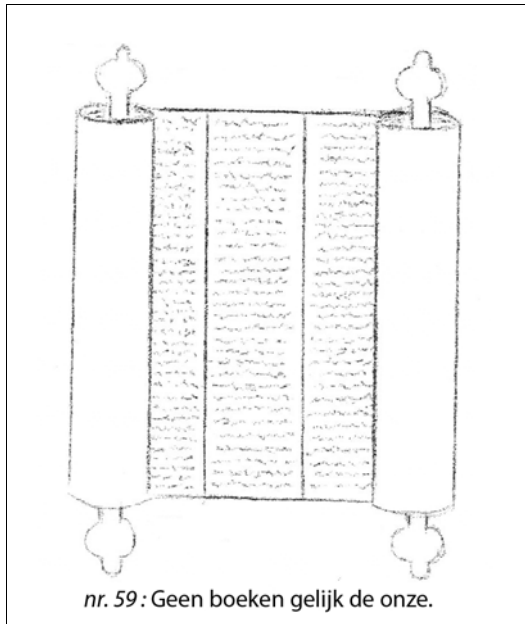
Op ieder zulk een toesnauwing van Annas of van een raadslid volgde een trekken, slaan, stoten en honen van de kant der beulen en omstaanders, die allemaal graag gedaan zouden hebben gelijk de booswicht die Jezus een vuistslag had gegeven.

Jezus wankelde heen en weer en Annas zegde Hem vol koude verachting: “Wie zijt Gij toch eigenlijk? Wat voor een koning, wat voor een gezant zijt Gij? Ik heb altijd gemeend dat U maar de roemloze, onbekende zoon zijt van een eenvoudige timmerman. Of bent U wellicht Elias die op een vuurwagen ten hemel gestegen is? Men zegt dat hij nog leeft en dat ook Gij U onzichtbaar kunt maken en dat Gij inderdaad soms ontsnapt zijt! Of bent Ge wellicht zelfs de profeet Malakias? Gij hebt immers bij elke gelegenheid zijn voorspellingen gehanteerd en ze grootsprakerig op U zelve toegepast! Ook van deze profeet heeft men verwaand beweerd dat hij geen vader gehad heeft, een engel geweest zou zijn en niet gestorven is. Een prachtige gelegenheid voorwaar voor een bedrieger om zich voor die profeet uit te geven. Zeg ons nu eens wat voor koning U zijt. Een ander woord van U is ook dit: ”Hier is meer dan Salomo!” Welnu, ik wil U de titels van uw waardigheid en Rijk niet langer ontzeggen.”

Nu liet Annas zich een strook papyrus overhandigen van ongeveer drie vierde el lang en 3 vingers breed. Hij legde het op een hem voorgehouden schrijffplankje en schreef daarop met een rieten pen een hele reeks grote letters, die elk een beschuldiging tegen Jezus betekenden (cfr. fasc. 2, nr. 59, voetnoot 123).

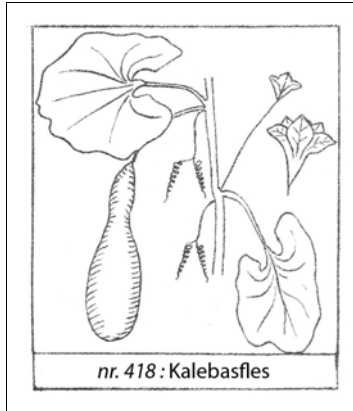

nr. 132 : Plankjes in de ene hand,
waarop zij iets noteerden.

nr. 59 : Geen boeken gelijk de onze.

Dan rolde hij het stuk papyrus op, stak het in een uitgeholde kalebas (cfr. fasc. 13, nr. 418, voetnoot 180).

Deze niet grote kalebas sloot Annas van boven met een stop en maakte ze vast aan het uiteinde van een rietstok. Dan liet hij dit riet Jezus toereiken, terwijl hij met koelbloedige haat tot de Heer zei: “Hier heeft uw Majesteit dan de scepter van zijn koninkrijk. Al uw titels, waardigheden en rechten zijn daarin bevat. Breng die nu naar de hogepriester, opdat ook hij uw zending daaruit verneme, uw Rijk erkenne en U naar rang en waardigheid behandle. Dienaren, boeit Hem de handen en brengt deze Koning vóór de hogepriester.”

De handen van Jezus had men vroeger losgemaakt en nu bond men Hem die kruisgewijs opnieuw vóór de borst; men had er vooraf de spotscepter, die de aanklachten van Annas behelsde, in bevestigd. Zo leidde men nu de Heer onder hoongelach en allerlei beledigingen en versmadingen uit de rechtszaal van Annas naar Kaïfas.³⁶

---

³⁶ Jezus wordt eerst naar Annas geleid, daarna naar Kaïfas? Waarom?

- Kaïfas schijnt in de tijd van Jezus' lijden wel de dienstdoende hogepriester geweest te zijn. Hij was dit vanaf het jaar 18 tot 36.
- Annas was het geweest vanaf het jaar 6 tot 15.

Hoe dan de omstandigheid te verklaren dat Jezus eerst naar **Annas** geleid werd en ook dat het Evangelie aan Annas de naam hogepriester geeft?

Zie hierover een eerste woord in fasc. 18, nr. 734, voetnoot 362.

De exegeten geven als reden op dat hij hogepriester WAS GEWEEST en nog steeds groot aanzien genoot bij het volk en een werkelijke invloed uitoefende op de hogepriester Kaïfas, die zijn schoonzoon was; hij genoot de eer die men in het moderne spraakgebruik zou weergeven met de titel ere-hogepriester.

Onze K. geeft waarschijnlijk een raker antwoord, wanneer zij zegt:
“Hij stond aan het hoofd van een Raad, belast om op de zuiverheid van leer te waken en om de schenners en overtreders van de orthodoxe leer bij de hogepriester en het Sanhedrin aan te klagen.”

Dit schijnt een afdoende antwoord te zijn op de moeilijkheid van de exegeten.

In deze veronderstelling was het noodzakelijk dat Jezus eerst bij Annas gebracht werd, daar men Hem in gebreke verlangde te vinden wat de orthodoxie betreft. De raad om de orthodoxie te beschermen was een soort ondergeschikte rechtbank naast het Sanhedrin, met een beperkte, doch belangrijke bevoegdheid. Mogelijk is deze Raad het klein Sanhedrin, samengesteld uit 23 leden, met de bevoegdheid om te oordelen over gedingen en misdrijven van mindere omvang tegen de godsdienst.

Hij had ook een vergaderzaal bij of boven de oostelijke poort van het voorhof van de vrouwen. (cfr. Guide, 200; deze laatste zaal vermeldt ook K. in nr. 2182.

Zij kent aan deze vergadering 28 leden toe; deze opgave kan foutief zijn, of ook juist, naar gelang het aantal leden onbestendig was, of naar gelang deze of die persoon er bij gerekend werd.

Met de bewering van K. dat die Raad over de **zuiverheid van leer** te waken had, stemt treffend het feit overeen dat Annas, volgens Joa. 18, 19, Jezus feitelijk ondervraagt over zijn leer.

Alles samen verklaart dit voldoende waarom Jezus eerst voor Annas verschijnt, ook waarom het Evangelie hem hogepriester noemt, daar hij hierdoor deelde in de macht van de hogepriester en een werkelijke hogepriesterlijke macht uitoefende.

Over Jezus' verschijnen vóór Annas is er sprake in de volgende evangeliepassages: Mt. 26, 57; Mk. 14, 53; Lk. 22, 54; cfr. 3, 1-2; Joa. 18, 13. 19. 22. 24.

Ook uit Flavius Josephus blijkt dat de dienstdoende hogepriester niet Annas was. Het is niet absoluut uitgesloten dat beiden mekaar verstonden en het ambtswerk onderling verdeelden, hoewel dit in strijd zou zijn met Wet en gewoonten.

Jezus wordt naar Kaïfas geleid.

Toen Jezus naar Annas gebracht werd, had Hij het huis van Kaïfas reeds aan zijn ene kant laten liggen (nl. links) en de richting die men nu volgde om Hem naar dat huis terug te brengen, beschreef de lijn van een driehoek. Het huis van Kaïfas was nauwelijks driehonderd schreden van dat van Annas³⁷.

³⁷ Afstand tussen de 2 gerechtshoven. – Men kan hem inderdaad schatten op 300 stappen, aangezien de afstand tussen het Cenakel en Kaïfas' huis 200 m bedraagt en Annas' gerechtshuis een 60-tal m ten noorden van het Cenakel gelegen is.

Brentano noteert bij deze passage:

“Om de afstand te bepalen zegde de vertellende: “Ongeveer zover als van mijn woning tot het huis van H.K. Rath M.” Steunend op een herinnering schat ik deze afstand op ten hoogste 300 schreden.”

Op zijn gevangennemingweg had Jezus Kaïfas' rechtshuis aan zijn ene kant laten liggen, zegt K., nl. links wat te zien is op de kaarten waarop deze weg uitgestippeld is.

Met deze weg vormde Jezus' weg van Annas naar Kaïfas een driehoek, zegt ook nog K., wat eveneens juist is.

De weg liep deels tussen muren en rijen kleine gebouwen, die tot het rechtshuis van Kaïfas behoorden; hij was verlicht met vuurpotten op palen geplaatst³⁸; het krioelde er van roepende en razende Joden. De soldaten hadden moeite om er zich een weg te banen en het volk in bedwang te houden. Zij die Jezus bij Annas beledigd hadden, herhaalden nu voor het volk op hun manier de spotwoorden en schimpnamen die Annas Hem toegestuurd had. De Zaligmaker werd opnieuw de gehele weg gehoond en mishandeld. Ik zag hoe allerlei gewapende gerechtsdienaren enkele groepjes mensen, die met de smarten van de Zaligmaker medelijden schenen te hebben, wegjoegen en hoe zij aan anderen

---

³⁸ Zijn weg liep tussen kleine gebouwen, behorend tot het gerechtshof. Dit wordt door de volgende ontdekking bevestigd: 30 meter ten westen van de plaats, waar het gerechtshuis teruggevonden werd, vond men de bovendrempel van de deur ener kamer of zaal, die een godsdienstige bestemming had. Op die plek vond men een collectie ronde inhoudsmaten voor vloeistoffen, die, zoals de drempel, een gewijd karakter vertoonden en thuishoorden, hetzij in de tempel, hetzij in het ambtshuis van de hogepriester (Suppl. D.B. Eglise 2, c. 745 enz.).

Zonder twijfel waren die voorwerpen gebleven op de plaats waar men ze bewaarde of gebruikte. Mogelijk waren het de heilige modelmaten, waarnaar de H. Schrift zo dikwijls verwijst en waarnaar de gebruikelijke maten aangepast moesten worden om vervalsing te voorkomen. Hieruit blijkt dat Kaïfas' gerechtshuis bijgebouwen had, die zich in westelijke richting ten minste 30 m ver verlengden.

Tussen deze bijgebouwen, die volgens K. maar klein waren, ziet zij Jezus naar Kaïfas gaan. Al deze bijzonderheden van K. en nog andere, verder te noemen, bevestigen de vereenzelviging van Kaïfas' gerechtshof met een ruïne, die gevonden werd in de tuinen van het klooster der paters Assumptionisten halverwege de oostelijke helling van Sion. Aanstonds zal K. het gerechtshof van Kaïfas beschrijven. Het is onnodig dat wij haar woorden omschrijven, want ze zijn niet te verduidelijken.

Haar beschrijving hebben wij in tekening omgezet en naar deze tekening verwijzen de cijfers tussen haakjes. Men onderscheide op het grondplan de benedenste helft, die de gelijkvloerse plaatsen weergeeft, terwijl de bovenste helft de bovengrondse zaal enigszins verwaarloost en de indeling van de kelders en de gevangnissen weergeeft. De tekening in perspectief geeft alleen het voorste gedeelte weer en toont niet de achterzaal.

Nu K.'s beschrijving.

die zich door hun verguizingen en beschuldigingen onderscheidden, geld gaven en hen met hun kameraden in het gerechtshof van Kaïfas binnenlieten.

Het gerechtshof van Kaïfas.

1828.

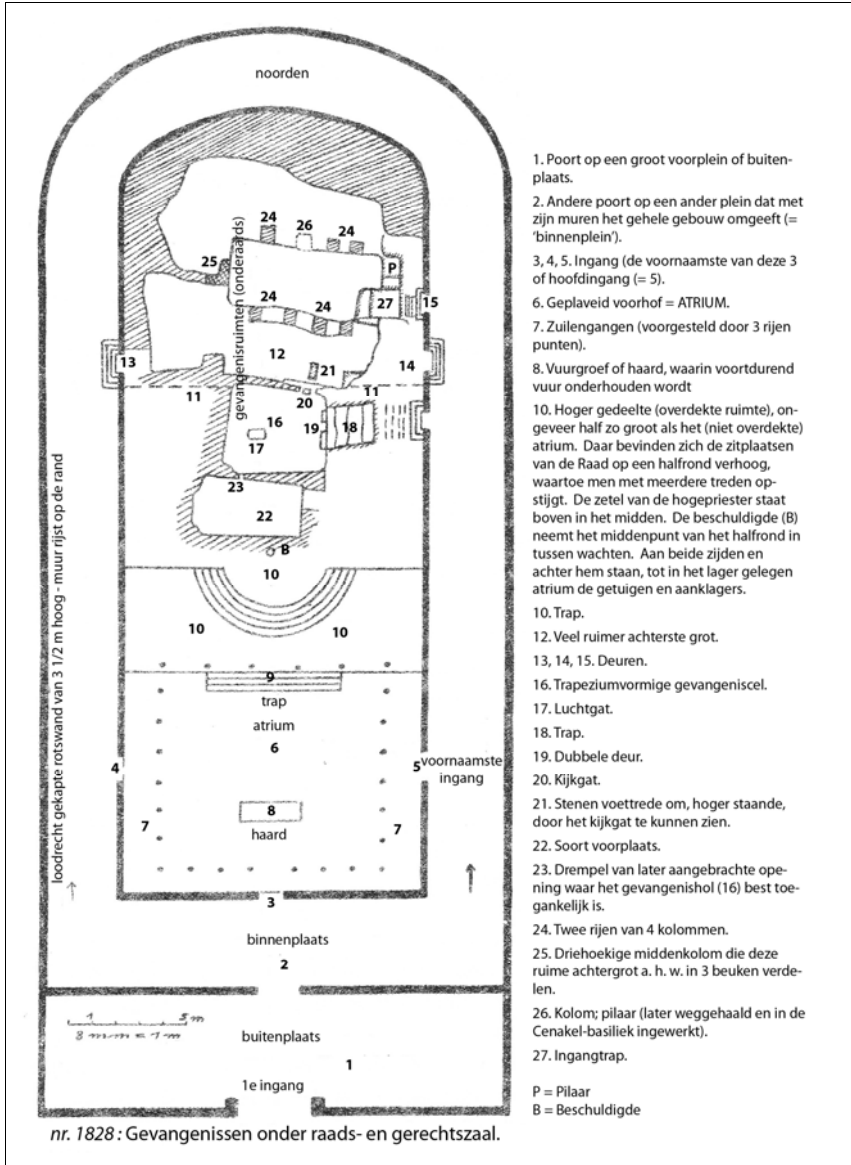
Om in het rechtshuis van Kaïfas te komen, treedt men eerst door een poort (1, zie op Plattegrond) op een groot voorplein of buitenplaats. Dan komt men weer door een andere poort (2) op een ander plein dat met zijn muren het gehele gebouw omgeeft. (Wij zullen dit laatste voortaan 'binnenplein' noemen).

Het huis is meer dan tweemaal zo lang als breed.

Het voorste deel (van het huis) vormt een voorhof, dat aan 3 kanten door zuilengangen omringd is (voorgesteld door 3 rijen punten, 7, 7) en in het midden een dakloze ruimte onder de blote hemel vormt. Dit voorhof is geplaveid en wordt ATRIUM genoemd (6). Het heeft aan 3 zijden een ingang (3, 4, 5) en de voornaamste van deze 3 of hoofdingang (5) is in de lange zijde van het huis; (de andere 2 ingangen zijn gewoonlijk gesloten).

Wanneer men langs de hoofdingang binnentreedt, komt men links bij een gemetselde, onder de blote hemel gelegen vuurgroef of haard, waarin voortdurend vuur onderhouden wordt (8).

Wendt men zich binnentredend rechts, dan staat men vóór de vierde zijde van het atrium. Deze zijde ligt een paar treden hoger (cfr. Mk. 14, 66) en achter een rij hoger kolommen (hoger dan de kolommen der 3 andere zijden, en waarvan ook de basissen hoger geplaatst zijn). Dit hoger gedeelte is een overdekte ruimte, ongeveer half zo groot (10, 10) als het (niet overdekte) atrium.

1. Poort op een groot voorplein of buitenplaats.
2. Andere poort op een ander plein dat met zijn muren het gehele gebouw omgeeft (= 'binnenplein').
- 3, 4, 5. Ingang (de voornaamste van deze 3 of hoofdingang (= 5).
6. Geplaveid voorhof = ATRIUM.
7. Zuilengangen (voorgesteld door 3 rijen punten).
8. Vuurgroef of haard, waarin voortdurend vuur onderhouden wordt
10. Hoger gedeelte (overdekte ruimte), ongeveer half zo groot als het (niet overdekte) atrium. Daar bevinden zich de zitplaatsen van de Raad op een halfrond verhoog, waartoe men met meerdere treden opstijgt. De zetel van de hogepriester staat boven in het midden. De beschuldigde (B) neemt het middenpunt van het halfrond in tussen wachten. Aan beide zijden en achter hem staan, tot in het lager gelegen atrium de getuigen en aanklagers.
10. Trap.
12. Veel ruimer achterste grot.
- 13, 14, 15. Deuren.
16. Trapeziumvormige gevangeniscel.
17. Luchtgat.
18. Trap.
19. Dubbele deur.
20. Kijkgat.
21. Stenen voettegre om, hoger staande, door het kijkgat te kunnen zien.
22. Soort voorplaats.
23. Drempel van later aangebrachte opening waar het gevangenisol (16) best toegankelijk is.
24. Twee rijen van 4 kolommen.
25. Driehoekige middenkolom die deze ruime achtergrot a. h. w. in 3 beuken verdeelt.
26. Kolom; pilaar (later weggehaald en in de Cenakel-basiliek ingewerkt).
27. Ingangtrap.

P = Pilaar
B = Beschuldigde

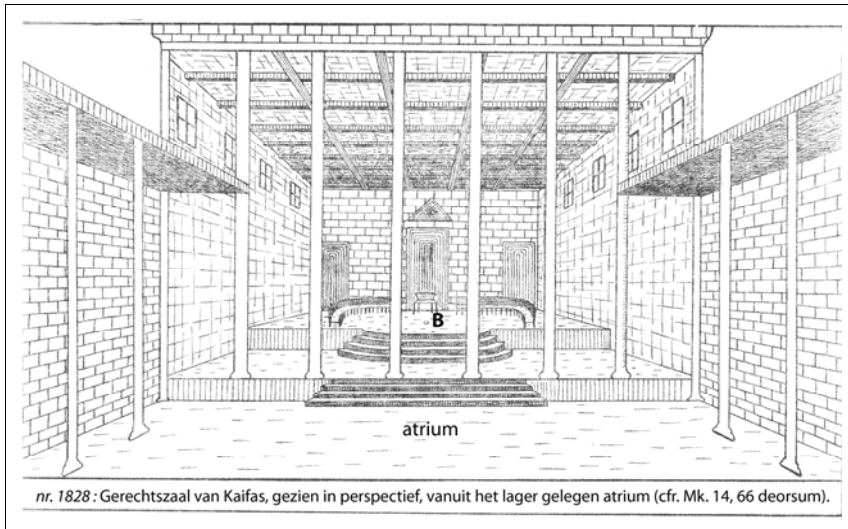
Daar bevinden zich de zitplaatsen van de raad op een halfronde verhoog, waartoe men met meerdere treden opstijgt³⁹.

1829.

De zetel van de hogepriester staat boven in het midden. De beschuldigde (B) neemt het middenpunt van het halfronde verhoog in tussen wachten. Aan beide zijden en achter hem staan, tot in het lager gelegen atrium de getuigen en aanklagers.

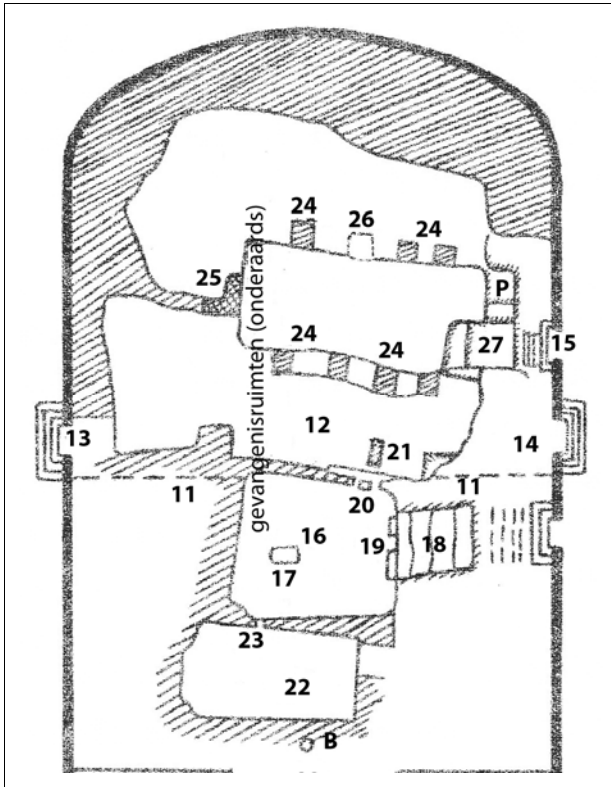
Tot dit halfronde verhoog waarop de rechters zetelen, leiden uit de achterwand 3 ingangen. Deze deuren stellen de rechtszaal in verbinding met een grote ronde zaal, die er achter ligt.

Op de tekening hieronder is deze achterzaal niet afgebeeld.

³⁹ Deze mededeling: de gerechtszaal ligt hoger dan het atrium, heldert treffend dit gezegde op van de H. Markus, 14, 66: "En terwijl Petrus zich beneden in het voorhof (atrium, 6) bevond, kwam daar een der dienstmeisjes van de hogepriester. *Et cum esset Petrus in atrio deorsum, venit una ex ancillis summi sacerdotis.*"

Op de schets hierna zijn de kelders eronder voorgesteld, alsook enkele elementen van de gelijkvloerse zaal, zoals de deuren.

Rondom deze ronde (achterste) zaal of raadszaal staan kringvormige banken of zitplaatsen tegen de wanden (die in elk geval rondvormig zijn aan de achterkant). Hier worden geheime zittingen of besloten vergaderingen gehouden⁴⁰.

⁴⁰ Ronde raadszaal. – De banken kringvormig geplaatst. Bedoeld zal niet zijn: absoluut, geheel rond, maar rond aan de achterzijde. Zo sluiten ook de banken de kring niet volledig.

In overeenstemming hiermee, lezen wij in 't H. L.: "De leden van het Sanhedrin zetelden in een halve cirkel, zodat iedereen van hen de overigen

Wanneer men uit de rechtszaal in deze ronde zaal komt, heeft men (vrij dicht bij de genoemde deuren) aan beide zijden nog eens deuren (13 en 14); ze leiden uit deze ronde zaal langs meerder afdalende treden naar het binnenplein dat het huis omgeeft en dat hier rond is, evenals het achtergedeelte van het gebouw.

Gaat men uit de ronde zaal door de deur rechts naar buiten (door 14), en wendt men zich, na beneden op het binnenplein gekomen te zijn, links naar het gebouw, dan komt men (onmiddellijk) bij de deur (15) van een duistere, oneraardse, gewelfde kerker die zich onder de achterste raadszaal (en zelfs onder een gedeelte van de rechtszaal) bevindt.

Daar zowel raadszaal als gerechtszaal hoger ligt dan het atrium, biedt ze natuurlijkerwijze onder zich de nodige ruimte voor oneraardse gewelven.

(Wij zagen dat hetzelfde het geval was met de middenzaal van het Cenakel die boven de grond uitstak en onderkelderd was).

Hier zijn dan ook onder het ronde achtergedeelte van het huis (en zelfs onder een deel van de rechtszaal) meerdere kerkers en in een ervan hebben Petrus en Joannes een hele nacht doorgebracht, toen Petrus na het Pinksterfeest de kreupele in de tempel bij de Schone Poort genezen had⁴¹.

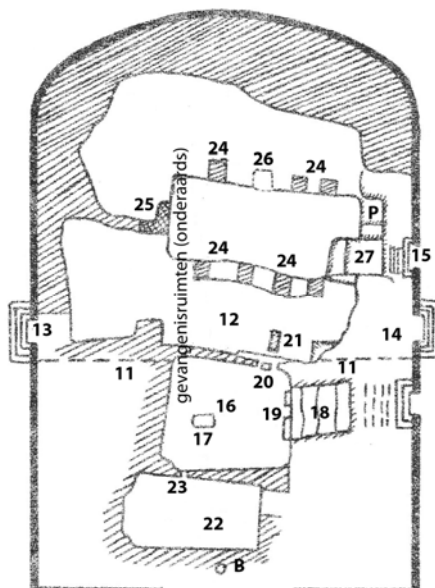
---

kon zien. De aangeklaagde werd in het midden van de kring vóór zijn rechters gebracht." (6^e jaargang, 50).

Hier schijnt wel de rechtszaal bedoeld, maar het geldt ook voor de raadszaal. Verder zullen wij Jezus in de ronde raadszaal gesleurd en vóór de vergaderde raadsleden bespot zien worden. Zie ook afb. in D.B. Sanhedrin.

"Het Sanhedrin moet, volgens een bepaling van de Misjna, in een halve cirkel worden opgesteld, zodat de rechters allen mekaar kunnen zien. Twee griffiers staan vóór hen, één aan de rechter- en een aan de linkerkant en deze schrijven de woorden op van hen die voor de vrijspraak en van hen die voor de veroordeling zijn." (Palestina, door Hofman, blz. 165).

⁴¹ Katarina vermeldt de kerker, zonder hem nader te beschrijven. Dit willen wij hier even aanvullen. De lezer gelieve het plan van de kerker voor ogen te houden.

Reeds is gezegd: Wanneer men uit de ronde zaal door de deur (14) de trap afdaalde naar het binnenhof en zich daar links naar het gebouw keerde, had men aanstonds een deur die naar de kerker leidde.

Nadat men Jezus in de raadszaal bespot had, leidde men Hem naar de kerker en volgde de genoemde weg.

Op het binnenhof gekomen, wierp Jezus een vermanende blik op Petrus die hier rondzwierf na Jezus verloochend te hebben.

Matteüs vermeldt deze blik van Jezus op Petrus: "En de Heer keerde zich om en zag Petrus aan. Toen dacht Petrus aan het woord van de Heer: "Eer de haan kraait, zult gij Mij driemaal verloochenen." En hij ging naar buiten en weende." (Mt. 22, 61-62).

In de kelders onder het achterste deel van het gebouw is de centrale ruimte een gevangeniscel (16), trapeziumvormig met in het gewelf een luchtgat (17). Oorspronkelijk was dit een graf, dat later 3,50 m verdiept werd om te dienen tot gevangeniscel.

De trap (18), die aan de oostkant door een dubbele deur (19) naar dit graf leidde, blijft dus 3,50 m boven de bodem van de cel.

Cijfer 20 wijst een kijkgat aan in de noordelijke wand van de cel, waardoor men de gevangene in het oog kon houden. Het blokje 21 verbeeldt een stenen voettrede om, hoger staande, door het kijkgat te kunnen zien.

1830.

In het gebouw en in de omgeving was alles met fakkels en lampen verlicht; het was bijna zo klaar als overdag. In het atrium was bovendien een groot vuur ontstoken in de groef (8), die in de bodem uitgegraven en aan de bovenkant open was; de brandstoffen werden er van boven ingegoten; het waren, scheen

---

De ruimte 22 is een soort voorplaats, waarlangs men in het christelijk tijdperk de zuidelijke, later aangebrachte opening bereikte (23), waar het gevangenisshol (16) best toegankelijk is. Toch is de drempel van deze opening (23) nog 1,60 m boven de bodem van de cel, zodat men er in neerspringen moet of er in afdalen met een ladder. Het schijnt dat deze cel (16) beschouwd is geworden als de gevangenis van Christus in de nacht van zijn verblijf bij Kaïfas, maar dit blijkt niet uit K.

Eerder was Hij vastgehouden in de veel ruimer achterste grot (12) en, meer bepaald vastgebonden aan de pilaar 26, die later weggehaald en in de Genakel-basiliek ingewerkt werd, juist omdat er de gedachtenis van Christus aan verbonden was; het schijnt dat men ze als geselkolom vereerde. Doch dit is onjuist.

Aan deze lage kolom vastgebonden verduurde Jezus echter de wraakroependste mishandelingen, waartoe ook wel geselslagen behoord kunnen hebben.

Twee rijen van 4 kolommen (24, 24) en een driehoekige middenkolom (25), die deze ruime achtergrot als het ware in 3 beuken verdelen, schragen haar gewelf. De totale hoogte van deze logge, vierkante, lage pijlers is 3 m en ter hoogte van 1 m zijn ze van ringen, om er de gevangenen aan vast te binden, voorzien, zoals ook de wanden van de kerker. De kolom 26 stond 6 m van de ingangtrap (27-15), die 6 treden telt en uit deze geringe afstand wordt het verstaanbaar hoe het gezucht van Jezus hoorbaar tot de deur (15) doordrong.

Bij deze deur was in deze nacht Maria getuige van de smarten van haar Zoon. De hoofdletter P, ten N. van deze ingang, wijst een pilaar aan.

Door het voorgaande commentaar wordt alles opgehelderd, wat Katarina meedeelt over het oponthoud van Jezus in het huis van Kaïfas, b.v. hoe Jezus Petrus ontmoette en hem vermanend aanblikte.

Uit de ligging en richting van het huis blijkt hoe Maria later in de morgen uit het noorden komend aankwam aan de achter- of ronde kant van het huis, waar het slechts door één muur omgeven is. Om de ingang te bereiken moest zij om het huis draaien (nrs. 1827, 1843-1844).

Op andere treffende punten wordt verder gewezen in het commentaar.

het mij, kolen uit de aarde. Aan beide zijden verheffen zich tot meer dan manshoogte als hoornen; het zijn buizen of schouwen die de rook wegleiden, doch in het middengedeelte van die haard is het vuur zichtbaar. Soldaten, dienstponeel van de rechtbank, omgekochte getuigen uit de heffe van het volk en ander uitvaagsel van de maatschappij verdrongen elkaar rond dat vuur. Ook vrouwen, waaronder menige lichtzinnige deerne, liepen daartussen. Tegen betaling schonken zij een rode drank en bakten koeken voor de soldaten. Er heerste verwarring en drukte als op een vastenavond.

De meeste uitgenodigde rechters hadden reeds hun zetels rondom Kaifas op het halfrond ingenomen en de nog ontbrekenden kwamen geleidelijk de een na de ander aan. Het hele atrium liep vol beschuldigers en valse getuigen; anderen die er niets te maken hadden, poogden in groot getal binnen te geraken, doch men weerde ze hardhandig buiten.

1831.

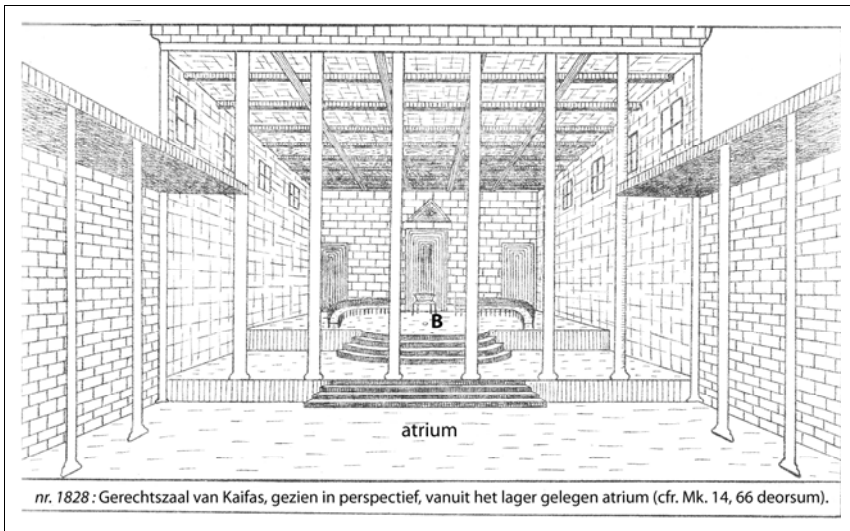
Even vóór de aankomst van Jezus kwamen ook Petrus en Joannes aan; ze waren nog met de bodemantel bekleed en kwamen op het voorplein (buitenplaats). Daar slaagde Joannes erin, door bemiddeling van de hem bekende dienstbode van de hogepriester, tot op het tweede plein (binnenplein) door te dringen.

Achter hem werd door de dienstmeid de poort wegens de grote toeloop gesloten. Petrus evenwel, die minder vlug door het gedrang geraakte en wat later de binnenpleinpoort bereikte, vond deze gesloten en de deurbewaarster wilde hem niet binnenlaten. Doch binnen vroeg Joannes haar dat zij toch voor Petrus zou opendoen. Doch zelfs zijn voorspraak zou niet gebaat hebben, hadden niet Nikodemus en Jozef van Arimatea, die op dat ogenblik juist aankwamen, hem binnengeholpen.

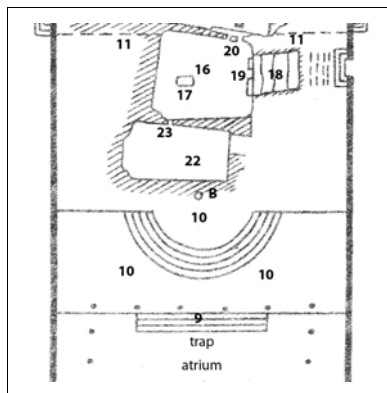
Nadat de beide apostelen hier aan de dienaren de mantels teruggegeven hadden, zochten zij een plaats onder het volk in het

atrium rechts (van de hoofd- of zijingang, nader bij het hoger gedeelte), waar men het verhoog van de rechters goed kon zien.

Kaïfas had reeds plaats genomen op zijn rechterstoel, boven, midden op het van trappen voorzien rond verhoog (zie zetel op tekening hierna).

Op de schets hierna te veronderstellen boven de kelderruimte, ongeveer waar 't getal 22 staat.

Rondom Kaïfas zaten wel 70 Hogeraadsleden. Aan beide zijden zaten of stonden vele stadsambtenaren, ouderlingen en schriftgeleerden en rondom achter hen stonden vele valse getuigen en louter schurken. Aan de voet van de verheven rechtszaal, onder de ingangzuilen en in het atrium tot aan de hoofdingang (5), waarbij de naderende stoet van Jezus opgewacht werd, waren soldaten opgesteld. Deze hoofdingang lag niet vlak tegenover de hoge rechtszaal, doch als men deze zaal verliet, lag hij ter linkerzijde van het atrium.

1832.

Kaïfas was een gezet man met een gloeiend, grimmig aangezicht. Hij droeg een lange, donkerrode mantel⁴², die met gouden bloemen en met kwasten versierd was, en die op de borst en schouders en vooral van voren naar onder toe met allerlei blinkende schilden samengehouden was. Hij had een muts op, die boven enige overeenkomst vertoonde met een lage bisschopsmijter; uit de openingen ter zijde, tussen het naar elkaar gebogen voor en achterdeel, pofte een weinig stoffe naar buiten en aan weerskanten van zijn hoofd hingen slappen op de schouders neer.

Reeds geruime tijd had Kaïfas met zijn aanhang uit de Hogeraad daar gezeten; velen immers waren sedert het heengaan van Judas tot het volvoeren van zijn verraad, daar bij hem gebleven. Het lange wachten maakte hem ongeduldig. Op de duur werd hij zo

---

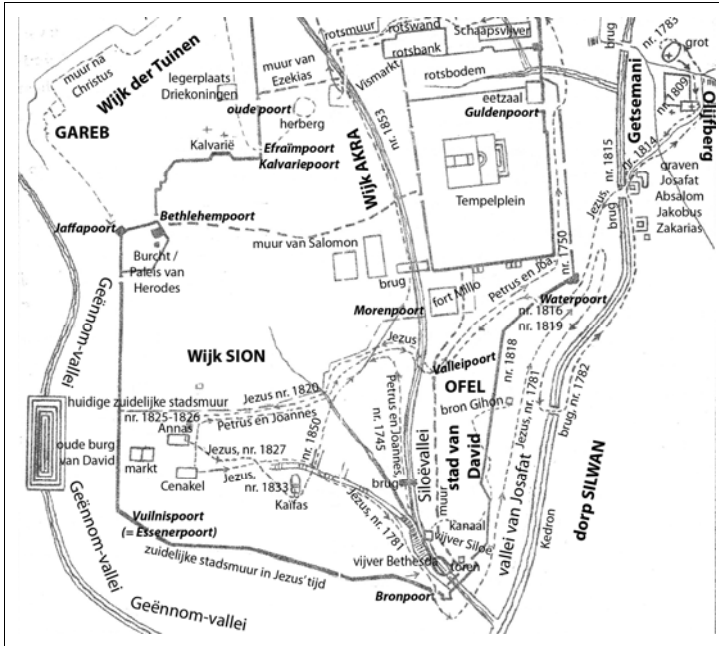
⁴² Donkerrode mantel. – Kaïfas schijnt geen hogepriestermantel te dragen, maar die van een rechter.

Een oude afbeelding van keizer Klaudius als rechter voorgesteld, vertoont hem met een mantel, die kwasten heeft en 'chlamis' heet. (D.B. Chlamide; cfr. Mod. / Wdb. Charon).

Sedert Alexander de Grote is de 'chlamis' ook de mantel van de koningen: een rechthoekig stuk wol met aan een van de 2 lange zijden een haak, die op de rechterschouder in elkaar gehaakt worden hangt rond het lichaam bijna tot de knieën neer en laat de rechterarm onbedekt en vrij, terwijl hij de linkerarm bedekt.

woedend dat, zijn waardigheid vergetend, hij van zijn zitplaats in vol ornaat naar beneden kwam tot in het atrium en toornig vroeg waar Hij zo lang bleef; doch de stoet naderde en hij keerde naar zijn zetel terug.

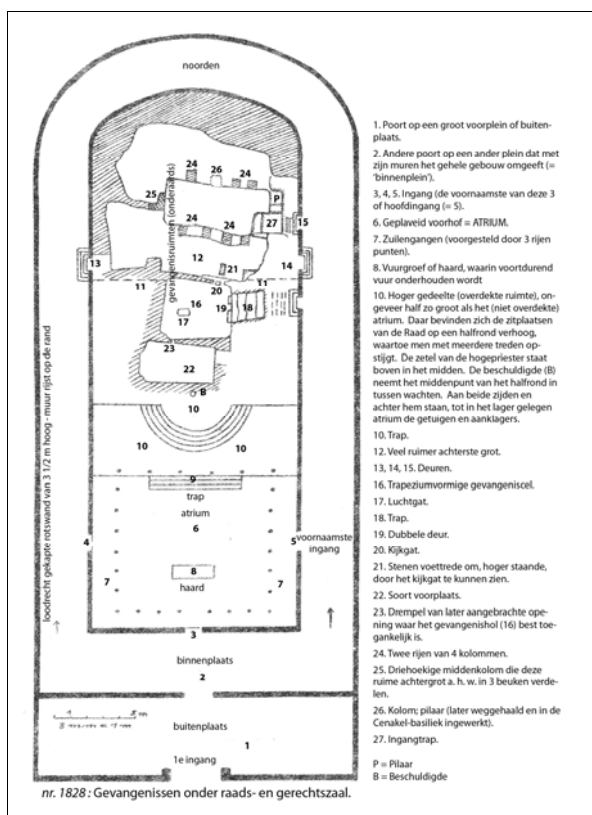

Emmanuel – Het smartvol lijden van onze Heer en Zaligmaker Jezus Christus

Jezus voor Kaïfas (Mt. 26, 57-66; Mk. 14, 53-64; Lk. 22, 54).

1833.

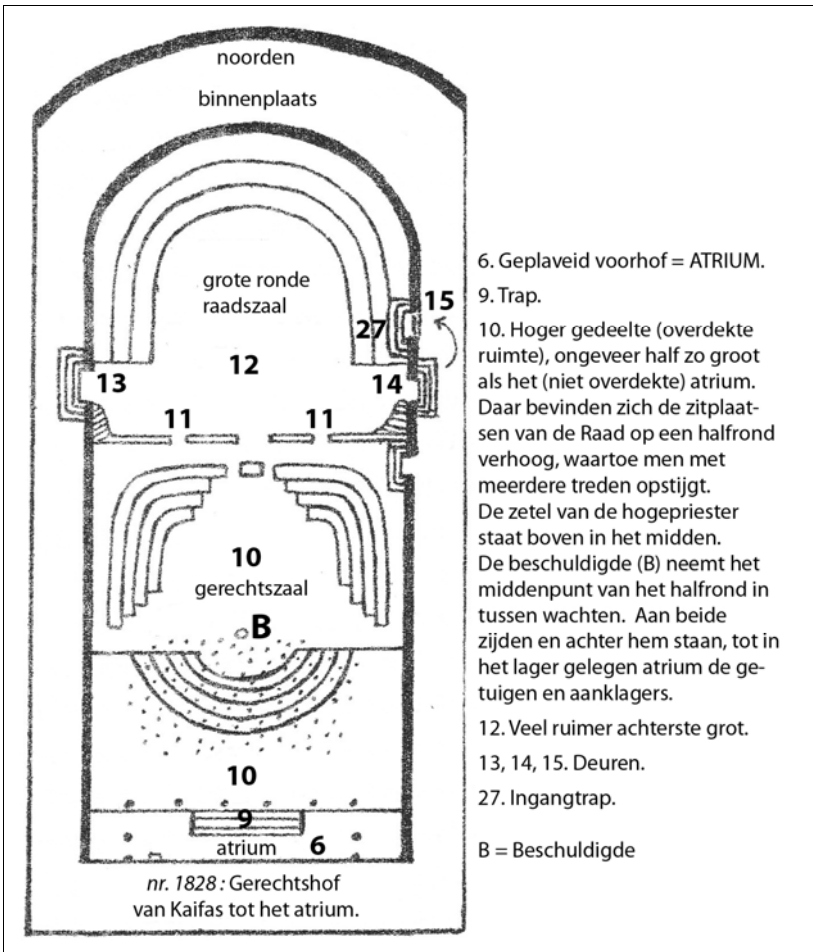
Onder razend geschreeuw en hoongelach, gestoten, gerukt en met vuiligheid beworpen, werd Jezus het voorhof binnengeleid.

1. Poort op een groot voorplein of buitenplaats.
  2. Andere poort op een ander plein dat met zijn muren het gehele gebouw omgeeft (= 'binnenplein').
  - 3, 4, 5. Ingang (de voornaamste van deze 3 of hoofdingang (= 5).
  6. Geplaveid voorhof = ATRIUM.
  7. Zullengangen (voorgesteld door 3 rijen punten).
  8. Vuurgroef of haard, waarin voortdurend vuur onderhouden wordt.
  10. Hoger gedeelte (overdekte ruimte), ongeveer half zo groot als het (niet overdekte) atrium. Daar bevinden zich de zitplaatsen van de Raad op een halfrond verhoog, waartoe men met meerdere treden opstijgt. De zetel van de hogepriester staat boven in het midden. De beschuldigde (B) neemt het middenpunt van het halfrond in tussen wachters. Aan beide zijden en achter hem staan, tot in het lager gelegen atrium de getuigen en aanklagers.
  10. Trap.
  12. Veel ruimer achterste grot.
  - 13, 14, 15. Deuren.
  16. Trapeziumvormige gevangeniscel.
  17. Luchtgat.
  18. Trap.
  19. Dubbele deur.
  20. Kijkgat.
  21. Stenen voettegre om, hoger staande, door het kijkgat te kunnen zien.
  22. Soort voorplaats.
  23. Drempel van later aangebrachte opening waar het gevangenishol (16) best toegankelijk is.
  24. Twee rijen van 4 kolommen.
  25. Driehoekige middenkolom die deze ruime achtergrot a. h. w. in 3 beuken verdeelt.
  26. Kolom: pilaar (later weggehaald en in de Cerakel-bastiek ingewerkt).
  27. Ingangtrap.
- P = Pilaar
B = Beschuldigde

Hier volgde op de uitgelaten woede van het gepeupel het gegrom en gefluister van een kwalijk ingehouden razernij.

Van de hoofdingang wendde de stoet zich rechts tot vóór de rechtszaal en toen *Jezus op die weg voorbij Joannes en Petrus kwam, zag Hij hen met een liefdevolle blik aan, zonder evenwel het hoofd naar hun kant te wenden, om hen niet te verraden.*

- 6. Geplaveid voorhof = ATRIUM.
- 9. Trap.
- 10. Hoger gedeelte (overdekte ruimte, ongeveer half zo groot als het (niet overdekte) atrium. Daar bevinden zich de zitplaatsen van de Raad op een half rond verhoog, waartoe men met meerdere treden opstijgt. De zetel van de hogepriester staat boven in het midden. De beschuldigde (B) neemt het middenpunt van het half rond in tussen wachten. Aan beide zijden en achter hem staan, tot in het lager gelegen atrium de getuigen en aanklagers.
- 12. Veel ruimer achterste grot.
- 13, 14, 15. Deuren.
- 27. Ingangtrap.
- B = Beschuldigde

Nauwelijks was Jezus, tussen de zuilen door, boven gekomen tot vóór de raadsvergadering, of Kaïfas schreeuwde Hem reeds tegen: “Zijt Ge daar, Godslasteraar, die onze heilige nacht verstoort?”

De kalebas, die de beschuldigingslijst van Annas bevatte, werd nu van Jezus' spotscepter losgemaakt, en nauwelijks was de lezing van de beschuldigingen ten einde, of **Kaïfas barstte los in een stroom van scheldnamen en verwijten tegen Jezus, terwijl de gerechtsdienaars en dichtst omstaande soldaten Hem heen en weer stieten en trokken. Zij hadden ijzeren staafjes in de handen, waarop van boven stekelige peervormige koppen zaten, waarmee zij Hem heen- en weerstieten, terwijl zij schreeuwden: “Antwoord! doe uw mond open! kunt Ge niet spreken?”**

In nog heviger woede ontstoken dan Annas, stelde Kaïfas ondertussen in stormend tempo een menigte vragen aan *Jezus, die daar stil, kalm, geduldig en met neergeslagen ogen vóór hem stond.*

De gerechtsdienaren wilden Jezus dwingen te spreken; zij stieten Hem in de hals, in zijn zijden, sloegen op zijn handen en staken Hem met priemen. Een goddeloze boef duwde zelfs met zijn duim Jezus' onderlip op zijn tanden met de woorden: “Hier! bijt nu!”.

1834.

Nu volgde het getuigenverhoor. Dit bestond deels in een verward geschreeuw en getier van het omgekocht gespuis, deels in de getuigenissen en vertelsels die Farizeeën en Sadduceeën, allemaal vijanden van Jezus, tegen Hem hier inbrachten. Zij waren uit alle delen van het land voor het feest naar Jeruzalem gekomen en hier nu samengeroepen om tegen Jezus te getuigen.

Men herhaalde hier weerom al die beschuldigingen waarop Jezus reeds meer dan honderd malen geantwoord had, nl. dat Hij zieken genas en de duivelen door de duivel uitdreef, dat Hij de sabbat schond, de vasten niet onderhield, zijn leerlingen de

handwassing niet deed onderhouden, dat Hij het volk oproerig maakte, de Farizeeën addereengebroed en overspelers noemde, de ondergang van Jeruzalem voorspelde, met heidenen, tollenaars, zondaars en slechte vrouwen omging; dat Hij aan het hoofd van een talrijke menigte door het land trok, zich door het volk koning, profeet, ja, de Zoon van God liet noemen en steeds over zijn Rijk sprak.

Verder beschuldigde men Hem dat Hij zich tegen de echtscheiding verzette, dat Hij ‘WEE!’ over Jeruzalem geroepen had en zich het brood des levens noemde en meer andere ongehoorde dingen leerde, bewegend dat iemand die zijn vlees niet eet en zijn bloed niet drinkt, niet in de hemel kan komen, enz. (cfr. fasc. 23, nrs. 1093-1097: Joa. 6, 54).

Zo werden al zijn woorden, zijn onderrichtingen en gelijkenissen misvormd en verminkt en als beschuldigingen tegen Hem ingebracht, **terwijl men ze met smaadwoorden en mishandelingen vermengde.**

De getuigen spraken echter allen elkander tegen in hun verklaringen.

- Zo zegde er één: “Hij geeft zich uit voor koning!”
- “Neen! sprak een ander hem tegen, doch Hij laat zich zo maar noemen, want toen men Hem eens tot koning uitroepen wilde, maakte Hij zich uit de voeten!”
- Hierop riep er een uit: “Hij beweert, die ellendeling, de Zoon te zijn van God!”
- Doch hiertegen bracht een volgende in: “Neen! dat is niet waar, doch Hij noemt zich de Zoon van God, omdat Hij de wil van zijn Vader volbrengt!”

Nu zegden enige anderen dat Hij hen wel genezen had, maar dat zij daarna in hun ziekte hervallen waren en dat al zijn genezingen niets anders waren dan toverij! Op toverij kwamen inderdaad vele beschuldigingen en aantijgingen neer! Ook in verband met

de genezing van de lamme bij de vijver Bethesda werden valse getuigenissen afgelegd, werd gelogen en tegengesproken.

Dan kwamen daar nog de Farizeeën van Sefforis met wie Hij eenmaal een dispuut had gehad betreffende de echtscheiding en dezen beschuldigden Hem van valse leer.

Ook die jongeling van Nazareth, die Hij niet tot leerling had willen aannemen, was laaghartig genoeg om hier tegen Jezus op te treden en te getuigen. Onder de beschuldigingen was ook deze van de vrijspraak der overspelige vrouw in de tempel, kwamen ook zijn grieven tegen de Farizeeën en nog veel andere dingen. Zij konden echter geen enkele aantijging voorbrengen, die ook maar een schijn van rechtvaardigheid vertoonde.

De getuigen traden met hopen op en af en zij schimpten Hem meer in het aangezicht dan zij tegen Hem getuigden.

Bovendien geraakten zij keer op keer in heftige ruzie met elkaar en tegelijkertijd hielden ook Kaïfas en enige raadsleden niet op Jezus daar tussenin verschrikkelijke verwijten toe te sturen.

“Welk een koning zijt Gij?” riepen zij. “Bewijs nu uw macht! Roep de legioenen engelen ter hulp, waarvan Gij in de Olijfhof gesproken hebt. Wat hebt Gij gedaan met het geld van weduwen en onnozele mensen, die zich hebben laten foppen? Gij hebt hele fortuinen verkwist! Wat is daaruit voortgekomen? Wat is ervan geworden? Antwoord! spreek! Nu Gij vóór de rechter spreken moet, staat ge daar met je mond vol tanden, stom! Waar Je veel beter had gezwegen, in tegenwoordigheid van het gepeupel en vrouwengespuis daar kwam geen einde aan Je gepraat!”

Zo ging het er nog langer toe; al die verwijten gingen vergezeld van mishandelingen van de kant der gerechtsdienaren, die Hem door slagen en stoten tot een antwoord wilden dwingen. Door God alleen kon Hij te midden van dat alles nog in leven blijven om de zonden van de wereld te dragen.

Ook brachten nu nog een paar ellendelingen in, dat Hij een buitenechtelijke Zoon was, doch anderen logenstrafden dat weer en beweerden integendeel: “Dat is gelogen! Zijn Moeder was een godvrezende tempelmaagd en ook haar echtgenoot was een zeer godvruchtig man: wij zijn bij hun trouw tegenwoordig geweest.”

De getuigen begonnen dan over dit punt met elkander weerom te twisten. Verder verweet men Jezus nog, en ook aan zijn leerlingen, dat zij geen offers naar de tempel brachten.

Ik heb inderdaad nooit gezien dat Jezus of de apostelen, sedert zij met Jezus meegingen, offers in de tempel brachten⁴³ behalve de paaslammeren.

Jozef en Anna offerden evenwel dikwijls voor Jezus, zolang zij leefden. Maar deze beschuldiging was waardeloos, want ook de Essenen dreven geen slachtoffers naar de tempel en werden daarom niet strafwaardig geoordeeld. Met de beschuldiging van toverij kwamen zij herhaaldelijk voor de dag en Kaïfas zelf bevestigde meermalen dat die verwarring der getuigen een gevolg van zijn toverkunst was.

1835.

Nu zeiden enigen dat Hij reeds gisteren (nl. de vorige avond, dus) onwettig, op de huidige sabbat (voorbereidingsdag of parasceve, hier geeft K. weer aan een feest de naam sabbat: fasc. 13, nr. 432, voetnoot 194) het paaslam had gegeten en dat Hij ook reeds verleden jaar daarin onregelmatigheden had ingevoerd⁴⁴.

---

⁴³ Ten minste eenmaal in het jaar moesten de Joden de tempel bezoeken en iets offeren volgens hun vermogen (Deut. 16, 16-17).

Vermits Jezus geen steen in eigendom had om er zijn hoofd op te rusten te leggen, was die wet voor Hem niet verplichtend. Overigens was Hij als Zoon van God ervan ontslagen (Mt. 17, 25).

⁴⁴ Jezus had onwettig, een dag vroeger, het paaslam genuttigd.

Dit zal verder nog herhaald worden, maar wij kunnen hier reeds het commentaar plaatsen.

Dat Jezus niet in de avond van de 14^e Nisan (= begin van de 15^e Nisan), maar in de avond van de 13^e Nisan (= begin van 14^e Nisan) het paaslam gegeten heeft, blijkt duidelijk uit het Evangelie van de H. Joannes. Toen de Sanhedristen Jezus op vrijdag bij Pilatus brachten, durfden zij het pretorium niet binnentreden om zich niet in het huis van een heiden te verontreinigen en om het paaslam te kunnen eten (Joa. 18, 20; cfr. 13, 1).

Welnu, Jezus had het de avond te voren gegeten. Uit het Evangelie van Joannes blijkt dus duidelijk dat Pasen op zaterdag of sabbat viel.

De andere 3 evangelisten verhalen de lijdensgeschiedenis net ALSOF Pasen op vrijdag viel, de dag van Jezus' dood. Zij letten er niet op of hielden er geen rekening mee dat de passie van Jezus vele handelingen noodzakelijk maakte, die met de sabbatrust van Pasen onverenigbaar waren.

Dit is een onnauwkeurig detail in hun verhaal, of zij, die het paaslam een dag vroeger gegeten hadden, vierden wellicht ook Pasen een dag vroeger.

Die eerste Evangelisten hebben zich niet verplicht geacht hun voorstelling te motiveren of er uitleg over te verschaffen (Mt. 26, 17-20; Mk. 14, 12-17; 15, 46; Lk. 22, 7-15; 23, 56).

De enige moeilijkheid bestaat in de vraag: om welke reden heeft Jezus het paaslam een dag vroeger genomen dan de meeste overige of dan alle Joden? Was Hij, afgezien van zijn goddelijke oppermacht, daartoe gerechtigd?

De zienster geeft als antwoord op deze vraag: "De Galileeërs hadden sedert lang het recht om het paaslam een dag vroeger te eten." Dit recht schijnt inderdaad uit de rabbijnse tradities vast te staan (zie Daniel-Rops, Jezus in zijn tijd, blz. 357).

Ook bij Prat vinden wij deze mening vermeld als eeuwen geleden reeds verdedigd door een zekere Hardouin, die verzekerde dat Jezus het paaslam op 13 Nisan heeft genuttigd, volgens het gebruik van de Galileeërs. Ook hij zou bij deze bewering steunen op de rabbijnse traditie (zie Prat, J. Chr. II, 515, nota).

Jezus had bovendien nog andere motieven en als Heer en Meester het recht om dit gebruik te volgen: Op het uur dat de voorafbeeldende offers in de tempel geslacht werden, wilde ook Hij, die het ware paaslam was, geslacht en God opgedragen worden.

De voorafbeelding ging op het ogenblik zelf in de werkelijkheid over.

Onder het paasmaal wilde Hij de Eucharistie instellen, die het goddelijk, geestelijk en christelijk paasmaal is; Hijzelf, het ware

Naar aanleiding van deze nieuwe beschuldiging werd opnieuw tegen Jezus geraasd en geschimpt. De getuigen echter spraken elkaar ook nopens dit punt zo verward tegen, dat Kaïfas en de gezamenlijke Raad woedend en tot achter hun oren beschaamd waren. Niets immers was tegen Jezus ingebracht, wat steekhoudend en overtuigend was.

Hierop werden Nikodemus en Jozef van Arimatea opgeroepen om zich te verantwoorden nopens het feit dat Jezus het paaslam (ontijdig) gegeten had op Sion in een paasmaalzaal die hun toebehoorde.

Zij traden vóór Kaïfas en bewezen uit geschriften dat het de Galileeërs sedert onheuglijke tijden geoorloofd was het paaslam in de avond van de vorige dag te eten. Wat het paaslam zelf betrof, men had dit toebehoord geheel in overeenstemming met de Wet, want tempelbedienden waren er bij tegenwoordig en behulpzaam geweest.

Dit laatste bracht de getuigen in een zeer grote verlegenheid en vooral maakte Nikodemus de vijanden van Jezus woedend, toen hij schriftrollen liet halen, hun die voorlegde en er het goed recht van de Galileeërs uit aantoonde. Onder verschillende andere redenen voor dit recht van de Galileeërs, die ik me niet alle meer herinner, was ook als grond aangevoerd, dat men zonder deze maatregel, wanneer de volkstoeloop in de tempel buitengewoon groot was, niet op de voorgeschreven tijd klaar kon komen en dat ook de drukte bij het huiswaarts keren hinderlijk was. Hoewel de Galileeërs niet altijd gebruik van hun recht gemaakt hadden, werd het bestaan ervan toch duidelijk door Nikodemus aangetoond uit de rollen die hij hun voorlegde.

De woede van de Farizeeën tegen hem steeg ten top, toen hij zijn uiteenzetting besloot met de opmerking dat de hele Raad wel

---

paaslam werd in deze geestelijke maaltijd gegeten. Voortaan was het beeld voorgoed vervangen door de zaak. Zo was het absoluut passend dat Hij een dag vroeger het paasmaal en Pasen vierde.

moest voelen hoe bespottelijk hij zich hier maakte tegenover al het hier vergaderde volk door dit verhoor, beledigd met zulk een zelfzekere vooringenomenheid, in zo'n stormachtige overhaasting in de nacht vóór het heiligste der feesten en waarin geen 2 getuigen een gelijkkluidende verklaring hadden afgelegd.

Zij gluurden Nikodemus woedend aan en lieten het getuigenverhoor met des te sneller tempo en snodere onbeschaamdheid doorgaan.

Na nog vele schandelijke, lasterlijke aantijgingen traden er tenslotte nog 2 op die verklaarden: "Deze Jezus heeft gezegd: Ik zal de tempel die door mensen gebouwd is, afbreken en in 3 dagen een andere bouwen zonder de hulp van mensenhanden." Ook deze 2 kwamen weer in twist met elkaar.

- De een zei dat Hij een nieuwe tempel wilde oprichten, dat Hij daarom een nieuw en ander paasmaal in een ongewoon gebouw had gehouden, omdat Hij de oude tempel wilde afbreken.
- De tweede daarentegen zei dat het genoemde gebouw door mensenhanden gemaakt was en dat Hij derhalve dit niet kon hebben bedoeld.

Deze laatste tegenspraak vermeerderde nog de woede van Kaïfas, te meer daar hij zag welk een ongewenste indruk de wreedheden tegen Jezus, de tegenspraak van de getuigen en *het onbegrijpelijk stil geduld van de beschuldigde op vele aanwezigen maakten.*

Het waardig zwijgen van Jezus verontrustte velen in hun geweten en een tiental soldaten waren er zodanig door geschokt, dat zij onder voorwendsel van ongesteldheid zich verwijderden.

Toen zij voorbij Petrus en Joannes kwamen zegden zij: "Dit zwijgen van Jezus de Galileeër bij dat vreselijk tekeergaan is hartverscheurend. Het is als wil de aarde ons verslinden! maar zeg, waarheen moeten wij ons wenden?"

Hetzij de 2 apostelen hen niet betrouwden en vreesden door hen als leerlingen verraden of althans door de omstaanders als zodanig herkend te worden, antwoordden zij slechts in het algemeen, terwijl hun blik hun droefheid verried: “Indien de waarheid u roept, laat u dan door haar geleiden; het overige zal dan in orde komen!”

Hierop verlieten die mannen het voorhof en spoedden zich uit de stad. Zij ontmoetten echter anderen die hen naar de overzijde van de berg Sion verwezen in de spelonken van dat gebergte ten zuiden van Jeruzalem (en aan de overkant van de Geënnom-vallei. In die berghelling zijn vele grafspelonken). Daar troffen die soldaten verscheidene apostelen aan, die er zich verborgen hielden.

Ze hadden eerst schrik voor de soldaten, maar vernamen dan nieuws van hen over Jezus, hoe Hij behandeld werd en ook hoe zijzelf zich hier niet veilig moesten achten. Hierna zochten de apostelen weer nieuwe schuilplaatsen op.

1836.

Door de tegenstrijdige verklaringen, vooral van de laatste 2 getuigen en ter wille van hun beschaming ziedend van woede stond Kaïfas toornig van zijn zetel op, ging 2 schreden naar beneden op Jezus toe en sprak: “Antwoord Gij niets op deze aanklacht?” Hij was zeer verbitterd, omdat Jezus niet naar hem opzag.

Hierop rukten gerechtsdienaren Jezus' hoofd bij het haar achterover en stieten Hem met vuisten onder de kin, doch Jezus hield zijn blik voort neergeslagen.

Kaïfas echter hief driftig zijn handen omhoog en zei met een van toorn trillende stem: “Ik bezweer U bij de levende God, ons te zeggen of Gij de Christus, de Messias, de Zoon van de hooggeprezen allerhoogste God zijt?!” Nu verstomde het rumoer en een grote stilte ontstond, *en door God gesterkt antwoordde Jezus met een stem vol onbeschrijfelijke*

majesteit, die alle harten ontstelde, met de stem van het eeuwige Woord: "Ja, Ik ben het! Gij zegt het! En Ik zeg u: Voortaan zult gij de Zoon des mensen zien zitten aan de rechterhand van de goddelijke Majesteit en Hem zien komen op de wolken des hemels."

Onder deze woorden zag ik Jezus doorstraald van licht: de hemel was boven Hem geopend en daarin zag ik onuitsprekelijk samengevat of voorgesteld het volgende.

Ik zag de almachtige Vader en meteen ook de engelen en gebeden van de rechtvaardigen, als baden en smeekten zij voor Jezus. Ik zag alsof de Godheid van Jezus uit de Vader en uit Jezus tegelijk sprak: "Indien Ik lijden kon, zou Ik gaarne lijden. Daar Ik dit niet kan en barmhartig ben, heb Ik de menselijke natuur aangenomen in de Zoon, opdat de Zoon des mensen lijde, want Ik ben ook

rechtvaardig en ziet: Hij draagt de zonden van al dezen, de zonden van de gehele wereld!”

Onder Kaïfas daarentegen zag ik de ganse hel open: een grote sfeer van somber vuur, vol afzichtelijke en afschuwelijke gedaanten; ik zag er hem boven staan, slechts tegengehouden en van die afgrond gescheiden door een floers. Ik zag hem doordrongen van de woede der hel.

Het huis zelf scheen mij nu een hel te zijn, die uit de afgrond opwoelde.

Toen de Heer plechtig verklaarde dat Hij de Christus, de Messias, de Zoon van God was, scheen de hel door schrik voor Hem aangegrepen en opeens al haar woede tegen Hem in dit huis uit te willen braken. Daar mij echter alles in beelden, vormen en gedaanten getoond wordt – welke taal mij veel juister, korter en klaarder is dan welke uiteenzetting ook, aangezien de mensen toch ook tastbare, waarneembare gestalten en geen wijzen van spreken zijn (*keine Redensarten*) – zag ik de woede en de angst van de hel in ontelbare gruwelijke gedaanten op vele plaatsen als uit de aarde opdoemen.

Ik herinner mij daaronder hele groepen kleine donkere gestalten gezien te hebben als honden die op hun achterpoten rechtstonden en liepen. Hun korte poten hadden lange klauwen; ik kan niet aanstonds bepalen welk kwaad mij door die vorm getoond werd; op het ogenblik zelf wist ik het, maar thans herinner ik mij alleen nog de gedaanten en toch zijn gedaante en betekenis hetzelfde.

1837.

Dergelijke verschrikkelijke schaduwshimmen zag ik in de meeste aanwezigen binnegaan; bij vele anderen gingen zij op het hoofd of op hun schouders zitten. De vergaderzaal was er vol van en de razernij van de bozen groeide onophoudelijk aan. Op dit ogenblik zag ik insgelijks afschuwelijke gedaanten te voorschijn komen uit de graven aan de andere zijde van Sion (ten zuiden van

de Geënnom-vallei); ik geloof dat het boze geesten waren; ook nabij de tempel stegen uit de aarde vele andere gedaanten omhoog en daaronder waren er verscheidene, gelijkend op gevangenen die zich aan hun kluisters voortsleepten. Ik weet niet meer of al deze laatste verschijningen ook boze geesten waren, dan wel zielen die op aardse plaatsen verbannen waren en nu misschien naar het voorgeborchte gingen, dat de Zaligmaker door zijn ter-dood-veroordeling opende. Men kan geen volkomen verklaring geven van dergelijke zaken; men wil de onwetenden niet ergeren, doch men voelt deze dingen, wanneer men ze ziet en dan rijzen iemand de haren te berge. Het was een moment van ontzetting.

Ik meen dat ook Joannes daar iets van gezien moet hebben, want later hoorde ik hem daar gewag van maken. Allen die nog niet geheel bedorven en verloren waren, voelden met diepe schrik het ontzettende van deze ogenblikken, doch bij de bozen veroorzaakte dit aanvoelen een wilde opflakking van hun haat en woede.

1838.

Als in een helse vervoering greep Kaïfas nu de zoom van zijn staatsiemantel⁴⁵, doorsneed hem met een mes en scheurde hem met een snerpand gesis, terwijl hij met luide stem uitriep: “Hij heeft God gelasterd, wat hebben wij nog getuigen nodig? Gij hebt nu zelf allen de godslastering gehoord. Wat dunkt u daarvan?” Dan stonden al de aanwezigen op en riepen met een

---

⁴⁵ Kaïfas scheurde zijn mantel. – Het scheuren van zijn klederen behoort tot de tekenen van rouw. Men gaf er zijn spijt, droefheid en rouw, doch ook verontwaardiging door te kennen. Dit teken was gebruikelijk in het hele Oosten; het bestond reeds ten tijde van Jakob en in Jezus' tijd was het nog onverzwakt in zwang. Het is een spontane uiting van een plots veroorzaakte droefheid.

Later regelden en bepaalden de rabbijnen het gebruik ervan door allerlei voorschriften, waardoor dit gebaar zijn spontaan en oorspronkelijk karakter verloor; het werd een stroeve, dode ceremonie.

Bij het horen van een godslastering was het aanbrengen van een scheur in zijn kleed verplichtend en in dit geval werd ze niet meer hersteld.

verschrikkelijke stem: “Hij is de dood schuldig, Hij is de dood schuldig!”⁴⁶.

Dit godslasterlijk vonnis was het hoogtepunt van de woede der hel in dit huis deze nacht.

De vijanden van Jezus waren, evenals hun vleiers en hondse kruiperige dienaren als in een duivelse trance, als van satan bezeten⁴⁷. Het was als riep de duisternis haar zegepraal over het licht uit.

Alle aanwezigen, die nog niet tot in de laatste vezel van hun wezen bedorven waren, werden door zulk een huivering aangegrepen dat velen zich omhulden in hun mantel en wegslopen. De minder perverse getuigen, die hun rol uitgespeeld hadden, verlieten eveneens met verontrust geweten het gerechtshuis.

De slechtsten gingen slenteren rond het vuur in het voorhof, waar hun een fooi ter hand gesteld werd, waarmee zij konden smullen en zuipen.

De hogepriester in de zaal zegde nu tot de gerechtsdienaren: “Ik lever u die Koning over, bewijst die godslasteraar de eer die Hij verdient!” Dan begaf hij zich met de raadsleden uit de gerechtszaal in de ronde raadszaal achter de rechterzetel, waarin men van hier uit niet kon zien.

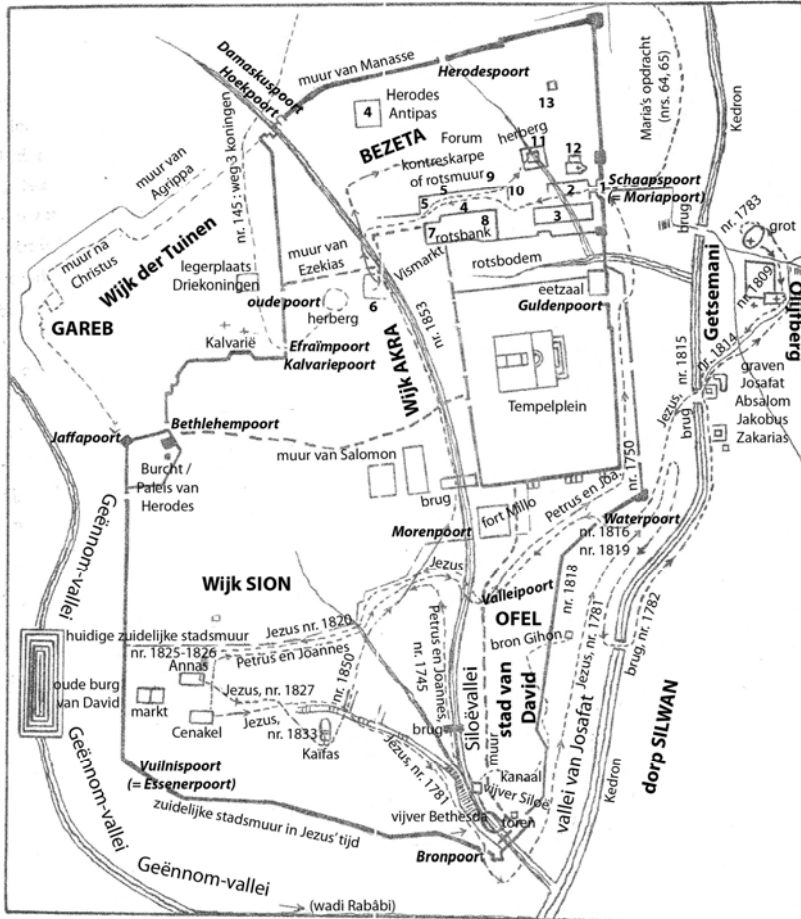
---

⁴⁶ Hij is de dood SCHULDIG!

De rabbijnen hadden 18 voorwaarden geformuleerd, die verwezenlijkt moesten zijn, eer een doodvonnis geldig kon uitgesproken worden. Men vindt deze opgesomd in D.B. Jugement, k. 1845.

In Jezus' proces was geen enkele van deze 18 voorwaarden vervuld.

⁴⁷ Hierbij maakt Brentano de volgende aantekening: Misschien worden deze kruiperij en vleierij der gerechtsdienaren verbeeld door die hondse figuren, waarvan K. de betekenis vergeten was, en die in vele aanwezigen ingingen.

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een **paleis van Herodes Antipas**.
5. Kontreskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. **Burcht Antonia** op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazernes.

8. Op de oosthelft van de rotsbank **paleis van Pilatus**, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. **Huis dat toebehoort aan Anna**. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

In zijn diepe smart dacht Joannes aan de Moeder van Jezus; hij wilde voorkomen dat zij de verschrikkelijke tijding op een nog grievender wijze, wellicht uit de mond van een vijand zou vernemen.

Hij wierp dus nog eerst een weemoedige blik op de Heiligste der Heiligen, als wilde hij zeggen: “Meester, Gij weet wel waarom ik heenga!” Dan ijldde hij uit het gerechtshuis naar de H. Maagd (in de woning van Marta en Lazarus, fasc. 29, nr. 1820), alsof hij door de Heer zelf gezonden was.

Petrus echter was door droefheid, angst en vermoeyenis overmand en dit maakte hem nog gevoeliger voor de vinnige koelte van de naderende morgen. Hij verborg zijn vertwijfeling en droefheid, zo goed als hij kon, en ging vreesachtig bij de vuurgroef neerhurken, waaromheen allerlei gespuis stond en zich verwarmde. Hij wist niet meer wat hij deed, doch hij kon van zijn goddelijke Meester niet weg.

Bespotting van Jezus in het gerechtshuis van Kaïfas (Mt. 26, 67-68; Mk. 14, 65; Lk. 22, 63-65).

1839.

Terwijl Kaïfas, Jezus prijsgevend, met zijn Raad de gerechtszaal verliet, stortte zich de troep van de aanwezige ellendelingen als een getergde wespenzwerm woedend op de Heer.

Tot op dit ogenblik hadden Hem 2 van de eerste 4 gerechtsdienaren bij de koorden vastgehouden. De 2 andere hadden zich verwijderd vóór het begin van het verhoor om met anderen van plaats te wisselen.

Reeds gedurende het getuigenverhoor hadden de gerechtsdienaren en enige andere booswichten hele lokken van Jezus' hoofdhaar en baard pijnlijk uitgerukt.

Sommige goede mensen raaptten die heimelijk op, zoveel als zij konden en maakten zich er mee uit de voeten; later echter konden zij die niet terugvinden, ze waren verdwenen.

Onder het verhoor had het daar verzamelde gepeupel Jezus ook reeds in het aangezicht gespuwd, Hem vele keren met vuisten geslagen, met stokken gestoten en gestoken met priemen. Dit waren stokken met aan hun einde een stekelige kolf of kop. Doch daar men Hem nu gans aan hun willekeur had overgeleverd, werkten zij hun woede en boosheid op een onzinnige wijze aan de arme Jezus uit; zij zetten Hem op het hoofd de ene na de andere, verscheidene kronen, die van stro of boombast gevlochten waren en waaraan zij verschillende vormen gaven, volgens de bespotting die zij Hem wilden aandoen. Even daarna sloegen zij die telkens weer af met andere boosaardige spotwoorden.

En eens zeiden zij: “Zie! daar is nu de zoon van David met de kroon van zijn vader!” Dan weer: “Zie! daar is nu Degene die meer is dan Salomo!” Of nog: “Daar hebben wij nu de koning die een bruiloftsmaal aanricht voor zijn zoon!” En zo dreven zij in Hem de spot met alle eeuwige waarheid, die Jezus tot zaligheid van de mensen in waarheid en gelijkenis gesproken had. En terwijl zij Hem aldus op de schandelijkste wijze verguisden, hielden zij niet op Hem met vuisten en stokken te slaan, heen en weer te stoten en Hem walgelijk in het aangezicht te spuwen.

Eindelijk vlochten zij nog een kroon van dik tarwestro, van het soort dat in dat land daar groeit, en na Hem nog eerst zijn naadloos geweven kleet te hebben uitgetrokken en een hoge muts, bijna gelijk een tegenwoordige bisschopsmijter op het hoofd te hebben gezet, plaatsten zij de kroon daarboven⁴⁸.

---

⁴⁸ Kronen van stro en bast gevlochten. – In Notre Dame te Parijs wordt een kroon of brede band, gemaakt van een soort biezen, vereerd als de doornenkroon van Christus. Er zijn geen doornen aan, maar er zijn er aan geweest, beweert men. Als men bij onze zienster leest hoe de soldaten

Jezus had nu niets meer aan dan zijn lendendoek en zijn schouderkleed, dat zijn borst en rug bedekte (scapulier), maar ook dit laatste kleed rukte men Hem af en gaf het niet meer terug.

(Jezus zal het achteraf toch terug hebben gekregen, want later wordt Hij er nog eens van beroofd).

Vervolgens hingen zij om zijn schouders een oude gescheurde soldatenmantel, die van voren nauwelijks tot zijn knieën reikte en legden Hem een lange, ijzeren ketting om de hals, die als een stoel op de borst gekruist was en van de schouders tot op de knieën neerhing. Aan elk einde van de ketting was een grote, stekelige, zware ijzeren ring die Hem bij het gaan en vallen de knieën smartelijk verwonden.

Na Hem een rietstok in de handen gedrukt te hebben, bonden zij deze weer vóór de borst tezamen en bedekten nu zijn mishandeld heilig aangezicht met het afschuwelijk uitwerpsel van hun onreine monden.

Zijn haar en baard, geheel verward, zijn borst en heel het bovengedeelte van de spotmantel hingen vol snot en spog (= speeksel, spuug, kwijl) in al de kleuren die doen walgen.

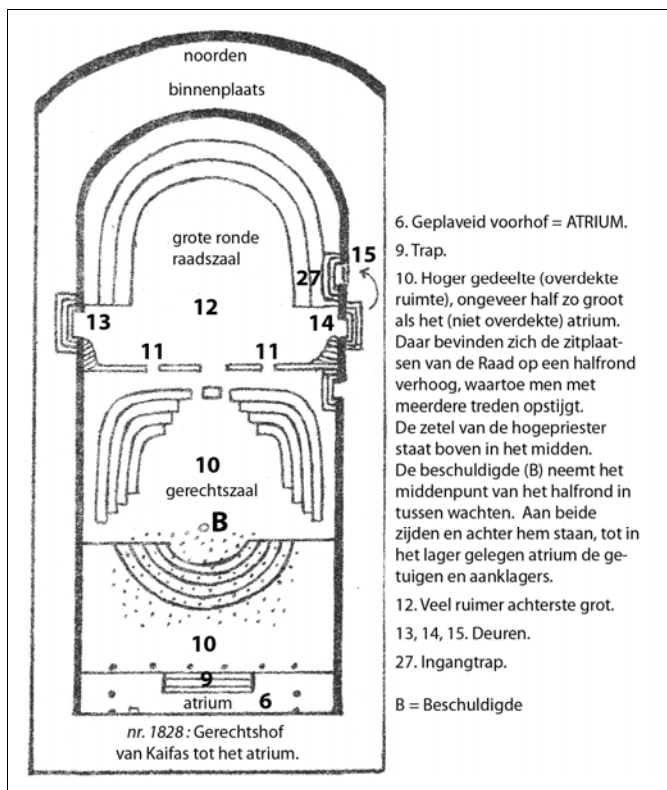

Jezus' doornenkroon van doornzakken vlochten en hoe men bij Kaïfas Jezus een muts opzette en een strokrans of -kroon er boven, vraagt men zich onwillekeurig af, of het niet de laatste strokrans is, die langs omwegen te Parijs is terechtgekomen. Deze voornamelijk relikwie, die groot aanzien genoot en als authentiek beschouwd werd, werd aan koning Lodewijk XI geschonken als vergelding voor bewezen diensten of gunsten. Ons vermoeden is te meer gerechtvaardigd, daar deze kroon een doorsnede heeft van 0,21 m, te groot bijgevolg voor een gewoon menschenhoofd, al zou dit ook dik zijn, maar gepast voor een hoofd, waarop reeds een dikke muts gezet zou zijn. Ook was zo'n zwakke kroon niet geschikt om, zoals verondersteld wordt, takken van de Christusdoornboom in gebogen stand te houden. Hierom wordt de echtheid van de relikwie door menigeen in twijfel getrokken. Het verhaal van K.E. brengt ons op de echte oorsprong en betekenis van deze relikwie (afb. in D.B. Couronne). De oude soldatenmantel die Jezus in de bespottung omgehangen werd, was de Chlamis, die reeds genoemd is in fasc. 29, blz. 502, beneden.

Zij bonden Hem een vuile vod voor de ogen, sloegen Hem met vuisten en stokken en schreeuwden: “Grote Profect, raad nu eens wie van ons U geslagen heeft!” *Doch Jezus antwoordde niet, bad inwendig voor hen, zuchtte en liet zich slaan.*

1840.

Aldus mishandeld, onkenneijk gemaakt, bezoedeld en als een spotkoning met een mantel omhangen, sleepten zij Hem bij de ketting vooruit naar de achterste raadszaal. (Al het voorgaande was gebeurd in de gerechtszaal, nadat het Sanhedrin zich had teruggetrokken in de raadszaal). Hier waren alle raadsheren vergaderd.

De beulen stieten Hem met voeten en met knotsen onder spotgeschreeuw voor zich uit en riepen: “Vooruit met de strokoning; Hij moet zich met al de onderscheidingstekenen en huldebewijzen die wij Hem gegeven hebben, ook aan de Raad laten zien. En toen zij binnenkwamen in de zaal waar vele leden van de Raad en ook Kaïfas nog op een halfcirkelvormige verhoging zaten, begon er een nieuwe versmading doorspekt met de gemeenste schimpscheuten en heiligschendende toespelingen op allerhande heilige gebruiken en handelingen.

Zoals zij Hem bij het bespuwen en bevuilen met slijk toegeschreeuwd hadden: “Daar hebt Gij uw zalving tot koning en tot profeet!”, zo dreven zij hier de spot met de zalving van Magdalena en met het doopsel: “Hoe! riepen zij honend, durft gij zo vuil voor de Hogeraad verschijnen?” Anderen wilt gij steeds reinigen en zelf zijt gij niet rein, maar wacht, nu zullen wij U eens wassen!”

Hierop haalden zij een bekken met troebel en smerig rioolwater met een walgelijke grove vod erin en wreven Hem hiermee over het aangezicht en over de schouders, alsof zij Hem wilden reinigen, maar in werkelijkheid om Hem eerst nu echt te bevuilen. Dit wassen ging gepaard met honen, stoten en schimpen, waarbij zij de tong tegen Hem uitstaken, Hem knielend begroetten of zich met hun achterlijf naar Hem toe keerden.

Aan het einde van deze spotternij goten zij de gehele inhoud van het bekken over zijn aangezicht met deze smaadwoorden: “Hier heb Je kostbare zalf, hier heb Je nu narduswater ten prijze van 500 denariën; hier krijg Je je doop met water uit de vijver Bethesda!”

Tegen hun bedoeling stelde deze laatste beschimping Hem gelijk met het paaslam. Deze offerlammeren immers, die heden geslacht moesten worden, werden een eerste maal grofweg gewassen in de vijver bij de Schaapspoort en vervolgens in de

vijver Bethesda, ten zuidoosten van de tempel, waar zij een tweede ceremoniële besprenkeling ondergingen, alvorens in de tempel tot paasmaalspijs geslacht te worden.

(Men mag, meen ik, dit zo verstaan, dat de lammeren besprenkeld werden met water UIT de vijver, zonder dat zij naar en tot bij de vijver gedreven hoefden te worden).

Met deze woorden zinspeelden zij eigenlijk op de 38-jarige zieke, die Jezus bij de vijver Bethesda genezen had, want deze man heb ik toen daar ook gewassen of gedoopt zien worden. Ik zeg “gewassen of gedoopt”, omdat op dit ogenblik de toen verrichte handeling mij niet meer duidelijk voor de geest staat (cfr. fasc. 22, nr. 1049, enz.).

Nu sleepten en sleurden zij Jezus onder slagen en stoten in de kring van de nog vergaderde raad, die hem eveneens op beschimping en hoon onthaalden.

Ik zag geheel deze zaal vol verbitterde, grimmige duivelse gestalten; het was een duister, verward, huiveringwekkend gedoe, maar daartussen *zag IK de mishandelde Jezus dikwijls met licht en glans omstraald, sinds Hij gezegd had dat Hij de Zoon van God is.* Ook vele aanwezigen schenen dit inwendig in minder of meerder mate te bemerken of er iets van te vermoeden, ten minste door de benauwende indruk die zij kregen dat al die smaad en hoon Hem zijn onuitsprekelijke waardigheid niet konden benemen.

Bij Jezus' verbitterde vijanden evenwel beantwoordde aan het licht dat (voor mij) sterker uit Jezus straalde, slechts een heviger opwelling van woede.

Op mij echter maakte dat glorielicht zulk een indruk dat het mij toescheen dat zij zijn aangezicht om geen andere reden bedekt hielden, dan omdat de hogepriester na *de woorden van Jezus “Ik ben het”*, zijn blik niet meer kon verdragen.

Petrus verloochent zijn Meester
(Mt. 26, 29-75; Mk. 14, 66-73; Lk. 22, 55-62; Joa.
18, 15-18; 24-27).

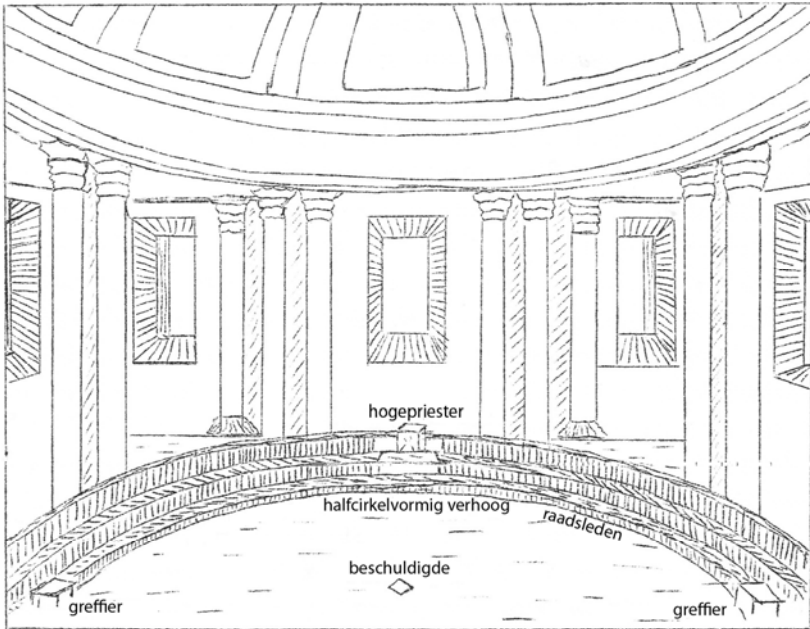
1841.

Toen Jezus op plechtige toon gezegd had: “Ik ben het”, en Kaïfas bij die woorden met gehuichelde verontwaardiging zijn klederen stukreet en de uitroep van de rechters “Hij is de dood schuldig”, zich vermengde met het vreselijk getier van het gepeupel in de zaal en in het voorhof, toen de hemel der gerechtigheid zich boven Jezus’ hoofd geopend en de hel haar razernij uitgespuwd had, toen de graven de gevangen geesten vrijgelaten hadden en op alles angst en huivering woog, konden Petrus en Joannes het hier in de zaal niet langer uithouden.

Al te veel hadden zij geleden bij het aanschouwen van de wrede mishandelingen tegen hun Meester; zij hadden dit alles passief, weerloos, zwijgend moeten aanzien zonder zelfs een zucht te kunnen lozen uit vrees zichzelf te verraden. Tegelijk met vele andere getuigen van dit ontzettend schouwspel die het huis verlieten, spoedde Joannes zich naar het verblijf van de Moeder van Jezus, die zich met de andere H. Vrouwen in het huis van Marta bevond, niet ver van de Hoekpoort van Jeruzalem. Hier immers was een aanzienlijk gebouw Lazarus’ eigendom.

Petrus echter kon van zijn goddelijke Meester niet scheiden, zo groot was zijn liefde; slechts met de grootste moeite kon hij zijn gevoelens beheersen; hij weende overvloedig, maar verborg zijn tranen zo goed als hij kon.

(Het voorgaande is een inleiding op Petrus’ verloochening en een herhaling van nr. 1838).

Binnenzicht in het Sanhedrin.

Voorstelling volgens Lamy in Dictionnaire de la Bible, Sanhédrin.

Te vergelijken met de bijzonderheden die K. Emmerick ons over de achter- of raadszaal mededeelt van Kaifas' gerechtshuis.

In deze ruimte, op de voorgrond werd Jezus onder het oog van de ganse Raad bespot, na het eerst geworden te zijn in de gerechtszaal.

Daar hij niet in de rechtszaal wilde blijven, omdat zijn temperament hem verraden zou, en daar hij zich ook nergens anders heen kon wenden zonder de aandacht op zich te trekken, ging hij in het atrium in de hoek bij het vuur, waar soldaten en allerlei mensen samen stonden. Dezen gingen af en toe deelnemen aan de bespottung van Jezus en maakten dan daarover hun gemene, boze opmerkingen.

Petrus bewaarde het zwijgen, doch reeds zijn deernis met Jezus en de diepe droefheid die op zijn aangezicht te lezen stond, maakten hem verdacht bij de vijanden van Jezus. Nu kwam ook de

portierster bij het vuur. Daar Jezus en zijn leerlingen het voorwerp waren van al hun gesprekken en spottereien, mengde zij zich daarin met de allure van een vrijpostige deerne en Petrus bemerkend, zag zij hem strak aan en zei: “Ge zijt waarachtig ook een van de leerlingen van die Galileeër.”

Petrus schrok op, geraakte in verwarring en vrezend door die ruwe koelies mishandeld te worden, protesteerde hij: “Vrouw, ik ken Hem niet, wat bedoelt ge? Ik weet niet wat ge wilt!”

1842.

Nu stond Petrus op en, om uit dit gezelschap weg te geraken, verliet hij het atrium en op dit ogenblik kraaide de haan buiten de stad. Ik herinner mij niet hem gehoord te hebben, maar ik voelde duidelijk: nu kraait de haan buiten de stad.

Bij de poort van het atrium trok Petrus de aandacht op zich van een andere dienstmeid, die hem eveneens onbeschaamd in het gelaat keek en tot enigen die daar samen stonden zei: “Kijk, die daar is ook bij Jezus van Nazareth geweest.” En nu vroegen ook sommige van de omstaanders: “Ben jij een leerling van Hem geweest?”

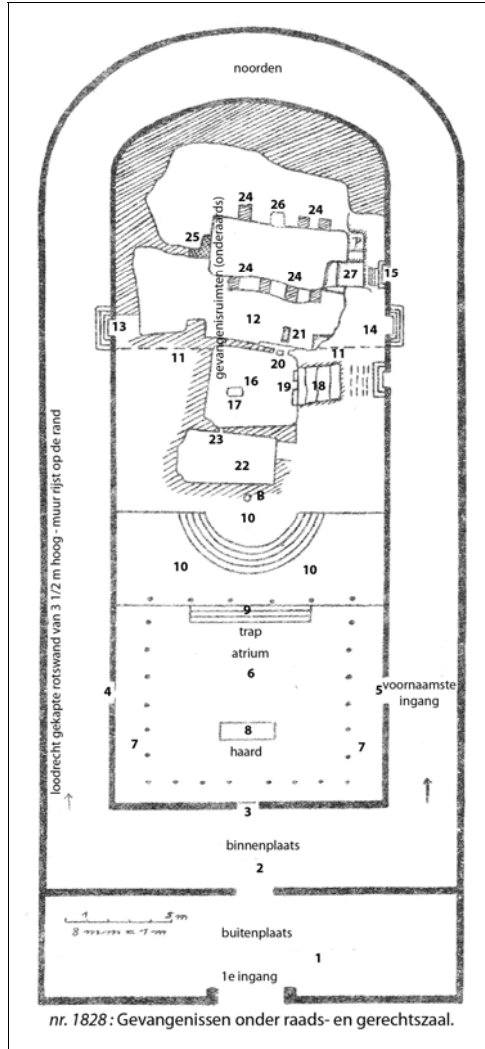
Dit bracht Petrus in nog groter verlegenheid en verwarring en zijn woord plechtig benadrukkend antwoordde hij: “Geenszins! dat ben ik niet geweest; die mens is mij vreemd, ik ken Hem niet!”

Nu ijlde Petrus over het binnenplein naar het voor- of buitenplein (buitenplaats) (zie schets hierna), om enige bekenden die hij daar over de muur van dat plein zag kijken, te waarschuwen⁴⁹.

---

⁴⁹ Petrus zag bekenden over de muur van de voor- en ook binnenplaats kijken.

Uit de archeologische vondsten blijkt dat de westelijke wand van deze pleinen door een vertikaal gehouwen rotsmuur gevormd was van 3,50 m hoog. De heuvelhelling viel opeens steil neer.

Uit de natuur der zaak en uit de joodse wetgeving volgt dat op de rand van de rots, die opeens neervalt, een muurtje gestaan moet hebben om het neerspringen of afvallen te verhinderen.

Wij kunnen er een hoogte van 1,5 meter aan toekennen, zodat het mogelijk was over deze leuningmuur te kijken of er op te klauteren en op het binnenplein of voorplaats te zien.

Hij weende en zijn angst en droefheid omwille van Jezus waren zo groot, dat het hem om zo te zeggen ontging dat hij Jezus verloochend had. Dat buitenplein was vol volk, ook met vrienden van Jezus, aan wie men geen verdere toegang verleende, maar Petrus liet men buitengaan. Sommigen van hen klauterden zelfs op de muur om iets over Jezus te vernemen. Petrus vond daar een hele groep leerlingen van Jezus, die door angst en kommer om Jezus uit de spelonken van de berg Hinnom (ten zuiden van het Gê-Hinnom-dal) naar hier gedreven waren. Zij kwamen aanstonds op Petrus toe en bestormden hem onder tranen met allerhande vragen. Zijn verwarring en vooral zijn vrees zich te verraden waren zo groot dat hij hun met slechts enkele woorden de raad gaf zich van hier te verwijderen, omdat er hier gevaar was voor hen. Hij wendde zich van hen af en dwaalde enige tijd treurig rond, terwijl de leerlingen de stad onmiddellijk weer verlieten. Zij behoorden tot de oudste leerlingen en waren wel ten getale van 16 en onder hen waren Bartolomeüs, Natanael, Saturninus, Judas Barsabas, Simeon die later bisschop van Jeruzalem werd, Zacheüs en Manahem, de profetische en blindgeboren jongeling (van Korea), die door Jezus genezen was⁵⁰.

Nergens kon Petrus enige rust vinden. Zijn liefde tot Jezus dreef hem weer naar de binnenplaats die het gerechtshof omgaf. Men liet hem weer binnen, omdat Jozef van Arimatea en Nikodemus geheel in het begin de toegang voor hem bekomen hadden. Hij ging echter nog niet terstond in het voorhof of atrium vóór de rechtszaal terug, maar hij richtte zijn schreden verder langs de lange (rechter-) zijde van het rechtshuis, naar de ingangdeur van

---

⁵⁰ Bij deze passage plaatst Brentano zelf een verwijzing naar zijn aantekeningen op 11 oktober 1822, een vrijdag, zelfde dag als 20 Tisri van Jezus' tweede leerjaar, zegt hij.

De genezing geschiedde in een stadje waar Jezus de sabbat vierde, anderhalf uur ten zuidoosten van Silo.

Zie hierover fasc. 18, nrs. 757-758 waar men het verhaal van die genezing vindt en onze lokalisering en vereenzelviging van Korea met el-Mughai'r.

de ronde raadszaal, die achter de rechtszaal gelegen was en waar het rot Jezus reeds aan het beschimpen en rondsleuren was⁵¹.

Petrus naderde vreesachtig tot de deur en, ofschoon hij aanstonds voelde dat men hem verdacht en in de gaten hield, dreef zijn ongerustheid en kommer om Jezus hem toch tot in de deur tussen het gepeupel dat naar de bespottung toekeek. **Juist op dit ogenblik sleepte men Jezus met de kroon van stro op het hoofd vóór de raadsleden de zaal rond.**

Jezus zag Petrus zeer ernstig en waarschuwend aan, zodat deze bij het zien van zijn mishandelde Meester als verpletterd was van smart.

Daar hij echter zijn vrees nog niet te boven was gekomen, en bovendien een van de omstaanders hoorde zeggen: “Wat is dat voor een kerel?”, ging hij weer uit de deur weg op het plein. Hij was zo bedroefd en van angst en medelijden zo van streek, dat hij zich slechts aarzelend van de deur verwijderde. Bemerkend dat men hem hier nog altijd in het oog hield, begaf Hij zich nu weer in het atrium, naderde tot het vuur en bleef daar enige tijd neergehurkt.

Enigen die hem op het plein gezien en zijn verwarring bemerkt hadden, traden hier ook weer op hem toe en knoopten een gesprek met hem aan, waarin zij Jezus en zijn werking keer op keer hekelden en versmaadden.

Één van hen sprak: “Ik zie dat gij tot zijn aanhang behoort, gij zijt een Galileeër; ik bemerk het aan uw tongval; hij verraadt u!”

---

⁵¹ Het grondplan van Kaifas' gerechtshof naziend, kan men zich de ontmoeting van Jezus met Petrus levendig voorstellen.

Petrus doolde verloren op het binnenplein rond. Jezus daalde een trap (14) af, uit de raadszaal naar het binnenplein, waar Hij Petrus bemerkte en vermanend aanzag, om zich dan links te wenden en in de kerker af te dalen (door 15).

Toen Petrus ontwijkend antwoorde en zich daarna verwijderde wilde, trad hem een broer van Malchus in de weg, die hem zegde: “Hoe! gij hier! Heb ik u niet in de Olijfhof gezien? Hebt gij mijn broer niet gewond aan het oor?”

Petrus werd nu bijna uitzinnig van angst en, om zich van die man te ontdoen, begon hij met de kracht van zijn driftig temperament te vloeken en te zweren dat hij die Galileeër geenszins kende en hij liep uit het atrium naar het binnenplein dat het huis omgaf. Op dit ogenblik kraaide de haan voor de tweede maal en leidde men ook Jezus uit de ronde zaal over het binnenplein neerwaarts naar de kerker onder de ronde raadszaal.

Jezus wendde zich in het voorbijgaan naar Petrus en zag hem aan met een blik vol droefheid en erbarmen. Nu vielen met een vreselijk geweld de woorden van Jezus Petrus te binnen: “Vóór de haan tweemaal kraait, zult gij Mij driemaal verloochenen”, en ze verpletterden hem bijna het hart.

In zijn kommer en angst was Petrus zijn vermete belofte, die hij zijn goddelijke Meester op de weg naar de Olijfhof gedaan had: liever te sterven dan Hem te verloochenen, en de daarop gevolgde waarschuwing van Jezus, geheel vergeten. *Maar bij deze aanblik van Jezus ontwaakte in zijn ziel het verbrijzelend gevoel van zondeschild:* hij had gezondigd, ontzettend gezondigd tegen zijn Meester, terwijl Hij voor hem mishandeld en onrechtvaardig ter dood veroordeeld werd, zwijgend het verschrikkelijkste lijden onderging en hem nog kort te voren zo bezorgd had gewaarschuwd.

Bijna zinneloos van berouw ijde hij naar het buitenplein van het gerechtshuis en zijn hoofd bedekkend begon hij hevig te wenen. Nu vreesde hij niet meer aangesproken te worden; nu was hij bereid aan iedereen te zeggen wie hij was en welk een verschrikkelijk kwaad zijn geweten bezwaarde.

Wie verstout zich te beweren dat hij, in dezelfde omstandigheden, in hetzelfde gevaar, in dezelfde benauwdheid en verwarring, in dezelfde strijd tussen liefde en vrees, wie, die even vermoeid is als Petrus, even overwaakt en opgejaagd, half zinneloos van smart over zulk een opeenvolging van treurige voorvallen, wie met een even kinderlijk en tegelijk voortvarend temperament als Petrus, verstout zich te beweren dat hij sterker en trouwer zou geweest zijn als hij?

De Heer liet hem aan zijn eigen krachten over en dan was hij zwak, gelijk allen het zijn die de waarschuwing van Jezus verwaarlozen: "Waakt en bidt, dat gij niet valt in bekoring!"

Maria in het rechtshuis van Kaïfas.

1843.

De H. Maagd maakte in de geest alles met Jezus mee. Voortdurend wist en voelde en leed zij alles in inwendige aanschouwing wat Hem overkwam. Ook zij bad, gelijk Hij, onophoudelijk voor zijn beulen.

Doch haar moederhart bad ook voortdurend tot God dat Hij deze zonden toch niet zou laten geschieden en die pijnen van haar allerheiligste Zoon afwenden zou. Ook bezielde haar voortdurend een onweerstaanbaar verlangen zo dicht mogelijk bij haar mishandelde Zoon te zijn.

Toen nu Joannes, na de verschrikkelijke uitroep "Hij is de dood schuldig!", uit het voorhof van het rechtshuis van Kaïfas naar Maria gegaan was – zij bevond zich toen te Jeruzalem in het huis van Lazarus, niet ver van de Hoekpoort – en toen hij haar het vreselijk lijden van Jezus boodschapte en zo de juistheid bevestigde van haar ononderbroken inwendige beschouwing van Jezus' onmenselijk lijden, stortten zij samen hun hart in tranen uit en Maria gaf hem haar verlangen te kennen om met Magdalena,

die als buiten zichzelf was van smart, en met enige andere H. Vrouwen in de nabijheid van haar lijdende Jezus gebracht te worden.

Joannes die zijn Meester alleen verlaten had om haar te troosten, haar die na Jezus hem het dierbaarst was, bracht de allerheiligste Maagd uit het huis in de maanverlichte straten. De H. Vrouwen steunden en geleidden haar tussen zich; zij ontmoetten nog vele mensen die zich huiswaarts spoedden, Magdalena die zich van angst en droefheid de handen wrong, ging met waggelende schreden naast de andere vrouwen; zij vormden een aaneengesloten groep en waren alle gesluierd.

Af en toe stonden zij stil om door luid geweën en gesnik lucht te geven aan hun droefheid, doch juist hierdoor trokken zij de aandacht op zich van groepen voorbijgaande vijanden van Jezus, en hun smart werd dan telkens vernieuwd, als zij van hen bittere smaadwoorden tegen de Heer te horen kregen, die met opzet gesproken werden om hen in het hart te treffen.

Maria was in voortdurende beschouwing van het lijden van haar goddelijke Zoon; zij bewaarde dit in haar hart en leed in stilte met Hem en zwijgend zoals Hij. Zij viel meermalen in bezwijming in de armen van haar begeleidsters. Toen zij eens op deze manier bewusteloos geworden was onder een boog of poort van de binnenstad, waardoor de weg hen voerde, gingen onder dezelfde boog enige goede mensen door de poort, die op weg naar huis onder elkaar hun spijt uitdrukten over de gebeurtenissen in het huis van Kaifas. Zij naderden tot de H. Vrouwen en toen zij de Moeder van Jezus herkenden, hielden zij stil en groetten haar met de woorden: “Ach! ongelukkigste der moeders, allertreurigste Moeder, smartvolle Moeder van de Allerheiligste Israëls!” (Een gewone, geen theatrale deelneming in de mond van oosterlingen). Maria herkreeg het bewustzijn en dankte hen hartelijk voor de troostwoorden, die zij haar toegesproken hadden en de H. Vrouwen zetten met verhaaste schreden hun treurige tocht voort.

1844.

Toen zij bij het huis van Kaïfas gekomen waren (het stond met zijn achterkant naar het noorden, uit welke richting de H. Vrouwen kwamen), bracht de weg hen aan de kant die tegenover de ingang is en waar slechts een enkele muur het gebouw insluit, terwijl hij aan de kant van de ingang door 2 muren (en poorten) en over 2 pleinen loopt (voor- en binnenplein).

Hier (aan de noordkant) trof een nieuwe smart de Moeder van Jezus en haar gezellinnen, want zij moesten hier voorbij een effen, verheven plaats passeren, waarop men onder een licht tentdak bij fakkellicht het kruis van Christus aan het bereiden was.

Zodra nl. Judas vertrokken was om zijn snood verraad te volvoeren, hadden Jezus vijanden bevolen een kruis voor Hem in gereedheid te brengen. Hun plan immers was om, indien men erin slaagde Hem gevangen te nemen, het vonnis van Pilatus zonder vertraging ten uitvoer te brengen. Zij wilden inderdaad de Heer zeer vroeg voor zijn rechterstoel sleuren en zij verwachtten niet dat het geding op zo'n lange baan geschoven zou worden. Wat de kruisen voor de beide moordenaars betreft, deze waren door de Romeinen reeds in gereedheid gebracht.

De kruisbereiders vervloekten en verwensten Jezus, daar zij om zijnentwil overwerk in de nacht moesten verrichten en hun smaadwoorden doorboorden het hart van de smartvolle Moeder. Ook door elke bijl- en hamerslag werd het diep getroffen. En toch bad zij voor deze ongelooflijk verblinde mensen die onder het braken van verwensingen het werktuig van hun verlossing en van de marteldood van haar Zoon bereidden.

Wanneer zij nu achter het huis om, op het buitenplein gekomen waren, ging Maria, omgeven door de H. Vrouwen en Joannes in een hoek onder de poort tussen de 2 pleinen staan. Haar gefolterde ziel vertoefde gedurig bij Jezus. Maria smachtte naar het opengaan van de poort en hoopte binnen te geraken door de bemiddeling van Joannes. Zij voelde wel dat slechts deze poort

haar scheidde van haar goddelijke Zoon, die bij het tweede hanengekraai uit het huis naar de kerker onder het huis was overgebracht.

Eindelijk ging de deur open. Onder de eersten die buitenkwamen bevond zich Petrus. Hij snelde met uitgestrekte armen, met omhuld hoofd en met de ogen vol tranen hen tegemoet. Bij het maan- en fakkellicht herkende hij onmiddellijk Joannes en de H. Maagd en het was hem alsof zijn geweten, dat door de blik van de Zoon reeds opgeschrikt was, hem nu ook dreigend tegentrad in de persoon van de Moeder. Ach, hoe sneed hem de vraag van Maria door de ziel: “Ach Simon, hoe is het gesteld met Jezus, mijn Zoon?”. Toen riep Petrus zuchtend en jammerend uit: “Ach moeder, spreek niet tot mij. Uw Zoon lijdt onmenselijk. Spreek mij niet aan; zij hebben Hem ter dood veroordeeld en ik heb Hem driemaal schandalig verloochend.”

Nu ging Joannes naar hem toe om meer te vernemen, doch als uitzinnig van smart ijde hij het plein over en de stad uit naar de grot van de Olijfberg, waar de handen van Jezus zich eens tijdens zijn gebed in het steen hadden ingedrukt.

(Over zulke indrukken in steen, zie fasc. 29, nr. 1803 alsook voetnoot 23. Voor de hier vermelde grot, zie dezelfde passages, en wat Adam betreft, cfr. fasc. 14, nr. 532).

Ik meen dat ook in deze grot onze eerste vader Adam zijn zonde heeft beweend, toen hij hier de met Gods vloek geslagen aarde voor de eerste keer betrad.

1845.

De H. Maagd vol medelijden met haar Zoon wegens dit nieuwe lijden Hem aangedaan door de verloochening van de leerling die Hem het eerst als de Zoon van God had erkend en beleden, viel na deze woorden van Petrus ten gronde op de steen naast de pijler van de poort en tekenen van haar voet of hand bleven in die steen ingedrukt. Deze steen bestaat nog ergens, ik heb hem gezien, doch ik weet niet meer waar.

Daar na de opsluiting van Jezus in de kerker, de meeste toeschouwers zich verwijderden, bleven de poorten van de pleinen open. Nadat Maria bijgekomen en weer opgestaan was, verlangde zij nader bij haar geliefde Zoon te zijn.

Joannes leidde haar daarom met de H. Vrouwen tot vóór de deur van de gevangenis van Jezus. Ach! zij wisten wel alles van elkander, want zij bleven bestendig inwendig met elkander verenigd, doch de trouwste van de moeders wilde ook lichamelijk getuige zijn van het lijden van haar Zoon en zintuiglijk zijn verzuchtingen horen. Hier nu vernam zij deze, maar tevens de smaadwoorden van zijn bewakers.

De H. Vrouwen konden daar niet lang onopgemerkt vertoeven, want Maria Magdalena liet haar hevige smart al te opvallend door uitwendige gebaren blijken. Ofschoon de H. Maagd, zelfs in het verschrikkelijkste lijden haar droefheid matigde en door haar waardige zelfbeheersing de eerbied en bewondering afdwong, moest zij toch ook hier nog deze grievende woorden horen: “Is dat niet de Moeder van de Galileeër? Haar Zoon moet aan het kruis, doch niet vóór het feest of Hij moest de verworpenste van de booswichten zijn.”

Toen keerde zij terug en begaf zich, door haar inwendige geest gedreven, naar de brandende haard in het atrium, waarbij nog slechts wat achterblijvend gespuis te lanterfantten stond; haar gezelschap volgde haar in stomme smart.

Op deze plaats van gruwel, waar Jezus getuigd had dat Hij de Zoon was van God en waar het hels gebroed had uitgeroepen: “Hij is de dood schuldig!” viel Maria door overmaat van droefheid nogmaals buiten kennis. Zij zag er meer stervend dan levend uit en Joannes en de H. Vrouwen brachten haar weg van die plaats. Het gepeupel reageerde hier niet; het zweeg, geheel onthutst; een reine geest scheen hier door de hel te wandelen.

De weg bracht het kleine gezelschap andermaal aan de achterkant van het huis, waar het kruis in gereedheid werd gebracht.

Evenmin als de rechters een uitweg vonden in hun verward rechtsgeding, zo geraakten de werklieden hier niet klaar met het kruis. Herhaaldelijk moesten zij ander hout halen, daar nu dit, dan weer dat stuk niet paste of brak; en dit duurde tot zij de verschillende soorten van hout en stukken zo bij elkaar gebracht hadden, gelijk God zelf dit wilde hebben.

Ik heb hieromtrent vele gezichten gehad; het scheen mij ook dat de engelen de arbeiders hinderden in hun werk, totdat alles overeenkomstig de wil van God voltooid was. Daar mij nochtans niet alles meer even duidelijk voor de geest zweeft, zo laat ik het bij wat ik er tot nog toe over zegde.

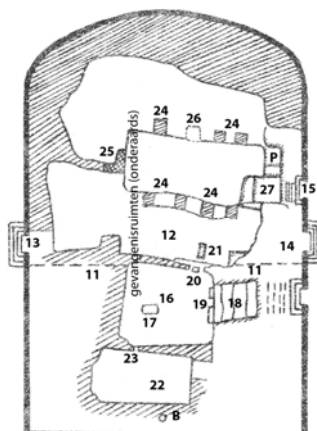
Jezus in de kerker.

1846.

De kerker van Jezus onder het gerechtshuis van Kaïfas was een klein rond gewelf onder de grond⁵².

---

⁵² Een klein rond gewelf. – Die gevangenis is vrij ruim, maar één van de ruimten heeft afgeronde hoeken, nl. op de schets de ruimte 16 en ze schijnt beschouwd worden te zijn als het gevang van Christus tijdens zijn oponthoud in de rechtbank van Kaïfas.

Naar ik zag bestaat er nog een gedeelte van deze plaats. Van de 4 gerechtsdienaren bleven er hier slechts 2 bij Hem, doch ze losten elkaar met anderen na een korte tijd meermalen af. Men had Hem zijn klederen nog niet teruggegeven. Hij was alleen bedekt met de oude soldatenmantel, die gescheurd was en vol spog hing, dezelfde mantel waarmee men Hem bespot had, en men had Hem opnieuw de handen gebonden.

Toen de Heer deze kerker binnentrad, bad Hij zijn hemelse Vader al de mishandelingen en verguizingen, welke hij reeds geleden had en nog te verduren zou krijgen, te willen aannemen als een zoenoffer voor zijn beulen en voor alle mensen, die in een soortgelijk lijden in de zonde van ongeduld of opstandigheid zouden vallen⁵³.

Het gebeurt ook dat Katarina geen volledig juist begrip van iets heeft, wanneer zij het de eerste keer ziet, zoals van de grot van Jezus' vasten of ook van de stad Ennon, wanneer zij het zag komend uit het zuiden. Het schijnt dat Jezus in de kerker van Kaïfas gebonden geweest is aan een pijler die later als heilig weggehaald geworden is om in de Cenakelkerk ingebouwd te worden. Het is de pijler 26 op de tekening in fasc. 29.

⁵³ In de zonde van ongeduld zouden vallen. – Immers, het is Gods wil dat wij alle ongelijk en zelfs vervolging aannemen als komend uit zijn hand. Reeds staat hierover een bemerking in fasc. 14, nrs. 508 en 509 alsook voetnoot 242.

Met hetgeen K. hier voorhoudt komt treffend overeen het gebed dat Jezus bij deze gelegenheid deed volgens een openbaring aan Jozefa Menendez: *“Vergeef, o Vader, aan de zielen; help ze om niet te bezwijken onder het gewicht van hun zwakheid. Houd hun gezelschap in de uren van hun gevangenschap en geef hun de kracht om de ellenden van hun leven te verdragen met volkomen onderwerping aan uw aanbiddelijke Wil.”* (Un Appel à l'Amour, blz. 452).

Wat de gevoelens van blijdschap betreft, waarmee Jezus het aanbreken van de dag der Verlossing begroet, wij vinden die ook terug in de openbaringen van dezelfde zuster: *“Gevoelens van liefde, ootmoed, ijver, onderwerping aan Gods wil vervulden mijn Hart te midden van de versmadingen. Immers, geen ander verlangen bezielde Mij dan om mijn Vader te verheerlijken en om Hem de glorie weer te geven,*

Zelfs hier lieten de beulen Jezus geen ogenblik rust; zij bonden Hem in het midden van die gevangenis aan een lage zuil⁵⁴, zonder Hem toe te staan ergens tegen te leunen of op te steunen, zodat hij heen en weer wankelde op zijn gezwollen en bloedig gewonde voeten. Door zijn herhaaldelijk zwaar vallen en het slaan van de ketting die tot zijn knieën neerhing, waren ook deze vol bloed.

Zij hielden niet op Hem gruwelijk te versmaden en te mishandelen. En wanneer 2 gerechtsdienaren vermoed waren van hun folterwerk, werden zij door 2 anderen afgelost, die, zodra zij binnen waren, nieuwe wreedheden tegen Jezus verzonnen.

Ik kan onmogelijk de boosheid beschrijven, die zij aan de dag legden, of de foltering en opnoemen, welke zij de Heiligste der heiligen aandeden; ik ben te ziek, ik sterf bijna van medelijden bij het beschouwen van die pijnen.

Ach! hoe beschamend is het niet voor ons dat wij, uit wekelijkheid en aangeboren tegenzin voor het lijden, niet eens de moed bezitten om de ontelbare mishandelingen, die de onschuldige Verlosser geduldig voor ons heeft ondergaan, te beschrijven of te vertellen, noch om het verhaal ervan te aanhoren.

Een diepe afschuw grijpt ons daarbij aan, gelijkend op het gruwen van de moordenaar, die zijn hand moet leggen op de wonden die hij zijn slachtoffer heeft toegebracht.

---

waarvan de zonden Hem beroofden, en de beledigingen te herstellen, die zijn opperste Majesteit door de mensen worden aangedaan.” (Un Appel à l'Amour, blz. 451).

⁵⁴ Een lage zuil, nl. de zuil die weggehaald werd als heilig en op de schets in fasc. 29 door het getal 26 aangeduid wordt. Zie ook wat er reeds over gezegd is in hetzelfde fasc. 29, nr. 1829, voetnoot 40 en 41.

De ringen waaraan men de gevangenen vastbond, zaten in de pijlers en de wanden vast, 1 m boven de grond. Met de handen aan of in deze ringen gebonden, was Jezus, die hoog van gestalte was, genoodzaakt diep gebogen te staan.

Jezus verdroeg dit alles zonder zijn mond voor een enkele klacht te openen.

Het waren de mensen, de zondaars die hun wreedheid, hun woede tegen hun broeder, hun Verlosser, hun God botvierden. Ook IK ben maar een arme zondares; ook om mijnentwil werd Jezus al dat leed aangedaan.

Wanneer op de oordeelsdag alles bekend zal worden, zullen wij allen zien welk aandeel wij gehad hebben aan die mishandelingen van de Zoon van God, wanneer Hij als Zoon des Mensen in de tijd zijn zending vervulde. Dit aandeel nemen wij door de zonden die wij niet ophouden te bedrijven en die, vooral omdat wij er geen einde aan willen maken, een soort instemming zijn met, een medewerking aan de smaad welke die woestelingen Jezus deden ondergaan.

Indien wij ons dit eens goed realiseerden, dan zouden wij wel met veel groter ernst en veel dieper gemeend dan tot nog toe de woorden uitspreken die in vele biechtgeden voorkomen: “Heer, laat mij liever sterven dan dat ik U nog een enkele keer door de zonde vergram.”

1847.

In de kerker bad Jezus onophoudelijk voor zijn beulen. Toen zij eindelijk zelf vermoeid waren en Hem een ogenblik met rust lieten, zag ik hoe Hij, met licht omgeven, tegen een pijler leunde.

Nu begon de dag aan te breken, de dag van zijn eindeloos lijden, dat Gods gramschap (= gram, nijd, verbolgenheid, boosheid, toorn, woede) moest bedaren, de dag waarop Hij ons zou verlossen en zijn hemelse Vader genoegdoening geven voor de zonden van de wereld.

Een eerste lichtstraal van de dag der Verlossing drong schroomvallig door een opening boven in de kerkerwand en viel

op ons heilig, mishandeld Paaslam, dat al de zonden van de hele wereld op zich genomen had en er nu daarmee beladen stond.

Jezus verwelkomde de aanbreekende dag en richtte een hartroerend gebed tot zijn Vader. Hij bedankte Hem daarin voor de nieuwe, lang verwachte dag, de dag van de Verlossing der mensen, de dag waarnaar de aartsvaders zo vurig verzucht hadden en waarnaar Hijzelf vanaf het eerste ogenblik na zijn geboorte met zulk een onweerstaanbaar verlangen had uitgezien, zozeer dat dit verlangen Hem had doen zeggen: "Ik moet met een ander doopsel gedoopt worden en hoezeer smacht Ik er naar dat het volbracht worde!" Ontroerend dankte Hij God voor deze dag, waarop Hij het doel van zijn komst en van zijn leven zou bereiken: ons verlossen, de hemel heropenen, de hel overwinnen, voor de mensen de bron van alle heil ontsluiten en de wil van zijn hemelse Vader volbrengen.

Ik heb zijn gebed meegebeden, maar nu kan ik het niet meer herhalen; ik was ziek, ziek van medelijden, te meer daar Hij God nog bedankte voor dat ontzettend lijden dat Hij ook voor mij verduurde; ik kon nog slechts de verzuchting slaken en telkens opnieuw herhalen: "Ach, geef mij, geef mij Uw smarten; ze behoren ook mij toe, want Gij verduurt ze voor mijn zonden!"

De dag straalde heller naar binnen en *de Heer verwelkomde hem nogmaals in zulk een aandoenlijk dankgebed*, dat ik, als smeltend van liefde en medelijden, Hem ieder woord nasprak als een kind. *Het was inderdaad een hartverscheurend, tragisch, verheven, heilig schouwspel te zien hoe Jezus na al de doorstane gruwelen en wreedheden van deze nacht, in die enge kerker aan de lage zuil gebonden, door een hemels*

licht omgeven, de eerste straal van die grote offerdag dankend verwelkomde!

Ach! het was als kwam die eerste straal tot Hem, zoals de scherprechter in de kerker tot een ter dood veroordeelde om zich, alvorens de straf te voltrekken, met hem te verzoenen en *Hij dankte hem liefdevol.*

De gerechtsdienaren die nu van vermoeienis licht ingesluiemd schenen, keken op en schrokken; zij stoorden onze Heer niet; zij schenen verwonderd en verschrikt. Jezus kan iets meer dan een uur in de kerker geweest zijn.

Judas bij het rechtshuis.

1848.

Terwijl Jezus in de kerker verbleef, kwam Judas in de nabijheid van het rechtshuis van Kaïfas. Hij had tot nog toe als een wanhopige, door de duivel voortgedreven ellendeling, aan de steile zuidzijde van Jeruzalem in de Gê-Hinnom-vallei tussen afval, onreinheden en wegwerpselen rondgedwaald.

Nu sloop hij rond bij het rechtshuis. Hij had de bundel van de dertig zilverlingen, de prijs van zijn verraad, aan zijn zijde aan de gordel hangen. Hier was alles reeds weer stil geworden.

Zonder door de wachten herkend te zijn, vroeg hij hun: “Hoe zal het met de Galileeër verlopen, meent U?”

Zij antwoordden: “Hij is ter dood veroordeeld en zal gekruisigd worden.” Anderen hoorde hij elkaar vertellen hoe onmenselijk zij met Jezus tekeer gegaan waren en hoe geduldig Hij geweest was. Met het aanbreken van de dag moest Hij nogmaals voor de Hogeraad verschijnen om in deze zitting plechtig veroordeeld te worden, d.i. volgens de vereisten die het vonnis rechtsgeldig zouden maken.

Terwijl de verrader, om niet herkend te worden, deze inlichtingen hier en daar inwon, brak de dag aan en de drukte in en rondom het rechtshuis herbegon.

Judas zocht de achterzijde van het huis op om niet opgemerkt te worden, want evenals Kaïn schuwde hij de mensen, terwijl de vertwijfeling aan het broeien was in zijn ziel. Doch welke ontmoeting wachtte hem daar? Op deze plaats had men aan het kruis gewerkt; de verschillende stukken lagen daar reeds naast elkaar in kruisvorm gerangschikt, terwijl de werkslaven ingehuld (in een deken of hun mantel) er tussen te sluimeren lagen. De hemel begon boven de Olijfberg wit te schemeren; het was alsof hij huiverde en aarzelde om het werktuig der Verlossing te beschijnen.

Judas bezag het en sloeg waanzinnig op de vlucht: hij had de galg gezien, waartoe de Heer door zijn verraad veroordeeld was; hij verborg zich in de omgeving en bleef daar wachten op de afloop van de morgenzitting.

Veroordeling van Jezus in de morgenzitting (Mt. 27, 1; Mk. 15, 1; Lk. 22, 66-71).

1849.

Toen de dag aangebroken en het reeds klaar geworden was, kwamen Kaïfas, Annas, de oudsten en schriftgeleerden weerom in de grote rechtszaal voor een geldige raadszitting bijeen, want de nachtelijke zitting was juridisch ongeldig en kon hoogstens tellen als voorbereidend getuigenverhoor, waartoe men zich door de weinige tijd die er vóór het feest nog overbleef, genoodzaakt zag.

De meeste raadsleden hadden het overige van de nacht doorgebracht in het huis van Kaïfas op rustbedden in kamers naast en boven de rechtszaal.

Velen, onder wie ook Nikodemus en Jozef van Arimatea, kwamen met het aanbreken van de dag uit de stad terug. De vergadering was voltallig en was door haast en voortvarendheid gekenmerkt.

De ter-dood-veroordeling van Jezus werd aan de raadsleden ter stemming voorgelegd, maar ze werd bestreden door Nikodemus, Jozef van Arimatea en enige andere vrienden van Jezus.

Zij dienden het tegenvoorstel in, het geding tot na het feest uit te stellen om oproer tijdens het feest te voorkomen.

Ook verklaarden zij dat men geen rechtvaardig vonnis kon vellen op grond van de ingediende beschuldigingen, aangezien alle getuigen elkander hadden tegengesproken.

De hogepriesters en hun talrijke partij, die de meerderheid vormden, stelden zich wegens deze tegenspraak in hevige gramschap en gaven de oppositie daarom duidelijk te verstaan dat deze veroordeling van Jezus tegen hun zin was, omdat ze henzelf in staat van beschuldiging stelde, aangezien eruit bleek dat zij de leer en gezindheid van de Galileeër deelden.

Hiermee sloten zij eenvoudigweg allen uit de Raad die Jezus genegen waren en dezen daarentegen verlieten de raadszaal, na protest aangetekend te hebben tegen alles wat hier tegen Jezus besloten zou worden en zij begaven zich naar de tempel.

Voortaan verschenen zij nooit meer in de Raad.

Nu beval Kaïfas dat men de arme, mishandelde, overwaakte Jezus uit de kerker in de Raad zou brengen en wel zó aangekleed, dat men Hem na het vonnis zonder uitstel naar Pilatus zou kunnen leiden.

De gerechtsdienaren ijlden hierop met geraas naar de kerker, overvielen Jezus met verwijten, ontbonden zijn handen, rukten de oude voddemantel van zijn schouders, deden Hem zijn lang, zonder naad geweven kleding, dat nog met allerlei onreinheden bedekt was, weer aantrekken, terwijl zij met slagen Hem dwongen zich te haasten, bonden Hem de koorden weer om zijn midden en sleurden Hem de kerker uit.

Dit geschiedde gelijk alles met stormachtige haast en ruw geweld.

De gerechtsdienaren dreven Hem onder spot en mishandeling tussen de rijen soldaten, die vóór het huis reeds waren verzameld, als was Hij een weerloos offerdier, dat men ter slachtbank leidt, de rechtszaal binnen. Toen Hij, geheel misvormd door de mishandelingen, bevuild en afgemat, zonder andere kleding dan zijn deerlijk gehavende ondertuniek vóór de rechters verscheen, maakte zijn akelig uitzicht hen nog afkeriger en woedender. In het hart van geen dezer versteende Joden ontstond een gevoel van medelijden.

1850.

Kaifas, vol haat en verachting voor Jezus, die daar in zulk een ellendige toestand vóór hem stond, sprak tot Jezus: “Indien Gij de Gezalfde des Heren, de Messias zijt, zeg het ons!”

Nu hief Jezus het hoofd op en sprak met heilig geduld en plechtige ernst: “Indien Ik het u zegde, zoudt gij Mij niet geloven; en indien Ikzelf u daarover ondervroeg, zult gij niet antwoorden noch Mij vrijlaten, doch van nu af aan zal de Zoon des Mensen zetelen aan de rechterhand van de kracht van God.”

Mekaar aanziend zeiden zij spottend en op een toon vol verachting tot Jezus: “Zo, Gij zijt dus de Zoon van God? Gij?”

Hierop antwoordde Jezus met de stem van de eeuwige Waarheid: “Ja, zoals ge zegt, Ik ben het!”

Op dit woord zeiden zij tot elkander: “Waartoe hebben wij nog getuigen nodig? het bewijs is geleverd; een overtuigender bewijs kunnen wij niet verlangen. Nu hebben wij het immers uit zijn eigen mond gehoord!”

Allen richtten zich nu op en vielen in scheldwoorden tegen Jezus uit, de ellendeling, de landloper, de bedelaar van lage

afkomst, die hun Messias wil zijn en zetelen wil aan Gods rechterhand.

Zij gelastten nu de gerechtsdienaren Hem opnieuw te boeien en lieten Hem als een ter dood veroordeelde de ijzeren ketting om de hals hangen om Hem aldus naar Pilatus te brengen.

Zij hadden reeds eerder een bode tot de landvoogd gestuurd om hem te vragen zich vroeg gereed te houden om een misdadiger te veroordelen, daar het nakende feest hen noodzaakte tot haast. Zij morden ook nog onder elkander, omdat zij gedwongen waren zich nog eerst tot de Romeinse landvoogd te wenden, want in zaken die niet hun godsdienst- en tempelwetten betroffen, konden zijzelf geen doodvonnis voltrekken.

Daar zij nu, om Jezus met groter schijn van recht te kunnen ombrengen, Hem als een schuldige aan misdaad tegen de keizer, wilden laten terechtstellen, zo behoorde zijn veroordeling in de eerste plaats tot de bevoegdheid van de Romeinse landvoogd.

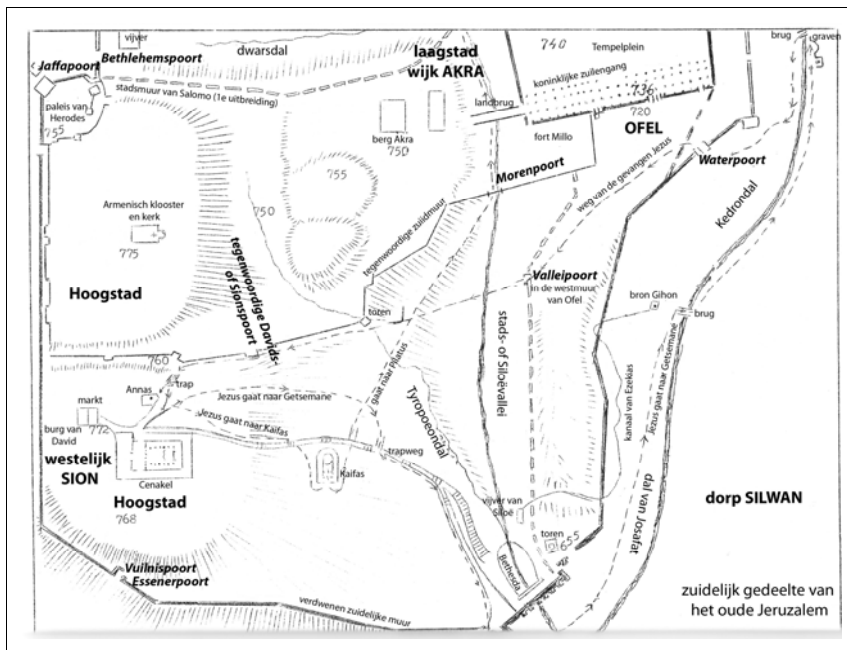
(Om redenen van godsdienstige aard konden de Joden vonnissen uitspreken en uitvoeren, die minder zwaar waren dan de doodstraf.)

De soldaten hadden reeds in het voorhof (atrium) en tot vóór het huis post gevat; zij stonden in gelid en ook waren er vóór het huis reeds weer vele vijanden van Jezus en ander gepeupel verzameld. De hogepriesters en een deel van de Raad openden de stoet; op hen volgde de arme Heiland tussen de gerechtsdienaren, door een groep soldaten omringd; het gepeupel sloot zich bij de stoet aan. Zo daalden zij van Sion af en gingen door de benedenstad (Akra) naar het paleis van Pilatus. Een deel van de hier aanwezige priesters begaf zich evenwel naar de tempel, waar heden drukke arbeid op hen wachtte⁵⁵.

---

⁵⁵ Weg van Jezus naar Pilatus. –

- De eerste helft van deze weg is duidelijk uitgestippeld op de schets in fasc. 29 (zie hierna), en
- de tweede helft op grote kaart 2.

Dat deze voorstelling zeer redelijk en zo goed als zeker is, blijkt uit de volgende gegevens.

Bij het gerechtshuis van Kaïfas vertrekken van de trapweg 2 wegen in noordelijke richting. Beide zullen in de Siloëvallei uitgemond zijn, ongeveer tegenover de zuidwesthoek van het Tempelplein.

Van hier voort volgde deze weg de vallei en liep door de wijk Akra of lage stad ten westen van de tempel. Immers hier in de vallei en op de eerste westelijke hellingen strekte deze wijk zich uit, de meest bevolkte van Jeruzalem, zegt K.E. (nr. 1853).

Hetzelfde geeft Flavius Josephus te verstaan, als hij zegt dat de stad essentieel ten westen van de tempel gelegen was.

"De noordelijkste van de 4 Tempelpleinpoorten leidde naar de stad", zegt hij, "terwijl de andere 3 westpoorten met de voorsteden in verbinding stonden."

De weg door Jezus hier gevolgd zou dan overeenkomen met een lokale traditie die Jezus door de Morenpoort, of althans langs deze weg, daar die poort toen nog niet bestond, naar het paleis van Pilatus geleid doet worden (cfr. De Géramb, II, 52).

Wanhoop van Judas (Mt. 27, 3-10).

1851.

Judas, de verrader, die zich niet ver verwijderd had, hoorde nu het rumoer van de stoet nader komen en ving uit de mond van enigen, die achteraan kwamen lopen, uitlatingen op als deze:

“Zij brengen de Galileeër naar Pilatus; de Hogeraad heeft Hem ter dood veroordeeld; Hij moet op het kruis. Overigens is het Hem toch onmogelijk na al die mishandelingen in leven te blijven; Hij is onmenselijk toegetakeld, maar *Hij is ontzettend geduldig. Hij spreekt niet en antwoordt niet, behalve alleen dat Hij de Messias is en aan de rechterhand van God zal tronen.* Zonder deze bekentenis zou men Hem niet hebben kunnen veroordelen. Maar nu moet Hij aan het kruis. De schelm die Hem verkocht heeft, was een leerling van Hem en had enige uren eerder nog het paaslam met Hem gegeten; ik zou niet graag deel in deze schanddaad hebben. De Galileeër mag zijn wat Hij wil, Hij heeft toch geen vriend voor geld in de dood gestort. Waarlijk, de schurk verdient ook gehangen te worden.”

Angst, te laat berouw en vertwijfeling raasden nu in Judas' ziel. Satan dreef hem aan om op de loop te gaan. De bos zilverlingen aan zijn gordel⁵⁶ onder zijn mantel was hem als een spoor van de

---

⁵⁶ De bos zilverlingen aan zijn gordel. – Reeds eerder hadden wij de volgende bemerking kunnen maken, maar ze is hier ook nog op haar plaats.

De geldbeugel was in Jezus' tijd een zakje of tas van leder of stevige stoffe in verschillende vormen, met lederen veters toegesnoerd. Men droeg die tas hetzij met een riem om de hals, hetzij aan de gordel, zoals nu nog in Palestina (cfr. 't H. L. 2^e jg. 84).

Ook bergt men zijn geld in de dikke, dubbel omwonden gordels (blz. 85). “Tussen de gordel of er aan bevestigd droeg de oosterling zijn geldbeurs.” (Prof. Kettters, 't H. L. juni 1933).

“Op reis draagt men enige mondvoorraad in een reiszak en wat geldstukken in de gordel.” (Beaufays, De Godmens, 108).

Op dit gebruik zinspeelt Jezus, wanneer Hij zijn apostelen waarschuwt geen goud of zilver of koper in de gordel te hebben (Mt. 10, 9).

hel; hij hield de geldstukken met de hand vast, dat ze hem onder het lopen niet zo rinkelend in de zijde zouden slaan; hij liep vlug, **niet de stoet achterna om zich op de weg voor de voeten van Jezus neer te werpen en zijn barmhartige Verlosser om vergiffenis te smeken, niet om met Hem te sterven, niet om Hem berouwvol zijn schuld te bekennen**, neen! maar hij holde als een waanzinnige in de tempel, waarheen verscheidene raadsleden, die de werkzaamheden van de dienstdoende priesters moesten leiden, en ook oudsten zich na Jezus' veroordeling begeven hadden. Voor dezen wilde hij zich hier witwassen, zich als belangloos aanstellen en met het verradersloon zijn schuld aan hun voeten afwerpen.

Toen hij bij hen kwam, zagen zij hem verwonderd aan en vestigden hoonlachend hun blikken uit de hoogte op Judas, die door wroeging en vertwijfeling gedreven, geheel ontsteld vóór hen trad. Hij greep de bundel samen geketende zilverlingen van zijn gordel en bood hun die met zijn rechterhand aan, terwijl hij in grote angst uitriep: “Neemt uw geld terug, waarmee ge mij verleid hebt om een onschuldige over te leveren. Neemt uw geld terug en laat Jezus vrij; ik zeg de overeenkomst op, ik heb zwaar gezondigd door onschuldig bloed te verkopen.”

De priesters evenwel bejegenden hem nu met de diepste verachting. Zij trokken hun opgeheven handen terug van de

---

De Romeinse volkstribuun (= belangrijk ambt in de Romeinse Republiek. Volgens de overlevering werd het ambt van *tribunus plebis* of *volkstribuun* in 494 vóór Chr. ingesteld om de toen rechtenloze plebs tegen de patriciërs te beschermen.) C. Gracchus roemde erop Rome met de gordel vol geld te hebben verlaten en met een ledige gordel uit zijn provincie teruggekeerd te zijn (D.B. Ceinture).

Misschien verdient het opmerking dat K.E. aan de geldstukken die Judas voor zijn verraad ontving de vorm toekent van een tong en Judas' beurs door Joa. 'glossokomon' genoemd wordt. Etymologisch is dit 'tongbewaarder', in afgeleide betekenis; geldkastje, koffertje.

De Driekoningen hadden ook hun geldbeurzen en kastjes aan hun gordel hangen.

aangeboden zilverlingen, als om zich niet te verontreinigen en spraken tot hem: “Wat kan ons dat schelen dat gij gezondigd hebt. Als gij meent onschuldig bloed verraden te hebben, zie, dat is uw zaak; wat ons betreft, wij weten wat wij van u gekocht hebben en hebben bevonden dat Hij de dood schuldig is; gij hebt uw geld, wij willen er niets van terug!”

Dit en meer andere dingen zegden zij haastig, gelijk mensen spreken, die drukke bezigheden hebben en zich van lastige aanklammers willen ontmaken. Dan keerden zij Judas de rug toe. Deze bejegening vol minachting maakte Judas zo woedend en wanhopig, dat hij bijna waanzinnig werd; zijn haren rezen te berge. Met beide handen brak hij de ketting die de zilverlingen samenhiield, en slingerde en strooide ze in de tempel uit elkaar en vluchtte de stad uit.

1852.

Ik zag hem nu opnieuw als een razende in de vallei Hinnom lopen; ik zag ook satan in een afzichtelijke gedaante steeds aan zijn zijde; hij fluisterde hem alle vervloekingen in het oor welke de profeten over deze vallei, waar de Joden eertijds hun eigen kinderen aan de afgoden offerden, hadden uitgesproken en daardoor zocht hij hem tot wanhoop te brengen.

Het scheen hem toe dat hijzelf bedoeld en met de vinger aangewezen was in woorden als deze: “Zij zullen uittrekken en de lijken aanschouwen van degenen die zich aan Mij bezondigd hebben: hun worm zal niet sterven en hun vuur nimmer worden uitgeblust.”

Dan waande hij ook te horen: “Kaïn, waar is Abel, uw broeder? Wat hebt gij gedaan? Zijn bloed roept tot Mij. Thans zijt ge vervloekt op aarde, dolend en voortvluchtig.”

Toen hij bij de Kedronbeek in het zicht van de Olijfberg gekomen was, wendde hij vol huiver zijn ogen ervan af, doch toen hoorde hij weer de woorden: “*Vriend, waartoe zijt gij gekomen?, Judas, verraadt gij de Zoon des Mensen met een kus?*”

Hij kreeg het ontzettend benauwd in de ziel, geraakte geheel in de war en de helse vijand fluisterde hem verder in het oor: “Hier vluchtte ook David voor Absalom over de beek Kedron. Absalom stierf, verhangen aan een boom. Over U heeft David gedicht, toen hij zegde: “Zij hebben mij goed met kwaad vergolden; een streng rechter zal hij hebben; satan sta aan zijn rechterzijde; het gerecht zal hem schuldig bevinden en straffen. Zijn dagen zullen verkort en een ander zal met zijn ambt bekleed worden.

De Heer zal zich de ongerechtigheden van zijn vader herinneren en de zonde van zijn moeder gedenken⁵⁷, omdat hij de arme zonder barmhartigheid vervolgd en de bedroefde gedood heeft. Hij heeft de vervloeking liefgehad en hij zal ze krijgen; ze omgeeft hem als een kleed en dringt als water in zijn ingewanden en als olie in zijn gebeente. Met vervloeking is hij gekleed en blijft hij eeuwig gegordeld; nooit zal hij die nog afleggen.”

Terwijl Judas door deze overrompelende gewetensverwijten gefolterd en opgeschrikt werd, kwam hij ten zuidoosten van Jeruzalem op een plaats vol afval, wegwerpselen, modder en vuilnis aan de voet van de Ergernisberg⁵⁸.

Daar was hij uit het zicht van de mensen; af en toe drong een luid, losbarstend gerucht uit de stad tot hem door en dan blies satan hem in het oor: “Nu wordt Hij weggeleid om gedood te worden;

---

⁵⁷ De ongerechtigheden zijner vaders, de zonde van zijn moeder. – Dit past treffend op Judas, geboren door echtbreuk uit een onwettige vader en een lichtzinnige moeder, zie fasc. 18, nr. 799.

⁵⁸ Judas kwam aan de voet van de Ergernisberg. – Een traditie wijst werkelijk de plaats van Judas' zelfmoord aan in een kloof of ravijn aan het noordelijk einde van het tegenwoordige dorp Silwan.

Mislins tekent deze plaats aan op zijn Jeruzalemkaart (Deel II, 1 cfr. 329). In Deel III, blz. 28 zegt dezelfde: “Men toont die plaats links van de Kedronvallei, wanneer men van de zuidoosthoek van het Tempelplein naar het Arabische dorp Silwan gaat. Die plaats helt zeer steil af naar de Kedronvallei.

Volgens Mislins kaart is het een soort dwarsdiepte of een klein ravijn, dat wel de ‘*Vertiefung*’ of verdieping kan zijn, waar K.E. hier van spreekt.

gij hebt Hem verkocht. Weet ge wat er in de Wet staat: “Hij die de ziel van een zijner broeders uit de kinderen van Israël verkocht en de koopprijs er voor ontvangen zal hebben, moet de dood sterven”; maak er een einde aan, ongelukkige, maak er een einde aan!”

Verzinkend in wanhoop greep Judas zijn gordel en verhing zich aan een boom die daar met meerdere stammen in een verdieping groeide⁵⁹. Toen hij hing, barstte zijn buik open en zijn ingewanden buitelden op de grond.

(De zuster trachtte de boom nader te beschrijven, doch wegens ziekte te onduidelijk: het kon niet opgetekend worden).

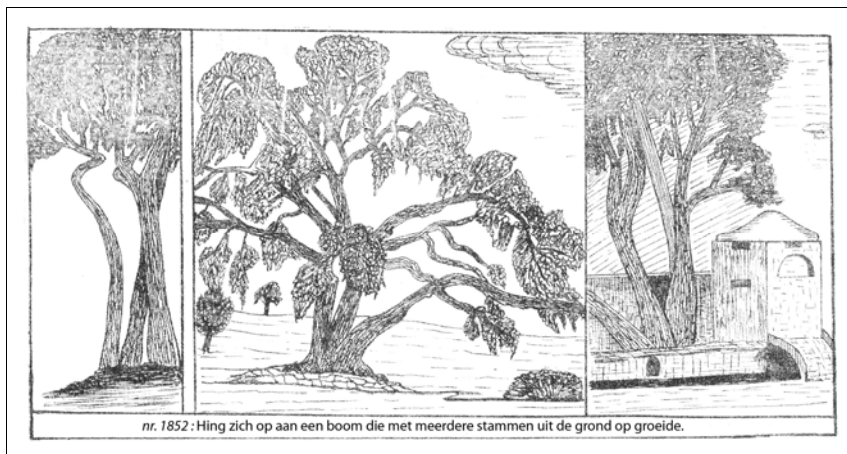
---

⁵⁹ Verscheidene stammen. – Wanneer een olijfboom sterft, schieten uit zijn wortelen meerdere scheuten die stammen worden. Psalm 28 vergelijkt het talrijk nakomelingschap van de rechtvaardige bij zulk een groep boomstammen.

nr. 1781 : Olijfboom in Getsemani.

Een met meerdere stammen opschietende boom kan men zich voorstellen zoals hierboven.

Jezus wordt naar Pilatus gebracht (Mt. 27, 2; Mk. 15, 1; Lk. 23, 1; Joa. 18,28).

1853.

De gruwzame stoet die Jezus van Kaïfas naar Pilatus bracht, volgde de weg door het volkrijkste gedeelte van de stad (door de benedenstad of wijk Akra, zoals al gezegd is in nr. 1850, voetnoot 55) op dit ogenblik wemelde het daar van ontelbare paasgasten uit geheel het land en uit den vreemde.

De stoet richtte zich noordwaarts, daalde de berg Sion af, ging dwars door een enge dalstraat en vervolgens door de stadswijk Akra langs de westzijde van de tempel naar het paleis en het gerechtshuis van Pilatus, dat bij de noordwesthoek van het Tempelplein tegenover het forum gelegen is.

Kaïfas en Annas met vele leden van de Hogeraad, allen in feestklederen gedost, gingen aan het hoofd van de stoet en achter hen droegen hun dienaren hun schriftrollen.

Op hen volgden vele andere schriftgeleerden en andere Joden, onder wie alle valse getuigen en de boosaardigste Farizeeën, die

zich bij de beschuldigingen van de Heer door hun ijver onderscheiden hadden.

Op dezen volgde met een kleine tussenruimte onze Lieve Heer Jezus, aan de touwen geleid door de gerechtsdienaren en omgeven door een troep soldaten en door de 6 beambten, (gedeeltelijk Farizeeën en gedeeltelijk Sadduceeën), die bij zijn gevangenneming tegenwoordig geweest waren.

Veel gepeupel stroomde uit alle richtingen toe en sloot zich onder luid getier en hoongerop bij de stoet aan en aan de weg wachtte overal het volk in samengepakte hopen.

Jezus was alleen gekleed met zijn zonder naad geweven ondertuniek, die nog met spog en onreinheid bevuild was. Van zijn hals hing tot op zijn knieën de lange, wijschakelige ketting, die Hem bij het gaan pijnlijk tegen de knieën sloeg. Zijn handen waren zoals gisteren geboeid en de 4 gerechtsdienaren sleurden Hem weer voort bij de koorden die aan zijn gordel bevestigd waren.

Hij was van de gruwelijke mishandelingen van deze nacht geheel mismaakt, een waggelend jammerbeeld, met half uitgeplukt haar en baard, met een bleek, van slagen gebuild, gezwollen en blauwgevekt aangezicht. Hij werd onder mishandeling en versmading voortgedreven.

Men had een grote menigte straatvolk opgeruid om van deze optocht het tegendeel te maken van zijn koninklijke Intocht op Palmendag. Men begroette Hem daarom met allerlei guitige koninklijke titels; men wierp stenen, stokken, stukken hout, walgelijke vodden en afgedragen klederen voor zijn voeten op de weg (in navolging van wat men deed op Palmendag). In liederen, acclamaties en Hosanna-naboetsingen bespotten men zijn plechtige Intocht.

De beulen rukten Hem bij de koorden over al die hinderende voorwerpen vooruit; zij mishandelden Hem op de gruwelijkste wijze, de ganse weg langs.

Niet ver van het huis van Kaïfas stond Jezus' heilige Moeder, die alles met Hem meeleeft, samen met Magdalena en Joannes, in de hoek van een gebouw, dicht tegen elkaar gedrongen, op de naderende stoet te wachten. Maria's ziel was gedurig bij Jezus (Katarina zegde dit reeds meermalen, cfr. fasc. 29, nr. 1799, voetnoot 20), doch wanneer zij ook lichamelijk nader bij Hem kon komen, daar liet de liefde haar geen rust en dreef haar op zijn wegen en in zijn voetstappen.

Zo had zij na haar nachtelijk bezoek aan het gerechtshuis van Kaïfas slechts korte tijd, sprakeloos van verdriet, in het Cenakel kunnen blijven, want nauwelijks was Jezus voor het morgenverhoor uit zijn kerker gehaald, of zij stond op, hulde zich in haar mantel en sluiert en vertrekkensgereed sprak ze tot Joannes en Magdalena: "Laten wij mijn Zoon naar Pilatus volgen; ik wil Hem met eigen ogen zien.

1854.

Langs een omweg waren zij de stoet van Jezus nu reeds vooruitgekomen en op deze plaats was de H. Maagd blijven wachten en de andere vrouwen met haar om Jezus voorbij te zien gaan.

De Moeder wist wel hoe ellendig Jezus er aan toe was. Haar ziel hield Hem steeds voor ogen, doch haar innerlijk oog kon Hem niet zo mismaakt en mishandeld zien als de boosheid van de mensen Hem gemaakt had. Wel aanschouwde zij voortdurend zijn schrikwekkend lijden, maar *dan doorstraald van de heiligheid, de liefde en onderverping van de wil, die dat lijden tot uitboeting van de zonden vrijwillig aanvaardde.*

Nu echter aanschouwde zij Hem, zoals Hij was in de vernederende, afstotelijke werkelijkheid.

Daar zag zij aan het hoofd van de stoet die hatelijke hoogmoedige, nijdige vijanden van Jezus, de hogepriesters van de ware God in hun vol ornaat vóór zich passeren, vol bloeddorstige plannen, haat, leugen en bedrog en zinnend op een godsmoord.

De priesters van God waren priesters van satan geworden. Welk een schouwspel voor haar moederoog, achter hen kwamen schreeuwend en razend de meinedige vijanden en aanklagers en eindelijk *haar Jezus, de Zoon van God en des Mensen, háár Zoon*, gruwelijk mishandeld, misvormd, geboeid, geslagen, gedreven, meer waggelend dan gaand, door walgelijke beulen aan koorden voortgesleurd, in een wolk van beschimpingen en vervloekingen. *Ach! was Hij in die storm van de losgelaten hel niet de ellendigste en meest verlatene geweest, niet de enige die nog rustig bleef en in liefde bad*, Maria zou haar Zoon in die bebloede, waggelende schim niet herkend hebben. Hij had slechts zijn onderkleed aan en dit was op de ergste wijze bevuild.

Ook riep zij, toen Hij nader bij haar was gekomen, vol moedersmart uit: “Ach weel! is dát mijn Zoon? Helaas ja, het is mijn Zoon, o Jezus! mijn Jezus!”

De stoet trok voorbij. *Jezus wierp schuin een blik vol gevoel op zijn Moeder* en zij verloor het uitwendig bewustzijn⁶⁰.

---

⁶⁰ Maria verloor het uitwendig bewustzijn door het feit dat zij in de geest allerinnigst met haar Zoon verenigd leefde, zijn smarten kende en ze ook medeleed, zoals wij K. reeds meermalen hebben horen verklaren.

Ook legden wij daar reeds de nadruk op in fasc. 29, nr. 1799, voetnoot 20.

Het woord ‘uitwendig’ geeft te kennen dat dit geen bewusteloosheid zal geweest zijn in de zin die wij gewoonlijk toekennen aan dat woord, maar eerder een toestand van verrukking, van aanschouwing in de geest, die haar ongevoelig maakte voor wat haar omgaf, om geheel opgeslorpt te worden door wat zij beschouwde.

‘Inwendig’ was zij in zulk een verrukking, waarin beschouwende zielen gemakkelijk geraken en waaruit zij na korte tijd gemakkelijk terugkeren.

Joannes en Magdalena brachten haar weg, doch nauwelijks was zij weer tot haarzelf gekomen en een weinig hersteld, of zij liet zich andermaal tot Jezus brengen, doch nu naar het paleis van Pilatus.

De ontrouw van de vrienden in de nood moest ook Jezus op deze tocht ondervinden.

De inwoners van Ofel waren allen op een plaats op de weg verzameld. Toen zij Hem nu zo vernederd, veracht, ontdaan voorbij zagen komen en hoe Hij door de beulen als een dier geslagen werd, werden ook zij in hun geloof geschokt; zij konden zich niet voorstellen dat de Koning, de Profeet, de Messias, de Zoon van God zich in zulk een ellendige toestand kon bevinden.

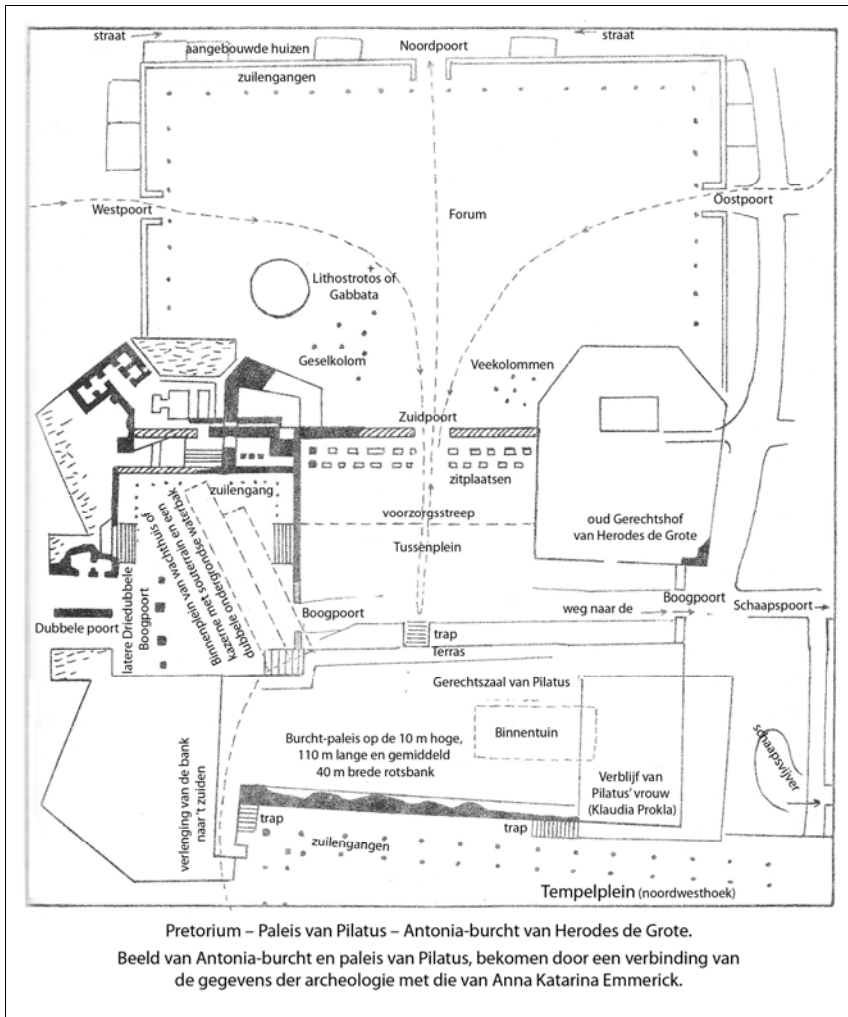
Daarenboven werden zij door voorbijgaande Farizeeën bespot om hun verknochtheid aan Jezus: “Bezie nu maar uw nette koning, begroet Hem, maar nu zwijgen jullie! Wij voeren Hem naar zijn kroning en troonsbestijging. Het is nu uit met zijn wonderen. De hogepriester heeft Hem zijn toverkunst afgeleerd!”.

Die goede mensen, die zo vele genezingen en genaden en andere weldaden ontvangen hadden, begonnen bij het zien van dit verschrikkelijk schouwspel, dat de eerbiedwaardigste mannen van het land, de hogepriester en Hogeraadsleden hun onder de ogen brachten, te wankelen in hun geloof.

- De besten trokken zich twijfelend terug, terwijl
- de slechtsten zich zelfs honend aansloten bij de stoet op een plaats die hun daartoe de mogelijkheid bood. Immers de toegangen waren hier en daar afgezet door de wachten van de Farizeeën met het doel wanordelijkheden te voorkomen.

Paleis van Pilatus en omgeving.

Wij geven de beschrijving van Katarina zonder onderbreking, en, aangezien het zo een belangrijk onderwerp is, zullen wij er daarna nog meer over zeggen. De cijfers die in de beschrijving van onze zienster tussen haakjes staan, verwijzen naar de kaart hieronder.

Praetorium – Paleis van Pilatus – Antonia-burcht van Herodes de Grote.

Beeld van Antonia-burcht en paleis van Pilatus, bekomen door een verbinding van de gegevens der archeologie met die van Anna Katarina Emmerick.

1855.

Aan de voet van de noordwesthoek van de Tempelberg ligt het paleis van de landvoogd Pilatus. (Dit zou wel meer genuanceerd mogen uitgedrukt worden). Het ligt vrij hoog, want men bereikt het met een marmeren trap van vele treden (3). Het heeft uitzicht op een uitgestrekte marktplaats (14), die met zuilengangen omgeven is (5). Hierin hebben de kooplieden (volgens oosters gebruik) hun winkels geïnstalleerd.

Een wachthuis (kazerne, soldatenverblijf, 6) en 4 ingangen (7, 7, 7, 7), te weten, aan de west-, noord-, oost- en zuidkant onderbreken de omheiningsmuur van de markt, forum genaamd, die zich westwaarts uitstrekt tot voorbij de noordwesthoek van de Tempelberg.

Ten zuiden van het forum ligt het paleis van Pilatus.

Van het westelijk einde van het forum reikt de blik tot de berg Sion. Het forum ligt een weinig hoger dan de straten die erop uitkomen en die een weinig opstijgen naar de toegangen. Op sommige plaatsen zijn de huizen (8) van de nabije straten tegen de buitenzijde van de omringende zuilengangen aangebouwd.

Het paleis van Pilatus (21) grenst niet onmiddellijk aan de markt, maar is er door een ruim tussenplein van afgescheiden (9). Dit tussenplein heeft aan de oostkant een hoge boog tot poort (10), die recht op de straat uitkomt, die naar de Schaapspoort leidt.

Uit de Schaapspoort loopt de weg verder naar de Olijfberg. Aan zijn westkant heeft dit tussenplein een tweede hoge boog als poort, die naar de westzijde van de stad leidt en door de wijk Akra naar Sion loopt.

Van de trap van Pilatus' paleis (3) heeft men naar het noorden over het tussenplein heen (9) uitzicht op het forum (14), bij welks zuidelijke ingang zuilenhallen met dakterras en enige stenen

zitplaatsen (12) naar de kant van het tussenplein aangebracht zijn. De joodse priesters namen deze zitplaatsen in, maar gingen niet verder, om zich niet (door het binnentreden in een heidense woning) te verontreinigen.

De grens was aangeduid door een klare lijn in het plaveisel (= bestrating) van het tussenplein (13). Bij de westelijke poortboog (11) van het tussenplein strekt zich tot binnen de omtrek van het forum een groot wachthuis uit (6; een soort kazerne of soldatenverblijf), dat ten noorden met het forum en ten zuiden door de boogpoort met het pretorium of rechtshuis van Pilatus in verbinding staat. Van het forum uit beschouwd, vormt dit wachthuis een voorhof of atrium tot het paleis of pretorium van Pilatus.

Pretorium noemt men dat gedeelte van het paleis van Pilatus, waar hij rechtspraak houdt. Dit wachthuis is met zuilenhallen omringd (33), en heeft in het midden een openluchtlein, waaronder gevangenen zijn (15, ook 16). Hierin zijn ook de beide moordenaars opgesloten (die met Jezus gekruisigd zullen worden).

In deze kazerne wemelde het van Romeinse soldaten.

1856.

Niet ver van dit wachthuis, niet ver van de zuilengangen die het omringen, verheft zich op het forum de geselkolom (waaraan ook Jezus geselsd zal worden; 17). Er staan nog meer dergelijke kolommen binnen de omtrek van de markt. De naaste worden gebruikt om lijfstraffen toe te dienen (18); de meer verwijderde om het te koop geboden vee vast te binden (19).

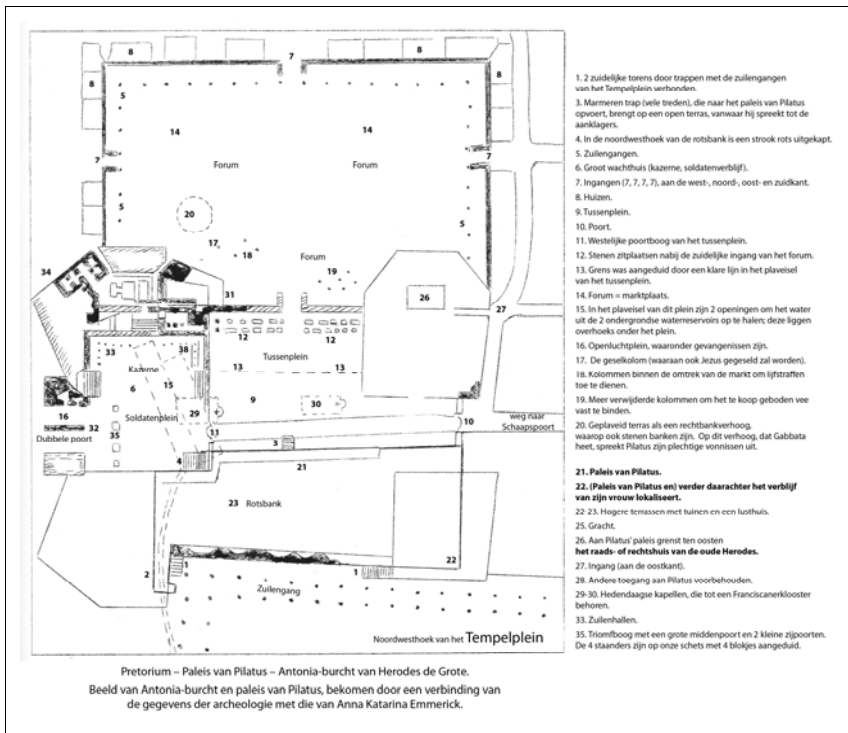
Tegenover het wachthuis is op het forum een gemetseld, van trappen voorzien en schoon geplaveid terras (20) als een rechtbankverhoog, waarop ook stenen banken zijn. Op dit verhoog, dat Gabbata heet, spreekt Pilatus zijn plechtige vonnissen uit.

De marmeren trap (3), die naar het paleis van Pilatus opvoert, brengt op een open terras, van waar hij spreekt tot de aanklagers, die op de stenen banken nabij de zuidelijke ingang van het forum gezeten en naar hem gekeerd zijn (12). Luid sprekend kan men elkander op die afstand verstaan.

Achter het paleis van Pilatus liggen nog andere hogere terrassen met tuinen en een lusthuis (22, 23). Door deze tuinen staat het paleis van Pilatus in verbinding met de woning van zijn vrouw, die Klaudia Prokla heet.

Achter deze gebouwen is nog een gracht, die ze van de Tempelberg scheidt (25).

Meer achteruit liggen ook nog woningen van tempeldienaren.

1857.

Aan Pilatus' paleis grenst ten oosten het raads- of rechtshuis van de oude Herodes (26). In het binnenhof daarvan is het dat vele onschuldige kinderen vermoord geworden zijn. Sindsdien is het een weinig verbouwd. De ingang kwam aan de oostkant (27), doch een andere toegang (28) is aan Pilatus voorbehouden van zijn voorhuis uit.

Aan deze kant van de stad lopen 4 straten van het oosten naar het westen; 3 ervan leiden naar het paleis van Pilatus en naar het forum, doch de 4^e loopt ten noorden van het forum naar de poort, waardoor men naar Betsoer (Betsoer 1) gaat. (Andere naam: Hoekpoort, huidige Damascuspoort).

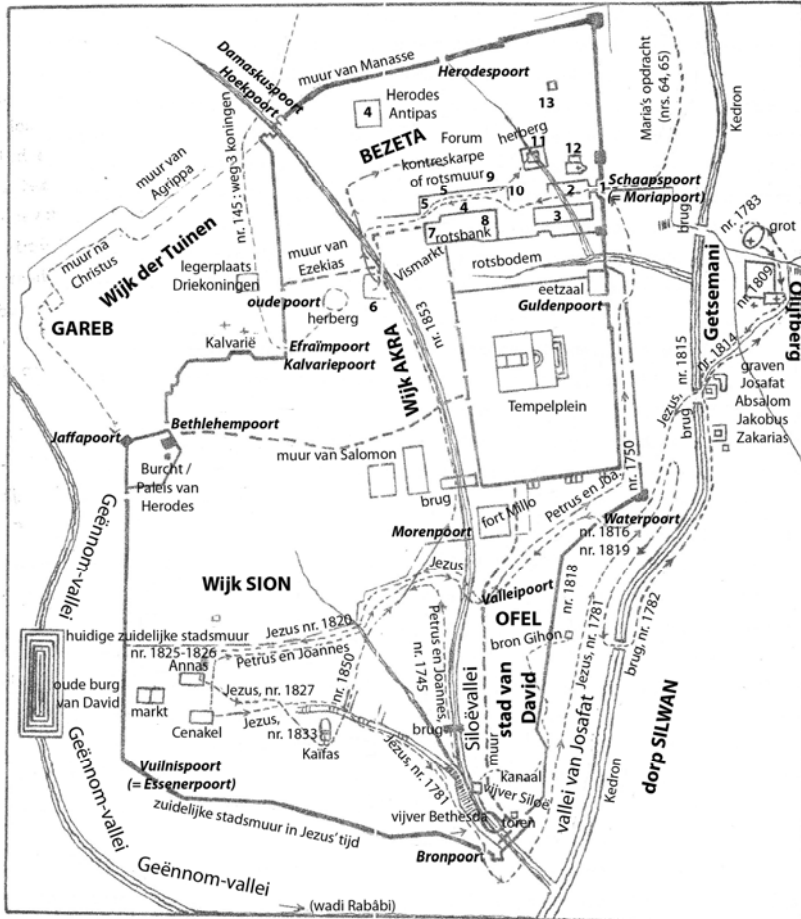
Dicht bij deze poort ligt in die straat het rijke huis dat Lazarus te Jeruzalem bezit en waarin ook Marta een eigen woning heeft. De straat die van deze 4 het dichtst bij de tempel loopt, komt uit op de Schaapspoort, waarnaast, wanneer men er in treedt (om de stad te verlaten), ter rechterhand de gemetselde Schaapsvijver zo dicht bij de muur gelegen is, dat zijn uiteinde door bogen van de muur overwelfd is; (hij komt om zo te zeggen, tot onder de bogen van de stadsmuur).

Buiten de muur heeft hij een uitmonding in het dal van Josafat (of Kedron). Hierdoor is de grond op deze plaats vóór de poort slijkerig. Ook omringen nog enige gebouwen die vijver. In deze vijver worden de lammeren, vóór ze naar de tempel gebracht worden, een eerste maal grofweg gewassen, om daarna nog eens met meer plechtigheid ceremonieel gereinigd te worden in de vijver Bethesda ten zuiden van de tempel.

(Zie welk een verklaring wij aan dezelfde woorden gegeven hebben in nr. 1840).

In de tweede straat ligt een huis met voorhof, dat aan Anna, de moeder van Maria, had toebehoord.

(cfr. fasc. 2, kaart zie ook hierna en het 'Tussenblad met uitleg van het kaartje' vóór nr. 62).

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een **paleis van Herodes Antipas**.
5. Kontreskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. **Burcht Antonia** op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazerne.

8. Op de oosthelft van de rotsbank **paleis van Pilatus**, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. **Huis dat toebehoort aan Anna**. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

Daar nam Anna met haar gezin haar intrek en stalden zij hun offerdieren, wanneer zij op de feestdagen naar Jeruzalem kwamen. Als ik het me goed herinner, werd het huwelijk van Jozef met Maria ook in dat huis gevierd. (De herinnering is niet juist; hun huwelijk vierden zij op de Sionberg).

1858.

Zoals ik reeds zegde, ligt het forum een weinig hoger dan de straten in de omgeving en eronder lopen waterleidingen naar de Schaapsvijver. Op de berg Sion (nabij het Cenakel) strekt zich een soortgelijk forum uit vóór de oude burg van David. Het Cenakel ligt daar dichtbij ten zuidoosten.

Ten noorden ligt het gerechtshof van Annas en Kaïfas. (Kaïfas had wellicht ook hier zeggingsmacht; zoniet worden de 2 namen hier ten onrechte samengevoegd).

De burg van David is thans een verlaten, vervallen vesting, met ledig staande pleinen, stallen en zalen. Deze verhuurt men aan vreemde karavanen, die er voor zich en hun lastdieren een onderkomen vinden. Dit gebouw staat reeds sedert lang ledig; ik zag het in die toestand van verval en dienend voor dezelfde doeleinden reeds ten tijde van Christus' geboorte.

De stoet van de Heilige Driekoningen met hun vele lastdieren werd toen van de stadspoort rechtstreeks naar hier gebracht. (De Driekoningen namen hun intrek in een herberg bij de Vispoort, zie fasc. 6, einde van nr. 145, wat evenwel niet belet dat een gedeelte van de karavaan op Sion een onderkomen vond, daar ze zo groot en talrijk was).

***

Een bijbedenking van Katarina:

Wanneer ik in de oude tijden tempels zie, alsook paleizen van grote koningen, die geheel vervallen zijn en tot banale doeleinden gebruikt worden, denk ik altijd bij mijzelf: het is toch juist zoals nu, 2000 jaren later, nu ook vele grote bouwwerken, die ten koste van zware offers en moeizame inspanning werden opgetrokken, verwoest en vernield liggen, nu verlaten kerken en kloosters tot profane en dikwijls zondige doeleinden ontheiligd worden.

De kleine kerk van ons klooster, die voor mij een hemel op aarde was en waarin de Koning van hemel en aarde zo gaarne onder ons, arme zondaressen, in het H. Sacrament verbleef, staat reeds ledig, zonder dak en vensters; het gelijkvloers heeft men reeds van zijn grafstenen beroofd.

Ons arm kloostertje waarin ik zo gelukkig was in mijn cel op mijn wankelende stoel, gelukkiger dan een koning op zijn troon, want ik kon elk ogenblik uitzien naar de kant van de kerk, waarin het H. Sacrament berustte, – ons arm kloostertje, zeg ik, wat zal er in enige tientallen jaren van geworden zijn? Binnenkort zal men zich nauwelijks de plek nog herinneren, waar gedurende lange jaren een schare godgewijde maagden voor de ganse wereld, voor alle lijdende, verlaten zielen tot God zonder ophouden gesmeekt en gebedeld hebben.

Maar God zal de kennis van de plaats wel hebben bewaard. Bij Hem bestaat geen vergeten: verleden en toekomst zijn in Hem tegenwoordig, want Hij is Degene die is. En zoals Hij mij in Hem al die oude geschiedenissen aanwezig laat vinden, zo blijft in Hem als in een opslagplaats bewaard en door Hem onthouden al het goede dat op verwoeste en vergeten plaatsen werd gedaan en ook al het kwade dat op misbruikte en ontwijde plaatsen gebeurd is en gebeuren zal.

Hij onthoudt alles tot de dag van de afrekening, waarop alle schuld tot de laatste penning zal moeten afgelost worden.

Bij God geldt geen aanzien van persoon of plaats.
Hij eist ook rekenschap van de wijnberg van Nabot.

Ik heb dikwijls gehoord dat ons kloostertje werd gesticht door een drietall arme nonnekes met slechts een kruikje olie en een zakje bonen. Alle rechtmatig verworven interessen van dit kapitaal, zullen op die dag ingezameld worden.

Men zegt dikwijls dat een lijdende ziel geen rust vindt wegens een paar onrechtvaardig verworven en niet teruggegeven stuivers. Aan allen die zich ooit goederen van de Kerk en van de armen toegeëigend hebben, gunne en late God die goederen, Hij geve hun met de vergiffenis de eeuwige rust.

***

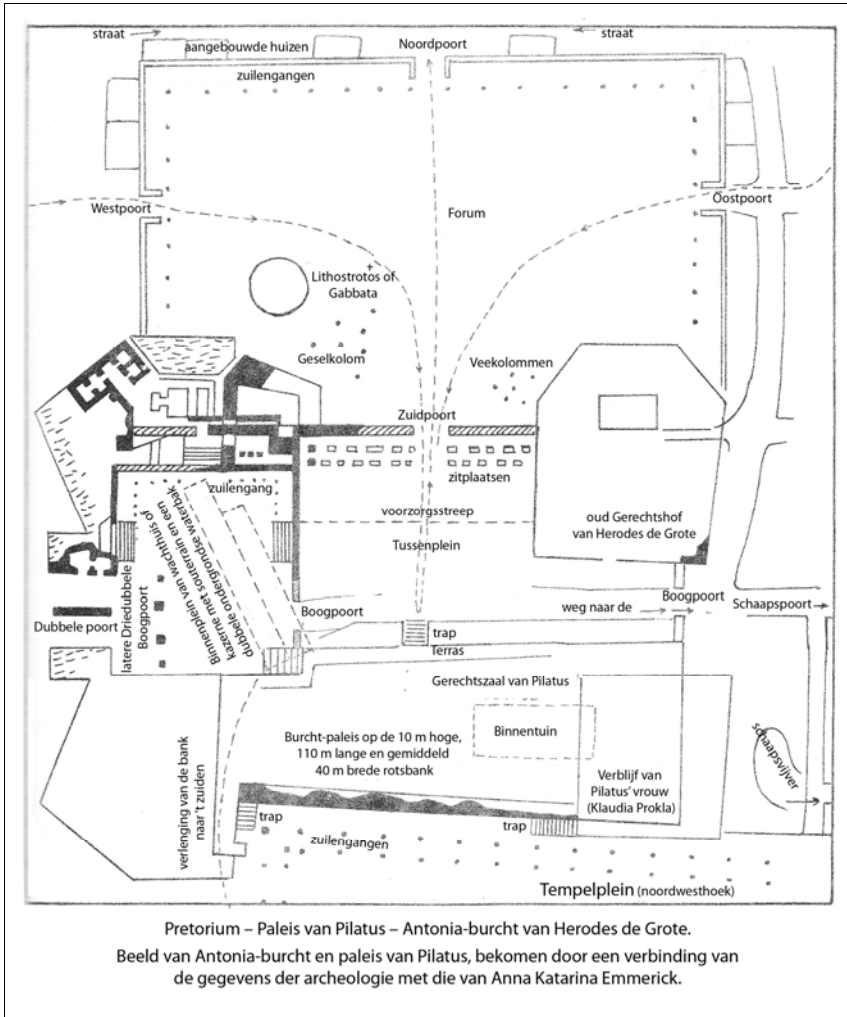
Op deze ontboezeming laat Brentano de volgende nota volgen:

Met bedenkingen van dit soort doorweefde de zieneres vaak haar verhalen. Wat zij hierboven zegde, volgt zo natuurlijk uit haar vermelding van de vervallen burg van David, dat wij het hier plaatsen als een model van haar wijze van beschouwen.

Commentaar op enkele gezegden uit K.'s voorgaande beschrijving van het paleis van Pilatus.

Markt met zuilengangen omgeven: Volgens oosters gebruik liepen zuilengangen of open hallen rondom een forum. In die gangen richtten

de kooplieden hun winkels, kramen en uitstallingen in (cfr. D.B. Eph. k. 1838).

Als Pilatus en zijn onderhandelaars luid spraken konden zij elkander verstaan, omdat in gewone omstandigheden de lucht in Palestina uiterst fijn en zuiver is, droog en damploos en hierdoor de stem ongehinderd veel verder doordringt, zoals ook het gezicht verder draagt, waardoor ook verwijderde voorwerpen naderbij schijnen dan bij ons het geval is.

Een paar getuigenissen uit de vele die geciteerd zouden kunnen worden: “De ijle luchten van het oosten dragen de menselijke stem veel verder dan de mist van Nederland zou doen vermoeden.” (De Godsgezant Mozes, 101).

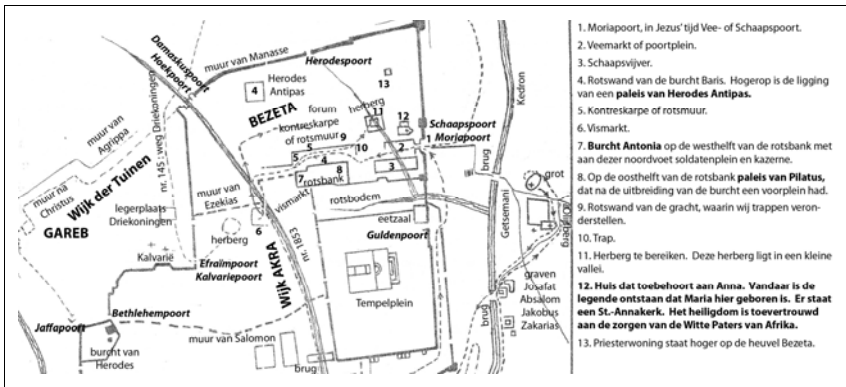
Vroeger hoorden wij K. reeds zeggen dat de stem van de Doper buitengewoon ver werd gehoord.

In de woestijn tussen Kairo en de Sinaï zong De Géramb vrome liederen om de echo van zijn eigen stem IN DE VERTE te horen. Die echo herhaalde niet alleen perfect de klanken van zijn woorden, maar gaf er ook de buigingen en accenten trouw van weer.

Op deze manier worden volgens Mislin, in de Libanon en volgens een Algeriaanse getuige, in Noord-Afrika de nieuwstijdingen van heuvel tot heuvel voort geroepen en zijn in korte tijd uren ver verspreid.

***

Huis dat toebehoorde aan Anna in de wijk Bezeta.

Anna had in de wijk Bezeta een huis, waarin zij haar intrek nam, wanneer zij op feestdagen naar Jeruzalem kwam. Hierover zegden wij reeds een woord, doch te weinig in fasc. 2, vóór nr. 62.

Het hoorde bij een herberg die 50 m ten noordwesten van het huis in de kleine vallei es-Sahireh gelegen was. Het huis heeft aanleiding gegeven tot de valse traditie dat Maria hier zou geboren zijn, aangezien Anna hier woonde.

De herberg in de buurt, met haar waterput op het binnenplein, samen met de nabijheid van de Schaapspoort en de duistere tekst van Joa. 5, 2 waren oorzaak dat de put van de herberg reeds in de 4^e eeuw voor de vijver Bethesda gehouden werd, een mening die door de visioenen van K. weerlegd wordt.

Het zogenaamde geboortehuis van Maria is nu een crypte onder de huidige Sint-Annakerk. Deze ligt 60 m ten noordwesten van de Schaapspoort, 55 m ten noorden van de Schaapsvijver en 120 m ten noorden van de tempelomheining.

Wij zagen Joakim en Anna daar herhaaldelijk komen, b.v. ook in fasc. 2, einde van nr. 64.

***

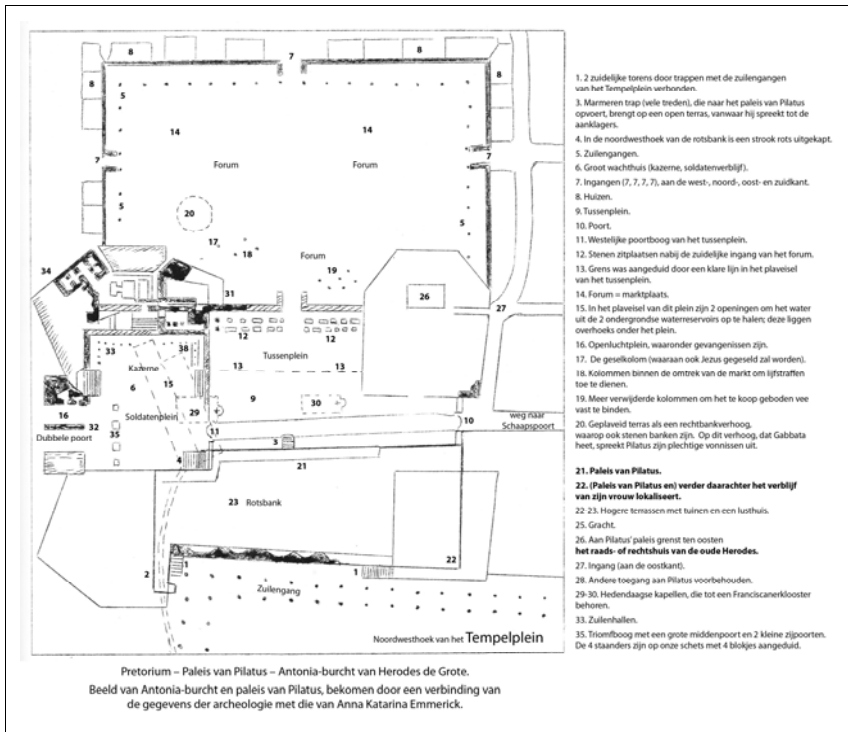
Gemetselde Schaapsvijver.

In nr. 1857 noemt K. de Schaapsvijver gemetseld. Ook dit heeft zij juist gezien. In de beschrijving van deze vijver, die 110 m lang is, 40 m breed en 25 m diep was, lezen wij o.m. “Hij heeft geen rotswanden, maar bestaat uit stenen van zwaar kaliber. De massale stenen van de zuidelijke muur zijn verborgen achter een latere muur van klein metselwerk, doch op de plaatsen waar dit verbrokkeld is, komen die steenblokken aan het licht.”

Sinds enige tijd echter is zowel klein als groot metselwerk verdwenen, want de Arabieren hebben de stilaan vol geraakte vijver in een speelplein veranderd zoals reeds gezegd is in fasc. 2, vóór nr. 62.

***

Zoals men op het grondplan van de **Antonia-burcht** ziet, zijn nog een paar oude steenzittingen bij de zuidelijke ingang van het forum ter plaats gebleven.

***

Katarina vermeldt ook **riolen of kanalen onder het forum** die in de Schaapsvijver uitmondten. Inderdaad, in de zuidwesthoek van het enorme waterreservoir zag men 2 rondbooggewelven, die de opening of uitmondning waren van 2 gewelfde kanalen of onderaardse gangen.

De zuidelijkste loopt in westelijke richting 40 m ver en is op dat punt afgesloten of versperd door een muur in metselwerk. Het noordelijk kanaal verenigt zich na een loop van 36 m met een ander gewelfd kanaal in modern bouwwerk.

Dit laatste komt uit het noorden en ligt ongeveer 23 m diep in de grond. Hier kan meer over worden gezegd, maar of dit alles werkelijk iets te maken heeft met de kanalen die van onder het forum komen, kan ik niet bewijzen, maar het schijnt te volgen uit het bodemreliëf.

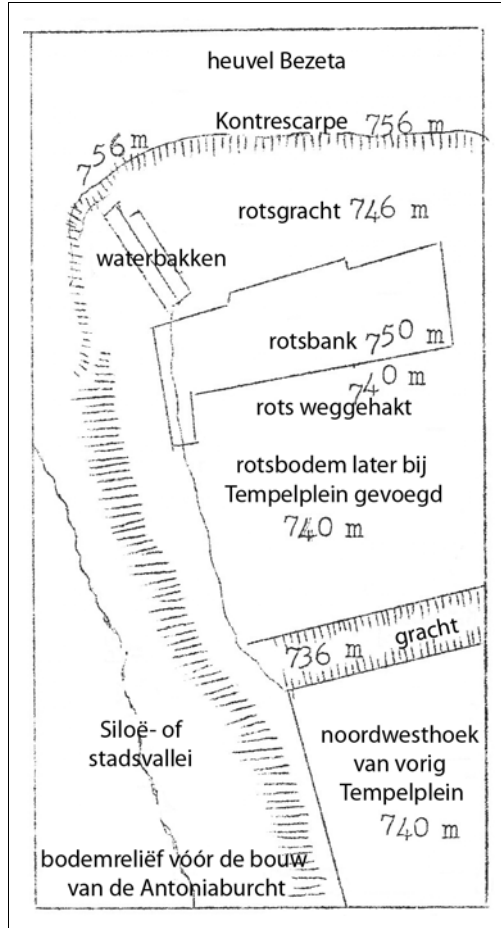
***

Men zal zich nauwelijks de plek nog herinneren waar ons kloostertje heeft gestaan. Thans is dit reeds bewaarheid. Schuin tegenover het nonnentorentje is nog een vierkant of rechthoekig stukje grond opengelaten naast nieuwe hedendaagse gebouwen. Is deze plek met opzet opengelaten en onbebouwd gebleven, om ten minste nog een kleine herinnering te bewaren of om er later een kapel ter herinnering aan K. op te bouwen? Laat ons hopen dat zij zalig verklaard mag worden en dat deze kleine open plaats een kerkje mag krijgen, dat K.'s gedachtenis vereeuwigt, waardoor zij ook haar zending nog lang mag voortzetten.

Vervolg van het commentaar. – Uitweiding over het pretorium van Pilatus.

In de noordwesthoek van het Tempelplein verheft zich loodrecht een rotswand. Het is de zuidkant van een rotsBANK, die 110 m lang is van west naar oost en een gemiddelde breedte van 40 m heeft. Zijn hoogte is 10 m aan de zuidkant tegenover het Tempelplein. Door de ongelijke grond aan de andere kanten is hij 5 à 10 m hoog ten westen, 4 à 9 m ten oosten en 4 à 5 m ten noorden. Aan de laatste kant is door verhoging van de bodem de hoogte minder geworden.

Inderdaad, hier ligt de bodem 1,5 meter onder de grond en 2 m onder het gelijkvloers van het klooster der zusters van Sion aan de overkant van de straat. Aan de west-, noord- en oostzijde ontstond door het weggappen van de rots en het isoleren van de rotsbank een gracht of verdedigingswal van 65 m breed. Deze bank heeft aan zijn westzijde een verlenging naar het zuiden, en vormt op die plek zodoende een winkelhaak. Deze bank vormde onder de Makkabeeën het begin, de kern van een burcht die Birah heette en nog later onder Herodes het voornaamste deel van de burcht Antonia uitmaakte.

Deze bank wordt door Flavius Josephus beschreven als volgt: “Hij verhief zich in de noordwesthoek van het Tempelplein. De burcht was gebouwd op deze 50 el hoge rots (d.i. 25 m, wat een overdrijving van 15 m betekent). Deze rots was aan alle zijden wegens haar loodrechte wanden onbeklimbaar, ontoegankelijk. Bovendien was ze van onder tot boven met marmerplaten bekleed; deze maakten de wanden niet alleen sierlijk, maar tevens zo glad, dat al wie langs deze muren had willen opklimmen of afdalen, naar beneden moest tuimelen.” Tot hier Flavius Josephus.

De juistheid van hetgeen Flavius Josephus vertelt over die marmerplaten, kan tot op heden worden nagegaan. Vele daarvan zijn op hun plaats blijven zitten.

Deze bank werd het eerst door de Makkabeeën (door Joannes Hyrcanus, zoon van Simon) aldus gehouwen of benuttigd voor het bouwen van een burcht, die aan de Makkabese vorsten tevens diende tot paleis. Men noemde deze vesting Birah (Birtah, wat met letterverplaatsing Birhta, het zelfde woord is als burcht). Met toevoeging van 's' wordt het Baris in het Grieks.

In zijn eerste periode waren burcht en rotsbank aan 3 zijden door de 65 m brede rotsgracht omgeven en het Tempelplein, dat nog niet uitgebreid was, bleef op een afstand van 110 m. Het bodemreliëf was zoals op de schets hiervoor.

Later breidde Herodes de Grote het Tempelplein uit tot tegen de rotsbank, die dit plein nu nog afsluit en hij gaf ook aan de burcht zelf een veel grotere omvang. Hij vulde de omringende gracht met pleinen, met de gebouwen van een kazerne en andere gebouwen. Zo kreeg de nieuwe burcht, die hij Antonia noemde, het uitzicht en de omvang, die wij nu een weinig nader willen beschrijven dan K. het boven deed, door een verbinding van haar gegevens met die van de archeologie, die mekaar wonderbaar aanvullen.

Toch moeten wij enige interpretaties van de archeologie verwerpen, b.v. dat een groot stenen plein, dat feitelijk het binnenplein van een kazerne was, het zogenaamde lithostrotos of Gabbata uit het Evangelie van Joannes zou zijn (Joa. 19, 13), vanwaar Pilatus het doodvonnis tegen Jezus uitsprak.

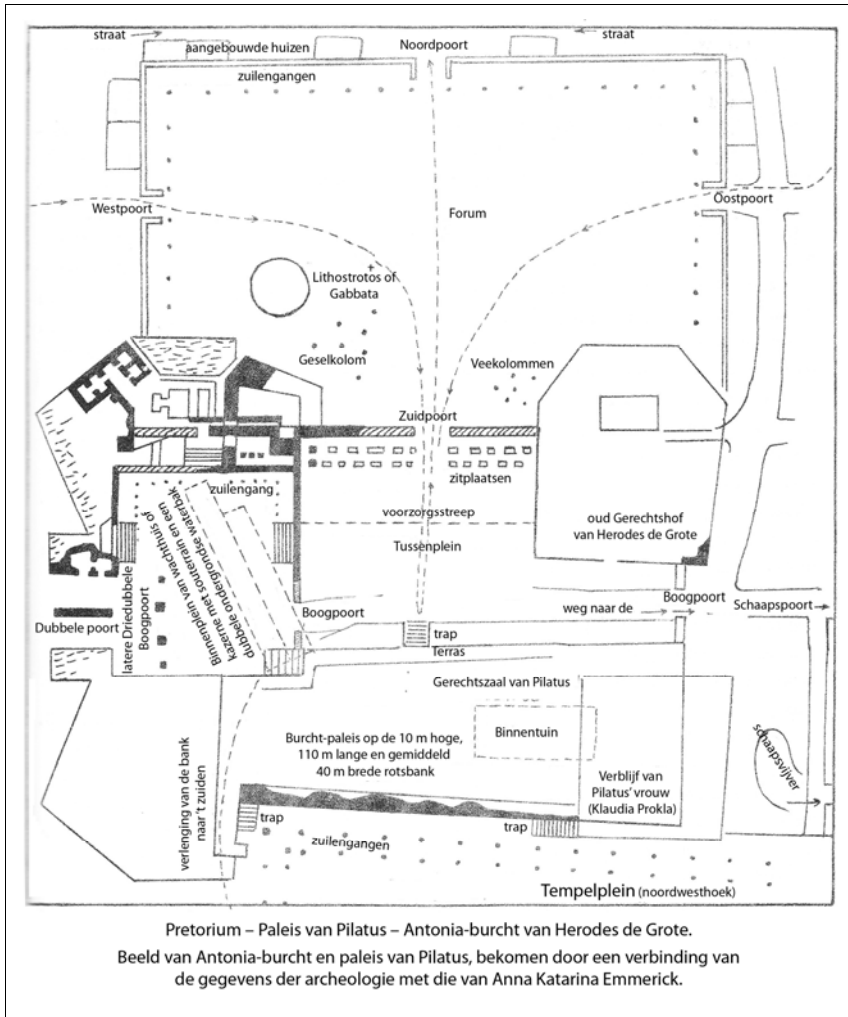
- Litostrotos betekent stenen plaveisel, maar
- Gabbata duidt een hoogte aan een verhoog.

Wij kunnen alvast beginnen met de mening van een geleerde aan te halen, waardoor de voorstelling van onze zienster begunstigd wordt: "De plaats waar Jezus veroordeeld werd, wordt door Joannes aangeduid met de Griekse naam Litostrotos en met de Hebreeuwse naam Gabbata, en dit lag buiten het paleis van Pilatus.

Welnu, het geplaveide plein (in een diepte, tussen 2 heuvelen), onder en rondom de latere ecce-homo-boog, vertoont de karaktertrekken niet, die aan deze betekenis van hoogte beantwoorden."

Onze zienster echter wijst voor Gabbata en Litostrotos, een stenen, geplaveid verhoog aan dat beide begrippen van stenen vloer, plaveisel en verhoog verenigt.

Het soldatenplein met zijn stenen vloer, thans door de meeste geleerden als het Litostrotos beschouwd (op onze schetsen) mat in de lengte 53 m van noord naar zuid en was 43 m breed.

Pretorium – Paleis van Pilatus – Antonia-burcht van Herodes de Grote.

Beeld van Antonia-burcht en paleis van Pilatus, bekomen door een verbinding van de gegevens der archeologie met die van Anna Katarina Emmerick.

De vloerstenen meten ongeveer een meter in het vierkant en zijn 35 cm dik. Rondom dit plein, vooral rondom de noordelijke helft liggen de meeste resten van oud bouwwerk en van bewerkte rots; ze zijn op onze schetsen door de zwartste gedeelten aangeduid.

In het plaveisel van dit plein zijn 2 openingen om het water uit de 2 ondergrondse waterreservoirs op te halen (15); deze liggen overhoeks onder het plein. Ze zijn respectievelijk 50 en 39 m lang en elk 6 m breed; hun gewelf is gemetseld met stenen van groot kaliber. Ze liggen diep onder de grond, aangezien ze onder een plein liggen, dat zelf anderhalve meter onder de weg ligt en meer dan 2 m onder de vloer van het klooster der zusters van Sion dat zich boven de noordelijke helft uitstrekt, terwijl de straat boven de zuidelijke helft loopt. Het oude plaveisel dient nu tot vloer in de kelders van het klooster van Sion. In de zuidwesthoek van deze kelders daalt een trap af naar de gang die langs de westelijke waterbak loopt.

Een eeuw na Jezus' dood bouwde Keizer Hadrianus boven de straat, die toen, evenals in Jezus' tijd over de zuidelijke helft van dit plein liep, een triomfboog met een grote middenpoort en 2 kleine zijpoorten. De 4 staanders zijn op onze schets met 4 blokjes aangeduid (35).

- De zuidelijke boog is verdwenen;
- de middelste overwelft de straat en
- de noordelijke is met de staander van de middelboog in het Sionklooster ingewerkt.

Hier overwelft deze zijboog het altaar en boven de boog is een nis, waarin een ecce-homo-beeld geplaatst is; dit beeld bevat een toespeling op de valse traditie dat de Ecce-homo-scene op deze triomfboog zou hebben plaatsgehad.

Keren wij terug naar de burcht van Herodes.

Van deze uitgebreide burcht, waarvan nu ook een paleis deel uitmaakte, zegt Flavius Josephus: "Hij was niet minder prachtig van binnen dan sterk van buiten; hij was zeer gerieflijk ingericht met badkamers en zalen, net als een paleis. Door de aanwezigheid en voorraad aan alle benodigdheden geleek hij op een stad. In zijn geheel had hij het voorkomen van een fort of toren, die zelf versterkt was door 4 torens op de hoeken, op gelijke afstand van elkaar. Drie ervan waren 50 el hoog;

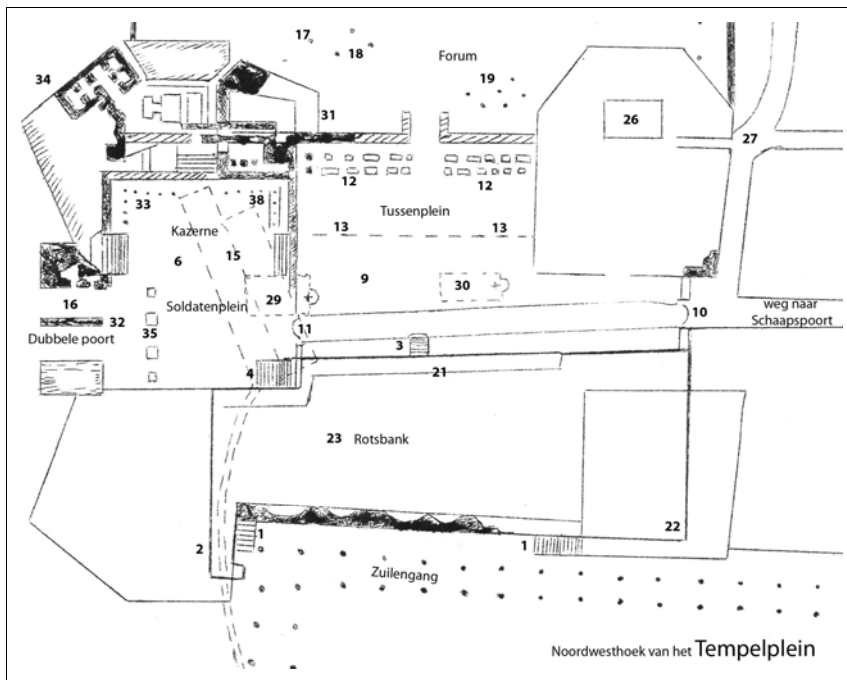
de zuidoostelijke echter 70 el (nl. een gebouw op het oosteinde van de rotsbank, eventueel er achter. Van deze hoogste toren was geheel het Tempelplein goed te overzien. De 2 zuidelijke torens waren door trappen met de zuilengangen van het Tempelplein verbonden (1, 1). Daarlangs konden de Romeinse soldaten met een korte weg het Tempelplein bereiken. De tempel was als de citadel van de stad en de Antonia als de citadel van de tempel. Wie de Antonia had bemachtigd, was de meester én van de tempel én van de stad. Den bezetter viel het niet moeilijk een eventueel oproer aanstonds waar te nemen en te dempen. De heuvel Bezeta was door een brede gracht van de burcht gescheiden.” (B. Jud. II, 140).

Dit uitzicht op het ganse Tempelplein wordt bevestigd door Mislin: “De politieagent, mij door de Pasja toegewezen, bracht me op het terras van de Turkse kazerne, (die zich op de rotsbank verheft), en van daar ziet men allerduidelijkst niet alleen alle bijzonderheden van het oude Tempelplein, maar ook de gehele stad: H. Graf, Olijfhof, grot van Jeremia, Kedronvallei en Olijfberg.”

De brede gracht, zojuist door Flavius Josephus genoemd, zal geen andere zijn dan de oude coupure die de rotsbank omgaf, maar daarna bij de uitbreiding van de burcht gevuld werd en toch in een diepte tussen de bank en de heuvel Bezeta bleef liggen. Hier kwam de kazerne te liggen met haar gevloerd binnenplein, ten oosten daarvan het tussenplein tussen Pilatus' paleis en de markt, nog meer oostwaarts gebouwen van Herodes.

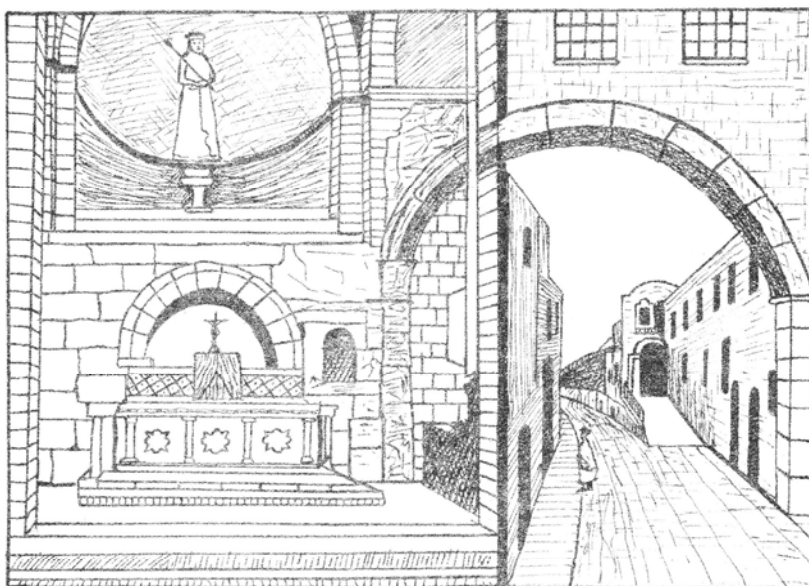
Men steeg naar het forum omhoog, zegt K.E. Dit zal wel het gevolg hiervan geweest zijn, dat deze markt reeds op de heuvel Bezeta gelegen was, nader bepaald op zijn rug, want naar het westen, zuiden en oosten daalt de heuvel af. Feitelijk had de gracht zijn rol uitgespeeld.

Katarina maakt onderscheid tussen burg Antonia en paleis van Pilatus. Uit haar aanduidingen blijkt dat zij het grootste oostelijk gedeelte van de rotsbank met het tussenplein en de oostelijke gebouwen als het Paleis van Pilatus beschouwt en het kleinste westelijk gedeelte met de kazerne en omgevende bouwwerken als de burcht; hoewel beide samen ook als geheel de burcht Antonia genoemd kunnen worden en het ook zijn.

In de noordwesthoek van de rotsbank is een strook rots uitgekapt (4), die 18 m lang is in de richting van de straat. In deze uitgehakte hoek was een trap aangebracht, die het paleis van Pilatus en de hele rotsbank met de kazerne verbond. Deze trap is verdwenen, maar de helling bestaat nog steeds.

Gezien de straat ernaast anderhalve meter opgehoogd is, was deze helling met de trap die er op rustte, nog heel wat langer dan nu. Men ziet ze hierna.

nr. 1855: Op de schets van de Antoniaburcht en het pales van Pilatus ziet men even rechts van de dubbele poort 4 blokjes, de voetstukken van een driedubbele poort.

De middelste grote, boog, boven afgebeeld, bestaat nog en overspant de straat.

De kleiner boog, rechts is verdwenen, de linker (hierboven) is opgenomen en bewaard in de kapel.

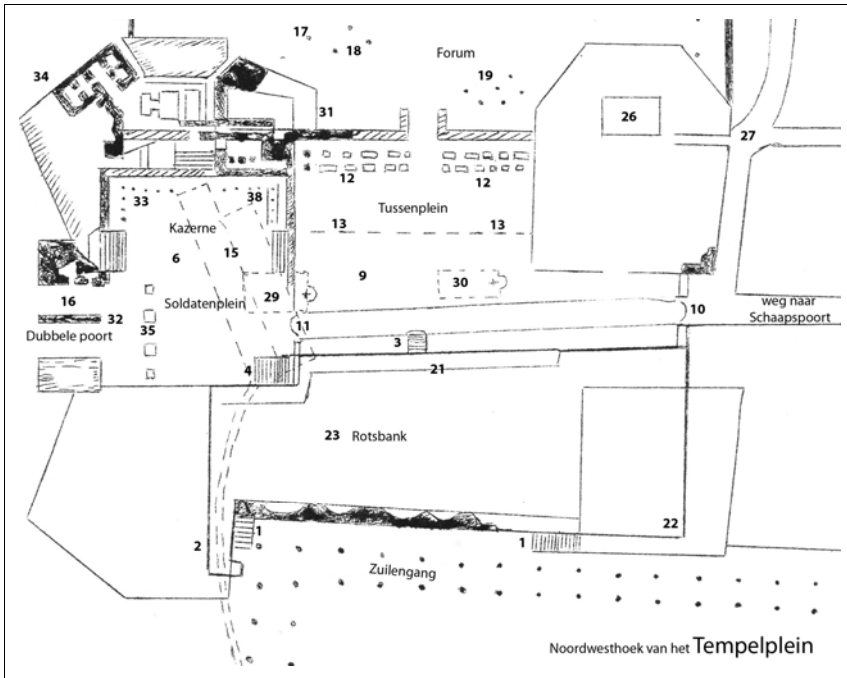
De trap op de hiervoor vermelde schets, rechts van de 4 blokjes, beantwoordt aan het hellend vlak, gans wit, hierboven.

Wij hebben reeds hiervoor gesproken over de triomfboog van keizer Hadrianus, waarvan de middenpoort de weg overspant en een zijpoort of boog in de kapel van het Sionklooster verwerkt is. Ook deze bogen ziet men op de tekening hierboven.

Indien wij even ten westen van de boog in de straat stonden, kijkend naar het oosten, en door de muren konden zien, dan zouden wij het zicht hebben dat op de tekening hierboven is weergegeven. De boog die wij zien is zowat 100 jaar na Christus' dood ontstaan en verhief zich boven het oude, toen misschien reeds bedolven soldatenplein.

Het terras boven op de boog heeft niets met een ecce-homo-scene te maken. Het soldatenplein had een dubbele westelijke poort, waardoor

dwars de weg liep; in onveilige omstandigheden kon deze gemakkelijk afgesloten of versperd worden.

Keren wij terug naar de oostelijke helft van de rotsbank, waar K. het paleis van Pilatus en verder daarachter het verblijf van zijn vrouw lokaliseert (22). Dat deel staat in verbinding met het tussenplein en verder met het forum door een trap ongeveer in het midden van de bank.

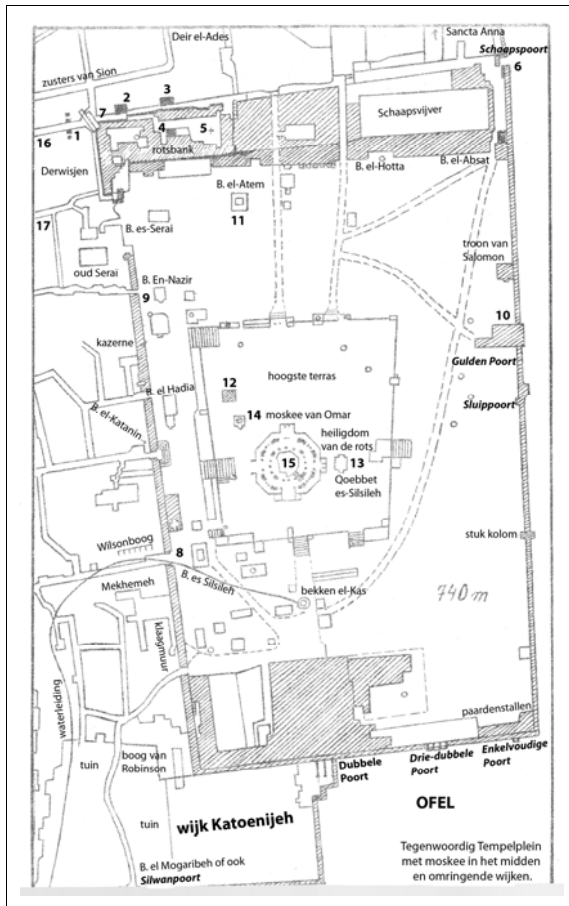
Jezus, bij Pilatus aankomend, werd door de beulen deze trap opgetrokken. Boven gekomen heeft men eerst een openluchtterras, daarna een verhoorzaal van Pilatus, verder een binnentuin of hofje en tenslotte het verblijf van Pilatus' vrouw. Dit kan reeds buiten de rotsbank geweest zijn, hetzij ten oosten hetzij ten zuiden van de bank, want de hogere gebouwen die K. en ook Flavius Josephus naar die kant vermelden en die volgens de laatste zich tot een hoogte van 70 el verhieven (de overdrijving inbegrepen), die gebouwen, zeg ik, of liever hun bestaan is enigszins te bewijzen.

1) Ten zuiden van de bank.

Volgens de joodse geschiedschrijver zouden er hoge gebouwen gestaan hebben tussen de rotsbank en de eigenlijke tempel. Titus liet ze met de grond gelijk maken om plaats te hebben en niet gehinderd te worden in zijn wanhopige aanval tegen de tempel.

2) Ten oosten van de bank.

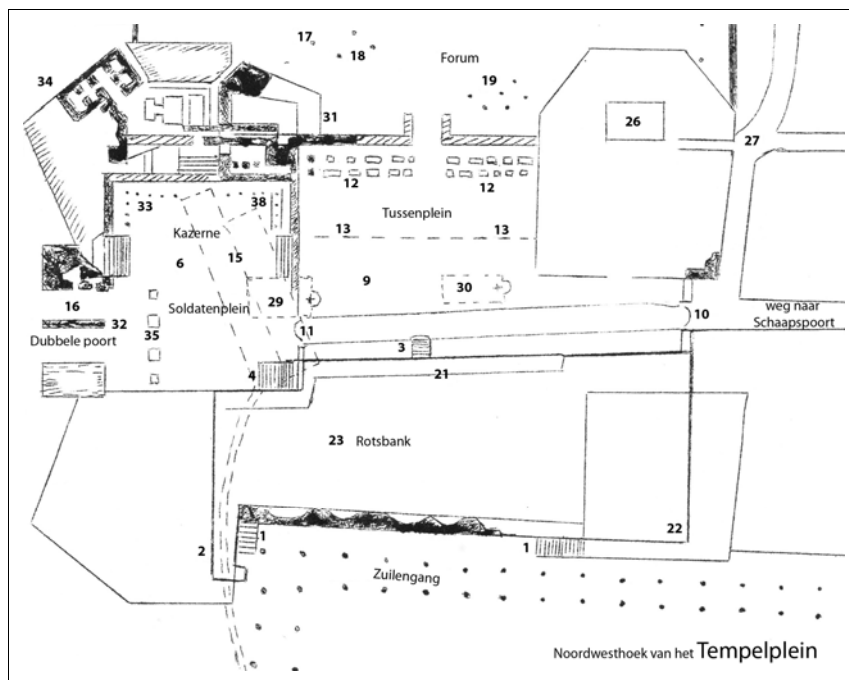
“Als men van de Antonia naar de Mariapoort (of Schaapspoort) gaat”, zo lezen wij bij Meistermann, “treft men rechts de poort Bab el-Atem aan (zie kaart in fasc. 8, en hierna), een donkere gang, die op het moskee- of Tempelplein uitkomt.”

“Vóór de poort, links, rijst een zware vierkante toren op, gebouwd met massale stenen. In die toren, die in de 6^e eeuw hersteld en later tot moskee ingericht werd, zien enige archeologen het oostelijkste overblijfsel van de Antonia-burcht. In alle geval de 20 m brede gracht, die van de Schaapsvijver (Birket Isra'ín) westwaarts loopt, eindigde bij die toren, ongetwijfeld om zich hier noordwaarts te wenden.” (Guide, blz. 221).

Hier is juist een versterkingsgracht vermeld. Het is vast en zeker deze gracht die K. op het oog heeft, waar zij zegt dat Pilatus' paleis door een gracht van het Tempelplein gescheiden is, maar haar uitdrukking zou gewijzigd of meer genuanceerd moeten worden, en door één fout of onjuistheid mogen wij ons niet van streek laten brengen, waar wij zoveel en zo duidelijke aanwijzingen hebben om zeer kostbare plaatselijke omstandigheden te reconstrueren en nog kostbaarder feiten concreet te doen herleven.

Katarina vermeldt nog tempeldienaren die in die richting van de vijver woonden. Het zijn nl. de Natineeën uit Nehemias, 3, 30, niet die uit 3, 26. De eersten woonden bij de noordoosthoek van het vroegere Tempelplein en sedert de uitbreiding van dit plein in de omgeving van de Schaapsvijver. In het oostelijk gedeelte van de burcht zijn de gebouwen van de oude Herodes opgenomen. Ten tijde van Jezus waren hier meerdere plaatselijke omstandigheden gewijzigd, zodat (althans een deel van) het voorhof nu tot het tussenplein van Pilatus behoorde, zoals het straks uit een voorval zal blijken.

Op de schets hierboven lette men op de hedendaagse kapellen, die tot een Franciscanerklooster behoren: 29 en 30.

Men vergeet ondertussen niet dat heel dit terrein met hedendaagse gebouwen bedekt is en deze de onderzoeken buitengewoon moeilijk of zelfs onmogelijk maken.

De tradities aan die kapellen verbonden zijn jong, willekeurig en dus zonder waarde.

- In kapel 30 wordt de geseling herdacht.
- Aan kapel 29 is de gedachtenis verbonden van Jezus' veroordeling door Pilatus.

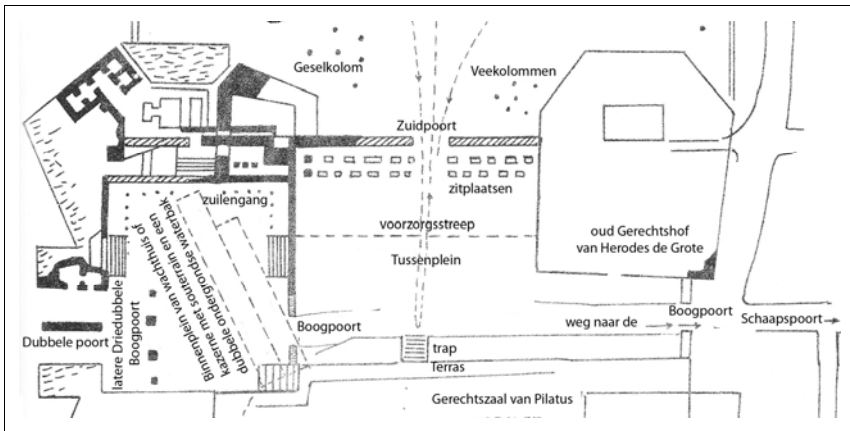
Men merke evenwel op dat volgens K.'s visioenen de doornenkroning heeft plaats gehad op de binnenplaats van het wachthuis, op het soldatenplein, dus bij of in de nabijheid van kapel 29.

Het is eveneens treffend hoe dit geheel in overeenstemming is met het Evangelie van Mk. 15, 16, die Jezus' doornenkroning en verguizing door de soldaten laat plaats hebben in het atrium of voorhof van het pretorium, d.i. volgens K. op het soldatenplein. Markus voegt er aan toe dat zij de gehele cohorte samenriepen, d.i. het daar gelegerde garnizoen, om Jezus te bespotten.

Even ten zuiden van de kapel van de geseling (30), is in de wand van de rotsbank nog de plaats te zien, waar de marmertrap aanleunde. Het is een soort (stenen) kader dat een stuk van de muur omlijst (cfr. Janssen, Au Pays du Messie, 153; ook Guérin, Terre sainte, 84). Het schijnt wel dezelfde trap te zijn, die volgens middeleeuwse schrijvers in 326 door de H. Helena van Jeruzalem naar Rome werd overgebracht, waar hij de eeuwen door tot heden toe de grootste verering genoot.

Een geliefkoosde oefening der Romeinen en bedevaarders is: de trap onder gebed en verering op de knieën te beklimmen. Hij bestaat uit 28 treden van Tyrisch marmer; ze zijn met hout bekleed, waarin openingen gelaten zijn, waardoor men bewaarde bloedsporen ziet onder glas. (Maar hoe konden op een trap in open lucht bloedige vlekken 300 jaren behouden blijven?) De hoogte begunstigt de mening die deze trap als authentiek beschouwt. Het getal 28 treden van bijna 2 dm of 19 cm komt uit op een hoogte van 5 m, wat aan deze kant de hoogte is van de rotsbank.

Op de plaats waar wij het rechtshuis van de oude Herodes veronderstellen en zoeken rijst een koepelkerk op met als titel el-Ades, d.i. Herodeskerk. “Als men van de kapel van de geseling in de richting van de Schaapspoort gaat, treft men weldra”, zegt Meistermann (Guide, 220) “links het straatje Sikket Deir el-Ades aan.

Ruim 40 stappen ver in de straat heeft men links een slop dat westwaarts loopt (27). Aan het einde daarvan rijst het koor omhoog van een kleine koepelkerk (26). De ingang is aan de westkant en wordt bereikt langs een andere blinde gang die uit het westen komt. De kerk behoort aan de orthodoxe Grieken; ze werd herbouwd in de 12^e eeuw op oude fundamenten. De kerk en het klooster er omheen droegen de naam el-Ades, wat een verbastering is van de naam Herodes.

Tot in de 16^e eeuw hebben de pelgrims hier onveranderlijk het paleis aangewezen van Herodes Antipas, de tetrarch die Jezus liet bespotten.” (Aldus Meistermann).

Wanneer wij echter de burcht beschouwen in zijn verhouding tot de tegenwoordige straten, zien wij dat de Herodeskerk gelegen is in de noordoosttoren van de burcht en hiermee zijn K.'s vage aanwijzingen van een rechtshuis van Herodes de Grote overeen te brengen.

***

Jezus voor Pilatus

(Mt. 27, 11-14; Mk; 15, 2-5; Lk. 23, 2-5; Joa. 18, 28-32).

1859.

Omstreeks 6 uur in de morgen volgens onze tijdrekening kwam de stoet van de hogepriesters en Farizeeën met de zo wreed mishandelde Jezus bij het paleis van Pilatus aan. Annas en Kaïfas en de meegekomen raadsleden hielden stil en stelden zich op bij de stenen zitplaatsen (12), aan beide zijden van de weg die van de forumpoort over het tussenplein naar de trap en ingang van het gerechtshof van Pilatus leidt (3).

Jezus werd door de gerechtsdienaren bij de koorden verder voorwaarts gesleurd tot bij de trap (3) van Pilatus' paleis.

Pilatus lag bij hun aankomst op het voorterras (21) op een soort rustbed uitgestrekt. Naast hem stond een driepotig tafeltje, waarop enige tekenen van zijn waardigheid en enige andere voorwerpen lagen, die ik mij nu niet meer herinner; hij was omringd door officieren en soldaten en ook waren daar de symbolen van de Romeinse macht opgesteld.

De hogepriesters en Joden hielden zich ver van het rechtshuis verwijderd, daar het hen, volgens de Wet, verontreinigd zou hebben; daarom overschreden zij een grenslijn niet, die in het plaveisel (van het tussenplein) uitgestippeld was (13).

Toen Pilatus hen zo overhaastig, met groot geraas en luid getier opdagen zag en hen de mishandelde Jezus tot vóór zijn trap zag sleuren, stond hij op en sprak hen met misprijzen toe, ongeveer zoals een trotse, Franse maarschalk⁶¹ gezanten van een klein Duits stadje zou toespreken.

---

⁶¹ Trotse Franse Maarschalk. – Deze mooie, tot de verbeelding sprekende vergelijking zegt nog veel meer, wanneer wij ze zien in het kader van de politieke toestand van het land in Katarina's tijd.

Hij zei: “Wat is er weeral zo vroeg aan de hand? Waarom hebt gij die mens zo ellendig toetakeld? Gij begint al vroeg te villen en te slachten!”

Doch zij riepen tot de beulen: “Vooruit met Hem! in het rechtshuis!” Hierna richtten zij het woord tot Pilatus: “Verneem onze aanklachten tegen die misdadiger; wij mogen uw huis niet binnentreden! wij zouden ons verontreinigen!”

Toen zij deze woorden hadden uitgeschreeuwd, riep een man van grote gestalte en van een eerbiedwaardig voorkomen, midden uit het volk dat zich achter hen op het forum verdrong: “Zeker moogt gij het rechtshuis niet binnentreden, want het is geheiligd door onschuldig bloed. Hij alleen mag het betreden, want Hij alleen onder de Joden is rein, evenals de daar vermoorde onschuldige kinderen!”

Na deze woorden met hevige ontroering en bezieling uitgesproken te hebben, verdween hij onder de menigte.

Deze man heette Sadok; hij was een welgesteld man en een neef van Obed, de man (of een bloedverwant) van Serafia, die later Veronika genoemd werd. Twee zoontjes van hem waren daar met andere onschuldige kinderen op het plein van het gerechtshof, op bevel van Herodes, vermoord geworden⁶².

Westfalen werd door de Franse legers onder de voet gelopen. Zij speelden er de baas en heersten er als meesters over een minderwaardig, verdeeld, verscheurd volk, tot God hen op hun beurt vernederde.

Een paar regels verder maken de woorden van Pilatus: “Gij begint al vroeg te villen en te slachten”, een toespeling op de slachting van de ontelbare paaslammeren in de tempel, waarmee men kort na de middag een aanvang zou maken. Het was alsof die bloeddorstige Joden op het uur der slachting niet konden wachten. De slachting van Jezus die het ware Paaslam moest zijn, dulde geen uitstel.

⁶² De man van Serafia heette Sirach, niet Obed.

Obed was aan haar verwant (fasc. 10, einde van nr. 275). De scene van de man die uit de menigte vooruitspringt om openlijk Jezus' onschuld te verkondigen is typisch oosters.

Sedertdien had hij een teruggetrokken leven geleid en met zijn vrouw als een Esseen in onthouding geleefd. Eens had hij Jezus bij Lazarus ontmoet en daar een lering gehoord, en nu hij Jezus op zulk een wrede wijze naar de trap van het pretorium gesleurd zag worden, ontwaakte in zijn hart spontaan de smartelijke herinnering aan zijn daar vermoorde kinderen en legde hij dit getuigenis af voor de onschuld van Jezus. De aanklagers echter waren te zeer ingenomen met hun zaak en te geërgerd aan de trotse houding van Pilatus en hun eigen vernederde positie tegenover hem, dan dat zij een bijzonder aandacht aan de woorden van Sadok zouden schenken.

1860.

De gerechtsdienaren sleurden Jezus nu de vele marmertreden op en brachten Hem op de achtergrond van het terras (nabij de gehoorzaal, voorbij Pilatus, want:)

Wij kunnen ze vergelijken met een paar andere analoge feiten uit onze tijd. Tijdens zijn Palestina-reis en bezoek aan Jeruzalem was de exegeet Jos. Keulers in de H. Grafbasiliek getuige van het volgende voorval: "Op het ogenblik van de kruisverering (aan het einde van de kruiswegoefening) drong opeens een haveloos geklede, kromgewerkte vrouw door de rangen van de pelgrims. Hartstochtelijk werpt zij zich op het kruishout, als was dit het lijk van haar kind. Zij bedekt het met kussen en tranen, omarmt het, streeft het, kruipt op de knieën er langs, het aldoor kussend en zoete namen toefluisterend, als sprak zij met iemand die haar dierbaar is. Dan staat zij op en verdwijnt haastig tussen de menigte." (Waar Jezus leefde, 186).

De terugbrenging van de relikwieën van de H. Sabas uit Venetië naar Jeruzalem werd in Osservatore Romano van 3 december 1965 beschreven als volgt: "De stoet vormt zich bij de Poort van David. Een indrukwekkende menigte staat te wachten; ze wordt met moeite door de soldaten in bedwang gehouden. Jeruzalem heeft nooit zulk een enthousiasme en toeloop gekend, afgezien van het bezoek van Paulus VI. Bloemen worden uit de vensters geworpen en de relikwieën-urne met parfum begoten. Gezangen en muziek weerschallen. Een vrouw – wij zullen dit nimmer vergeten – zoekt, zoals de bloedverliezende vrouw uit het Evangelie, herhaaldelijk de soldatengordel te doorbreken om tot bij de sarcofaag te geraken; zij schijnt de woorden te willen herhalen: "Als ik maar de zoom van zijn kleed kan aanraken, zal ik genezen zijn!"

Vooraan op het terras onderhandelde Pilatus met de joodse priesters. Toen hij Jezus, over wie reeds vele tegenstrijdige geruchten tot hem doorgedrongen waren, zo verschrikkelijk mishandeld en mismaakt voorbij zich zag leiden, met over heel zijn verschijning zulk een onverstoerbare uitdrukking van waardigheid, verdubbelde zijn walg en verachting voor de joodse priesters en raadsleden, die hem vooraf reeds geboodschapt hadden dat zij Jezus van Nazareth tot hem zouden brengen om zijn veroordeling te bekomen, daar Hij de doodstraf schuldig was. Hij liet hun dan ook voelen dat hij geen lust had om Jezus zonder klaar bewezen schuld te veroordelen.

Hij zei dus op de toon van een hooghartige despoot tot de hogepriesters: “Welke misdaad hebt gij deze mens aan te tijgen?”

Geërgerd antwoordden zij: “Hadden wij geen bewijzen dat Hij een boosdoener is, wij zouden Hem tot u niet brengen.”

Hierop hernam Pilatus: “Welnu, als dat zo is, neemt gij Hem dan en spreekt recht over Hem volgens uw Wet!”

Doch de hogepriesters wedervoeren: “Gij weet dat het Recht ons niet de onbeperkte macht toekent om een doodvonnis te laten voltrekken.”

De vijanden van Jezus waren verbitterd en woedend; zij gingen in al hun handelingen met de grootst mogelijke overijling en heftigheid te werk, om met de zaak van Jezus zó klaar te komen, dat zij het paaslam nog konden slachten. Zij wisten echter niet dat Degene die zij nu naar het rechtshuis van Pilatus, de heidense afgodendienaar brachten, het ware Paaslam was.

De drempel van de heidense woning wilden zij niet overschrijden om zich niet te verontreinigen om het paaslam te kunnen eten.

Daar nu de Romeinse landvoogd hen opvorderde om met hun beschuldigingen tegen Jezus voor de dag te komen, dienden zij vooral 3 hoofdbeschuldigingen in, waaronder de overige gegroepeerd konden worden.

Tien getuigen ten laste traden voor ieder van die hoofdaanklachten op. Deze waren zo geformuleerd, dat ze Jezus voor Pilatus afschilderden als iemand die schuldig is aan misdaden tegen de keizer en die deswege door Pilatus veroordeeld moest worden.

In zaken immers die hun eigen godsdienstwetten en tempelgebruiken betroffen, konden zijzelf de gerechtigheid handhaven.

- 1) In de 1^e van hun grieven stelden zij Jezus voor als een volksverleider, een rustverstoorder en oproermaker. Zij haalden daar verschillende bewijzen voor aan, die zij door getuigen lieten bevestigen. Zij verklaarden dat Hij het land doorreisde, grote volksvergaderingen hield, de sabbat schond en op deze heilige rustdag zieken genas. Toen viel Pilatus hen spottend in de rede en grijnsde: “Heel zeker zijt gijzelf niet ziek; anders zouden die genezingen u niet zo verbitteren!”

Maar zij riepen vervolgens: dat Hij het volk door een afschuwelijke leer misleidde, aangezien Hij het voorhield dat men zijn vlees moest eten en zijn bloed moest drinken om het eeuwig leven te bezitten.

Pilatus ergerde zich aan de voortvarende woede waarmee zij al deze beschuldigingen inbrachten. Naar zijn officieren kijkend, grijnslachte hij en beet dan de Joden scherpe woorden toe als deze: “Men zou haast zeggen dat gij zijn leer volgt, want het ziet er naar uit dat gij zijn vlees wilt eten en zijn bloed wilt drinken.”

1861.

- 2) Hun 2^e hoofdaanklacht was dat Jezus het volk opstookte om de keizer de belastingen te weigeren. In toorn ontstekend onderbrak Pilatus hen onmiddellijk, en, als iemand die van zijn zaak zeker is, omdat het tot zijn ambt behoort op zulke dingen te letten, snauwde hij: “Dat is grof gelogen! dát moet IK beter weten!”

3) Doch zij kwamen onmiddellijk met hun 3^e hoofdbezwaar voor de dag en schreeuwden: “Toch is het werkelijk waar dat die man van lage, onbekende, verdachte afkomst zich een grote aanhang heeft weten te maken.

Hij heeft ‘wee’ over Jeruzalem geroepen;

Hij heeft dubbelzinnige gelijkenissen onder het volk verspreid van een koning die een bruiloftsmaal voor zijn zoon bereidt.

Het volk, in grote menigte op een berg rondom Hem verzameld, heeft Hem reeds eenmaal tot koning willen uitroepen, doch, oordelend dat de gunstige tijd daartoe nog niet gekomen was, heeft Hij zich toen verborgen.

In de laatste dagen echter heeft Hij zich verder gewaagd: Hij heeft zich een luidruchtige intocht in Jeruzalem laten welgevalen. Hierbij riep met zijn goedvinden een ontelbare menigte mensen: “Hosanna de zoon van David! hooggezegend het rijk van onze vader David, dat nu komt!”

Hij heeft zich koninklijke eer laten bewijzen, en dit geheel in overeenstemming met hetgeen Hij leert en beweert, nl. dat Hij de Christus, de Gezalfde des Heren, de Messias, de beloofde en sedert langverwachte Koning van de Joden is.

Hij laat zich overigens ook zo noemen!”

Ook deze beschuldigingen werden door 10 getuigen bevestigd.

Deze laatste beschuldiging dat Jezus zich de Christus, de Koning van de Joden liet noemen, stemde Pilatus achterdochtig.

Hij ging van het open terras naar de aangrenzende gerechtszaal, wierp in het voorbijgaan een navorsende blik op Jezus en beval de wachters de beschuldigde vóór hem in de rechtskamer te brengen.

Pilatus was een bijgelovig, veranderlijk heiden, met verwarde gedachten; hij had allerhande duistere ideeën over zonen van zijn goden die op aarde geleefd hadden. Ook was het hem niet onbekend dat de profeten van oudsher een Gezalfde van God voorspeld hadden, die een verlosser en bevrijder, een koning zou

zijn en dat vele Joden inderdaad in de verwachting van Hem leefden.

Ook wist hij dat er koningen uit het Oosten bij de oude Herodes gekomen waren en hem naar een nieuwgeboren koning van de Joden gevraagd hadden om Hem te vereren en dat Herodes toen een groot aantal kinderen had laten ombrengen. Van die voorspellingen en overleveringen betreffende een Messias en een koning van de Joden wist hij wel wat, doch als een ijverig afgodendienaar hechtte hij er geen geloof aan en kon zich ook helemaal niet indenken wat voor een koning dit toch wel zou zijn. Hoogstens kon hij zich die koning voorstellen gelijk de waanwijze Joden en Herodianen van die tijd, voor wie die koning zou verschijnen als een triomfator, een zegevierende, machtige heerser. Des te belachelijker kwam hem deze beschuldiging voor, daar Degene, die zich voor die Gezalfde Gods, voor die Koning uitgaf, dezelfde Jezus was die nu zo ellendig en hulpeloos, mismakt en onmachtig vóór hem stond. Omdat de vijanden van Jezus dit evenwel als een aanranding van de rechten des keizers hadden voorgesteld, liet hij de Zaligmaker vóór zich brengen om Hem in verhoor te nemen.

Pilatus bezag Jezus met vorsende en verwonderde blikken. Dan sprak hij: “Gij zijt dus die verwachte Koning van de Joden?”

Jezus antwoordde: “Zijt gij uit Uzelf op die gedachte gekomen of hebben anderen ze u over Mij voorgezegd?”

Pilatus werd toornig, omdat Jezus hem voor zo dwaas hield om uit eigen beweging aan zulk een arme, ellendige mens te vragen of hij een koning was. Deze smaad van zich afwendend zegde hij zoveel als: “Ben ik misschien een Jood, dat ik aan zulke vertelsels belang zou hechten? Uw volk en uw priesters hebben U aan mij overgeleverd, opdat ik U zou veroordelen als iemand die om deze reden de dood schuldig is; zeg mij dus: Wat hebt gij gedaan?”

Hierop antwoordde Jezus met majesteit: "Mijn koninkrijk is niet van deze wereld! Indien het van deze wereld was, zou Ik zeker dienaren gehad hebben om Mij te verdedigen en te beletten dat Ik aan u overgeleverd werd, maar mijn Rijk is niet van deze wereld."

Pilatus vernam deze woorden met ontsteltenis; ze stemden hem tot nadenken en hij zei: "Gij zijt derhalve toch Koning?"

Jezus hernam: "Zoals gij het zegt: Ik ben Koning. Ik ben geboren en in deze wereld gekomen om getuigenis te geven van de waarheid; al wie uit de waarheid is, luistert naar mijn stem!"

Pilatus zag Jezus aan en van zijn zetel opstaand sprak hij: "Waarheid? Wat is waarheid?"

Er had nog een korte woordenwisseling plaats, doch ik herinner er mij de inhoud niet meer nauwkeurig van.

1862.

Pilatus ging weer buiten op het open terras. Hij kon Jezus niet doorzien, maar zoveel wist hij nu toch van Hem dat Hij geen koning was, die voor de keizer gevaarlijk kon worden, dat Hij geen aanspraak maakte op een rijk in deze wereld. Om een rijk in een andere wereld bekommerde de keizer zich niet.

Van op het terras riep hij derhalve naar de hogepriesters beneden (bij de zitplaatsen op de achtergrond van het tussenplein): "Ik vind geen enkele schuld in deze mens!"

De vijanden van Jezus ontstaken in heviger woede en brachten opnieuw een stroom van beschuldigingen tegen Hem in.

De Heer echter stond daar zwijgend en bad voor die ongelukkige blinden.

Zelfs toen Pilatus zich tot Hem wendde met de woorden: “Hebt gij op al die beschuldigingen niets te antwoorden?”, *zegde Jezus niets*, zodat Pilatus, ten zeerste over zijn handelwijze verwonderd, tot Hem zei: “Ik zie het wel; zij brengen leugens tegen U in!” Voor leugens gebruikte hij een andere uitdrukking, die ik vergeten ben.

De aanklagers evenwel gingen in hun woede met beschuldigen door en riepen: “Welhoe? gij vindt geen schuld in Hem? Is dit geen schuld: Hij ruit het hele volk op en verspreidt zijn leer over het gehele land van Galilea tot hier toe!”

Toen Pilatus het woord ‘Galilea’ hoorde, bezon hij zich een ogenblik en vroeg dan aan de aanklagers beneden: “Is deze mens afkomstig uit Galilea en een onderdaan van Herodes?”

En de tegenstanders antwoordden: “Ja, want zijn ouders hebben te Nazareth gewoond en zijn tegenwoordige verblijfplaats is Kafarnaüm!”

“Nou, hernam Pilatus, daar Hij een Galileeër en een onderdaan van Herodes is, gaat dan met Hem naar de viervorst; hij bevindt zich in de stad voor het feest en ik laat deze rechtszaak over aan hem!”

En hij liet Jezus weer uit de rechtszaal naar beneden tot zijn vijanden brengen en zond terzelfdertijd een zijner officieren naar Herodes om hem Jezus van Nazareth, een onderdaan van hem, voor een rechterlijk onderzoek aan te melden.

Pilatus was blij de veroordeling van Jezus op deze wijze van zich te hebben kunnen afschuiven, want hij vond dit een netelig, onheilvol geval. Deze houding was hem ook ingegeven door een politieke bijbedoeling; hij wilde er een beleefdheid door bewijzen aan Herodes, met wie hij in onmin leefde en die altijd een levendig verlangen gekoesterd had om Jezus te zien.

Maar de vijanden van Jezus waren er ten eerste over verbitterd dat zij op die manier vóór al het volk door Pilatus afgewezen werden en nu met Hem naar Herodes moesten.

Zij koelden hun woede op Jezus, bonden Hem opnieuw en, razender dan ooit te voren, sleurden zij Hem onder slaan en stoten in stormender haast over het forum. Dit stond vol volk maar met geweld baanden zij zich een weg erdoor en volgden daarna een straat naar het niet al te ver afgelegen paleis van Herodes⁶³. Ook Romeinse soldaten maakten deel uit van de stoet.

⁶³ Dit paleis van Herodes, hoewel onbekend, moeten wij veronderstellen in de buurt van de Herodespoort in de noordelijke muur van Jeruzalem vlak in 't midden tussen de Damascuspoort en de noordoosthoek van de stad.

Thans heet deze poort Bab es-Sahireh, zoals de kleine vallei die van dat punt naar de Schaapsvijver afdalt. Misschien dateert de naam 'Herodespoort' in laatste instantie nog uit de tijd van Christus.

Toch zijn er geleerden die op hun kaarten een paleis van Herodes in de wijk Bezeta aantekenen, b.v. Alexis, Oudheid, blz. 1; Mislin, II, 1; Delancker, 260; Weber, de 4 Evangeliën in één verenigd.

Volgens Israël in de reeks Guides bleus, komt de naam Herodespoort van een huis in Mamelukse stijl, dat in de 15e eeuw aangewezen werd als het huis van Herodes (blz. 364).

Klaudia Prokla, de vrouw van Pilatus, had haar man tijdens de laatste onderhandeling door een dienaar laten zeggen dat zij dringend verlangde hem te spreken (cfr. Mt. 27, 19).

Toen Jezus nu naar Herodes gevoerd werd, stond zij heimelijk op een hoog terras, vanwaar zij vol angst en droefheid de stoet over het forum zag trekken.

Jezus' lijdensweg wordt het eerst door Maria vereerd. – De kruisweg ontstaat.

1864.

Gedurende al die onderhandelingen in het rechtshuis van Pilatus waren de Moeder van Jezus, Magdalena en Joannes in een hoek van het forum blijven staan. Daar waren zij met hartverscheurend verdriet getuige geweest van het roepen en schreeuwen.

Terwijl Jezus nu naar Herodes weggevoerd was, leidde Joannes de H. Maagd en Magdalena langs de lijdensweg⁶⁴.

Rekening houdend met de zo stellige mededelingen van K. Emmerick kan men zich afvragen of die aanwijzing geen oudere tradities tot grondslag heeft.

Wij lezen ook bij Guérin in Terre Sainte, blz. 135-136: "Deze poort (Bab es-Sahireh), zoals ook de Damascuspoort, heeft een 'oude' poort opgevolgd, die zonder twijfel oudtijds, zoals nu nog, 'Herodespoort' heette."

Om bij Herodes te komen moest Jezus over het forum. De vrouw van Pilatus zag Hem er over trekken, terwijl zij Hem naschouwde van op een hoog terras, dit zal wel geweest zijn vanaf de dakterrassen van de 70 el hoge gebouwen in de zuidoosthoek van het pretorium, waar zij haar eigen verblijf had.

⁶⁴ Hier, in Maria's begaan van de lijdensweg van Jezus komt een eigenheid van de Joden tot uiting (die wel bij alle volken zal bestaan en overigens naar de christenen is overgegaan) om plaatsen waar iets voornaams is gebeurd, te vereren en in achtung te houden.

Katarina zelf zal verder hierover zeggen: "Te allen tijde hebben de Joden de plaatsen in ere gehouden, waar heilige gebeurtenissen en bewijzen van

---

Gods liefde hebben plaats gehad; zij vergeten er geen; zij richten er gedenkstenen op; zij gaan er heen in bedevaart en aanbidden God op die plaatsen.

De H. Kruisweg is ontstaan uit die zelfde inwendige drang en liefde.” (nr. 1921).

En in nr. 1998: “De Joden koesteren een grote eerbied voor alle plaatsen, die door een bewijs van Gods macht geheiligd zijn; zij raken die aan, kussen die en vallen er op ter aarde met het aangezicht tegen de grond.”

Ook geleerden maken soms dezelfde opmerking, b.v. L. Heidet in D.B. Mambre, c. 632: “De verschillende plaatsen waar de Patriarchen in het Beloofde Land enige tijd vertoefd hebben, werden het eerst als cultusplaats aan God toegewijd, b.v. More bij Sikem, Mambre, Betel, enz. Die plaatsen bleven in eer bij de Joden en deze kwamen daar godsdiensthandelingen, gebeden en plechtigheden verrichten.”

Men kan er Gilgal en Mizpa aan toevoegen, ook de Karmel, de Tabor, de Olijfberg, enz. Zie ook fasc. 9, nr. 212, voetnoot 12.

Over deze eigenschap van de Joden zegt K. Gschwind in “Geliebter Orient”, blz. 33: “Het pelgrimeren naar plaatsen die historisch of godsdienstig waardevol zijn, zit de Joden in het bloed.”

In dit kapittel zien wij hoe Maria het woord van de H. Lukas in praktijk bracht: “Maria bewaarde al deze woorden in haar hart.” Men moet weten dat in het Hebreeuws onder ‘woorden’ ook feiten, daden, gebeurtenissen verstaan kunnen worden.

***

Katarina’s mededelingen hieromtrent worden ook bevestigd door Maria zelf aan de H. Brigitta: “Gedurende al de tijd die ik na de Hemelvaart van mijn Zoon nog geleefd heb, bezocht ik de plaatsen waar Hij geleden en zijn wonderen gewrocht had. Zo was zijn lijden dan ook zo diep in mijn hart geprent, dat het mij, hetzij ik at of arbeidde, altijd levendig voor de geest stond. Mijn zinnen waren trouwens dood voor al het wereldse, zodat ik gedurig van nieuw verlangen ontvlamd en afwisselend tot leed en medelijden opgewekt werd.” (Openb. 6, 61).

“Na van de engel het uur van mijn dood vernomen te hebben, bereidde ik mij op mijn dood door nogmaals, zoals ik plicht, alle plaatsen te bezoeken waar mijn Zoon geleden had.” (Openb. 6, 62).

***

Onze zienster zal ons overigens verder vertellen hoe Maria achter haar huis bij Efeze, een kruisweg aangelegd had, die zij veelvuldig beschouwend bewandelde (nr. 2206).

Zo legden zij de gehele weg af (van het forum terugkerend op Jezus' stappen) tot het rechtshuis van Kaïfas, van Annas, door Ofel naar Getsemani aan de Olijfberg; en overal waar Hij gevallen was, waar men Hem het een of ander bijzonder groot leed had aangedaan, daar wekten zij in hun hart gevoelens op van liefde en dankbaarheid; zij waren vol smarten en voelden zijn lijden.

Dikwijls zonk de H. Maagd neer en kuste de grond ter plaats waar haar Zoon neergevallen was. Magdalena wong zich dan de handen en Joannes, die zelf zijn tranen niet kon weerhouden, beurde Maria op, tilde haar omhoog en leidde haar verder.

Dit was de oorsprong van de heilige kruisweg, van het medelijdend beschouwen en vereren van Jezus' bitter lijden, nog eer het volbracht was.

Reeds op dit ogenblik ontstond in de heiligste bloesem van de mensheid, in de maagdelijke Moeder van God en van de Zoon des Mensen, de godsvrucht van de Kerk voor het lijden van haar Verlosser.

Reeds op de dag, toen Hij de bittere lijdensweg nog maar half had afgelegd, overwoog, beweende, vereerde en betrad de uitverkoren, genadenvolle Moeder de voetstappen van haar Zoon en haar God. O welk onbegrijpelijk medelijden! Hoe diep drong het zwaard van droefheid, scheurend en snijdend, langzaam in haar hart! Hoe smartelijk bleef het erin geplant. Zij wier zalige schoot Hem gedragen had, wier zalige borsten hem gevoed hadden, zij, de heilige, die het Woord, dat in den beginne bij God was, werkelijk en wezenlijk gehoord had, in zich opgenomen en 9 maanden onder haar genadenvol hart bewaard, verzorgd, overwogen en beschouwd had, die het aan haar borsten gevoed had, zij die zijn leven gedragen en in zich aanwezig gevoeld had, eer de mensen,

---

Over het gevoelig, van liefde brandend, rouwmoedig, fel bewogen hart van Magdalena, zie fasc. 19, nr. 854, voetnoot 438. Het maakte haar onbeheerst in haar uitwendige handelingen.

zijn broeders, zegen en lering, hulp en genezing van Hem ontvingen, leed hier alles met Jezus, nam deel aan zijn smarten, ook in zijn dorst naar de zaligheid van de mensen, die door zijn bitter lijden en dood moest verwezenlijkt worden.

Zo opende hier nu reeds de reinste, de alheilige, de geheel onbevleete, als eerste in de Kerk, het pad van de heilige kruisweg. Zij stelde een voorbeeld; zij wijdde een heilige oefening in.

Zij begon als eerste de onuitputtelijke verdiensten van Jezus Christus als edelstenen op alle plaatsen van zijn lijden te verzamelen, op de lijdensweg als bloemen te plukken, om ze zijn hemelse Vader voor alle gelovigen van nu en later aan te bieden.

Maria vertegenwoordigde alle zielen van de mensheid, die ooit waren en zijn zullen, allen die vóór Jezus ooit verzucht hadden naar de Verlossing, allen die na Hem zijn liefde en lijden medelijdend en dankbaar zouden overwegen en vieren.

Al dezen baden in haar en met haar de kruisweg, weenden en offerden mee in het hart van de Moeder van Jezus, die ook een trouwe Moeder is van de gelovigen in de Kerk.

Magdalena was van droefheid en smart als buiten zichzelf. Haar liefde voor Jezus was onmetelijk, doch wanneer zij, door haar liefde aangedreven, zo zielsinnig ernaar smachtte haar ziel in liefde voor zijn voeten uit te storten, zoals zij weleer de nardusolie op zijn hoofd had uitgegoten, dan wierp zich tussen haar en haar geliefde een muur op van ontzetting; dan opende zich een afgrond tussen beide. Eindeloos groot was haar berouw over haar zonden, eindeloos groot haar dankbaarheid voor de verkregen vergiffenis, en toen nu haar liefde haar dank als een aangename wierookwolk tot Hem wilde opsturen, zag zij Jezus zo mishandeld en naar de dood gevoerd, en dit ook om HAAR zonden.

Ook deze had Hij op zich genomen; ook om deze was Hij in lijden. En dit schuldbesef verschrikte haar liefde, want haar schuld veroorzaakte Jezus nu dat ontzettend lijden en het stortte haar en haar liefde in een afgrond van berouw en verdriet, een afgrond die zij noch ledigen noch vullen kon. Dan verhief zich weer haar ziel en vloog in smachtende, verlangende liefde tot haar Heer en Meester, en dan zag haar geest Hem gruwzaam, verschrikkelijk mishandeld. Zo was haar ziel door die ontroeringen als verscheurd, als heen en weer geslingerd tussen haar liefde, haar berouw, haar dankbaarheid en het besef van de ondankbaarheid van haar volk jegens zijn Verlosser! En al die aandoeningen kwamen tot uitdrukking in haar houdingen, in haar woorden, handelingen en bewegingen.

Joannes evenwel beminde en leed in stilte en leidde de Moeder van zijn goddelijke Meester, die hem het eerst bemind had en nu voor hem leed, voor de eerste maal als ter inwijding van de kruisweg-oefening der Kerk, in het spoor van Jezus' bloedige voetstappen, en hij beschouwde ondertussen toekomstige dingen.

Pilatus en zijn echtgenote (Mt. 27, 19).

1865.

Terwijl men Jezus naar Herodes leidde en Hem daar de smadelijkste verguizingen aandeed, zag ik Pilatus tot zijn vrouw gaan, die Klaudia Prokla heet. Zij kwamen in een luthuisje of prieel tezamen op een tuinterras (terras tot tuin ingericht), achter het paleis van Pilatus. Klaudia was zeer ontsteld en ontroerd. Zij was een flink opgewassen en mooie vrouw, doch bleek. Zij droeg een sluier die van achteren neerhing, maar toch was haar haar zichtbaar. Het was om haar hoofd gewonden en men zag er enige sieraden in blinken. Zij droeg ook sieraden aan haar oren en hals, doch vooral op de borst viel een soort slot of schild of sluitspeld op, die haar lang en vrouwenrijk kleed ophield.

Haar gesprek met Pilatus duurde lang; zij smeekte hem bij al wat haar dierbaar en heilig was, Jezus, de Heilige der Heiligen, toch geen onrecht aan te doen en zij vertelde hem enige taferelen uit haar wonderbare gezichten of dromen die zij deze nacht over Jezus had gehad.

Terwijl zij sprak heb ik veel uit haar visioenen (in bijkomstige gezichten) gezien, maar zij staan mij niet meer alle in hun volgorde voor de geest.

Het volgende nochtans herinner ik mij daarvan: zij zag de hoofdgebeurtenissen uit Jezus' leven, zoals de boodschap van de Engel aan Maria, de geboorte van Christus, de aanbidding der herders en der koningen, de voorzegging van Simeon en Hanna, de vlucht naar Egypte, de moordaanslag op de onnozele kinderen, de bekoring in de woestijn, enz.

Zij zag algemene beelden uit zijn leven als heilige Leraar en Heiland. In haar visioenen en in al die taferelen zag zij Jezus steeds door een helder licht omstraald.

De boosheid, listen en hinderlagen van zijn vijanden aanschouwde zij in schrikwekkende beelden; zij zag de heiligheid en de smarten van zijn Moeder, ***de heiligheid van zijn eigen eindeloze pijnen, die Hij met zulk een standvastige liefde en geduld doorstond.***

Zij zag dit alles in een aaneengesloten rij van beelden, die ter opheldering met licht, schaduw of donkerte en allerlei zinnebeelden omgeven waren en zij leed daarbij een onbeschrijfelijke angst en droefheid, want al wat die beelden haar te zien gaven, was nieuw voor haar: ze waren onweerstaanbaar, overweldigend, overtuigend, en sommige gebeurtenissen, zoals de kindermoord en ook de voorzegging van Simeon in de tempel, zag zij in de nabijheid van haar woning plaatshebben.

Hoezeer een gevoelig hart door zulke beelden geschokt kan worden, weet ikzelf het best, want de gevoelens van anderen begrijpt men het best, als men ze zelf ondervind.

1866.

Zo had die vrouw de ganse nacht veel geleden, vele wonderen gezien en waarheden vernomen, de ene klaarder, de andere vager, toen zij 's morgens door het geraas en getier van de volksmenigte die met Jezus naar Pilatus kwam, wakker werd. Toen zij later een blik naar buiten wierp (vanop het terras op de stad) herkende zij de Zaligmaker, Hemzelf die zij als hoofdpersoon in haar visioenen deze nacht gezien had. Juist op dit ogenblik werd Hij, gruwelijk gehavend en mishandeld, door zijn vijanden over het forum naar Herodes gesleurd. Dit schouwspel dat zij nu in wakende toestand waarnam en dat zij vergeleek met de inhoud van haar nachtelijk visioen stortte haar hart in een vreselijke angst. Terstond ontbood zij in der haast Pilatus en zij vertelde hem vol angst en schrik vele taferelen uit haar droomgezichten. Haar schrik kwam gedeeltelijk daaruit voort, dat zij niet alles verstond, of het niet in woorden kon weergeven, doch zij bad en smeekte hem, ja, zij klampte zich vleiend tegen hem aan.

Pilatus was zeer verwonderd, zelfs ontsteld door hetgeen zijn vrouw hem zegde. Hij bracht dit in verband met hetgeen hij over Jezus nu en dan vernomen had, vooral met de hier losgebarstte woede der Joden, *met het zwijgen van Jezus, met de wonderbare, besliste antwoorden die Jezus hem op zijn vragen gegeven had.* Dit maakte hem onzeker, onrustig, doch, weldra in het voorstel van zijn vrouw de goede oplossing ziende, antwoordde hij haar dat hij reeds verklaard had dat hij geen schuld in Jezus vond en Hem niet veroordelen zou, daar hij de hele boosheid van de Joden had doorschouwd.

Ook sprak hij haar nog van Jezus' uitlatingen tegen hemzelf hij stelde zijn vrouw gerust door haar een onderpand te geven ten teken dat hij Hem niet veroordelen zou. Ik weet niet

meer welk een kleinood, ring of zegel hij haar tot geruststelling gaf en hiermee scheidde zij.

1867.

Pilatus was een zeer verwarde, zelfzuchtige, veranderlijke mens, een mengsel van trots en laagheid, die zonder enige hogere vrees voor God, niet terugschrikte voor de schandelijkste werken, wanneer het zijn voordeel gold, en die tegelijk op de onwaardigste en lafhartigste wijze bijgelovig tot alle afgodische praktijken en tot uitleg van tekenen zijn toevlucht nam, wanneer hij zich in verlegenheid bevond. Zo zag ik hem nu in zijn netelige verwarring zijn goden te voet vallen. In een verborgen kamer, waar hij ze vereerde, wierookte hij voor hun beelden met de bedoeling allerlei tekenen van hen te bekomen. Hij lette ook op allerlei bijgelovige dingen, b.v. hoe de hoenders aten⁶⁵, doch dit alles boezemde mij zulk een afschrik in, het leek me zo akelig en duivels, dat ik mij ervan afwendde en dus niet nauwkeurig kan verhalen wat hij allemaal deed.

Hij was besluiteloos en onzeker in zijn gedachten. Satan blies hem nu deze, dan die gedachte in. Nu was hij van oordeel dat Jezus als onschuldig in vrijheid gesteld diende te worden. Een ogenblik later dachtte hij de wraak van zijn goden, wanneer hij deze Jezus, die er zulke vreemde, ongehoorde opvattingen op nahield en zich zo wonderbaar over zichzelf uitliet als was Hij een soort afgod, in vrijheid stelde en Hem zodoende de mogelijkheid bood om zijn goden grote schade te berokkenen.

---

⁶⁵ Etende hoenderen nagaan. – De waarzeggerij op grond van het vliegen, eten, schreeuwen, enz. van de vogelen was algemeen in zwang bij de Grieken en Romeinen." (D.B. Divination).

In hetzelfde Bijbels Woordenboek vindt men bij het woord Augure een wichelaarster met aan haar voeten een pikkende kip en in de hand een waarzeggersstaaf, hierna weergegeven.

Allemaal honderd en nog eens honderd bewijzen dat K. vertelt wat zij werkelijk heeft gezien en het niet brouwt in haar fantasie.

“Misschien, zo dacht hij ook nog, is Hij een soort God van de Joden; er bestaan inderdaad zo vele voorzeggingen aangaande een joodse koning die over alles moet heersen. De koningen van de sterrendienaars uit het Oosten zijn hier reeds zulk een koning komen zoeken; Hij zou zich misschien ook boven MIJN goden kunnen verheffen en dan zou ik een grote verantwoordelijkheid op mij laden, indien ik Hem niet ter dood laat brengen.”

Dan echter kwamen hem weer de wonderbare droomgezichten van zijn vrouw voor de geest, die Jezus vroeger niet kende, noch ooit gezien had, en dit wierp in de onzekere weegschaal van Pilatus weer een gewicht voor de vrijspraak van Jezus en hij besloot eindelijk zich aan deze oplossing te houden.

Hij wilde rechtvaardig zijn, maar hij kon niet, want hij had gevraagd: “Waarheid, wat is waarheid?”

Het antwoord van Jezus had hij niet afgewacht: “Jezus Nazarenus, de Koning der Joden, is waarheid!”

Het woelde in zijn ziel al dooreen; ik zag niet klaar in die warboel en hijzelf wist ook niet wat hij wilde; anders was hij beslist niet bij de hoenders te rade gegaan.

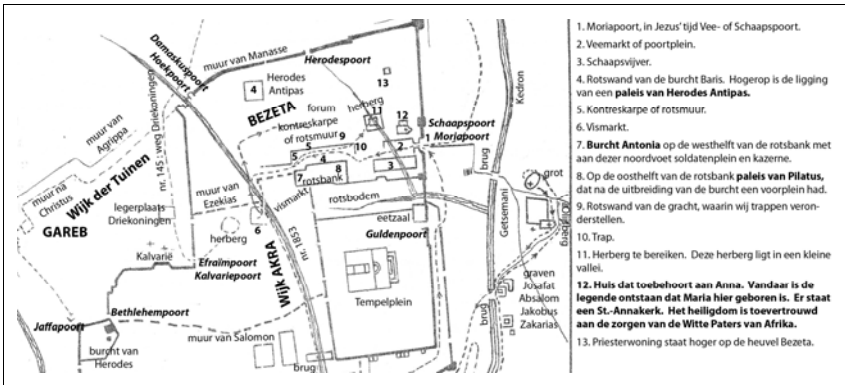
1868.

Het volk stroomde nu in steeds groter menigte toe op de markt, in de wijk en in de straten, waardoor Jezus naar Herodes gevoerd werd. Die scharen echter mengden zich niet zomaar door elkaar; zij bleven en stonden samen volgens de plaatsen en gewesten van waar zij naar het feest gekomen waren.

De meest tegen Jezus ingenomen Farizeeën uit alle gewesten waar Jezus opgetreden was, waren allemaal bij hun stads- of gewestgenoten om de wankelmoedigen en benauwden, die aarzelden, tegen Jezus te bewerken. Bij het Romeinse wachthuis (kazerne, soldatenplein) vóór het paleis van Pilatus waren vele Romeinse soldaten opgesteld en ook op alle nodige punten van de stad.

Jezus voor Herodes (Lk. 23, 6-12).

Het paleis van de viervorst Herodes lag in de nieuwe stadswijk ten noorden van het forum. (In de wijk Bezeta en de waarschijnlijkste betekenis van Bezeta is ‘Nieuw-stad’). Tot dáár was het niet ver.

Een troep Romeinse soldaten trok mee. Het waren mannen afkomstig uit de landstreek tussen Zwitserland en Italië⁶⁶.

De vijanden van Jezus voelden zich getergd, omdat zij op die manier heen en weer trekken moesten en zij hielden daarom niet op de Zaligmaker te beschimpen en Hem ook door de beulen te doen rukken en stoten.

De door Pilatus vooruitgezonden bode was eerder dan de stoet bij Herodes aangekomen. Deze was dus gewaarschuwd en nu zat hij reeds op een soort troon op kussens in een grote zaal de stoet af te wachten. Hij was omringd van vele hovelingen en soldaten.

De hogepriesters traden door de zuilengang binnen en plaatsten zich in de zaal aan weerskanten van de ingang en in deze bleef Jezus staan.

Herodes voelde zich niet weinig gevlaid, nu Pilatus hem ten aanschouwen van de hogepriesters openlijk het recht toekende het vonnis over een Galileeër te vellen en hij deed daarom heel druk en gewichtig. Ook verheugde hij er zich over die Jezus, die zich nooit gewaardigd had zich aan hem te vertonen, in zulk een vernederde toestand voor zich te zien.

Joannes had Jezus in zijn woorden steeds zo hoog opgehemeld en ook anderzijds had hij door de Herodianen, door zijn spionnen en overdragers, zoveel van Hem gehoord, dat zijn nieuwsgierigheid zeer geprikkeld was. Hij was er dus ten eerste op gesteld om nu in het bijzijn van zijn hofbeambten en van de hogepriesters Jezus aan een pralerig verhoor te onderwerpen. Hij zag daar een gelegenheid in om aan beide partijen te laten zien hoe goed hij in alles onderlegd was.

Pilatus had hem echter ook laten weten dat hij hoegenaamd geen schuld in die mens had gevonden. Dit had de kruiperige vazal

---

⁶⁶ Landstreek tussen Zwitserland en Italië. – In Christus' tijd was de noordgrens van het eigenlijke Italië de rivier Rubiko ten zuiden van Ravenna. De Pô-vlakte, het later Lombardië, heette Gallia-Cisalpinga.

beschouwd als een wenk om de aanklagers met terughouding te behandelen en dit vermeerderde nog hun woede.

Nauwelijks binnengetreden begonnen zij hun beschuldigingen met grote opdringerigheid voor te brengen. Herodes ondertussen bekeek Jezus benieuwd en omdat Jezus zo ellendig was en daar stond met verward en half uitgeplukt haar, met een bebloed, bevuild en gekneusd gelaat en met een bezoedeld kleed, werd die wellustige en verwijfde vorst door een gevoel van walg aangegrepen.

Hij bracht de naam van God erbij te pas en zegde iets als 'Jehova'. Toen wendde hij met een gebaar van afkeer zijn gelaat van Jezus af en gaf de hogepriesters het bevel: "Breng die mens hier vandaan en reinigt Hem. Hoe durft gij iemand zo bevuild en zo toegetakeld onder mijn ogen brengen? De dienaren trokken Jezus nu naar de voorhal (of zuilengang). Men bracht water in een bekken met een veeglap en men reinigde Hem onder mishandelingen. Zij aangezicht was gekneusd en vol wonden en deze maakten zij nog groter door er met de lap over te wrijven.

1869.

Herodes verweet de hogepriesters hun wreedheid. Het scheen dat hij de handelwijze van Pilatus wilde navolgen, want hij sprak: "Het is de Man aan te zien dat Hij in de handen van slachters is gevallen; gij begint de slachting vóór de tijd" (cfr. nr. 1859, voetnoot 61).

De hogepriesters brachten intussen hun klachten en beschuldigingen gehaast en opdringerig tegen Jezus in.

Zodra men met Jezus bij hem teruggekeerd was, veinsde Herodes Hem met grote hoffelijkheid te willen bejegenen en hij gaf het bevel Hem een beker wijn aan te bieden om zijn verloren krachten te herwinnen, daar Hij zich wel zwak moest voelen.

Jezus echter schudde afwijzend het hoofd.

Herodes werd nu zeer spraakzaam, babbelziek tegen Jezus en hij flapte er alles uit wat hij van Hem wist.

In het begin stelde hij Hem vele vragen⁶⁷ en gaf zelfs het verlangen te kennen een wonderteken van Hem te zien, *doch daar Jezus geen gebenedijd woord voor hem overhad en onberoerd de ogen voor zich neergeslagen hield*, ergerde Herodes zich aan zijn houding en voelde zich vernederd voor de aanwezigen, doch zijn verlegenheid wilde hij niet laten blijken en in een vloed van vragen bracht hij alles te pas wat hij van Hem wist.

Eerst zocht hij Hem te vleien: “Het doet me leed, sprak hij, dat men zulke zware beschuldigingen tegen U inbrengt; ik heb veel over U gehoord.

Weet Gij wel dat Gij afbreuk aan mijn rechten hebt gedaan te Thirza (= is origineel Hebreeuws en betekent ‘bekoorlijkheid’. Het komt in het Oude Testament voor als plaatsnaam (stad). Het was de vroegere residentie van koningen van het noordelijke koninkrijk. Waarschijnlijk zo genoemd vanwege haar mooie ligging op een berg (bv. Hooglied 6,4)), door zonder mijn toestemming personen vrij te kopen, die ikzelf daar in de gevangenis heb laten werpen? Maar dat zult gij wel met een goede bedoeling gedaan hebben, ik geef het toe.

---

⁶⁷ Herodes stelde vele vragen. – En dit met een levendigheid die aan de oosterlingen eigen schijnt. Ter vergelijking het volgende: De Géramb bezocht in de Libanon 2 emirs, d.i. vorsten.

- De ene, Béchir genaamd, richtte enige vragen tot De Géramb, doch daar de antwoorden niet vlug genoeg volgden, stuurde hij de aanwezigen heen, in de mening dat hun aanwezigheid hem verlegen maakte en hem belette vlugger op zijn vragen te antwoorden.
- De tweede, Amin genaamd, stelde hem eveneens een groot aantal vragen, maar in zulk een snel tempo, dat zijn drogman (= vertaler, tolk, gids) de tijd niet had om ze te vertalen en De Géramb geen kans zag om behoorlijk enige lettergrepen te stamelen.

Door de Romeinse landvoogd zijt ge nu aan mij overgeleverd om gevonnist te worden, hoe beantwoordt gij derhalve de beschuldigingen die men hier tegen U inbrengt??
Gij zwijgt?

- Men heeft mij zoveel verteld over uw grote wijsheid, die Gij in uw gesprekken en onderrichtingen aan de dag legt; ik zou thans derhalve wel gaarne horen hoe Gij uw tegenstanders weerlegt. Wat zegt Gij?
- Is het waar dat Gij de verwachte Koning van de Joden zijt? Zijt Gij de Zoon van God? Wie zijt Gij?

Ik vernam dat Gij grote wonderen gedaan hebt, bewijs het eens in mijn tegenwoordigheid, geef mij een teken! Ik heb het in mijn macht U vrij te laten.

- Is het waar dat Gij aan blindgeborenen het gezicht teruggegeven,
- Lazarus van de dood opgewekt en
- duizenden mensen met enkele broden verzadigd hebt?
Waarom antwoordt Gij me niet?

Ik bezweer U, doe eens een van uw wonderen, het zal Uzelf tot voordeel strekken.”

Daar Jezus op geen enkele van zijn vragen reageerde, stelde Herodes met nog groter haast een vloed van vragen.

- “Wie zijt Gij?
- Wat is er aan de hand met U?
- Wie heeft U die volmacht gegeven, wie het gezag dat Gij u aanmatigt?
- Waarom vermoogt Gij thans niets meer?
- Zijt Gij dezelfde over wiens geboorte zulke vreemde geruchten de ronde gedaan hebben?

- Er zijn eens koningen uit het Oosten bij mijn vader gekomen, om nopens een nieuwgeboren koning van de Joden navraag te doen; men zegt dat Gij dat kind bent geweest, is dit waar?
- Zijt Gij toen ontkomen aan de dood, die zo vele kinderen getroffen heeft? Welke list heeft U gered?
- Waarom is het daarna zo lang stil over U geweest? Of brengt men die gebeurtenis alleen maar in verband met U om U tot koning te laten uitroepen, sta mij te woord! Rechtvaardig U zelf.
- Wat voor een Koning zijt Gij toch eigenlijk? Ik zie waarachtig niets koninklijks aan U!
- Naar ik verneem heeft men U onlangs in triomftocht naar de tempel geleid! Wat moest dat betekenen? Spreek!
- Hoe komt het toch dat Ge van zulk een hoogtepunt in zulk een diepte neergestort zijt?

1870.

Deze en veel andere vragen sloeg Herodes er uit, *doch hij bekwam geen antwoord van Jezus.*

Nu gelijk ook reeds vroeger, kreeg ik de mededeling, *dat Jezus niet tot hem wilde spreken, omdat hij wegens zijn overspelige verbintenis met Herodias en wegens de moord op Joannes de Doper in de ban was*⁶⁸.

Annas en Kaïfas benutten de ontevredenheid van Herodes over het stilzwijgen van Jezus om Hem opnieuw bij de vorst te

---

⁶⁸ Herodes in de ban. – Even verder zegt K. “Hij was buiten de offeranden gesloten. Hij leefde immers in strijd met de Wet.” (Lev. 18, 29).

- Als genaturaliseerde Jood was hij aan de Wet onderworpen (Lev. 17, 20; 20, 2).
- Als geëxcommuniceerde was hij van alle geestelijke voordelen beroofd en uit de synagoge gebannen, dus ook uit de offeranden die in de tempel soms voor de persoon en de belangen van gezagvoerders werden opgedragen (cfr. D.B. Sacrifice, k. 1328-1329; I Makk. 7, 33).

beschuldigen. Zij zeiden o.m. dat Hij Herodes een vos had genoemd en reeds sedert lang alles in het werk stelde om de gehele koninklijke familie ten val te brengen; dat Hij een nieuwe godsdienst had willen invoeren en reeds gisteren het paaslam gegeten had.

Door het verraad van Judas was deze laatste beschuldiging ook al bij Kaïfas te berde gekomen, maar enige vrienden van Jezus hadden haar, op grond van oude oorkonden, als waardeloos weerlegd.

Ofschoon Herodes zich door het zwijgen van Jezus diep gekrenkt voelde, liet Hij zich daardoor evenwel niet van zijn politieke doeleinden afbrengen. Hij weigerde Jezus te veroordelen,

- ten eerste, omdat hij een zekere geheime schrik van Hem had⁶⁹ en zijn geweten reeds bezwaard genoeg voelde door zijn moord op Joannes de Doper (cfr. Mt. 14, 2; Mk. 6, 14; Lk. 9, 9).
- Ten tweede, omdat hij de hogepriesters haatte, daar zij evenmin zijn echtbreuk hadden willen goedkeuren en hem zelfs tot straf voor deze misdaad van de offeranden hadden uitgesloten.

1871.

- De derde en voornaamste reden echter, waarom hij Jezus niet wilde veroordelen, was, dat Pilatus Jezus voor onschuldig verklaard had.

---

⁶⁹ Geheime schrik van Herodes. – Met de woorden: "Herodes had schrik" en in nr. 1869: "Herodes verweet de priesters hun wreedheid", duidt Katarina 2 karaktertrekken van Herodes aan.

Op deze legt D. Rops de nadruk in zijn beschrijving van het karakter van Herodes Antipas: "niet bloeddorstig van nature, maar zwak van karakter, besluiteloos en sceptisch zoals Pilatus, vol bijgelovige vrees en achterdocht voor de invloed van Joannes (en later ook van Jezus); hij begeerde hen in zijn macht te hebben, doch alleen om hun invloed te fnuiken." (Jezus in zijn tijd, blz. 198, 392).

Om diplomatieke redenen wilde hij hier door zijn houding tegenover Jezus onder de ogen van de hogepriesters een vleierij aan Pilatus bewijzen, doch dit belette hem niet Jezus met verachtende smaadwoorden te overladen.

Ook beval hij aan zijn hofdienaren en lijfwachten, die wel ten getale van 200 in zijn paleis waren: “Brengt die dwaas van hier weg en bewijst die belachelijke koning de eer die Hem past; Hij is meer een dwaas dan een misdadiger te noemen.”

Bespotting van Jezus bij Herodes.

Nu leidden zij de Zaligmaker naar een groot binnenhof en begonnen Hem aanstonds onzegglijk te mishandelen en te bespotten. Dit binnenhof was omgeven door de vleugels van het paleis en op een dakterras staande sloeg Herodes een tijdlang al de beledigingen en mishandelingen gade. Annas en Kaifas belegerden hem voortdurend en beproefden alle mogelijke middelen om hem te bewegen Jezus te veroordelen.

Herodes echter antwoordde hun, en dit met opzet ten aanhoren der Romeinen: “Het zou van mijnentwege de grootste misdaad zijn, indien ik Hem veroordeelde.” Waarschijnlijk wilde hij zeggen: de grootste blunder tegen het oordeel van Pilatus, die zo vriendelijk geweest is Jezus tot mij te zenden (en aldus mijn gezag te erkennen).

1872.

Toen de hogepriesters en vijanden van Jezus zagen dat Herodes hun in het geheel niet ter wille zou zijn, zonden zij enigen uit hun midden met geld naar de wijk Akra, waar zich nu vele Farizeeën ophielden om dezen te gelasten met het volk uit hun gewest in de omtrek van het paleis van Pilatus te komen.

Ook lieten zij aan die Farizeeën veel geld ter hand stellen om door dit middel van het volk gedaan te krijgen dat het de doodstraf van Jezus met alle geweld van Pilatus zou vorderen.

Zij zonden anderen onder het volk uit om het bang te maken met de bedreiging dat het zich Gods strafgericht op de hals zou halen, indien het de dood van die godslasteraar niet eiste. Ook lieten zij uitstrooien dat, indien Hij niet ter dood veroordeeld werd, Hij zich met de Romeinen tegen hen zou verenigen. “Dit toch bedoelde Hij, lasterden zij, met het Rijk, waarvan Hij zo dikwijls heeft gesproken, en dan zijn de Joden onherroepelijk verloren.”

Naar andere zijden verspreidden zij het gerucht dat Herodes Jezus veroordeeld had, maar dat ook het volk zijn wil nog moest kenbaar maken; zij joegen het schrik aan met het vooruitzicht dat zijn vrijspraak het hele feest in de war zou brengen, want aan het hoofd van zijn aanhangers zou Hij, met de hulp van de Romeinen, wraak op hen nemen.

Intussen deelden nog een ander deel van hen geld uit aan de soldaten om Jezus barbaars, ja, dodelijk te mishandelen, want zij wensten dat Hij mocht sterven, eer Pilatus Hem vrijsprak.

1873.

Terwijl de Farizeeën zich met deze actie bezig hielden en geen poging onaangewend lieten om hun doel te bereiken, was **Onze Heer het slachtoffer van de schandelijkste smaad en de gruwelijkste mishandelingen vanwege het ruwe, goddeloze soldatenrot. Dit meende Hem niet wreed genoeg te kunnen mishandelen, omdat hun koning zelf Jezus hun als een gek, die hem niet te woord wilde staan, ter mishandeling had overgeleverd.**

Na Hem dus tot in het binnenplein te hebben vooruitgestoten, begonnen zij hun beulenwerk.

- Een van hen kwam aandraven met een grote witte zak, die hij in de portierskamer wist liggen. In deze zak werd eens katoen naar hier gezonden. Zij houwden met een zwaard een gat in de bodem van de zak en wierpen hem vervolgens onder algemeen luidruchtig geschater over Jezus' hoofd.

- Een tweede soldaat bracht een rode lap en wierp hem als een kraag om Jezus' hals.

De zak hing Hem tot ver over de voeten en nu bogen zij spottend voor Hem, stieten Hem her en derwaarts, verguisden en bespuwden Hem, sloegen Hem in het aangezicht, omdat Hij hun koning geen antwoord had willen geven en gaven Hem op spottende wijze duizenden huldeblijken; zij bewierpen Hem met slijk, trokken Hem voort als had Hij moeten dansen, rukten Hem met geweld om Hem over zijn wijde, slepende mantel ter aarde te doen vallen en sleepten Hem door een riool die langs de gebouwen rondom het plein liep, zodat zijn heilig hoofd bonsde tegen de zuilen en hoekstenen.

Dan trokken zij Hem weerom op en begonnen een ander spotbedrijf rondom Hem, want er waren daar wel 200 soldaten en hovelingen van Herodes, mensen afkomstig uit de meest verschillende landstreken. De slechtsten uit elke afdeling wilden voor zich en voor hun landgenoten bij Herodes eer verwerven door het uitvinden en uitwerken op Jezus van een eigen mishandeling.

Dit geschiedde, gelijk alles, in stormender haast, onder wild gejoel en hoongetier. De vijanden van Jezus hadden sommigen van hen met geld omgekocht en dezen sloegen Jezus nu te midden van het gewoel met knuppels op het hoofd.

Jezus zag hen zo medelijdend aan en zuchtte en jammerde zo smartelijk, doch dit weklagen bootsten zij spottend met nagmaakte stemmen na en barstten bij elke nieuwe mishandeling in hoongelach uit. Geen sprake van medelijden bij iemand onder hen.

Van Jezus' hoofd zag ik het bloed erbarmelijk neervloeien.

Driemaal zag ik Hem onder hun knuppelslagen bezwijken, doch het scheen mij nu ook dat wenende engelen boven Hem verschenen, en dat ze zijn hoofd zalfden.

Tevens werd mij getoond dat zonder deze goddelijke hulp die slagen dodelijk geweest zouden zijn.

De Filistijnen die te Gaza de blinde Samson tot doodvermoedheid toe in de renbaan rondreven, waren niet zo gewelddadig en onmenselijk als deze boeven.

Nu hadden de hogepriesters maar weinig tijd meer, want zij moesten straks naar de tempel. Zodra hun geboodschapt was dat al hun opdrachten stipt uitgevoerd waren, vielen zij Herodes een laatste maal smekend te voet om Jezus veroordeeld te krijgen, doch tevergeefs! hij was er alleen op bedacht zijn doel bij Pilatus te bereiken en hij zond Jezus in zijn spotkleed naar de landvoogd terug.

Jezus naar Pilatus teruggebracht + achter Barabbas gesteld. – Zijn dood wordt geëist (Mt. 27, 15-26; Mk. 15, 6-15; Lk. 23, 13-25).

1874.

Met verdubbelde verbittering aanvaardden de hogepriesters en de vijanden van Jezus de terugtocht van Herodes naar Pilatus. Zij waren beschaamd onverrichterzake te moeten terugkeren naar de plaats waar Hij reeds onschuldig verklaard en vrijgesproken was.

Zij sloegen derhalve een andere, langere weg in om hem in zijn versmading nog aan de inwoners van een ander gedeelte van de stad te kunnen tonen, ook om Hem onderweg des te langer te kunnen mishandelen en om hun uitgezonden opruiers de tijd te laten die zij nodig hadden om de samengedreven scharen te bewerken en voor hun doeleinden te winnen.

De weg die zij met Jezus thans volgden, was bovendien veel ruwer en ongelijker⁷⁰. Zij vergezelden Jezus en hielden gedurende geheel die weg niet op de gerechtsdienaren die Hem dreven, tot wreedheden tegen Hem aan te porren.

Het lange, slepende spotkleed hinderde Hem bij het gaan; het sleepte in het slijk; enige malen struikelde Hij erover en werd dan met slagen op het hoofd en onder schoppen weer omhoog getrokken bij de koorden.

Hij moest op deze weg onbeschrijfelijke beledigingen en wreedheden verduren, niet alleen van zijn geleide, doch ook van het toegestroomde volk.

Jezus echter bad om niet te sterven en voor ons zijn lijden te kunnen volbrengen.

Het was nu ongeveer kwart na 8 in de morgen, toen de stoet met de mishandelde Jezus langs een andere kant (waarschijnlijk langs de oostkant, meent Brentano) over het forum het paleis van Pilatus weer bereikte. Er was enorm veel volk op de been. Zij stonden naar hun woonplaatsen en landstreken in groepen bij elkaar en de Farizeeën en priesters waren zeer actief onder hen om allen tegen Jezus op te ruien, Pilatus die de opstand van de Galilese Zeloten op het laatste paasfeest nog niet vergeten was (fasc. 23, nr. 1170 en nr. 1172), had ongeveer 1000 manschappen gemobiliseerd en post doen vatten in en bij het pretorium of wachthuis (hoofdzakelijk in de kazerne) en de ingangen van het forum en van zijn paleis.

---

⁷⁰ De terugweg oneffener. – Immers het forum en het paleis van Herodes ten noorden van het forum, lagen op de heuvelrug. Deze daalde geleidelijk naar de stadsvallei ten westen en naar de kleine Vallei es-Sahireh ten oosten.

Aan de oostkant terugkerend moest Jezus de heuvel een weinig afdalen en dan weer beklimmen om bij de oostpoort van het forum te komen.

1875.

De H. Maagd, haar oudste zuster Maria Heli en dezer dochter Maria van Kleofas, Maria Magdalena en vele andere vrouwen, wel 20 in getal, stonden gedurende de voorvallen, die nu verteld gaan worden, tezamen in één der hallen, vanwaar zij alles konden horen en (zich ook verder wagens) slopen zij her en der (tussen het volk). In het begin was Joannes ook bij hen⁷¹.

In zijn spotkleed werd Jezus dwars door de opeengepakte menigte geleid, die Hem op hoongelach en spot onthaalde. De Farizeeën hadden er immers voor gezorgd dat het laagste gemeen overal vooraan stond. Deze haantjes-vooruit waren zo laaghartig dat zij de Farizeeën in het honen en versmadden van Jezus overtroffen.

Een hofbeambte van Herodes was reeds vooruit aan Pilatus komen zeggen dat zijn meester hem voor zijn attentie veel verschuldigd was, doch dat hij in de beruchte wijze Galileeër niets dan een stomme dwaas had gezien, dat hij Hem diensvolgens ook als zodanig had laten behandelen en Hem nu tot hem terugzond.

Pilatus was verheugd dat Herodes niet tegen zijn gevoelens ingegaan was, zijn zienwijze gedeeld en Jezus niet veroordeeld had. Hij liet hem door de hofbeambte zijn wedergroeten overmaken, zodat heden de vriendschap tussen hen hersteld werd, die sedert de instorting van de waterleiding verbroken en in vijandschap veranderd was⁷².

---

⁷¹ Nota door Brentano bij deze passus geplaatst: "De zienster vergat te vermelden, waar die vele vrouwen elkander hadden ontmoet en of Maria, van de Olijfberg door de Schaapspoort in de stad terugkerend, de stoet van Jezus ontmoet had.

Doch de schrijver meent zich te herinneren dat zij vroeger meegedeeld had dat Maria op haar weg naar het paleis van Herodes de stoet van Jezus ontmoette en hem naar het paleis van Pilatus volgde.

⁷² Hier vertelt Brentano in nota de geschiedenis van de instorting van de waterleiding zoals K. het hem verteld en hij het vroeger genoteerd had.

Jezus stak de straat over die aan de voet van het paleis van Pilatus (naar de Schaapspoort) liep en werd op de trap omhoog gesleurd tot boven op het terras.

Daar de beulen onder het bestijgen van de trap Hem gruwzaam en haastig omhoog rukten, trapte Hij op zijn slepend spotkleed, struikelde en viel zo hard op de marmertreden, dat Hij ze met het bloed van zijn heilig hoofd bevlekte. De vijanden van Jezus die hun zitplaatsen naast de zuidkant van het forum weer hadden ingenomen, zoals ook het ruwe volk achter hen (in de hal en op het forum) barstten los in een schaterlach om zijn val, terwijl de gerechtsdienaren Hem met schoppen dwongen op te staan en hogerop te stijgen naar het terras.

Hier lag Pilatus op zijn zetel, die een soort van klein rustbed was. Naast hem stond weer het tafeltje en ook nu, gelijk vroeger, waren enige officieren en andere mannen met schriftrollen bij hem.

Op het terras, vanwaar hij zich met het volk onderhield, naar voren tredend, sprak hij de beschuldigers toe als volgt: “Gij hebt mij deze mens als volksopruier overgeleverd; in uw bijzijn heb ik Hem ondervraagd en Hem niet schuldig bevonden aan de misdaden die gij Hem te laste legt. Ook Herodes heeft in hem geen schuld kunnen ontdekken, want ik heb u met Hem naar deze viervorst verwezen en ziet! geen doodvonnis heeft Hem getroffen! Ik zal Hem derhalve de tuchtstraf laten toedienen en Hem dan in vrijheid stellen!”

Bij deze onverwachte uitspraak barstten de Farizeeën in heftig gemor uit, hieven een luid protestgeschreeuw aan en begonnen

---

Toen was het leven van Jezus nog niet uitgegeven en het citaat had zin. Onze lezers, wellicht op enkele na, kennen deze geschiedenis, die zij overigens terugvinden kunnen in fasc. 22, nr. 1024, enz.

Herodes had Pilatus bouwmeesters en bouw materiaal aan de hand gedaan, maar de architecten gebruikten zulk materiaal en legden de bouw zo verraderlijk aan, dat hij op een gegeven ogenblik instortte en vele arbeiders gedood en gekwetst werden.

met een vernieuwde ijver het volk weer op te hitsen en met geld om te kopen.

Pilatus behandelde hen met de diepste verachting en slingerde hun met meer andere verwijten ook de volgende spotwoorden toe: “Zult gij heden bij het slachten van de paaslammeren niet genoeg onschuldig bloed zien vloeien?”

1876.

Nu was het juist het uur waarop ieder jaar de dag vóór Pasen, volgens een oud gewoonterecht, een afvaardiging van het volk naar de landvoogd kwam om de in-vrijheid-stelling van een gevangene te vragen.

De Farizeeën hadden daarom zo even, van het paleis van Herodes uit, onderhandelaars gezonden naar de stadswijk Akra, ten westen van de tempel, om de daar vergaderde volksmenigte met geld te overhalen om zich te verzetten tegen de vrijspraak van Jezus, doch integendeel zijn kruisiging te vragen.

Pilatus nu hoopte dat het volk verkiesen zou dat Christus vrijgelaten werd en wilde het daarom de keus laten tussen Jezus en een gevreesd misdadiger, met name Barabbas, die reeds ter dood veroordeeld was, zodat er hun niet te kiezen zou vallen.

Immers deze misdadiger die Barabbas heette, was door iedereen vervloekt: in een oproer had hij een moord bedreven; ik heb hem nog bij andere gelegenheden allerhande wandaden zien bedrijven. Hij had zich plichtig gemaakt aan toverij en had zwangere vrouwen de vrucht uit het lichaam gesneden, doch nadere omstandigheden ben ik vergeten.

Er ontstond nu een beweging onder het volk op het forum en een groep drong tussen de menigte vooruit met hun woordvoerders aan het hoofd, en deze, hun stem verheffend, riepen luid in de richting van het terras waarop Pilatus zich bevond: “Pilatus, verleen ons de gunst, die gij ieder jaar met het feest verleent!”

Pilatus had slechts hierop gewacht en hij antwoordde hun:
“Uw gewoonterecht wil dat ik u met het feest een gevangene zal vrijlaten. Wie wilt gij heden door mij in vrijheid gesteld zien, Barabbas of Jezus, de koning van de Joden, de Jezus, die de Gezalfde des Heren zou zijn?”

In de ziel van Pilatus heerste weer de besluiteloosheid, de onzekerheid. Hij noemde Jezus “De Koning van de Joden”,

- deels omdat hij als trotse Romein hen verachtte, omdat zij zulk een arme koning hadden en omdat zij voor de keus werden gesteld tussen zulk een koning en een moordenaar.
- Deels ook noemde hij Jezus “Koning” uit een zekere aanvoeling, overtuiging of vermoeden dat Jezus werkelijk die wonderbaar beloofde Koning was, die Gezalfde van de Heer, die lang verwachte Messias.

En toch was dit vermoeden van de waarheid bij hem nog voor de helft veinzerij. Hij maakte gewag van deze titel des Heren, omdat hij voelde dat nijd en afgunst de hoofdbeweegreden was van hun hatelijk optreden tegen Jezus, die in zijn ogen onschuldig was.

Op het voorstel van Pilatus volgde een korte aarzeling in de menigte, als had er een overleg plaats en slechts enkele onbesuisde stemmen van dweepzieken riepen: ”Barabbas!”

Hierop werd Pilatus ter zijde geroepen door een bode van zijn vrouw. Hij trok zich even terug en de bode liet hem het onderpand zien, dat Pilatus vanmorgen haar gegeven had en hij sprak: “Hierdoor laat Klaudia Prokla u zich iets herinneren!”

De hogepriesters en Farizeeën evenwel waren volop in de weer en een deel van hen mengde zich nu zelf onder het volk.

Met bedreigingen bevalen zij wat het doen moest en zij bereikten ook zonder grote moeite hun doel.

1877.

Maria en Magdalena, Joannes en de andere H. Vrouwen stonden in de hoek van een zuilenhal; zij huiverden en weenden.

Ofschoon de Moeder van Jezus wel wist dat er geen redding was voor de mensen dan door de dood van haar Zoon, was zij toch als MOEDER van die allerheiligste Zoon vol angst, vol verlangen dat Hij in leven mocht blijven, want, gelijk Jezus al de pijnen en smarten van een verschrikkelijk mishandelde, van een onrechtvaardig ter-dood-veroordeelde juist als een mens onderging, **ofschoon Hij toch uit vrije wil, juist om de kruisdood te ondergaan, mens geworden was**, zo ook leed Maria al de smarten en angsten van een moeder, wier heilig kind zulk een snode behandeling van het ondankbaarste volk ondervindt. Allen in dat heilig gezelschap sidderden, vreesden en bleven hopen (op een mogelijke vrijspraak).

Af en toe ging Joannes tot op enige afstand van hen weg, in de hoop ergens een goede tijding op te vangen en ze hun te brengen. Maria bad tot God dat Hij zulk een ontzettende zonde toch niet zou laten geschieden; zij bad gelijk Jezus in de Olijfhof: “Indien het mogelijk is, laat dan deze kelk voorbijgaan.” Immers, die liefhebbende Moeder had nog niet alle hoop verloren, want, terwijl de door de Farizeeën uitgestrooide geruchten, gelijk hun pogingen en inspanningen tegen Jezus, onder het volk van mond tot mond voortverteld werden, zo drong ook het gerucht tot Maria nog door dat Pilatus alle middelen beproefde om Jezus vrij te kunnen spreken.

Niet ver van haar stonden enige groepen mensen uit Kafarnaüm, onder wie er meerdere waren, die van Jezus onderricht en genezing bekomen hadden. Hun manier van doen was vreemd; zij wierpen heimelijk blikken op Maria en de andere diep-bedroefde, gesluierde vrouwen en naar Joannes. Maria en ook de andere vrouwen hoopten dat dezen toch zeker Barabbas zouden verwerpen en boven hem haar Zoon, hun Weldoener en Verlosser zouden verkiezen, doch zij werden in hun verwachting bedrogen.

Pilatus begreep de wens van zijn vrouw. Hij had haar het onderpand teruggezonden ten teken dat hij zijn woord en belofte hield.

Nu ging hij opnieuw vooraan op het terras en zette zich neer op de zetel naast het tafeltje.

Ook de hogepriesters hadden hun zitplaatsen weer ingenomen.

Pilatus hernieuwde zijn voorstel en sprak: “Wie van beide moet ik u vrijlaten?”

Aanstands verhief zich een eenparig luid geschreeuw van het ganse volk over het gehele forum, van alle kanten en uit alle hoeken: “Weg met Deze en laat ons Barabbas vrij!”

Pilatus deed nog een poging en zei: “Wat zal ik dan doen met deze Jezus, van wie men zegt dat Hij de Christus, de Koning van de Joden is?”

Zij antwoordden hierop met een vervaarlijk gebrul: “Kruisig Hem! Kruisig Hem!”

Pilatus drong aan: “Maar welk kwaad heeft Hij dan gedaan? Ik althans vind in Hem geen schuld die de dood verdient. Ik zal Hem dus de tuchtstraf laten toedienen en Hem dan vrijlaten.”

Doch als een helse storm weerklonk het oorverdovend van alle kanten: “Kruisig Hem, kruisig Hem!” De hogepriesters en Farizeeën geleken door hun roepen en schreeuwen op razenden.

De wankelmoedige Pilatus stelde Barabbas daarop in vrijheid en veroordeelde Jezus tot de geselstraf.

De geseling van Jezus (Mt. 27, 26; Mk. 15, 15; Joa. 19, 1).

1878.

Pilatus, de lage, besluiteloze rechter, had reeds verscheidene malen het paradoxale woord uitgesproken: “Ik vind hoegenaamd

geen schuld in Hem; daarom zal ik Hem de geselstraf laten toedienen en Hem dan vrijlaten.”

De Joden echter bleven aldoor maar schreeuwen: “Aan het kruis met Hem! kruisig Hem!”

Toch wilde hij eerst nog een poging wagen om zijn wil te doen zegevieren en daarom gaf hij het bevel Jezus op Romeinse wijze te geselen⁷³.

---

⁷³ Jezus moet op Romeinse wijze geseld worden. – Hier een woord over deze wrede lijfstraf.

Om iemand te geselen bond men hem aan een kolom.

Over Jezus zelf staat in de Talmud te lezen: “De raadsheren lieten Jezus vastbinden aan een marmeren kolom in de stad en dan geselen; ook drukten zij Hem een doornenkroon op het hoofd.” (aangehaald door Mislin, II, 149).

“Brengt Hem hier, schrijft de Romeinse dichter Plautus, en snoert hem stevig aan de kolom.” (aangehaald door Mislin, II, 149).

De benen beneden zowel als de handen boven werden aan de kolom vastgebonden.

De dichter Horatius noemt de geselstraf schrikwekkend, *horribile flagellum*.

***

Jezus werd op Romeinse wijze geseld, d.i. het getal slagen werd niet geteld en hing van de willekeur of grilligheid der geselaars af.

De redenaars Cicero en Filones hebben schrik inboezemende beschrijvingen gegeven van deze straf, waarin voortdurend de woorden terugkeren: *lacerant, secant, rumpunt*: **de roeden verscheuren, snijden, wonden.**

Ook was dit de straf gebruikelijk voor slaven en mocht er geen Romeins burger aan onderwerpen worden. De Romeinen geselden met riemen, die voorzien waren van stukjes been of hard hout, ook loden ballen en die aan hun einde pinnen, prikken, stekels, schorpioenen hadden.

De joodse geseling was er niet mee te vergelijken. Ook bestond deze uit slechts 39 slagen. De Joden geselen met leder, maar de Romeinen met schorpioenen, luidde een spreekwoord.

Bij de Romeinen was het getal slagen overgelaten aan de willekeur van de liktoren, 2 of 4 of 6 in getal, die het beulsambt gewend waren.

Zij sloegen toe uit al hun krachten en hielden slechts op uit vermoeienis of om door het volgende paar beulen afgelost te worden. Na de rug, geselden

---

zij het lichaam aan de voorkant: borst, buik, benen tot tegen de voeten. Niet zelden viel de gekastijde, eer de geseling geëindigd was, bewusteloos neer om spoedig de geest te geven, zoals blijkt uit dit kernachtig woord van Cicero: *pro mortuo sublatus est, brevi postea mortuus*: "Voor dood weggebracht, gaf hij kort daarop de geest."

Op dezelfde manier spreken over de geseling: Titus Livius, Suetonius, Flav. Josephus, enz.

***

In het algemeen komt alles wat de H. Maagd over het lijden van Jezus aan de H. Brigitta meedeelde, treffend overeen met de visioenen van K. Emmerick.

Als voorbeeld geven wij hier de beschrijving van de geseling:
"Jezus' lichaam werd geheel verscheurd door de roeden, die van puntige stekels voorzien waren, diep in het vlees drongen en lappen vel en vlees meerukten.

De eerste slag die zij Jezus toebrachten, wierp mij ten gronde in bezwijming. Toen ik weer bijkwam, zag ik zijn lichaam zo verscheurd en opengereten, dat de ribben zichtbaar waren. **Het zien hoe elke slag een stuk van zijn lichaam rukte**, veroorzaakte mij ontzettende smart.

Daar mijn Zoon met bloed bedekt en met wonden als doorploegd en nergens een gezonde plek nog te zien was, riep een man uit het volk, door medelijden aangedreven, uit: "Wilt gij dan een mens die niet veroordeeld is, geheel doden?" en meteen sneed hij de banden door, waarmee mijn Zoon aan de kolom vastgebonden was.

Jezus viel in de plas van zijn bloed op de grond en zocht zijn klederen te bemachtigen. Terwijl Hij weggeleid werd, liet Hij bij elke stap een bloedig voetspoor na, waarlangs ik Hem gemakkelijk kon volgen. Waar Hij voorbijgekomen was, stonden zijn voeten bloedig in de grond gedrukt. De beulen gunden Hem zelfs de tijd niet om zijn klederen weer aan te doen, maar sleurden en stampden Hem vooruit en snauwden Hem toe zich te haasten. Terwijl men Hem aldus als een booswicht vooruitdreef, wreef Hij het bloed uit zijn ogen " (Openb. II, 70; Dubois, 253-254).

***

Het feit dat een man uit de menigte toeschoot, de koorden doorsneed en zo een einde aan de geseling maakte, wordt ook door Tertullianus vermeld.

Jezus viel er bij te gronde als een levenloze romp en werd door de beulen heen en weer geschopt.

Hoe kwam die kerkvader aan deze bijzonderheid?

Hierop dreven de beulen de mishandelde, mismaakte, bespuwde Heiland door het gedrang van het razende en schreeuwende volk naar de geselkolom op het forum. Onderweg hielden zij niet op Hem met hun korte stokken hard te stoten en te slaan.

Op dit forum ten noorden van het paleis van Pilatus brachten zij Jezus bij een geselkolom, die hier vóór een van de zuilengangen die de markt omringden, niet ver van het wachthuis stond.

De beulen kwamen nu op Jezus af en wierpen hun zweepen, roeden en koorden bij de kolom neer. Het waren 6 bruine mannen, kleiner dan Jezus, met ruig kroeshaar en een slechts dunne, woeste, borstelige baard; hun gehele kleding bestond uit een lendendoek om het onderlijf, uit versleten voetzolen en uit een stuk leder of andere slechte stof, die hun bovenlijf als een soort scapulier of schouderkleed bedekte en aan de zijden open was; hun armen waren naakt. Het waren gemene boosdoeners, ergens uit het Egyptische grensgebied, die om hun misdaden veroordeeld waren tot slavenwerk aan kanalen of aan openbare gebouwen. De laagste en boosaardigste onder hen werden tot zulk beulenwerk gebruikt in het pretorium. Aan diezelfde kolom hadden deze onmenssen reeds meer dan eens schuldige

---

Zowel door Brigitta als door onze zienster wordt dit verhaald.

Jezus' handen werden aan het bovineinde van de kolom achter de ringen vastgebonden.

Zo werd Jezus ook gezien door Th. Neumann:

Hij stond hoog opgetrokken, zodat alleen de tenen even nog de grond konden raken (Hynek, 93).

Deze wijze van vast te binden bij de geseling is ook vermeld in Suppl. D.B. Colannes, 65).

***

Wat de kolom zelf betreft, meerdere kolomfragmenten worden als reliekstukken van de geselkolom vereerd, maar van geen enkel zulk stuk kan de eerste oorsprong worden nagegaan, zodat geen enkel werkelijk vertrouwen verdient en voor authentiek gehouden kan worden.

veroordeelden doodgegeseld. Zij hadden iets echt dierlijks en duivels over zich en schenen daarenboven halfdronken. (Wij mogen veronderstellen dat zij door de bekende hasjisj of andere drugmiddelen half bedwelmd of zat waren).

Hoewel Jezus zich zonder enige tegenstand liet drijven, sloegen zij Hem met vuisten en koorden en sleurden zij Hem met razend geweld naar de geselkolom.

Dit was een geheel vrijstaande kolom, geen steunkolom van ergens een gebouw. Ze was zo hoog dat een man met omhoog gestrekte armen kon reiken tot haar afgerond bovineinde, dat van een ijzeren ring voorzien was. Ook aan de achterzijde waren ter halver hoogte ringen en haken.

Geen mensentaal kan de barbaarse wreedheid beschrijven, waarmee deze woedende honden Jezus op de korte weg naar de kolom behandelden. Zij rukten Hem hier de spotmantel van Herodes af en wierpen Hem daarbij bijna ten gronde.

Vóór de kolom staande beefde en rilde Jezus over al zijn ledematen. Met eigen handen die opgezwollen waren en bloedden van de stevig gesnoerde touwen, ontdeed Hij zichzelf in bevender haast van al zijn klederen, terwijl de beulen Hem op ruwe wijze sloegen en rukten.

Onder deze mishandeling bad Jezus op ontroerende wijze. Zijn hoofd wendde Hij een ogenblik tot zijn diepbedroefde Moeder, die met de H. Vrouwen in een hoek van de markthallen niet ver van de geselkolom stond en sprak: "Wend uw ogen van Mij af!" en dit zeggend keerde Hij zich naar de kolom om met deze zijn naaktheid te bedekken.

Ik weet niet zeker of Jezus dit met eigenlijke of slechts met inwendige woorden tot haar zegde, doch ik bemerkte dat Maria het begreep, want op dat zelfde ogenblik zag ik haar met afgewende blikken bewusteloos in de armen der haar omringende gesluisde vrouwen neerzinken.

1879.

Jezus legde zijn armen om de kolom en de beulen bonden onder vloeken en rukken zijn heilige omhooggetrokken handen boven achter de ijzeren ringen vast en rekten en spanden daarbij zijn gehele lichaam zozeer in de hoogte op, dat zijn voeten die beneden aan de kolom vastgesnoerd waren, nauwelijks nog staan konden.

De Heilige der heiligen stond daar nu in heel zijn menselijke naaktheid, onbeschrijfelijk beangstigd, versmaad en vernederd aan de geselkolom opgebonden en 2 van die woestaards begonnen met razende bloeddorstigheid de gehele rugzijde van zijn heilig lichaam van onder tot boven en van boven weer naar onder met de striemen van hun geselslagen te bedekken.

Hun eerste zwepen of roeden zagen er uit als wissen van wit taai hout; misschien ook waren het bundels van stijve bullepezen of van harde witte lederen snoeren.

Onze Heer en Zaligmaker, de Zoon van God, ware God en ware mens, sidderde, wrong en kromde zich als een worm onder de roedeslagen van die misdadigers. Hij zuchtte en steunde; een helder, zoetluidend weklagen, als een liefdevol gebed onder verscheurende pijn klonk uit boven het zoevend en kletsend gerucht, dat de roeden van die geweldenaars maakten.

Van tijd tot tijd werden door het geraas van het volk en van de Farizeeën als door een zwarte onweerswolk *deze jammervolle, heilige, zegenende klaagtonen* gedoofd.

Uit die geweldige massa steeg maar één kreet op: “Weg met Hem en aan ‘t kruis met Hem!”

Pilatus onderhandelde nog steeds met het volk. Wanneer hij te midden van het geroezemoes der menigte zijn stem wilde laten

horen, liet hij een soort trompet steken om een ogenblik stilte te vragen.

In zulke ogenblikken hoorde men weer de zweepslagen van de beulen, *het zuchten en kermen van Jezus*, het vloeken der folteraars en het geblaat van de paaslammeren, die ten oosten van het forum in de Schaapsvijver naast de Schaapspoort een eerste maal grofweg gereinigd werden.

Na deze eerste ruwe reiniging droegen de mensen ze met toegesnoerde bek tot op de reine tempelweg, opdat ze zich weer niet zouden bevuilden en men dreef ze vervolgens rond de buitenkant van de tempel naar de westzijde toe, waar ze nog een tweede ceremoniële reiniging te ondergaan hadden, (of hier bepaald de vijver Bethesda bedoeld is, blijft onzeker, zie nr. 1840). Dit hulpeloos geblaat van hele kudden lammeren had iets onbeschrijfelijk aandoenlijks; het waren de enige stemmen die zich met het zuchten van de Heiland verenigden.

Het joodse volk hield zich op enige afstand van de geselplaats verwijderd. De ruimte tussen beide had ongeveer de breedte van een straat.

Hier en daar stonden Romeinse soldaten, vooral naar de kant van het wachthuis. De plaats in de nabijheid van de kolom was ingenomen door allerlei gespuis dat zwijgend of spottend kwam en ging.

Ik bemerkte echter ook dat velen, bij het zien van dat schouwspel, een heilzame indruk ondergingen: het was dan als schoot er een genadestraal uit Jezus op hen.

Bij het wachthuis zag ik ook enige eerloze, halfnaakte deugnieten nieuwe geselroeden in gereedheid brengen, terwijl makers van hen doortakken gingen halen.

Sommige gerechtsdienaren van de hogepriesters traden op de geselbeulen toe, wisselden enige woorden en reikten hun wat

zakgeld over; ook bracht men hun een kruik met een dikke rode drank, waarvan zij zo onmatig dronken, dat zij geheel bedwelmd en woedend werden.

Na ongeveer een kwartier hielden deze eerste 2 geselaars op met slaan, voegden zich dan bij 2 anderen die hen kwamen aflossen, sloegen een praatje en dronken.

Jesus' lichaam was geheel bruin en blauw en rood en met striemen en builen bedekt en zijn heilig bloed vloeide ervan af. Hij beefde en sidderde; hoon en spot weerklonk aan alle kanten.

1880.

Heden nacht was het koud geweest (en dus ook nu nog) en heel de morgen tot nu toe bleef de lucht betrokken. Tot verwondering van het volk viel zelfs af en toe een korte hagelbui, doch tegen de middag was de zon doorgebroken en was de hemel helder⁷⁴.

---

⁷⁴ Het was koud geweest; hoewel het reeds 30 maart was. *Frigidus erat*; het was koud, zegt ook Joannes.

Zelfs vielen er volgens K., enige hagelbuien. De kenners van het H. Land en de pelgrims maken dikwijls gewag van de grillige weersveranderingen in het voorjaar, hoewel het weer in dit jaargetijde meestal aangenaam is, soms ook reeds zeer warm. Tot in mei echter kunnen er koude dagen komen met ijzige, kille regen en bijtende oostenwind. Dan vooral zijn de nachten kil en klam (cfr. De Géramb, I, 300; II, 193, 316; III, 38, 98, aanh. 13; Géographie universelle V, 107; Gen. 31, 40).

Le Camus zag sneeuw te Athene in midden april (Les 7 Eglises, 39).

Delancker beleefde een bijtende koude te Damascus in de morgen van 10 mei: de wind raasde als in het putje van de winter. Versteven bereikte hij Baälbek, ofschoon men hem te Jeruzalem gewaarschuwd had tegen de brandende hitte in de vlakke aldaar: nooit had hij in België zulk een kou geleden. Die nacht viel de sneeuw in de bergen voeten hoog (403-411).

“De oostenwinden die vooral waaien in maart en april, in september en oktober, zijn vinnig koud.” (D.B. Moab, k. 1153; cfr. D.B. Palestine, k. 2029).

Het tweede paar beulen viel nu met een nieuwe woede op Jezus aan; zij hadden een ander soort roeden, die knoestig waren als takken van doornhout; het scheen dat er hier en daar knopen en pinnen aan vastgemaakt waren.

Onder hun woedend slaan scheurden alle gezwollen plaatsen van Jezus' heilig lichaam open en zijn heilig bloed spatte in het rond; de armen van de beulen werden er mee besprengd.

Jezus zuchtte, bad en schudde van de pijn.

Op dit ogenblik trokken vele vreemdelingen op kamelen over het forum en toen het volk hun vertelde wat er aan het gebeuren was, lag in hun blik en op hun aangezicht ontsteltnis, schrik en droefheid te lezen. Van die reizigers hadden sommigen de doop van Joannes ontvangen en anderen waren vroeger toehoorders geweest bij bergonderrichtingen van Jezus. Vóór het paleis van Pilatus duurde het razen en roepen voort.

Het derde paar beulen sloegen Jezus met gesels; dit waren riemen of kettinkjes die aan een ijzeren handgreep vast waren en die aan hun einde ijzeren haakjes hadden, waarmee zij Jezus hele lappen vel en vlees van de ribben scheurden⁷⁵.

“In de lente is het weer in Palestina zeer onvast; het kan mooi zijn, het kan stikheet zijn, het kan sneeuwen en de Kamsin, die voornamelijk 's morgens waait, is te duchten als oorzaak van koorts.” (Sertillanges, 13).

Deze morgen scheen dus de natuur, zoals op het ogenblik van Jezus' dood, met de beulen en met de Vader samen te spannen om Jezus geen soort lijden te besparen.

⁷⁵ Die aan hun einde kleine ijzeren haakjes hadden. – Zulke roeden worden schorpioenen geheten, omdat die haakjes herinneren aan de venijnige staart van de schorpioenen, die haakvormig eindigt, waar het venijn in het voorlaatste lid van de staart verborgen is. De eerste beulen geselden Jezus met bullepezen; (genoemd in II Makk. 7, 1).

De beulen rukten daarmee ganse stukken vel en vlees van Jezus' ribben.

Ach! wie kan zich een denkbeeld vormen van die ellendige, gruwelijke aanblik!

Evenwel was hun wreedheid en bloeddorst hiermee nog niet bevredigd; zij maakten de touwen los en bonden Jezus nu met de rug tegen de kolom; doch daar Hij van uitputting niet meer in staat was zich staande te houden, bonden zij Hem aan de kolom vast met dunne koorden over de borst onder de armen en onder de knieën. Zijn handen snoerden zij vast aan de haken achter de kolom in het midden van haar hoogte. Geheel zijn lichaam, tegen de kolom aangetrokken, was met bloed en wonden overdekt; zijn gekruiste lendenen en de verscheurde huid van zijn onderlijf verborgen zijn naaktheid.

Is zo'n geseling die bij een gewoon mens zeker de dood tot gevolg zou hebben, niet onwaarschijnlijk, aangezien het doel van Pilatus was Jezus na de geseling vrij te laten?

Nee, want Jezus moest in elk geval zo ellendig gemaakt worden, dat de doodsvijanden van Jezus absoluut niets meer van Jezus te vrezen zouden hebben en berusten in zijn vrijlating.

Vervolgens kon het Pilatus ook niet schelen dat Jezus het bestierf. Integendeel, dan kwam de hele verantwoordelijkheid op de Joden neer.

Tenslotte beschouwde Pilatus het niet als zijn plicht persoonlijk te gaan zien of ze maat hielden bij de toepassing van de tuchtstraf, terwijl de Joden daarentegen de beulen aldoor ophitsten zo te slaan dat Jezus bezweek en zij zeker van Hem verlost zouden zijn.

***

Wie juist die Ktesifon is, die in dit nummer genoemd wordt is niet met zekerheid uit te maken.

Waarschijnlijk is hier een verwarring ingeslopen, en daar meerdere veronderstellingen geen oplossing brengen, wijden wij er best geen bespreking aan.

***

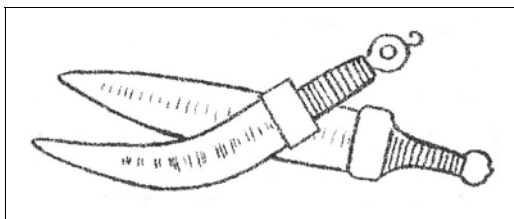
Wat de scene betreft van de man die uit de menigte vooruitschiet en de koorden van Jezus doorsnijdt en zo een einde aan de geseling maakt, wij kunnen deze weer vergelijken met de analoge scene, waarop wij een bemerking plaatsten in nr. 1859, voetnoot 62.

Als woedende honden vielen de geselaars met hun roeden andermaal op Hem aan en een onder hen had in zijn linkerhand ook nog een fijner geselkoord of roede, waarmee hij Hem in het aangezicht zweepte. Er was geen ongewonde plek meer aan het lichaam van de Heer.

Met bebloede ogen zag Hij zijn beulen aan en smeekte om erbarming, doch dit vermeerde integendeel hun woede en Jezus' zuchten: "Aí Mý!" weerklonk steeds zachter.

De barbaarse geseling had nu reeds wel 3 kwartier geduurd, toen een vreemde man van geringe afkomst, een aanverwant van de door Jezus genezen blinde Ktesifon (nr. 1935 of fasc. 21, nr. 959), gewapend met een sikkelvormig mes vertoornsd kwam aanstormen, roepend: "Houdt op, slaat de onschuldige mens niet geheel dood!" Verrast en onthutst hielden de bedronken beulen op.

Aanstands sneed de man de koorden van Jezus door (cfr. nr. 1878, voetnoot 73) die alle op de rugzijde van de kolom rond een grote ijzeren nagel of haak in een knoop vastgemaakt waren. Hierna maakte hij zich vlug uit de voeten en verdween in de menigte.

Jezus viel met heel de zwaarte van zijn machteloos lichaam aan de voet van de kolom in de plas van zijn bloed neer.

De geselaars lieten Hem daar liggen, gingen nog eens drinken en riepen tot andere beulsknechten die in het wachthuis bezig waren, vlug de doornenkroon gereed te maken.

1881.

Terwijl Jezus daar bedekt met schrijnende wonden aan de voet van de geselkolom te rillen lag, zag ik enige liederlijke deernen met schaamteloos opgeslagen sluier voorbijgaan. Zij hielden elkaar bij de hand gevat en bleven nabij Jezus stilstaan en zagen toe zonder een ander gevoel dan wekelijke afkeer. Het snerpen van zijn wonden pijnigde Hem hierdoor te meer en *Hij wendde zijn misvormd aangezicht zo smartvol naar hen.* Zij echter gingen hun weg, terwijl de gerechtsdienaren en soldaten hun nog schaterlachend schandwoorden achterna riepen.

Gedurende de geseling zag ik meermalen als verschenen daar medelijdende engelen rond Jezus en ik hoorde zijn gebed, dat Hij onder het hagelen van de smadelijke, striemende geselslagen tot zijn hemelse Vader opstuurde en waarin Hij zich als zoenoffer voor de zonden van de mensen aanbood.

Nu echter, terwijl Hij badend in zijn bloed bij de voet der kolom neerlag, zag ik een engel die Hem verkwikte. Het was als gaf hij Hem een lichtend stukje voedsel te nuttigen.

De beulen naderden opnieuw en schopten Hem: Hij moest opstaan; “Zij waren, spotten zij, nog niet klaar met hun huldebewijzen aan hun koning” en bij hun schoppen voegden zij nog slaag.

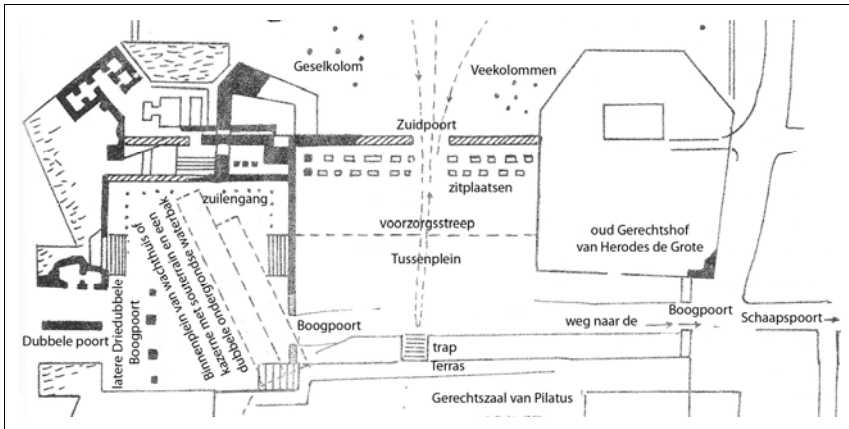
Jezus kroop nu naar zijn lendendoek naast Hem, doch die snode, godvergeten beulen schopten de doek telkens onder hatelijk gelach naar een andere kant, zodat de arme, lijdende Jezus zich als een vertrapte aardworm

moeizaam in zijn bloedige naaktheid op de grond heen en weer moest wenden om zijn gordeldoek te bereiken en daarmee zijn verscheurde lendenen te bedekken.

1882.

Eindelijk schopten en rukten zij Hem recht op zijn wankelende voeten, en, zonder Hem de gelegenheid te laten om zijn kleeid weer aan te trekken, wierpen zij het Hem met de mouwen over de schouders.

Nu dreven zij Hem met hun gewone overijling (= gehaastheid, te grote haast) langs een omweg naar het wachthuis, terwijl Jezus met zijn kleeid het bloed van zijn aangezicht afdroogde en uit zijn ogen wies. (Omweg langs de zuidpoort van het forum).

Zij hadden er van de geselplaats langs een korter weg kunnen komen, daar de hallen van dat gebouw naar de kant van het forum geopend waren. Men kon derhalve naar de gang zien, waaronder de 2 moordenaars en Barabbas gevangen zaten.

Doch zij voerden Jezus voorbij de zitplaatsen van de hogepriesters, die riepen: “Weg met Hem! weg met Hem!” en die zich dan met walg van Hem afwendden.

Men bracht Hem op de binnenplaats van het wachthuis. Toen Jezus daar aankwam, zag ik op dat plein geen soldaten. (Pilatus had ze op de toegangen post doen vatten, zie 3 regels verder). Maar op de binnenplaats zag ik allerhande slaven en beulen en leeglopende schelmen, in één woord: heffe (= gepeupel) en uitschot.

Daar het volk zeer ongeduldig en opgewonden was, had Pilatus tot groter veiligheid wachten uit de burcht Antonia er bij betrokken; deze troepen omringden in gelid het wachthuis aan alle kanten. Het was de soldaten toegestaan te spreken, te lachen en Jezus te bespotten, doch zij moesten in rij en gelid geschaard blijven. Pilatus wilde hiermee indruk maken en het opgezweepte volk in bedwang houden. Er waren daar wel 1000 man verzameld.

Maria gedurende de geseling.

1883.

Ik zag de H. Maagd gedurende de geseling van onze Verlosser in een ononderbroken verrukking.

Met onuitsprekelijke liefde en smart zag zij in de geest en leed zij in de ziel al de smarten en pijnen, die haar Zoon onderging⁷⁶.

---

⁷⁶ Maria tijdens de geseling in een ononderbroken verrukking. Reeds zegden wij in nr. 1854, voetnoot 60 dat die herhaalde bewusteloosheden van Maria eerder verrukkingen of extases waren, waarin Maria beschouwde wat Jezus leed en het als Moeder en Medeverlosseres meeleed.

Hier willen wij nog een woord van de H. Teresia te pas brengen uit haar 'Innerlijke burcht (Kasteel) van de ziel' (VI, IV, 3-4) waar zij zegt: "De ziel heeft (wel het uitwendig, maar) niet het innerlijk bewustzijn verloren. Haar (uitwendige) bewusteloosheid kan niet met een bezwijming of flauwte vergeleken worden, waarbij IEDER inwendig of uitwendig gevoel is opgeheven. Integendeel, me dunkt dat in zulke gevallen de ziel wakkerder is dan ooit voor de dingen van God, meer verlicht ook in de kennis van zijn Majesteit! (en van de goddelijke dingen).

Dit kan onmogelijk lijken.

Keer op keer ontsnapte haar een zacht gekreun en haar ogen waren ontstoken van het wenen.

Gesluierd lag zij in de armen van Maria Heli, haar oudere, reeds bejaarde zuster, die treffend geleek op haar moeder Anna. Maria Kleofas, dochter van Maria Heli, bevond zich daar eveneens en hing meestal aan de arm van haar moeder.

De heilige vriendinnen van Maria en van Jezus waren alle in hun sluier en mantel gehuld en stonden samengedrongen rond de H. Maagd, huiverend van angst en droefheid, zacht weeklagend, als wachtten zij hun eigen doodsvonnis af.

Maria droeg een lang en bijna hemelsblauw kleed en daarboven een lange witte wollen mantel en een geelwitte sluier.

Maria Magdalena was geheel ontzind, in de war en van treuren en zuchten dodelijk uitgeput; haar haarlokken waren onder haar sluier losgeraakt.

Toen Jezus na de geseling aan de voet der kolom neergezonken was, zag ik dat Klaudia Prokla, de vrouw van Pilatus, een pak grote doeken naar de Moeder van God zond. Ik weet niet meer juist of zij van mening was dat Jezus in vrijheid gesteld zou worden en dat Maria dan met die doeken de wonden van Jezus zou verbinden, dan wel of die goedhartige heidin haar die doeken zond met het doel waartoe de H. Maagd ze feitelijk gebruikte.

Tot zichzelf teruggekomen, zag Maria op een geringe afstand *haar Zoon met verscheurd lichaam door de beulen voortgedreven worden. Met zijn kleed wiste Hij het bloed uit zijn ogen om naar zijn Moeder te kunnen zien.*

Wanneer de vermogens en de zinnen zo opgeheven zijn dat ze dood schijnen, hoe is het dan te verklaren dat zij geheimen begrijpen? Ik weet het niet en misschien weet het niemand. Alleen de Schepper weet het, zoals veel andere dingen die in deze toestand voorkomen.”

Smartvol hief Maria haar handen naar Hem en volgde met haar ogen zijn bloedige voetstappen.

Wanneer nu het volk naar een andere zijde stroomde, zag ik de H. Maagd en Maria Magdalena naar de geselplaats gaan. Omringd door de andere H. Vrouwen en door enige weldenkende mensen, zodat zij verdoken waren voor de ogen van de beulen, wierpen zij zich bij de geselkolom ter aarde neer en droogden met de ontvangen doeken Jezus' heilig bloed op tot de laatste druppel die zij vonden. Op dit ogenblik zag ik Joannes niet bij de H. Vrouwen, die zich daar wel ten getale van 20 bevonden.

De zoon van Simeon, de zoon van Obed, ook die van Veronika en Aram en Temeni, allebei neven van Jozef van Arimatea, verrichtten vol droefheid en angst hun werk in de tempel. Het kon 9 uur in de morgen zijn, toen de geseling afgelopen was.

Onderbreking van de lijdensvisioenen.

1884.

9 maart 1823. Zondag van Laetare. Feest van de H. Jozef in het bisdom Münster. –

Hier is Brentano aan het woord:

Al de tijd van deze lijdensvisioenen, die zij van dag tot dag kreeg, vanaf 18 februari tot 8 maart, zaterdag vóór de zondag van Laetare, had Katarina door haar deelname naar ziel en lichaam aan de smarten van Jezus, onzeglijk veel geleden.

Onbewust van wat buiten haar gebeurde, geheel verloren in de beschouwing van Jezus' passie, kreunde en steunde zij als een gefolterd kind. Sidderend en zich krommend kroop zij wenend en kermend op haar legerstede heen en weer en haar aangezicht was als dat van een mens die in de wreedste pijnen sterft.

Dikwijls vloeiende bloedig zweet over haar borst en rug. Overigens had zij vaak zweetcrisissen en wel bijna altijd in zulk een mate, dat haar klederen ervan dropen en zelfs haar beddengoed ervan doordrenkt was.

Zij leed tegelijkertijd een zo hevige dorst, dat zij scheen het te zullen besterven, gelijkend op een verdwaalde in een waterloze woestijn die sterft van dorst. Dan was haar mond 's morgens zo uitgedroogd en haar tong zo diep in haar keel achteruit getrokken, dat zij slechts met onduidelijke klanken en met tekenen om hulp kon vragen.

Daarenboven vergezelde een dagelijkse koorts al die pijnen.

***

Afgezien van al het voorgaande, had zij voort haar dagelijkse gewone smarten, haar lijden om anderen en haar van anderen overgenomen lijden te verduren.

Eerst nadat zij met grote moeite en na verloop van tijd enigermate weer op krachten gekomen was, vermocht zij de passievisioenen te verhalen, en ook dit kon zij niet dagelijks volledig noch doorlopend, doch slechts bij brokken, met herhalingen en aanvullingen.

In zulk een toestand en op de beschreven manier vertelde zij op zaterdag, 8 maart 1823, de boven meegedeelde geseling van Jezus, zoals zij die de vorige nacht had gezien en zij bleef nog een goed deel van deze 8^e maart in de beschouwing van dat vreselijk passietafereel verslonden.

Tegen de avond echter deed zich een onderbreking voor in deze tot nog toe doorlopende visioenen. Deze onderbreking, zo vervolgt Brentano, delen wij hier mee, omdat ze ons een blik gunt in het innerlijk leven van deze gans buitengewone persoon en omdat ze ook ons tot een rustpoos kan dienen in deze beschouwing van Jezus' lijden, die voor minder sterke geesten vermoeiend kan zijn.”

***

Aldus Brentano, waarna wij vervolgen:

Het aspect van K.'s leven, waarop Brentano de aandacht wil vestigen, is haar intens medeleven met de liturgie van de Kerk, zodat zelfs haar visionair leven onder de invloed ervan stond.

Hiertoe had Brentano reden, want buiten zijn eigen levensschets over Katarina, vooraan geplaatst in 'Het Bitter Lijden' was nog niets over haar leven gepubliceerd.

Daar wij nu over levensbeschrijvingen van K. beschikken in het Duits, in het Frans en nu ook een uitvoerig leven in het Nederlands, is hier de uitweiding van Brentano over een bepaald aspect van K.'s leven onnodig. Men vindt deze beschrijving veel uitvoeriger in leven van K. Emmerick, 1^e Deel, blz. 191.

Uit hetgeen Katarina straks zal verhalen, zal blijken hoe de liturgie van de Kerk, het kerkelijk leven ingreep, niet alleen in de gewone devotie van K., maar zelfs in haar visionair leven.

Laatste blik op de gegeselde Jezus.

Sint Jozef verschijnt aan Katarina bij 't begin van zijn feest en onderbreekt de lijdensvisioenen.

1885.

Terwijl al die vreselijke voorvallen plaats hadden, bevond ik mij, nu eens hier, dan weer daar, in Jeruzalem. Het lijden, de kwellingen, de smarten maakten me dodelijk ziek.

Gedurende de geseling van mijn allerliefste Bruidegom zat ik in een hoek van de geselplaats, waar zich geen Jood durfde wagen uit vrees voor verontreiniging. Zulk een vrees had geen pak op mij. Integendeel! ik ging neerzitten dicht bij de kolom in de zekerheid dat het contact met mijn Jezus mij zou reinigen en ik wenste niets vuriger dan dat een druppel van zijn bloed op mij mocht spatten: mijn ziel zou er geheel rein door gewassen zijn.

Ik was ondertussen zo ziek, zo gepijnigd dat ik mij de dood nabij waande. Ik kon geen hulp bieden, moest alles zijn gang laten gaan en ik stierf bijna van medelijden. Ik zuchtte en sidderde bij iedere slag en was ten zeerste erover verwonderd dat men mij daar dulde en niet wegjoeg.

Ach! hoe ellendig, hoe gewond, verscheurd en ontvleesd lag daar mijn lieve Bruidegom op de met zijn heilig, kostbaar bloed bedekte grond! Hoe gruwelijk waren de walg en de spot, waarmee die snode, liederlijke deernen in het voorbijgaan uit de hoogte op Hem neerkeken!

Hoe veelzeggend was de treurige blik die Jezus op hen wierp om te beduiden: "Gij zijt het, die Mij op deze manier verscheurd hebt, en ge bespot Mij nog!"

Hoe wreed schopten de beulen naar Hem om Hem voort te drijven. Hoe kroop Hij daar, bedekt met wonden en bevlekt met bloed, over de grond naar zijn klederen!

Zie! nauwelijks had Hij, stuiptrekkend van de pijn, zich gedekt, of zij dreven Hem reeds naar een andere plaats voor

een nieuwe foltering, en nu werd Hij voorbij zijn arme Moeder gesleurd.

Ach! hoe staarde zij, handenwringend, zijn bloedige voetstappen na.

Op dit ogenblik hoorde ik uit het wachthuis, dat nu naar de kant van de markt geopend was, het spotten van gemene beulsknechten, die met handschoenen de doornenkroon vlochten en onder scherts de scherpte van de doornen betastten.

Ik sidderde en beefde en stond op het punt het wachthuis binnen te lopen om mijn arme Bruidegom bij deze nieuwe marteling te beschouwen en ondertussen was ik zo bang en zo ziek.

En toen sloop de ongelukkige Moeder van Jezus met de andere vrouwen en enige goedgezinde mannen, die haar omringden om haar te verbergen, op de geselplaats. Met welke indrukwekkende liefde verzamelde en droogde zij Jezus' bloed op rondom de kolom en overal.

Het gebrul en getier van Jezus' vijanden en van het volk was afschuwelijk om horen, toen zij met de Heer daar vandaan gingen. Ik voelde mij zo ziek en vernietigd en kon van angst en smart zelfs niet meer wenen, en toch wilde ik juist nu mijn laatste krachten verzamelen en doodbenauwd mij naar de doornenkroning van Jezus voortslepen.

1886.

Nu kwam daar opeens een verrukkelijk schoon knaapje met blonde haarlokjes; het was alleen met een lendengordel bekleed en het kwam te voorschijn geslopen van tussen de H. Vrouwen met hun lang afhangende klederen. Het bewoog zich flink en vlug en drong tussen de mannen door, wier benen hoger waren dan het kind zelf en dan kwam het onverwacht op mij toelopen; het lachte mij vriendelijk tegen en draaide mijn hoofd naar een andere kant en hield nu eens mijn ogen, dan mijn oren dicht; het

vrolijkte mij op met allerlei kinderlijke scherts en vriendelijkheid en duldde niet dat ik langer die hartverscheurende taferelen beschouwde.

“Ken je mij dan niet, vroeg het knaapje, welaan! ik heet Jozef en ben van Bethlehem.” En nu begon hij te vertellen van de grot en de krib en van Christus’ geboorte, van de herders en de Driekoningen, wat was dat alles toch heerlijk en vreugdig geweest, en onder het vertellen huppelde en schertste hij.

Ik echter kon de vrees van mij niet afzetten dat hij verkleumen zou, want hij had zo weinig kleding aan en af en toe viel er ook nog een hagelbui, maar het kind legde zijn handjes tegen mijn wangen en sprak: “Voel maar eens hoe warm ik het heb. Ter plaats waar ik ben, krijg je geen kou!”

Ik echter jammerde nog steeds om de doornenkroon die ik zag vlechten, doch Jozef troostte mij en vertelde heel kinderlijk een mooie parabel, waarin al het lijden uitliep op blijdschap en hij klapte daarbij in de handen. **In deze parabel werd de betekenis verklaard van vele bijzonderheden uit het lijden van Christus.**

1887.

Jozef wees mij de velden aan waarop de doornen gegroeid waren, waarmee de kroon gevlochten werd en zegde mij wat deze doornen betekenden, en hoe die wilde gronden zouden veranderen in prachtige tarwevelden en hoe die doornen een beschuttende haag er omheen zouden vormen en deze haag, zelf vol bloeiende rozen zou staan.⁷⁷

---

⁷⁷ Het is een treffende, ingenieuze bemerking van Brentano, die zegt: “De zienster spreekt van rozen. Waarschijnlijk heeft zij hier, benevens veel andere dingen, ten gevolge van haar lijdende toestand, het verband vergeten te vermelden tussen deze rozen en de zondag Laetare, die ook Roze-zondag genoemd wordt, omdat zijn Heiligheid de Paus heden ten teken van het vreugdig karakter van deze dag, die als een roos tussen de doornen der overige vastendagen is, een gouden roos wijdt en deze dan in de hand houdt, terwijl hij in processie door Rome stapt.

Ja, de knaap wist alles zo vriendelijk en minzaam uit te leggen, dat alle doornen rozen schenen te worden, waarmee wij speelden.

Al wat hij zei, was rijk aan betekenis. Spijtig genoeg, ben ik er het meeste van vergeten; het was een lang, ontroerend tafereel van het ontstaan en de ontwikkeling van de Kerk in gans kinderlijk lieve gelijkenissen. Het aanminnig jongetje maakte het mij onmogelijk mijn aandacht langer op het lijden van Christus te vestigen en hij verplaatste mij in een heel ander visioen van kinderen.

Ik voelde mijzelf nu ook een kind en ik verwonderde me hierover niet lang en ik liep met de kleine Jozef mee naar Bethlehem en samen bezochten wij daar de plaatsen van zijn kinderspelen. Hij wees mij alles aan en wij speelden en baden samen in de grot waarin later Christus geboren werd en waar hij, Jozef, zich als knaap dikwijls ging verbergen, wanneer zijn broers hem wegens zijn braafheid en godsvrucht leed veroorzaakten (fasc. 3, nrs. 74-76).

Het was mij als woonde zijn familie nog in het oude stamhuis, dat weleer door de vader van David werd bewoond en dat ten tijde van Christus' geboorte reeds in vreemde handen was gekomen. Daar kwartierden toen Romeinse functionarissen in, aan wie Jozef, te Bethlehem komend, belasting moest betalen. Wij speelden vrolijk als kinderen en het was mij of Jezus en ook de Moeder Gods nog niet geboren waren.

De 'rozen' door de zienster vermeld zijn dan vermoedelijk een toespeling op dit gebruik, zoals de door haar vermelde tarwevelden een overeenkomst bevatten met de naam 'Zondag der verzadiging' of 'Zondag van verkwikking' of 'Zondag van de broden', omdat in de mis van heden het evangelie gelezen wordt van de spijziging door Jezus van de 5.000 mensen met 5 broden en 2 vissen.

Vandaar dus de zo juist genoemde verschillende namen voor Laetare-zondag: zondag van de roos, van de broden, van de spijziging of verkwikking (*Dominica rosata, dominica de panibus of ook refectio nis*)."

Tot hier Brentano.

Zo werd ik op de vooravond van het Sint-Jozefsfeest uit de smartelijke passietaferelen overgeplaatst in een troostvol visioen op de kinderjaren van de H. Jozef.

Het voorkomen van de H. Maagd en Magdalena.

1888.

Op heden, zondag van Laetare en feest van de H. Jozef, heb ik geen passievisioenen gehad, maar toch heb ik de H. Maagd gezien en zij heeft in herinnering gebracht wat ik vergeten was of niet volkomen begrepen had.

De wangen van de H. Maagd zag ik heden bleek en ingevallen; haar neus was fijn en lang en haar ogen bijna bloedrood van het wenen. Geheel haar verschijning is wonderbaar en onbeschrijfelijk eenvoudig, natuurlijk en toch statig en waardig. Ofschoon zij sedert gisteren en de gehele nacht vol schrik en angst in het dal van Josafat heen en weer heeft gedwaald, de straten van Jeruzalem heeft doorlopen, tussen het volk is gedrongen, toch zien haar klederen er zeer fatsoenlijk en volstrekt niet verwaarloosd uit; er is zelfs geen vouw in haar kleed, die niet een indruk van heiligheid op mij maakt. Alles in haar is zo natuurlijk en eenvoudig, zo ernstig, zo ongerept en onschuldig. Haar manier om rondom zich te zien is zo voornaam. Wanneer zij het hoofd maar even omwendt, valt haar sluijer in zulke eenvoudige, reine vouwen, waaruit als het ware heiligheid spreekt. Haar bewegingen zijn rustig en zelfs te midden van de geweldigste droefheid is heel haar doen eenvoudig en bedaard.

Haar kleed is weliswaar vochtig van de nachtdauw (cfr. fasc. 2, nr. 60, voetnoot 128) en van de overvloedige tranen, doch zeer ordentelijk en verzorgd. Het is onmogelijk in woorden uit te drukken hoe schoon zij is, doch niet op een zinstrelende, maar bovennatuurlijke wijze, want alle schoonheid in haar is tegelijk onbevleetheid, reinheid, waarheid, eenvoud, waardigheid en heiligheid.

Magdalena's verschijning integendeel steekt daar sterk tegen af: zij is groter, voller en zwaarder. In haar gestalte en beweging vertonen zich meer de lichaamsvormen, doch door haar hartstochtelijkheid, gevoeligheid, berouw en onmetelijke droefheid is haar schoonheid getaand; zij ziet er nu bijna verschrikkelijk uit, om niet te zeggen lelijk wegens haar mateloze en onbeheerste smarten.

Haar klederen zijn nat en beslijkt en hangen slordig en zelfs gescheurd om haar lichaam. Haar lang hoofdhaar hangt los en wanordelijk onder haar natte en verwrongen sluier; zij is ontdaan en geheel van streek; zij waant zich in haar lijden ongelukkig en gelijkt bijna op een waanzinnige.

Er zijn hier vele mensen uit Magdalum en omstreken, die haar gekend hebben, eerst in haar vroeger luxueus leven, daarna in haar ellendiger toestand en zondig verkeer. Daar zij nu sedert lang uit hun ogen verdwenen is, wijzen zij haar met de vinger na en slingeren haar beledigingen toe wegens haar verwaarloosd uiterlijk.

Zelfs hebben enige ruwe kerels uit Magdalum in het voorbijgaan met slijk naar haar geworpen; zij is zo in haar droefheid verdiept, dat zij daar zelfs geen acht op geeft.

(In de beschrijving van de gans ongewone figuur die Magdalena is, blijft Katarina steeds zichzelf getrouw. De passage hierboven is te vergelijken met die in Emmanuel fasc. 19, nr. 854, alsook fasc. 19, nr. 854, voetnoot 438).

Doornenkroning en verguizing van Jezus (Mt. 27, 27-31; Mk. 15, 16-19; Joa. 19, 2-3).

1889.

Na de voormelde onderbreking van de passievisioenen waren deze nauwelijks herbegonnen, of de zienster werd zwaar ziek; zij leed aan hevige koorts en had zulk een geweldige dorst dat haar tong

krampachtig ineengesloten en als verdord was. In de morgen van de maandag na Laetare was zij zo uitgeput en ellendig, dat zij slechts met moeite en zonder nauwkeurige volgorde de volgende bijzonderheden kon meedelen.

Zij verklaarde daarbij uitdrukkelijk dat zij, in de toestand waarin zij zich bevond, onmogelijk al de mishandelingen kon beschrijven, die men Jezus bij de doornenkroning had aangedaan, omdat die vreselijke taferelen zich dan weer aan haar geest vertoonden.

Hier volgt hetgeen zij over de doornenkroning verhaalde.

***

Gedurende de geseling sprak Pilatus het volk nog verscheidene malen toe, doch uit de menigte steeg zelfs eenmaal de kreet omhoog: “Weg met Hem! Hij moet weg, ook al zouden wij allen ten gevolge daarvan moeten omkomen!”

Terwijl men Jezus nu naar de plaats van de doornenkroning voerde, gingen zij door met roepen: “Weg met Hem! weg met Hem!”, want er kwamen voortdurend nieuwe groepen Joden aansnellen, die door de uitzendingen van de hogepriesters opgehitst waren om met luid geroep Jezus’ dood te eisen.

Hierop trad een korte rustpoos in. Pilatus gaf bevelen aan zijn soldaten, terwijl de hogepriesters en Hogeraadsleden op de banken aan weerszijden van de weg vóór het terras van het paleis van Pilatus onder bomen en uitgespannen zeildoek zich door hun dienaren spijs en drank lieten opdienen.

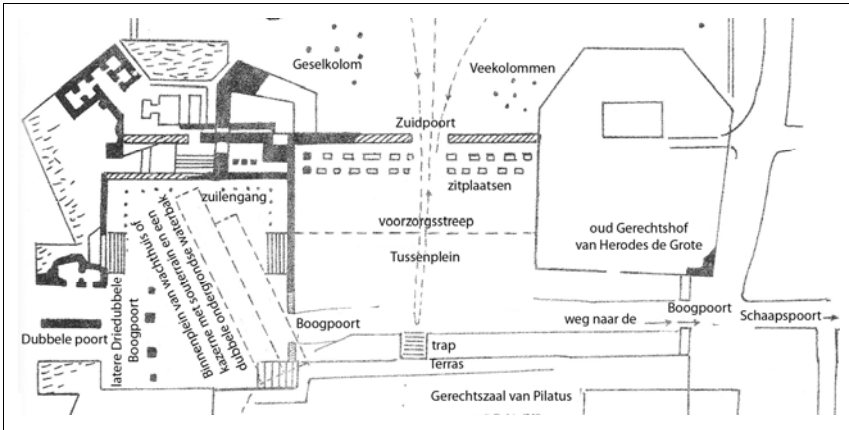
Pilatus zag ik ook nu weer ten prooi aan de zonderlingste verwarring met zijn bijgeloof; hij verwijderde zich om voor zijn goden wierook te gaan branden en om allerlei tekenen na te gaan.

Nadat de H. Maagd met haar heilig gezelschap na de geseling al het bloed van Jezus had verzameld, zag ik haar het forum verlaten. Met haar doeken die het bloed bevatten, zag ik haar een klein huis binnentreden, dat tegen een muur aangebouwd en niet ver van de plaats der geseling gelegen was. Ik herinner me niet

meer aan wie dat huisje toebehoorde. Evenmin herinner ik mij Joannes bij de geseling gezien te hebben.

1890.

De doornenkroning en verguizing van Jezus hadden plaats op het binnenhof van het wachthuis, dat boven de kerkers (gevangenis) en naast het forum gelegen was. Het was omringd met zuilen en de ingangen stonden open.

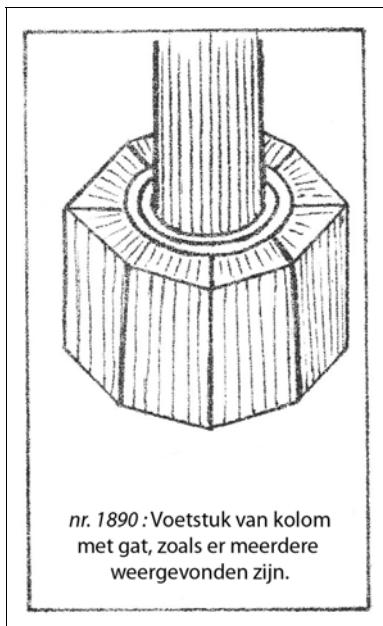
Ik zag daar ongeveer 50 ellendige schurken uit de heffe, knechten van de gevangenenbewaarders, gerechtsdienaren, boeven, slaven en geselbeulen, die bij deze nieuwe mishandeling van Jezus allen actief zouden optreden.

In het begin verdrong zich het volk rondom het plein om nader te geraken, doch Pilatus liet weldra een bezetting aanrukken van wel 1.000 Romeinse soldaten, die post vatten rondom het gebouw. Zij stonden allen in rij en gelid.

Door hun schamper (= minachtend) spotten en lachen prikkelden zij de eerezucht van Jezus' folteraars en waren zij de oorzaak dat dezen Jezus wreder mishandelden, want hun moppen moedigden de beulen aan, zoals de toejuichingen de toneelspelers.

Zij hadden het voetstuk van een oude zuil in het midden van het plein gewenteld. In dit voetstuk was een holte of opening, die vroeger gediend zal hebben om de schacht van de zuil er in vast te zetten⁷⁸.

---

⁷⁸ Voetstuk van een zuil. – Er was een gat in voor de schacht van de kolom. De schets toont aan hoe dit verstaan dient te worden.

Meerdere zulke voetstukken zijn in de omgeving van het soldatenplein teruggevonden. Men ziet er een op de vloer tegen de achterwand van de kapel van het zusterklooster van Sion te Jeruzalem. Dit klooster ligt boven het noordelijk gedeelte van het oude soldatenplein. Dit laatste vormt de vloer van de ruime kelder onder het klooster en onder de keldervloer strekken zich nog de grote waterreservoirs uit, zoals wij reeds zagen. Meer andere zulke modellen van voetstukken zijn bewaard.

Wat K. een gat noemt, (*ein Loch*), is eigenlijk geen opening dwarsdoor, maar een uitholling om er de kolomschacht in te zetten.

Men toont wel in de H. Grafkerk een stuk kolom, waarop men Jezus zou hebben doen neerzitten, maar, zoals wij al eerder zegden, is geen enkele kolomrelikwie betrouwbaar.

Op die opening plaatsten zij een laag, rond voetbankje, dat aan de achterzijde voorzien was van een handgreep om het op te nemen, en, uit louter boosheid, legden zij er scherpe stenen en scherven op.

Andermaal rukten zij Jezus de klederen van zijn doorwond lichaam en hingen Hem een rode, oude, gescheurde en korte soldatenmantel om, die Hem niet tot bij de knieën reikte (Bedoeld is de reeds twee- of driemaal vermelde chlamis).

Hier en daar hingen er lappen van gele kwasten aan⁷⁹.

Deze mantel lag in een hoek van de beulenkamer; zij plachten hem de gegeselde misdadigers om te doen, hetzij om hun bloed daarmee te stelpen, hetzij om hen er mee te bespotten.

Nu sleepten zij Jezus tot de met scherven bedekte steenblok en drukten zijn gewond en naakt lichaam erop neer.

Hierna zetten zij Hem de doornenkroon op; deze was ongeveer 2 hand hoog, dicht en kunstig ineengevlochten en boven had ze een vooruit springende rand. Zij legden Hem die kroon als een band om het hoofd en zij bonden van achteren haar 2 uiteinden samen en zo vormde ze een kroonhoed (een kroon die er uitzag als een muts).⁸⁰

---

⁷⁹ Aan de soldatenmantel hingen hier en daar kwasten. – Op de benedenzoom van de mantels waren rondom of alleen op de hoeken franjes vastgehecht. Aangezien K. hier spreekt van lapjes van franjes, waren er op deze mantel wellicht alleen op de hoeken.

⁸⁰ Uit de beschrijving die K. van de doornenkroon geeft, blijkt dat de stroband van Parijs er niets mee te maken heeft. Wij plaatsten hierover reeds een nota in nr. 1839, voetnoot 48.

Zij deden die kroon als een band om het voorhoofd; ze drukte dus niet op de kruin of de schedel van het hoofd.

Ook vertoont de lijkwade van Turijn geen spoor van doornwonden op het platte van het hoofd (cfr. Hynek, blz. 48).

Deze kroon was gevlochten uit 3 rechtop gegroeide doorntakken van een vinger dik⁸¹, die gehaald waren in een kreupelhoutbos. Met opzet had men de meeste punten naar binnen gekeerd. Die takken waren ieder van verschillend doornhout, te vergelijken met onze kruisdoorn, sleedoorn en hage- of meidoorn. Boven hadden de vlechters er een vooruitspringende rand aan bevestigd van een doorntak als onze braamdoorn⁸²; bij deze rand namen zij de kroon vast en duwden die op Jezus' hoofd. Ik heb het landschap gezien, waar die boeven de doorntakken waren gaan halen.

Vervolgens gaven zij Hem nog een dikke rietstok in de hand, die zijn pluim nog had. Dit alles deden zij met een gebaar als bewezen zij Hem eer, als kroonden zij Hem werkelijk tot koning. Alles was spot en verguizing.

Dan rukten zij Hem het riet weer uit de hand en sloegen Hem daarmee zo geweldig op het hoofd, dat het neervloeiend bloed zijn ogen vulde.

Dan knielden zij voor de Zaligmaker neer, staken de tong tegen Hem uit, sloegen en spuwden Hem in het aangezicht, terwijl zij Hem spottend toeriepen: “Wees gegroet, Koning van de Joden!”

---

⁸¹ De kroon was gemaakt van 3 takken. K. herhaalt dit meerdere keren in haar mededelingen.

In een schets van haar eigen leven zegde zij eens: “Rondom haar hoofd zag ik een doornenkroon, die bestond uit 3 soorten van doornentakken.

- De ene soort heeft kleine witte bloempjes met gele meel- of stofdraadjes.
- De tweede soort heeft breder bladertjes en ook kleine witte bloemen.
- De derde soort draagt roosjes met botten.” (Vie d’A.C.E. Schmöger, II,163-164).

Hier zal K. wel dezelfde houtsoorten bedoelen.

⁸² Vooruitspringende rand. – Deze tak stak uit naar voren, zo stellen wij het ons voor, en was er niet boven op gezet, waardoor de kroon nog zou verhogen.

Vervolgens wierpen zij Hem onder een schaterend spotgelach met het zitbankje van het zuilvoetstuk en het volgend ogenblik duwden zij Hem er met geweld weer op.

Ik kan onmogelijk al die lage mishandelingen beschrijven, welke die geweldenaars verzonnen om de arme Heiland te verguizen.

Ach! Hij leed zulk een brandende dorst, want Hij had een wondkoorts ten gevolge van de onmenselijke geseling die Hem verscheurd had, zodat Hij sidderde van de koorts over heel zijn lichaam⁸³.

In zijn zijden was het vlees hier en daar tot op de ribben afgerukt. Zijn tong was krampachtig in zijn keel achterwaarts ineengesrokken. Het heilig bloed dat van zijn hoofd neervloeide, was de enige verfrissing voor zijn gloeiende mond, die smachtend openstond, maar die onmenselijke namen deze tot mikpunt voor de walgelijke uitwerpsels (van hun eigen beestachtige mond).

Op deze wijze werd Jezus ongeveer een half uur verguisd.

Over zijn folteringingen vermaakte zich ook de cohorte, die in rij en gelid staande, het pretorium omringde en door haar instemming en toejuicing moedigde zij die booswichten nog aan⁸⁴.

---

⁸³ Jezus had koorts. In gestigmatiseerden wordt Jezus' lijden volkomen herhaald. Nu, in haar leven (Schmöger, I, 414) lezen wij: "Wanneer zij de geseling onderging, zag men over heel haar lichaam de wonden van de geseling; ze waren telkens vergezeld van hevige koortsrillingen."

Vaak hoort men beweren dat Christus nooit ziek is geweest; ik wil dit geenszins tegenspreken, maar toch is Hij op aarde gekomen om ook alle menselijke levenstoestanden te heiligen.

Zo kan Hij door de koorts van zijn geseling de ziekten geheiligd en verdienstelijk gemaakt hebben.

⁸⁴ Deze nota is van Brentano:

"Dit visioen wekte deze nacht bij de begenadigde zulk een medelijden, dat zij de dorst van haar Verlosser verlangde te ondervinden.

Ecce Homo: Bezieet de Mens (Joa. 19, 4-12).

1891.

Nu brachten zij Jezus naar Pilatus' paleis.

Hij had de doornenkroon op het hoofd, de rietscepter in de geboeide handen en was met de purperen spotmantel omhangen.

Jezus was onkennelijk van het bloed dat zijn ogen vulde en in zijn mond en baard neergevloed was. Zijn lichaam was geheel met builen, striemen en wonden bedekt en geleeek op een doek in bloed gedoopt. Hij ging gebukt en wankelde in zijn gang.

De mantel was zo kort dat Hij zich buigen moest om zijn naaktheid te bedekken, want bij de kroning met doornen hadden zij weer al zijn klederen van zijn lichaam gerukt.

Toen nu de arme Jezus beneden aan de voet van de trap van Pilatus gekomen was, kon zelfs deze wreedaard een huivering van afschuw en medelijden niet onderdrukken.

Hij leunde op één van zijn officieren en terwijl het volk en de priesters aldoor bleven roepen en honen, riep hij uit: "Indien de duivel van de Joden even wreed is, kan niemand in de hel het bij hem uithouden!"

Zij kreeg daarop een geweldige koortsaanval, die haar zulk een brandende dorst veroorzaakte, dat zij 's morgens niet meer in staat was te spreken. Haar tong was blauw, stijf, droog, in haar keel teruggetrokken, haar lippen dor en gespannen.

De schrijver vond haar in die toestand, bijna versmachtend, bleek en machteloos en de dood nabij. Nadat men met moeite erin geslaagd was haar een weinig water in de mond te gieten, gelukte het haar, doch na eerst voldoende gerust te hebben en slechts ten koste van veel inspanning, het hierboven meegedeelde te verhalen.

De persoon die in de nacht bij haar gewaakt had, verklaarde dat zij geen rust had gehad en zich op haar bed jammerend heen en weer had gewend."

Tot hier de nota van Brentano.

Toen Jezus onder veel pijn en moeite boven op de trap gesleurd en op de achtergrond van het terras gebracht was, kwam Pilatus op de voorgrond, en daar hij wilde spreken, liet hij door trompetgeschal om stilte en aandacht vragen.

Zich nu tot de hogepriesters en het aanwezige volk wendend, sprak hij: "Ziet! ik laat Hem nogmaals tot u naar voren brengen, opdat gij weten moogt dat ik geen schuld in Hem vind."

Nu werd Jezus door de beulen weer op de voorgrond van het terras naast Pilatus geleid, zodat al het volk van op het forum Hem kon zien en getuige was van een hartverscheurend, afgrijselijk schouwspel, dat aanvankelijk iedereen deed gruwen en een doffe stilte teweegbracht. Zij zagen de verschijning van de Zoon Gods op het terras, ontzettend mishandeld, met bloed en wonden bedekt.

Op het terras staande liet Jezus van onder de brede, bloedige doornenkroon zijn blikken over die zee van mensen gaan.

Pilatus trad naast Hem en, op Jezus wijzend, richtte hij tot de Joden beneden deze woorden: "Daar hebt U de mens, beziet Hem maar!" (als wilde hij zeggen: "Hij gelijkt niet meer op een mens, Hij is er nog slechts de karikatuur van!").

1892.

Jezus droeg de rode spotmantel om zijn verscheurd en ontvleesd lichaam. Hij hield zijn met bloed overstroomd en met doornen doorboord hoofd neergebogen. Hijzelf was voorover gebukt om zijn naaktheid onder de samengebonden handen, waarin Hij de scepter hield, te bedekken.

Zijn ziel was in diepe en onuitsprekelijke smart gedompeld, van pijn verbrijzeld en toch vol eindeloze liefde en zachtmoedigheid.

Terwijl Hij daar nu in die toestand als een bloedige schim openbaar tentoongesteld en aan het wraakgeschreeuw van de priesters en het volk prijsgegeven was, trokken scharen van vreemde, kort aangeklede vrouwen en mannen over het forum afwaarts naar de Schaapsvijver om daar bij de reiniging van de lammeren hun hulp te verlenen. Het ontroerend geblaas van die hulpeloze, onschuldige dieren mengde zich nog steeds met de doodskreten en de bloedeisen van het volk, als wilden zij daarvoor getuigenis afleggen ten gunste van de zwijgende waarheid.

Van alle lammeren zweeg alleen het ware Paaslam van God, het geopenbaarde en toch niet begrepen geheim van deze heilige dag, terwijl het de voorzeggingen vervulde en zich weerloos naar de slachtbank liet voeren.

De hogepriesters en gerechtsdienaren werden woedend bij de aanblik van de verscheurde Jezus, in wie zij als in een spiegel de lelijkheid van hun geweten beschouwden en zij schreeuwden: “Weg met Hem, kruisig Hem!”

Doch Pilatus riep terug: “Is dat nog onvoldoende? Zijt ge nog niet tevreden? Hij is zo toegetakeld, dat Hij geen lust meer kan voelen om nog koning te worden!”

Zij echter riepen als bezetenen nog harder, terwijl ook heel die mensenzee verward door elkaar schreeuwde: “Weg met Hem! aan het kruis met Hem!”

Pilatus liet andermaal met de bazuin om stilte vragen en riep dan: “Welnu, gijzelf kunt Hem nemen en kruisigen! Ik vind hoegenaamd geen schuld in Hem!”

Hierop riepen enige van de hogepriesters: “Wij hebben een wet en volgens deze wet moet Hij sterven, want Hij heeft zich uitgegeven voor de Zoon van God!”

Hierop antwoordde Pilatus: “Als volgens uw wet zulke mensen moeten sterven, dan wil ik heus geen Jood zijn!”

Het woord van de Joden: ‘Hij heeft gezegd de Zoon van God te zijn’, maakte de eerste angst van Pilatus en zijn bijgelovige vrees weer wakker. Daarom liet Hij Jezus nu weer op een afgezonderde plaats bij hem brengen en onder vier ogen sprak hij daar tot Hem: ”Van waar zijt Gij?”

Jezus echter antwoordde niet.

Dan zei Pilatus: “Antwoordt Gij me niet? Weet gij dan niet dat ik de macht heb om U te kruisigen en ook om U vrij te laten?”

Hierop antwoordde Jezus: “Gij zoudt geen macht op Mij hebben, indien ze u niet van Boven gegeven was. Daarom bedrijven zij, die Mij aan u overgeleverd hebben, een nog zwaardere zonde.”

Op dit ogenblik zond Klaudia Prokla, die wegens de wankelende houding van haar man in grote onrust verkeerde, andermaal een bode tot Pilatus, om hem door het tonen van zijn pand, aan zijn belofte te herinneren, doch hij stuurde haar slechts een verward en bijgelovig antwoord terug; ik heb daar alleen nog van onthouden dat hij zich op zijn goden verliet.

Daar Jezus’ vijanden, de hogepriesters en Farizeeën, de tussenkomst van Pilatus’ vrouw ten gunste van Jezus vernamen⁸⁵, verspreidden zij onder het volk het gerucht: “De aanhangers van Jezus hebben de vrouw van Pilatus omgekocht. Indien de Galileeër vrijgesproken wordt, dan verenigt Hij zich met de Romeinen en dan is het met ons allen gedaan!”

---

⁸⁵ Tussenkomst van Pilatus’ vrouw. – Katarina zegt niet hoe het volk hiervan op de hoogte kwam.

Het apocrief evangelie van Nikodemus preciseert: “Pilatus zette de waarschuwing van zijn vrouw aan de Joden over, maar zij antwoordden hem: “Hebben wij u niet gezegd dat hij een tovenaars is? U ziet, ook uw vrouw heeft Hij nu een nachtmerrie overgezonden!” (D. Rops, Jezus in zijn tijd, blz. 395).

Pilatus begon in zijn verwarring en besluiteloosheid te gelijken op een dronken mens; zijn oordeel hinkte heen en weer en nogmaals sprak hij tot de vervolgers van Jezus: “Ik vind hoegenaamd geen schuld in Hem!”

En daar dezen voort en wel nog onstuimiger Jezus’ dood eisten, wilde Pilatus Jezus nog een keer ondervragen met de hoop Hem een antwoord te ontlokken, dat hem uit zijn pijnlijke, verwarde situatie kon redden. Inderdaad, zo door zijn eigen verwarde gedachten, als door de schrikanjaging van zijn vrouw en meer nog door de ernstige, dreigende woorden van Jezus, voelde Hij zich volkomen besluiteloos.

Hij keerde dus tot Jezus in de gerechtskamer terug, waar hij onder vier ogen met Hem alleen was. Hij wierp op de arme, van bloed druipende Jezus, die men zonder te huiveren niet kon beschouwen, een vorsende en tevens vreesachtige blik en dacht twijfelend: “Zou deze dan toch niet een god kunnen zijn?”

En opeens loste de onrust van zijn ziel zich op in een vloek, gelijk een bliksem in een donderslag: hij bezwoer Jezus hem te zeggen of Hij een god en meer dan een louter mens was?

Of Hij wellicht die fameuze, door de Joden verwachte Koning was? Hoever zijn rijksgedebied zich uitstreckte en van welke rang zijn godheid was. Hij moest het hem zeggen, dan wilde hij Hem loslaten!

1893.

Ik kan het antwoord van Jezus aan Pilatus niet woordelijk herhalen, doch alleen de zin ervan weergeven.

De Zaligmaker zegde hem verschrikkelijk ernstige waarheden. Hij toonde hem duidelijk aan, welk een koning Hij was en over wat voor Rijk zijn heerschappij zich uitstreckte. Hij toonde hem wat de waarheid was, want Hij zei hem de waarheid. Hij openbaarde aan Pilatus al de verborgen misdaden die hem

bezwaarden, de toestand van zijn geweten en voorspelde hem het lot, de ballingschap die hem te wachten stonden, zijn afschrikwekkend levenseinde en tenslotte, dat Hij, Jezus, eens komen zou om een rechtvaardig vonnis over hem uit te spreken.

Pilatus, half verschrikt en half verbitterd door die scherpe woorden van Jezus, begaf zich weer naar buiten op het terras en riep nogmaals dat hij Jezus in vrijheid wilde stellen, **doch toen schreeuwden zij hem terug: “Indien gij dezen loslaat, zijt ge geen vriend meer van de keizer⁸⁶, want al wie zich als koning opwerpt, is een vijand van de keizer!”**

Anderen riepen dat zij hem bij de keizer zouden aanklagen als feest- en ordeverstoorder; dat hij spoed moest maken, daar zij op grote straf bijtijds in de tempel moesten zijn en zij besloten met de kreet: “Weg met Hem! aan het kruis met Hem!” Dit weergalmde stormachtig van alle kanten. Men was zelfs op de platte daken van het forum gestegen en men schreeuwde van daar af.

Pilatus begreep dat er met die razenden niet te onderhandelen viel. Het lawaai en gebrul namen vervaarlijke vormen aan; de gehele volksmassa vóór het paleis was zo opgewonden en verbitterd dat voor een gewelddadige opstand te vrezen was.

Nu liet Pilatus zich water brengen, dat een van zijn dienaren hem ten aanschouwen van heel het volk uit een schaal over de handen goot⁸⁷ en hij riep van het terras naar beneden: “Ik ben onschuldig

---

⁸⁶ Geen vriend meer van de keizer. – Vriend van de koning of keizer was zoveel als intieme samenwerker, die het vertrouwen genoot, trouw beambte. Zodanig waren hovelingen, senatoren, prefecten, landvoogden. Hier hield het geroep van te Joden een bedreiging in: zij zouden Pilatus beschuldigen niet trouw de belangen van zijn meester te behartigen en een aanvraag indienen tot afzetting, zodat hij niet langer landvoogd, plaatsbekleder, *Stellvertreter* van de keizer zou zijn.

⁸⁷ Het water wordt over Pilatus' handen gegoten. – In Matteüs 27, 24 staat eenvoudig *accepta aqua*, in 't Grieks: *laboon* 'udoor, water nemend, wat men ook kan vertalen: water aanvaardend, waste hij zijn handen.

aan het bloed van deze rechtvaardige; gijzelf moogt het verantwoorden!”

Nu weergalmden een afschrikwekkend, eenstemmig geschreeuw van al het daar verzamelde volk, waaronder zich mensen uit alle plaatsen van Palestina bevonden: “Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen!” (Mt. 27, 20-25)⁸⁸.

1894.

Telkens als ik bij het beschouwen van het bitter lijden van Onze Heer, die verschrikkelijke uitroep van de Joden hoor: “Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen”, wordt mij de uitwerking van deze plechtige zelfverwensing in wonderbare en ontzettende gezichten aanschouwelijk getoond en duidelijk gemaakt.

Het schijnt mij dan dat ik boven het roepende volk een sombere hemel zie, vol bloedrode wolken, vol roeden, zwaarden en strafwerktuigen van vuur⁸⁹.

Dit sluit in genen dele uit dat het hem over de handen gegoten werd. Dit laatste is zelfs een ceremonie of gebruik dat tot heden toe in zwang bleef.

De zienster toont het ons in het laatste avondmaal bij de voetwassing en bij de handwassing in de eerste mis. Wij lezen bij Morton: “Toen ik me wilde wassen, kwam de jonge broeder op mij af en reikte mij een kan water en een handdoek toe. Hij goot het water niet in de kom uit, maar wachtte tot ik mijn handen uitstak en goot er toen zelf water op. Zo deed men in de oudheid ook.” (In de voetstappen van Paulus, blz. 130).

Mislin constateerde hetzelfde gebruik in de Libanon.

⁸⁸ Zijn bloed kome over ons. – In fasc. 26, nr. 1337 hoorden wij Jezus leren over de vloek en zijn gevolgen en wij plaatsten in fasc. 26, nr. 1337, voetnoot 725 een lange nota daarover.

Als de vloek rechtvaardig en verdiend is, heeft hij zijn uitwerksel. Hier roepen de Joden de verdiende vloek over zichzelf af. Even verder na nr. 1894 een bemerkning hierover.

⁸⁹ Ik zie boven het roepende volk een sombere hemel. – Één van de tekenen, waardoor volgens Flavius Josephus de toekomstige ondergang van Jeruzalem te kennen werd gegeven, was dit:

Het is mij als zie ik de stralen der vervloeking tot in hun merg en beenderen en tot de kinderen in de moederschoot doordringen en hen treffen. Het gehele volk schijnt mij namelijk toe als verduisterd; ik zie hun kreten als sombere, grimmige bliksemschichten uit hun monden vliegen, zich boven hen verenigen en terug op hen neerschieten om in de enen diep door te dringen⁹⁰ en om echter op anderen afwachtend te blijven zweven.

“Kort na een paasfeest gebeurde iets, wat ik slechts aarzelend durf te verhalen, omdat men mij waarschijnlijk moeilijk zal geloven. Toch laat ik mij hierdoor niet weerhouden en deel het mee, omdat er ooggetuigen van in leven zijn, en omdat de uitkomst de waarheid van het dreigend voorteken heeft bewezen: de ontelbare rampen die er door voorspeld werden, zijn werkelijk op onze natie neergekomen. Vóór zonsopgang ontwaarde men in de omstreken van Jeruzalem in de lucht talrijke krijgswagens, met soldaten bezet, die de wolken doorkliefdien. Men zag ze neerstrijken rondom de steden als om ze in te sluiten en te belegeren!”

Men moet hierbij bedenken dat Flavius Josephus er wel eens niet voor terugschrikt de een of ander vroeger gebeurtenis in zijn verhaal te pas te brengen, om het interessant te maken en ze dan ook op zijn eigen manier vertelt.

Zulk een geval, doch meer gefundeerd, hebben wij uiteengezet in fasc. 14, nr. 538, voetnoot 256, en wij zullen er later nog een benadrukken in nr. 1953.

Hier is het minder duidelijk, maar toch mogelijk dat het hier door Flavius Josephus vermelde teken in de lucht verband houdt met het hemelteken dat K. hier beschrijft.

⁹⁰ Deze uitlating van de zienster over de gevolgen van **de zelfverwensing der Joden** roept een moeilijk probleem op, dat in onze tijd zeer actueel is en enigszins anders opgelost wordt dan vroeger.

***

In Vaticanum II hebben de concilievaarders erop gezweeft en na vele debatten formuleerden zij een verklaring als volgt:

“Hoewel de gezagsdragers van de Joden met hun aanhangers de dood van Christus hebben geëist, kan toch datgene wat tijdens zijn lijden bedreven werd, noch alle toen levende Joden zonder onderscheid, noch de Joden van onze tijd aangerekend worden. De Joden mogen niet als door God verworpen, noch als vervloekt worden voorgesteld, alsof dit uit de Schriften zou volgen.”

***

Deze tekst is duidelijk en kan niet worden tegengesproken, maar hij laat buiten beschouwing of de Joden 'als volk' schuldig zijn aan de godsmoord. De uitdrukking 'als volk' wil absoluut niet zeggen 'alle Joden van de eerste tot de laatste', maar eerder de gezagsdragers, de verantwoordelijke leiders met hun medewerkers, die samen met het overige volk, waarvan zij het vertegenwoordigende gedeelte zijn, één morele entiteit of één geheel vormen, laat zelfs de meerderheid van schuld vrij te pleiten zijn.

Naar de boven geciteerde concilietekst moeten wij dan ook interpreteren:

- de volgende beoordeling van de Joden door Paulus, en
- a fortiori (= met des te meer reden, te meer nog) de uitspraken van onze zienster omtrent dit punt.

“De Joden”, zegt Paulus, “hebben de Heer Jezus en de profeten gedood; zij hebben ons vervolgd; zij behagen God niet; zij beletten ons aan de heidenen het Evangelie dat hen moet redden, te verkondigen en zo maken zij de maat van hun zonden vol, want Gods gramschap is op hen neergekomen tot het einde.” (I Tess. II, 15-16).

De concilietekst, zoals hij geformuleerd werd, sluit niet uit de schuld van een deel van de toen levende Joden, noch een schuld van de Joden in het algemeen als volk. Hij noemt uitdrukkelijk een schuld van de gezagsdragers en hun aanhangers.

De schuld en daarop volgende straf als volk, waartoe ook de nakomelingen behoren, kunnen wij vergelijken met de straf van het hele mensdom wegens de zonde van het eerste mensenpaar. Alle mensen dragen de gevolgen van hun val en erven hun zonde, vanwaar de naam '**erfzonde**'. Alle mensen dragen er de gevolgen van.

Zo dragen ook nog heden de Joden, die het Jodendom blijven aanhangen, de gevolgen van de zonde hunner vaders. Zij blijven beroofd van de genadeschaten ons door Christus gebracht, beroofd van de nieuwe genademiddelen die Hij aan zijn Kerk toevertrouwde en waarmee men gemakkelijker de zaligheid bereikt, zij blijven buiten de Kerk. Hun straf bestaat evenwel niet hierin dat de zaligheid voor afzonderlijke Joden onmogelijk zou zijn.

Tegen de voorstelling die K. ons hier geeft in haar beschouwing op de zelfverwensing van de Joden is niets in te brengen uit de conciliaire verklaring 'Aetate nostra', nr. 4, 'de joodse godsdienst'.

Deze laatsten echter zijn diegenen, die zich na Jezus' dood bekeerden. Hun getal was zelfs aanzienlijk, want *gedurende al dat afgrijselijk lijden zie ik Jezus en Maria zonder ophouden bidden voor de zaligheid van hun beulen, zonder zich ook maar één ogenblik over die onmenselijke mishandelingen te verbitteren.*

***

Overigens, dat er niets verkeerd in aan te merken is, blijkt uit het volgende: Sinds anderhalve eeuw (vanaf 1833) werden de beschouwingen van A.K. Emmerick keer op keer heruitgegeven, in vele talen overgezet, telkens met de nodige kerkelijke goedkeuring.

Tientallen bisschoppen hebben dus getuigd dat deze visioenen niets bevatten dat indruist tegen de ware leer, zodat alle lezers er zich op kunnen verlaten, ook betreffende het bepaalde punt dat ons hier bezighoudt. Een andere bedenking mag wellicht hieraan worden toegevoegd, zonder de minste antipathie voor de Joden, eerder uit medelijden, waarvan ook Katarina en de H. Paulus vervuld waren (zie Ad Rom. 9, 1-5):

- Reeds in het Oude Testament werden de Joden herhaaldelijk door rampen geteisterd. Uit de profeten is het duidelijk dat dit geschiedde tot straf voor ongetrouweden.
- In het Nieuwe Testament is hun geschiedenis een aaneenschakeling van tragische gebeurtenissen, die zich tot op de dag van heden voortzetten; op 't ogenblik huiveren wij voor wat kan gebeuren en hun misschien in de naaste toekomst te wachten staat. Het is geen vooringenomenheid noch antipathie hun rampen in dezelfde zin als vroeger te interpreteren, steunend op het woord van Paulus 'in finem' tot het einde. Maar hieruit volgt een waarschuwing voor de christenen.

***

Volgens Paulus is alles wat de Joden overkwam een les en een onderricht voor de christenen: **duurt de straf van hen die de Messias verwierpen en kruisigden 'tot het einde', dan zal ook de straf van de christenen die hun geloof verzaakten, hun Verlosser verwierpen, of zelfs in het geloof, grotelijks ontrouw werden en in deze gesteltenis stierven, onherroepelijk zijn en duren in eeuwigheid.**

Ten gerieve van belangstellende lezers houden wij er hier nog aan, te vermelden dat de H. Stoel op 1 december 1974 een uitvoerige toelichting publiceerde op het boven aangehaalde conciliedocument 'Aetate nostra' (nr. 4), in verband met de Joden.

Terwijl Jezus al dat lijden, de boosaardigste, gruwzaamste folteringen, de hoogmoedigste en vernederendste versmadingen, de haat, toorn, woede en bloeddorst van zijn vijanden doorstaat, terwijl Hij de ondank en verloochening van menig volgeling betreurt, wat tezamen een zee van bitterheid voor Hem is, *zie ik Hem tot zijn laatste ademtocht volharden in gebed en liefde voor zijn vijanden, in ononderbroken smeken voor hun bekering.*

Doch tevens zie ik dat deze overmaat van liefde en geduld de woede en razernij van zijn vijanden nog aanvuurt en heviger doet opblaaien, omdat zij met al hun mishandelingen aan zijn zwijgende mond geen woord kunnen ontrukken, dat een schijn van rechtvaardigheid aan hun boosheid zou kunnen geven.

Heden, op de dag waarop zij, vlak vóór het paasfeest, het paaslam slachten, doden zij zonder het te weten, het ware Paaslam.

Wanneer ik gedurende zulke beschouwingen mijn gedachten vestig op de gemoedsbewegingen van het volk en van de rechters en op de heilige zielen van Jezus en Maria, dan wordt mij vaak alles wat met hen gebeurt, getoond in beelden, welke de toenmalige Joden weliswaar niet zagen, maar waarvan zij allen de inhoud of betekenis aanvoelden.

Ik zie dan een ontelbare menigte duivelen in een gedaante overeenkomstig de ondeugd die door deze gestalte voorgesteld wordt, zeer druk in de weer onder het volk⁹¹; ik zie ze her en

---

⁹¹ Een ontelbare menigte duivelen druk in de weer onder het volk. – Naar deze opmerking is verwezen in fasc. 28, nr. 1741.

Hier zou de lezer de verwijzing kunnen verbeteren en verwijzen naar fasc. 30, nr. 1894, voetnoot 91.

Deze luidt als volgt:

Uitlating als deze over duivelen in zinnebeeldige gestalten, gedaanten van dieren en van hun activiteit onder de mensen, vinden wij bij Katarina vele keren, maar wij treffen zulke verschijnselen evenzeer aan in het leven van andere mystieke heiligen.

derwaarts lopen, de gemoederen ophitsen en in verwarring brengen, de mensen dit of dat in het oor fluisteren of in hun mond trekken. Ik zie ze afzonderlijk in groot getal en met geweld uit de mensenmenigte te voorschijn stormen, zich aaneensluiten om met verenigde krachten dezelfde menigte tegen Jezus op te hitsen.

Dan weer zie ik ze sidderen en beven voor Jezus' onverstoorbare liefde en geduld en daarna opnieuw verdwijnen onder het volk. Doch in al hun doen is iets wanhopigs, verwards, zichzelf

---

***

Ter vergelijking.

- "Tijdens de kerkscheuring van 1379, toen het opgehitste volk van Rome het Vatikaan wilde binnendringen om de wettige paus om het leven te brengen, zag de H. Katarina van Siëna de stad Rome vol duivels, die het volk aandreven om hun boosaardig plan ten uitvoer te brengen. Ook braakten zij bedreigingen uit tegen de heilige Katarina zelf, omdat zij hun opzet door haar ijver en vurige gebeden dwarsboomde (Leven, blz. 474).
- Het volgende citaat is ontleend aan een leven van dezelfde heilige, beschreven door Sigrid Undset: "Terwijl zij voor de paus aan het bidden was, zag zij met haar inwendige blik hoe het in de stad vol van duivelen liep, die het volk ophitsten tot vadermoord. Ook haar schreeuwden zij toe: "Vervloekte vrouw, hoe durft gij het aan het tegen ons op te nemen, wij zullen u op de wreedste wijze om het leven brengen."
- De H. Jan Bosco zag regelmatig in dromen de duivels in allerlei gestalten zijn leerlingen bekoren om ze van het goed en de deugd af te houden. Degenen die een duivel op hun schouder zitten hadden, verkeerden in een zeer gevaarlijke toestand.

Onder de heilige mis verstrooiden zij de jongens.

Onder de consecratie lieten zij hen met rust en dan bogen alle jongens eerbiedig het hoofd, behalve enkele, die evenals hun duivels, naar de deur keken. De heilige zag hoe duivelen de jongens de keel dicht hielden om hen te beletten hun zonden in de biecht te belijden.

Zie andere zeer indrukwekkende voorbeelden in "De dromen van Don Bosco", blz. 92, 94, 114, 229, 255.

- Zie nog in 'Bloedgetuigen' het visioen van Perpetua.
- Vele heiligenlevens, b.v. H. Teresia van Avila, Pastoor van Ars, enz. bevatten dezelfde verschijnselen.

vernietigends, iets wat heen en dan weer rukt, iets onzinnigs dat als het ware opbouwt en weer afbreekt.

Boven en rondom Jezus echter, boven Maria en elk van het klein getal der daar aanwezige heiligen zie ik op een soortgelijke wijze vele engelen werkzaam. Ook deze zie ik in verschillende gedaanten en kleding, naar gelang van de opdrachten die zij vervullen. Zo verschijnt mij hun werkzaamheid in een vorm of beeld van **vertroosting, gebed, zalving, spijziging, laven en kleden of in de vorm van andere werken van barmhartigheid.**

1895.

Op gelijke wijze verneem ik dan dikwijls stemmen van troost of bedreiging in de vorm van lichtende, verschillend gekleurde woorden, die uit de mond van zulke verschijningen stralen. Of, brengen zij boodschappen, dan zie ik deze in de vorm van beschreven bladen in hun handen.

Ook zie ik vaak, indien ik het weten moet, hun gemoedsbewegingen, aandoeningen, hartstochten, hun leed en hun liefde, met een woord alles wat zij ondervinden. Ik zie dit dan in verschillend geschakeerde stromen van licht of schaduw of kleur, dwars door hun borst en heel hun lichaam gaan en flitsen, en dit in zeer verschillende vormen, richtingen met afwisselingen van kleur en gedaante, van traagheid of vlugheid. Op het ogenblik van de waarneming begrijp ik de betekenis van alles, doch het is onmogelijk dat alles in woorden juist weer te geven, want ik zie zo eindeloos veel en daarenboven ben ik zo vervuld met smart, droefheid en leed over mijn eigen zonden en die van de gehele wereld en zo verbrijzeld onder het bitter lijden van Jezus, dat ik zelfs niet eens weet hoe ik het weinige wat ik verhaal, nog bijeen kon brengen.

Vele dingen, vooral verschijningen en werkzaamheden van duivelen en engelen, welke andere zielen, die ook het lijden van Jezus in gezichten beschouwd en in hun verhalen ingevlochten hebben, zijn enige stukken van dergelijke, in de geest geziene

beelden, die, volgens de instelling of aanleg van die beschouwende zielen, door de eerste zo, door een tweede anders gezien, onthouden of in het verhaal verwerkt zijn. Vandaar soms schijnbare, onderlinge tegenspraak tussen die verhalen, daar de ene verhaalster dit, een tweede dat vergat of oversloeg, of, wanneer zij hun aandacht meer op een verschillend punt vestigden en dan in hun verhaal meer hier- of daarop de nadruk legden.

Daar iedere boosheid zich op Christus uitgewerkt heeft, daar alle liefde in Hem (met Hem en om Hem) geleden heeft, daar Hij als het Lam van God, al de zonden van de wereld op zich genomen heeft, zijn er in die visioenen door de begenadigde ziel zowel gruweldaden als heilige werken in een onmetelijke hoeveelheid te beschouwen en te verhalen. Wanneer dan de gezichten en beschouwingen van zulke zielen niet tot in alle bijzonderheden overeenstemmen, is dit een gevolg van het feit dat die zielen niet uit kracht van dezelfde of een gelijke genade beschouwd, verstaan en verteld hebben.

***

Dergelijke uitlatingen over de vormen van haar 'schouwen', gaf de lijdende zienster vaak den schrijver ten beste, niet alleen in 't bijzonder gedurende deze passieverhalen, maar ook had zij zich reeds vroeger op gelijke wijze hierover uitgelaten.

Zij verklaarde terzelfdertijd dat zij de meeste elementen van dit soort uit haar visioenen niet vermeldde, daar ze door hun overvloed de duidelijkheid van het verhaal zouden schaden. Doch hieruit blijkt klaar hoe lastig het de zienster moest zijn tussen die menigte van bijkomstige beelden de gang en draad van het gebeuren, de hoofdbestanddelen in het geheugen te bewaren. Wie dan zou haar, die alles zo intens meeleeftde en meevoelde, zodat ze zelfs ziek werd van medelijden, niet gaarne vergeven de een of andere kleine leemte of vergissing in de tijd, die wellicht in haar verhaal insloep in de loop van haar mededelingen?

Jezus wordt tot de kruisdood veroordeeld (Mt. 27, 26; Mk. 15, 15; Lk. 23, 25; Joa. 19, 13-16).

1896.

Pilatus, die niet de waarheid, maar een uitweg zocht, was meer dan ooit besluiteloos. Zijn geweten zei: “Jezus is onschuldig!” Zijn vrouw liet hem weten: “Jezus is heilig!” Zijn bijgeloof fluisterde hem in: “Hij is een tegenstander van uw goden” en zijn lafheid bedreigde hem: “Hij is zelf een god en zal zich wreken!” Angstig en toch gewichtig doende ondervroeg hij Jezus nogmaals en *Jezus openbaarde hem zijn geheimste misdaden, zijn toekomstig ellendig lot en einde, en dat de nu vóór hem staande beschuldigde op de jongste dag zou weerkeren, gezeten op de wolken des hemels om een rechtvaardig vonnis over hem uit te spreken.*

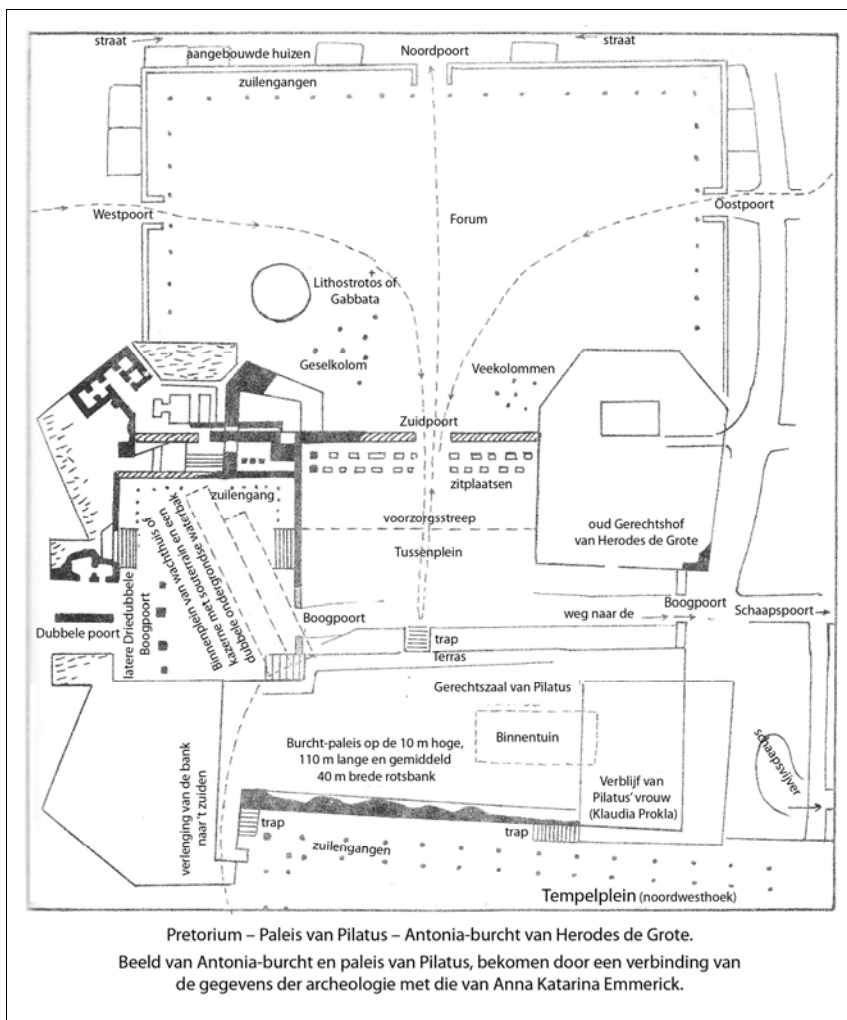
Hierdoor werd tegen het vrijlaten van Jezus een nieuw gewicht gelegd in de valse weegschaal van Pilatus' oordeel en rechtspraak. Hij was verbitterd zichzelf zo door Jezus, dien hij niet kon doorgronden, in de gehele naaktheid van zijn zielelaagheid doorschouwd te zien en een ellendige dood voorspeld te krijgen van iemand die hij zopas had laten geselen en die hij tot de kruisdood kon veroordelen. Hij was vooral woedend omdat die zelfde mond, die men nooit van leugentaal had beschuldigd en die geen enkel woord tot eigen rechtvaardiging had gesproken, zijn rechter op zulk een kritisch moment, in deze uiterste nood vóór zijn rechterstoel durfde dagen op de jongste dag. Dit alles verontwaardigde zijn hoogmoed, doch, daar in die dwaze, wankelmoedige mens geen bepaald gevoel de bovenhand had, liet hij zich dan weer beheersen door de schrik voor 's Heren bedreiging en hij wendde een laatste poging aan om Jezus vrij te laten. Doch op de bedreiging van de Joden hem bij de keizer aan te klagen, indien hij Jezus in vrijheid stelde, overweldigde hem een ander lafhartig gevoel: de vrees voor de aardse keizer zegevierde over zijn vrees die hij heimelijk voelde voor deze koning, wiens rijk niet van deze wereld is.

De lafhartige en onbesliste booswicht dacht bij zichzelf: “Laat ik Hem doden, dan sterft ook met Hem al wat Hij van mij weet en wat Hij mij voorspeld heeft.” Bevreesd voor het dreigen van de Joden hem bij de keizer aan te klagen, voldeed Pilatus aan hun eisen tegen de belofte in, die hij zijn vrouw had gedaan, tegen alle recht en billijkheid, tegen zijn eigen overtuiging en geweten. Uit vrees voor de keizer leverde hij aan de Joden het bloed van Jezus over, en om de stem van zijn geweten te onderdrukken kon hij nog slechts water over zijn handen laten gieten, waarbij hij dan uitriep: “Ik ben onschuldig aan het bloed van deze rechtvaardige, gijzelf zijt er verantwoordelijk voor.”

Neen, Pilatus, GIJ hebt het te verantwoorden: gij noemt Hem rechtvaardig en gij vergiet zijn bloed! Gij zijt de onrechtvaardige en gewetenloze rechter!

Hetzelfde bloed dat Pilatus van zijn handen afspoelen wilde, maar van zijn ziel niet afwissen kon, riepen de bloeddorstige Joden met een zelfvervloeking over zich en hun kinderen af. *Het bloed van Jezus, dat voor ons om barmhartigheid roept*, daagden zij uit om wraak over hen af te roepen: zij schreeuwden: ”Zijn bloed kome op ons en onze kinderen neer!”

Te midden van dit afschrikbarend geroep beval Pilatus alles voor de uitspraak van het vonnis in gereedheid te brengen. Hij liet zich zijn ambtsgewaad brengen en aandoen; een soort kroon werd hem opgezet, waarin een edelsteen of iets anders blonk; een andere mantel werd om zijn schouders gehangen en vóór hem uit een staf gedragen. Hij was omringd door soldaten, voorafgegaan door gerechtsdienaren die iets droegen en gevolgd door griffiers met schrijffrollen en plankjes (onderliggers bij het schrijven). Een bazuinblazer die trompette, ging voorop. Met dit geleide trok Pilatus uit zijn paleis naar het forum. Hier was, tegenover de geselkolom een schoon gemetseld verhoog of gerechtsplaats met zitbanken en op deze tribune moesten de plechtige vonnissen uitgesproken worden om ten volle van kracht te zijn.

Men noemde dit gerechtsverhoog Gabbata. Het was een rond terras waarnaar aan meerdere kanten trappen voerden⁹².

⁹² Verhoog op het forum is door K. reeds genoemd in haar beschrijving van het Pretorium op nr. 1856 en wij hebben er reeds een commentaar op gegeven nr. 1858 (nl. uitweiding over het pretorium van Pilatus). In dat commentaar wezen wij er reeds op dat het redelijker is onder Gabbata zulk

Boven was een zetel voor Pilatus en daarachter een bank voor de andere gerechtsbeambten. Het verhoog was nu omgeven door talrijke soldaten, waarvan een deel op de trappen stonden. Vele Farizeeën hadden zich reeds rechtstreeks van het paleis naar de

---

een verhoog te verstaan, dan een diepe plaats of plein tussen 2 heuvelen. Weliswaar, was dat plein geplaveid met grote tegelstenen van 1 m in het vierkant en 35 cm dik, maar K.'s verhoog is eveneens een geplaveid metselwerk.

Een verhoog zeggen wij, beantwoordt meer aan de betekenis van Gabbata.

Volgens psalm 7, 9 gaat de rechter om een vonnis uit te spreken zitten op een verhoog, in het Hebreeuws 'Mârôm', wat eveneens betekent 'hoogte', zoals 'Gabbata' bij Joannes.

Bij het woord 'Salomon' in D.B. ziet men in beeld de karikatuur van een rechtsgeding. Wij zien daarop een verhoog van ongeveer 1,40 m. Een rechter is er op gezeten tussen 2 assistenten; achter hen staan een rij gewapende mannen en ook enige aan de voet van het verhoog. Dit is dus een Gabbata uit die tijd. De rechterzetel op zo'n verhoog was veelal verdraagbaar, zodat een landvoogd hem ook op een noodverhoog kon laten plaatsen; hij had de vorm van een vouwstoel. In een gerechtszaal stond zo'n zetel achteraan of, indien het vonnis openbaar moest worden uitgesproken voor een volksverzameling, in open lucht.

Het terras was rond, zegt K. Het idee van 'rond' zit ook in het woord Gabbata.

Men leest in Suppl. D.B. bij 't woord Lithostrotos: "De term gabbata is niet duidelijk, maar zeker in verband te brengen met de lange serie van woorden, bestaande uit 2 letters:

- Q (G, K) enerzijds, en
- B (P) anderzijds.

Deze woorden bevatten het begrip van 'rond' en 'hoog'.

***

Pilatus nam plaats op een zetel, de beambten op een bank er achter. Het volgende citaat is hiervan een bevestiging: "In Rome hielden de rechters zitting of Comitium, gezeten op de 'sella curulis' of met ivoor ingelegde zetel; de lagere rechters zaten op 'subsella'. (Sub schijnt er op te wijzen dat deze zetels lager geplaatst waren).

In de provinciën volgden de landvoogden dit gebruik en hielden dan ook zitting op een sella curulis. De terechtzittingen werden gehouden met open deuren." (Uit: het proces van Jezus Christus door Powell).

tempel begeven. Alleen Annas en Kaïfas en ongeveer achtentwintig anderen⁹³ gingen aanstonds naar het tribunaal op het forum, zodra Pilatus zijn ambtsgewaad begon aan te trekken. De 2 moordenaars waren reeds op deze plaats van het forum gebracht, aanstonds na afloop van het Ecce-homo-tafereel. Men bedekte de zitplaats van Pilatus met een rood kleed en men legde er nog een blauw kussen boven op, dat geel geboord was.

1898.

Nu werd Jezus, zoals Hij was na de doornenkroning, d.i. in zijn rode spotmantel, met de kroon op het hoofd en met de handen geboeid, door de beulen en escorterende soldaten tussen het honende en spottende volk naar het rechtsverhoog gebracht en daar tussen de 2 moordenaars geplaatst.

Nadat Pilatus op zijn rechterstoel plaats had genomen, zegde hij nogmaals met luide stem tot de vijanden van Jezus: “Daar is nu uw koning!”

Doch zij antwoordden: “Weg met deze! aan het kruis met Hem!”

Pilatus sprak verder: “Moet ik dan uw koning kruisigen?”

En de hogepriesters riepen: “Wij hebben geen koning buiten de keizer!”

Pilatus sprak nu geen woord meer ten gunste van Jezus of tot Hem, doch begon met de uitspraak van de veroordeling. De beide moordenaars waren vroeger reeds tot de kruisdood veroordeeld, doch op verzoek van de hogepriesters was hun executie uitgesteld, omdat zij hoopten Jezus een nog grievender smaad aan te doen, door Hem met 2 verachte booswichten te laten kruisigen. De kruisen van de moordenaars lagen reeds naast hen. Hulpbeulen van de kruisigers hadden ze aangesleept; het kruis

---

⁹³ Mogelijk dezelfde 28 klein-raadsleden, vermeld in fasc. 29, nr. 1825.

van Onze Heer was daar nog niet, waarschijnlijk omdat zijn doodvonnis nog niet was uitgesproken.

De H. Maagd die zich na de openbare vertoning van Jezus door Pilatus en het moordgeschreeuw van de Joden verwijderd had, kwam nu terug en zij baande zich met meerdere vrouwen die haar omgaven, een doorgang tussen de menigte om aanwezig te zijn bij het doodvonnis van haar Zoon en God.

Jezus stond vóór Pilatus terecht aan de voet van de trap. Hij was door gerechtsdienaren omgeven, terwijl zijn vijanden toornige, verachtende en zelfvoldane blikken op Hem wierpen. Met bazuingeschal werd stilte geboden en nu sprak Pilatus met laffe en geveinsde verontwaardiging het doodvonnis tegen de Heiland uit.

Ik was geheel terneergedrukt en vernietigd bij het zien van zoveel laagheid, valsheid, dubbelhartigheid bij die opgeblazen, gewichtigdoende ellendeling, bij het zien van de triomfvreugde bij de hogepriesters na hun rusteloze, nu met succes bekroonde inspanningen, van de diepe droefheid en zielenood bij de arme Heiland, van de onuitsprekelijke angst en smarten bij zijn heilige Moeder en haar vriendinnen, van het grimmig loeren der Joden op hun prooi, van de koele, trotse houding der omringende soldaten en van de walgelijke duivelsgestalten onder de menigte.

Ach! ik voelde dat ikzelf daar had moeten staan, waar nu Jezus, mijn liefste Bruidegom stond; dan zou het vonnis rechtvaardig zijn geweest.

1899.

Ik was zo lijdend en verscheurd, dat ik mij het verloop niet meer nauwkeurig kan herinneren, doch ik zal ten naaste bij (= ongeveer) vertellen wat er gebeurde.

Pilatus hield eerst een hoogdravende inleiding, waarin hij keizer Tiberius ronkende titels toezwaaide. Vervolgens noemde hij de aanklachten op tegen Jezus, die als volksverleider, oproermaker,

onruststoker en schender der joodse Wet schuldig bevonden was, doordat Hij zich Zoon van God en koning van de Joden liet noemen; daarom was Hij door de hogepriesters ter dood veroordeeld en werd zijn kruisiging door het volk eenparig geëist. **Doch, toen hij daar nog aan toevoegde dat hij de veroordeling door de hogepriesters rechtvaardig bevonden had, hij die in de laatste uren Jezus herhaaldelijk onschuldig verklaard had, dan verging mij horen en zien van verontwaardiging tegen die valse, eerloze, onrechtvaardige rechter.**

Hij besloot dan zijn rede met de woorden: “Derhalve veroordeel ik Jezus van Nazareth, koning van de Joden, om aan het kruis genageld te worden.” En hierop gaf hij de beulen het bevel het kruis te halen.

Ik herinner mij ook nog, doch niet met volle zekerheid, dat hij onder deze laatste woorden een lange stok, die van binnen een fijne mergholte had, brak en vóór Jezus' voeten neerwierp⁹⁴.

Bij deze woorden zonk de bedroefde Moeder van Jezus bewusteloos op de grond neer als ging ze sterven. (Maria lijdt alles met Jezus mee). Nu viel er niet meer aan te twijfelen: de verschrikkelijke, smartvolle en smadelijke dood van haar alheilige

---

⁹⁴ Brak een stok. – Wij lezen bij het woord 'Bâton', in Larousse: "Het breken van een stok speelt een rol in het Frankische en Germaans recht. In zekere landen van Duitsland (Baden, Wurtemberg) is dit een teken gebleven dat het vonnis definitief en onherroepelijk is."

Dit gebruik om in die omstandigheden een stok te breken zal uit het oosten of zuiden naar onze landen overgewaaid zijn, want symbolen zijn aldaar meer gebruikelijk dan in het Westen.

In het boek van Dubois "Onze Heer Jezus Christus en het H. Land", blz. 266 lezen wij: "Pilatus stelt Barabbas in vrijheid, en zijn stok boven Jezus aan stukken brekend ten teken van schuld, veroordeelt hij de Zaligmaker."

Rafaël heeft dit gebaar vereeuwigd op zijn schilderij 'Verloving van de H. Maagd' door de jongen die een stok breekt op zijn knie, omdat zijn hoop de H. Maagd tot bruid te krijgen, bedrogen uitkwam.

Zoon en Verlosser stond vast. Haar heilige gezellinnen met Joannes brachten haar weg, opdat de verblinde mensen, die haar omringden, geen nieuwe zonde zouden bedrijven door te spotten met de droefheid van Jezus' Moeder.

Maria's moederliefde echter liet haar geen rust. Zodra zij bijgekomen was, wilde zij de lijdensweg van haar Jezus bewandelen. Haar vriendinnen moesten haar nogmaals **van de ene plaats naar de andere begeleiden, want haar ijver voor de geheimnisvolle verering van Jezus' lijden om het mee te beleven, zette haar aan om overal, waar de uit haar geboren Verlosser der wereld zo vreselijk voor de zonden van de mensen, zijn broeders, geleden had, eveneens het offer van haar tranen te plengen.**

En zo nam Maria, de Moeder van de Heer, alle plaatsen die door het lijden van haar Zoon geheiligd waren, in bezit⁹⁵, door ze vooraf in te wijden met het offer van haar tranen, als een begin van de verering, welke de Kerk, ons aller Moeder, in de toekomst zou voortzetten.

Zo had ook Jakob de steen, waarbij hem de belofte was gedaan, opgericht en hem door een zalving met olie, aan God en de dienst van God toegewijd.

1900.

Gezeten op zijn rechterstoel stelde Pilatus nu het vonnis ook nog op schrift en de griffiers die achter hem stonden, maakten er meer dan 3 kopijen van. Er werden ook boden uitgestuurd, want bepaalde dingen moesten door anderen ondertekend worden. Ik weet echter niet of deze laatste schriften iets met de veroordeling te maken hadden, dan wel of ze andere verordeningen bevatten. Sommige van die stukken werden nochtans door boden ook naar verre plaatsen gezonden. Pilatus schreef o.m. een vonnis dat wel

---

⁹⁵ Maria nam de H. Plaatsen in bezit. Te vergelijken met nr. 1864, alsook voetnoot 64.

op heel bijzondere wijze zijn dubbelhartigheid bewees, daar het volkomen anders luidde dan het vonnis dat hij mondeling voor het volk had uitgesproken (zie nr. 1899). Ik zag het hem schrijven in erg pijnlijke gemoedsverwarring tegen wil en dank, als bestuurd een (goede) engel zijn hand.

Naar mijn vage herinnering was de zin van dit schrijven ongeveer als volgt: “Gedwongen door de hogepriesters en het Sanhedrin en door dreigende opstand vanwege een ontelbare menigte mensen, die allen Jezus van Nazareth beschuldigden van volksopruierij, godslastering, wetsovertreding, waarvoor zij de doodstraf eisten, heb ik Hem ter dood veroordeeld, samen met 2 andere reeds veroordeelde booswichten. Hoewel zijn schuld mij niet bewezen scheen, doch om door hen niet bij de keizer aangeklaagd te worden als een willekeurig, partijdig rechter, die opstanden uitlokt, ben ik geweken voor hun eisen en heb ik Hem als een misdadiger, schuldig aan overtreding van hun wetten, ter kruisiging overgeleverd. De terechtstelling van de 2 andere boosdoeners was door hun toedoen uitgesteld, daar zij wilden dat Jezus met hen terechtgesteld zou worden.” Dus schreef die ellendeling hier iets geheel anders (dan hij mondeling in de veroordeling gezegd had, zonder twijfel onder de dwang van een hogere macht die zijn hand bestuurd).

Hij schreef daarna ook nog het opschrift of de titel voor het kruis in 3 regels met vernis (*Firnis*) op een donkerbruin plankje. Het verontschuldigend vonnis liet Pilatus meermalen overschrijven en naar verschillende plaatsen verzenden.

De hogepriesters vingen bij het verhoog nog een woordentwist met Pilatus aan, want de formulering van de reden der veroordeling stond hun volstrekt niet aan, vooral wegens de vermelding dat zij het uitstel van de straf der beide moordenaars begeerd hadden om samen met hen Jezus te straffen. En dan twistten zij met hem ook nog over het opschrift van het kruis: er mocht niet staan: “Koning van de Joden”, maar: “Hij gaf zich uit voor een koning van de Joden”. Dit maakte Pilatus erg

ongeduldig. Vol minachting voor hen en gans toornig snauwde hij: “Wat ik geschreven heb, blijft geschreven”⁹⁶.

---

⁹⁶ Tekst op het bordje. – Hij bestond uit enkele woorden en wel in 3 talen op 3 regels, één voor elke taal.

In de Evangeliën is de tekst niet letterlijk weergegeven, doch naar de zin, behalve door Joannes die de woorden juist weergeeft.

Deze luiden: ‘Jezus Nazarenus, rex Judaeorum’ = ‘Jezus van Nazareth, koning van de Joden’.

De lezer heeft reeds kennis genomen op de frontpagina van het voornaamste commentaar dat bij dat plankje te pas komt (zie hierna).

Het volgende kan er nog aan toegevoegd worden:

het was de gewoonte bij de Romeinen boven het hoofd van de terechtgestelde de reden van zijn veroordeling aan te brengen.

Op weg naar de strafplaats droeg een beulsjongen in de hand, zichtbaar voor de veroordeelde, of droeg deze zelf aan de hals het bordje met het opschrift. Te Lyon b.v. droeg een martelaar het opschrift: ‘Attalus, een christen’. Zo’n jongen zal ook figureren in de stoet van Jezus.

***

De Farizeeën twistten ook over de titel.

Joa. 19, 21 vermeldt dit gemor tegen de titel veel later, nl. als het kruis reeds is opgericht en Jezus wegens deze titel door de toeschouwers bespot wordt. Dit verzoek van de Farizeeën om een ander opschrift staat bij Joannes niet op zijn plaats.

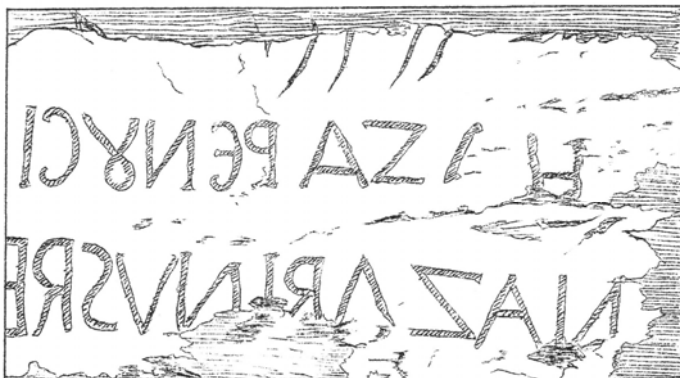
Dit is ook de mening van de geleerde Lesêtre in D.B. bij het woord Titre, k. 2254. Welke zin had het nog te reclameren, wanneer Jezus reeds aan het kruis hing.

***

Wij miskennen hier het Evangelie niet, want het is zeker en algemeen aanvaard dat in de Evangeliën niet alles in de chronologische volgorde verhaald wordt.

Katarina die alles als in de werkelijkheid beschouwde, ziet dit morren van de Farizeeën plaats hebben, aanstonds nadat zij het gelezen hadden; hun morren heeft nog kans op een goed gevolg, een wijziging is nog mogelijk, want Jezus heeft het kruis nog niet opgenomen.

Later zullen zij hun gemor en verzoek nog eens herhalen, nl. eer Jezus aan het kruis genageld wordt. Ook op dit ogenblik is een verandering van titel nog uitvoerbaar.

Wat overblijft van het plankje met de kruistitel.

Pilatus had ook een opschrift doen schrijven en aan het kruis laten hechten.

Er stond op geschreven: 'Jezus van Nazareth, de Koning der Joden'.

Vele Joden lazen dit opschrift, want de plaats waar Jezus gekruisigd was, lag dicht bij de stad en het was geschreven in het Hebreeuws, Grieks en Latijn.

De opperpriesters der Joden zeiden dus tot Pilatus: Schrijf niet: "de koning van de Joden", maar:

"Hij heeft gezegd: Ik ben de koning van de Joden", doch Pilatus antwoordde: "Wat ik geschreven heb, blijft geschreven".

Het plankje is niet meer gaaf, maar rondom vermolmd en afgebrokkeld.

In het jaar 1492 waren nog slechts de laatste twee letters,

nl. 'u' en 'm' van het woord Judeorum verdwenen.

In 1564 waren reeds het eerste en laatste woord Jezus en Judeorum vergaan.

Bleven nog 'Nazarenus' en 'Rex'.

In 1900 was ook de 'x' en een deel van de 'e' van 'Rex' verdwenen.

Het plankje mat toen 23 cm bij 13 cm, terwijl het oorspronkelijk 60 cm bij 20 cm zal gemeten hebben.

Aan de bovenkant is het plankje reeds zo ver vernietigd, dat alleen nog 6 neerdalende trekken van de hebreeuwse letters overblijven. De letters waren slechts 3 cm hoog, zodat ze maar van op een kleine afstand gelezen konden worden.

Toch lazen vele Joden het opschrift, zegt Joannes, waaruit volgt dat velen Jezus ook van dichtbij kwamen bekijken. Het plankje is tamelijk dun. Het schrift loopt in de 3 talen **van rechts naar links**, waarschijnlijk voor de éénvormigheid. Reeds lang hadden de Romeinen en Grieken de tegenovergestelde richting aangenomen.

Joannes is de leerling die alles gezien heeft en daar getuigenis van geeft en hij en wij weten dat zijn getuigenis waar is.

Nu vooral voelden de Farizeeën de titel aan als smadelijk, want de Romeinen spotten hier met de titel. Hier hebben wij dus weer een van de zeer vele gevallen waarin de verhalen van K.E. de evangeliëverhalen treffend ophelderden.

***

Het kruis kreeg nu die betekenisvolle vorm. Immers, het kruis was oorspronkelijk een galg op paal waaraan een veroordeelde gebonden werd om geseld of opgehangen te worden. In het Hebreeuws heette het 'etz', d.i. 'hout', welke term door de H. Hiëronymus herhaaldelijk door 'crux', 'kruis' vertaald wordt.

Ook verlangden zij dat het kruis van Christus niet hoger boven het hoofd zou uitsteken dan dat van de beide moordenaars.

Nochtans moest het hoger worden, omdat het door mislukkingen in het vervaardigen, bij het hoofd te kort geworden was om er de door Pilatus geschreven titel op te plaatsen, indien men wilde dat deze titel boven het hoofd zichtbaar was. Zij protesteerden tegen die verhoging, omdat de kruistitel hun dwars zat, daar hij smadelijk voor hen was. Daarom wilden zij die korter vorm van het kruis handhaven, om de titel weg te kunnen laten. Doch Pilatus hield voet hij stuk en beval dat men het kruis zou verhogen door een verlengstuk met een tap aan de kruisstam vast te hechten; aan dit verhoogstuk moest het titelbordje bevestigd worden.

Zodoende kreeg door allerhande toevalligheden het kruis nu die betekenisvolle gedaante, waarin ik het altijd gezien heb, namelijk zo, dat de 2 armen als 2 takken uit de stam van een boom, schuin opwaarts liepen in de vorm van de hoofdletter Y, waarvan de onderste, verticale trek hoger opwaarts zou lopen tussen de 2 armen tot gelijke hoogte.

De beide armen waren dunner dan de stam en elk van beide werd er afzonderlijk ingeschoven en deze inschuiving werd aan elke zijde verstevigd met een wig of spie, die er onderaan ingeslagen werd. Daar nu de middenstam door mislukte arbeid te kort was geworden boven het hoofd om het opschrift van Pilatus zo te dragen dat het zichtbaar was, moest er hier een verlengstuk op die stam aangebracht worden.

Op de plaats van de voeten werd een blokje bevestigd om er op te staan.

1901.

Terwijl Pilatus het onrechtvaardig vonnis uitsprak, zag ik dat Klaudia Prokla, zijn vrouw⁹⁷, hem het onderpand terugzond en

---

⁹⁷ Klaudia Prokla. – Wat Matteüs 27, 19 er over zegt is het enige wat wij met historische zekerheid er over weten: “Terwijl Pilatus daar op de rechterstoel

zich van Hem gescheiden verklaarde. Ik zag ook hoe zij reeds die zelfde avond uit het paleis wegluchtte naar de vrienden van Jezus en een schuilplaats kreeg in een overwelfde kelder van het huis van Lazarus te Jeruzalem. In verband met het eerloos doods vonnis door Pilatus uitgesproken en het scheiden van zijn vrouw van hem, zag ik ook hoe een vriend van Christus 2 regelen in een groene steen aan de achterzijde van Gabbata inkraste. Ik herinner me dat in deze 2 regelen de woorden ‘judex injustus’ en de naam van Pilatus’ vrouw voorkwamen. Ik weet echter niet meer juist of dit laatste vandaag is gebeurd of enige tijd later; ik weet nog slechts dat daar op die plaats van het forum een dichte troep mannen stond en dat deze met elkander praatten, terwijl die man, door hen gedekt en zonder door anderen gezien te worden, die regelen in de steen kraste. Deze steen is nu onbekend, doch ik heb gezien dat hij zich nog te Jeruzalem bevindt in de fundamente van een huis of een kerk, ter plaats waar Gabbata toen was⁹⁸. Als christin zocht Klaudia Prokla later de apostel Paulus op en werd bijzonder bevriend met hem.

---

zat, liet zijn vrouw hem zeggen: Vergrijp u niet aan deze RECHTVAARDIGE, want ik heb heden in een droom veel om Hem geleden.

Zij vraagt om de vrijspraak van Jezus, die zij een rechtvaardige noemt.

De heilige vaders en de meeste exegeten zijn het eens om aan te nemen dat haar dromen bovennatuurlijk waren, dus van de hemel kwamen.

Volgens een traditie, die ten minste tot Origenes, 2^e eeuw, teruggaat, heeft zij naderhand het christelijk geloof omhelsd. De Grieken vieren zelfs haar feest op 27 oktober.

⁹⁸ Steen, verwerkt in een huis of kerk op de plaats waar toen Gabbata was.

In Guide de Terre sainte, van Meistermann, blz. 221, is er sprake van een huis, waar een onbepaalde godsdienstige herinnering aan vast is, ten noordwesten van de Herodeskerk. Meistermann geeft geen nauwkeurige lokalisering, maar de richting brengt op het terrein van het door K.E. vermelde forum, dus ten noorden van het huidige Sionsklooster.

Zou dit huis met die steen iets te maken hebben? Een louter vraag.

Als het doodvonnis uitgesproken was en het schrijven begon, alsook het twisten en zaniken van de hogepriesters met Pilatus, werd Jezus prijsgegeven aan de willekeur van de beulen.

Vroeger hadden zij uit ontzag voor het gerecht (dat een nog niet veroordeelde beschermt), nog een zekere maat in hun boosheid gehouden, maar nu was Hij een prooi in de handen van die verschrikkelijke mensen.

Zijn klederen, waarvan men Hem vóór zijn bespottung bij Kaïfas had beroofd, werden weer te voorschijn gebracht. Men had ze in bewaring gehouden en ik geloof dat sommige medelijdende mensen ze gereinigd hadden, want ze zagen er netter uit. Ik geloof overigens dat het bij de Romeinen het gebruik was de ter dood veroordeelden aldus (in hun kleren, als ze er hadden) naar de strafplaats te brengen.

Nu werd Jezus andermaal door de schandelijke boeven geheel ontkleed; zij maakten zijn handen los om Hem zijn klederen aan te kunnen doen. Zij rukten de rode, wollen spotmantel van zijn doorwond lichaam, zodat daardoor menige wond opnieuw geopend werd. Hijzelf omgordde zich nu bevend met zijn lendendoek en daarna wierpen zij Hem zijn wollen schouderkleed om de hals.

Daar evenwel zijn hoofd met de brede doornenkroon niet door de halsopening kon van zijn naadloos, bruin kleed, die zijn Moeder voor Hem gemaakt had, rukten zij de kroon van zijn hoofd, waarvan alle wonden met onbeschrijfelijke pijn opnieuw begonnen te bloeden. Als zij Hem nu het naadloze kleed over zijn hoofd om het gewonde lichaam geworpen hadden, deden zij Hem nog zijn wijd wit wollen bovenkleed (tuniek) aandoen; zij wonden nog om zijn middel zijn brede gordel en hingen Hem ten laatste zijn mantel om. Dan eindelijk bonden zij Hem nog de gordelboei om, die voorzien was van ijzeren punten en van 4 touwen, waaraan zij Hem voortleidden; zij gingen hierbij verschrikkelijk ruw te werk en hielden niet op Hem te stoten en te slaan.

1902.

De beide moordenaars stonden met geboeide handen aan weerskanten van Jezus en hadden, evenals Hij toen Hij voor het gerecht stond, een ketting om de hals. Hun gehele kleding bestond uit een lendendoek en een wambuis of schouderkleed (scapulier) van grove stof. Dit had geen mouwen en was aan de zijden open. Op het hoofd hadden zij een van stro gedraaide muts die rondom een bolle rand of wrong had en daardoor geleek op de valhoed van een kind (die rondom een opgevulde band heeft om bij een val het hoofd te beschermen). Zij waren van een vetsmerige bruinachtige kleur en met builen en kneuzingen van hun vroegere geseling bedekt.

Degene die zich zou bekeren, was nu reeds ernstig, stil en in zichzelf gekeerd; de andere daarentegen was verbitterd en driest. Met de beulen vervloekte en bespote hij Jezus, *die hen allebei bezag met een blik van liefde en verlangen naar hun zaligheid en die ook voor hen al zijn lijden verduurde en aan God opdroeg.*

De gerechtsdienaren waren intussen in de weer om de nodige werktuigen voor de kruisiging bijeen te brengen. Allen maakten zich gereed *voor die allertreurigste en gruwelijkste optocht, waarin de minnende en lijdende Heiland de zondenlast van ons, ondankbaren, wegdragen wilde naar de plaats waar Hij ze wilde verdelgen door zijn bloed, dat Hij zou plengen uit de kelk van zijn heilig lichaam, uit de wonden, waarmee ellendige, verworpen mensen Hem hadden doorboord.*

Eindelijk waren Annas en Kaïfas onder veel getwist en gezanik met Pilatus klaargekomen. De hogepriesters ontvingen een paar lange, smalle stroken papier of perkamentrollen met afschriften en zij spoedden zich nu naar de tempel; er was haast bij, indien zij nog op tijd wilden komen.

Hier scheurden de hogepriesters zich af van het ware Paaslam; zij ijlden naar de stenen tempel om het zinnebeeldig lam te slachten en te nuttigen en lieten de vervulling, het ware Paaslam, het goddelijk Lam, door eerloze beulen sleuren naar het altaar van het kruis. Hier splitsten de wegen, waarvan de ene naar het omhulde, voorafbeeldende, de andere naar het onthulde, vervullende offer voerde. Het reine, verzoenende Paaslam Gods, dat zij uiterlijk met de onreinheden, die hun afschuwelijke, goddeloze wreedheid hun ingaf, hadden belasterd en getracht te bezwadden, lieten zij over aan vuile, wrede beulen en ijlden zelf naar de stenen tempel om daar gereinigde, gewassen en gezegende lammeren op te dragen.

Angstvallig waren zij op hun hoede geweest tegen alle uiterlijke verontreiniging, terwijl de inwendige gruwel van hun gramschap, verachting, haat en nijd en boosaardigheid, waarvan hun ziel kokend heet overstroomde, hen tot in het diepste van hun wezen had bezoedeld.

Met hun ‘zijn bloed kome over ons en onze kinderen’ hadden zij de ceremonie voltrokken, waarin de offeraar zijn handen uitstrekt over de kop van het slachtoffer. Ja, hier splitsten de 2 wegen naar **het altaar van de wet** en naar **dat van de genade**.

Pilatus echter, de trotse, besluiteloze heiden die voor God sidderde en valse goden diende, die flirtte met de wereld en een slaaf was van de dood, de landvoogd, wiens tijdelijke heerschappij op de schandelijkste eeuwige verdoemenis moest uitlopen, keerde met zijn medewerkers, met zijn lijfwacht die hen omgaf, en met aan het hoofd van de stoet de trompetblazer, tussen die 2 wegen door, naar zijn paleis terug.

Volgens onze manier van rekenen werd het goddeloze vonnis om 10 uur in de voormiddag uitgesproken.

***

Schuldbekentenis aan de lijdende Jezus (oud gedicht, even gewijzigd)

Het zijn de Joden niet, Heer Jezus, die U kruisten,
noch die met haat en smaad U sleurden vóór 't gericht,
noch die U met verachting spuwden in 't gezicht,
noch die bedekten U met builen, striemen, puisten,
U heen en weer stieten met hun harde vuisten,
gedoornenkroond U hebben en de rietstok opgelicht
en dan U zwaar belaadden met het kruisgewicht!
Neen, Heer, dit deden niet de joodse onbesuisden!

Maar IK, o Heer, ik ben't, die U dit heb gedaan,
ik ben de kruisboom die U zo wreed heb overlaan,
de boei die U zo knellend heeft gebonden;
de knots, de stok, de gesel die U vreeslijk sloeg,
de doornenkroon die uw gewonde schedel droeg.
Daarvan zijn d'oorzaak: mijn en aller mensen zonden!

Emmanuel – Het smartvol lijden van onze Heer en Zaligmaker Jezus Christus

Jezus draagt zijn kruis naar Golgota (Joa. 19, 17).

1903.

Toen Pilatus zijn rechterstoel op het verhoog verliet, volgde hem een gedeelte der soldaten en stelde zich vóór zijn paleis op, in gereedheid voor de tocht; slechts een kleine groep bleef bij de veroordeelden.

Achtentwintig gewapende Farizeeën, onder wie de 6 verwoede vijanden van Jezus (de beambten), die bij de gevangenneming van Jezus in de Olijfhof geweest waren, kwamen te paard op het forum gereden om de stoet te vergezellen. De beulen brachten Jezus midden op het forum. Verscheidene slaven kwamen door de westelijke forumpoort met de kruisbalken van Jezus en lieten de last vóór zijn voeten kletsend op de grond neervallen. De 2 dunner zijbalken die in de middenstam gevoegd moesten worden, waren met touwen aan deze lange, brede en zware stambalk vastgebonden. De wiggen, het voetblokje en het achteraf vervaardigde verlengstuk voor de titel werden met allerlei andere benodigheden door meerdere beulsknechten gedragen.

Als het kruis daar op de grond vóór Jezus neerlag, wierp Hij zich daarnaast op de knieën, omhelsde het met de armen en kuste het driemaal, terwijl Hij zacht en stil tot zijn hemelse Vader een dankgebed richtte voor de Verlossing van het mensdom, die nu voltrokken ging worden.

Evenals de priesters bij de heidenen een nieuw gebouwd altaar omhelzen, zo omarmde de Heer hier zijn kruis, het eeuwig altaar van zijn bloedig, verzoening bewerkend offer.

De beulen rukten Jezus in rechtop knielende houding en Hij moest met de grootste inspanning en met karige hulp, die Hem onder mishandeling geboden werd, de zware kruisbalk op zijn rechterschouder nemen en met zijn rechterarm omvatten.

Ik zag onzichtbare engelen Hem daarbij helpen, anders zou Hij dat gewicht onmogelijk op zijn schouders gekregen hebben. Nu lag Hij daar geknield, gebogen onder zijn last.

1904.

Terwijl Jezus bad, legden andere kruisigers de 2 moordenaars de kruis-dwarsbalken, die van de stam gescheiden waren, dwars op hun nek en bonden hun omhoog geheven handen daar op vast. Deze dwarsbalken waren niet geheel recht, maar een weinig gebogen en werden pas bij de kruisiging vastgehecht aan het bovineinde van de kruisstammen die hun met de overige gereedschappen door slaven nagedragen werden.

Nu hief de bazuinblazer der ruitery van Pilatus een geschal aan en een van de bereden Farizeeën naderde tot Jezus die daar nog met zijn last geknield lag en riep: “Het is uit met uw schijnheilige woorden”.

“Maakt dat we spoedig van Hem af zijn! Voorwaarts! vooruit!”
Met geweld rukten zij Jezus rechtop en nu woog op zijn schouders de hele last van het zware kruis, *dat wij, volgens zijn heilige woorden achter Hem moeten dragen.*
Hierop stelde zich in beweging de stoet van de Koning der Joden, zo misprezen op aarde, maar zo glorievol in de hemel.

Men had 2 koorden aan het achtereinde van het kruishout gebonden en 2 gerechtsdienaren hieven het daarmee van de grond op, zodat het hing en niet over de grond sleepte. Vier andere beulen, op een groter afstand rond Jezus, hielden de koorden vast van zijn gordelboei, die weer om zijn middel gelegd was. Zijn mantel was samengepakt en zo om zijn bovenlijf gebonden. Met de bij elkaar gebonden kruisbalken op de schouders herinnerde de

Zaligmaker mij levendig aan Isaäk, die het brandhout voor het offer van zichzelf op de berg droeg.

De bazuin van Pilatus gaf nu het teken voor het vertrek van de stoet, daar hijzelf aan het hoofd van een afdeling soldaten wilde oprukken om mogelijke onlusten in de stad te voorkomen. Hij was in wapenrusting en reed te paard en was omgeven door officieren en een troep ruiters; hierop volgde een afdeling van ongeveer 300 man te voet, allemaal afkomstig uit het gebied tussen Italië en Zwitserland (cfr. fasc. 30, nr. 1868, voetnoot 66; bedoeld is: Gallia Cisalpina).

1905.

Aan het hoofd van de kruisigingsstoet (te onderscheiden van de stoet van Pilatus) ging een bazuinblazer, die op alle straathoeken op zijn bazuin blies en het vonnis afkondigde⁹⁹.

Enige stappen achter hem kwam een troep jeugdige boeven en ander gespuis met de dranken, touwen, spijkers en wiggen en ook korven, waarin zich allerhande werktuigen bevonden. Sterker kerels droegen staken, ladders en de middenstammen van de kruisen der 2 moordenaars. De ladders bestonden slechts uit één lange staak, waar de sporten dwars door gestoken waren. Hierop volgden enige Farizeeën te paard en dan een jongen met op zijn borst de kruistitel die Pilatus had geschreven (cfr. fasc. 30, nr. 1900, voetnoot 96). Bovendien droeg deze knaap op een stok, die hij op de schouders hield, de doornenkroon, daar men het aanvankelijk onmogelijk had geacht Hem de doornenkroon gedurende de kruisweg op het hoofd te laten. Dit was geen al te boze jongen.

---

⁹⁹ Bazuinblazer, die het vonnis afkondigde. – Ook Brigitta en Maria van Agreda vermelden hem.

De laatste zegt: “De heraut die het vonnis moest uitroepen, opende de stoet en nu zette zich de woelige volksmenigte met de gerechtsdienaars en soldaten in beweging ” (Blz. 336 in een beknopte uitgave van haar werken.

Nu volgde Onze Heer en Verlosser, gebogen en zwankend onder de zware last van het kruishout. Door de wrede geseling geheel verscheurd, gepijnigd en afgemat, zonder gegeten, gedronken of geslapen te hebben sedert het laatste avondmaal van gisteravond, en sedert zijn gevangenneming voortdurend dodelijk mishandeld, door bloedverlies, folterende wonden, koorts, dorst, naamloze zielesmart en angsten ten dode toe uitgeput, kon Hij op zijn naakte, gekneusde voeten slechts met de grootste moeite, langzaam en doorzakkend vooruitkomen. Met zijn rechterarm omvatte Hij de zware kruislast op zijn rechterschouder, terwijl Hij met zijn linkerhand zijn lang kleed, dat zijn onzekere schreden belemmerde, dikwijls moeizaam zocht op te nemen. Op een afstand hielden de 4 beulen het einde van de koorden vast, die aan zijn gordelboei bevestigd waren. De 2 die vooruitgingen trokken Hem voorwaarts, terwijl degenen die achter Hem kwamen, Hem ruw vooruitdreven¹⁰⁰.

Zo was zijn gang geheel onvast en telkens opnieuw verhinderden de rukkende touwen Hem zijn kleed voor zijn schreden op te nemen. Zijn handen waren gewond en gezwollen van de touwen, waarmee ze tevoren zo knellend geboeid waren geweest. Zijn gelaat was bebloed, vol builen en gezwollen plekken; zijn hoofdhaar en zijn baard waren

---

¹⁰⁰ De voorste trokken, de achterste stieten. – Maria van Agreda: “De gerechtsdienaren leidden Jezus voorwaarts met ongelooflijke wreedheid en onbeschaamdheid. De enen trokken Hem bij de koorden voorwaarts om Hem zijn schreden te doen verhaasten, de andere trokken naar achteren om Hem te weerhouden en te plagen. Hun gewelddaden, samen met de last van het kruis, maakten dat Hij dikwijls heen en weer waggelde en ten gronde viel.

Daar Hij bovendien tegen de stenen aanstiet, ontstonden bij iedere val nieuwe wonde, in ‘t bijzonder aan de knieën.

Ook aan de schouder veroorzaakte de kruislast een nieuwe wonder. (Deze wordt verder ook door K. vermeld, waarbij wij dan een opmerking plaatsen).

En daar Hij heen en weer waggelde, stiet nu zijn kruis tegen zijn hoofd, dan weer het hoofd tegen het kruis en zo drongen de doornen steeds dieper.” (Dit laatste natuurlijk nadat men Hem de doornenkroon weer opgezet had).

verward en samengeplakt van het bloed; de last van zijn kruis en zijn boeien drukten zijn zware, witwollen kleding tegen zijn gewond lichaam en de wol plakte vast op vele plaatsen, waar de wonden opnieuw opengereten waren.

Rondom Hem was er niets dan bespottung en wreedheid. Hij was onuitsprekelijk ellendig, doch niettegenstaande al dat ziels- en lichaamslijden *bemінде* *Hij zijn vijanden; zijn mond bad, zijn blik smeekte, vergaf en getuigde van zijn lijden.* De 2 beulen achter Hem, die het uiteinde van de kruisbalk met de daaraan bevestigde koorden opgeheven hielden, vermeerderden nog de last doordat zij de koorden nu eens gespannen, dan weer los neergelaten hielden, waardoor de last vaak verschoof.

1906.

Ter zijde van de stoet stapten vele soldaten met lansen. Na Jezus kwamen de beide moordenaars, die eveneens elk door 2 beulen bij de koorden aan hun gordelboei geleid werden. Zij droegen de gebogen, van de stam gescheiden dwarsbalken hunner kruisen op hun nek. Hun opengespannen armen waren op de beide uiteinden vastgebonden. Voor kleding droegen zij een lendendoek en om hun bovenlijf een soort van los overgeworpen schouderkleed zonder mouwen en aan de beide zijden open. Op het hoofd droegen zij een van stro gedraaide bolle muts; zij waren half bedwelmd van een drank die men hun gegeven had.

- De goede moordenaar was zeer stil;
- de andere onbeschaamd, brutaal en verwoed: hij lasterde en vloekte.

De beulen, mensen van lage afkomst, waren bruin en klein van gestalte en toch sterk van gestel; zij hadden kort, zwart en stoppelig kroeshaar en voor baard slechts hier en daar een vlokje haar; zij hadden in hun gelaatstrekken niets van een Jood; het waren kanaalarbeiders en afkomstig van een Egyptische slavenstam. Zij droegen voor kleding slechts een kort

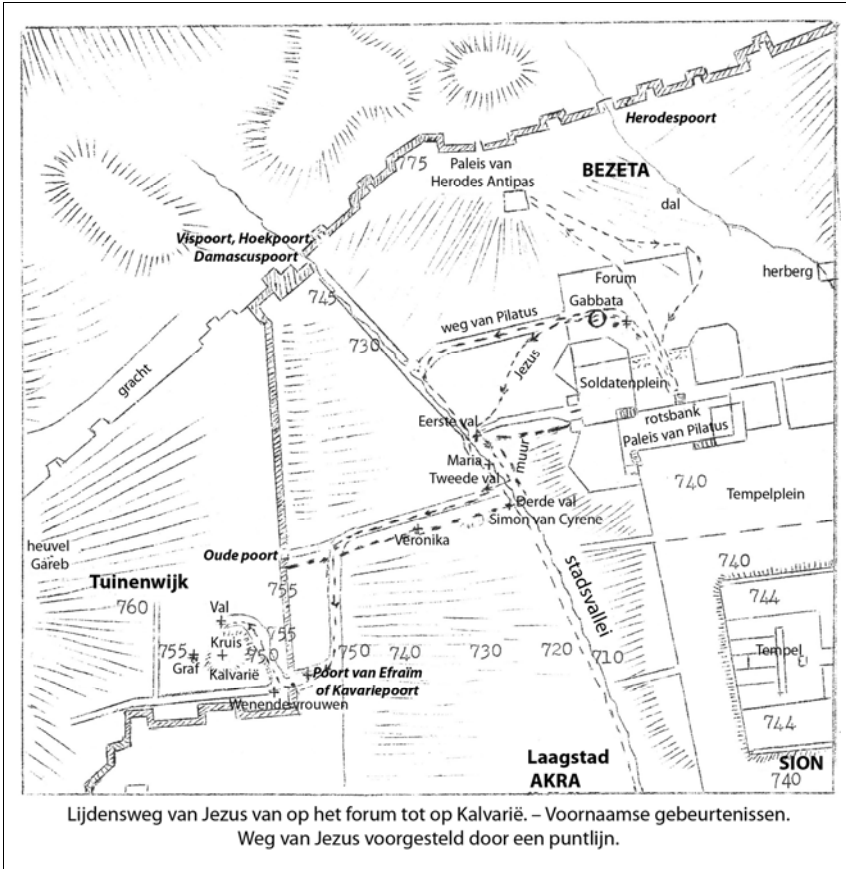
voorschootrokje en op het bovenlijf een overgeworpen dubbel borststuk van leder en zonder mouwen (scapulier); het waren verdierlijkste mensen.

Achter deze moordenaars sloot de ene helft van de bereden Farizeeën de stoet. Deze Farizeeën te paard reden afzonderlijk gedurende de gehele tocht langs de stoet op en neer om hem op dreef te houden en de orde te handhaven. Onder het gespuis dat met allerlei gereedschappen vooraan in de stoet ging, bevonden zich ook enige laaghartige Joodse straatjongens, die zich uit eigen beweging bij de stoet hadden aangesloten.

Na een aanzienlijke tussenruimte volgde Pilatus met zijn begeleiding. Voorop reed een trompetblazer te paard. Na hem kwam Pilatus in krijgsuitrusting tussen zijn officieren; hij was gevolgd door een groep ruiters en dezen door 300 man infanterie. De stoet van Pilatus trok over het forum en kwam dan op de brede weg. De stoet van Jezus volgde in het begin een andere zeer nauwe straat, een steegje tussen achterhuizen, om het volk dat zich naar de tempel begaf, niet hinderlijk te zijn en ook om die andere weg vrij te laten voor Pilatus.

Het grootste deel van die ontelbare volksmenigte had zich reeds terstond na Jezus' veroordeling verspreid; de meeste Joden waren naar hun woning teruggekeerd of hadden zich naar de tempel begeven, want het geding van Jezus had hun deze morgen reeds veel tijd gekost en daarom haastten zij zich nu om het achterstallige werk in te halen en alles voor het slachten van het paaslam in gereedheid te brengen. Toch bleef daar nog een zeer talrijke menigte mensen over, een mengsel van vreemdelingen, slaven, ambachtslieden, straatjongens, vrouwen en allerlei gepeupel, die langs zijstraten en omwegen vooruitrenden naar hoeken en open plaatsen om daar de stoet nogmaals voorbij te zien trekken. De troep Romeinse soldaten, die achter Jezus aankwam, belette alle storend gedrang dicht bij de stoet en zo moesten zij telkens langs zij- en omwegen weer vooruitlopen. De grote massa stroomde naar Golgota.

De nauwe straat waardoor men Jezus eerst leidde, was maar een paar passen breed. (Wij stellen ze ons voor lopend van de westpoort van het forum naar het zuidwesten, zie schets hieronder).

Ze loopt tussen achterhuizen, waar het erg onzindelijk is¹⁰¹.

¹⁰¹ Onzindelijk. – Te allen tijde zijn de (OUDE) Joden vuil en slordig geweest. Vóór de aankomst van de nieuwe Joden was de Jodenwijk te Jeruzalem een model van onzindelijkheid: “De steegjes liggen er vol vuiligheid en onreinheden: *“sont jonchées d’immondices.”* (Leroux, 65).

Jezus kreeg het erg te verduren: de beulen liepen hier nader bij Hem. Uit vensters en openingen in de muren hoonde Hem menig slecht mens, terwijl slaven die daar hun werk verrichtten, slijk en keukenafval naar Hem wierpen. Schurken begoten Hem met spoelwater en gier en zelfs kinderen, opgestookt, verzamelden stenen in de schoot van hun rokjes en uit de huizen door de stoet dringend, schudden zij ze Hem voor de voeten op de weg met woorden van versmading en verwensing¹⁰². Zo handelden hier de kinderen jegens Hem die de kinderen zo bemind, zo dikwijls gezegend en zalig geprezen had.

Eerste val van Jezus onder het kruis.

1907.

De nauwe straat wendde zich nabij het einde weer naar links, werd daar breder (nl. als ze in de stadsvallei uitmondt) en klom (een klein eind ver) min of meer. Een ondergrondse waterleiding komt daar uit de richting van de berg Sion; ik meen dat ze verder langs het forum vloeit, waar ook, diep in de grond, overwelfde gemetselde riolen naar de Schaapsvijver bij de Schaapspoort lopen¹⁰³. Ik hoorde het water in de riolen ruisen en klokken.

---

¹⁰² In de schoot van hun rokjes. – Het lange rokje, dat zelfs tot de grond neerdaalde, werd tussen de gordel omhooggetrokken en hing dubbel zelfs tot op de knieën en weer opgenomen vormde het een zak waarin men iets kon bergen of men kon in de boezem binnen iets bergen.

¹⁰³ Het water dat K. in de riool onder de grond hoorde klokken, kon uit het noorden, oosten en westen komen.

De naam Sion wordt ook wel eens gegeven aan de gehele westelijke helft van het oude Jeruzalem, zoals in Guides bleus, Israël, blz. 339.

Dat het verder naar de Schaapsvijver vloeide, schijnt ons onmogelijk, hoewel het water van de heuvel Bezeta zuidoostwaarts naar die vijver vloeit door de riolen waarvan K. Emmerick reeds sprak in nummer 1858, zie fasc. 30, nr. 1858.

Hier, vóór het zo juist vermelde klimmen van de straat, is een dieper plaats, die, wanneer het geregend heeft, dikwijls vol water en modder staat, en er ligt daar, zoals dit meer het geval is in de straten van Jeruzalem, die op vele plaatsen ongelijk zijn, een grote overstapsteen om de straat droogvoets te kunnen oversteken.

Toen Jezus met de zware last van zijn kruis daar aankwam, begaf Hem de kracht om verder te gaan en toch trokken en stieten zij Hem onbarmhartig, zodat de goddelijke kruisdrager over de uitspringende steen in zijn volle lengte plat ter aarde viel en de kruisvracht van zijn schouders naast Hem neer gleed. Zijn drijvers vloekten, rukten, sloegen en schopten Hem. Er ontstond een opstopping in de stoet en een gedrang rond Jezus.

Te vergeefs strekte Hij de hand uit of iemand Hem wou helpen: "Ach! het is weldra voorbij", zuchtte Hij, en bad, doch de Farizeeën schreeuwden: "Op! drijft Hem op, anders sterft Hij nog in onze handen!"

Hier en daar ter zijde van de weg stonden wenende vrouwen met kinderen, die van angst huilden en jammerden.

Met bovennatuurlijke hulp hief Jezus het hoofd weer op en de helse beulen, in plaats van zijn lijden te verlichten, zetten Hem hier de doornenkroon weer op.

Na Hem onder mishandeling van de grond te hebben opgericht, legden zij het kruis opnieuw op zijn schouder en nu was Hij genoodzaakt zijn gefolterd, gedoornenkroond hoofd

---

Overstapstenen in de straten waren niet hinderlijk, want lasten werden niet met wagens of karren door de steden vervoerd, maar op de rug van ezels en kamelen.

In de straten van Pompeji, een oude Italiaanse stad, die door opgraving weer te voorschijn kwam, liggen nog steeds sedert de Romeinse tijd van afstand tot afstand zulke stenen, om het overstappen van de ene kant der straat naar de andere in regentijd te vergemakkelijken (cfr. Hil. Thans, Vertellen, III, 178; ook H. L., jg. 1956; Mod. Woordenboek: Overstapsteen).

met vermeerdering van pijn naar de ene zijde gebogen te houden om de kruisboom onder de brede kroon op de andere zijde te kunnen dragen.

Zo schreed Hij nu strompelend met vermeerderde pijn verder en waar de straat breder werd en even begon te stijgen, sloeg Hij deze in.

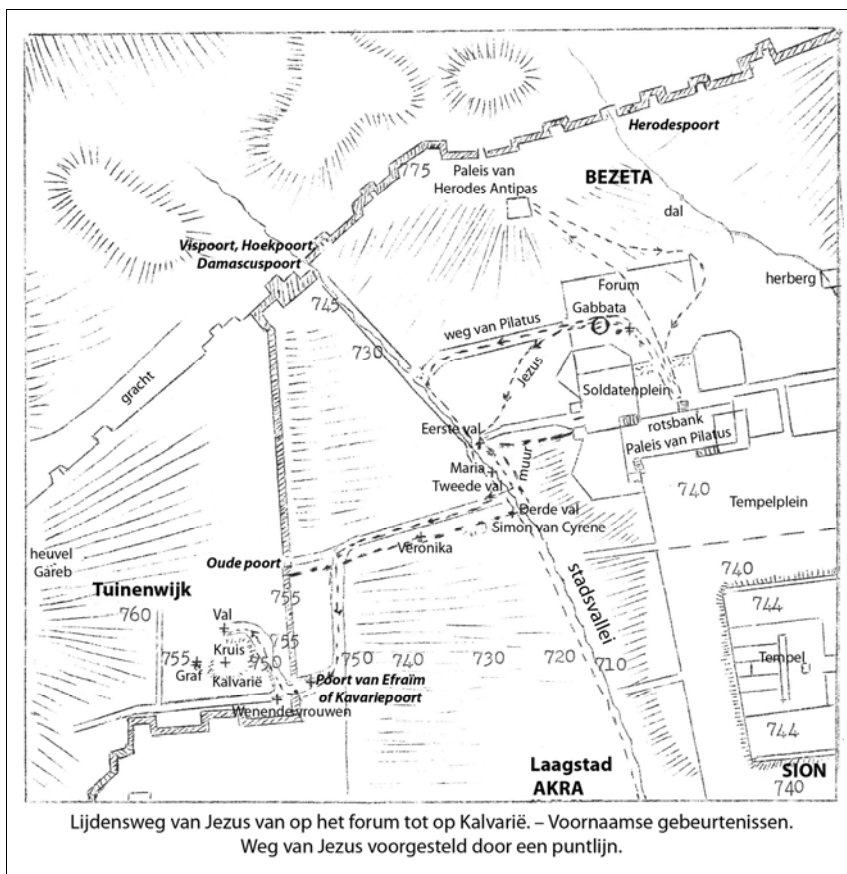
Jezus ontmoet zijn Moeder. – Tweede val.

1908.

De Moeder van Jezus deelde naar de geest in al het lijden van haar Zoon. Door smart verscheurd had zij, ongeveer een uur geleden, nl. nadat het onrechtvaardige vonnis over Hem uitgesproken was, met Joannes en met enige H. Vrouwen het forum verlaten.

Zij hadden vele, door Jezus' lijden geheiligde plaatsen bezocht en vereerd (zie fasc. 30, nr. 1864 en voetnoot 64), doch toen het geloop van het volk, het bazuingeschal en de stoet van Pilatus met de soldaten het teken voor haar waren dat de treurige tocht naar Kalvarië een aanvang nam, kon Maria niet langer weerstaan aan haar verlangen naar de nabijheid van haar Zoon; zij wilde Hem zien in zijn lijden en zij verzocht de H. Joannes haar naar een plaats te brengen, waar Hij voorbij moest komen.

Zij waren van de kant van Sion gekomen (onduidelijk welk Sion); zij gingen over de ene zijde van de gerechtsplaats, welke Jezus verlaten had (forum?) vervolgens door een poort en door gangen, die anders niet open waren, nu echter wel wegens de toevloed van volk, dat zich in alle richtingen bewoog. Zo kwamen zij door het westelijk gedeelte van een paleis dat met een poort uitkwam op de brede weg welke de stoet van Jezus na zijn eerste val was ingeslagen.

(zie kaart; deze weg volgde de stadsvallei en liep meer naar het zuidoosten dan naar het zuidwesten. Waar op de kaart de naam Maria bij een kruisje staat, komt een steegje uit het oosten; de hoek is de plaats waar Maria op Jezus wachtte en Hem ontmoette).

1909.

Ik weet niet meer heel duidelijk: is het een vleugel van de woningen van Pilatus met welks gebouwen het door hoven, binnenplaatsen en gangen verbonden schijnt te zijn, of is het, zoals ik het mij heden meen te herinneren, het eigenlijke

woonhuis van de hogepriester¹⁰⁴? Het gerechtshuis op Sion is eigenlijk slechts zijn ambtswoning.

Joannes wist van een goedhartig dienaar of portier gedaan te krijgen dat hij deze poort opende en hem met Maria en haar gevolg er door liet passeren om aan de andere kant van het gebouw te komen. Ook de poort aan deze kant opende hij voor hen. Een van de neven van Jozef van Arimatea was bij hen; ook Suzanna en verder Joanna Chusa en Salome van Jeruzalem volgden de H. Maagd.

Toen ik de bedroefde Moeder van God, bleek, met roodgeschreide ogen, sidderend en bevend, van boven tot beneden in een blauwachtig grauwe mantel gewikkeld, met haar gevolg dit huis zag doorkruisen, doorvoer mij een schok van ontzetting en schrik. Men hoorde het geraas en geschreeuw van de naderende stoet over de huizen heen, het bazuingeschal en de stem van de omroeper, die op de hoeken bekend maakte dat iemand naar de

---

¹⁰⁴ Het eigenlijke woonhuis van de hogepriester. – De eerste val van Jezus had plaats op de plek waar de tegenwoordige kruisweg hem herdenkt, nl. als Jezus aankwam bij de weg die door de stadsvallei naar het zuidzuidoosten loopt; 37 m verder komt op deze weg een steegje uit het oosten op deze weg uit en wij kunnen ons met de traditie voorstellen dat Maria uit dit straatje kwam of ten minste uit een poort die hier op de grote weg openging en tot het woonhuis van Kaïfas behoorde. Dit huis schijnt in de traditie een echo te hebben nagelaten.

Sommige oude pelgrims wijzen het gerechtshuis van Kaïfas aan bij de 4^e kruiswegstatie.

Zo zegde Ernoul in 1231: “Men toont een gevangenis waarin Jezus in de nacht van zijn gevangenneming opgesloten werd.”

In 1310 wijst Marinus Sanutus het gevang en gerechtshuis op dezelfde plaats aan, nl. het klooster van Onze-Lieve-Vrouw der Bezwijming, waar de ontmoeting van Maria met de kruisdragende Jezus heeft plaatsgehad. (D.B. Prétoire, k. 625). Dit zou het gevolg kunnen zijn van het feit dat Kaïfas in deze omgeving zijn woonhuis heeft gehad.

kruisdood geleid werd¹⁰⁵. De portier deed de deur open en het lawaai klonk nu duidelijker en angstwekkender.

Maria bad en zei tot Joannes: “Wat zal ik doen? Moet ik getuige zijn van dat schouwspel of wil ik mij verwijderen? Zal ik de schok overleven?”

Joannes antwoordde haar: “Indien Gij nu hier niet blijft, zult ge er later misschien veel spijt over hebben.”

Hierop gingen zij door de poort naar buiten en Maria zag rechts in de straat, die hier weer even omhoog steeg, doch ter plaats waar Maria stond, weer effen werd. Ach! hoe doorboorde het geschal van de bazuin haar hart! De stoet kwam nader en nader; hij was nog slechts tachtig passen verwijderd, toen zij uit de poort traden. Hier liep geen volk de stoet vooruit; ter zijde echter en erachter liepen enige groepen. Veel straatvolk dat het laatst het forum verlaten had, liep nog steeds verspreid door zijstraten vooruit naar andere geschikte plaatsen om toe te zien.

Bij het zien naderen van die vele beulsknechten met de talrijke, wrede marteltuigen in triomfantelijke, uitdagende houding, begon de Moeder van Jezus te beven, te kermen en zich de handen te wringen. Een van de boeven vroeg aan de mensen die ter zijde meeliepen met de stoet: “Welk een vrouw is dat, die daar zulk een spektakel maakt?”

En een van de meelopers antwoordde: “Het is zijn Moeder, de Moeder van die Galileëer!”

Dit vernemend overlaadden die schurken de jammerende Moeder van Jezus met beschimpingen; zij wezen haar elkaar aan met de vinger en een van die ellendelingen pakte de

---

¹⁰⁵ Een omroeper maakte het vonnis bekend. – “Volgens de Talmud, 150 jaar na Christus’ dood op schrift gesteld, ging een heraut de veroordeelde vooraf om de misdaad en de veroordeling bekend te maken (cfr. fasc. 30, nr. 1900, voetnoot 96). De gestrafte was gedwongen zelf het werktuig van zijn straf tot op de executieplaats te dragen.” (D. Rops, Jez. 407).

kruisnagelen in zijn vuist en hield ze met spottend hoongelach vóór haar aangezicht.

Maria echter, door medelijden overweldigd, zag niets dan Jezus, en leunde, geheel van smart verbijzeld tegen de poort om niet ten gronde te vallen; zij was bleek als een lijk en haar lippen waren blauw.

De Farizeeën reden voorbij; op hen volgde de jongen die het opschrift droeg en, ach! een paar schreden achter hem kwam *Gods Zoon, haar Zoon, de Heilige in Israël de Verlosser!*

Hij strompelde vooruit, gebogen onder de zware last van zijn kruis, genoodzaakt het hoofd met de doornenkroon zijwaarts te houden wegens het kruis op zijn schouder.

De beulen trokken haar liefste Zoon aan de koorden vooruit. Zijn aangezicht was bleek, bebloed en mismaakt; zijn baard kleefde spits in elkaar van het bloed.

Hij wierp met zijn ingevallen, bloedbedropen ogen¹⁰⁶ van onder de brede, wrede doornenkroon een blik vol medelijden en smarten op zijn Moeder, doch struikelde en viel ten tweeden male onder zijn kruis op knieën en handen ter aarde.

---

¹⁰⁶ Bloedbedropen ogen. – Uit de openbaringen der H. Brigitta: “Tegenover de H. Maagd gekomen wreef Jezus het bloed uit zijn ogen en richtte zijn blik op zijn Moeder, die op hetzelfde ogenblik haar ogen vestigde op Hem.”

De ontmoeting van Jezus en Maria, hoewel niet gesteund op evangelisch gezag, is onaantastbaar zeker.

De traditie gaat terug tot de apostolische tijden. Reeds in de 4^e eeuw werd op die plaats een kerk toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw der Bezwijming, Notre Dame du Spasme. In deze kerk werd van oudsher ‘de steen van de H. Maagd’ bewaard als een zeker bewijs van deze gebeurtenis.” (Pet. Boll. T 16, blz. 106).

Is wellicht door deze ‘steen der H. Maagd’ de steen bedoeld met de indrukken van de knieën of handen der H. Maagd ?

De minnende Moeder zag in de hevigheid van haar liefde en smart niets en niemand meer, geen soldaten, geen beulen, doch alleen haar innig geliefde, haar ellendig mishandelde Zoon. Haar handen wringend van smart legde zij, vooruit stormend, in een oogwenk de korte afstand van enige stappen af van de huisdeur tussen de opstappende beulen tot bij haar Jezus en dan zonk zij bij Hem neer op haar knie, Hem omhelzend. *Ik hoorde de woorden 'Mijn Zoon' en 'Moeder', doch ik weet niet of zij die woorden werkelijk uitspraken of alleen in de geest.*

Maar nu ontstond een verward gedrang. Joannes en de vrouwen wilden Maria terugleiden; de gerechtsdienaren beschimpten en belasterden haar en een van hen zei: “Vrouw, wat wilt gij hier? Hadt gij Hem beter opgevoed, dan was Hij nu niet in onze handen!”

Bij meerdere soldaten evenwel bemerkte ik een ontroering, wat hen niet belette Maria achteruit te drijven, doch geen van de beulen raakte haar aan. Joannes en de H. Vrouwen leidden haar weg en gekomen bij een hoeksteen van de poort, die de muur steunde, zonk Maria op haar knieën, als dood van smart. Zij was met de rug naar de stoet gekeerd en zij steunde met haar handen, eerder hoog dan laag, aan de schuin oplopende steen, waartegen zij neerzonk. Deze steen was groen dooraderd en waar haar knieën hem aangeraakt hadden, bleven er ondiepe indrukken achter. Hetzelfde deed zich voor waar haar handen er tegen geleund hadden, doch deze indrukken van haar handen waren minder diep; ze waren stomp en geleken op die welke een slag met de vlakke hand in een deeg zou achterlaten. Die steen was nochtans zeer hard.

Onder het episcopaat van Jakobus de Mindere werd hij overgebracht naar de eerste katholieke Kerk, die de kerk bij de vijver Bethesda geweest is (zoals wij verder zullen zien in de nrs. 2158-2162).

Ik herhaal hier wat ik reeds gezegd heb (fasc. 29, nr. 1803, voetnoot 23 en nr. 1815, voetnoot 30), dat ik dikwijls indrukken, zoals deze hier, bij sommige gewichtige gebeurtenissen, in steen heb zien ontstaan onder de aanraking van heilige personen.

Dit is zo waar als het diepzinnig gezegde: “Een steen moet zich daarover erbarmen.” Zo waar ook als dit ander woord: “Zo iets maakt indruk.”

De eeuwige waarheid heeft in haar barmhartigheid nooit de boekdrukkunst nodig gehad om aan de nageslachten een getuigenis en bewijs van iets heiligs na te laten.

Terwijl door toedoen van de soldaten die met lansen naast de stoet gingen, deze weer in beweging kwam, brachten de 2 leerlingen (nl. Joannes en een neef van Jozef van Arimatea) de Moeder van Jezus veilig binnen de poort en deze werd achter hen gesloten.

De beulen hadden Onze Heer ondertussen weer overeind gerukt en het kruis anders op zijn schouder gelegd. De erboven op gebonden kruisarmen waren min of meer losgeraakt en een daarvan was naast het kruis in de touwstrikken naar onder gezonken. Deze arm nu hield Jezus met zijn hand omvat en zo hing de kruisstam van achter wat meer naar de grond toe.

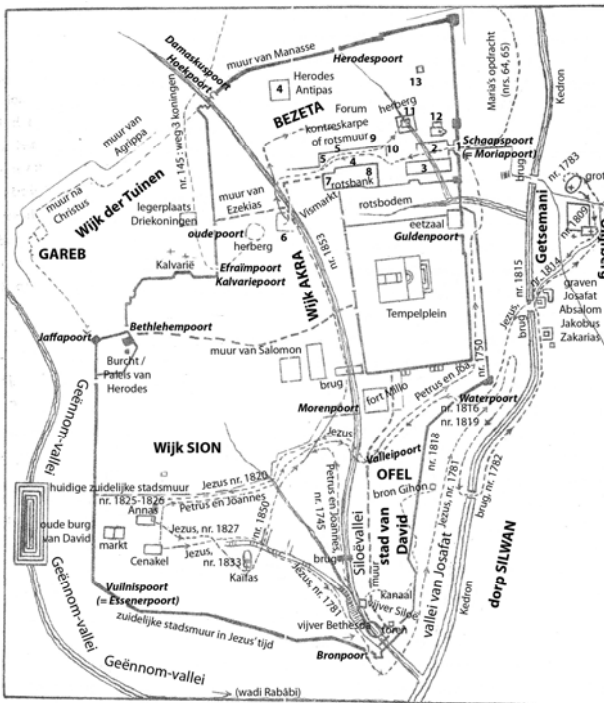
Tussen het gespuis dat onder schimpen en jouwen met de stoet meeliep, zag ik hier en daar enige wenende vrouwen geheel omsluierd vooruit strompelen.

Simon van Cyrene. – Derde val van Jezus (Mt. 27, 32; Mk. 15, 21; Lk. 23, 26).

1910.

De stoet ging in de brede straat verder door een boogpoort van een oude binnenmuur van de stad. Vóór deze poort is een nog al ruime plaats of plein¹⁰⁷, waar 3 straten op uitkomen.

¹⁰⁷ Poort van oude binnenmuur waarvóór een plein. – Het is de oude Vispoort in de muur, thans binnenmuur, van Ezekias (zie kaart in fasc. 2 of grote kaart 3).

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een paleis van Herodes Antipas.
5. Konteskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. Burcht Antonia op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazerne.
8. Op de oosthelft van de rotsbank paleis van Pilatus, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. Huis dat toebehoort aan Anna. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St-Annakker. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

Hier moest Jezus nogmaals over een grote steen stappen. Hij struikelde, zonk neer en het kruis viel naast Hem op de grond. Ook Hijzelf viel, greep naar de steen om steun te hebben, doch lag daar geheel machteloos plat ter aarde en bezat de kracht niet meer om op te staan. Nu kwamen daar enige voornaam geklede personen voorbij, die naar de tempel gingen; door medelijden met Jezus bewogen zeiden zij: “Ach! de sukkelaar sterft!”

Weer ontstond er geharrewar; zij slaagden er niet in Jezus op de been te brengen en de Farizeeën die de stoet begeleidden, zeiden tot de soldaten: “Wij krijgen Hem niet levend op de strafplaats. Zoekt iemand die Hem het kruis helpt dragen.”

Op deze plaats, waar ook de huidige kruisweg de 5^e statie herdenkt, vindt men nog in situ (= ter plaatse, in de oorspronkelijke toestand), op hun plaats gebleven kolossale stenen van een oude stadsmuur.

Heeft hier een oude stadsmuur gelopen van west naar oost, dan vorderde de natuur van de plaats dat ook hier een poort aangebracht was voor de weg, die door de stadsvlei liep. Op dit punt moest een poort zijn. Het is de Vispoort, die later bij een uitbreiding van de stad door Manasses, opgevolgd werd door de meer noordelijk gelegen nieuwe Vispoort (Hoekpoort, nu Damaskuspoort) uit Nehemias 3, 3; (cfr. Emmanuel, fasc. 8, deel 'Jeruzalem', G. Voornaamste stadspoorten van Jeruzalem).

Vóór deze poort was een ruim plein. Vanaf de oudste tijden vond men steeds een plein bij elke voorname poort; het diende tevens tot markt. Hier liep in bijzondere omstandigheden het volk bijeen; hier werd beraadslaagd, rechtspraak gehouden, werden beslissingen en maatregelen getroffen (cfr. Deut. 16, 18; 21, 19; 22, 15; Rut, 4, 11).

Lediggangers en werklozen kwamen op het poortplein pratend hun tijd doorbrengen nieuwtjes inwinnen of vertellen of ook wachten op werkgevers om bij dezen wat geld of de kost te verdienen. De kooplieden vonden daar elkander. Politiekers wierven er aanhangers voor hun partij. Voor de Semieten waren poortpleinen wat agora's en forums waren voor de Grieken en Romeinen. Hier volgen een paar voorbeelden. Wij lezen in Nehemias: “Nu verzamelde zich het hele volk als één man op het plein vóór de Waterpoort. En men verzocht Esdras de Wet aan het hele volk voor te lezen (cfr. Neh. 7, 1, etc.). De psalmist legt Jezus deze woorden in de mond: “Die aan de poort wijn zaten te drinken, zongen spotliederen op Mij.” (Ps. 69, 13)?

Juist daalde daar uit de middelste straat (uit het westen) een heiden af; nl. Simon van Cyrene, die van zijn 3 zonen vergezeld was. Onder zijn arm droeg hij nog een bundel rijshout; hij was een tuinier en kwam van zijn werk uit de tuinen nabij de oostelijke (moet zijn: westelijke) stadsmuur¹⁰⁸. Jaarlijks kwam hij met vrouw en kinderen kort vóór het paasfeest naar Jeruzalem om, evenals soortgelijke tuinarbeiders, hier en daar bij de burgers de heggen te snoeien. Hij kon zich door het gedrang niet uit de voeten maken, en daar de soldaten aan zijn kleding zagen dat hij een heiden en een eenvoudig dagloner was, grepen zij hem vast, trokken hem erbij en dwongen hem de Galileëer het kruis te helpen dragen. Eerst bood hij weerstand, protesteerde met afkeer tegen hun dwang, maar kon er zich toch niet aan onttrekken. Zijn kinderen schreiden en huilden, doch enige vrouwen, die de man kenden, namen ze met zich mee.

Simon ondervond aanvankelijk een grote afkeer en tegenzin. **De arme Jezus zag er zo schrikwekkend ontdaan en ellendig uit. Zijn klederen waren reeds weer geheel met slijk bedekt, vooral ten gevolge van zijn vallen. *Hij weende en zag Simon met een erbarmende, indrukwekkende blik aan.***

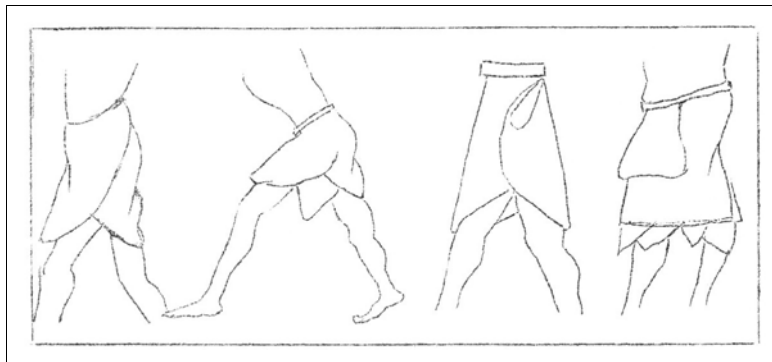
Simon moest Jezus van de grond helpen opstaan. Hierop bonden de beulen de ene kruisarm meer naar achteren en hechtten die met een touw op Simons schouders vast. Simon volgde Jezus dicht op de voet en nu drukte de kruislast minder zwaar op Hem alleen.

Zij trokken ook de doornenkroon weer anders en zo geraakte eindelijk de treurige stoet weer in gang.

---

¹⁰⁸ Simon kwam uit het westen, daalde de straat af die Jezus na deze val zal inslaan. Hij kwam van de tuinen, dus uit de Tuinenwijk die ten W. van de stadsmuur gelegen was. Dus moest K. zeggen in plaats van oostelijke, westelijke stadsmuur. De fout kan ook een misverstaan geweest zijn van Brentano, die toen geen geografie of topografie van Palestina en Jeruzalem kende.

Simon was een sterke man van veertig jaren; hij ging blootsvoets en droeg om het bovenlijf een kort schouderkleed, terwijl zijn lendendoek uit een band van enige lappen bestond (cfr. fasc. 16, nr. 629; fasc. 1, nr. 6, voetnoot 16);

zijn sandalen, die met riemen aan de benen vastgehecht waren, hadden spitse toppen.

Zijn zonen droegen tunieken met gekleurde strepen.

Twee van hen waren reeds jongelingen, dit waren Rafus en Alexander (Mk. 15, 21), die zich later bij de leerlingen van Jezus hebben aangesloten. De derde was nog kleiner; later heb ik hem als knaap nog bij de H. Stefanus gezien. **Het duurde niet lang of Simon kwam diep onder de indruk en werd heilzaam ontroerd**¹⁰⁹.

---

¹⁰⁹ De namen van 2 zonen van Simon van Cyrene zijn ons ook bekend uit het Evangelie van Markus. De Evangelist noemt ze bij hun namen Rufus en Alexander, omdat hij schrijft voor de Romeinen die deze 2 zonen kenden; zij waren de prins der apostelen naar Rome gevolgd en hadden er waarschijnlijk ook enige tijd gewoond.

Veronika met de zweetdoek.

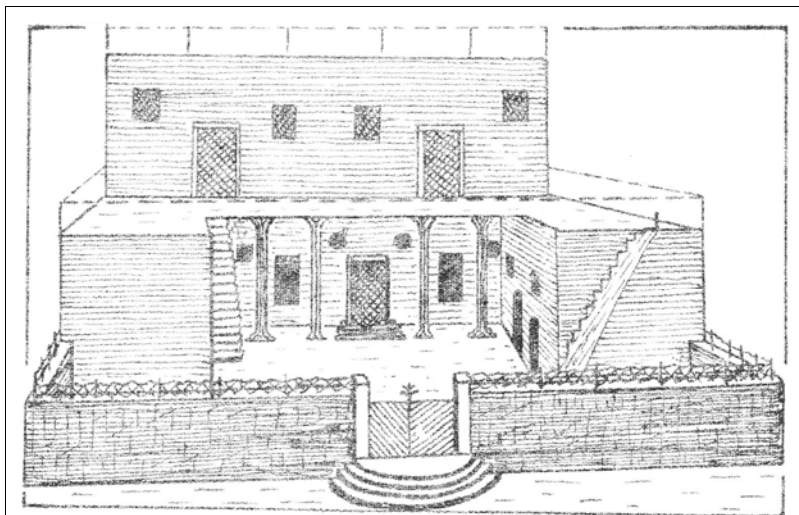
1911.

De stoet sloeg nu een lange straat in, die een weinig naar links buigt en waarin verschillende zijstraten uitkwamen. Vele lieden, op hun best gekleed, trokken uit alle richtingen tempelwaarts.

Bij het zien van Jezus gingen velen uit een farizeese vrees voor ontreiniging uit de weg; anderen daarentegen betuigden enig medelijden.

Simon had ongeveer een paar honderd schreden ver Jezus' kruis helpen dragen, toen een grote aanzienlijke vrouw met een meisje aan de hand uit een prachtig huis de stoet tegemoet snelde. Dit huis ligt aan de linkerkant van de straat. Met een trap bereikt men over een stoep het voorhof dat met een brede muur en een blinkend traliewerk omgeven is.

(Dit traliewerk zal wel op de muur gestaan hebben en het geheel zal niet slecht geleken hebben op de afbeelding van een modern huis dat men hieronder afgetekend vindt).

nr. 1911 : Ongeveer zoals hieronder kunnen wij ons Veronika's huis voorstellen.

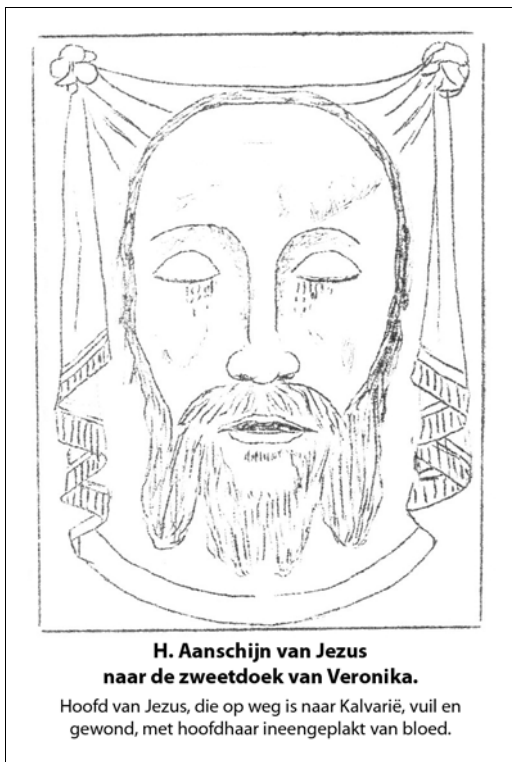
Deze vrouw was Serafia, de echtgenote van Sirach, een lid van de tempelraad. Naar aanleiding van hetgeen zij heden verrichtte, bekwam zij later de naam Veronika (van ‘vera ikoon’, d.i. ‘ware afbeelding’). Thuis had zij een kostbare, gekruide wijn bereid met het heilig verlangen de Heer op zijn kruisweg daarmee te verkwikken.

Terwijl zij smartvol op de uitvoering van haar verlangen wachtte, was zij de stoet reeds eenmaal tegemoet gelopen; dit geschiedde, toen de ontmoeting van Jezus en Maria plaats had en ik zag haar, niet ver van dit gebeuren, met een meisje aan de hand dat zij tot haar pleegkind had aangenomen, gesluiert en onrustig langs de stoet aankomen. Het grote gedrang maakte het haar toen evenwel onmogelijk tot bij Jezus door te dringen en zo was zij dan naar haar huis teruggekeerd om daar de Heer af te wachten.

Met een doek over haar schouders en gesluiert kwam zij nu weer de straat op. Het meisje dat ongeveer 9 jaar oud was en dat onder een afhangend doek een kan of kruikje wijn verborgen hield, stond naast haar, toen de stoet naderde. Zij die voorop gingen trachtten te vergeefs haar terug te drijven; zij was buiten zichzelf van liefde en medelijden en drong met het kind dat zich aan haar kleed vasthield, door het ter zijde meelopend gepeupel en dan dwars tussen de soldaten en gerechtsdienaren en kwam midden op de weg bij Jezus.

Nu viel zij op haar knieën en hief haar doek met het ene uiteinde open gespreid naar Hem omhoog, terwijl zij deze smeekbede tot Hem richtte: “Gedoog dat ik het gelaat van mijn Heer en Meester afdroog!”

Jezus vatte de doek met de linkerhand vast en drukte hem met de open vlakke hand tegen zijn bebloed aangezicht. Vervolgens bracht Hij zijn linkerhand met de doek naar zijn rechterhand, waarmee Hij het kruis omvat hield, drukte de doek tussen beide handen samen en reikte hem haar tenslotte met een dankwoord terug.

Veronika kuste de doek en schoof hem onder haar mantel op haar hart en stond nu op. Nu hief het meisje bedeesd het kruikje met wijn naar de Zaligmaker omhoog, doch de soldaten en gerechtsdienaren verboden haar onder honen en schimpen die verkwikking aan de Zaligmaker over te reiken. Veronika echter was erin geslaagd Jezus de zweetdoek aan te bieden, dankzij de snelheid en stoutmoedigheid van haar daad. Dit veroorzaakte een gedrang van toelopend volk met als gevolg een verwarring in de stoet, die nauwelijks 2 minuten duurde en Veronika de aanreiking van de zweetdoek mogelijk maakte¹¹⁰.

---

¹¹⁰ Bij deze verrukkelijk schone en stichtelijke gebeurtenis moeten wij een ogenblik stilstaan.

Over deze vertraging en meer nog over deze daad van openbare hulde aan de Heer waren de bereiden Farizeeën en de beulen ten hoogste verbitterd en zij begonnen Jezus weer, maar nu nog erger te slaan en te mishandelen, doch Veronika, het kind bij de hand nemend, vluchtte ijlings in haar huis.

Uitweiding over Veronika.

Het voorval van de afdroging van Jezus' aangezicht door Veronika wordt door geen evangelist verteld; het steunt op apocriefe geschriften en de traditie, doch kan redelijkerwijze niet worden ontkend en het wordt aanschouwelijk door onze zienster bevestigd en voorgesteld.

Haar naam.

De vorm Veronika wordt door Katarina geïnterpreteerd als betekend: '*vera imago*' of icoon. Omdat de verbinding van een Latijns met een Grieks woord, hoewel mogelijk, nochtans minder waarschijnlijk is geven anderen de voorkeur aan de vorm Berenikê, d.i. die de zegepraal behaalt.

Beide vormen passen voortreffelijk op Veronika.

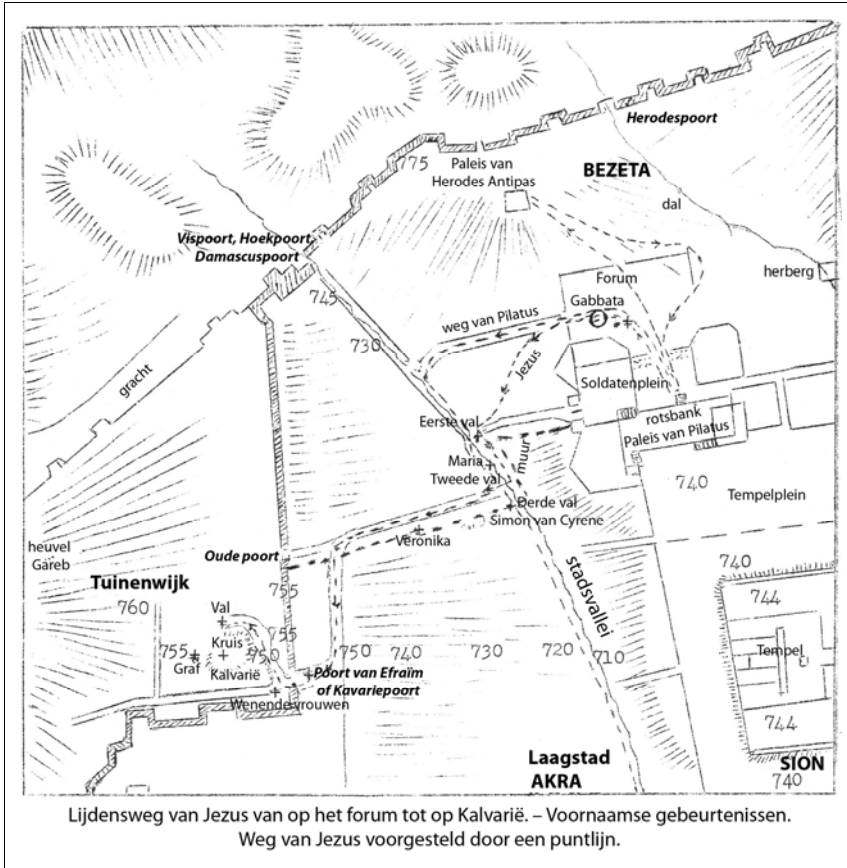
- De eerste omdat ze volgens de legende en de traditie de ware afbeelding van Jezus aangezicht heeft opgevangen of verkregen;
- de tweede, omdat ze volgens onze zienster een flinke, moedige, dappere vrouw was en in deze kruiswegscène de zegepraal op Jezus' vijanden heeft behaald, haar doel heeft bereikt en Jezus werkelijk heeft getroost.

Deze kruiswegscène wordt door de geleerden als een louter legende bestempeld, maar wat is er al niet nodig, als het om vrome dingen gaat, om die mannen te bevredigen? Wij hebben reeds 1.000 en nog eens 1.000 bewijzen gegeven van de juistheid en betrouwbaarheid van K.'s verhalen. Zij noemt op zeer vele plaatsen deze moedige vrouw, die Jezus zo beminde en onbeschroomd diende. Neem alle passages waarin ze voorkomt weg als onbetrouwbaar of niet waar, dan mag men ook al

het overige ontkennen en dan natuurlijk ook alles wat met de Evangelieën overeenkomt. Hetgeen werkelijke onzin is.

Haar huis.

Dit wordt nog getoond in Jeruzalem, dichtbij de plaats waar het tafereel van Veronika of 6^e kruiswegstatie wordt herdacht (zie schets).

De straat die volgt op de 5^e kruiswegstatie, Simon van Cyrene, stijgt uit de stadsvallei westwaarts langzaam omhoog. Met haar begint de

beklimming van de Kalvarieberg; ze is eng, schilderachtig, van afstand tot afstand overweld en hier en daar stijgt ze met trappen. Na een weg van 85 m gaat men onder een boog die de straat overspant en men bereikt aan de overzijde de 6^e statie; deze wordt aangeduid door een stuk kolom dat in de muur van een huis links of aan de zuidkant van de straat ingemetseld is.

Volgens onze K. had dit huis een voorhof, waarvan de ingangpoort zelf een trap had. Het huis zelf lag dus niet onmiddellijk aan de straat. Het tegenwoordige 'huis van Veronika' lees ik bij De Gryse, II, 67, ligt enige meters beneden (dieper dan) de straat. Daarnaast en er boven hebben de Melkieten of Grieks-katholieken een kapel.

Betekenis.

De episode van Veronika is verrukkelijk en leerrijk, natuurlijk ook deze van Simon van Cyrene, maar de eerste verdient de voorrang in dit opzicht dat Simon Jezus noodgedwongen hielp, terwijl Veronika het aandurfde uit geestdriftige liefde.

Nochtans zijn zij allebei voorafbeeldingen en modellen van dat soort **personen die in de Kerk geroepen zijn om door hun eerherstel en medelijden Jezus zijn kruis te helpen dragen, Hem te troosten en zijn barmhartigheid voor de zondaars te verwerven.**

De houding van Veronika, die, hoewel een vrouw, zich niet laat weerhouden aan Jezus openbaar hulde en liefde te bewijzen, terwijl de apostelen vol schrik ver weg in hun holen zitten te sidderen, is gewoonweg heldhaftig.

In fasc. 26, nr. 1387, voetnoot 757 schetst K. haar karakter met deze enkele woorden: "Ze is onbeschroomd, dapper, beslist en stoutmoedig."

Wij lezen bij Dubois: "De daad die Veronika stelde was op zichzelf een akte van menslievendheid en vriendschap, maar het was verboden die te betonen aan schuldigen en veroordeelden."

In Petits Boll. wordt het bestaan van die bewonderenswaardige Heilige verdedigd, ook het feit van de kruiswegscène, waardoor zij zulk een grote vermaardheid heeft verworven. Ook wordt daar de reis van

Veronika naar Rome en de genezing van keizer Tiberius bij het zien van de zweetdoek met het aangezicht van Jezus er op, historisch zeker genoemd.

De auteur, die haar leven schetst, noemt de door K.E. verhaalde episode wondermooi, natuurlijk en aanneembaar. “Wij leren”, zegt hij, “Veronika het best kennen uit de verhalen van de zienster”.

Ook verzamelt hij alles in zijn schets wat K.E. over Veronika meedeelt. Alleen volgt hij haar gevoelens niet, waar K. zegt dat Veronika te Jeruzalem gestorven is, zoals wij straks zullen zien. Op dit punt geeft hij de voorkeur aan een traditie, die haar als helpster van een leerling in de zuidwesthoek van Frankrijk, nl. te Soulac bij Bordeaux, doet arbeiden en sterven. Na haar dood werd haar lichaam, zegt hij, naar Bordeaux overgebracht, waar zij doorheen de eeuwen de grootste verering genoot.

Dit geschilpunt betreffende de plaats waar Veronika haar laatste levensjaren doorbracht en waar zij stierf, kunnen wij natuurlijk niet oplossen, want het is niet al evengelie wat K.E. beweert. Een verwarring met een andere persoon is mogelijk en ook al eens een tegenspraak. Anderzijds zijn ook niet alle tradities betrouwbaar.

Veronika, zo vervolgen de Pet. Boll., neemt een voorname plaats in onder de meest populaire heiligen. Met deze populariteit hangt samen de godsvrucht tot het H. Aanschijn dat Jezus op haar doek zou hebben nagelaten. Deze godsvrucht werd in de loop der eeuwen niet alleen nooit onderbroken, maar breidde zich steeds meer uit.

De H. Brigitta waarschuwde vanwege Onze-Lieve-Heer zelf sommige geleerden, die in haar tijd twijfels opperden tegen de authenticiteit van het H. Aanschijn op de zweetdoek.

Toen te Rome navraag gedaan werd of de 6^e kruiswegstatie te Jeruzalem niet best zou worden afgeschaft, daar ze niet berust op het Evangelie en niet wetenschappelijk bewezen is, daar men de traditie slechts tot in de 5^e eeuw kan nagaan, werd geantwoord dat de statie behouden en de traditie geëerbiedigd diende te worden.

Het schijnt ook dat de traditie verder dan tot de 5^e eeuw teruggaat, want Veronika en haar dood zijn vermeld in het apocrief evangelie van Nikodemus, 4^e eeuw. In de 3^e eeuw werd haar leven geschetst door de

H. Methodius, die door de H. Hiëronymus om zijn wetenschap en heiligheid geroemd wordt.

Volgens de traditie zond keizer Tiberius in het 3^e jaar na Jezus' dood Volusianus heimelijk naar Jeruzalem om inlichtingen over Jezus' dood en verrijzenis in te winnen. "De boden vernamen dat een vrouw met name Veronika een ware afbeelding van Jezus in haar bezit had en zij wisten haar te overreden om mee naar Rome te gaan. De keizer lag ziek te bed, maar na het H. Aanschijn gezien te hebben, richtte hij zich gezond op. Deze wonderbare genezing verklaart de grote welwillendheid van de keizer jegens de christenen en zijn verering voor Christus." (cfr. Dubois, 276, Pet. Boll. 3 februari; Mislin, II, 189).

De zweetdoek met het H. Aanschijn berust volgens sommigen in de Sint-Pieterskerk te Rome. Volgens andere auteurs is dit niet de oorspronkelijke afbeelding, doch slechts een kopij ervan.

Volgens Titus Brandsma is het H. Aanschijn dat in de St. Pieters te Rome vereerd wordt, niet te vereenzelvigen met de doek van Veronika, wijl dit op doek is geschilderd.

Vier heilige aanschijns zijn zeer bekend, omdat ze niet door menselijk vernuft of kunstenaarshand zijn ontstaan, maar door goddelijke scheppingskracht.

Het zijn de afbeeldingen van

- Edessa,
- Veronika,
- de sacra Tavola van de H. Lukas en
- de lijkwade van Turijn.

Over deze 4 afbeeldingen hebben wij in fasc. 13, nr. 458, voetnoot 213 de zeer interessante proefneming geplaatst van een Franse artiest die in de 4 afbeeldingen hetzelfde authentiek aanschijn van Christus terugvindt, zodat ze het product niet kunnen zijn van menselijk werk en vernuft, maar in 't bestaan geroepen moeten zijn door goddelijke kracht.

1912.

Nauwelijks was Veronika in haar kamer teruggekeerd en had zij de zweetdoek vóór zich op de tafel uitgespreid of zij viel in bezwijming ten gronde; het kleine meisje knielde, met nog steeds het wijnkruikje in de hand, wenend naast haar neer. In deze toestand trof haar een huisvriend aan, die bij haar binnentrad. Hij vond haar bewusteloos bij de zweetdoek liggen, waarin het bebloede aangezicht van Jezus verschrikkelijk en tevens wonderbaar duidelijk was ingedrukt; hij was diep getroffen; hij bracht haar tot zichzelf en maakte haar opmerkzaam op het aanschijn van de Heer. Jammerend van medelijden, doch tevens met troost vervuld viel Veronika bij de doek op haar knieën en riep uit: “De Heer heeft mij een aandenken gegeven, nu wil ik alles verlaten.”

De zweetdoek was van een zeer fijne wol, een baan bijna driemaal zolang als breed. Gewoonlijk droeg men zulk een zweetdoek om de nek gehangen. Vaak hing nog een tweede over de schouders neer. Het was de mode om met zulk een doek bedroefden, wenenden, terneergeslagenen, vermoeiden of zieken tegemoet te gaan en hun gelaat daarmee af te drogen ten teken van deelneming en medelijden. Ook gaf men in de warme landen elkander zulk een zweetdoek ten geschenke. Veronika bewaarde later die doek; hij hing steeds aan het hoofdeinde van haar legerstede; na haar dood kwam hij, via de H. Vrouwen bij de Moeder Gods terecht en vervolgens door de apostelen in de Kerk.

1913.

Serafia was een nicht (achternicht) van Joannes de Doper, want haar vader was de zoon van een broer van de vader van Zakarias; zij was van Jeruzalem afkomstig.

Toen Maria als vierjarig meisje onder de tempelmaagden gebracht werd, zag ik Joakim en Anna met hun gevolg hun intrek nemen in het vaderlijk huis van Zakarias in de buurt van de vismarkt. Toen was dit huis bewoond door een zeer oude bloedverwant van

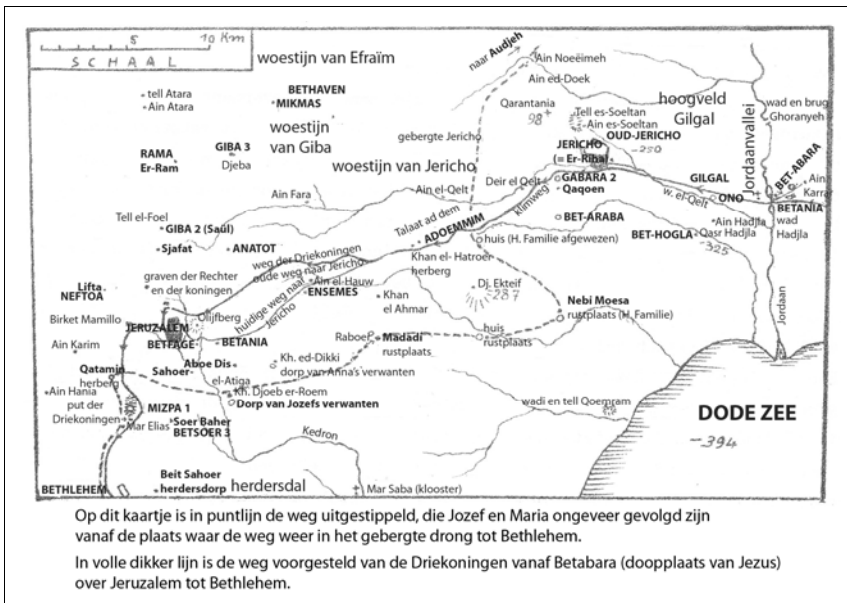

Zakarias. Ik geloof dat het zijn oom en dus de grootvader van Serafia kan geweest zijn.

Ik zag haar toen reeds aanmerkelijk ouder dan de H. Maagd, wellicht een vijftal jaar ouder. Ook ter gelegenheid van het huwelijk der H. Maagd met de H. Jozef zag ik dat zij ouder was dan de H. Maagd.

Zij was ook verwant met de oude Simeon die profeteerde bij de opdracht van Jezus in de tempel en nog was zij van kindsbeen af bevriend met zijn zonen. Reeds op zeer jeugdige leeftijd bezaten dezen als een soort erfenis van hun vader een zeer vurig verlangen naar de Messias, waarmee ook Serafia bezielde was.

Destijds vormde deze verwachting van het Heil en van de Messias lange tijd een soort geheime vriendschapsband tussen vele goede mensen, waarvan de anderen geen vermoeden hadden.

Toen Jezus op twaalfjarige leeftijd in Jeruzalem achterbleef om in de tempel te onderwijzen, zag ik Serafia die ouder dan de Moeder van Jezus en toch nog niet getrouwd was, voedsel voor Jezus naar de kleine herberg zenden, een kwartier van Jeruzalem, naar de kant van Bethlehem, waar Hij zich ophield als Hij niet in de tempel vertoefde om te leren (cfr. fasc. 4, nr. 110, voetnoot 238).

In diezelfde herberg (te Qatamin) bracht Maria na de geboorte van Jezus, toen zij van Bethlehem naar de tempel ging om haar goddelijk Kind op te dragen, met de H. Jozef een dag en 2 nachten door bij 2 oude lieden, die Essenen waren.

De vrouw was een verwante van Joanna Chusa en zij kenden de H. Familie en Jezus. Die herberg was een stichting voor armen (behoefte reizigers; mogelijk de herberg uit Jeremia, 41, 17).

Jezus en zijn leerlingen namen er dikwijls hun intrek en ik zag in de laatste tijd, toen Jezus dagelijks (vóór zijn lijden) in de tempel onderwees, Serafia zeer dikwijls spijzen sturen naar dat huis, maar toen woonden er andere mensen in.

1914.

Serafia trad laat in de echt. Haar man Sirach was een afstammeling van de kuise Suzanna en lid van de tempelraad. Daar hij aanvankelijk een tegenstander van Jezus was, kreeg zijn vrouw wegens haar innige vriendschapsbetrekkingen met de Heer en met de H. Vrouwen, het erg van hem te verduren; zelfs sloot hij haar soms in een kelder op.

Door Jozef van Arimatea en Nikodemus werd hij tot beter gevoelens gebracht en hij stond zijn vrouw dan zelfs toe Jezus te volgen en te dienen. Gedurende het geding tegen Jezus bij Kaïfas, gisterennacht en hedenmorgen, sprak Hij zich openlijk ten gunste van Jezus uit, zoals ook Nikodemus en Jozef van Arimatea en nog anderen die Jezus genegen waren; zij scheurden zich allen van het Sanhedrin af en wel voorgoed.

Serafia was voor haar leeftijd nog een schone, majestueuze vrouw; zij moet nochtans boven de vijftig jaren oud zijn. Bij de triomfantelijke intocht van Jezus in Jeruzalem, die wij op Palmenzondag herdenken, zag ik haar met een kind op de arm in het gezelschap van andere vrouwen, haar sluier van haar hoofd nemen en hem met gevoelens van vreugde en eerbied en toewijding op de weg uitspreiden.

Met diezelfde sluier kwam zij thans Jezus tegemoet, weliswaar op een zeer treurige, doch nog veel zegenrijker triomftocht, om Hem ermee in zijn lijden te verkwikken en te troosten. Ook verschaftte haar die sluier de nieuwe, zegevierende naam Veronika (Berenikê = zegebrengend of behalend).

1915.

Thans nog is hij in de Kerk een voorwerp van openbare verering¹¹¹.

---

¹¹¹ Voetnota van Brentano. "Daar de begenadigde hier zo vele bijzonderheden over Veronika meedeelt, voegen wij er nog datgene aan toe, wat zij, opgewekt door aanraking van relikwieën, op 2 augustus 1821 over deze Heilige vertelde.

***

In het derde jaar na Christus' Hemelvaart zond de keizer van Rome een gezant naar Jeruzalem om alle geruchten in te zamelen, die daar in omloop waren over de dood en verrijzenis van Jezus.

Die gezant bracht Nikodemus, Serafia en de leerling Epafras, een bloedverwant van Joanna Chusa met zich mee naar Rome.

Deze Epafras was een zeer eenvoudig dienaar van de leerlingen, gelijk hij voortijds een dienaar en bode van de priesters in de tempel was geweest. Reeds in de eerste dagen na de Verrijzenis had hij Jezus bij de apostelen in het Cenakel en ook nog bij andere gelegenheden dikwijls weergezien.

Ik zag Veronika bij de keizer die ziek te bed lag. Zijn bed was een paar treden boven de grond verheven en ervóór hing een groot gordijn; de kamer was vierkant, niet heel groot en zonder vensters. Het licht viel er in door een opening in het plafond en met neerhangende touwen kon men kleppen of luiken openen en dichtmaken.

De keizer was alleen; zijn dienaren hadden zich teruggetrokken in de voorkamer. Ik zag dat Veronika, benevens de zweetdoek, nog een van de

---

grafdoeken bij zich had en dat zij de zweetdoek voor de keizer open gespreid hield. Deze doek was een lange, smalle baan stof, die zij vroeger tot sluier om hoofd en hals gedragen had. Het beeld van Jezus' aangezicht bevond zich op het ene uiteinde.

Terwijl zij dit deel voor de keizer opengevouwen hield, vatte zij het langer overig gedeelte dat neerviel, met de andere hand bij elkaar. Het aangezicht van Jezus was niet als een eigenlijke schilderij in verf, maar het was met bloed daarin afgedrukt; de afbeelding was ook breder dan een aangezicht, omdat de doek verder dan het aangezicht rond het hoofd van Jezus had gelegen.

Op de andere doek die Veronika mee had, zag ik de afdruk van het geselde lichaam van Jezus. Ik meen dat het een van de doeken was, waarop men Jezus vóór de graflegging gewassen had. Ik zag niet dat men de keizer met die doeken aanraakte noch dat hijzelf ze aanraakte. Door een blik erop herkreëg hij de gezondheid.

Hij wilde Veronika te Rome houden en haar tot beloning een huis en goederen en goede dienaren geven, doch zij verlangde niets anders dan naar Jeruzalem weer te keren en daar te sterven waar Jezus gestorven was. Ook zag ik haar met haar gezelschap naar de heilige stad teruggaan.

***

In de vervolging tegen de christenen, dezelfde waarin Lazarus en zijn zusters op een schip zonder roer in volle zee gedreven werden, nam Veronika met enige andere vrouwen de vlucht, doch men kreeg haar te pakken en zette haar gevangen in een kerker.

Daar stierf zij als martelares en getuige van de waarheid (die Jezus is) de hongerdood voor haar Meester, die door haar zo dikwijls gespijzigd was geworden met het aardse brood en die zelf haar met zijn vlees en bloed ten eeuwigen leven had gevoed.

***

Ik herinner mij nog, doch slechts vaag, eenmaal gelezen te hebben dat de zweetdoek van Veronika na haar dood bij de H. Vrouwen bleef, dat de leerling (of apostel) Taddeüs hem meenam naar Edessa en daar, zoals nog elders, vele wonderen ermee deed; dat die doek ook te Konstantinopel geweest is en door de apostelen in het bezit van de Kerk gekomen is.

Eens docht het mij dat hij te Turijn was, waar de lijkwade van Christus berust, maar in die tijd heb ik de geschiedenis van alle heilige doeken gezien, omdat ze zich in mijn herinnering wel verward zullen hebben.

Ook heden heb ik nog veel gezien over Veronika, doch ik zal maar niets ervan meedelen, omdat ik niet meer alles duidelijk weet te onderscheiden."

Dochters van Jeruzalem, weent niet over Mij. – Vierde en vijfde val onder het kruis (Lukas, 23, 27-31).

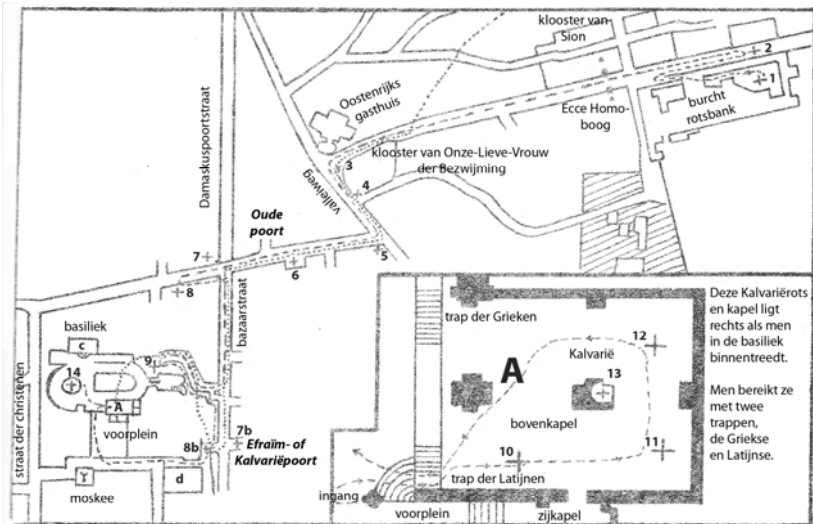
1916.

De stoet was nog op een aanzienlijke afstand van de stadspoort en nabij deze daalde de weg een weinig¹¹².

(Einde van de nota en het commentaar).

¹¹² De door Jezus gevolgde weg vanaf het huis van Veronika. – Van hier voort begint hij tamelijk vlug te klimmen. “Deze weg opgaand heeft men de indruk, dat men, naar de stadsmuur toe, een berg beklimt.”

Zie kaart en schets.

- 1e statie: Jezus' ter-dood-veroordeling.
- 2e statie: Jezus wordt met het kruis beladen.
- 3e statie: 1e val van Jezus onder het kruis.
- 4e statie: Jezus ontmoet zijn moeder.
- 5e statie: Simon van Cyrene helpt Jezus het kruis dragen.
- 6e statie: Afdraging van Jezus' aangezicht door Veronika.
- 7e statie: Jezus valt voor de 2e keer onder het kruis.

- 8e statie: vrouwen wenen om Jezus.
- 9e statie: Jezus valt voor de 3e keer onder het kruis.
- 10e statie: Jezus wordt van zijn klederen beroofd.
- 11e statie: Jezus wordt aan het kruis genageld.
- 12e statie: Jezus sterft aan het kruis.
- 13e statie: afdoening van het lichaam van Jezus van het kruis.
- 14e statie: Jezus wordt in het graf gelegd.

De poort is sterk en lang; eerst gaat men onder een gewelfde boog, dan over een brug en dan nog eens onder een boog door. De poort ziet (niet vlak naar het westen, doch) in de richting waar de zon staat om 4 uur in de namiddag.

Als men uit de stadspoort treedt, loopt links de stadsmuur (nog even verder) naar het zuiden over ongeveer dezelfde afstand als van mijn woning naar de stadskerk, wat ongeveer enkele minuten kan bedragen. Dan wendt hij zich een goed eind ver naar het westen en draait eindelijk naar het zuiden en sluit zo de berg Sion in. Rechts van de (Kalvarie-)poort loopt de muur noordwaarts tot

Op dit punt schijnt in de stadsmuur een toe gemetselde poort geweest te zijn, buiten gebruik gesteld en daarom 'oude poort' genoemd. In de christelijke traditie kreeg ze de naam Gerechtpoort, omdat men geloofde of veronderstelde dat Jezus door deze poort de stad uitgegaan was.

Even verder zou Hij zuidwaarts een weg ingeslagen zijn en zo Kalvarië bereikt hebben. Onze Katarina laat Hem, eer Hij de stadsmuur bereikt heeft, zuidwaarts een weg inslaan, die op een kleine afstand parallel loopt met de muur. Deze weg volgt Hij tot tegenover de Efraïmpoort die na Christus ook de naam Kalvariepoort kreeg. Van dit laatste stuk weg is het dat Katarina zegt dat hij naar de poort afdaalde.

Aan de Efraïmpoort heeft de archeologie speciaal haar aandacht gewijd, zonder nochtans een duidelijk beeld ervan gekregen te hebben. Latere bouwwerken, muren en poorten die verband houden met de verbouwde stad Aelia Kapitolina, alsook wijzigingen aangebracht door de bouwmeesters bij de bouw van de H. Grafbasiliek hebben op dit punt het oorspronkelijk beeld, loop en structuur van muren en poort vertroebeld en onherkenbaar gemaakt.

Waar K. spreekt van een boog, brug en tweede poortboog, kunnen wij dus haar aanduiding niet bewijzen maar kunnen ze aannemen op grond van het feit dat haar aanwijzingen over het algemeen juist zijn, gelijk ook hier in het algemeen haar aanduiding van de loop der muren.

de Hoekpoort (huidige Damaskuspoort) en van daar oostwaarts langs de noordzijde van Jeruzalem (zie grote kaart 3).

Toen de stoet de poort naderde, dreven de beulen Jezus met nog ruwer geweld vooruit. Vlak vóór de poort was er op de oneffen en stuk gereden weg een grote modderpoel. De wrede beulen sleurden Jezus vooruit; men ging hier dichterbij elkaar.

Simon van Cyrene zocht meer op zijde te gaan om gemakkelijker te zijn (en de waterplas te vermijden), doch hierdoor veranderde de richting van de kruisbalk op Jezus' schouder en de arme Zaligmaker, die nu voor de vierde maal onder de kruislast bezweek, viel hard neer in de modderpoel en slechts met moeite kon Simon het kruis nog tegenhouden.

Met een hoge en duidelijke, hoewel gebroken stem, zegde Jezus: "Helaas! helaas! Jeruzalem! Hoe heb Ik u bemind als een hen die haar kuikentjes onder haar vleugelen verzamelt en gij stoot Mij zo wreedaardig buiten uw poorten." De Heer was dodelijk bedroefd.

Doch de Farizeeën keerden zich naar Hem en schimpten: "Die rustverstoorder is nog niet getemd; Hij verkoopt nog nieuwe onzin!"

Onder trekken en slaan sleurden zij Hem uit de poel.

Simon van Cyrene werd over deze wrede behandeling van Jezus door de beulen zo verontwaardigd dat hij uitriep: "Als het niet gauw met uw wreedheden uit is, dan gooi ik het kruis op de grond, al zou ikzelf door u gedood moeten worden!"

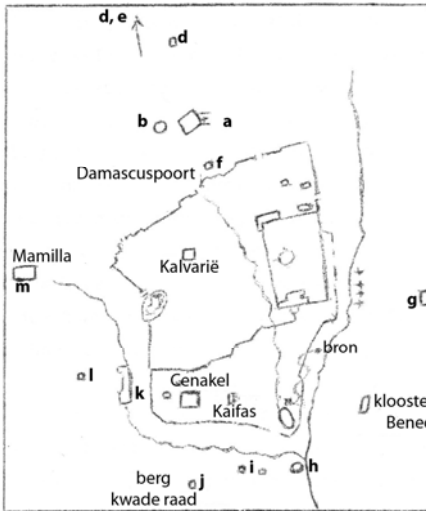
1917.

Rechts van de poort (Efraïm- of Kalvariepoort) (als men deze uitgaat), scheidt zich aanstonds van de weg een ruwe, niet brede weg af, die enkele minuten noordwaarts loopt de Kalvarieberg op. (De afstanden zijn gewoonlijk overdreven). De grote weg zelf splitst zich OP ENIGE AFSTAND in drieën.

- Een vertakking richt zich links naar het zuidwesten door de vallei Gihon naar Bethlehem toe¹¹³.

¹¹³ De weg liep door de vallei Gihon naar Bethlehem. – Uit de Bijbel is bekend de Gihon-bron, thans Mariabron of bron der trappen, Ain-el-Deradj geheten en ontspringend aan de oostvoet van de heuvel Ofel (I Sam. 1, 33-45; II Kron. 32, 30).

Gihon is hier ook niet bij vergissing gezegd voor Gê-Hinnom of Hinnomdal, want in nr. 1947 komt Abenadar uit de vallei Gihon in de vallei Hinnom. Door vallei Gihon is bedoeld de vallei ten westen van Jeruzalem, die begint bij Birket Mamilla en deze reusachtige waterbak wordt door K. verder bron Gihon genoemd. Dit Birket ligt 600 m ten noordwesten van de Jaffapoort (zie tekst en kaartje in fasc. 8, deel 'Jeruzalem', I. Enige tot nog toe niet genoemde monumenten rondom de stad).

- de Sint-Stefanuskerk (a);
- de ronde plaats, waar de eerste martelaar gestenigd werd (b);
- de graven van Helena, koningin van Adiabena, en van haar zoon Izates en zijn talrijke kinderen (c);
- de graven van de rechters (d);
- graven van Sanhedristen (e);
- de grot van Jeremias (f);
- de grafcatacomben der profeten (g);
- de bronput Rogel (h);
- de akker van de pottenbakker (i);
- het verzamelhuis van Kaïfas (j);
- de enorme waterbak, Birket es-Sultan (k);
- de grafgrot van Herodes (l);
- de vijver of Birket Mamilla (m).

De vallei die daar begint, loopt eerst in de richting van de Jaffapoort en wendt zich vóór deze poort zuidwaarts. Waar ze zich opnieuw oostwaarts wendt, krijgt ze de naam Hinnom, nu wadi Rababi.

Het gebruik van de naam Gihon door K. vindt niet zijn grond in de Bijbel; zij volgt wellicht de mening van haar tijd, waarin men het Bijbelse Gihon in deze omgeving ten westen van Jeruzalem zocht. Zo wordt die westelijke vallei Gihon genoemd door Mislin in II, 180 en op zijn kaart; ook in Pet. Boll. T I, 157, nota; ook door een Duits protestantse reiziger in 'Umwanderungen', blz. 150.

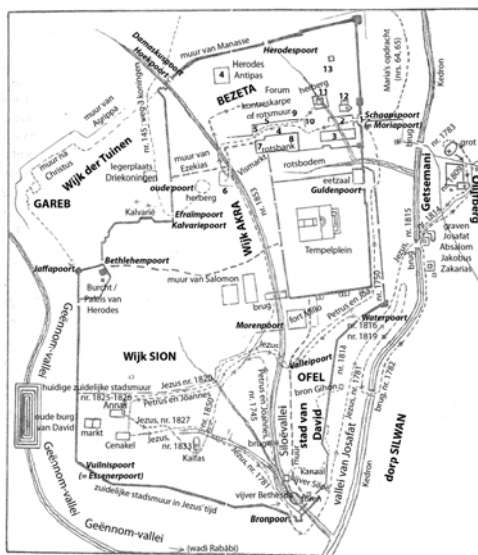

Midden in deze vallei ten westen van westelijk Sion, ligt een grote waterbak, wellicht de draken- of serpentespiscien van Flavius Josephus; welnu, zo wordt gezegd in Guides bleus, Israël, blz. 328: “Deze piscien noemt men te Jeruzalem nu nog de piscien van Gihon, haar bij dwaling vereenzelvigend met de bron Gihon uit het Oud Testament.”

Juist hetzelfde vinden wij bij de onderzoeker V. Guérin: “Het bovenste gedeelte van de vallei Ben-Hinnom (dus, tot waar ze zich naar het oosten wendt), is algemeen bekend onder de naam vallei van Gihon.” (Samarie, I, 16).

Dezelfde onderzoeker zegt nog in Terre Sainte dat te Jeruzalem, benevens Gihon in de Kedronvallei, een ander Gihon bestaat op het plateau waarop zich Birket Mamilla bevindt, 600 m ten noordwesten van de Jaffapoort. Van dit plateau daalt de vallei af, die in haar eerste gedeelte eveneens Gihon heet. Juist dit Birket en deze bovengedeelte worden door K. Gihon genoemd. Maar zij kent ook de Gihonbron in de Kedronvallei.

In nr. 1919 geeft K. ook de naam Gihon aan een berg en ze bedoelt de hoogvlakte met Birket Mamilla en de helling die er naar opstijgt. Dit alles om beschuldiging van onzin bij Jeruzalemkenners te voorkomen.

1. Morijspoort, in Jezus' tijd lee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een **paleis van Herodes Antipas**.
5. Kontreskape of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. **Burcht Antonia** op de westhelling van de rotsbank met aan dezer noordwest soldaatplein en kazerne.
8. Op de oosthelling van de rotsbank **paleis van Pilatus**, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. **Huis dat toebehoort aan Anna**. Vandaar is de liggende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annaleke. Het heiligdom is toewerptouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

- Een tweede vertakking loopt (recht) westwaarts naar Emmaüs en Joppe en
- de derde rechts naar het noordwesten om de Kalvarieberg (met een boog) naar de Hoekpoort, waaruit de weg naar Betsoer leidt (naar Betsoer 1, thans Beit-Soeriq, 10 km ten noordwesten van Jeruzalem, zie schets hieronder).

In het besproken nummer wijst K. ook de Bethlehempsoort aan. Deze beantwoordt niet geheel aan de moderne Jaffapoort, die ook nu nog de Bethlehempsoort genoemd wordt, maar ze lag 100 m meer oostelijk, zie schets in huidig nr. 1917 en in fasc. 2.

In Jezus' tijd bestond de Jaffapoort nog niet, want eerst enige jaren na zijn dood werd de heuvel Gareb of noordwesthoek van Jeruzalem met de Tuinenwijk bij de stad ingelijfd en ommuurd.

Op deze weg horen wij Jezus opnieuw bedreigingen tegen Jeruzalem uitspreken, dus, mag men zeggen, tot in de dood.

Het is de laatste van die vele, steeds opnieuw herhaalde bedreigingen, waarmee Hij een begin maakte en waarop wij met nadruk gewezen hebben in fasc. 14, nr. 538, voetnoot 256. De moeite waard om te herlezen.

Van de poort waardoor Jezus buiten de stad geleid werd, kan men links in zuidwestelijke richting de Bethlehempoort zien. Van alle poorten van Jeruzalem liggen deze 2 het naast bij elkaar (zie schets hiervoor)

Midden op de grote weg buiten de poort (van Efraïm), vanwaar de smaller zijweg naar Kalvarië opstijgt, was aan een paal een bord of plakkaat opgehangen met het opschrift in het wit, dat de terdood-veroordeling van Jezus en de 2 moordenaars bekend maakte. De letters waren verheven en schenen er op geplakt. Niet ver van daar stonden aan de hoek van de (naar de vallei) neer lopende weg een talrijke groep van wenende en weeklagende vrouwen; het waren jonge dochters en arme vrouwen uit Jeruzalem, met kinderen die de stoet vooruit gelopen waren en ook nog vrouwen uit Bethlehem, Hebron en andere omliggende plaatsen; deze waren voor het paasfeest naar Jeruzalem gekomen en hadden zich hier bij de groep van Jeruzalemse vrouwen aangesloten.

Jezus dreigde hier nogmaals te vallen. Hij viel wel niet plat ten gronde, maar zakte toch als onmachtig neer. Achter de dubbel gebogen Heer liet Simon het kruis op de grond zinken, naderde en ondersteunde Hem en de Heer leunde aan tegen zijn barmhartige helper.

Dit is de vijfde val van Jezus onder het kruis.

De vrouwen en dochters begonnen bij het zien van zijn lijden en ellende luide te huilen, te jammeren en te klagen en staken naar Joodse gewoonte linnen doeken naar Jezus uit om daarmee zijn gelaat af te drogen.

*Hierop wendde de Heer zich tot hen en sprak:
"Dochters van Jeruzalem - waarmee Hij ook bedoelde alle bewoners uit de dochtersteden van Jeruzalem - weent niet over Mij, maar veeleer over uzelf en over uw kinderen, want zie, er zal een tijd komen, dat men zal zeggen: zalig de onvruchtbaren en de lichamen, die niet gebaard, en de borsten die geen*

kinderen gevoed hebben. Dan zal men de bergen aanspreken en toeroepen "Bergen, valt toch op ons en gij heuvelen, bedekt ons toch! Want, als men dit doet aan het groene hout, hoe zal men dan handelen met het onvruchtbare en dorre hout!?"

Nog vele andere treffende woorden in die zin sprak Jezus, maar ik ben ze vergeten. Toch weet ik nog dat er in voorkwam: dat hun wenen beloond zou worden en dat zij voortaan andere wegen moesten bewandelen, enz. Dit gebeurde in een rustpoos, want de stoet had een oponthoud. Het vooraan lopende gespuis dat de foltertuigen droeg, besteeg nu reeds de Kalvarieheuvel en achteraan kwamen nog ongeveer honderd man Romeins voetvolk uit het gevolg van Pilatus. Deze was de kruisigingsstoet op een kleine afstand tot hier bij de (Kalvarie-)poort gevolgd en dan op zijn stappen langs dezelfde weg teruggekeerd.

Jezus op Golgota. – Zesde en zevende val.

1918.

De stoet zette zich daarna weer in beweging. Met zijn zware kruislast werd Jezus door de beulen onder slaan en rukken vooruit gedreven op het lastige ruwe pad, hetwelk tussen de stadsmuur en de Kalvarieheuvel noordwaarts opstijgt. Vervolgens wendt het slingerpad zich om en wendt zich opwaarts naar het zuiden. Daar deed de arme Jezus een zwaar verwondende val onder het kruis; het was de zesde.

Men mishandelde Hem ruwer en wreder dan ooit, totdat Hij eindelijk boven op de rotsige executieplaats aankwam en daar met zijn kruis voor de zevende maal viel.

Simon van Cyrene, ofschoon zelf vermoeid en mishandeld, voelde een diep medelijden.

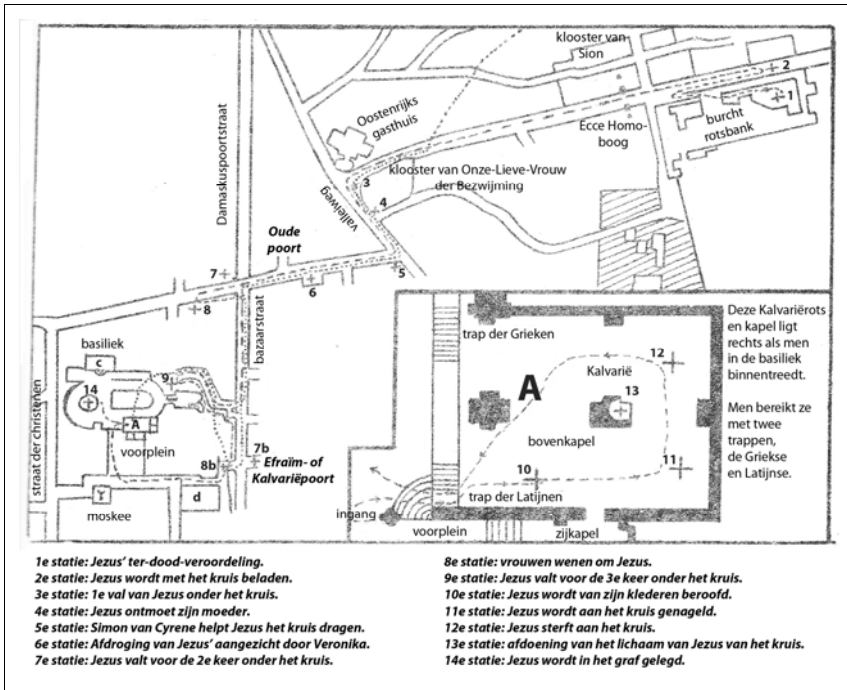
Vol verontwaardiging en droefheid wilde hij de arme Jezus helpen opstaan, doch met schimp en een schop joegen de beulen hem weer naar beneden. Hij heeft zich kort daarop bij de leerlingen van Jezus aangesloten. Ook alle overbodige boeven en handlangers, die tot hier waren meegelopen en hier nu niets meer te doen hadden, werden teruggezonden.

De bereden Farizeeën waren langs gemakkelijker kronkelpaden aan de westkant van de Kalvarieheuvel naar boven gereden. Hier op de heuvel kon men juist over de stadsmuur heen zien. De bovenvlakte of eigenlijke strafplaats is rond en ongeveer zo groot dat men ze op het kerkhof hier vóór de parochiekerk zou kunnen aftekenen, zo groot ongeveer als een middelmatige paardenrenbaan; ze is omgeven door een lage aarden wal, die door 5 openingen of ingangen doorsneden is.

Zulke 5 wegen of toegangen vindt men in dit land in bijna alle inrichtingen, zoals in bad- en doopplaatsen, met name in de vijver Bethesda. Ook vele steden hebben 5 poorten. Deze schikkingen treft men aan in alle inrichtingen uit de oude tijden en zelfs nog in die van later tijden, die een godsdienstige of menslievende bestemming hebben. Hieraan ligt, zoals aan alles in het heilig Land, een profetische betekenis ten grondslag, die heden haar vervulling krijgt door de opening van de 5 wegen der zaligheid in de heilige 5 wonden van Jezus.

(In een visioen uit de 2^e helft van augustus 1820 zegde de zienster: “Ik zag ook de vijver Bethesda en hoe zijn 5 ingangen betrekking hadden op de 5 wonden van de Zaligmaker.”)

Uitweiding. – De kruisweg oefening der pelgrims te Jeruzalem vergeleken met de kruisweg van Jezus.

Op de schets hierboven duiden de streepjes de weg aan die de pelgrims volgen in hun gemeenschappelijke oefening van de kruisweg te Jeruzalem. De ronde puntjes, puntjes duiden de weg van Jezus aan.

Beide uitstippelingen vergelijkend komt men tot het besluit dat beide wegen treffend overeenstemmen, afgezien van 3 of 4 korte afstanden, nl. in het begin, op het einde en nog 2 andere plaatsen.

1^e statie

Daar de inrichters van de kruisweg allerhande tradities tot basis namen en de aanduidingen van K. niet kenden en het paleis van Pilatus of pretorium op de rotsbank van Baris veronderstelden, hebben zij **Jezus' ter-dood-veroordeling of 1^e statie** gelokaliseerd in dat paleis op deze rots. De eerste statie wordt dus gehouden op een binnenplein

tussen de gebouwen op deze rotsbank. Men ziet er een kruisje met cijfer 1.

De overige getallen tot 14 met een kruisje erbij verbeelden de kruiswegstaties.

2^e statie

Het was dus logisch de **2^e statie** te houden op straat aan de voet van de trap die van het paleis van Pilatus afdaalde.

Daar deze trap, de scala sancta, nu te Rome berust, moet men een omweg van zowat 110 m maken om deze plaats te bereiken.

Men bevindt zich hier dan op het hoogste punt van de straat, die van hier zowel naar het oosten als naar het westen afdaalt.

De weg heet 'Via dolorosa', smartvolle weg, lijdensweg.

3^e statie

Na een loop van 250 m bereikt hij de stadsvallei en op de hoek, links, door deze weg en de valleiweg gevormd, vereert men de

3^e statie: 1^e val van Jezus onder het kruis.

Heel dit eerste gedeelte van de devotionele kruisweg verschilt van Jezus' werkelijke kruisweg, doordat Hij op het forum gedoodvonnist werd, en van daaruit zijn weg door steegjes tussen achterhuizen liep. Maar nabij de voormelde hoek kwamen de 2 wegen samen en bleven samen tot bij de verder te vermelden Gerechtspoort.

4^e statie

Op de hoek sloeg de weg zuidzuidoostwaarts in en kwam 37 m verder, op de plaats waar een straatje op deze weg uitkwam, de

4^e statie: Maria ontmoet Jezus.

Er zijn tekenen die er op wijzen dat de lokalisering van deze statie wel juist zal zijn.

5^e statie

In dezelfde richting zuidzuidoosten bereikt men een 30-tal m verder aan de andere kant van de weg, bij het begin van een straat die westwaarts loopt, de **5^e statie: Simon van Cyrene helpt Jezus het kruis dragen.**

Ook deze aanwijzing komt overeen met die van K.

Links in de muur van een huis wijst een zwarte steen de plaats aan.

6^e statie

Men slaat hier rechts in, komt 37 m verder onder een boog die de straat overspant en aanstonds voorbij de boog heeft men links de **6^e statie: Afdroging van Jezus' aangezicht door Veronika.**

Voorbij dit huis klimt de weg hoe langer hoe meer en na opnieuw een afstand van 60 m afgelegd te hebben, bevindt men zich op een kruispunt van straten.

De devotionele kruisweg gaat nu verder rechtdoor, loopt over de plaats van de zogenaamde Gerechtspoort (de oude poort uit Neh. 3, 6), want men veronderstelt dat Jezus door deze poort uit de stad gegaan is.

8^e statie

De pelgrims vervolgen hun weg nog 38 m ver, waar zij, bij een teken in de muur van het Grieks Sint-Caralombosklooster een nieuwe statie vereren, de 8^e.

Wel menen zij dat Jezus van hier recht zuidwaarts naar Kalvarië ging, maar keren toch, daar hier geen straat is om recht naar het zuiden te gaan, op hun stappen terug naar het kruispunt van straten. Hier zijn zij weer op de kruisweg van Jezus, die van dit kruispunt zuidwaarts ging, parallel met de stadsmuur zonder de stad verlaten te hebben.

Jezus ging in die richting tot tegenover de Efraïm of Kalvariepoort, ging door deze buiten de stad en wendde zich naar het noordnoordwesten naar de noordkant van Kalvarië toe.

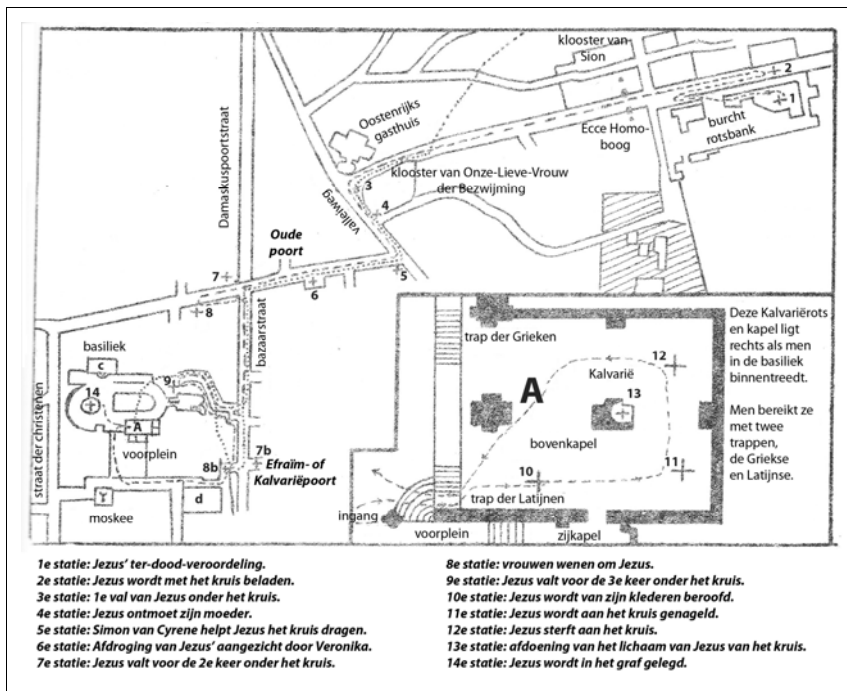
9^e statie

Bij de noordoostzijde van Kalvarië deed Hij een nieuwe val, de 9^e statie. Om deze plaats te bereiken gaan de pelgrims niet zo ver naar het zuiden; zij slaan eerder rechts in; het is de 3^e afwijking van Jezus' kruisweg, doch daar de H. Grafbasiliek aan de noordkant niet toegankelijk is, zijn zij nogmaals genoodzaakt om op hun stappen terug te keren en weer de weg van Jezus te volgen tot de plaats van de oude Efraïmpoort.

Van hier ging Jezus noordnoordwestwaarts en kwam bij en op Kalvarië aan de noordkant van de heuvel.

De pelgrims wijken nu voor de 4^e maal, uit noodzaak, van de weg van Jezus af, want van de Efraïmpoort gaan zij recht naar het westen tot bij de ingang van de H. Grafkerk.

10^e statie

In de kerk binnentredend, hebben zij aanstonds aan hun rechterhand een trap van 19 treden die leidt naar de Kalvariekapel gebouwd op de rotsblok (zie de schets hiervoor). Hier vereren zij de 10^e statie, Jezus wordt van zijn klederen beroofd;

11^e statie: Jezus wordt aan het kruis genageld,

12^e statie: Jezus sterft aan het kruis;

13^e statie: afdoening van Jezus van het kruis,

14^e statie: dalen weer af en gaan even verder de graflegging en het graf zelf vereren.

1919.

De Farizeeën te paard bleven staan aan de westkant vóór de aarden-wal-kring. Aan deze zijde is de heuvelhelling zacht, doch aan de kant naar de stad, langs waar men de veroordeelden naar boven brengt, is ze woest en steil. Een honderdtal Romeinse soldaten, afkomstig van het Zwitserse grensgebied, maakten deel uit van de wacht. De enen stonden hier en daar op de berg opgesteld, de anderen rondom de aarden wal, die de plaats der terechtstelling omgaf. Enigen stonden bij de 2 moordenaars die niet geheel tot boven op de bergvlakte gebracht waren wegens haar beperkte ruimte¹¹⁴, doch die met de armen op de dwarsbalken van hun kruisen gebonden, een weinig onder de plaats der terechtstelling, waar de weg naar het zuiden draait, op hun rug gelegd waren.

Een grote menigte, overwegend gemeenvolk, vreemdelingen, knechten, slaven, heidenen en vele vrouwen, allemaal lieden, die voor verontreiniging niet op hun hoede hoefden te zijn, stonden gedeeltelijk rondom de aarden kring en deels op de omliggende heuvels¹¹⁵.

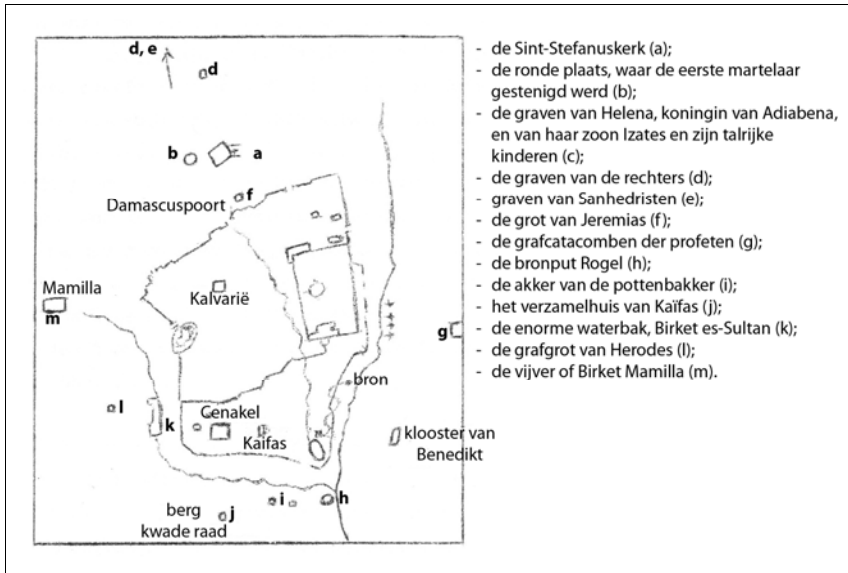
¹¹⁴ De moordenaars waren niet geheel tot boven gebracht, maar gelaten bij of op de steile noordoosthelling. Dat deze kant steil was, is ook uit de archeologie gebleken, zie b.v. de bovenste van de 4 schetsen die we verder zullen plaatsen en waar een grond met diepe kelders het verlengstuk der oosthelling van de heuvel is; cfr. Mislin, II, 180.

De moordenaar lag bij de draai van de weg, die aan de noordkant met een trap de heuvel oploopt (nr. 1961).

De klederen van Jezus zullen verloot worden op de plaats waar de moordenaars gelegen hadden (nr. 1932). Welnu, aan dit laatste gebeuren, de verdeling van de klederen, herinnert een kapel in de H. Grafkerk, ongeveer 20 m ten noordoosten van de top van Kalvarië.

¹¹⁵ Omliggende hoogten. – In de Tuinenwijk of hoek, gevormd door de stadsmuren die uit het noorden en westen samenlopen, waren er meerdere kleine hoogten zoals Kalvarië: “In die omgeving zag men enige rotshoogten, min of meer naakt.” (D.B. Calvaire, c. 80).

Hun getal groeide ieder ogenblik aan met mensen, die, naar de stad gaande, in het voorbijgaan benieuwd kwamen toezien. In het westen op de berg Gihon (hoogvlakte met de waterbak Mamilla, zie nr. 1917, voetnoot 113), bevond zich een geheel kamp van paasgasten; velen sloegen het gebeuren gade uit de verte en af en toe kwamen nu dezen, dan genen van hen toezien van naderbij.

“De stadsmuren lieten de Tuinenwijk, waar enige kleine heuveltjes door tuinen omgeven lagen, zonder verdediging.”

Toebereidselen voor de kruisiging.

1920.

Het was ongeveer kwart vóór twaalf, toen Jezus, binnen de ringwal gesleurd, op de strafplaats de laatste maal onder het kruis neerviel en men Simon wegjoeg. Met hun koorden rukten zij Jezus weer omhoog, snoerden de kruisbalken los en uit elkaar en legden ze op goed geluk af voorlopig in kruisvorm tezamen.

Ach! hoe ellendig stond de arme Jezus daar op de folterplaats, zo diep bedroefd, bloedig verscheurd, bleek, vol wonden als een schrikwekkend beeld.

Zij wierpen Hem op de grond neer onder nieuwe beledigingen, zoals deze: “Koning der Joden, wij moeten de maat eens nemen van uw troon!” *Doch Jezus legde zich bereidwillig zelf op het kruis neer; had Hij het te midden van al zijn pijnen sneller kunnen doen,* zij hadden Hem voorwaar niet moeten neerrukken. Daarna strekten zij Hem op het kruis uit en tekenden zijn lengte aan op de plaats van zijn handen en voeten, terwijl de Farizeeën hun spotlust botvierden.

Vervolgens rukten zij Hem weer recht en brachten Hem geboeid ongeveer 70 schreden noordwaarts de Kalvarieberg af, naar een in de rots gehouwen holte, die op een kelder of regenput geleek¹¹⁶; zij hieven de deur omhoog en stieten Hem

---

¹¹⁶ Regenput of kelder. – In de traditie staat deze put bekend onder de naam ‘Gevangenis van Jezus’ en wordt in de noordoosthoek van de H. Grafkerk vereerd in een kapel die de vermelde naam draagt. Natuurlijk bestempelen de geleerden die heilige herinnering als legendarisch, maar in die kapel zijn nog sporen van die oude put te zien. Hij bevond zich zowat 35 m ten noordoosten van de top van Kalvarië.

Hier bevestigt K. de traditie en de traditie bevestigt haar mededeling. “Die gevangenis is gedeeltelijk in de rots gehouwen.” (Guide, 128), doch men mag niet uit het oog verliezen dat de bodem rondom Kalvarië en rond het H. Graf weggehakt werd voor de bouw van de basiliek (zie hieronder).

vervolgens zo onbarmhartig naar beneden, dat Hij zonder een wonder zeker de knieën op de rotsbodem verbrijzeld zou hebben. *Ik hoorde zijn luid en helder schreien.*

Zij sloten de deur boven Hem en lieten wachten bij Hem achter. Ik heb de 70 schreden met Hem meegemaakt. Ik meen ook gezien te hebben en dit in hoger visioenen, dat engelen Hem steun verleenden, opdat Hij zijn knieën niet zou verbrijzelen, maar *Hij klaagde en kermde op hartverscheurende wijze. De rots werd onder zijn knie week*¹¹⁷.

Nu begonnen de gerechtsdienaren met de voorbereidselen voor de kruisiging. In het midden van de executiekring was op de Kalvarieberg een ronde verhevenheid van een paar voeten hoog,

Er zijn er natuurlijk ook, zoals Mislin, die de traditie aanvaarden.

Dit opsluiten in een put was wellicht een menslievende voorzorg om de veroordeelde geen getuige te doen zijn van de voorbereidselen die men trof voor de executie.

Zo schrijft Nik. Belin: "In de (oosterse) gevangenis, waarin ik me bevond, bedekte men het hoofd van de veroordeelden met een doek om te beletten dat zij de voorbereidselen van de beulen zouden zien." (Achter de muren, 102).

"Die put of zogenaamde gevangenis was waarschijnlijk, meent V. Guérin in Terre Sainte, een gewone, oude waterbak, die wel eens als gevangenis gebruikt werd, gelijk ook Jeremias eens in zulk een put gevangen gezet werd.

De 70 stappen van de doodvermoede Jezus en voor de zieke Katarina zijn met de afstand van ongeveer 30-35 m goed overeen te brengen.

¹¹⁷ De rotsgrond werd week. – Of Jezus' knieën erin gedrukt werden, zegt K. niet, maar schijnt het te verstaan te geven.

waartoe men met enkele treden opklom en die de hoogste plaats van de Kalvarierots vormde. Na van de verschillende kruisen de maat van het ondereinde van de stam genomen te hebben, metselden zij op die verhevenheid aan de kuilen, waarin men ze oprichten zou; zij richtten de stammen van de kruisen der 2 moordenaars links en rechts op deze uitspringende top van de berg op. Die stammen waren ruw en minder hoog dan het kruis van Jezus en boven waren ze schuin afgezaagd. De dwarsbalken, waaraan zij met hun handen nog steeds gebonden lagen, werden later, onmiddellijk vóór hun kruisiging, dicht onder het bovineinde van de kruisstam vastgehecht.

De beulen legden nu het kruis van Jezus reeds ter plaatse, waar zij Hem er aan wilden vastnagelen, zodat zij het gemakkelijk op de plaats waar het staan moest, in de hoogte konden trekken en in de put neerlaten.

Vervolgens voegden zij er de beide dwarsbalken in, nagelden er het steunblokje voor de voeten op, boorden de gaten voor de nagelen en voor het titelbord van Pilatus, sloegen spieën onder de ingezette dwarsbalken en **hakten hier en daar kleine uitdiepingen in de middenstam voor de verhevener delen van de rug en voor de doornenkroon, opdat het lichaam meer zou steunen en staan dan hangen, groter folteringen zou verduren en de handen niet zouden doorscheuren.**

Vervolgens plaatsten zij achter de kruisheuvel staken in de grond met boven een dwarsbalk er op, om zo, door middel van er over geworpen touwen, het kruis in de hoogte te trekken. Zij troffen nog andere dergelijke voorbereidselen en voorzorgsmaatregelen.

Maria gaat met haar vriendinnen naar Golgota.

1921.

Nadat de H. Maagd haar kruisdragende Zoon zo smartelijk had ontmoet en bewusteloos neergezegen was, brachten Joanna Chusa, Suzanna en Salome van Jeruzalem en Joannes en een neef van Jozef van Arimatea haar, die door de soldaten achteruit gedreven werd, terug in het huis, en de deur werd tussen haar en haar beminde Zoon gesloten. De liefde, het verlangen om bij haar Zoon te zijn, en alles met Hem mee te lijden, de bewuste wil om Hem gezelschap te houden tot het bitter einde, schonken haar een bovennatuurlijke sterkte en haar gesluerde gezellinnen spoedden zich met haar naar het huis van Lazarus, niet ver van de Hoekpoort, waar de andere H. Vrouwen zich verzameld hadden bij Marta en Magdalena en waar zij samen zuchtten en weenden. Er waren ook kinderen bij hen en van daar begaven zij zich weer op weg ten getale van 17 om de kruisweg van Jezus te bewandelen.

Ik was onder de indruk van hun ernst en vastberadenheid. Van de beledigingen van het gepeupel trokken zij zich verder niets aan. Hun waardig voorkomen dwong eerbied af. Zo kwamen zij, gehuld in hun zedige kleding, op het forum. Op de plaats waar Jezus het kruis op zijn schouders had genomen, zag ik hen de grond kussen. Daarna bewandelden zij de gehele lijdensweg van Jezus en vereerden alle voorname plaatsen van zijn lijden.

Maria en de meer begenadigden en verlichten onder hen zochten, herkenden en betraden het voetspoor van Jezus. De H. Maagd die alles voelde, in de geest beschouwde en mee-beleefde en nu opnieuw ondervond, leidde de handelingen van de groep; zij regelde het stilstaan, het verder gaan op deze kruisweg en zij nam alle plaatsen onuitwisbaar in haar ziel en onvergetelijk in haar geheugen op, ja, zij mat in schreden de afstand van de ene voorname plaats tot de andere en zij wees deze plaatsen ter verering aan haar gezellinnen aan.

Op deze manier werd de heiligste, meest aangrijpende en oudste godsvrucht oefening van de Kerk met het door Simeon voorspelde zwaard geschreven in het minnende moederhart van Maria. Van haar lippen kwam ze tot haar lot- en smartgenoten en door deze tot ons. Dit is dan dat heilig doorgegeven geschenk van God aan het hart van de Moeder, dat van haar zou overgaan op de kinderen, zich voortplanten zou van hart tot hart en een onverwoestbare traditie zou worden in de Kerk.

Wanneer men alles ziet zoals ik, schijnt zulk een overlevering ziel- en zinrijker en heiliger dan welke andere ook. Van oudsher hebben de Joden alle plaatsen, waar iets heiligs of gedenkwaardigs geschied is, zeer hoog in eer gehouden (zie fasc. 30, nr. 1864, voetnoot 64) en geen plaats waar een gebeurtenis van hoger betekenis is voorgevallen, vergeten zij: zij richten er gedenkstenen op en gaan er heen in bedevaart om er te bidden. Zo ontstond de heilige kruisweg niet uit een voorbedacht plan, maar uit de aard en de aanleg van de mens zelf en uit de bedoelingen van God met de mensen.

Deze oefening werd ingegeven en ingevoerd door de trouwste moederliefde, om zo te zeggen onder de voeten van Jezus, die hem het eerst in bloedenden lijve heeft betreden.

1922.

Die groep H. Vrouwen kwam nu bij het huis van Veronika en zij traden er binnen, want Pilatus kwam met zijn ruiters en zijn 200 soldaten op dit ogenblik van de stadspoort door die straat teruggereden. Onder vele tranen en luide verzuchtingen aanschouwden zij hier de zweetdoek met het aangezicht van Jezus en prezen zijn barmhartigheid jegens zijn trouwe vriendin. Zij namen van hier de kruik met de gekruide wijn mee, die men Veronika niet vergund had Jezus toe te reiken. Veronika sloot zich bij de heilige groep aan en zij volgden de weg door de poort en van daar naar Golgota.

Nog meer andere goede mensen, waarvan sommige onderweg een eerste heilzame ontroering ontvingen, en zelfs meerdere mannen sloten zich bij de kleine groep aan en deze trok als een kleine stoet in de beste orde onbeschrijfelijk ontroerend door de straat. Het was bijna een talrijker groep dan die van Jezus, afgezien van het vele volk dat Hem naliep.

Naamloos groot, hartverscheurend waren de smarten van Maria op deze weg, vooral wanneer zij de strafplaats in het zicht kreeg en bij het beklimmen van de hoogte. Inwendig voelde zij al de pijnen van Jezus en bovendien greefde haar de droefheid Hem te moeten overleven.

Ook Maria Magdalena was geheel verscheurd en door haar buitengewone droefheid als buiten zichzelf; haar gang was waggelend; zij werd als geslingerd van de ene smart in de andere. Nu eens was zij sprakeloos, dan uitte zij jammerklachten; nu eens was zij als stijf en verstart, dan wrong ze zich de handen; van klagen ging zij over tot dreigen; voortdurend moest zij door de anderen ondersteund, beschermd, tot kalmte aangemaand en tussen haar gezellinnen verborgen worden.

Zij beklommen de Kalvarieberg aan de westkant, waar de helling zacht is en zij stonden in 3 groepen op ongelijke afstanden van de ronde, aarden omwalling achter elkaar.

De Moeder van Jezus, haar nichte Maria van Kleofas, Salome en Joannes traden tot dicht bij de kring. Marta, Maria Heli, Veronika, Joanna Chusa, Suzanna en Maria Markus stonden rondom Maria Magdalena een weinig verder af, terwijl laatst genoemde haar smart niet kon beheersen.

Nog iets verder achteruit stonden ongeveer 7 andere vrouwen en tussen die groepen stonden goedmenende personen, die de verbinding tussen de groepjes onderhielden. De bereden Farizeeën hadden zich in groepen op meerdere plaatsen rondom de kring opgesteld, terwijl de Romeinse soldaten bij de 5 ingangen van de kring post hadden gevat.

Hoe schrikkelijk was voor Maria het zicht van deze strafplaats op de Golgotaheuvel, van dat verschrikkelijk kruis daar onder haar ogen op de grond uitgestrekt, het zicht van die hamers, die touwen en spijkers verspreid door elkaar neergegoot en tussen dit alles het zicht van die afschuwelijke, half naakte beulen, die onder het uiten van godslasteringen en verwensingen hier en daar in de weer waren om alles voor de kruisiging in gereedheid te brengen. De kruisstammen van de beide moordenaars stonden daar reeds opgericht en waren reeds voorzien van enige steuntappen om het kruis te beklimmen. Deze tappen waren in gaten gestoken die men tot dat doel in de stam gemaakt had.

De afwezigheid van Jezus, nog steeds in de rotskuil opgesloten, verlengde Maria's martelaarschap; zij wist dat Hij nog leefde; zij verlangde Hem te zien, maar sidderde voor dat weerzien en toch moest zij haar Jezus terugzien, doch helaas! in onzeglijke foltering!

Weersgesteldheid.

Van 's morgens vroeg tot 10 uur, toen het doodsvonnissen over Jezus uitgesproken werd, had het keer op keer een weinig gehageld. Als men daarna met de uitvoering van de straf begonnen was klaarde de hemel op en scheen de zon.

Nu, tegen 12 uur, ontstond een roodachtige doffe waas vóór de zon.

Jezus van zijn klederen beroofd en met edik gelaafd (Mt. 27, 34; Mk. 15, 23).

1923.

Vier gerechtsdienaars gingen nu aan de noordzijde 70 stappen ver de heuvel af naar de kerkerholte in de rots, waarin men Jezus opgesloten had. Zij hieven de deur op en trokken Hem met geweld eruit.

Jezus had daar tot zijn hemelse Vader nogmaals om sterkte gebeden en zich tevens opnieuw voor de zonden van zijn vijanden aan zijn Vader opgeofferd.

Ook gedurende deze laatste stappen van zijn lijdensweg stieten en sleurden de beulen Hem vooruit, terwijl zij Hem met nog andere mishandelingen en smaad overlaadden. De soldaten namen een koele en trotse houding aan, alleen erop bedacht de orde te handhaven. De gerechtsdienaren ontvingen Hem met grimmige woede en sleurden Hem met geweld in de kring.

Toen de H. Vrouwen Jezus zagen nader strompelen, gaven zij geld aan een man met het verzoek dit geld met de kruik gekruide wijn aan de soldaten te brengen en hen te vragen Jezus voor dit geld met de wijn te willen verkwikken. Doch die ellendelingen gaven Hem de wijn niet; zij dronken hem later zelf uit.

Zij hadden daar evenwel 2 bruine kannen staan met in de ene een mengsel van azijn en gal en in de andere een soort gegiste drank, die wijn zal geweest zijn met alsem en mirre gemengd¹¹⁸ en een

---

¹¹⁸ Met alsem en mirre gemengd. – Van deze 2 soorten drank wordt de ene vermeld door Matteüs, 27, 35 en genoemd: wijn met gal.

Dit beantwoordt aan de drank die door K. azijn met gal genoemd wordt. In deze uitdrukking is 'azijn' niet op te vatten in de betekenis die wij aan dat woord hechten en evenmin is 'wijn' de juiste term om die drank aan te duiden; (zie fasc. 2, nr. 56, voetnoot 115).

teug van deze laatste brachten zij de geboeide Heiland in een bruine drinkschaal aan de lippen. Jezus proefde amper, doch dronk er niet van (Mt. 27, 34; Mk. 15, 23).

Daar waren 18 gerechtsdienaren op de strafplaats binnen de omwalling, nl.

- de 6 die Hem gezeseld hadden,
- de 4 die Hem geleid en de 2 die met touwen het achtereind van de kruisbalk opgehouden hadden en
- tenslotte 6 nieuwe die Hem moesten kruisigen.

Sommigen van hen waren hier in de weer; anderen gingen zich bemoeien met de moordenaars en telkens weer onderbraken zij hun werk om te zuipen. Het waren smerige, halfnaakte, walgelijke en kleine doch sterke kerels, mannen met vreemde gelaatstrekken, hard kroeshaar en stoppelige baarden; kortom, afschuwelijke, verdierlijkte mensen, die zowel de Joden als de Romeinen hun diensten aanboden voor geld.

De andere drank wordt door Markus, 15, 23 wijn met mirre genoemd; het is de drank die volgens K. wijn scheen te zijn en het ook was, doch die met mirre en alssem gemengd was. De laatste wordt het eerst gegeven, even later wordt ook de andere aangeboden in nr. 1924.

“Na geproefd te hebben”, zegt Matteüs, “wilde Jezus niet drinken”. Juist hetzelfde zegt K. “Jezus proefde maar dronk niet.”

Hoewel Christus in psalm 69 klaagt dat men Hem in zijn dorst laafde met azijn, werd deze drank Hem hier niet noodzakelijk met slechte bedoelingen aangeboden.

Wijn met mirre gekruid was volgens Plinius een gewaardeerde drank; de mirre gaf er een pittiger, enigszins bittere smaak aan, die een bedwelmend uitwerksel had.

Aan ter-dood-veroordeelden gaf men, volgens de Talmoed, veelal wijn met wierook gemengd om hen te bedwelmen en meer ongevoelig te maken voor de pijn.

Jezus weigerde die verzachting om de kelk van het lijden tot de bodem toe te ledigen en met volle kennis, volledig bewust het offer van zijn leven aan God te brengen.

1924.

Het zien van dat alles was des te verschrikkelijker voor mij, daar ik ook het boze dat voor anderen onzichtbaar was, hier in zijn ware en afschuwelijke gedaante moest zien.

Ik zag inderdaad vreeswekkende duivelenfiguren tussen al die boze mensen in de weer, als reikten zij hun alles aan, als hielpen zij hen bij alles met raad en daad. Ik zag een ontelbare menigte walgelijke gedaanten zoals van padden, slangen en draken met vele klauwen, gedaanten van afschuwelijke soorten van giftige insecten, die door hun groot getal de lucht in de omgeving versomberden. Zij vlogen met geweld in de mond van die mensen of in hun boezem, of gingen op hun schouders zitten. Dit deden zij bij degenen wier ziel vervuld was met toornige, boze gedachten of die woorden van vloek en hoon uitbraakten.

Gedurende de kruisiging echter zag ik boven de Heer dikwerf grote gestalten van wenende engelen en ook gloriën waarin ik louter kleine aangezichten (van engeltjes) onderscheidde. Ook zag ik dergelijke medelijdende en troostende engelen verschijnen boven de H. Maagd en boven alle vrienden van Jezus en andere goedgezinden, die daardoor gesterkt en in hun moed gesteund waren.

De gerechtsdienaren rukten nu de mantel af, die om zijn bovenlijf opgebonden of gewonden was, alsook de gordelboei met de 4 koorden en zijn eigen gordel. Daarna trokken zij Hem zijn wijd witwollen bovenkleed over het hoofd; het had een borstsplit dat met linten dichtgemaakt werd, en dan namen zij de lange, smalle halsdoek van zijn schouders. Daar zij de bruine tuniek zonder naad, die zijn Moeder voor Hem gemaakt had, niet over de brede doornenkroon konden krijgen, rukten zij deze met ruw geweld van het hoofd, waardoor al zijn hoofdwonden weer opengereten werden. Dan schortten zij de naadloze rok omhoog en onder hoon en verwensing trokken zij Hem die over zijn met wonden bezaaid en bebloed hoofd uit.

Zo stond daar nu de Zoon des Mensen, sidderend, over heel zijn lichaam met builen, striemen, met oude en nieuwe, droge en bloedende wonden bedekt. Nu had Hij alleen nog zijn kort wollen schouderkleed op het bovenlijf aan en de gordeldoek om zijn midden. Het schouderkleed was met wol aan zijn wonden vastgedroogd en in de nieuwe diepe wonde die de kruisstam in zijn rechterschouder gegroefd had, met levend bloed vastgeplakt¹¹⁹; vooral deze wonde veroorzaakte Hem

---

¹¹⁹ Wonde gemaakt door het kruis op zijn rechterschouder. – Aan vele heiligen, zoals de H. Bernardus, Maria van Agreda en Th. Neumann heeft Jezus deze wonde geopenbaard. Hij heeft zelfs grote genaden beloofd aan allen die ze liefdevol vereren.

Sommige heiligen en heilige zielen, zoals Teresa Helena Higginson, spreken van de 'zeven grote wonden' van Jezus, nl. van de grote hoofdwonde boven zijn rechteroog en van de rechterschouderwonde, van de 4 nagelwonden in handen en voeten en van de lanswonde in zijde en Hart.

Aan hen die zijn schouderwonde vereren heeft Jezus beloofd:
“Alles wat men door de kracht van die heilige wonde zal vragen, zal Ik toestaan. Die haar met ware liefde vereren zullen de vergiffenis van hun doodzonden verlangen en hun dagelijkse zonden zal Ik niet meer gedenken.” (Voorbemerking bij een gebed tot de heilige schouderwonde in het Gebedenboek van de H. Gertrudis).

Volgens prof. Hynek zijn op de lijkwade van Turijn de sporen van rechterschouderwonde te zien.

Op haar rechterschouder kreeg Th. Neumann het zogenaamde 6^e stigma. “Het zware kruis”, schrijft Dubois, op grond van de openbaringen der H. Brigitta, “veroorzaakte Jezus een diepe wonde in zijn rechterschouder, die een van de grievendste folteringën van zijn passie is geweest.”

Ook onze Katarina had voor deze wonde een speciale devotie, omdat ze Jezus een pijn veroorzaakte, die alle begrip te boven ging. Zij zegt: “Onze-Lieve-Heer heeft op zijn rechterschouder een zeer smartelijke wonde gehad, die Hem veroorzaakt werd door het kruis. Ik heb er alleen de pijn van.

Reeds in mijn jeugdijaren vereerde ik deze heilige schouderwonde, omdat deze devotie bijzonder aangenaam is aan Jezus.

Toen ik nog in het klooster was, heeft Hij mij eens geopenbaard dat die wonde waaraan men zo weinig denkt, Hem excessieve pijnen heeft veroorzaakt en dat de eer die men eraan bewijst, Hem niet minder behaaglijk is dan de daad het zou geweest zijn van iemand, die Hem uit

thans de onbeschrijfelijkste smarten. Meedogenloos rukten zij Hem dit scapulier van de borst.

De Zaligmaker stond daar nu verschrikkelijk mismaakt en verscheurd, zonder kleed, tenzij van striemen, wonden en bloed. Zijn schouders, ruggeplaten en ribben waren tot op het been toe ontvleest. Hier en daar waren plukken witte wol, afkomstig van het scapulier, in de bloedklonters, in de wondkorsten en in het opgedroogde bloed van zijn borst blijven kleven.

Eindelijk ontdeden zij Hem van zijn laatste kledingstuk, zijn lendengordel en nu stond Jezus daar helemaal naakt. Hij boog en kromde zich voorover om enigszins zijn schaamte te bedekken; en toen Hij onder hun handen scheen te zullen neerzinken, wentelden zij een steen nader en deden Hem er op neerzitten. Dan drukten zij Hem ook weer, nu voor de derde maal, de doornenkroon op het hoofd¹²⁰ en boden Hem de andere kruik met gal en azijn aan, *doch zwijgend wendde Hij het hoofd af en weigerde te drinken* (cfr. Mk. 15, 23).

---

medelijden het kruis zou hebben afgenomen om het voor Hem tot op Kalvarië te dragen.” (cfr. Vie, I, 135; 367-368).

Zij zegt nog: “Die wonde heb ik dikwijls gezien; het was een van de smartelijkste van de wonden die Hem in zijn lichaam toegebracht waren.” (Vie, II, 424).

¹²⁰ Voor de 3^e maal werd de kroon opgezet. – In haar lijdensvisioenen bloedt Th. Neumann driemaal uit het hoofd:

- 1) Als men Jezus de doornenkroon opzet in het binnenhof van het pretorium.
- 2) Als men Hem die afneemt om Hem weer zijn kleed zonder naad te kunnen aandoen vóór Hij het kruis opneemt. (Volgens K.E. wordt ze Hem na zijn eerste val op de kruisweg weer opgezet.)
- 3) Als de kroon Hem nogmaals wordt afgenomen om Hem van het naadloze kleed opnieuw te beroven, waarna ze weer wordt opgezet.

Alles identiek hetzelfde als bij onze zienster.

1925.

Nu grepen de beulen Hem bij de armen waarmee Hij zijn naaktheid bedekte en hieven Hem op om Hem op het kruishout neer te werpen, doch op dit ogenblik verhief zich een luid protest van verontwaardiging uit het midden van al zijn vrienden over dit eerloos gedrag van de beulen, die zelfs het heilig schaamtegevoel van de Heer niet ontzagen.

Zijn alheilige Moeder bad met aandrang tot God om Jezus deze smaad bespaard te mogen zien. Zij stond op het punt haar sluier van haar hoofd te nemen, tot binnen de omwalling door te dringen en Hem haar sluier ter bedekking over te reiken; doch haar gebed werd door God anders verhoord, want op hetzelfde ogenblik stormde een man met opgeschorte klederen en buiten adem hier in de kring, drong tussen de beulen door en reikte Jezus een doek over om zijn middellijf te bedekken.

Deze man was uit de poort dwars door al het volk recht voor zich uit, zonder een weg te volgen, naar hier op de heuvel gerend.

Jezus nam dankbaar de doek aan en omwond er zich op zulk een manier mee, dat het langste, van voren neerhangend einde tussen de benen naar achteren gebracht en in de omgewonden doek als in een gordel vastgemaakt werd.

(Op soortgelijke oosterse scènes is reeds de aandacht gevestigd in fasc. 30, nr. 1859, voetnoot 62).

Deze weldoener van de Verlosser, die door God op het gebed van de H. Maagd naar hier gedreven werd, had in zijn onstuimigheid iets gebiedends. Terwijl hij zijn vuist dreigend tegen de beulen verhief, sprak hij slechts deze woorden: "Belet deze arme mens zich te bedekken, als ge durft!" Verder sprak hij tegen niemand een gebenedijd woord, doch ijldo even snel van daar weg, als hij gekomen was.

Deze man was Jonadab, een neef van de H. Jozef, uit de omstreken van Bethlehem, een zoon van Jozefs broer, aan wie Jozef na Christus' geboorte de tweede ezel, die hij voortaan te veel had, in pand gegeven had (cfr. fasc. 6, nr. 166).

Hij was geen beslist en uitgesproken vriend van Jezus; hij had zich ook heden op een afstand gehouden en slechts uit de verte overal spiedend de gebeurtenissen gevolgd.

1926.

Reeds bij het vernemen dat de vijanden van Jezus Hem bij de geseling geheel ontkleed hadden, had een gevoel van verontwaardiging hem aangegrepen en toen het ogenblik van de kruisiging naderde, had een geweldige angst hem overvallen in de tempel.

Terwijl de Moeder van Jezus op Golgota tot God riep, werd Jonadab eensklaps door een onweerstaanbaar innerlijk geweld uit de tempel naar Golgota gedreven; hij voelde dat hij Jezus in zijn naaktheid moest gaan bedekken. Met verbittering voelde hij in zijn ziel de verontwaardiging die Sem had gevoeld, toen Cham spotte met de naaktheid van zijn door wijn bedwelmde vader; als een nieuwe Sem moest hij, als voortgedreven, de schaamdelen van de goddelijke wijnperstreder gaan bedekken.

Die kruisigers waren afstammelingen van Cham en Jezus trad de bloedige pers van de nieuwe verlossende wijn, toen Jonadab Hem kwam bedekken. Deze handeling was de vervulling van een oude voorafbeelding en Jonadab werd voor zijn liefdedaad beloond, zoals ik het gezien heb en het later zal verhalen (in de nrs. 2001-2003).

Jezus wordt aan het kruis genageld (Mt. 27, 35; Mk. 15, 24; Lk. 23, 33; Joa. 19, 18).

1927.

Jezus, een beeld van ellende, werd nu door de beulen op het kruishout uitgestrekt. Eerst zette Hijzelf er zich op neer en de beulen stieten Hem dan op de rug en zij trokken zijn rechterhand tot boven het nagelgat in de rechterdwarsbalk van het kruis en zij bonden dan de arm met koorden stevig vast. Een hunner zette de knie op zijn heilige borst; een ander wong de zich sluitende hand open en een derde plaatste een lange, dikke spijker in het dikke gedeelte van zijn rechterhand, waarmee Hij altijd had gezegend en begon met de ijzeren hamer woedend te slaan.

Een zacht, helder, hartverscheurend weegekerm weerklonk uit de mond van de Heer; zijn heilig bloed spatte op de armen van de beulen; zijn handpezen scheurden en werden met de driesnedige spijker in het nauwe nagelgat gedreven. Ik heb de hamerslagen geteld, doch ben ze in mijn grote droefheid weer vergeten.

De H. Maagd jammerde zacht en scheen het uitwendig bewustzijn verloren te hebben, maar Magdalena was GEHEEL buiten zinnen.

De boren waren een groot stuk ijzer in de vorm van de Latijnse hoofdletter T. Er was geen hout aan en ook de grote hamers waren met hun stelen geheel van ijzer en uit één stuk; ze hadden ongeveer de vorm van de hamers waarmee de schrijnwerkers bij ons op de beitels slaan.

De nagels, bij de aanblik waarvan Jezus over zijn gehele lichaam gehuiverd had, waren zo lang dat ze, in de vuist gehouden, van boven en van onder ongeveer een duim uitstaken; ze hadden van boven een afgeronde brede kop ter grootte van een kroondaalder, die de holte van een hand vulde; de stift was driesnedig, boven zo dik als een middelmatige duim, van onderen zo dik als een pink

en hier was de punt spits toegevijld. Door het kruishout gedreven stak hij aan de achterkant van de balk even uit.

Na de aannageling van de rechterhand van de Heer bemerkten de kruisigers dat de linkerhand, die zij eveneens op de kruisarm hadden vastgesnoerd, niet tot boven het nagelgat in de linkerdwarsbalk reikte en dat zijn vingertoppen niet minder dan 2 duim van het gat verwijderd waren. Zij bonden derhalve koorden om die arm en terwijl zij zich met hun voet tegen het kruis schoorden, trokken zij met alle kracht de hand tot boven het gat. *Jezus jammerde op hartverscheurende wijze.* Zij rukten Hem aldus de armen uit de gewrichten, zijn oksels stonden uit elkaar getrokken en hol, en aan de ellebogen zag men de ontwrichting van de knoken. Zijn borst kwam omhoog en de knieën trokken zich krampachtig naar het benedenlijf toe. Zij zetten nu opnieuw hun knie op de arm en de borst van de Zaligmaker, knevelde zijn arm vast en sloegen de tweede gruwzame nagel door de linkerhand van de Heer; het bloed spoot omhoog.

Tussen de zware hamerslagen door *weergalmde het zachte, helder weegekerm van Jezus.* Beide armen waren nu in een rechte lijn zo uitgespannen, dat ze de schuin opgaande kruisarmen niet meer bedekten. Men kon tussen de kruisarmen en zijn okselholten door zien.

De H. Maagd leed alle foltering en met Jezus mee; zij was bleek als een lijk en zachte klaagtonen weerklonken van haar lippen.

De Farizeeën richtten hun spotwoorden naar die kant van de aarden wal waar zij stond en de vrienden brachten haar daarom een weinig verder van de kring af bij de andere H. Vrouwen (cfr. fasc. 29, nr. 1799, voetnoot 20).

Magdalena was van droefheid als waanzinnig; zij krabde zichzelf het aangezicht en haar ogen en wangen waren bebloed.

1928.

Beneden op de kruisstam, ongeveer op een derde van zijn hoogte, was met een zeer grote spijker een vooruitstekend blokje bevestigd; het doel ervan was steun te verlenen aan de voeten die er op vastgenageld moesten worden, opdat Jezus meer staan dan hangen zou; zonder dat zouden de handen zijn doorgescheurd en zouden ook de voeten, zonder te breken, niet aangenageld hebben kunnen worden. In dat blokje was ook reeds bij voorbaat het nagelgat geboord. Ook was er reeds een uitdieping in gemaakt voor de hielen, zoals overigens op de kruisstam op meerdere plaatsen dergelijke uithollingen gemaakt waren, opdat de gekruisigde des te langer zou kunnen hangen. Ook moest er door bekomen worden dat de handen onder het gewicht van het lichaam niet doorscheurden en het lichaam niet neerstortte.

Het hele lichaam was door het gewelddadig uittrekken van de armen naar de te ver van elkaar geboorde nagelgaten naar boven getrokken en zijn knieën hadden zich opgericht. Nu vielen de beulen op deze aan en ze met touwstrikken neertrekkend, snoerden zij die tegen het kruishout, doch zijn heilige voeten reikten, ten gevolge van de onjuist geplaatste nagelgaten, op verre na niet tot bij de voetblok.

Nu verhief zich onder de beulen een verschrikkelijk vloeken en smaden tegen Jezus. Enigen stelden voor, andere gaten te boren in de kruisarmen, omdat het blokje moeilijk te verplaatsen was.

Anderen zeiden met cynische wreedheid: “Hij wil zich niet uitstrekken, maar we zullen Hem aanstonds helpen!” Zij legden hierop een touw om zijn rechterbeen, trokken met folterend geweld de voet tot bij het blokje en bonden dan het been met touwen stevig op de kruisstam vast. Deze uitrekking van het lichaam was zo wreedaardig, dat Jezus’ borstkas kraakte en zijn beenderen zich ontwrichtten, *waarbij Jezus luid jammerde: “Ach, mijn God, mijn God!”*

Zijn borst en armen waren insgelijks reeds met koorden vastgebonden om te voorkomen dat de handen uit de nagelen zouden scheuren. Zijn onderlijf was als weggeslonken en het was als braken hem al de ribben van het borstbeen af. Dit was een huiveringwekkende marteling.

Nu bonden zij met hetzelfde gruwzaam geweld de linkervoet met koorden op de rechtervoet vast, en met een fijner stift, dat ook een platter kop had dan de nagels in de handen, boorden zij vooraf als met een priem of zwikboor in de wreef van de linkervoet een gat, omdat zonder dit vooraf geboord gat de linkervoet geen voldoende steun ter aannageling gehad zou hebben.

Nu namen zij een veel langer nagel, de gruwelijkste die zij hadden en dreven die met forser hamerslagen krakend door de reeds verwonde wreef van de linkervoet en vervolgens door de er onder geplaatste rechtervoet totdat de spijker tenslotte door het steunblokje heen, in de kruisstam gedrongen was. Ter zijde staande heb ik de nagel tussen de voeten zien doorgaan.

Door de uitrekking van het hele lichaam was deze aannageling van de voeten de gruwzaamste van al Jezus' martelingen. Ik telde 36 hamerslagen, *waaronder de lijdende Verlosser weeklaagde van de pijn. Hoe zacht, duidelijk en klaar waren zijn jammerklachten. Hoe hels, hoe grof, dof en akelig klonken daarentegen de stemmen van hoon en woede rondom Hem.*

De H. Maagd was tot de kring der terechtstelling teruggekeerd, doch bij dat rekken en kraken van de beenderen van haar Zoon en bij zijn kermen gedurende de aannageling van de voeten, werd haar hart van medelijden verscheurd en zij zonk opnieuw bewusteloos in de armen van haar gezellinnen. Hierdoor ontstond een andere herrie: de Farizeeën kwamen in haar richting gereden en voegden haar harde beledigingen toe en daarom brachten haar vriendinnen haar opnieuw van de kring weg.

Gedurende de aannageling en de daarop volgende kruisoprichting verhief zich hier en daar, vooral onder de vrouwen, een medelijdend protest: “Waarom, hoorde men, verzwelgt de aarde die verachtelijke beulen niet? Waarom verteert het vuur van de hemel hen niet?” Doch met hoon en spot reageerden de beulen op deze uitingen van liefde.

1929.

Jezus' verzuchtingen waren louter klanken van pijn, die hem ontsnaptten, terwijl Hij bepaalde psalmen en voorzeggingen bad op het ogenblik dat Hij ze vervulde. Ook op heel zijn weg en tot aan zijn dood was Hij ononderbroken in zulk gebed en in deze vervulling verdiept.

Ik heb al die passages gehoord en meegebeden. Ook anders, wanneer ik nl. vroeger psalmen bad, vielen die plaatsen mij altijd op, maar nu ben ik zo geheel verbrijzeld en ontredderd door de geweldige smarten en folteringen van mijn hemelse Bruidegom, dat ik ze onmogelijk allemaal zou kunnen samenbrengen.

Gedurende Jezus' onmenselijke martelingen zag ik wenende engelen boven Hem verschijnen.

Bij het begin van Jezus' aannageling aan het kruis had de bevelhebber van de Romeinse wacht de door Pilatus geschreven titel op het bovenstuk van het kruis laten vasthechten.

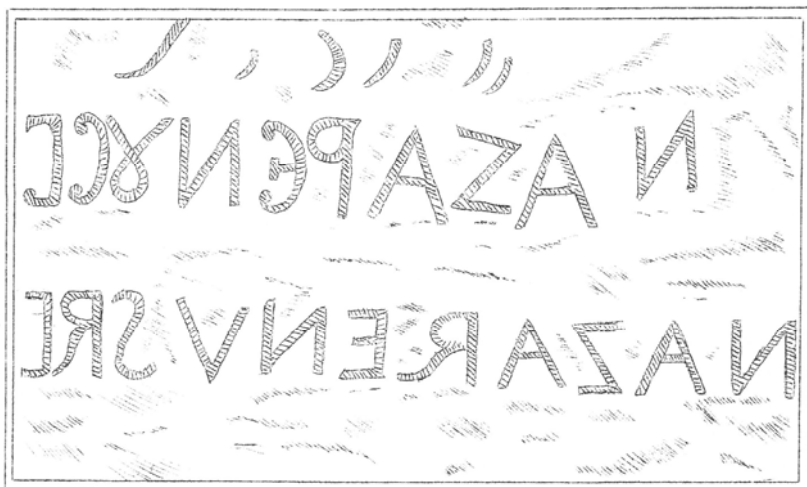
De Farizeeën waren er nu nog meer over geërgerd en erdoor gegriefd (= beledigd), daar de Romeinen er zich vrolijk over maakten en om die titel schaterlachten: “Koning van de Joden!”

Enige Farizeeën lieten de maat van een nieuw opschrift maken en reden dan naar de stad terug en vernieuwden bij Pilatus hun

verzoek om een nieuw opschrift¹²¹. (Joa. 19, 19-22; Mt. 27, 37; Mk. 15, 26; Lk. 23, 38).

---

¹²¹ Titel van het kruis. – Hieronder reproduceren wij het kruisopschrift met de reden van Jezus' veroordeling. De afbeelding is ontleend aan Dictionnaire de la Bible, Titre de la croix.

De afbeelding vonden wij toevallig tussen de archiefstukken van het klooster. Bij dit laatste stond een Latijnse tekst die wij hier eveneens plaatsen, waarop wij de vertaling laten volgen. Deze tekst vermeldt een bijzonderheid die bij de eerste afbeelding niet werd vermeld, nl. de plaats waar deze kostbare kruisrelikwie wordt bewaard, in de 'basiliek van het H. Kruis te Jeruzalem'. De kerk van het H. Kruis te Jeruzalem behoort aan de Cisterciënsers toe.

Imago triumphalis Tituli vivificae Crucis D. N. Jesu Christi qualis hodie Romae apud Cisterciensen, intra Basilicam S. Crucis in Jerusalem, seu intra Capellam Sum Reliquiarum conspicitur, cujus Tituli Veritatem Atq: Inventionem Bulla Alex: Papae VI, Dat. Romae Die 29 Julii 1496, plene Testatur; Characteres autem infabre tunc temporis sculptos ut vides, vetustas paulatim laesit, sed Hebraicos magis.

Afbeelding van de glorievolle titel van het leven schenkend kruis van Onze Heer Jezus Christus, zoals het nog heden te Rome in de Cisterciënserbasiliek van het H. Kruis in Jeruzalem, in de heilige-relikwieënkapel te zien is. De echtheid en terugvinding van de titel is plechtig bevestigd in een bul van Paus Alexander VI, die uitgevaardigd

Gedurende Jezus' aannageling beitelde men nog aan het hol, waarin het kruis opgericht moest worden, omdat het te klein en de rots zeer hard was.

Enige beulen hadden de gekruide wijn, door de H. Vrouwen voor Jezus meegebracht, aan de Heer niet gegeven, maar zelf uitgedronken en nu waren zij er geheel van bedwelmd; zij voelden in hun ingewanden een soort brand en snerpende pijn, zodat zij er als razend van werden.

Zij scholden Jezus uit voor een tovenaars, waren woedend om zijn zwijgend geduld en liepen meermalen de Kalvarieberg af om ezinnenmelk te gaan drinken. Enige vrouwen uit het naburige paasgastenkamp waren met melkgevend ezinnen in de nabijheid en zij verkochten de melk¹²².

---

werd te Rome de 29^e juli 1496; de letters zijn onbehandig gegraveerd, zoals U ziet; bovendien heeft de tijd ze hoe langer hoe meer geschonden, het meest echter de Hebreeuwse (waarvan de trekken bovenaan het enige overblijfsel zijn).

Bij Joannes lezen wij: "Daar (nl. op Golgota) kruisigde men Hem, en met Hem nog 2 anderen, aan elke zijde één en Jezus in het midden.

Pilatus had ook een opschrift gemaakt en aan het kruis laten hechten. Dit opschrift behelsde: 'Jezus van Nazareth, de koning van de Joden'; vele Joden lazen het, want de plaats van de kruisiging lag dicht bij de stad en de tekst was geschreven in het Hebreeuws, het Grieks en het Latijn.

De opperpriesters der Joden zeiden dus tot Pilatus: "Schrijf niet: 'de koning der Joden', maar: 'Hij heeft gezegd: Ik ben de koning der Joden'."

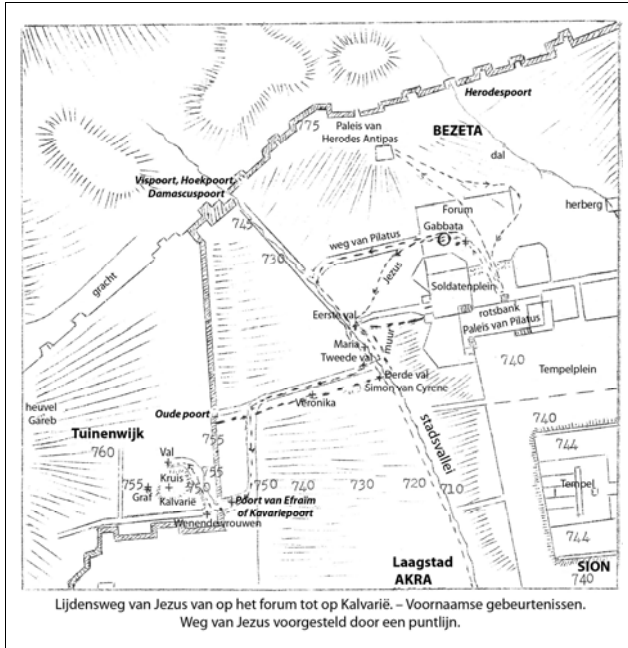
Pilatus antwoordde: "Wat ik heb geschreven, blijft geschreven."

Volgens de letter verstaan zou deze tekst te kennen geven dat Jezus reeds gekruisigd was, toen de twist over de kruistitel plaats vond.

Hier schijnt Joannes dus wel geen belang gehecht te hebben aan de juiste volgorde. Zoals wij in fasc. 30, nr. 1900, voetnoot 96 reeds zegden, heldert K. dit punt hier treffend en afdoende op.

¹²² Paasgasten verkochten ezinnenmelk. – Het is niet nodig aanstonds de neus op te trekken, want dit is zelfs een gewaardeerde voedzame drank. Ze vormt, zoals kamelinnenmelk een voornaam bestanddeel in de voeding

Volgens het zonne-uur werd Jezus ongeveer kwart over 12 gekruisigd. Op het ogenblik dat het kruis opgericht werd, weerklonk uit de tempel tot hier een luid trompetgeschal: het paaslam was geslacht¹²³.

---

van de bedoeïenen. Een kamelin brengt om de 2 jaar een jong voort en 16 maanden lang geeft ze dagelijks ruim een emmer melk. Deze is zoet en uit de smaak kon men opmaken welk voedsel het dier gegeten heeft.” (‘t H. L. 3^e jaargang, blz. 13).

In fasc. 27, nr. 1547, spreekt K. van kamelinnenmelk bij de bereiding van spijzen. Hier aan de voet van Kalvarië drinkt men ezinnenmelk als tegengift tegen de wijn die hen razend gemaakt en verdoofd heeft.

¹²³ Het geschal der trompetten weergalmde; het paaslam was geslacht. – Bedoeld is met de laatste woorden: het eerste paaslam waarmee de slachting der lammeren ingezet is, die tot de avond zal duren, is geslacht. Door trompetgeschal werd de slachtoffering van de paaslammeren aangekondigd en het werd ook onder de slachting voortgezet. Ook was de slachting van gezang vergezeld, wat K. verder nog zal vermelden.

“Terwijl de paaslammeren geslacht werden”, lezen wij in D.B. Pâques, k. 2099, “staken de priesters de trompetten en zongen de levieten psalmen, nl. Ps. 113 tot 118”.

Psalmen 113

De HERE verheft de nederige

1. Halleluja. Looft, gij knechten des HEREN, looft de naam des HEREN.
2. De naam des HEREN zij geprezen van nu aan tot in eeuwigheid.
3. Vanwaar de zon opgaat tot waar zij ondergaat, zij de naam des HEREN geloofd.
4. Verheven boven alle volken is de HERE, boven de hemelen is zijn heerlijkheid.
5. Wie is als de HERE, onze God, die zeer hoog woont,
6. die zeer laag neerziet, in de hemel en op de aarde?
7. Die de geringe opricht uit het stof, de arme omhoog heft uit het slijk,
8. om hem te doen zitten bij de edelen, bij de edelen van zijn volk;
9. die de onvruchtbare huisvrouw doet wonen als een blijde moeder van kinderen. Halleluja.

Psalmen 114

De wonderbare uittocht uit Egypte

1. Toen Israël uit Egypte toog, Jakobs huis uit een volk van vreemde taal,
2. werd Juda tot zijn heiligdom, Israël zijn rijksgebied.
3. De zee zag het en vluchtte, de Jordaan wendde zich achterwaarts;
4. de bergen sprongen als rammen, de heuvelen als lammeren.
5. Wat was er, o zee, dat gij vluchtet? gij Jordaan, dat gij u achterwaarts wenddet?
6. gij bergen, dat gij als rammen opsprongt, gij heuvelen, als lammeren?
7. Gij aarde, beef voor het aangezicht des HEREN, voor het aangezicht van de God Jakobs,
8. die de rots veranderde in een waterplas, de keisteen in een waterbron.

Psalmen 115

De ware God alleen de eer

1. Niet ons, o HERE, niet ons, maar uw naam geef eer, om uw goedertierenheid, om uw trouw.
2. Waarom zouden de heidenen zeggen: Waar is toch hun God?
3. Onze God is in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt.
4. Hun afgoden zijn zilver en goud, het werk van mensenhanden;
5. zij hebben een mond, maar spreken niet, zij hebben ogen, maar zien niet,
6. zij hebben oren, maar horen niet, zij hebben een neus, maar ruiken niet,
7. hun handen – maar zij tasten niet, hun voeten – maar zij gaan niet, zij geven geen geluid met hun keel.
8. Wie hen maakten, zullen worden als zij, ieder die op hen vertrouwt.
9. Israël, vertrouw op de HERE, Hij is hun hulp en hun schild;
10. gij huis van Aäron, vertrouwt op de HERE, Hij is hun hulp en hun schild;
11. gij, die de HERE vreest, vertrouwt op de HERE, Hij is hun hulp en hun schild.
12. De HERE heeft onzer gedacht; Hij zal zegenen, Hij zal zegenen het huis Israëls, Hij zal zegenen het huis van Aäron;
13. Hij zal zegenen wie de HERE vrezen, kleinen zowel als groten.
14. De HERE moge u vermeerderen, u en uw kinderen.
15. Gezegend zijt gij door de HERE, die hemel en aarde gemaakt heeft.
16. De hemel is de hemel van de HERE, maar de aarde heeft Hij de mensenkinderen gegeven.
17. Niet de doden zullen de HERE loven, niemand van wie in de stilte zijn neergedaald,
18. maar wij, wij zullen de HERE prijzen van nu aan tot in eeuwigheid. Halleluja.

Psalmen 116

Gered uit doodsgevaar

-
1. Ik heb de HERE lief, want Hij hoort mijn stem, mijn smekingen.
  2. Want Hij heeft zijn oor tot mij geneigd, daarom zal ik mijn leven lang (tot Hem) roepen.
  3. Banden van de dood hadden mij omvangen, angsten van het dodenrijk hadden mij aangegrepen, ik ondervond benauwdheid en smart.
  4. Maar ik riep de naam des HEREN aan: Ach HERE, red mijn leven.
  5. Genadig is de HERE en rechtvaardig, onze God is een ontfermer.
  6. De HERE bewaart de eenvoudigen; ik was verzwakt, maar Hij heeft mij verlost.
  7. Keer weder, mijn ziel, tot uw rust, omdat de HERE u heeft welgedaan.
  8. Want Gij hebt mijn leven van de dood gered, mijn oog van tranen, mijn voet van aanstoot.
  9. Ik zal wandelen voor het aangezicht des HEREN in de landen der levenden.
  10. Ik heb geloofd, zelfs toen ik sprak: Ik ben zeer verdrukt;
  11. toen ik in mijn angst zeide: Alle mensen zijn leugenachtig.
  12. Hoe zal ik de HERE vergelden al zijn weldaden jegens mij?
  13. De beker der verlossing zal ik opheffen, ik zal de naam des HEREN aanroepen.
  14. Mijn geloften zal ik de HERE betalen, in de tegenwoordigheid van al zijn volk.
  15. Kostbaar is in de ogen des HEREN de dood van zijn gunstgenoten.
  16. Ach HERE, waarlijk, ik ben uw knecht, ik ben uw knecht, de zoon van uw dienstmaagd: Gij hebt mijn banden losgemaakt.
  17. Ik zal U loffer brengen en de naam des HEREN aanroepen.
  18. Mijn geloften zal ik de HERE betalen in de tegenwoordigheid van al zijn volk,
  19. in de voorhoven van het huis des HEREN in uw midden, o Jeruzalem. Halleluja.

Psalmen 117 **Looft de HERE, alle volken**

1. Looft de HERE, alle gij volken, prijst Hem, alle gij natiën;
2. want zijn goedertierenheid is machtig over ons, en des HEREN trouw is tot in eeuwigheid. Halleluja.

Psalmen 118 **Feestzang na verlossing**

1. Looft de HERE, want Hij is goed, ja, zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.
2. Laat Israël nu zeggen: Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.
3. Laat het huis van Aäron nu zeggen: Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.
4. Laat wie de HERE vrezen, nu zeggen: Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.
5. Uit de benauwdheid heb ik tot de HERE geroepen, de HERE heeft mij geantwoord en mij in de ruimte gesteld.
6. De HERE is met mij, ik zal niet vrezen; wat zou een mens mij doen?
7. De HERE is met mij, onder mijn helpers, daarom zal ik op mijn haters neerzien.
8. Het is beter bij de HERE te schuilen dan op mensen te vertrouwen;
9. het is beter bij de HERE te schuilen dan op edelen te vertrouwen.
10. Alle volken omringden mij – in de naam des HEREN heb ik ze neergehouden;
11. zij omringden mij, ja, zij omsingelden mij – in de naam des HEREN heb ik ze neergehouden;
12. zij omringden mij als bijen, zij werden als een doornenvuur uitgeblust – in de naam des HEREN heb ik ze neergehouden.
13. Gij hadt mij wel duchtig gestoten, tot vallens toe, maar de HERE heeft mij geholpen.
14. De HERE is mijn sterkte en mijn psalm, Hij is mij tot heil geweest.
15. Hoort! jubellied en zegezang in de tenten der rechtvaardigen: De rechterhand des HEREN doet krachtige daden,
16. de rechterhand des HEREN verhoogt, de rechterhand des HEREN doet krachtige daden!
17. Ik zal niet sterven, maar leven en ik zal de daden des HEREN vertellen.
18. De HERE heeft mij zwaar gekastijd, maar aan de dood heeft Hij mij niet overgegeven.

Oprichting van het kruis.

1930.

Nadat de beulen Jezus aan het kruis genageld hadden, bonden zij touwen aan ringen achter het boveinde van het kruis en sleepten het met dit gedeelte op de hogere standplaats, waar het kruis moest staan. Zij wierpen nu die koorden over een daarachter opgerichte dwarsbalk of bok en meerdere beulen trokken met verenigde krachten de top van het kruis met die koorden in de hoogte. Andere beulen intussen bewogen met haakstokken de voet van het kruis in de richting van het hol en als hij daarin terecht gekomen was, hieven zij de top van het

-
19. Ontsluit mij de poorten der gerechtigheid, ik zal daardoor binnengaan, ik zal de HERE loven.
  20. Dit is de poort des HEREN, de rechtvaardigen gaan daardoor binnen.
  21. Ik loof U, omdat Gij mij geantwoord hebt en mij tot heil geweest zijt.
  22. De steen die de bouwlieden versmaad hebben, is tot een hoeksteen geworden;
  23. van de HERE is dit geschied, het is wonderlijk in onze ogen.
  24. Dit is de dag die de HERE gemaakt heeft; laten wij juichen en ons daarover verheugen.
  25. Och HERE, geef toch heil, och HERE, geef toch voorspoed!
  26. Gezegend hij, die komt in de naam des HEREN; wij zegenen u uit het huis des HEREN.
  27. De HERE is God, Hij heeft het voor ons doen lichten. Bindt de feestoffers met touwen vast bij de hoornen van het altaar.
  28. Gij zijt mijn God, U zal ik loven, o mijn God, U zal ik verhogen.
  29. Looft de HERE, want Hij is goed, ja, zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Volgens de H. Schrift moest het trompetgeschal bijdragen om de offers aan God welgevallig te maken.

Drie uur in de namiddag was de tijd waarop in normale omstandigheden de slachting begon. "Het is vrijdag, omstreeks 3 uur in de namiddag", schrijft Beaufays, "de bazuinen van de tempel verkondigen dat het paaslam geslacht is." (De Godmens, 263).

Maar op de dag van Jezus' dood begon de slachting aanstonds of kort na het middaguur, omdat de volgende dag een sabbat was, en hoewel de sabbat het slachten niet verhinderde, zorgde men er toch voor gedaan te krijgen tegen het begin van de sabbat. – Zie fasc. 23, nr. 1176.

Een blik op een kaart van Jeruzalem, waarbij wij de afstand tussen Kalvarië en de tempel kunnen schatten op 600-700 m, doet ons aanstonds begrijpen hoe bazuingeschal in de tempel helder op Kalvarië hoorbaar was.

kruis voorwaarts, zodat het in loodrechte stand geraakte en gans het gewicht met een geweldige schok in de opening neer plofte.

Het kruis daverde van de stoot en *Jezus slaakte luide jammerkreten*. Door zijn gewicht trok het uitgespannen lichaam neerwaarts; de wonden scheurden breder open, het bloed stroomde er overvloediger uit en de ontwrichte beenderen stieten tegen elkaar.

Om het kruis vaster te zetten schudden de beulen het nog enige keren en sloegen dan 5 wiggen rondom de stam in het gat,

- 1 vóór het kruis,
- 1 rechts en
- 1 links en
- 2 aan de ietwat afgeronde achterzijde.

Het maakte een schrikwekkende en tegelijk ontroerende indruk, toen het kruis onder het spot- en triomfgeschreeuw van de beulen, van de Farizeeën en van veel volk dat verderaf stond en nu de omhoog geheven Verlosser ook kon zien, in de hoogte waggelde en met een ruwe, ploffende stoot in de kuil viel.

Doch ook vrome, weeklagende stemmen verhieven zich tot Hem; de heiligste stemmen der aarde, het klaaggeschrei van de medelijdende Moeder, van de vriendinnen en van de vriend en van alle reinen van hart begroetten en huldigden met zielroerende ontboezemingen het op het kruis verheven, eeuwigbestaande, mensgeworden Woord.

Alle minnenden strekten bekommerd hun bevende handen in zijn richting, als wilden zij Hem hulp verlenen, toen de Heilige der heiligen, de Bruidegom van de zielen, levend aan het kruis genageld, onder razend getier, door de handen van dolzinnige zondaars, schuddend in de hoogte geheven werd.

Maar toen het kruis met een luide schok rechtop in de put op de harde rots neerplofte, trad voor een ogenblik een algemene stilte in: het was of iedereen een nieuwe, nooit beleefde gewaarwording ondervond. Zelfs de hel schrok bij de schok van het neervallende kruis, doch steigerde in haar werktuigen, die tot een nieuwe aanval van vloek en hoon tegen hun slachtoffer overgingen.

Maar ook bij arme zielen van afgestorvenen en in het voorgeborchte werd die schok vernomen; hij vervulde hen met vreugde en bange, hoopvolle verwachting; de schok klonk hun toe als de aankondiging van hun bevrijding, als het kloppen van de naderende overwinnaar aan de poorten van de Verlossing.

Voor de eerste maal stond dan daar het heilig kruis in het midden van de aarde opgericht als een andere levensboom in het paradijs en uit Jezus' breder opengescheurde wonden gulpten 4 heilige stromen op deze aarde neer om haar schuld af te wassen, de vloek van haar weg te nemen en om haar te herscheppen in een vruchtbaar paradijs voor de nieuwe Adam.

Nadat het kruis opgericht en onze Heiland van de aarde verheven was en de woeste kreten van de beulen gedurende enige minuten voor een stille verbazing hadden plaats gemaakt, drong het geschal van vele trompetten en bazuinen uit de tempel tot hier door en kondigde aan dat de slachting van het voorafbeeldende paaslam begonnen was. Dit plechtig, betekenisvol geschal onderbrak het spotgeschreeuw van de bozen en het weklagen van de vromen rondom het ware geslachte Lam Gods.

Menig versteend hart werd vermurwd en dacht aan de woorden van Joannes de Doper: "Ziet het Lam Gods dat de zonden van de wereld op zich genomen heeft!"

De verhevenheid waarop het kruis stond, kon iets meer dan 2 voet hoger zijn dan de grond er omheen. Toen de voet van de kruisstem geschoven was naast de kuil waarin hij geplant moest worden, bevonden zich de voeten van Jezus ongeveer op

manshoogte; nadat het kruis in de kuil neergestoten was, konden de vrienden van Jezus zijn voeten gemakkelijk omarmen en kussen. Een schuin oplopende weg leidde naar deze heuveltop. Jezus was met zijn aangezicht naar het noordwesten gekeerd.

Kruisiging van de moordenaars (Mt. 27, 38; Mk; 15, 27-28; Lk. 23, 32-33; Joa. 19, 18).

1931.

Terwijl de beulen Jezus aan het kruis nagelden, lagen de 2 moordenaars met de handen aan de dwarsbalk op de nek gebonden, op hun rug naast de weg tegen de oostelijke helling van de Kalvarieberg; een wacht was bij hen. Allebei waren zij verdacht van een moord op een reizende Joodse vrouw en haar kinderen op de weg van Jeruzalem naar Joppe. In dit gewest had men hen gegrepen op een kasteel of slot, waar Pilatus dikwerf (= dikwijls, vaak) verbleef in de tijd dat zijn bezettingstroepen manoeuvres hielden. Daar hadden zij zich als rijke kooplieden voorgedaan. Zij hadden lang vastgezeten in afwachting dat het bewijs van hun schuld geleverd zou zijn (zie fasc. 26, nr. 1344). Nadere bijzonderheden hierover ontgaan mij op dit ogenblik.

De zogenaamde slechte moordenaar die men aan Jezus' linkerzijde gekruisigd had, was ouder; het was een grote booswicht, ja, hij was de verleider van de andere die zich bekeerde en was ook zijn hoofdman geweest. Gewoonlijk noemt men hen Dismas en Gesmas. Ik ben hun ware namen vergeten en zal daarom de goede moordenaar Dismas en de slechte Gesmas noemen. Allebei maakten zij deel uit van die roversbende bij de Egyptische grens en in hun herberg had de H. Familie op haar vlucht naar Egypte overnacht.

Dismas was het melaatse knaapje, dat op aanraden van Maria, door zijn moeder gewassen werd in hetzelfde water waarin Maria

haar goddelijk Kind gebaad had en dat op hetzelfde ogenblik zijn genezing bekwam. (fasc. 7, nr. 178). De barmhartigheid waarmee zijn moeder de H. Familie toen opgenomen en tegen de rovers beschermd had, werd toen beloond met zijn genezing, die een voorspel- en voorafbeelding inhield van de genade die hem nu bij de kruisiging ten deel viel, nl. **zijn zielereiniging in het bad van Jezus' bloed.**

Dismas was verdwaald en diep gevallen; hij kende Jezus niet. Daar hij niet boosaardig was en nog veel goed in hem stak, had hem geweldig het geduld van Jezus getroffen. Terwijl hij daar op de grond lag, sprak hij voortdurend met zijn kameraad Gesmas over Jezus.

Zo zegde hij o.m. “Zij gaan met die Galileeër verschrikkelijk te keer. Wat Hij met zijn nieuwe Wet uitgericht heeft, moet dus nog een groter misdaad zijn dan de onze, maar Hij heeft een ongelooflijk geduld en ook een grote macht over alle mensen.”

Gemas echter antwoordde: “Welke macht heeft Hij? Als Hij de macht heeft die men zegt, dan zou Hij ons kunnen helpen!”

Zulke en dergelijke woorden wisselden zij met elkander.

Terwijl men nu het kruis van Jezus nog aan het oprichten was, kwamen gerechtsdienaars hen halen en trokken hen nu opwaarts mee naar de gerechtsplaats met de woorden: “Kameraden, de beurt is aan u!” Men maakte de dwarsbalken van hun nek los en ging daarbij haastig te werk, want de zon begon te vertroebelen en er was een beweging in de natuur alsof een groot onweer op handen was.

De beulen plaatsten nu de ladders tegen de reeds opgerichte kruisstammen en maakten de gebogen dwarsbalken daaraan vast. Met een diepe sponning (= gleuf waarin iets sluit; groef die wordt aangebracht in een plaat of een stijl om er een ander stuk in te klemmen) werden ze boven op de stam ingevoegd en met een houten pin

erin bevestigd. Vervolgens werden tegen ieder moordenaarskruis 2 ladderstaken geplaatst, waarop beulen gingen staan.

Ondertussen had men de moordenaars een mengsel van azijn met mirre te drinken gegeven en hun versleten wambuizen (scapulieren), die ter zijde open waren, uitgetrokken en nu hees men hen omhoog met koorden om de armen, die over de dwarsbalken van de kruisen geworpen waren, terwijl zijzelf hun voeten zetten op tappen die door de gaten in de stam gestoken waren, en aldus, geslagen en gepriegeld, hun kruis bestegen.

Aan de dwarsbalken en de stam waren reeds vooraf touwen vastgemaakt, die, naar ik meen, van bast gedraaid waren. Hun armen werden omgewrongen, over de dwarsbalken gebogen en eraan vastgebonden, boven de handgewrichten en ellebogen, en zo ook hun benen boven de enkels en knieën. Door middel van ingeschoven stokken die zij draaiden, werden de touwen zo stevig aangespannen, dat het bloed uit hun spieren sprong en de beenderen kraakten. De gekruisigden slaakten een vervaarlijk gebrul.

De goede moordenaar had bij het bestijgen van zijn kruis reeds gezegd: “Waart gij met ons te werk gegaan zoals met die arme Galileëer, ge zoudt ons niet meer naar boven hebben moeten trekken.”

Verdeling van Jezus' klederen (Mt. 27, 35; Mk; 15, 24; Lk. 23, 34; Joa. 19, 23-24).

1932.

Ondertussen hadden de beulen op de plaats waar de moordenaars gelegen hadden, buiten de aarden kring, de kledingstukken van Jezus in meerdere hoopjes neergelegd om ze daar onder elkander te verloten. De mantel was van boven nauwer dan van onderen en hij had een aantal plooien. Op de borst was hij dubbel, waardoor zakken ontstonden; zij scheurden hem in lange banen die zij onder

elkander verdeelden; ook kreeg ieder zijn deel van het lange, witte bovenkleed dat op de borst gespleten en daar met linten toegestrikt werd; men scheurde het ter verdeling op dezelfde wijze; zij verdeelden ook de halsdoek, de gordel, zijn schouderkleed en lendendoek, die alle met Jezus' bloed doordrenkt waren. Daar zij het onder elkander niet eens konden worden over zijn bruine, zonder naad geweven tuniek, waarvan de stukken hun nergens toe hadden kunnen dienen, indien zij het kledingstuk hadden gescheurd, haalden zij een lotspel dat zij bij zich hadden te voorschijn, om de zaak te beslechten.

Dit was een plankje waarop getallen stonden en op dit plankje wierpen zij boonvormige stenen uit, waarin tekens aangebracht waren en zo verdobbelden zij het kleed. Maar nu kwam tot hen een bode uit een groep mensen, die Nikodemus en Jozef van Arimatea daartoe afgevaardigd hadden, de berg opgelopen met de tijding dat kopers van de kleding van Jezus zich aan de voet van de berg bevonden. Hierop raapten de beulen alle kledingstukken bij elkaar, liepen vlug naar beneden en verkochten ze en zo bleven deze heilige relikwieën in het bezit van de christenen.

Jezus tussen moordenaars aan het kruis.

1933.

Na de schudding die Jezus door de heftige neerploffing van het kruis gekregen had, bloedde zijn gedoornenkroond hoofd overvloedig en ook zijn handen en voeten vergoten rijkelijk zijn allerheiligste bloed.

Nu klommen de beulen op ladders naar boven en maakten de koorden los, waarmee zij Jezus' heilig lichaam aan de kruisbalken vastgebonden hadden, opdat het bij de oprichting van het kruis niet uit de nagelen zou scheuren. Nu kreeg het bloed dat nog zo even door het snoeren der koorden in zijn loop gehinderd was en dat nu in plaats van een horizontale een verticale richting kreeg, een nieuwe stuwning en de vrije loop.

Het stroomde met kracht naar alle wonden, verdubbelde het lijden en werkte verdovend.

Jezus' hoofd zonk op zijn borst en Hij bleef 7 minuten lang onmachtig en beweegloos als een dode.

Er ontstond rondom het kruis een ogenblik rust: de beulen waren bezig met het verdelen van Jezus' klederen en het bazuingeschal uit de tempel weergalmde in de lucht. Van haat en woede, liefde en smart waren alle getuigen van dat schouwspel afgemat; en ik zag Jezus, mijn Heil, het Heil van de wereld, onbeweeglijk als dood, bewusteloos van pijn.

Ik keek naar Hem op met ontzettende ernst, met schrik en medelijden; ik waande ook mijzelf de dood nabij, meer stervend dan levend.

Mijn hart was vol bitterheid, vol liefde en leed;
mijn hoofd was schier waanzinnig en als verstrikt in een nest van doornen;
mijn handen waren als vuurovens van smart; onnoemelijke pijnen schoten en flitsten als duizend bliksemschichten in alle richtingen door al mijn aderen en zenuwen, ontmoetten elkaar in alle in- en uitwendige ledematen van mijn lichaam, en waar ze elkaar ontmoetten, daar kampten ze en werden een bron van nieuwe pijnen; en al dat ontzettend lijden was toch louter liefde; en dat kruisvuur van smarten was toch een nacht, waarin ik nu niets meer zag, behalve dan de Bruidegom van mij en van alle zielen, en wel aan het kruis genageld; ik zag naar Hem op met grote droefheid, verscheurd en toch getroost.

Zijn aangezicht met de wrede kroon en met het bloed dat in de oogholten, in de haren en baard en in zijn van dorst versmachtende mond neervloeide, was op de borst onbeweeglijk neergezonken.

Ook later kon Jezus zijn hoofd wegens de zware en brede doornenkroon slechts ten koste van grote inspanning en pijn, een weinig oplichten.

Zijn borst was wijd uitgerekt en gewelddadig omhooggetrokken. Zijn oksels waren hol en uitgespannen, zijn ellebogen en handwortels geheel ontwricht en uit de wijd opengescheurde wonden van zijn handen stroomde het bloed langs zijn armen neer. Onder zijn omhoog gewelfde borst was een diepe holte ontstaan; zijn buik was uitgerekt, ingevallen, dun en weggeslonken. Zijn lendenen en benen waren, evenals zijn armen, op een ontzettende wijze als uit hun gewrichten gerukt. Zijn ledematen waren zo uitgerekt, zijn spieren en verscheurde huid zo gerokken, dat men zijn beenderen kon tellen. Zijn bloed droop rond de wrede nagel die zijn heilige voeten doorboorde, langs de kruisstam neer.

Geheel zijn lichaam was met wonden, kneuzingen, striemen, builen, bruine, blauwe en gele en bloedig-geschonden plekken bedekt. Door de sterke spanning barstte de gekneusde huid op vele plaatsen weer open en uit de nieuwe scheuren kwam vers rood bloed te voorschijn.

Later werd dat bloed bleek en waterachtig en zijn heilig lichaam steeds witter van kleur; de korsten van de eerste wonden vielen dan af en Jezus geleet volkomen op een uitgebloed lichaam. En toch! niettegenstaande deze algehele onmenselijke verminking, die geen plek ongeschonden liet, behield het misvormde lichaam van de gekruisigde Heer een indrukwekkende waardigheid en schoonheid.

Ja, de Zoon van God, de eeuwige, zich voor ons in de tijd slachtofferende Liefde, was edel, schoon, rein en heilig in zijn verwoest, vernietigd lichaam, terwijl Hij daar te sterven hing als het Lam Gods, beladen met de zondenlast der gehele wereld.

(Deze laatste gedachte vindt men terug bij dichter Verschaeve: “Mij is schoon het lelijkst, maakte liefde het lelijk.”)

1934.

De grondkleur van het gelaat der H. Maagd en ook die van het aangezicht van Jezus was van nature een schoon, fijn, zachtglanzend geel met een roodachtige tint.

De moeizame inspanningen bij het reizen in de laatste jaren hadden bijgedragen om Hem het volgende voorkomen te geven. Zijn wangen onder de ogen, alsook zijn neusbeen, waren meer roodbruin geworden. Hij had een hoge en brede borst, sterk gespierde armen, evenzo lendenen met sterke, goed afgelijnde spieren, terwijl zijn knieën krachtig en gehard waren als van iemand die veel gereisd en veel op de knieën gebeden heeft. Zijn benen waren lang en hadden eveneens sterk gespierde kuiten van het vele reizen en het veelvuldig beklimmen van de bergen. Zijn voeten waren schoon van vorm en sterk en hadden op de zolen eelt gekregen door het vele barvoets gaan op stenige wegen. In evenredigheid waren ook zijn handen met de lange vingers indrukwekkend en aangenaam om zien. Alleen maar de vingers op zichzelf waren reeds mooi. Toch waren die handen niet teer (als van een vrouw) en toch evenmin knoestig als van iemand die veel zware arbeid verricht heeft. Zijn hals was niet ineengedrongen, maar sterk en gespierd; zijn hoofd was in volmaakte evenredigheid met het lichaam en dus van gepaste grootte; zijn voorhoofd was hoog en helder; zijn gelaat had een zeer schone ovaalvorm; zijn haar was middelmatig dicht en roodbruin of blond; boven op het hoofd was het effen en in tweeën gescheiden en hing Hem tot in de nek; zijn baard was niet lang maar puntig en op de kin gesplitst.

Nu echter was een groot deel van zijn haar uitgerukt en de rest met bloed in elkaar geplakt. Heel zijn lichaam was één wonde; zijn borstkas was als gebroken; men zag een kuil onder zijn gewelfde borst; zijn buik was dun uitgerokken; hier en daar lagen ribben bloot ten gevolge der verscheurde huid. Boven de vooruitstekende bekken- of schaambeenderen was de buik zo smal uitgespannen dat hij de kruisstam in de breedte niet geheel meer bedekte.

Het kruis was aan de achterkant enigszins rond; van voren was het vlak, doch op de nodige plaatsen een weinig uitgehold; het was ongeveer even breed als dik. De verschillende stukken van het kruis waren van een verschillende houtsoort en kleur; één stuk was bruin, een ander geelachtig en de stam donker, gelijk hout dat lang in het water gelegen heeft (cfr. fasc. 29, nr. 1806, voetnoot 26).

De kruisen van de beide moordenaars waren ruwer en stonden links en rechts op de rand van de heuvel (hoogste heuvelvlak), op zulk een afstand van het kruis van Jezus dat een ruiter er tussendoor kon rijden; zij waren een weinig naar elkaar gekeerd en stonden dieper. Het woord tot Jezus richtend om te bidden of te honen, moesten de moordenaars naar Jezus opkijken en *toen Jezus tot Dismas sprak, richtte Hij de blik een weinig neerwaarts.*

De aanblik van de beide moordenaars aan het kruis was schrikwekkend, vooral van degene die links van Jezus hing. Deze was tot in zijn diepste grond ontaard; op dit ogenblik was hij bedwelmd, half dronken en woedend; hij raasde, schimpte en vloekte. Hun lichamen waren geheel verwrongen, opgezwollen en geradbraakt. Hun gelaat was bruin en paarsblauw; zo ook hun lippen van de drank en van het bloed dat hun naar het hoofd steeg; hun bloedrode, gezwollen ogen puilden uit hun kassen. Wegens het knellen van de koorden huilden en schreeuwden zij afgrijpselijk.

Gemas vloekte en lasterde. De pinnen waarmee de dwarsbalken op de stam vast zaten, duwden hun hoofd voorover; zij rukten en draaiden hun ledematen stuiptrekkend in alle richtingen en hoewel hun benen zeer strak vastgebonden waren, werkte toch een van beide zijn voet een weinig naar boven, zodat zijn knie vooruitstak.

***

Wij hebben meerdere nummers zonder commentaar op mekaar laten volgen om het indrukwekkende verhaal niet te moeten onderbreken. Daarin hebben ons vooral getroffen de beschrijvingen die K.E. ons geeft van de gekruisigde Jezus en van de gestalte van Jezus zoals Hij er uit zag als een gezond mens. Doch eerst nog een paar andere bemerkings.

De beulen verdeelden Jezus' klederen.

Hierover zegt Daniel-Rops: “De klederen van de veroordeelden behoorden toe aan de beulen; dit was hun fooi, hun pannicula. Later heeft een decreet van keizer Hadrianus hun dit van rechtswege toegestaan.” (Jezus in zijn tijd, blz. 420).

De verschrikkelijke toestand van gekruisigden.

In verband met de verschrikkelijke toestand van gekruisigden zegt dezelfde: “Men begrijpt dat de eerste christenen die met eigen ogen gekruisigde lichamen aan de balk hadden zien hangen, verstijfd en verwrongen, zolang geweigerd hebben Jezus in die afzichtelijke toestand af te beelden. Na de intrede van de dood lijkt het mensenwrak van een gekruisigde op een tragische zigzaglijn: lichaam ineengezakt, de knieën stomphoekig vooruit, het hoofd hangend op de borst met de kin tegen het borstbeen.

***

Op de weg waaraan Jezus in die smadelijke toestand hing, was druk verkeer, vooral in die tijd van het jaar, op de vooravond van Pasen: de pelgrims waren overtalrijk naar het feest gekomen. Het soort marktplein of poortplein was in het Oosten altijd vol lediggangers, nieuwsgierigen, al mensen van dat soort dat vermeld is in Ps. 69: “Die aan de poort wijn zaten te drinken, zongen spotliederen tegen Mij.” (Jezus, blz. 417-420). Velen lazen het opschrift van het kruis, zegt Joa. 19, 20, en daarvoor was het nodig te komen tot dicht bij het kruis, zodat zij Jezus in heel zijn verguizing en mismaaktheid goed hebben gezien.

Psalmen 69

Bede in doodsgevaar

1. Voor de koorleider. Op de wijze van: De Ieliën. Van David.
2. Verlos mij, o God, want het water is gekomen tot aan de lippen;
3. ik ben verzonken in bodemloos slijk, waar ik niet kan staan; ik ben gekomen in diepe wateren, een vloed overstroomt mij.
4. Ik ben moede door mijn roepen, mijn keel is hees, mijn ogen zijn bezweken van het uitzien naar mijn God.
5. Talrijker dan de haren van mijn hoofd zijn zij die mij zonder oorzaak haten; machtig zijn zij die mij willen verdelen, mijn valse vijanden; wat ik niet geroofd heb, moet ik toch teruggeven.
6. O God, Gij kent mijn verdwaasdheid, mijn schuldige daden zijn voor U niet verborgen.
7. Laten om mij niet beschaamd worden wie U verwachten, Here HERE der heerscharen; laten om mij niet schaamrood worden wie U zoeken, o God van Israël.
8. Want om Uwentwil draag ik smaad, bedekt schaamte mijn gelaat.
9. Ik ben een vreemde geworden voor mijn broeders, een onbekende voor de zonen van mijn moeder;
10. want de ijver voor uw huis heeft mij verteerd, en de smaadwoorden van wie U smaden, kwamen op mij neder.
11. Ik weende onder het vasten van mijn ziel, maar het werd mij tot diepe smaad;
12. ik maakte een rouwgewaad tot mijn kleed, maar ik werd hun tot een spreekwoord.
13. Wie in de poort zitten, praten over mij, – en een spotlied van drinkers.
14. Maar mijn gebed is tot U, HERE, ten tijde des welbehagens; o God, antwoord mij naar uw grote goedertierenheid met uw trouwe hulp.
15. Red mij uit het slijk, opdat ik niet verzinke, laat mij gered worden van mijn haters, en uit de diepe wateren.
16. Laat de watervloed mij niet overstromen, noch de diepte mij verslinden, noch de put zijn mond boven mij toesluiten.
17. Antwoord mij, o HERE, want rijk is uw goedertierenheid, wend U tot mij naar uw grote barmhartigheid,
18. verberg uw aangezicht niet voor uw knecht, want het is mij bang te moede; antwoord mij haastelijk.
19. Nader tot mijn ziel, bevrijd haar, verlos mij om mijner vijanden wil.
20. Gij, Gij kent mijn smaad, mijn schaamte en mijn schande; allen die mij benauwen, staan vóór U.
21. De smaad heeft mij het hart gebroken, en ik ben verzwakt. Ik wachtte op een teken van medelijden, maar tevergeefs, op troosters, maar ik vond hen niet.
22. Ja, zij gaven mij gif tot spijze, en lieten mij in mijn dorst azijn drinken.
23. Hun tafel worde voor hun aangezicht tot een strik, en hun genoten tot een val.
24. Laten hun ogen verduisterd worden, zodat zij niet zien, doe hun lendenen bestendig wankelen;
25. stort over hen uw gramschap uit, en de gloed van uw toorn achterhale hen.
26. Hun kamp worde tot woestenij, in hun tenten zij geen bewoner.
27. Want wie Gij hebt geslagen, vervolgen zij, zij doen verhalen over de smart der door U gewonden.
28. Voeg schuld bij hun schuld, zodat zij niet komen tot uw rechtvaardiging.
29. Laten zij uit het boek des levens worden uitgedelgd, met de rechtvaardigen niet worden opgeschreven.
30. Maar ik ben ellendig en in smart, uw heil, o God, bescherm mij.
31. Ik zal de naam van God prijzen met een lied, Hem verheerlijken met een lofzang;
32. dat zal de HERE meer behagen dan een rund, dan een stier met horens en hoeven.
33. De ootmoedigen zullen het zien, zij zullen zich verheugen; gij, die God zoekt, uw hart leve op.
34. Want de HERE hoort naar de armen, en zijn gevangenen veracht Hij niet.

35. Dat hemel en aarde Hem loven, de zeeën en al wat daarin wemelt.
36. Want God zal Sion verlossen en de steden van Juda bouwen, opdat zij daar wonen en het bezitten;
37. het kruost van zijn knechten zal het beërven, en wie zijn naam liefhebben, zullen daarin wonen.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Goed zag Hem ook Zr. Jozefa Menendez, aan wie *Jezus zich als Gekruisigde vertoonde met de woorden: "Schrijf op al wat je ziet."*

Zij noteerde het volgende: "Jezus was aan het kruis genageld. De doornenkroon omsloot zijn hoofd; grote doornen drongen er diep in. Één daarvan was langer dan de andere; hij boorde in zijn hoofd boven het voorhoofd en kwam weer te voorschijn dicht bij zijn oog; dit was dan ook geheel gezwollen. Zijn aangezicht, bebloed en bevuild, hing gebogen vooruit en helde over naar links. Zijn ogen, ofschoon zeer gezwollen en vol bloed, waren nog open en gevestigd op de aarde. Over heel zijn gewond lichaam zag men de tekens van de striemen en slagen, die op verschillende plaatsen zelfs stukken vlees en lappen huid afgerukt hadden. Het bloed vloeide van zijn hoofd en uit zijn wonden. Zijn lippen waren purperkleurig en zijn mond was als verwrongen, maar toen ik Hem de laatste maal, d.i. omstreeks half 3 terugzag, had zijn mond zijn normale vorm hernomen. Die aanblik boezemde zulk een medelijden in, dat men Jezus in die toestand niet kan aanschouwen zonder van droefheid verscheurd te zijn. Wat mij echter het meest gesmart heeft, is het feit dat het Hem onmogelijk was de hand bij zijn aangezicht te brengen. Dit zien van Jezus, met handen en voeten aan het kruis genageld, zal mij de kracht geven om van alles afstand te doen en mij aan zijn wil te onderwerpen, zelfs in zaken die mij het zwaarst vallen.

Wat mij toen ook opviel, was dat men Hem de baard had uitgerukt, die altijd zulk een majestueus voorkomen gaf aan zijn aangezicht. Zijn haar dat zijn uiterlijk zo lieflijk maakte, was verward, met bloed samengeplakt en het viel vóór zijn gelaat." (blz. 469).

***

In dit laatste nr. 1934 hangt K. ons een prachtig beeld op van Jezus in normale gezonde toestand in de tijd van zijn openbaar leven en kort

vóór zijn lijden. Het is geheel in overeenstemming met de voorstelling van Jezus, die ontstaan is uit de synthese van de verschillende traditionele gegevens over het uiterlijk van Jezus.

“Beschouwende zielen is het eigen nieuwsgierig te zijn naar zijn uiterlijk voorkomen. Ongelukkig hechtten de schrijvers in Jezus’ tijd weinig belang aan dergelijke bijkomstigheden, waarop WIJ zo belust zijn. Derhalve bewaren alle 4 de evangelisten het stilzwijgen nopens dit punt. Wij bezitten geen authentieke beschrijvingen of afbeeldingen van Jezus.” (Prat, J. Chr. I, 145.

In ‘Jezus in zijn tijd’, 232, vermeldt Daniel-Rops welke de traditionele gegevens zijn over het uiterlijk van Jezus, maar zijn beschrijving is bijna de letterlijke weergave van de beroemde, **apocriefe brief van Lentulus aan de Romeinse senaat**. Dit geschrift laten de geleerden dateren uit de 12^e of 13^e eeuw. Hierin kunnen wij niet meespreken, maar wel kunnen wij zeggen dat het een mooie brief is en een diepe indruk maakt op vrome lezers.

Een paar trekken schijnt D. Rops ook nog ontleend te hebben aan een **openbaring van Maria, waarin zij aan de H. Brigitta** vertelt hoe haar Zoon als man er uit zag.

Deze 2 mooie documenten willen wij hier plaatsen, dat men ze kan vergelijken met de beschrijving van onze Katarina, die Jezus dagelijks mocht zien gedurende gans zijn openbaar leven en die Hem ook zag, naakt aan de geselkolom en aan het kruis.

Brigitta:

“Verneem hoe mijn Zoon eruitzag in zijn sterfelijk leven.

Zijn aangezicht was zo schoon en indrukwekkend, dat niemand het kon bezien, zonder zich door die aanblik getroost en verblijd te voelen, ook als Hij diep bedroefd was. De rechtvaardigen voelden zich door geestelijke vertroosting gesterkt. Ja, zelfs de bozen, zolang zij Hem zagen, waren van hun wereldse droefheid bevrijd, zodat de treurende plachten te zeggen: “Begeven wij ons in de tegenwoordigheid van de Zoon van Maria, opdat wij ten minste gedurende die tijd verlichting ondervinden.”

In zijn 20^e jaar was Hij volgroeid en sterk gebouwd. Vergeleken bij de mensen van middelbare grootte uit onze tijd was Hij groot en, zonder dik of vlezig te zijn, was Hij fors en sterk gespierd en vol weerstandsvermogen in zijn gestel. Zijn haar, wenkbrauwen en baard waren bruinachtig (of blond). Nooit waren ze, hoe weinig ook, verward, verwaarloosd of onrein. Zijn baard was een handbreed lang; zijn voorhoofd stak niet vooruit noch helde achteruit, maar was recht, geheel verticaal. Zijn neus was in evenredigheid, niet klein noch te groot. Zijn ogen waren zo rein, dat ook zijn vijanden Hem met genoeg aanschouwden. Zijn lippen waren niet dik, maar helder rood; zijn kin stak niet vooruit, was niet te lang, maar aangenaam door zijn juiste evenmaat; zijn wangen vertoonden een middelbare volheid en hadden een witte grond met frisrode tint. Zijn houding was recht en over heel zijn lichaam zag men geen enkele vlek, zoals degenen het konden getuigen, die Hem geheel naakt aan de geselkolom gebonden hadden gezien.”

Brief van Lentulus.

Bevat meesterlijk beeld van Jezus, moreel en fysisch, naar de ziel en naar het lichaam: “In onze tijd is een man van grote deugd en macht opgestaan, die tegenwoordig nog in leven is. Zijn naam is Jezus-Christus.

Deze man wordt door de heidenen een verkondiger van de waarheid genoemd; zijn leerlingen evenwel noemen Hem de Zoon van God. Hij wekt doden op en geneest zieken.

Zijn gestalte is recht en hoog (te oordelen naar de doek van Turijn was Jezus 1,80 m hoog). Zijn voorkomen is indrukwekkend en zijn (langvormig, ovaal) aangezicht eerbiedwaardig, zodat zijn verschijning hen, die Hem aanschouwen, zowel eerbiedige vrees als liefde inboezemt.

De kleur van zijn haar is die van een rijpe hazelnoot; het is nagenoeg geheel glad tot op de oren en lager af is het golvend, aan het einde gekruld, geelachtig, glanzend en op de schouderen neerhangend. Midden op het hoofd is het gescheiden, volgens de gewoonte van de Nazireeën.

Zijn voorhoofd is effen, sereen, helder. Zijn geelachtig (tarwekleurig, geelglimmend) en roodgetint aangezicht vertoont geen rimpel of vlek. Neus en mond zijn onberispelijk gevormd. Zijn volle, tamelijk dichte baard heeft dezelfde kleur als zijn haar, doch is niet lang en in het midden gespleten. Zijn aanblik is vol waardigheid, zijn ogen zijn helder en zwart, zijn blik DOORDRINGEND.

In zijn bestraffingen is Hij geducht, in zijn opwekkingen zacht en liefdevol. Hij is opgewekt, maar zijn opgewekte stemming doet geen afbreuk aan zijn waardigheid. Nooit heeft men Hem zien lachen, maar vaak heeft men Hem zien wenen.

In het gesprek is Hij wijs en bescheiden. **Hij is in alles volmaakt en, om het in één woord te zeggen, Hij is de schoonste van de mensenkinderen.**” (Ontleend aan Kochem, Christusleven, 364).

Laat deze brief een apocrief geschrift zijn, het is een feit dat de trekken die hij behelst, in overeenstemming zijn met de beschrijving van Maria aan de H. Brigitta en met de beschrijving van Katarina en ook met de morele eigenschappen die ons uit het Evangelie over Christus bekend zijn.

Inderdaad, dat Christus verschrikkelijk was in zijn bestraffingen, liefdevol in zijn opwekkingen, minzaam in zijn omgang met kleine, arme, hulpbehoevende mensen, en opgeruimd was, ja, zelfs blijk gaf van gezonde humor in weerwil van zijn tragische, geweldige ernst, die Hem belet heeft ook maar één keer uitbundig te lachen – welke zin heeft zulk lachen? – zijn trekken die men ook in de Evangeliën vindt.

De overige trekken uit de brief worden bevestigd door Brigitta, door onze Katarina en tenslotte nog door de lijkwade van Turijn, waarop men alle aangegeven kenmerken terugvindt, hoewel het hier de afbeelding geldt van een dode, een voor het graf bereid lijk. Deze afbeelding gaat tenslotte terug tot de goddelijke almacht, die ze – hier valt nauwelijks aan te twijfelen – in de doek heeft ingeprent. In geen geval – het is onze vaste overtuiging – kan deze afbeelding mensenwerk zijn.

Men kan zich geen majestueuzer, ingekeerder Jezus indenken, zich geen idealer en toch werkelijk mens voorstellen dan die op de lijkwade van Turijn. Een beeld van Christus is in de hoogste mate schoon, wanneer de

Godheid zo treffend mogelijk op het gelaat uitgedrukt ligt en de bezichtiger indrukwekkend tegenstraalt en dit is verwezenlijkt in de afbeelding te Turijn.

Benevens het beeld dat K. ons hier in het nr. 1934 van Jezus ophangt, geeft zij ons nog losse morele en fysische trekken van Jezus in de nrs. 197, 413, 951, 997, 1256, 1337, 1449, 1462, 1464, 1468, 1469, 1470, 1495; 1566, 1567.

Uit die losse trekken plaatsen wij hier er nog één: “Jezus had een zeer heldere, welluidende tenorstem. Men hoorde ze onder het zingen in de synagogen boven de andere uit klinken.” (nrs. 413, 1256, 1337).

Dit wordt bevestigd door G. Galgani: “Met zijn doordringende, beminnelijke stem gaf Jezus mij ten antwoord: *Ik heb uw hart overwonnen.*” (II, 8-9).

En door Th. Neumann: “De Heer heeft in het paasmaal helder voorgezongen.” (Gerlich, I, 278).

***

Op gevaar af langdradig te worden, willen wij hier nog een beeld plaatsen van Onze-Lieve-Vrouw tijdens haar aardse leven. Het is een synthese van de trekken die de H. Vaders en kerkelijke schrijvers aan Maria hebben toegekend. De beschrijving ontleen wij aan Petits Bollandistes, T, 16, blz. 114:

- “Haar gestalte was middelmatig hoog, zoals het haar geslacht best staat.
- Haar aangezicht was langwerpig, enigszins bruin;
- haar: blond; wenkbrauwen: zwart;
- ogen: levendig en doordringend;
- oogappels: olijfkleurig, het geel benaderend;
- neus: proportioneel en goed gevormd;
- wangen: middelbaar vol;
- lippen: rooskleurig en fris.

De eerbaarheid en zedigheid lagen zo zichtbaar over haar gelaat uitgespreid, dat men haar niet aanschouwen kon zonder te worden doordrongen met gevoelens van eerbied.

In haar houding of gang was niets gekunsteld, alles ademde een beminnelijke eenvoud, wijsheid, zedigheid, die bij allen die haar zagen, verbazing wekten. Zij was net op haar klederen, doch zonder gezochtheid of opschik.

De Vaders beschrijven de ziel van Maria als een kopij van de Godheid, het volmaakte toonbeeld van alle deugden, begaafd met de zeldzaamste hoedanigheden, waartoe zelfs een hemelse geest vatbaar is, het volmaaktste van Gods werken na de H. Mensheid van haar Zoon!"

Een geestelijk mens, vervuld met God, zoals de H. Vaders waren, zou zulk een beeld kunnen uitdenken; wij hechten er daarom geen belang aan als aan iets ons door de hemel meegedeeld, maar des te meer waarderen wij de mededelingen van K. Emmerick die Onze-Lieve-Vrouw zo dikwijls mocht zien, niet alleen haar lichaam, maar ook haar binnenste. Wat op de zienster steeds een buitengewone indruk maakte, was Maria's beminnelijke eenvoud.

***

Na deze uitweiding nog een kort woord of antwoord op de vraag: Waarom worden Jezus en de moordenaars op verschillende wijzen aan het kruis gehecht? Waarom wordt Hij met nagelen eraan geslagen en zij met koorden eraan vastgebonden?

Het is waar, de exegeten die het ook niet weten, omdat het uit de Evangeliën niet blijkt dat ze alle 3 op gelijke wijze aan het kruis gehecht werden, veronderstellen dit, omdat een gelijke kruisiging voor de hand ligt, wat echter absoluut geen bewijs is.

In D.B., Croix lezen wij o.m. deze regels: "Oorspronkelijk was het kruis een paal ... Later voegde men aan de paal een dwarsbalk en men hechtte de veroordeelde er aan vast hetzij met nagelen hetzij met koorden en men liet hem hangen tot hij de geest gaf ...

Wilde men iemand voorbeeldig straffen tot waarschuwing van anderen, dan gebruikte men volgens Suetonius, een hoger kruis, terwijl anders het kruis eerder laag was. Om de straf uit te voeren richtte men het

kruis eerst op en hees de schuldige omhoog op zijn kruis, waarop aanstonds de aannageling of vastbinding geschiedde.

Dit alles heldert het verhaal van K. en haar voorstelling van de feiten op.

Als de volgende trek zou afwijken van de regel: Jezus werd liggend op het kruis er aan genageld, dan is er een verklaring voor.

Zijn kruis was zwaar en hoog. Een oude traditie kent er een hoogte van 4,80 m aan toe en gewaagt van een dwarsbalk van 2,5 m lang. Hij moest immers aan een hoog kruis sterven tot waarschuwing tegen Hem en zijn nieuwe leer. Om dezelfde reden werd Hij tussen 2 moordenaars gekruisigd, opdat iedereen zou weten dat hij als kwaadstichter de 2 boosdoeners in gevaar overtrof en veel schuldiger was. Daarom was zijn manier van kruisiging veel wreder en geschiedde ze met nagelen.

Ook dit laatste kan best door toedoen van de Farizeeën geschied zijn, zoals Hij door hun tussenkomst met boosdoeners gekruisigd werd. Aangezien zijn kruis zoveel hoger was dan gewoonlijk, zou het ook moeilijker gegaan hebben Hem in de hoogte aan zijn kruis te nagelen. Wij mogen dus ook omtrent dit punt de zienster geloven als een trouwe verhaalster van wat zij werkelijk heeft gezien.

Jezus wordt bespot. – Eerste kruiswoord. – Bekering van de rouwmoedige moordenaar (Mt. 27, 39-44; Mk. 15, 29-32; Lk. 23, 34-43).

1935.

Nadat de moordenaars aan het kruis gebonden en Jezus' klederen door het lot verdeeld waren, raapten de beulen hun gereedschappen samen en verlieten onder het uitbraken van verwensingen en vervloekingen tegen Jezus de Kalvarieberg. Ook de overige, nog aanwezige Farizeeën te paard maakten zich op om te vertrekken; zij reden nog eenmaal om de aarden wal onder het aangezicht van Jezus, slingerden Hem nog een vloed van smaadwoorden naar het hoofd en reden insgelijks daar vandaan. Ook de 100 Romeinse soldaten met hun officieren trokken de berg af en uit de omgeving weg, want zij werden

vervangen door 50 andere Romeinse soldaten die de berg opkwamen en in hun plaats de posten bezetten.

De hoofdman van deze nieuwe afdeling was Abenadar, een Arabier van geboorte, die later gedoopt werd onder de naam Ktesifon en zijn onderbevelhebber heette Kassius, die later bij zijn doopsel de naam Longinus ontving. Deze laatste was een soort loopbode van Pilatus.

Ook kwamen opnieuw nog 12 Farizeeën, 12 Sadduceeën, 12 schriftgeleerden en enige oudsten naar boven gereden. Onder hen waren ook degenen opnieuw teruggekeerd, die Pilatus een tweede maal te vergeefs om een andere tekst voor de kruistitel waren gaan vragen. Pilatus had hen niet eens bij zich toegelaten en deze smadelijke afwijzing had hen nog wreveliger tegen Jezus gestemd. Teruggekeerd reden zij rond de aarden wal en verdreven de H. Maagd die zij een lichtzinnige vrouw noemden. Joannes bracht haar daarom weer bij de andere vrouwen, die verderaf stonden. Magdalena en Marta ondersteunden haar in hun armen.

Toen al de nieuw aangekomen vijanden van Jezus onder het kruis rijdend aan Jezus voorbijtrokken, schudden zij met haat en verachting het hoofd en zeiden: “Foei! Schande over U, Gij leugenaar! hoe breekt gij de tempel af en bouwt gij hem in 3 dagen weer op?”

“Anderen heeft hij altijd willen helpen, doch nu kan hij niet eens zichzelf helpen! Als gij Gods Zoon zijt, kom dan van het kruis af!”

“Is hij de koning van Israël, laat Hij dan afkomen van het kruis en wij zullen in Hem geloven. Hij heeft zijn vertrouwen gesteld op God, laat God hem nu eens ter hulp komen!”

1936.

Ook de soldaten bespotten Hem met woorden als deze: “Als Gij de Koning van de Joden zijt, zo help Uzelf.”

Terwijl Jezus daar nog in zijn bewusteloosheid zo hulpeloos en ellendig hing, zegde ook Gesmas, de moordenaar van links: “Zijn duivel laat Hem in de steek!”

Daarop stak een soldaat een met azijn gevulde spons op een stok en hield die tegen Jezus' lippen en *Jezus scheen er een weinig uit te zuigen.*

Het schimpen en lasteren echter duurde voort. De soldaat zei: “Als Gij de Koning van de Joden zijt, zo help Uzelf!” Dit alles geschiedde, terwijl de eerste afdeling soldaten door de bende van Abenadar afgelost werd.

Toen het spotten op die manier een eind geduurd had, *richtte Jezus zijn hoofd omhoog en zei: “Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen!” en in stilte bad Hij voort.*

Nu ook riep Gesmas: “Als Gij de Christus zijt, zo help Uzelf en ons!”, en zo ging het schimpen en lasteren verder zijn gang.

Dismas, ter rechterzijde van Jezus, werd diep ontroerd door het gebed van Jezus voor zijn beulen.

Bij het horen van de stem van haar Zoon was Maria door haar omgeving niet meer terug te houden; zij drong door tot in de kring, tot bij het kruis. Joannes, Salome en Maria van Kleofas volgden haar en de nieuwe hoofdman verdreef hen niet.

Dismas, de moordenaar ter rechterzijde, bekwam door het gebed van Jezus een straal van inwendige verlichting en op het ogenblik waarop de H. Maagd naar het kruis toetrad, kreeg hij inwendig de kennis dat Jezus en zijn Moeder Maria hem in zijn kinderjaren reeds genezen hadden en met een geweldige stem riep hij tot de schelmen die Jezus belasterden ongeveer als volgt: “Hoe is het mogelijk? Gij verguist Hem, terwijl Hij voor u bidt. Geduldig en zonder één klacht heeft Hij uw beledigingen verdragen en Hij bidt zelfs voor u en gij belastert Hem!

Hij is een Profeet, Hij is onze Koning, Hij is waarlijk de Zoon van God!”

Deze onverwachte afstraffing uit de mond van een ellendig gekruisigde bracht hen in opschudding en zij zochten naar stenen om de boeteling aan zijn kruis te doden, doch de hoofdman Abenadar verijdelde hun opzet, dreef hen uiteen en herstelde de orde en de rust.

De H. Maagd voelde zich ondertussen geheel gesterkt door het gebed van Jezus. Dismas bestrafte ook zijn lotgenoot, die vol woede zijn verwijt tegen Jezus herhaalde: “Als Gij de Messias zijt, help Uzelf en ons!” Dismas nam het voor Jezus tegen hem op: “Vreest ook gij God nog niet, terwijl gij toch dezelfde straf ondergaat en wij terecht, want wij ontvangen loon naar werken, maar Deze heeft niets verkeerd gedaan. Bezin u in uw laatste uur en bekeer u.”

Hij was inwendig zeer verlicht, sterk ontroerd en hij beled nu zijn schuld aan Jezus met deze woorden: “Heer, indien Gij me verdoemt, dan treft mij de straf die ik verdien, doch ik smEEK U, erbarm U over mij.”

Jezus antwoordde hem: “Gij zult mijn barmhartigheid ondervinden.”

Dismas ontving nu de genade van een intens berouw gedurende ongeveer een kwartier.

Al het laatst verhaalde geschiedde voor het grootste gedeelte terzelfder tijd of het volgde althans vlug op elkaar, van 12 uur tot half één, zonneuur en het was begonnen toen het kruis nauwelijks een paar minuten opgericht was. Er werd echter een grote ommekeer in de zielen van de meeste toeschouwers teweeggebracht, want de goede moordenaar was nog niet uitgesproken, of er ontstond een groot teken in de natuur, dat allen met angst vervulde.

Zonsverduistering. – Tweede en derde kruiswoord (Mt. 27, 45; Mk. 15, 33; Lk. 23, 43-45; Joa. 19, 25-27).

1937.

Tot omstreeks 10 uur, het ogenblik waarop Pilatus het doodsvonnis had uitgesproken, was in de morgen af en toe een hagelbui gevallen (nr. 1922).

Hierop volgde helder weer en zonneschijn tot 12 uur en nu kwam zich een roodachtige nevel vóór de zon plaatsen.

Om het 6e uur volgens de zon, dit was, gelijk ik zag, omstreeks half één – want de Joodse tijdrekening is anders en wijkt af van de zon – ontstond er een zeer wonderbare zonsverduistering.

(Men moet weten dat de lengte der uren bij de Joden langer was naar gelang de dagen langer waren, terwijl de zon-uren allemaal gelijk zijn).

Hoe het verschijnsel ontstond werd mij duidelijk met alle bijzonderheden aangetoond, maar helaas! ik kon het niet onthouden en ik beschik evenmin over woorden om het weer te geven of uit te drukken.

Ik was in het begin van de gebeurtenis als buiten de aarde en ik zag allerlei hemelkreitsen (= hemelsferen, kringen) en sterrenbanen wonderbaar elkander doorkruisen.

Ik zag de maan aan een andere zijde van onze aarde en zag haar als een vliegende vuurbol een snelle vaart nemen of sprong doen, en dan was ik weer in Jeruzalem en zag de maan boven de Olijfberg vol en bleek te voorschijn schieten en ze vloog uit het oosten met grote snelheid op tot vóór de zon, die reeds door een rode nevel verduisterd was.

Eerst zag ik aan de oostkant van de zon als een duistere bank die een grote berg werd en haar weldra geheel verborg. In het midden was dit beeld of verschijnsel vaal, maar er omheen

was een rode schijn als een gloeiende kring.

Hierop werd de hemel geheel donker en de sterren begonnen rood te schemeren.

Een buitengewone verschrikking overviel mensen en dieren. Het vee loeide in de weide en zette het op een lopen; de vogels zochten een schuilhoek en streken in benden op de hoogten in de omgeving van de Kalvarieberg neer¹²⁴; men kon ze met de handen grijpen; het spotten viel stil.

De Farizeeën zochten nog naar een natuurlijke verklaring van het hele wonder, doch daar zij er geen vonden, werden ook zij door een inwendige angst overvallen. Alle mensen hieven hun ogen ten hemel; velen sloegen op hun borst wrongen zich de handen en riepen uit: “Zijn bloed kome over zijn moordenaars!”

---

¹²⁴ Over hoogten of kleine heuvelen in de Tuinenwijk, zie nr. 1919, voetnoot 115. Benden vogelen streken erop neer. De schrik van de vogelen zal gedeeltelijk natuurlijk, gedeeltelijk ook wel bovennatuurlijk geweest zijn. Ook hun opkomst in benden is natuurlijk te verklaren. Door die haastige, ongewone en onverwachte duisternis zijn ze opgeschrikt.

“Op een goede vrijdag om 3 uur in de namiddag, bevond ik mij”, vertelt Sertillanges, “op het terras van de basiliek, boven de plaats zelf waar het kruis had gestaan. Opeens zag ik een vlucht zwaluwen de lucht vervullen. Het kleine ijzeren kruis was het middelpunt geworden van een wolk vogelen. Scherpe, zachte, luide, onderdrukte tonen kruisten elkaar in alle richtingen. Wie weet of Jezus, op dat zelfde uur, in doodstrijd gedompeld, geen getuige is geweest van hetzelfde kwetterend concert, en niet met een goelijke glimlach dit rumoerig, maar onschuldig geschater heeft beluisterd.” (Ce que Jesus voyait du haut de la croix, 15).

Velen zullen met mij menen dat Jezus geen grote lust had om zich met de neerstrijkende vogelenbende bezig te houden en er zich in te vermeien (= zich verpozen, zich verlustigen).

Een andere, nl. P. Verhaege, o.m.i. die de Goede Week te Jeruzalem meemaakte, schrijft eveneens: “Boven het hoofd van Jezus cirkelen duizend ooievaars die ieder jaar rond Pasen hun weg vinden naar Jeruzalem.” (Voorp. 1957, blz. 34).

Velen, zowel ver als nabij, wierpen zich op de knieën en baden Jezus rouwmoedig om vergiffenis en *Jezus richtte in zijn smarten nog zijn blik op hen.*

Terwijl nu de duisternis voortdurend toenam en aller aandacht zich op de hemel richtte en het kruis nu van allen verlaten stond, behalve van Jezus' Moeder en zijn naaste vrienden, hief Dismas, na lang in een intens berouw verzonken te zijn geweest, met ootmoedig vertrouwen het hoofd naar Jezus op en smeekte: "Heer, laat mij in een plaats komen, waar Gij me verlossen zult; wees mij indachtig, wanneer Gij komt in uw Rijk."

En Jezus antwoordde hem: "Voorwaar! Ik zeg u: heden zult gij met Mij in het paradijs zijn."

1938.

De Moeder van Jezus, Magdalena, Maria van Kleofas, Salome en Joannes stonden tussen de kruisen van de moordenaars rond het kruis van Jezus en zagen naar de Heer op. De H. Maagd, door haar moederliefde geheel overweldigd, bad inwendig zeer dringend dat Jezus haar met Hem zou laten sterven.

Nu zag Jezus zijn Moeder plechtig, diep, ernstig en medelijdend aan en Hij wendde dan ook zijn ogen tot Joannes en zei tot haar: "Vrouw, ziedaar uw zoon! Hij zal nog meer uw zoon zijn, dan wanneer gij hem had gebaard!"

Vervolgens prees hij Joannes, zeggend: "Hij heeft altijd een eenvoudig, onwankelbaar geloof gehad en heeft zich slechts eenmaal geërgerd, nl. toen zijn moeder hem boven de andere apostelen verheven wilde zien."

Tot Joannes echter sprak Hij: "Zie, dat is uw moeder", en eerbiedig als een vrome zoon omhelsde de apostel

onder het kruis van de stervende Verlosser, de Moeder van Jezus die nu ook zijn moeder geworden was.

Na deze plechtige en laatste wilsbeschikking van haar stervende Zoon was de H. Maagd zo van verdriet en ernst ontsteld, dat zij, in de armen van de H. Vrouwen neerzinkend, het uitwendig bewustzijn verloor. Hierop werd zij door hen die haar omgaven, eerst een wijle tegenover het kruis op de aardwal neergezet, en daarna buiten de omwalling van de strafplaats bij de overige, verderaf staande vriendinnen gebracht.

Ik weet niet of Jezus al deze woorden luid met zijn heilige lippen uitsprak; ik vernam ze echter innerlijk, toen Hij vóór zijn dood Maria aan Joannes tot moeder gaf en Joannes aan haar tot zoon.

***

In zulke beschouwingen verneemt men veel wat niet geschreven staat, en van hetgeen men verneemt, is datgene wat men in menselijke woorden weergeven kan, zoveel als niets; wat daar (in de beschouwing) zo klaar en duidelijk is, dat men meent dat het zonder verdere verklaring door iedereen vanzelf begrepen wordt, kan men naderhand met woorden onmogelijk verstaanbaar maken.

Daarom ook verwondert het ons gedurende de beschouwing niet dat Jezus, de H. Maagd aansprekend, haar niet 'moeder', doch 'Vrouw' noemt, want men voelt dat zij hier staat in haar waardigheid van de 'vrouw die de kop van de slang moet verpletteren', aangezien door de zoendood van de mensenzoon, háár Zoon, de paradijsbelofte in vervulling is gegaan (cfr. Gen. 3, 15).

Dáár bevreemdt het ons ook niet dat Hij Joannes tot zoon geeft aan haar, die door de engel werd begroet met de woorden: "Gij zijt vol genade", aangezien men daar ziet dat de naam Joannes een genadenaam is. Daar immers zijn allen wat hun naam aanduidt.

Joannes nu was een kind van God geworden en Christus leefde in hem¹²⁵.

Ook voelt men daar dat Jezus door de woorden, waarmee Hij Maria aan Joannes tot moeder geeft, haar tevens tot moeder geeft aan allen die, in navolging van Joannes Hem aannemend en in zijn naam gelovend, kinderen Gods worden en niet uit vlees en bloed, noch uit de wil van een man, **maar uit God geboren zijn**¹²⁶.

Verder is het daar ook duidelijk dat de zuiverste, de nederigste en gehoorzaamste der vrouwen de Moeder van het mensgeworden Woord geworden was na aan de Engel geantwoord te hebben: “Zie de dienstmaagd van de Heer, mij geschiede naar uw woord”.

Zo is het in het visioen ook hier duidelijk, zeg ik, dat zij, van haar stervende Zoon vernemend dat zij nu ook een geestelijke moeder van een andere zoon moest zijn, te midden van de ontzettendste scheidingsmart en opnieuw in haar hart deemoedig gehoorzaam herhaald heeft: “Zie de dienstmaagd van de Heer, mij geschiede naar uw woord!”

Het is dan in het visioen tenslotte ook duidelijk dat zij alle kinderen van God, alle broeders van Jezus, tot haar eigen kinderen heeft

---

¹²⁵ Joannes is een naam van genade. – In het Hebreeuws luidt de naam: ‘Jehochanam’ of ‘Joannam’, wat betekent: ‘God is genade’; ‘God heeft zijn genade betoond’.

‘Hannam’ = ‘genade’.

Namen door God gegeven hebben zeer dikwijls betrekking op de eigenschappen, roeping, zending van de persoon die de naam krijgt. Cfr. fasc. 26, nr. 134, voetnoot 726 en fasc. 27, nr. 1500 alsook nr. 1508.

De naam Petrus is een treffend voorbeeld.

¹²⁶ Jezus geeft Maria ook tot moeder aan alle gelovigen. –

“De christelijke traditie ziet in Joannes aan de voet van het kruis de vertegenwoordiger van de gehele mensheid en in de woorden die Jezus hier spreekt, hoort zij dat Maria erdoor aan alle mensen tot moeder gegeven wordt.” (D. Rops, Jezus, 425).

Bossuet noemt Joannes bij het kruis ‘*les débris de l’Eglise*’, omdat de Kerk, nog maar in kiem bestaande, op dit ogenblik gaan vluchten en reeds uiteen gevallen was, op één leerling en enige vrouwen na.

aangenomen. Dat alles schijnt daar in de hoogste maat eenvoudig en als vanzelfsprekend, maar hier is het dan later weer zo veelvoudig, zo ingewikkeld dat het voorwaar door Gods genade gemakkelijker is het te voelen dan het met woorden te vertolken.

Terwijl ik zulke dingen inwendig beschouw, komen mij als vanzelf telkens de woorden te binnen, die *mijn hemelse Bruidgom mij eens zeide: "In de kinderen van de Kerk die trouw geloven, hopen en beminnen, staat alles geschreven."*

***

(Hier plaatst Brentano een uitvoerige nota over Jezus' reis naar de H. Driekoningen en naar Chaldea en in het bijzonder over zijn bezoek aan een stadje even te noorden van de aanzienlijker stad Kedar, waar Jezus treffend en verheven leerde over het huwelijk.

De zienster drukte de wens uit die schone leer opgeschreven te zien tot onderricht van zoveel mensen, die in dit opzicht zo onwetend zijn. *Jezus troostte haar o.m. met de woord: "Alles staat geschreven in de harten van de kinderen der Kerk, die geloven, horen en beminnen."*

Dit is het essentiële van de nota. Deze wordt hier niet overgenomen, aangezien de lezers van Emmanuel het verhaal vinden in fasc. 27, nr. 1519, enz.).

***

Toestand van stad en tempel gedurende de duisternis.

1939.

Het was nu omstreeks half twee en ik werd naar de stad gebracht om te zien hoe het daar zo allemaal verliep. Ik bestatigde (= bevestigde, beaamde) overal de grootste schrik en ontsteltenis. Nevel en donkere nacht vervulden de straten; de mensen doolden tastend rond. Velen waren in hoeken gevluht, hadden hun hoofd

bedekt en schuld bekenkend sloegen zij zich op de borst. Velen ook richtten hun blikken ten hemel en barstten in jammerklachten uit: “Wat heeft men gedaan?” De dieren brulden en verborgen zich van angst; de vogels vlogen laag en streken neer op de grond.

Ik zag Pilatus bij Herodes op bezoek; beiden staarden zeer ontsteld naar de hemel op hetzelfde terras van waar Herodes ‘s morgens met anderen toegezien had naar Jezus, die op zijn bevel bespot en mishandeld werd.

Ze spraken tot elkaar: “Dit is niet natuurlijk; men is te ver gegaan, men heeft zich aan Jezus vergrepen!”

Hierop zag ik Herodes met Pilatus over het forum naar diens paleis gaan; beiden verkeerden in geweldige angst. Omgeven van hun lijfwacht stapten zij haastig door. Pilatus wendde zijn blikken niet in de richting van Gabbata, het gerechtsverhoog, waar hij Jezus veroordeeld had. Het forum was eenzaam en verlaten; hier en daar spoedde zich nog een mens naar huis; anderen liepen weeklagend her- en derwaarts. Op openbare pleinen stond hier en daar een kleine groep mensen bijeen.

1940.

Pilatus ontbood in zijn paleis de Joodse oudsten en vroeg hun wat, naar hun mening, die duisternis betekende. Volgens hem hield dit teken een bedreiging in; hun God scheen op hen vertoornd te zijn, omdat zij tegen elke prijs de dood van de Galileeër geëist hadden, die nochtans gewis hun Profeet en Koning was, doch **hij** had zijn handen gewassen en was onschuldig aan zijn bloed, enz.

Zij echter bleven hardnekkig weigeren in het verschijnsel een hemelteken te erkennen; zij legden alles natuurlijk uit, bleven versteend en bekeerden zich niet. Hier en daar nochtans kwam menigeen tot inkeer en onder deze laatsten waren nl. al die soldaten die gisteren bij de gevangenneming van Jezus in de Olijfhof gevallen en weer opgestaan waren.

Ondertussen verzamelde zich een grote volksmenigte vóór het paleis van Pilatus, en, waar zij ‘s morgens geroepen hadden: “Kruisig Hem! weg met Hem!”, schreeuwden zij nu: “Onrechtvaardige rechter! Zijn bloed kome over zijn moordenaars!”

Pilatus vond het raadzaam zijn lijfwacht te versterken. Dezelfde Sadok, die ‘s morgens bij Jezus’ aankomst in het paleis Jezus’ onschuld luid uitgeroepen had, maakte thans vóór het paleis zulk een misbaar (= lawaai, ophef, geschreeuw), raasde en tierde zo geweldig, dat Pilatus op het punt stond hem te laten arresteren. Pilatus, die ellendeling zonder karakter, maakte de Joden de zwaarste verwijten; hij echter had aan hun fanatisme geen deel genomen, beweerde hij, en was dus niet medeplichtig. Jezus was hún Koning en Profeet, hún verwachte Heilige geweest; de zonde trof hèm niet; de zaak ging hèm niet aan. ZIJ hadden zijn dood geëist en hadden zich te verantwoorden!

In de tempel bereikten angst en schrik hun toppunt. Men was juist volop aan het slachten van het paaslam, toen de duisternis plotseling inviel. Alles geraakte in verwarring en hier en daar liet men benauwde angst- en jammerkreten horen.

De hogepriesters stelden alle pogingen in het werk om de orde en de rust te handhaven; midden op de dag stak men alle lampen aan, doch de verwarring werd slechts nog groter. Ik zag Annas ten prooi aan een vreselijke schrik; hij vluchtte benauwd uit de ene hoek in de andere om zich te verbergen¹²⁷.

---

¹²⁷ Annas liep uit de ene hoek in de andere. – Reeds is iets dergelijks verhaald van Herodes (in fasc. 21, eind nr. 1011), nadat hij Joannes de Doper gedood had.

De aangrijpende beschrijving van analoge angsten, halve bezetenheid, hallucinatie, misschien in een nog intenser graad dan bij Herodes en Annas, lezen wij over Hitler in het boekje: “Hitler m’a dit”, blz. 195, 284, 295.

Uit die realistische beschrijvingen zijn de volgende regels ter illustratie getrokken: “Hij zag er onpersoonlijk en verstrooid uit; zijn geest, zijn gedachten waren elders; hij trommelde met de vingers op de tafel. Dan

Toen ik de stad weer verliet, hoorde ik de luiken en tralies vóór de vensters der huizen rammelen, ofschoon het geen stormweer was. Elk ogenblik nam de duisternis nog toe.

Ik zag ook in de buitenwijk van de stad, aan de noordwestkant naar de stadsmuur toe, waar vele tuinen en graven zijn, enige grafingangen instorten, alsof er een aardbeving plaats had¹²⁸.

---

stond hij op, stapte de kamer af, op en neer, tussen de deur en het bureau, de handen samen op de rug. In zijn slapeloze nachten dwaalde hij van de ene kamer in de andere; slaapmiddelen hadden geen uitwerksel; ook zag hij er na enige tijd vanaf uit vrees voor vergiftiging. Na zulk een nacht viel hij uitgeput op zijn bed, dommelde enige ogenblikken in, maar ontwaakte weer aanstonds en barstte los in snikken. Soms had hij brakingen. Dan ging hij in dekens gehuld in een zetel liggen, schuddend van de koorts.”

Nikolaas Belina, die van dichtbij de gemoedstoestand kon bestuderen van mensen die een moord op hun geweten hadden, zij het ook als gerechtsdienaren, schrijft in “Achter de muren van een Kazemat”, blz. 65-66: “Kent men de verschrikkelijke nachten, die zovele beulen en doodslagers doormaken, wanneer zij, ondermijnd door alcohol en verdovingsmiddelen in hun vreselijke herinneringen gek van angst liggen te huilen: bloed, bloed, overal bloed, ik stik van het bloed!”

Mehemet Ali was van officierszoon in 1805 onderkoning van Egypte geworden. Om zijn heerschappij te verstevigen doodde hij ongeveer 500 aanzienlijke regionale bestuurders, districtvorsten (bey's of mameloeks). Over deze bloeddorstige tiran doet ons De Géramb de volgende mededeling: “Altijd aan het werk slaapt hij weinig en zelden rustig. De herinnering aan de moordpartijen op de mameloeks blijft hem bij en achtervolgt hem.

‘s Nachts waken 2 vrouwen om de beurt hij zijn bed om de dekens die hij in de slaap van zich afwerpt, ordelijk op hem weer te leggen.” (III, 28-31).

¹²⁸ Waar vele graven zijn. – Aan de noordwestkant van de toenmalige stad bevonden zich graven zowat overal verspreid, zoals er ook waren dicht bij Kalvarië, zoals wij nog zullen zien (cfr. D.B. Jérusalem, k. 1342-1343; 't H. L. 26e jg., 5).

“Zowel als Golgota waren de andere nabije plaatsen van het Herodisch Jeruzalem een gewest van grafsteden”, Guides bleus, Israël, 346, 348).

Verlatenheid van Jezus. – Vierde kruiswoord (Mt. 27, 46; Mk. 15, 34-35).

1941.

Op Golgota maakte de duisternis een bijzonder benauwelijke indruk¹²⁹.

De gruwelijke kreten, de vreselijke verwensingen, de spotternijen en de pijniging van Jezus, de bedrijvigheid der beulen onder schreeuwen en vloeken gedurende de kruisoprichting; het binden der moordenaars aan hun kruisen en hun wanhopig gebrul, het heen en weer rijden van de Farizeeën onder gehoon, de aflossing der soldaten door een nieuwe afdeling; het wegtrekken van de beulen onder lawaai en dronkenmanspraat hadden in het begin van de zonsverduistering de benauwende indruk verminderd en dan volgde de strafrede van de rouwmoedige Dismas en de woedende uitval van de Farizeeën tegen hem.

Maar nu groeide de duisternis aan, de toeschouwers werden ernstig en verlieten de een na de ander het kruis, *Jezus beval toen zijn Moeder Joannes aan* en zij werd hierop buiten de aarden wal gebracht. Er trad een bange plechtige stilte in.

---

¹²⁹ De duisternis maakte een bijzonder benauwelijke indruk. – De ontsteltenis in de natuur is in evenredigheid met Jezus' zielsverlatenheid.

De overeenkomst van gesteldheid in het inwendige der ziel en in het weer en natuur daarbuiten, is iets dat veel voorkomt in de zielenwereld.

De kleine Theresia heeft er de aandacht op gevestigd en het in haar leven bijna als een regel beschouwd. Het regende slagwater toen zij het paleis van de bisschop van Bayeux verliet, bij wie zij een teleurstelling had opgelopen in verband met haar roeping.

In zijn evangelie doet Joannes opmerken dat het nacht was, toen Judas het Cenakel verliet om Jezus te gaan verraden (Joa. 13, 30).

Hier bij Jezus is het desolate in de natuur zelfs miraculeus: dikke duisternis op de middag zonder natuurlijke oorzaak: zinnebeeld van vreselijker duisternis in zijn ziel, terwijl deze toch met de zon van de Godheid verenigd blijft. **Geen verstand kan dit mysterie en het afgrondelijke van Jezus' verlatenheid peilen.**

De toenemende duisternis boezemde het volk schrik in, de meesten schouwden naar de hemel; in velen werd het geweten wakker; menigeen wendde rouwmoedig zijn blik naar het kruis; velen sloegen zich op de borst en hadden berouw; de gelijkgezinden naderden tot elkaar.

De Farizeeën, hoewel heimelijk bang, bleven voort alles natuurlijk verklaren, doch zij sloegen reeds een lagere toon aan en verstomden tenslotte bijna geheel; nu en dan lieten zij zich nog wel een boos woord ontvallen, doch zij moesten zich hiertoe geweld aandoen.

1942.

De kern van de zon was vaaldonker (= grauw en dof), gelijk bergen in het maanlicht; een rode kring stond er omheen. Roodachtig lichtend kwamen de sterren te voorschijn; de vogels streken uit de lucht op de Kalvarieberg en op de nabije wijnheuvelen tussen de mensen neer en lieten zich grijpen met de hand; de dieren in het rond brulden en sidderden; de paarden en muilieren van de bereden Farizeeën drongen in hun schrik bijeen en lieten hun koppen hangen. Alles was in damp en nevel gehuld.

Rondom het kruis heerste stilte; men wendde er zich van af en velen vluchtten naar de stad terug.

De gekruisigde Heiland wendde zich in zijn eindeloze foltering met het gevoel der diepste verlatenheid tot zijn hemelse Vader. Hij versaaagde ondertussen niet in de liefde en het gebed voor zijn vijanden. Ook nu bad Hij, zoals in het gehele verloop van zijn lijden, met teksten uit de psalmen, die nu in Hem hun vervulling vonden.

Ik ontwaarde ook engelengedaanten rond Hem.

De duisternis nam nog elk ogenblik toe; de schrik drukte op alle gewetens en een benauwelijke stilte verontrustte het gehele volk

en midden in die bange omgeving en atmosfeer zag ik Jezus daar eenzaam en troosteloos hangen.

Hij leed alles wat een arme, gemartelde, verbrijzelde mens in de grootste verlatenheid, beroofd van alle menselijke en goddelijke troost, moet lijden, wanneer het geloof, de hoop en de liefde geheel eenzaam, zonder iemands meevoelen, bijstand of aanmoediging, zonder het minste licht, naakt, dor en ledig in de woestijn van de beproeving alleen staan, eenzaam in een zee van foltering op zichzelf aangewezen zijn, van zichzelf en eigen kracht moeten leven. Zulk een lijden is niet in woorden weer te geven.

In dit lijden nu veroverde de liefhebbende Jezus door zijn overwinning de kracht voor ons om in de uiterste ellende en verlatenheid, wanneer alle banden en betrekkingen met dit bestaan en leven, met deze wereld en natuur, waarin wij ons hierbeneden bevinden, op het punt staan afgesneden te worden, terwijl hun anderzijds het uitzicht benomen wordt op de overgang van dit leven naar het andere toekomstig eeuwig leven.

Toch kunnen wij stand houden door de vereniging van onze verlatenheid met de verdiensten van ZIJN verlatenheid aan het kruis.

Hij won voor ons de mogelijkheid en de verdienste van de overwinning en volharding in de bitterste strijd der algehele verlatenheid en offerde zijn ellende, zijn armoede en troosteloze eenzaamheid aan God op voor ons, ellendige zondaars, zodat de mens die met Jezus in het lichaam van de Kerk verenigd is, niet meer voor vertwijfeling bang hoeft te zijn in zijn laatste uur, wanneer alles verduistert, alle licht en elke troost hem verlaat. Wij behoeven niet meer eenzaam en omringd van gevaren neer te dalen.

Jezus heeft in de afgrond van deze verlatenheid de in- en uitwendige verlatenheid die Hij leed aan het kruis, neergelaten

en sedertdien is de ware christen in de verlatenheid van de dood, in de afwezigheid van alle troost, nooit meer eenzaam.

Er bestaat voor de christen in zijn laatste nood bij de dood geen woestijn meer, geen volstreekte eenzaamheid, geen algehele verlatenheid, geen reden tot wanhoop meer, want Jezus die het licht, de waarheid en het leven is, is zelf die donkere weg gegaan, heeft door zijn zegen de verschrikking ervan weggenomen. Hij heeft zijn kruis in deze woestijn opgericht.

1943.

Geheel verlaten, doodarm en hulpeloos gaf Jezus zichzelf ten beste, zoals het de liefde eigen is; ja, Hij maakte zijn verlatenheid zelf tot een allerrijkste schat, want Hij offerde zichzelf, geheel zijn leven, al zijn werken, zijn beminnen en lijden en het smartelijk gevoel van onze ondankbaarheid aan zijn hemelse Vader op voor onze zwakheid en armoede.

Hij maakte voor God zijn Testament en vermaakte daarin al zijn verdiensten aan de Kerk en aan de zondaars. Hij was allen indachtig, was in zijn verlatenheid bij allen die tot het einde der tijden leven zouden en zo bad Hij ook voor die dwaalgelovigen die beweren dat Hij als God zijn lijden niet gevoeld heeft en niet, of toch minder, heeft geleden dan een gewoon mens, die dezelfde toestanden zou doormaken.

Doordat ik deelnam aan zijn gebed en alles meevoelde, was het mij of ik Hem hoorde zeggen dat men als een zekere waarheid moet voorhouden dat die smarten der verlatenheid integendeel bitterder voor Hem geweest zijn dan ze voor enig ander mens hadden kunnen zijn, aangezien Hij volkomen met de Godheid verenigd was, volmaakt God en volmaakt

mens was en nu in het gevoel van zijn door God verlaten mensheid als Godmens de smarten van zijn verlatenheid in hun ganse omvang heeft gevoeld en de Kelk van smarten en verlatenheid tot de bodem toe heeft geledigd.

En zo legde Hij dan te midden van zijn lijden luidop getuigenis af van zijn verlatenheid en verwierf daardoor voor alle godskinderen, die in de uiterste verlatenheid verkeren, het recht en de vrijheid om voor God, hun Vader, met kinderlijke, vertrouwelijke stoutmoedigheid hun nood te klagen.

Zo riep Jezus omstreeks 3 uur met luider stem: “Eli, Eli, lama sabaktani”, d.i. “Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?”

Toen deze luide kreet van de Heer de drukkende stilte rondom Hem verbrak, wendden enige spotters zich opnieuw driest naar het kruis en een van hen zei: “Hij roept om Elias!” En een ander voegde er aan toe: “Laten wij zien of Elias komt om Hem naar beneden te helpen.”

Nauwelijks had de Moeder van Jezus de stem van haar Zoon vernomen, of opnieuw kon niets haar weerhouden; zij ijldde naar het kruis en Joannes, Maria van Kleofas, Magdalena en Salome volgden haar.

1944.

Terwijl het hier en daar verspreide volk rondzwierf, jammerde en zuchtte, trok een groep van ongeveer dertig aanzienlijke mannen te paard uit Judea en meer bepaald uit het gewest van Joppe, die op weg waren naar het feest, daar voorbij. Ziende wat met Jezus gebeurd was en vernemend hoe men met Hem te keer was gegaan, brachten zij dit in verband met de dreigende natuurverschijnselen en zij gaven luidop uiting aan hun afgrijzen en zuchtten: “Rampzalige stad! stond de tempel van God niet binnen uw

muren, men zou u door het vuur in de as moeten leggen, zulk een schuld hebt gij op u geladen!”

Deze uitlating van die vreemde voorname lieden was voor het volk een steun- en uitgangspunt; men begon overal te morren en te jammeren om de misdaad. De gelijkgezinden zochten mekaar te benaderen. Alle nog aanwezigen versmolten tot 2 partijen:

- de ene weeklaagde en morde verontwaardigd;
- de andere daarentegen schimpte en raasde.

De Farizeeën werden hoe langer hoe benauwder en daar zij voor een volksoproer vreesden, te meer daar ook binnen de stad alles in onrust was, onderhandelden zij in allerijl met de hoofdman Abenadar en wisten van hem gedaan te krijgen dat mannen naar de naaste poort (van Efraïm of Kalvariepoort) gezonden werden om ze te sluiten en zo de verbinding met de stad af te snijden. Tevens werd een bode naar de stad gezonden om 500 man uit Pilatus' en Herodes' lijfwacht ter versterking te vragen om mogelijke onlusten te voorkomen. Intussen wist Abenadar door streng op te treden de orde en de rust te herstellen. Ook legde hij, om het volk niet te verbitteren, de spotters het zwijgen op.

Aanstands na 3 uur werd de hemel helderder; de maan verwijderde zich nu van de zon en wel in de tegenovergestelde richting; de zon brak door en haar stralen schenen eerst mat omneveld en rood. De maan daalde terug naar de tegenovergestelde kant zo snel dat ze scheen te vallen. Langzamerhand begon de zon ook stralender te schijnen; de sterren verdwenen, maar de hemel bleef toch nog somber.

Naar gelang het licht terugkeerde, vermeerderde ook weer de driestheid van de spotters; zij waanden zich de overwinnaars en op dit ogenblik was het dat zij zeiden: “Hij roept om Elias.” Abenadar evenwel wist de rust en de orde te bewaren.

**Vijfde, zesde en zevende kruiswoord van Jezus.
– Zijn dood. (Mt. 27, 48-50; Mk. 15, 36-37; Lk. 23,
46; Joa. 19, 28-30).**

1945.

Als het klaarder geworden was zag het lichaam van Jezus er bleek uit, zwak, van alle krachten beroofd, witter dan te voren, zozeer was Hij uitgebloed.

Of de volgende woorden een gebed waren, door mij alleen gehoord, dan of ze halfluid uitgesproken werden weet ik niet, maar *Hij zegde: "Ik word uitgeperst als de druif, die hier voor de eerste maal gestampt werd; al mijn bloed moet ik geven tot het water komt en de schillen wit worden; hier evenwel zal geen wijn meer geperst worden."*

Als verklaring van deze woorden kreeg ik later te zien hoe Jafet hier op deze plaats een wijnpers had; ik zal dat gezicht later wel eens verhalen (nr. 2005).

*Jezus versmachtte van dorst en zei met een verdroogde tong: "Ik heb dorst."*¹³⁰

Toen zijn vrienden Hem droevig bezagen, *voegde Hij er nog aan toe: "Hadt gij Mij geen teug water kunnen bezorgen?" Hij wilde hiermee te kennen geven dat*

---

¹³⁰ De vergetelheid van Jezus' vrienden in het laven van zijn dorst werkte nochtans in Gods Voorzienigheid mee tot de vervulling van een profetie: "Ze gaven mij gal in plaats van spijs, en lesten mijn dorst met azijn." (Ps. 69, 22).

Deze klacht van Jezus' over tekort aan fijngevoeligheid bij zijn uitverkoren vrienden, zal Jezus de eeuwen door herhalen door de mond van begenadigden, telkens als Hij klaagt over gebrek aan edelmoedigheid, liefde en offerzin bij priesters en kloosterlingen, waardoor aan de zielen in 't algemeen veel nadeel toegebracht wordt.

men hun dit gedurende de duisternis wel niet belet zou hebben.

Vol spijt antwoordde Joannes: “Heer, wij hebben het vergeten!”

Jezus zegde nog iets, waarvan de zin was: “Ook mijn naastbestaanden moesten vergeten Mij een teug water aan te bieden, opdat de Schrift vervuld worde.” (Ps. 69, 22). Deze vergetelheid had Hem pijn gedaan.

Op zijn klacht boden zij nu geld aan de soldaten aan, dat zij Hem daarvoor een teug water zouden aanreiken, maar hun verzoek werd niet ingewilligd. Één der soldaten evenwel doopte toen een peervormige spons in de azijn, die daar in een klein basten vaatje stond en goot er nog gal bovenop. Doch de hoofdman Abenadar was door Jezus geraakt; hij ontrukte de soldaat zijn spons, duwde ze uit en vulde die met zuivere edik. Vervolgens stak hij een uiteinde van de spons in een kort stuk hysopriet, dat tot mondstuk moest dienen om de azijn er door op te zuigen ¹³¹.

---

¹³¹ De wijze waarop hier aan Jezus azijn aangeboden wordt, heldert een schrijftuurplaats op. Matteüs en Markus verhalen dat iemand een spons met azijn vulde en ze op een riet stak en Hem te drinken gaf (Mt. 27, 48; Mk. 15, 36). Joannes evenwel gebruikt een minder duidelijke uitdrukking: “Er stond daar een kruik met azijn; zij staken dan een spons vol azijn op een hysopstengel en brachten die aan zijn mond.” (Joa. 19, 29).

Nu is het waar, zegt Dr. J. Keulers, dat de eigenlijke hysop geen stengels heeft, die stevig genoeg zijn voor dit doel.” Hysop is een laag struikje zonder eigenlijke tak of stengel. Zijn twijgjes zijn te zwak en te kort om er een spons op te steken en deze bij Jezus' mond te brengen.

Op grond van de door Joannes gebruikte uitdrukking zouden de soldaten eerder een hysopbuisje uit de stronk van het struikje in de spons gestoken, de spons op een speer bevestigd en dit alles samen aan Jezus' mond gebracht hebben.

Om dit soort onderlinge tegenspraak tussen de evangelisten op te lossen zijn meerdere pogingen gedaan en veronderstellingen gemaakt, die echter onbevredigend zijn.

De enige oplossing die wij zo juist gegeven hebben en die ons door K. gesuggereerd wordt, is de ware. Zij vertelt hier dat men een met azijn gevulde spons met haar één uiteinde in een hysopbuisje duwde en spons en

Dit lafenisapparaat stak hij op de top van zijn lans en hief het in de hoogte tot bij Jezus' aangezicht, zodanig dat het hysopbuisje tegen de mond van Jezus kwam. Nu kon Jezus de azijn door het buisje uit de spons zuigen.

Van de woorden waarmee ik Jezus het volk hoorde vermanen, herinner ik mij alleen nog dat Hij zei: "Als ik geen stem meer zal hebben, zal de mond van de doden spreken."

Waarop enigen uitriepen: "Hij houdt nog niet op met te lasteren!"
Abenadar evenwel gebod stilte.

1946.

Daar nu het uur van de Heer gekomen was, geraakte Hij in doodstrijd. Een klam zweet brak over al zijn ledematen uit.

Joannes die aan de voet van het kruis stond, droogde met zijn zweetdoek Jezus' voeten af. Magdalena, door droefheid geheel verbrijzeld, leunde tegen de achterzijde van het kruis.

De H. Maagd, ondersteund door Maria van Kleofas en Salome, stond tussen het kruis van Jezus en dat van de goede moordenaar en zag op naar haar stervende zoon.

Toen sprak Jezus: "Het is volbracht."

Hij richtte zijn hoofd op en riep met luide stem:

"Vader, in uw handen beveel Ik mijn geest!"

Dit was een zoete, luide kreet, die hemel en aarde doordrong¹³². Dan liet Hij het hoofd zinken en gaf de

---

buisje met een lans aan de mond van Jezus bracht, zodat Hij door het buisje azijn uit de spons kon zuigen.

¹³² Luide kreet: "Vreemd was die laatste luide kreet van Jezus, onmiddellijk vóór zijn dood, want de kruisiging verlamt de longen en snoert de keel dicht." (D. Rops, Jezus in zijn tijd).

geest. Ik zag zijn ziel als een lichtschim in de aarde verdwijnen bij het kruis en naar de kring van het voorgeborchte nederdalen.

Joannes en de H. Vrouwen vielen plat ter aarde op hun aangezicht neer.

De hoofdman Abenadar, een Arabier van geboorte, die later als leerling bij zijn doopsel de naam Ktesifon ontving, bleef, sedert hij de Heer met azijn had gelaafd, ononderbroken op zijn paard dicht bij de verhevenheid waarop het kruis stond, zodat het dier met de voorpoten hoger stond.

Diep ontsteld en ernstig hield hij lang zijn blik onafgewend op het aangezicht van Jezus gevestigd, dat door de doornenkroon overschaduwde was. Zijn paard, als was het futloos en ziek, liet de kop hangen en Abenadar, wiens trots gebroken was, hield de teugels niet meer gespannen.

En toen was het dat de Heer zijn laatste woorden sprak en stierf met een luide en krachtige stem, die weerklonk tot in de aarde, in de hel en de hemel.

De aarde beefde, de rots spleet, wijd openbarstend tussen het kruis van Jezus en dat van de slechte moordenaar. Het goddelijk getuigenis voer vermanend en huiveringwekkend door de treurende natuur¹³³.

In zijn commentaar legt ook Dr. J. Keulers hierop de nadruk, maar haalt ook de mening van anderen aan, volgens wie Jezus' luide roepen ook natuurlijk te verklaren is.

¹³³ De rots scheurde. – Thans is nog altijd de spleet in de rots te zien. Verder is ze op onze tekeningen aangeduid; ze volgt een zigzaglijn. Daar de aardbeving een goddelijk getuigenis is geweest, zal een woord over deze rotsbreuk hier wel niet misplaatst zijn.

Men vereert ze in de noordelijke vleugel en in de noordoosthoek van de bovenkapel van Kalvarië. Hier blijft nog een rotsteerling van Kalvarië over, die van west naar oost 6 m lang is en van noord naar zuid 5 m breed. In het midden van die teerling bestaat nog de holte waarin het kruis opgericht was.

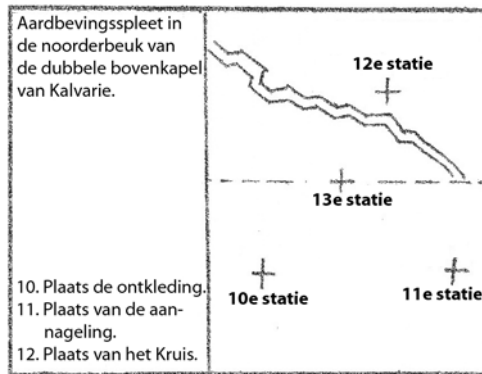
De rotsspleet loopt er schuin vóór van noordwesten naar zuidoosten. De spleet ontstond tussen Jezus' kruis en dat van de slechte moordenaar. Deze hing dus zuidelijk van Jezus, en daar Jezus naar het westen gekeerd was, hing hij links van Jezus.

Boven het kruishol is een open altaar opgericht, zodat men de kuil kan zien en vereren, wanneer met de zilveren plaats die het gat bedekt, opneemt.

Ook de spleet in de rots is met een plaat bedekt, die eveneens opgenomen kan worden, waarna de barst over een lengte van 1,70 m zichtbaar is. Ze is op een afstand van ruim 2 m van de kruisholte en is van 15 cm tot 25 cm breed. Ze daalt dwars door de rots af tot in de kleine, zogenaamde grot van Adam, in de schoot van Kalvarië, die samen met een voorbouw een kapel vormt onder de bovenkapel.

In de kleine absis (= een *halfronde of veelhoekige nis ter afsluiting van één of beide zijden van het schip van een Romaanse basiliek; in een christelijke kerk meestal geplaatst aan het oostelijke uiteinde van het schip achter het transept of het koor*) van deze grotkapel is de scheur het best te zien.

In het klooster van de Grieken in de onmiddellijke nabijheid is de spleet een echte kloof, waarin zich een man neer kan laten glijden.

Wat men bij deze scheur opmerken moet, is dat ze niet de natuurlijke lagen van de rots volgt, zoals dit altijd gebeurt bij natuurlijke rotsbreuken of scheuren, die b.v. ontstaan door aardbevingen, maar ze gaat, in tegenstelling met de natuurlijke rotslagen, recht naar beneden.

Het wonder komt hier zo duidelijk aan het licht dat een deïstisch natuurgeleerde, bij het constateren van dit tegennatuurlijk verschijnsel, zich bekeerde (zie Janssens, 128; Dubois, 299; Mislin, III, 183).

1947.

Alles was volbracht. De ziel van de Verlosser verliet het lichaam en toen zijn stervenskreet weerklonk, beefden allen die hem hoorden, mee met de aarde, die geschud haar Verlosser erkende. Doch alleen het scherpe zwaard van de smart doorboorde de verwante harten. Dit was het uur der genade voor Abenadar: op het ogenblik dat de aarde schudde, sidderde zijn paard, begaf zijn ambitie, werd zijn trotse, onbuigzame geest gebroken gelijk de rots van de Kalvarieberg; hij wierp zijn lans van zich weg en sloeg met sterke vuist hard op zijn borst, terwijl hij met de stem

---

Ook Guérin haalt het geval aan en hij citeert het rechtstreeks uit deel II van 'De la religion naturelle' door de Engelsman Addison, die het vernam van de reisgezel van de deïst.

De uitspringende delen van de ene wand der spleet passen volmaakt in de inspringende delen van de andere wand. De spleet is het gevolg van de aardbeving bij Jezus' dood.

Het eerste schriftelijk getuigenis van de traditie betreffende de rottscheur gaat terug tot de H. Cyrillus van Jeruzalem (350): "Wil iemand niet aannemen dat hier een God voor ons is gestorven, laat hij aandachtig de gespleten rots van Kalvarië beschouwen."

***

In nr. 1949 zal K. van de scheur zeggen dat de Farizeeën de diepte ervan trachtten te peilen door er zich met koorden in neer te laten.

Hierbij zij aangetekend: "Daar enige oude pelgrims spreken van een scheur zo breed dat een man erin kan afdalen, heeft de archeoloog M. Schick de Kalvarieberg onderzocht ten oosten in het klooster van de Grieken. Hij bevond dat de scheur hier (hogerop reeds vermeld) veel breder was en dat de oude pelgrims niet overdreven hebben."

In hetzelfde nr. 1949 zegt onze zienster dat de Farizeeën er de grond niet van konden vinden. We kunnen wel niet anders dan aan te nemen dat dit onjuist is, en niet in een letterlijke, maar figuurlijke zin te verstaan is.

De spleet tussen Jezus en de slechte moordenaar verzinnebeeldt de afscheiding van Hem en de verdoemden.

Dat die afscheiding, die spleet geen grond had, betekent dan figuurlijk dat ze onvulbaar en de afscheiding onherroepelijk is.

Nimmer nog een toenadering tussen Jezus en de verworpenen.

van een nieuw mens luidop uitriep: “Gezegend zij de Almachtige! de God van Abraham en Jakob. Deze was een rechtvaardig man, Hij is zeker Gods Zoon!” Vele soldaten, getroffen door het voorbeeld van hun hoofdman, deden zoals hij.

Abenadar, die een nieuw, een verlost mens geworden was en Christus nu openlijk als de Zoon van God had gehuldigd, wilde niet langer in de dienst van Jezus’ vijanden blijven. Hij reed naar Kassius, zijn ondergeschikte, die later als christen Longinus genoemd werd, steeg af, hief zijn lans naar hem op en gaf ze hem. Daarna sprak hij nog enige woorden tot zijn soldaten en tot Kassius, die nu te paard steeg en het bevel overnam (iets over beide in de nrs. 2008-2013). Abenadar verliet hierop haastig de Kalvarieberg en spoedde zich door het dal Gihon naar de spelonken van het dal Hinnom (ten zuiden van Jeruzalem; nr. 1917, voetnoot 113).

Hij deelde aan de leerlingen die in de spelonken ten zuiden van het dal Hinnom verborgen waren, de dood van de Heer mee en haastte zich vervolgens naar Pilatus in de stad.

Op het ogenblik dat Jezus zijn stervenskreet slaakte en daarop de aarde beefde en de rots barstte naast het kruis, werden alle aanwezigen door een hevige schrik aangegrepen. Diezelfde schok en schrik voer door de gehele natuur, want in de tempel scheurde het voorhangsel midden door en vaneen; uit de graven stonden vele doden op; sommige muren van de tempel zonken, terwijl in vele wereldstreken gebouwen instortten en bergen verzakten (over dit laatste een nota na nr. 1959).

Met Abenadar legden ook veel andere soldaten getuigenis af voor Jezus; ook velen onder het nog aanwezige volk en onder de laatst aangekomen Farizeeën bekeerden zich. Velen sloegen rouwmoedig op hun borst; vol wroeging en weeklagend dwaalden zij van de berg door het dal naar hun huis (nl. met een omweg door het beginnende dal van Gihon en door de Bethlehemspoort, daar de poort bij Kalvarië gesloten was). Anderen scheurden hun

klederen en strooiden het stof van de weg op hun hoofd. Schrik en angst vervulden allen.

Joannes richtte zich nu, na een tijdlang op de grond gelegen te hebben, weer op. Vele H. Vrouwen, die tot op dit ogenblik verwijderd gestaan hadden, kwamen binnen de kring, hieven de Moeder van Jezus en haar vriendinnen insgelijks op en brachten ze buiten de kring om ze te verkwikken.

1948.

Op het ogenblik dat de minnende Heiland, de Heer van alle leven, zijn wrede dood tot uitboeting van alle zondesschuld onderging, als mens zijn ziel aan God zijn Vader aanbeval en zijn lichaam aan de dood prijs gaf, spreidde zich de bleke doodskleur over dat heilig, verbrijzelde vat uit; zijn lichaam sidderde een laatste maal van de foltering en nam de lijk-kleur aan. De strepen bloed die uit de gewonde plaatsen neergevloeid waren, tekenden zich op het witte lijk somberder en duidelijker af. Zijn aangezicht werd langer, zijn wangen vielen in, zijn neus werd smaller en spitser¹³⁴; zijn onderkin zonk neer; zijn met bloed gevulde en gesloten ogen openden zich half gebroken.

Hij hief zijn met doornen gekroond hoofd een laatste maal een paar ogenblikken op en liet het daarna onder het gewicht van de pijnen weer op de borst zakken; zijn loodblauwe, gespannen en verstijfde lippen lieten in de geopende mond zijn bloedige tong zien.

Zijn handen, die Hij tot nog toe om de nagels gesloten ineengekromd hield, openden zich en zonken meer naar voren¹³⁵, terwijl de armen zich geheel uitstrekten, zijn rug zich

---

¹³⁴ Neus werd spitser. – Th. Neumann ziet in haar lijdensvisioenen hoe bij het naderen van de dood de Zaligmaker naar adem snakt en blauw wordt, hoe zijn neus en kin spitser worden, het doodzweet op zijn voorhoofd verschijnt en hoe onder het geven van de geest zijn hoofd neervalt en zijn knieën doorzakken.

¹³⁵ Zijn handen rond de nagels hield Hij ineengekromd. –

tegen het kruishout rekte en het ganse gewicht van zijn heilig lichaam op zijn voeten neerkwam.

Doch nu zonken zijn knieën ineen, zich schuin naar de ene kant buigend, terwijl zijn voeten zich een weinig rond de nagel draaiden, waarmee ze doorboord waren.

Doch zie! ook de handen van zijn Moeder verstijfden, een valse doodskleur overtoog haar gelaat; horen en zien vergingen haar; haar voeten wankelden; zij zonk bewusteloos op de grond neer.

Ook Magdalena, Joannes en de anderen waren door droefheid overmand en terwijl zij zich het hoofd omhulden, zonken zij ter aarde.

Toen kort daarop de Moeder des Heren door haar nader getreden vriendinnen zo vol liefde en droefheid van de grond weer opgeheven was, haar ogen opende en haar blik omhoog sloeg, zag zij het lichaam van haar Zoon levenloos, dat lichaam dat zij in reinheid van de H. Geest had ontvangen, het gebeente van haar gebeente, het vlees van haar vlees, het hart van haar hart, het heilig Vat dat de H. Geest, haar overschaduwend, in haar schoot gevormd had.

Zij zag het beroofd van alle sierlijkheid en gedaante, van zijn allerheiligste ziel gescheiden en overgegeven aan de natuurwetten, die Hijzelf gemaakt had en die de mens door zonde had misbruikt en misvormd; zij zag zijn lichaam gewond, verscheurd, verbrijzeld en gedood door de handen van degenen,

---

“Uit het onderzoek naar de juiste plek van de wonde in Jezus’ handen is gebleken dat het slaan van een spijker in het handweefsel de gevoelige en beweeglijke middelzenuw ernstig moet verwonden. Dit veroorzaakt ondraaglijke pijn en dwingt de duim zich te plaatsen tegenover de vingers. De anatomische stukken waarop men proeven heeft genomen, hebben allemaal dat zich-sluiten van de hand aangetoond. Op geen enkel kunstwerk echter is het karakteristieke van zo’n doorgenagelde hand natuurgetrouw weergegeven.” (D. Rops, Jezus, 420-421).

aan wie Hij in zijn lichaam de verlossing, de herstelling, de genezing en het leven was komen brengen. Ach! dáár hing Hij vóór haar ogen gekruisigd, uitgestoten als een melaatse, veracht, versmaad, vernietigd, ontledigd, Hij, het Vat van alle schoonheid, waarheid en liefde! Wie begrijpt deze smart van de Moeder van Jezus? de koningin van alle martelaren?¹³⁶.

1949.

Het licht van de zon was gedurende de aardbeving nog dof en nevelig, de lucht drukkend en zwoel; later evenwel volgde een aangename koelte. Het ontzielde lichaam van onze Heer aan het kruis was, niettegenstaande zijn verminking, buitengewoon eerbaar en indrukwekkend; de moordenaars echter hingen daar afgrijselijk verwrongen als stuiptrekkende dronkaards. Tenslotte zwegen zij beiden, Dismas bad stil.

Het was iets over 3 uur, wanneer Jezus stierf.

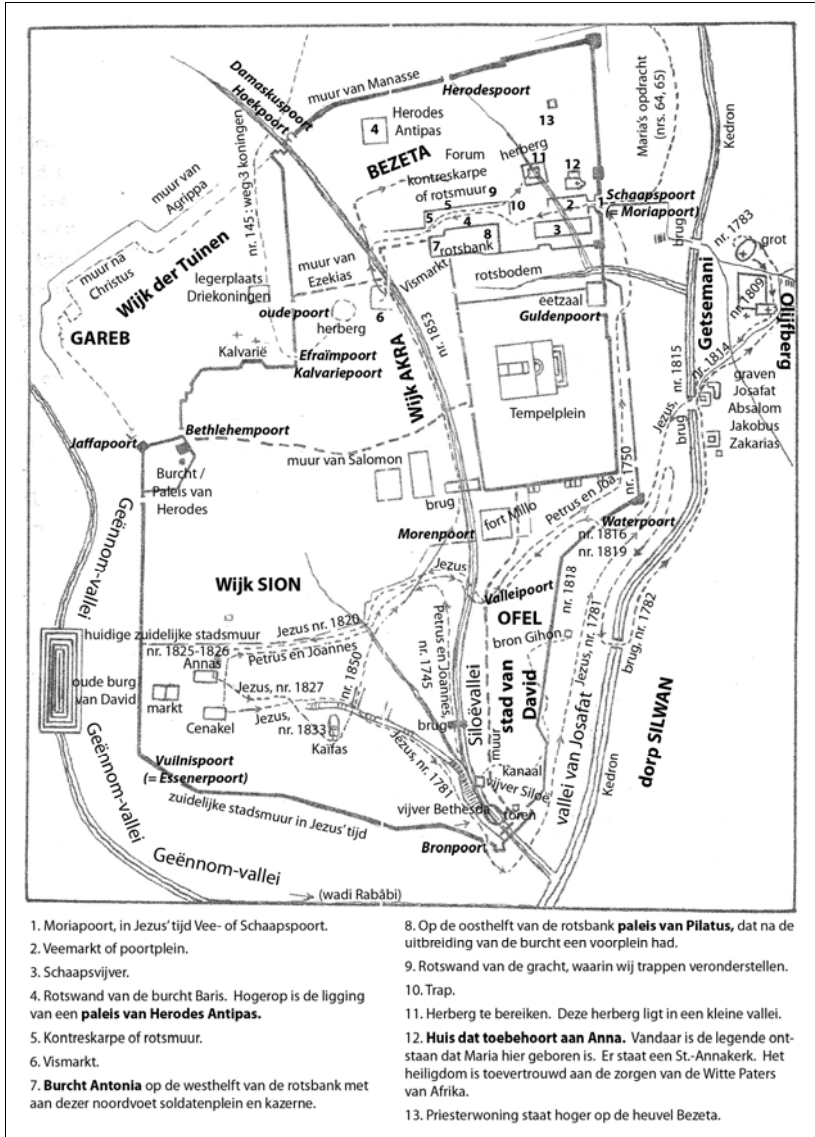
Toen de eerste schrik die de aardbeving veroorzaakt had, verminderd was, herkregen meerdere Farizeeën hun driestheid; zij naderden tot de spleet in de rots van de berg en wierpen er stenen in; zij bonden touwen aan elkaar en lieten ze naar beneden om de diepte te peilen, doch daar zij geen bodem konden vinden, stemde dit hen meer achterdochtig (zie nr. 1946, voetnoot 133) en

---

¹³⁶ Door haar mede-ondergaan van Jezus' lijden staat Maria aan de spits van alle mystieken en visionairen die later in de loop der eeuwen in groot getal Jezus' lijden in visioenen en ook in de werkelijkheid zouden meemaken. Zij maakt de gehele passie mee, zie fasc. 29, nr. 1799, voetnoot 20.

Zijzelf beschreef voor de H. Brigitta wat haar overkwam op het ogenblik dat Jezus de geest gaf: "Mijn handen werden gevoelloos, mijn ogen verduisterden, mijn aangezicht werd doodsbleek, mijn oren hoorden niet meer, mijn mond was stom geworden, mijn voeten wankelden en ik viel bewusteloos ten gronde. Toen ik bijgekomen was en mijn Zoon daar hangen zag in een ellendiger staat dan een melaatse, onderwierp ik mij volkomen aan zijn wil, overtuigd als ik was, dat alles wat zich hier had voltrokken, geschied was met zijn wil en niets daarvan zonder zijn toestemming."

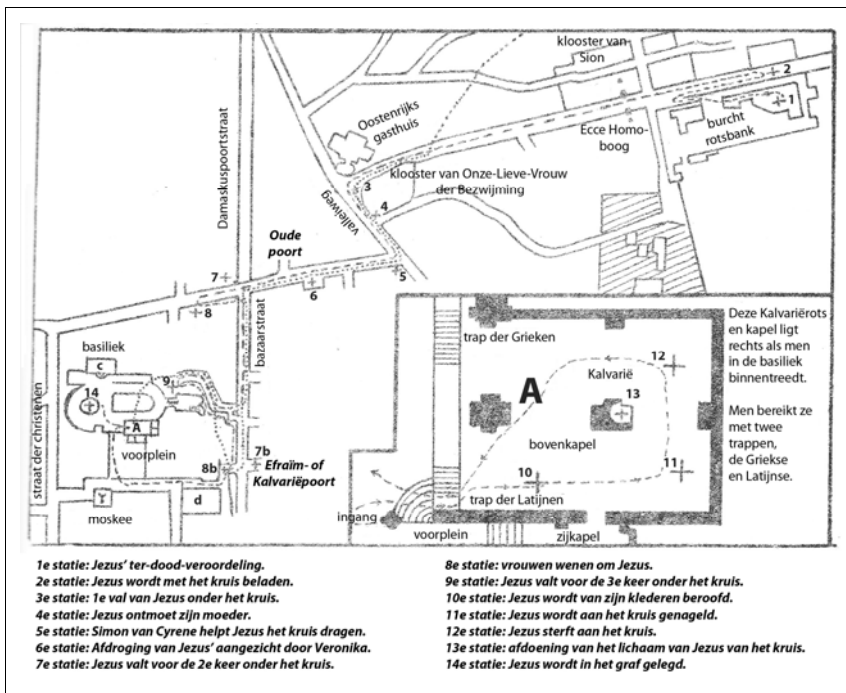
nadenkend. Ook kwamen zij onder de indruk van het weeklagen en het kloppen op de borst van het volk dat zijn berouw te kennen gaf; zij reden dan van daar weg.

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een **paleis van Herodes Antipas**.
5. Kontreskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. **Burcht Antonia** op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazerne.
8. Op de oosthelft van de rotsbank **paleis van Pilatus**, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. **Huis dat toebehoort aan Anna**. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

Velen waren innerlijk geheel veranderd en ook het volk trok van angst en schrik terug naar de stad door het dal (en de Bethlehempsoort). Vele mensen uit het volk waren bekeerd. Een deel van de 50 dienstdoende soldaten ging de wacht bij de stadspoort (nabij de Kalvarieberg) versterken, totdat de vijfhonderd andere ontboden Romeinse soldaten zouden aankomen. Deze stadspoort was intussen gesloten geworden en enige van de soldaten die de poort bewaakten, hadden andere posten in de omtrek bezet om alle oploop en wanordelijkheid te voorkomen.

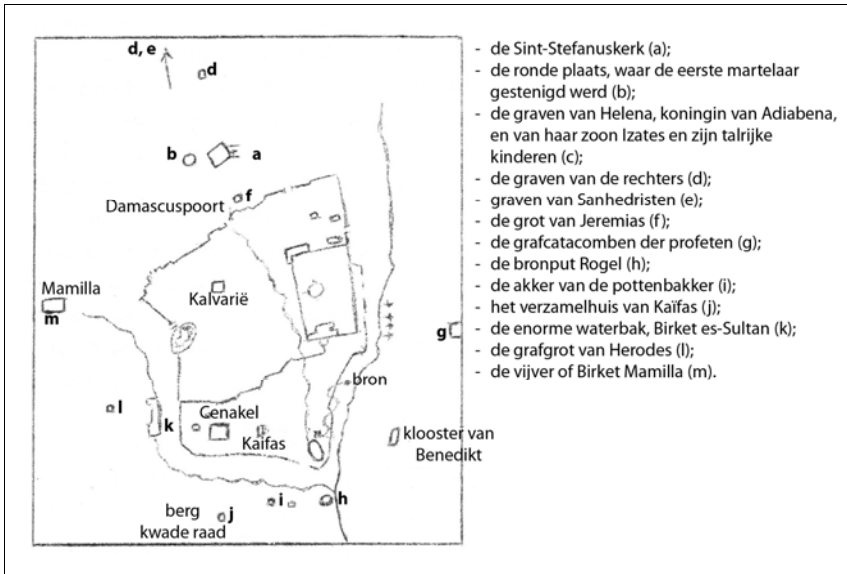
Kassius (= Longinus) bleef met zowat 5 soldaten op de Kalvarieberg binnen de omwalling; zij lagen er tegen aan in het rond. De bloedverwanten van Jezus omgaven het kruis en waren er tegenover neergezeten, terwijl zij weeklaagden en treurden. Meerdere H. Vrouwen waren naar de stad teruggekeerd.

Het werd hoe langer hoe stiller, doodser en treuriger op de berg.

Uit de verte, in het dal en op verwijderde hoogten, vertoonde zich soms hier en daar een leerling, die benauwd en benieuwd in de richting van het kruis staarde, maar zich bij het naderen van mensen, telkens weer terugtrok.

(Door dal zal hier weer bedoeld zijn het dal Gihon tegenover de Jaffapoort, en door verwijderde hoogten de westhelling van dit dal tot de hoogvlakte rond Birket Mamilla).

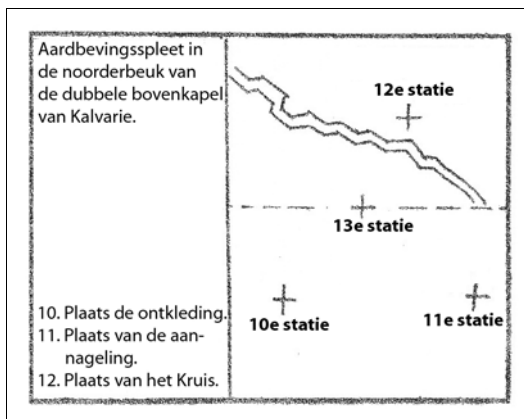
Aardbeving. – Doden verschijnen in Jeruzalem (Mt. 27, 51-53; Mk. 15, 38).

1950.

Toen Jezus met een luide kreet zijn geest aan zijn hemelse Vader teruggaf, zag ik zijn ziel als een lichtgestalte bij het kruis in de grond neervaren en met haar ook een schitterende groep engelen afdalen en onder hen

bemerkte ik de aartsengel Gabriël. Ik zag door deze engelen een grote menigte boze geesten van de aarde naar de afgrond neergedreven worden. *Jezus zond uit het voorgeborchte vele zielen in hun lichamen op aarde terug om de onboetvaardigen schrik in te boezemen, te vermanen en voor Hem te getuigen.*

De aardschok bij Jezus' dood, die de Kalvarierots deed barsten, veroorzaakte in de wereld veel instortingen en verzakkingen, vooral echter in Palestina en te Jeruzalem.

Nauwelijks was met het ophouden van de duisternis de rust en de orde in de stad en de tempel teruggekeerd en waren de Joden weer op adem gekomen, of de aardbeving, het gekraak en gedruis van instortingen op vele plaatsen verwekte overal een nog groter en algemener ontsteltenis. Doch de schrik steeg ten top, toen de mensen, die in wanorde en jammerend wegvlochtend op hun weg hier en daar doden ontmoetten, die uit hun graf opgestaan door de straten zweefden en hen met een schorre, holle stem vermaanden.

1951.

Nauwelijks hadden de hogepriesters in de tempel de slachting van het paaslam, die wegens de schrik voor de duisternis even

stopgezet was, weer doen hervatten en waanden zij zich reeds met de terugkeer van het licht overwinnaars, of opeens beefde de aarde en hoorde men een zwaar dof gedruis; het kraken van vallende muren met daartussen het sissend scheuren van het voorhangsel des tempels wekte een ogenblik een stomme, doodstille angst onder de enorme volksmenigte, doch weldra werd hier en daar de stilte door angstgeroep en wegeschrei verbroken.

Nochtans waren de oefeningen zo goed geordend, was de menigte zo goed gerangschikt, het grootse tempelgebouw zo ordelijk vol volk, het komen en gaan van de massa, die hun lam kwamen slachten, zo minutieus geregeld, het slachten zelf, het opvangen van het bloed in bekkens, het uitgieten en sprenkelen ervan op het altaar door de lange rijen van ontelbare priesters onder begeleiding van aangepast luid gezang en dreunend bazuingschal zo punctueel verricht, volgde alles zo samenhangend en ongedwongen op elkaar als de schakels van een ketting, dat de schrik niet aanstonds tot een algemene verwarring en wanordelijke vlucht oversloeg.

Zo werd in dat uitgestrekt gebouwencomplex met zijn vele zalen en zuilengangen het slachten en offeren in sommige plaatsen nog rustig voortgezet, terwijl schrik en ontsteltenis in andere hoeken uitbrak en de priesters in andere gedeelten er in slaagden de vrees te bedaren, tot dat uiteindelijk de verschijning van doden in meerdere plaatsen van de tempel, die er door verontreinigd werd, alles uiteendreef en aan de slachtoffering een einde maakte. Doch ook dit voorval overkwam de menigte niet op zulk een manier, dat ze verrast en verward, in drommen hals over kop en op een draf de vele trappen afliep, doch de aftocht geschiedde geleidelijk, want terwijl de ene groep na de andere de trappen af naar buiten vluchtte¹³⁷, werden andere afdelingen hier en daar door de

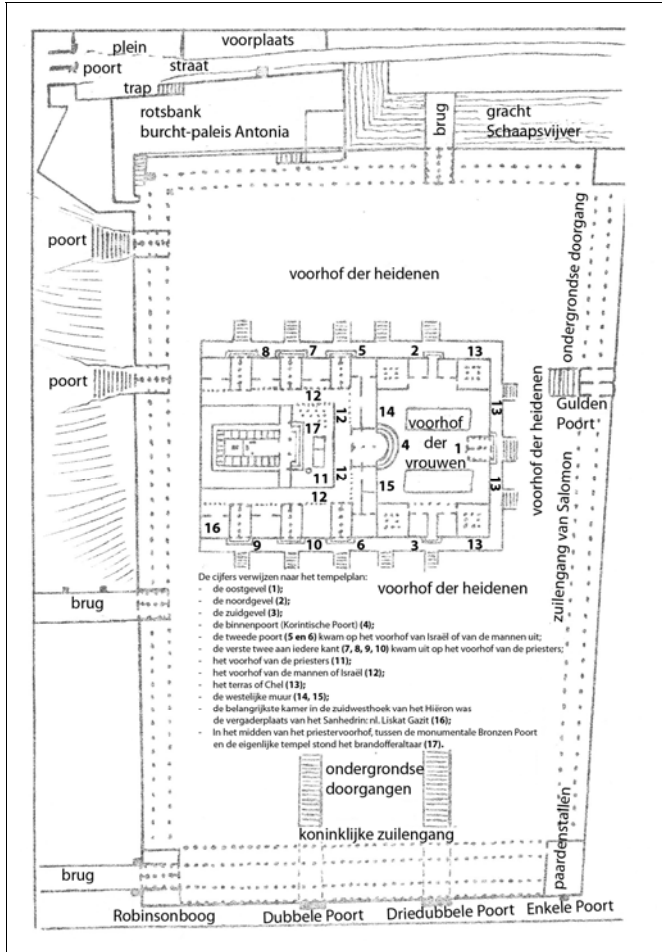
---

¹³⁷ Men daalde van de trappen af. – Uit het voorhof van de priesters, waar de slachting van de lammeren plaatshad, daalde men in oostelijke richting met 15 treden in het voorhof der vrouwen af.

Uit dit voorhof kwam men met 5 treden op een omlopend terras en van hier bereikte men met 15 treden het voorhof van de heidenen. Dit werd ook aan

priesters en door afsluitingen weerhouden en bij elkaar gehouden. Niet op iedere plaats was de angst en verschrikking even groot, doch alles bijeen en in het algemeen was hij niettemin onbeschrijfelijk.

de noord- en zuidkant van de tempel met een groter of minder getal treden bereikt, naar gelang men het voorhof der mannen of der vrouwen verliet (cfr. fasc. 8, deel 'De Tempel', V. Het Tempelplein).

Men kan zich het best een idee vormen van de orde en de stoornis die hier gelijktijdig heersten, wanneer men zich een mierennest voorstelt, die door een steen verstoord of met een stok doorwoeld wordt, want, terwijl op het ene punt alles in verwarring geraakt, gaat de bedrijvigheid op een ander punt ongestoord haar gang, en zelfs wordt in een omgewoelde plaats het nest zo spoedig mogelijk weer toegedekt en ordelijk hersteld.

1952.

In hun wanhopig verzet verloren Kaïfas en zijn aanhang hun tegenwoordigheid van geest niet. Gelijk de vernuftige Overheid van een oproerige stad, wist hij door bedreigingen, door het zaaien van verdeeldheid in de partijen, door toespraken, beloften en voorspiegelingen het gevaar te bezweren, de weerstand te breken. Vooral wist hij door zijn duivelse hardnekkigheid en geveinsde bedaardheid te bewerken dat niet een algemene, noodlottige verwarring uitbrak en dat de volksmening deze verschrikkelijke waarschuwingen niet als een getuigenis van de hemel ten gunste van Jezus' onschuld beschouwde.

Ook de Romeinse bezetting van de burcht Antonia stelde alles in het werk om de orde te handhaven. Zo waren de schrik en de verwarring wel groot en gevolgd door de onderbreking van het feest, doch alles verliep zonder oproer en de vlam der eerste verschrikking verminderde tot een smeulend vuur van getemperde angst, dat het volk, geleidelijk uiteengaand, meenam naar huis, waar het dan in de meesten door het listig toedoen van de Farizeeën uitgedoofd werd.

Zo was de algemene toestand.

Ik herinner mij evenwel ook nog de volgende bijzondere voorvallen. De 2 grote zuilen van de ingang van het Heilige des tempels¹³⁸, waartussen een prachtig voorhangsel hing, weken

---

¹³⁸ Twee grote zuilen. – Dit zijn echter niet de 2 grote vrijstaande kolommen die bij de ingang van de tempel van Salomo, waarschijnlijk buiten het portaal

boven uit elkander; de zuil links week naar het zuiden; de andere naar het noorden; de bovendrempel die er op geplaatst was, zakte door; het gordijn scheurde in zijn lengte van boven naar beneden met een sissend geluid, zodat het, zich openend, naar beide zijden neerviel. Dit voorhangsel was rood, blauw, wit en geel¹³⁹. Er waren vele hemelkreitsen (= hemelsferen, kringen) op afgebeeld en

---

stonden. Hun namen waren Jakin en Boaz. Of de tempel van Herodes ze behouden had, is onzeker.

Hier zijn bedoeld de kolommen waar Flavius Josephus van spreekt als geplaatst tussen de portiek of ingangbogen en de deur van het Heilige en het schijnt wel dat dit geen eigenlijke kolommen waren, maar vooruitspringende muurpijlers of flankerkolommen aan weerszijden van de ingang of deur van het Heilige.

Hieraan was het gordijn vast dat op een el afstand vóór de deur van het Heilige hing.

Het kunnen zelfs geen andere kolommen geweest zijn, aangezien de bovendrempel erop rustte. Het scheuren van het voorhangsel is een wonder op zichzelf met symbolische betekenis en geen natuurlijk gevolg van de aardbeving of het schudden van de muren. In het apocrief evangelie van de Hebreëen is ook het inzakken van de bovendrempel vermeld.

¹³⁹ Voorhangsel was rood, blauw, wit en geel. – Zie Ex. 26, 31. 36.

Het wit kwam voort van het linnen zelf.

Hierin waren figuren geweven met rode, gele, purperen draden, nl. cirkels, kerubijnen (II Kron. 3, 14), arabesken, bloemen, guirlandes (I Kon. 6, 29. 35; Flavius Josephus H. II, 18, 19; III, 70; B. J. 136). Wat Mozes Kerubijnen noemt, zegt P. Gerrits in 't H. L. 9^e Jaargang 38, moet men zich meer als verschillende figuren indenken."

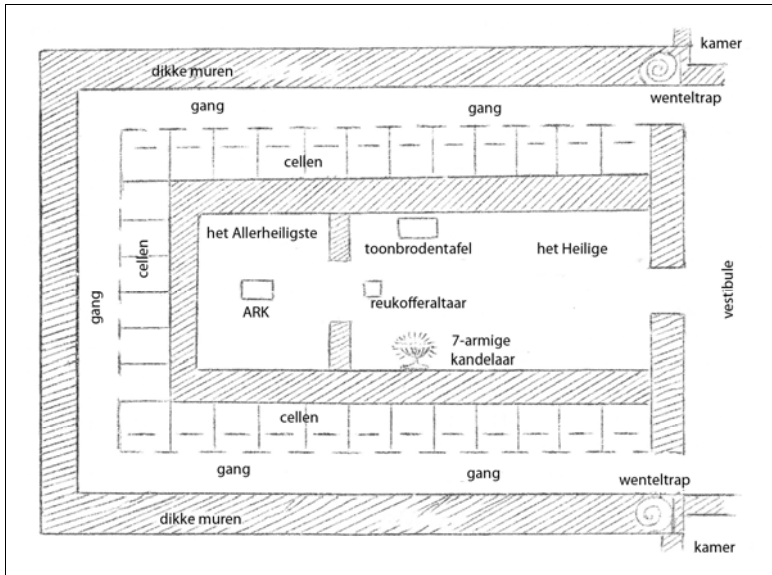
Gewoonlijk gebruikt men meer geleerde woorden om dezelfde kleuren te beduiden.

Flavius Josephus kent aan die kleuren een zinnebeeldige betekenis toe. Hij zegt: "Ze stellen de 4 hoofdelementen voor:

- het wit vertegenwoordigt de aarde, die het vlas of linnen voortbrengt;
- het karmozijn (geel) verbeeldt het vuur;
- het purperblauw of violet of hemelsblauw stelt de lucht voor, die hemelsblauw is;
- het purper, purperrood of donkerrood doet denken aan het water, aan de zee, omdat het purper uit zeeslakken getrokken wordt.

ook figuren, zoals de koperen slang. Men kon nu in het Heilige zien.

Bij de bidcel van Simeon naast het Heilige tegen de noordelijke muur viel een grote steen uit het gewelf neer en het gewelf van de cel stortte in. In sommige zalen zakte hier en daar de vloer. Dorpels verschoven van hun plaats en zuilen weken uit hun stand.

Ook de hogepriester Zakarias, die eertijds tussen de tempel en het altaar vermoord was¹⁴⁰, verscheen nu in het Heilige en sprak (tot

¹⁴⁰ De hogepriester Zakarias. - Een woord over deze Zakarias die genoemd is door Matteüs, 23, 35, als gedood tussen tempel en brandofferaltaar, zal hen die belang in de Evangelieën stellen, zeker interesseren.

Die Zakarias is door onze K. reeds vermeld in fasc. 7, nr. 189, voetnoot 403 en 404. Daar heeft K. er meer over gezegd. Wij raden de lezer aan heel dit nummer te herlezen, alvorens volgende nota door te nemen.

Deze Zakarias, die hier verzezen in de tempel verschijnt en tot de priesters dreigende woorden spreekt (wat K. ook in fasc. 7, nr. 189 gezegd heeft) is niet de vader van Sint Jan de Doper, noch de vermaarde hogepriester uit II Kron. 24, 20-22 en evenmin een van de andere profeten uit de boeken van

---

het Oud Testament, maar de Zakarias die betrokken is geweest in, en vermoord is geworden vóór de tempel, als gevolg van een twist.

Zo'n twistgeval is te vergelijken met een soortgelijke ruzie vermeld in *Encyclopedia Judaica*, Jeruzalem, 1971, vol. 16, kol. 914, trefwoord Zadok: 2 priesters geraakten in twist wegens bepaalde rechten en voorrechten in de tempeldienst, zodanig dat een van hen de andere vermoordde met het offermes.

Aanleiding tot de moord op Zakarias was, zegt onze zienster, een felle discussie nopens de afkomst van de Messias en nopens de rechten van zekere families op bepaalde plaatsen en ambten in de tempel. Zo kon niet om het even wie zijn kinderen in de tempel laten opvoeden. "Het valt me nu te binnen, zegt zij, eens in verband met zulke voorrechten gezien te hebben dat aan Hanna (de profetes die later als 84-jarige bij Jezus' opdracht aanwezig was) de zorg voor een kleine prins werd toevertrouwd."

Om terug te keren naar Zakarias, ik heb ook gezien dat het gebeente van de hier bedoelde profeet en opperpriester later is teruggevonden; weet echter niet meer waar of wanneer noch in welke omstandigheden. Tot hier Katarina.

***

Misschien vernemen wij iets meer daarover in de Kerkgeschiedenis van de kerkelijke schrijver Sozomenus, 9^e Boek, passim.

Theodosius II was nog maar 7 jaar oud, toen hij in 408 zijn vader Arcadius moest opvolgen als keizer van het Oostromeinse Rijk. In afwachting van zijn meerderjarigheid stond hij eerst onder voogdij van Anthemius, maar toen deze in 414 eveneens overleed werd tot keizerin-regentes verheven het 15-jarig zusje van Theodosius (met name Pulcheria, thans één van de beroemdste heiligen in de Griekse Kerk, geboren 19 januari 399, gestorven juli 453, feestdag 10 september).

Toentertijd werd het Rijk buiten alle verwachting gelukkig en glansrijk beheerd. Het lijkt erop, zegt Sozomenus dat God in die tijd met welbehagen neerzag op het christelijk imperium in het Oosten, wat wij onder meer besluiten uit de veelvuldige miraculeuze ontdekkingen van heilige gebeenten, zo b.v. in december 415, tijdens het concilie van Diospolis, het Bijbelse Lydda, deze van Sint Stefanus, Nikodemus, Gamaliel en diens 20-jarige zoon Abibas.

Ook reeds eerder in 415 (op 11 februari) deze van Zakarias, een oudere profeet. Beide wondere gebeurtenissen moeten wij nu verhalen, zegt Sozomenus, en wij beginnen met de laatstgenoemde. (Volgens Guides bleus, Israël, blz. 389 dateert deze gebeurtenis uit het jaar 440).

Te Kafar Zakarias, tell Zakarya, nu een nederzetting op een heuvel met een hoogtepeil van 400 m, 30 km ten zuidwesten van Jeruzalem, 11 km ten noorden van Eleuteropolis (Beit Djibrin), woonde als uitbater een zekere Calemerus.

Aan deze verscheen de profeet Zakarias, die hem een tuin aanwees, waar hij moest delven, bij de muur naast de straat naar Bet-Therebin (in de wadi es-Sant of Therebintenvallei, waar Goliath door David werd verslagen).

Calemerus gehoorzaamde en stootte spoedig op een loden kist met daarin een houten kist. Deze laatste bevatte het onbedorven lichaam van de heilige profeet, gehuld in wit gewaad, want hij was ook priester, denk ik, zegt Sozomenus.

Maar nog meer. Men ontdekte bij het voeteinde van de kist ook nog het lichaam, vermoedelijk van een kleine prins, te oordelen althans naar de koninklijke luister, waarmee het stoffelijk overschot was bijgezet, want het lijke was gehuld in een kostbaar gewaad en had op het hoofd een gouden kroon en aan de voeten gouden schoeisel.

Omdat niemand aan Calemerus wist te vertellen wie dat prinsje wel mocht zijn, is men dan ook te rade gegaan bij de abt van een klooster in Gerara, gelegen 60 km ten Z- westen van Zakaria. Deze was in het bezit geraakt van een oud Hebreeuws handschrift, waarin men las – wat nochtans nergens in de Bijbel te vinden is – hoe koning Joas (837-798), 7 dagen na de steniging van de toenmalige hogepriester, door een smartelijke beproeving in zijn gezin werd getroffen: zijn dierbaarste zootje stierf schielijk.

Uit geest van rouwmoedigheid en eerherstel liet de koning het kind begraven aan de voeten van zijn slachtoffer. Aldus werd mij VERTELD, zegt Sozomenus. Blijkbaar weet hij niet goed wat hij met dat apocriefe verhaal moet aanvangen in verband met de vondst te Kafar Zakaria.

En inderdaad, de vereenzelving van de teruggevonden Zakarias en van de kleine prins is er niet door vergemakkelijkt. Integendeel! hier zouden heel wat tegenstrijdige meningen geciteerd kunnen worden. We moeten ons echter beperken.

***

Uit hetgeen onze zienster hier en elders daarover vertelt, menen wij het volgende te kunnen opmaken.

Te Bet-Therebin (met zijn grote heilshistorische betekenis door de overwinning van David op Goliath) zal oudtijds een Essener-gemeenschap geleefd hebben en hun begraafplaats bevond zich op de nabije heuvel, naderhand tell Zakarya genoemd (misschien naar hun vermaarde stichter,

de daar aanwezige priesters) dreigende woorden. Ook zegde hij veel van de andere Zakarias en van Joannes en in het algemeen voer hij dreigend uit tegen het vermoorden van profeten.

---

overste, of collega Zakarias (de opperpriester of profeet over wie wij lezen bij Matteüs, 23, 35)).

Na de vroegtijdige dood of vermoording van de jeugdige prins uit het koningshuis van Juda, die aan de zorg van de Essener-vrouwen in de tempel was toevertrouwd, werd zijn lichaam, gelijk dat van de vermoorde Zakarias, overgebracht naar het Essener-convent in Bet-Therebin en aldaar in de grafheuvel bijgezet.

Wat het tijdstip betreft, wij denken aan de regeringsjaren van de laatste Makkabeeënvorst Antigonus II Matthatias (40-37 vóór Christus). Aanvankelijk kon deze zich met de steun van de Parthen nog 3 jaar handhaven tegen Herodes de Idumeeër, die door de Romeinen de Joden als koning opgedrongen was.

Tenslotte werd ook de tempelvesting door de Romeinse legioenen veroverd en koning Antigonus II Matthatias op verzoek van de usurpator (= overweldiger, veroveraar) Herodes terechtgesteld.

Zo ging de nationale koningsscepter van Juda in vreemde handen over , want hoewel Herodes' zwager Costobarus enkele kinderen van Babas, uit een zijtak van het nationale koningshuis, ergens in veiligheid wist onder te brengen, toch is de snode Herodes er jarenlang in geslaagd stelselmatig alle aanspraken op het koningschap over de Joden in het bloed te smoren.

Het uur van de Messias was nakend (volgens de profetie van de aartsvader Jakob). De omstandigheid dat onze vermoorde profeet Zakarias door Katarina ook 'opperpriester' wordt genoemd, moet ons niet in verwarring brengen. Wel kennen wij in Jezus' tijd geen officiële hogepriester Zakarias.

Maar, zegt Keulers bij Hand. 4, 6, alle leden van de hogepriesterlijke geslachten werden hogepriesters, of, zoals wij gewoonlijk vertalen 'opperpriesters' genoemd.

In ons geval zou het ook kunnen betekenen dat de hier bedoelde Zakarias inderdaad leider was, opperpriester van een oppositiegroep, die zich distantieerde van de officiële tempel-hiërarchie, -kalender en -liturgie.

Het dramatisch conflict van de 'leraar der gerechtigheid' met de 'slechte priester', bekend uit de documenten van Qumran bewijst dat dergelijke verhoudingen alleszins niet denkbeeldig zijn.

Zie ook Emmanuel, fasc. 1, nr. 4, voetnoot 7 en 8 over de hogepriester Arkos.

1953.

Zakarias kwam te voorschijn uit de opening die de uitgevallen steen bij de bidcel van Simeon gemaakt had en hij richtte het woord tot de priesters die hij in het Heilige aantrof.

Twee jong gestorven zonen van de vrome hogepriester Simon de Rechtvaardige, een voorvader van de oude Simeon, die bij de opdracht van Christus in de tempel geprofeteerd had¹⁴¹, verschenen op de leerstoel als geesten (in de vestibule van de tempel), in groter gestalten dan zij waren bij hun dood en ook ZIJ spraken bedreigingen uit in verband met de moord op de profeten en met het offer dat nu een einde zou nemen; zij maanden allen aan de leer van de gekruisigde Jezus te aanvaarden.

Bij het altaar verscheen Jeremias en ook hij sprak dreigende woorden; **hij verklaarde dat het tijdperk van het oude offer afgesloten en dat van het nieuwe offer ingeluid was.**

De verschijningen die zich voorgedaan hadden op plaatsen, waar alleen Kaifas of de priesters ze gezien hadden, werden, evenals de woorden die zij gesproken hadden, verborgen gehouden of ontkend en op straf van de zwaarste ban werd verboden er over te spreken.

Er ontstond ook nog een ander groot gedruis: de deuren van de tempel sprongen open en er weerklonk een stem die riep: "Laten wij uit deze plaats weggaan!"¹⁴². Hierop zag ik engelen uit de tempel wegzweven.

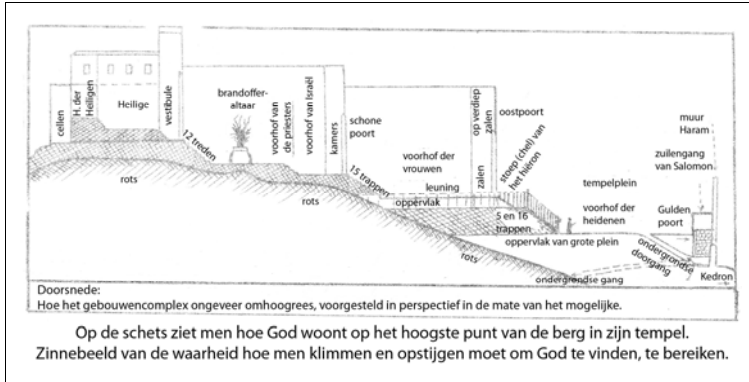
---

¹⁴¹ Simon de Rechtvaardige had deze bijnaam gekregen vanwege zijn ijver voor de godsdienst en zijn liefde voor het volk (Flavius Josephus). Hij leefde omstreeks 300 vóór Chr.

K.E. noemt hem een 'Ältervater' van Simeon, wat betekenen kan een overgrootvader of eenvoudig voorvader, dus een van Simeons voorvaderen.

¹⁴² De deuren sprongen open. – In fasc. 14, nr. 538, voetnoot 256 hebben wij reeds aangetoond hoe door Flavius Josephus Jezus' boetpredicaties verdraaid voorgesteld werden in de episode van de man, een soort gek of profeet, die 4 jaren lang vóór de ondergang van Jeruzalem door de straten

Het reukaltaar waggelde, zodat één van de reukvaten omviel; de bergplaats van de schriftrollen stortte in, zodat alles dooreen rolde; de verwarring nam voortdurend toe en men wist tenslotte zelfs niet meer welk uur van de dag het was.

van de stad liep onder het uiten van bedreigingen en het aankondigen van rampen voor de stad.

Dit verdraaien van feiten, het verplaatsen van gebeurtenissen naar een andere tijd, kan ook met andere gebeurtenissen hebben plaatsgehad, zoals met het geval, door K.E. hier vermeld.

“Op een paasfeest”, zo verhaalt Flavius Josephus – enige uren na Jezus’ dood was het paasfeest reeds begonnen – “omstreeks middernacht, sprong de oostelijke poort van de tempel vanzelf open. Nochtans was ze van brons en zo zwaar dat 20 mannen nodig waren om ze te openen en bovendien was ze vast gegrendeld met ijzeren staven die diep in de drempel staken. Slechts met de grootste moeite kon men ze in haar vorige stand terugbrengen.”

Verder in nr. 1975 vermeldt K. nog zulk een geval met de Efraïmpoort in de stadsmuur nabij Kalvarië.

“Op een Pinksterfeest, 7 weken later, hoorden de dienstdoende priesters”, verhaalt Flavius Josephus nog, “een groot gedruis gedurende de nacht en aanstonds daarna een stem die meerdere keren herhaalde: “Vertrekken wij van hier!””

Flavius Josephus vermeldt nog andere tekens die zich op 27 mei van hetzelfde jaar voordeden.

Nikodemus, Jozef van Arimatea en vele anderen namen nu ook afscheid van de tempel en verlieten hem (zoals vroeger reeds het Sanhedrin). Hier en daar lagen lijken op de grond; andere wandelden in sommige zalen en gangen tussen het volk en spraken dreigende woorden. Op het ogenblik dat de engelen hun geroep van afscheid van de tempel lieten horen, verlieten ook de doden de tempel om naar hun graven terug te keren.

De leerstoel in de voorzaal viel insgelijks neer.

Velen van de 32 Farizeeën, die het laatst op de Kalvarieberg aangekomen waren, keerden gedurende deze algemene verwarring naar de tempel terug, en daar zij zich aan de voet van het kruis reeds bekeerd hadden, werden zij door al deze tekenen des te dieper getroffen, zodat zij tegen Annas en Kaïfas in heftige verwijten uitvoeren, waarna ook zij zich uit de tempel verwijderden.

1954.

Annas, die eigenlijk de hoofdvijand van Jezus en van het begin af de ziel van alle kuiperijen tegen de Verlosser en de leerlingen was geweest en aan de aanklagers van Jezus de beschuldigingen van Jezus voorgefluisterd had, was nu als waanzinnig van angst en vluchtte in de tempel van de ene hoek in de andere en zocht de meest verborgen en minst toegankelijke kamers op (cfr. nr. 1940 en voetnoot 127). Ik zag hem ook in een verborgen kamer gebracht, waar een aantal van zijn trawanten hem omgaven. Hij jammerde en jankte en zat ineengekromd, als leed hij aan kramptrekkingen. Om zijn moed op te beuren had Kaïfas hem reeds eenmaal stevig omarmd en aan zijn hart gedrukt, doch te vergeefs: de verschijning van doden had hem de wanhoop nabijgebracht.

Kaïfas, hoewel in de grond niet minder beangstigd, had zulk een hoogmoedige, hardnekkige, onverzettelijke duivel in zich, dat hij zijn ontsteltenis niet liet merken. Hij trotseerde alles en weerstond met blinde woede, onbuigzaamheid, schaamteloze

gewetenloosheid en onbewogen gelaat aan de tekenen van Gods gramschap en aan zijn eigen verborgen angst en geheime wroeging. Toen hij zag dat al zijn pogingen om de viering van de plechtigheden te doen doorgaan, vruchteloos bleven, verborg hij en beval hij te verbergen alle wondertekenen, waarvan de grote menigte geen kennis had, in ‘t bijzonder de verschijningen van doden. Zelfs verspreidde hij en liet hij door andere priesters het praatje verspreiden dat al die tekenen van Gods verbolgenheid over hen gekomen waren door de schuld van de aanhangers van die verachte Galileeër omdat Hij in een staat van onreinheid in de tempel was durven komen.

“Alleen de vijanden van onze heilige Wet, die ook Jezus omver heeft willen werpen”, zegde hij, “hebben ons die verschrikkingen op de hals gehaald, en veel van al het gebeurde is uitsluitend toe te schrijven aan de tovermacht van de Galileeër, die de rust van de tempel nog verstoort in zijn dood, zoals Hij het deed in zijn leven!”

Door deze en dergelijke redeneringen wist Hij velen tot bedaren te brengen en anderen door bedreigingen schrik aan te jagen en het zwijgen op te leggen. Velen nochtans bleven diep ontsteld en hielden hun mening voor zich. Het feest werd uitgesteld tot na de reiniging van de tempel; vele lammeren bleven ongeslacht en het volk verspreidde zich geleidelijk.

Het graf van Zakarias onder de tempelmuur was ingezonken en ineengestort en daardoor waren stenen uit de muur losgekomen. Zakarias is hier uit zijn graf opgestaan, doch is er niet meer in teruggekeerd. Ik weet evenwel niet waar hij later zijn lichaam weer heeft neergelegd. De uit het graf opgestane zonen van Simon de Rechtvaardige legden hun lichamen in het graf aan de voet van de Tempelberg weer neer, toen men de voorbereidselen maakte voor de begrafenis van Jezus.

1955.

Terwijl dit alles in de tempel voorviel, heerste dezelfde schrik en angst op vele plaatsen in Jeruzalem. Aanstonds na 3 uur stortten vele graven in, vooral naar de kant van de Tuinenwijk ten noordwesten van de stad, doch binnen de muren. Hier en daar zag ik lijken in de graven liggen, in grafdoeken gehuld; in andere graven lagen slechts verrotte lompen met een geraamte en uit andere kwam een onverdraaglijke stank naar buiten.

De trappen van het gerechtshuis van Kaïfas, waarop Jezus gestaan had en bespot geworden was, stortten in; hetzelfde gebeurde met een deel van de haard in het voorhof of atrium, waar Petrus zijn Meester was beginnen verlooehen. De verwoesting was zo aanzienlijk, dat een nieuwe ingang moest aangebracht worden.

Hier verscheen het lijk van de hogepriester Simon de Rechtvaardige, uit wiens geslacht Simeon gesproten was, die profeteerde bij de opdracht van Christus in de tempel. De verschijning sprak hier dreigende woorden wegens het onrechtvaardig vonnis, dat men hier tegen Jezus gevelde had. Op dit ogenblik waren meerdere leden van de Raad hier vergaderd. De dienaren die gisterennacht aan Petrus en Joannes de toegang vergund hadden, bekeerden zich en vluchtten weg naar de spelonken waarin de leerlingen verscholen waren.

Bij het paleis van Pilatus brak de steen en zakte de plaats waarop Jezus stond, toen Hij door de landvoogd met de woorden 'Ecce Homo' aan het volk voorgesteld werd.

Alles schudde en beefde en op het voorhof van het nabije rechtshuis (van Herodes) (voorhof dat nu tussenplein geworden was tussen Pilatus' paleis en het forum), zonk de plek, waar men de onschuldige kinderen, die Herodes had laten vermoorden, in de grond had gestopt.

Op nog andere plaatsen van de stad scheurden muren of stortten gedeeltelijk in, doch geen enkel gebouw werd totaal vernietigd.

De verwarde Pilatus was radeloos van schrik en zonder kracht om de toestand te beheersen en een bestuursdaad te stellen. Bij de aardbeving schudde zijn paleis, de grond scheen onder zijn voeten weg te schuiven en te zinken. In zijn angst vluchtte hij van het ene vertrek in het ander. De doden die tot op de voorplaats van zijn paleis kwamen, slingerden hem verwijten naar het hoofd wegens zijn onrechtvaardig vonnis dat hij velde in strijd met zijn eigen overtuiging. In de mening dat deze verschijningen de goden van de Profeet Jezus waren, zocht hij een veilig heenkomen en verschanste zich in de verborgenste hoek van zijn paleis. Daar brandde hij wierook voor zijn goden en droeg hij offers op en deed hij allerlei beloften om hun bescherming tegen de goden van de Galileeër te bekomen.

Ook Herodes was in zijn paleis onzinnig van schrik en hield alle toegangen zorgvuldig gesloten.

1956.

Niet minder dan 100 doden en wel uit alle tijdperken waren te Jeruzalem en in de omstreken uit hun ingestorte graven met hun lichamen opgestaan. Meestal gingen zij twee en twee naar bepaalde plaatsen in de stad; zij gingen in de weg staan van de mensen die in alle richtingen in de stad heen en weer vluchtten zonder te weten waarheen en zij bestrafden ze met korte kranige woorden en getuigden aldus voor Jezus.

De meeste graven waren eenzaam gelegen buiten de stad in de omringende valleien, (vooral ten noordoosten en ten oosten en te zuiden, ja, ook onder de tempel; zo zijn er o.m. 4 ontdekt bij het 'zogenaamde' Lithostrotos).

Er lagen evenwel ook nog graven in de nieuw aangelegde stadsgedeelten, vooral in de Tuinenwijk ten noordwesten van de stad tussen de Hoekpoort (huidige Damaskuspoort) en de Kruisigingspoort (= oude Efraïmpoort, Kalvariepoort).

Ook rondom de tempel en zelfs eronder bevonden zich nog al enige verborgen en vergeten graven (cfr. juist hierboven).

Niet alle lichamen die door de instorting van graven zichtbaar geworden waren, verzezen; vele kon men zien, doordat zij hun graf gemeenschappelijk hadden met opgestane doden; andere echter, in groot aantal, wier zielen Jezus uit het voorgeborchte naar hun lichamen had teruggezonden, richtten zich met hun lichaam op, sloegen de gelaatsklep van voor hun aangezicht op en schreden dan als zwevend door de straten naar de hunnen; zij traden binnen in de huizen van verwanten en afstammelingen die zij streng bedreigden wegens hun medeplichtigheid aan de moordaanslag op Jezus.

Ik zag ieder van die gestalten met een ander, die in zijn leven een vriend of bekende van hem geweest was, samenkomen en vervolgens twee en twee door de straten van de stad gaan; ik zag aan die gestalten geen beweging van de voeten onder het lange linnen kleed of omhulsel; het was alsof zij langs de grond streken, gleden of zweefden. Hun handen waren gedeeltelijk met brede windsels omwonden; deels waren ze verborgen in omgewonden lange mouwen, die op en tot onder de handen neerhingen.

1957.

De gelaatsdoeken waren over het hoofd opgeslagen; de gele, vaalbleke gezichten zagen er mager, verdord en verdroogd uit in de witte omlijsting van een lange grijze baard; hun stemmen klonken vreemd en ongewoon; deze stemmen, die vermaningen, dat zwevend glijden van plaats tot plaats, onweerhoudbaar, om niets rondom hen bekommerd-zijn waren hun enige uitingen of handelingen; ja, zij schenen slechts belichaamde stemmen te zijn. Zij verschilden onderling een weinig in kleding, volgens de gebruiken van het tijdperk waarin zij geleefd hadden, ook volgens hun stand en leeftijd. Op de hoeken waar zijwegen begonnen en waar men met bazuingeschal Jezus' doodvonnis had afgekondigd, hielden zij een ogenblik stil, verheerlijkten zij Jezus om zijn dood en riepen zij: "Wee over zijn moordenaars!"

Het volk luisterde van ver toe naar hun boodschap, sidderde van angst en zohaast zij zich weer in beweging stelden, sloeg het op

de vlucht. Op het forum, vóór het paleis van Pilatus, hoorde ik hen dreigende woorden tot de landvoogd roepen, waarvan ik mij dit dreigend woord nog herinner: “Bloedschuldige rechter!” Klein en groot, jong en oud, allen verborgen zich in de verste schuilhoeken van hun huizen; in de stad was de schrik groot en algemeen.

Ongeveer om 4 uur keerden de lijken naar hun graven terug. Na Jezus’ verrijzenis verschenen hier en daar nog vele zielen met hun lichaam (cfr. Mt. 27, 53). Het offer was in de tempel onderbroken; alles was in verwarring; slechts weinige mensen aten die avond het paaslam¹⁴³.

Op dit zelfde uur zag ik ook op andere plaatsen van het Beloofde Land en zelfs in landen ver van daar allerlei verschijningen en verschijnselen en tekenen die ik later zal verhalen¹⁴⁴.

---

¹⁴³ Weinigen aten het paaslam. – Er waren meerdere redenen. Pasen viel op zaterdag. De avond te voren op vrijdag moest het genuttigd worden. Maar de slachting der lammeren in de tempel was onderbroken. Het volk dat uit de tempel weggevluht was, beschikte over geen geslacht lam. Of men liet de feestviering weg uit schrik.

Anderen vreesden dat het contact met doden hen onrein had gemaakt en het paaslam mocht niet in staat van onreinheid genuttigd worden. Voor onreinen moest het eten van het paaslam een maand later geschieden.

¹⁴⁴ Om de lijdensgeschiedenis niet te veel te onderbreken door het verhaal van wondergebeurtenissen in vreemde landen plaatste Brentano het volgende verhaal verder in het boek, nl. onder de losse toevoegsels tussen de verhalen van Jezus’ begrafenis en verrijzenis.

Wij menen evenwel dat het verhaal hier best op zijn plaats staat.

In nr. 1947 heeft K.E. reeds gezegd: ”In vele wereldstreken stortten gebouwen in en verzakten er bergen.”

Verschijsningen en verschijnselen buiten Jeruzalem op het ogenblik van Jezus' dood.

1958.

Onder de vele opgestane doden, wier getal in en om Jeruzalem wel 100 bedroeg, waren er geen bloedverwanten van Jezus. De graven die zich in het noordwestelijk stadsgedeelte bevonden, lagen vroeger buiten de stad en door haar latere uitbreiding waren zij binnen de stad komen te liggen¹⁴⁵.

Ook in vele andere plaatsen van het Heilig Land zag ik vele doden opstaan, aan hun verwanten verschijnen en getuigen voor de zending van Jezus-Christus. Onder hun getal was Sadok¹⁴⁶, een zeer heilig man, die al zijn bezittingen vermaakt had aan de armen

---

¹⁴⁵ Lagen vroeger buiten de stad. – Dit 'vroeger' kan of moet als volgt verstaan worden.

Vóór Jezus' tijd tot 10 jaar na zijn dood was de Tuinenwijk niet door muren ingesloten. Tot zolang lagen de graven aldaar, ook Jezus' graf, buiten de stad. Tussen 42 en 44 bouwde Herodes Agrippa I de muur die de noordwesthoek, de Tuinenwijk insloot en bij de stad inlijfde (cfr. fasc. fasc. 8, deel 'Jeruzalem', F. Uitbreiding van het oorspronkelijke Jeruzalem).

¹⁴⁶ Sadok, een zeer heilig man. – Men kan de vraag opperen of hier niet dezelfde Sadok bedoeld is die uit de Dode-Zee-rollen vaag bekend is geworden.

De priesters van de gemeenschap der Essenen die te Qoemran bij de noordwesthoek van de Dode Zee hun hoofdkwartier hadden, werden zonen van Sadok genoemd. Zij waren belast met de leiding van de overige leden van de gemeenschap: de levieten en leken. Verder kan men zich afvragen of die Sadok niet te vereenzelvigen is met de zogenaamde leraar der gerechtigheid (in het Hebreeuws: More has-Sedek, wat dezelfde naam schijnt te zijn als Sadok).

Uit de documenten blijkt dat de leraar der gerechtigheid een zeer heilig man was, met openbaringen begunstigd, de organisator (hervormer?), bestuurder en uitbreider van de Essener-vereniging te Qoemran. Men neemt over het algemeen aan dat hij gelijktijdig geleefd heeft met de boze koning Alexander Janneüs (103-78 vóór Christus).

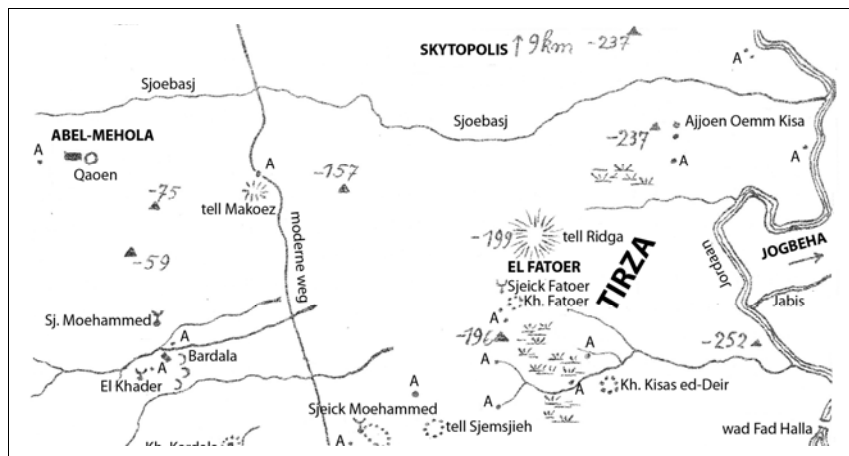
Volgens onze K. leefde hij een eeuw vóór Christus; cfr. Coll. Brug. 1952, blz. 370; Van der Ploeg, Vondsten, enz. vooral blz. 73.

en de tempel en die bij Hebron een vereniging van Essenen had gesticht. Hij was één van de laatste profeten vóór Christus, die vurig naar de komst van de Messias verlangd en vele openbaringen over Hem ontvangen had en ook betrekkingen met de voorouders der H. Familie onderhouden had. Deze Sadok, die ongeveer een eeuw vóór Christus geleefd had, zag ik verrijzen in het gewest van Hebron en aan meerdere personen verschijnen. Naar ik vroeger eenmaal zag, was hij onder de eersten die tot hun lichaam terugkwamen, het opnamen en die, na dit weer afgelegd te hebben, met Jezus op aarde omwandelden. Ook zag ik verscheidene doden verschijnen aan verborgen leerlingen van de Heer en hen vermanen.

Niet slechts te Jeruzalem en in de omstreken, maar ook in vele andere plaatsen van het land, ja, in plaatsen ver van Palestina zag ik instortingen plaatshebben en paniek heersen. Zo herinner ik mij nog het volgende.

Te Tirza zag ik de torens van de gevangenis, waaruit Jezus weleer arme slachtoffers vrijgekocht had, met nog andere gebouwen instorten (fasc. 22, nr. 1062, enz.).

In het land Kaboel was de schade op vele plaatsen eveneens zeer groot. In heel Galilea, waar Jezus het meest rondgegaan was, zag ik op vele plaatsen sommige gebouwen instorten; het waren hoofdzakelijk huizen van de Farizeeën, die de Heer het hatelijkst vervolgd hadden en die nu allen op het paasfeest waren. Hun vrouwen en kinderen bleven onder de puinhopen bedolven.

De verwoestingen op de oevers en in de omstreken van het Meer Gennezaret waren aanzienlijk. Ook te Kafarnaüm vielen zeer veel gebouwen in. Het dorp van de hoofdman Serobabel, waar zijn slaven woonden en dat gelegen was tussen zijn tuinen en Tiberias, werd nagenoeg geheel verwoest. De vooruitspringende rots, waar de mooie tuinen van de hoofdman ingericht waren, verzakte. Het Meer overstroomde het dal tot niet ver van Kafarnaüm, dat voorheen wel een half uur van het Meer afgelegen was.

Het huis van Petrus en de woning van de H. Maagd op enige afstand van Kafarnaüm naar het Meer toe, bleven gespaard.

Het Meer was zeer woelig en onstuimig; op verschillende plaatsen zakte de oever en op andere plaatsen rees hij op; de gedaante van het Meer veranderde aanzienlijk. In zijn nieuwe vorm benaderde het meer de tegenwoordige vorm; in de naaste omgeving is in het algemeen zoveel veranderd dat deze moeilijk nog te herkennen is.

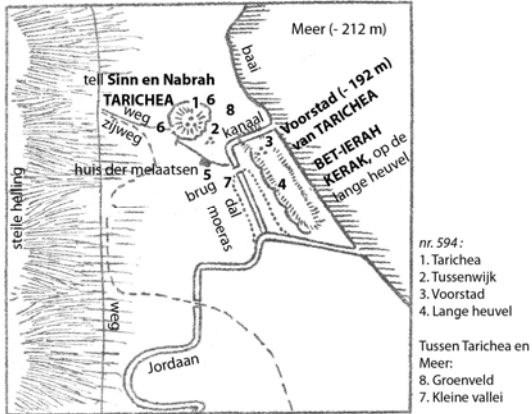
De grootste verandering deed zich voor aan het zuidwesteinde van het Meer, onmiddellijk onder Tarichea, waar een lange zwarte steendam (van basaltsteen), waarop men rijden kon, een soort moeras afscheidt van het Meer en aan de Jordaan een vaste richting gaf. De gehele steendam zakte in en er had een grote verwoesting plaats¹⁴⁷.

---

¹⁴⁷ De gehele steendam bij Tarichea zakte in. – Wij hebben in fasc. 16, nr. 594, voetnoot 281 een beschrijving gegeven van de eigenaardige ligging van Tarichea op een lange heuvel, parallel met de kust van het Meer.

Wij vermeldden ook de dikke basaltmuur, waarmee hij ten westen en ten zuiden naar zijn voet toe, omgeven was, een muur die hem scheidde van de kleine moerassige vallei ten westen en van de Jordaan ten zuiden waardoor

deze stroom een vaste richting kreeg. De muur was onder de grond verdwenen, maar sedert de opgravingen verheft hij zich thans op sommige plaatsen 3,50 m boven de grond.

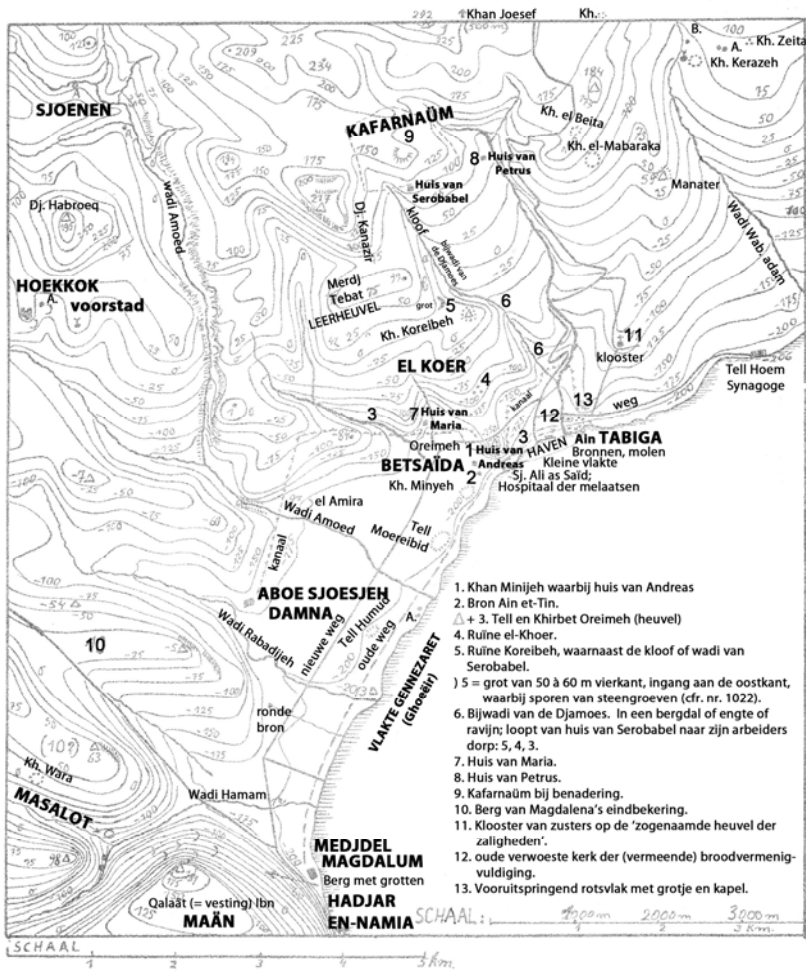
Was dit verdwenen-zijn van de muur wellicht een gevolg van de aardbeving bij Christus' dood? Het lijkt er ten minste op.

Vele andere gebeurtenissen die K. in dit kapittel vermeldt, kunnen wij natuurlijk niet bewijzen. We zijn ook geneigd te geloven dat zij sommige wijzigingen van de plaatselijke toestanden als met een vergrootglas heeft gezien en bijgevolg het uitzicht van het Meer, zijn oevers en omgeving niet zo erg gewijzigd werd, als schijnt te verstaan te geven.

Nog bestaat steeds de heuvel met de tuinen van Serobabel, de zuidelijke vooruitsprong in het Meer. Nu echter werd het zuidelijkst einde op de kust verwijderd om plaats te maken voor een weg.

Nog bestaat de grotere vlakte van Gennezaret met de resten van Betsaida, de kleinere vlakte Tabiga met de beroemde bronnen, enz. Waarschijnlijk heeft K. kleine wijzigingen overdreven voorgesteld.

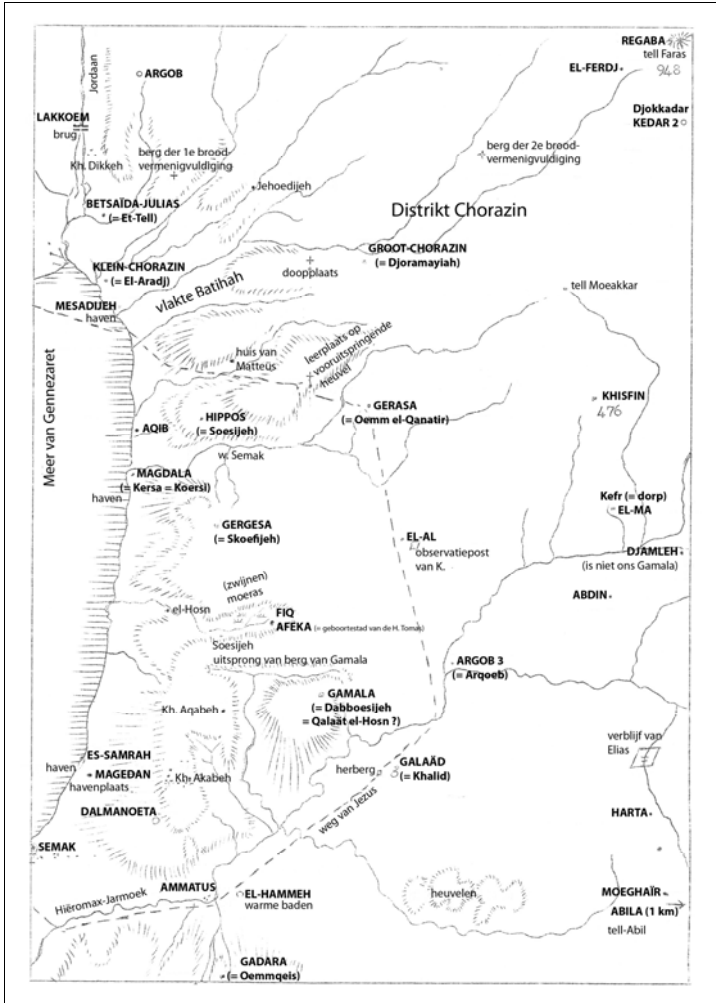
(Voor dorp van Serobabel, Klein dal Tabiga, met de haven, enz. zie fasc. 9, nrs. 205 en 209).

Dat het kleine dal Tabiga een korte tijd overstromd gestaan heeft tot aan de voet der noordelijke heuvelen is wel mogelijk, maar hier is toch geen bodem gezakt en overstromd gebleven.

Meer vatbaar voor overstroming was en is het grondgebied van Betsaida, ten zuidwesten van de heuvel Oreimeh waarop zich nog het dorp van Serobabel uitstreckte, want de bodem is beneden de spiegel van het Meer en enige resten zitten 5 m diep in de grond.

Ook aan de oostzijde van het Meer, waar de zwijnen van de Gergesenen zich in het moeras gestort hadden, deden zich inzakkingen voor, zoals ook te Gergesa, en in het gehele district van Chorazin.

Vooral de berg van de tweede broodvermenigvuldiging onderging fel de aardbeving; hij schudde geweldig en de steen waarop het

wonder had plaats gehad, barstte middendoor. Ook in en rond Paneas, d.i. Cesarea-Filippi stortte veel in elkaar. In Dekapolis gingen hele stadshelften te gronde. (Misschien als een gevolg van het feit dat hier vele steden half Joods, half heidens waren), en ook kregen vele steden van Azië hun deel in de vernieling, b.v. Nicea, doch deze steden lagen overwegend ten oosten en noordoosten van Paneas.

Ook zag ik dat de verwoesting die in Opper-Galilea aangericht werd, aanzienlijk was. De meeste Farizeeën vonden bij hun terugkeer van het feest hun huizen aldaar door verwoesting getroffen. Velen ontvingen het bericht van de ramp reeds te Jeruzalem. Juist hierdoor zaten de vijanden van Jezus met de schrik op het lijf en durfden zij tot na het Pinksterfeest geen strenge maatregelen nemen tegen de Gemeenschap van de Heer.

1959.

Een groot gedeelte van de tempel op de berg Gerizzim stortte in. Er stond daar een afgodsbeeld boven een bron (waterbak) onder een kleine tempel; het dak viel neer en rukte het beeld in zijn val mee in de bron¹⁴⁸. In Nazareth viel de helft van de synagoge in, waaruit de Farizeeën van die stad Jezus hadden gedreven en ook de plaats op de berg, vanwaar men Hem naar beneden had willen storten. Vele bergen, valleien en steden ondergingen verwoestingen.

Ook ontstonden veranderingen in de bedding en de loop van de Jordaan, want de instortingen aan de oevers van het Meer en van vele kleine bijrivieren hadden hindernissen opgeworpen, die de

---

¹⁴⁸ Boven een bron. – Zoals reeds meer dan eens werd gezegd heeft het Duitse woord *'Brunnen'* ook de betekenis van waterbak, citerne, reservoir, vijver.

Op de top van de Gerizzim bestaat nog een oude waterbak van 35 m bij 5 m, met muren van 1,15 m dik. Die vijver was bovendien door een grote sterke muur omgeven en lag 20 m ten noorden van de latere Byzantijnse kerk, die de Jupitertempel opgevolgd was, want ook deze tempel stond op de top van de berg.

vloed tot een omweg dwongen, zodat de Jordaan sedertdien op menige plaats een andere loop en nieuwe bedding volgt.

Te Macherus en in andere steden die aan Herodes toebehoorden, bleef alles rustig; deze plaatsen lagen buiten de kring van bedreiging en vermaning tot boete; hun lot was dat van de mannen in de Olijfhof, die niet vielen en dus niet weer opstonden, niet getroffen werden en zich niet bekeerden.

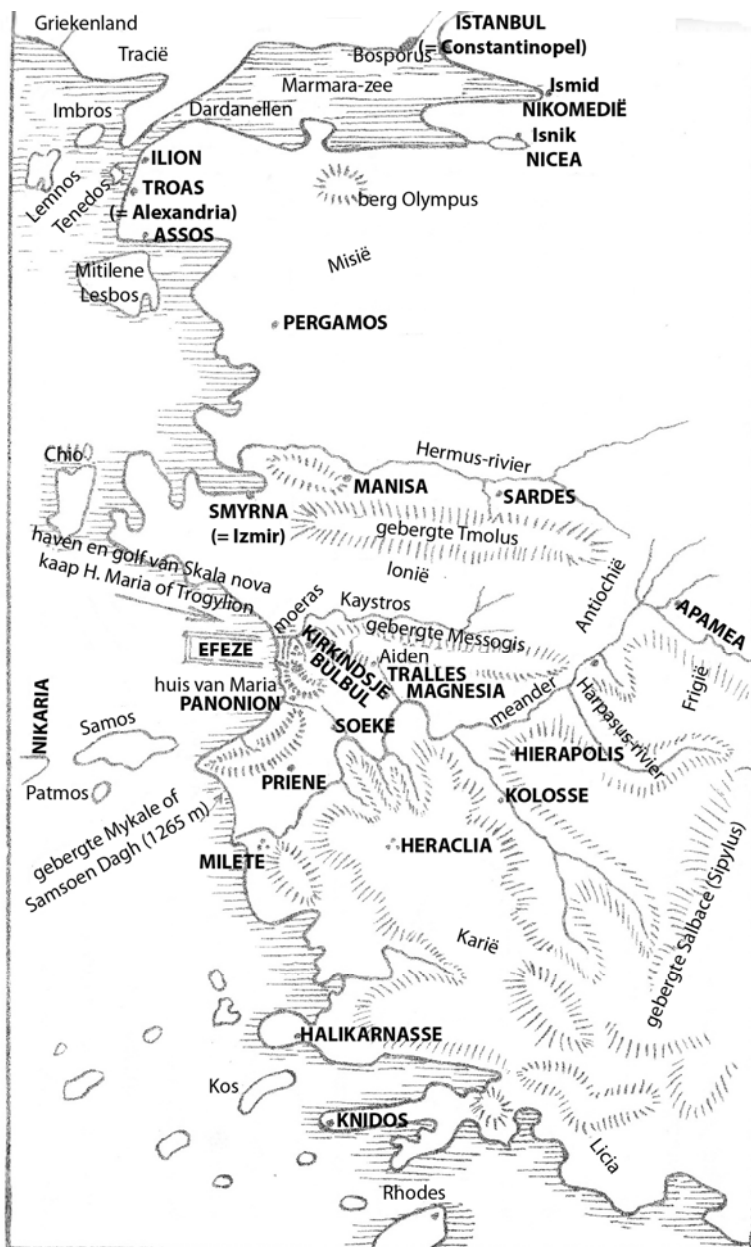
Op vele andere plaatsen, waar zich een groot aantal boze geesten ophielden, zag ik deze met het puin van gebouwen en bergen in de diepte neerzinken; de bewegingen van de aarde deden mij denken aan de stuiptrekkingen van de bezetenen, wanneer de vijand voelt dat hij uit zijn slachtoffer moet wijken.

Toen te Gergesa een stuk van de berg, vanwaar de duivels zich met de kudde varkens in het moeras geworpen hadden om zwemmend in het Meer terecht te komen, nu in hetzelfde moeras neer rolde, zag ik een groot aantal boze geesten als een donkere wolk mee in de afgrond verdwijnen.

Op een plaats – het was, meen ik, Nikea, zag ik een gebeurtenis waarvan ik mij het verloop in zijn hele omvang niet meer herinner¹⁴⁹. Ik zag een haven met vele schepen.

---

¹⁴⁹ Nikea is de vermaarde stad Nicea waar in een kerkvergadering ons Credo zijn vaste vorm gekregen heeft. De stad heeft haar oude naam bewaard die nu gespeld wordt Isnik. Ze ligt niet ver van de zuidoostkust van de Zee van Marmara, dus bij de noordwestkust van Klein-Azië; ze zal later aangetekend zijn op een schets, wanneer wij spreken over Maria's woonplaats bij Efeze (fasc. 34, nr. 2194).

Landkader waarin Efeze gelegen was.

Op een gebouw bij die haven stond een grote toren en hierop zag ik een heiden, die met het toezicht op de haven en de schepen belast was. Hij stond daar op de uitkijk. Hij moest die toren af en toe bestijgen en uitzien op de zee of er schepen naderden en gadeslaan wat er anders ook voorviel. Ik zag dat hij een groot gedruis boven de schepen in de haven vernam en meende dat een vijand naderde; daarom beklom hij ijlings de toren. Terwijl hij nu zijn blikken over heel die vloot schepen liet gaan, zag hij boven die boten vele donkere gedaanten zweven, die hem weeklagend toeriepen: “Als gij deze schepen wilt behouden, breng ze dan spoedig van hier weg, want wij moeten naar de afgrond terugkeren: de grote Pan is gestorven.”

Dit laatste herinner ik mij het best uit de woorden welke die verschijningen spraken, maar ze zeiden veel meer tot hem en belastten hem ook nog met verschillende opdrachten, o.m. waar en hoe hij op een aanstaande zeereis bekend moest maken wat zij hem gezegd hadden. Ook vermaanden zij hem de boden die hun de leer zouden komen verkondigen van Hem die nu gestorven was, goed en gelovig te ontvangen.

Zo werden dus door de macht van de Heer de boze geesten zelf gedwongen die brave man te waarschuwen en hem uit te zenden met het bericht van hun eigen smadelijke nederlaag.

Toen weldra een hevige storm opstak, liet hij alle schepen in veiligheid brengen; ik zag nu ook de duivelen zich brullend in de zee werpen en de helft van de stad door een aardbeving instorten, maar het huis van die man bleef ongedeerd.

Spoedig daarop ondernam hij met zijn schip een rondreis, waarbij hij zijn opdracht vervulde en overal de dood van de grote Pan, zoals de boze geesten de Heer genoemd hadden, verkondigde.

Eerst laat kwam hij te Rome en hier was men over zijn berichten ten zeerste verwonderd. Nog vele andere zaken over deze man heb ik bij die zelfde gelegenheid gezien, doch weer vergeten, o.m. hoe iemand de lotgevallen van zijn reis door navertellen

vermengde met de bijzonderheden die ik gezien en hier verteld heb, en daardoor een grote vermaardheid verworven heeft, maar ik weet niet meer juist hoe heel deze geschiedenis samenhangt of ineenzit.

De naam van die man luidde ongeveer als Tamus of Tramus, meen ik.

***

In nr. 1957 sprak K. van verschijnselen en tekenen in afgelegen landen. In verband hiermee laten wij enkele mededelingen volgen.

- Flegon, vrijgelatene van keizer Hadrianus, vertelt dat in het 4^e jaar van de 2^e olympiade (= jaar van Jezus' dood) de grootste zonsverduistering heeft plaatsgehad, die men ooit heeft waargenomen, aangezien de sterren schenen midden op de dag. Hij voegt eraan toe dat een grote aardbeving met die duisternis samenging.
- Thallus bevestigt dezelfde gebeurtenissen.
- Dionysius de Areopagiet studeerde toen te Heliopolis in Egypte. Hij was met zijn vriend Apollofanos getuige van de onnatuurlijke zonsverduistering. De laatste zegde hem: "Vriend, dit zijn bovennatuurlijke en goddelijke tekenen." (cfr. fasc. 7, nr. 180).
- "In uw archieven, argumenteerde Tertullianus tegen de heidenen, staat het wonder aangetekend van een nacht die inviel midden op de dag op het uur van Jezus' lijden."
- In 'Vertellen', IV, blz. 127, verhaalt P. Hilarion Thans: "De berg Alverno (in Italië) is een echt natuurwonder. Een rotsmassa van kilometers omtrek en 300 m hoog, is van boven tot onder gespleten en beide gevaarten zijn ook zijwaarts verschoven. Waarschijnlijk is de hele kruin in tweeën uiteengevallen. Vandaar de loodrechte wand aan de noordzijde. In het woeste dal aan de voet van die rotsen moet men eeuwenoude bomen gevonden hebben, diep in de grond versteend, bedolven onder reusachtige instortingen. Aan de H. Bonaventura werd geopenbaard, vertelt verder P. Hilarion Thans, dat de berg aldus is uiteengevallen op het ogenblik van Christus' dood, toen de rotsen scheurden."

- In het Leven van de H. Franciskus (van Cuthbert van Brighton), lezen wij over hetzelfde gebeuren: “Eens stond de Heilige bij zijn cel onder een beuk op de Al-Vernoberg. De eigenaardige vorm van de berg verwonderde hem: de berg immers is op de top door een aardbeving in grote kloven en spleten gescheurd. Franciskus ging toen op in vurig gebed, en dan, zo verhaalt de kroniek, werd hem door God geopenbaard dat die grote kloven door een wonder waren ontstaan op het uur van Jezus’ lijden en dood.

Van dat ogenblik af was de grond van de Al-Verno voor Franciskus heilig. Ook ontvlamde zijn hart van toen af meer en meer voor zijn gekruisigde Meester en ging hij steeds meer op in gebed en beschouwing.” (in de Nederlandse vertaling van F. Heribertus, blz. 289).

- Bij Mislin, II, 182, lezen wij: “Profane schrijvers hebben de grote aardbeving opgetekend, die voorviel onder keizer Tiberius: “Ons is overgeleverd dat zeer grote bergen ingezakt zijn en dat effen grond zich tot steile hoogten heeft verheven en dat te midden van die algemene chaos de bliksem flitste.”
- Volgens de Openbaringen van de H. Brigitta, VI, 11, werd bij Jezus’ dood alles door een algemene droefheid overvallen, vooreerst God de Zoon en zijn allerheiligste Moeder, alle mensen en levende wezens, ja, in zekere zin ook de engelen en God zelf, en kwamen alle elementen van de natuur in beweging (en als het ware in verzet). Zon en maan hielden op te schijnen, de aarde beefde; rotsen spleten; graven gingen open en doden stonden eruit op en verschenen ...”
- “De tekens die zich bij Jezus’ dood voordeden, zijn enig in de geschiedenis”, zo schrijft E. P. Kochem in zijn groot Christusleven, in het 140^e hoofdstuk.

Dit vatten wij hier beknopt samen:

“Vooreerst was de aardbeving niet plaatselijk en beperkt, gelijk bij andere normale aardbevingen, maar algemeen en verschrikkelijk, zodat alles schudde: torens, huizen, bergen, heuvels.

Ja, vele beroemde steden en dorpen zijn ook werkelijk vergaan, bergen verzonken, torens gebarsten, burchten en vele huizen ingevallen; 11 grote steden in de provincie Thracië volgens de H.

Augustinus, 12 steden in Azië, volgens Plinius, vele huizen te Nicea in Bittinië (hetzelfde, reeds genoemde Nicea) volgens Eusebius, vele machtige steden met hun tempels, paleizen, torens, huizen en versterkingsmuren volgens Orosius.

In Judea vergingen geen steden, maar alle huizen waggelden zo geweldig op hun grondvesten, dat de mensen vreesden dat elk ogenblik alles op mekaar neerstorten zou.

Op vele plaatsen van de wereld barstten de hardste rotsen met zulk een geweld en gekraak, dat het scheen dat de schudding ze moest vernietigen. Dit is het geval geweest met de berg Monteserrato in Spanje, met de berg Cajeta in de Campania, met de berg Al-Verno in Etrurië.

Volgens de H. Hiëronymus was de reusachtige bovendrempel van de hoofdingang van de tempel te Jeruzalem doorgebroken.

Kochem besluit het hoofdstuk van het verhaal dezer gebeurtenissen met de beschrijving van een voorval dat wij hier trouw weergeven, afgezien van een geringe inkorting, om te laten zien hoe K.E. weer eens oorspronkelijk is en onafhankelijk zowel van Kochem als van zijn litteraire bronnen, nl. Plutarchus' boek over 'Het einde van de orakels' (naverteld en aangevuld door Rabelais).

Het slot bij Kochem luidt als volgt:

“Ook de duivelen in de lucht, op de aarde en in de hel waren in grote angst, want zij werden door Jezus' dood van hun macht beroofd en heviger gefolterd. Vandaar dat wij lezen hoe op dezelfde Goede Vrijdag (een zekere Thamas, wiens naam ons door Plutarchus bekend is), de stuurman van een zeilschip, dat tijdens een vaart van Griekenland naar Italië aan een eiland voorbijvoer, een stem in de lucht hoorde, die riep: “Als gij het Groene Moeras bereikt hebt, verkondigt daar dat de grote Pan (een godheid uit de antieke heidenwereld, van welke naam onze woorden paniek en panische schrik voortkomen) gestorven is”.

Daar gekomen voerde de stuurman Thamas de opdracht uit en men vernam daarop een vervaarlijk gehuil en gejammer, als beklagde zich een enorme menigte, hoewel niemand te zien was. Het waren de duivelen die zich in dat moeras ophielden en bij het vernemen van de dood van de oppergod zich naar de hel teruggedreven voelden.

Als de zeelieden in Rome zelf gekomen waren, geraakte het voorval spoedig in de stad bekend en werd er op verschillende wijzen verklaard.” (blz. 704-705).

***

Pilatus vertrouwt Jezus' lichaam aan Jozef van Arimatea toe (Mt. 27, 57-58; Mk. 15, 42-45; Lk. 23, 50-52; Joa. 19, 38).

1960.

Nauwelijks was de rust na zovele vreeswekkende voorvallen in de heilige stad enigszins teruggekeerd, of men bestormde de ontstelde Pilatus van alle zijden met berichten over het gebeurde. Ook de Hogeraad zond, ten gevolge van een besluit dat al vroeg in de morgen genomen was, een gezantschap naar Pilatus met het verzoek de beenderen van de 3 gekruisigden te laten verbrijzelen en hen aanstonds na hun dood te laten afnemen van het kruis opdat ze niet tot op de sabbat aan het kruis zouden blijven hangen (opdat het land niet bezoedeld zou worden; cfr. Deut. 21, 23). Ingevolge dit verzoek zond Pilatus enige beulen met deze opdracht naar de strafplaats.

Aanstonds hierop zag ik Jozef van Arimatea, de raadsheer, het paleis van Pilatus binnengaan. Hij had de dood van Jezus reeds vernomen en was met Nikodemus overeengekomen om het lichaam van Jezus in zijn eigen nieuw rotsgraf in de tuin niet ver van de Kalvarieberg ter aarde te bestellen. Ik meen ook dat ik hem reeds zag buiten de stad vóór de poort, waar hij alles verkende en nauwlettend naspeurde.

In elk geval waren er reeds knechten van hem bezig met de laatste voorbereidselen te treffen in zijn graftuin en in de spelonk, die zij reinigden en geheel opknaptten.

Nikodemus van zijn kant was reeds in enige winkels lijkwaden en specerijen voor de bereiding en de balseming van het lijk gaan kopen en wachtte nu op de terugkomst van Jozef.

Jozef trof Pilatus aan in de grootste verwarring en angst. Zonder vrees (audacter), op de man af vroeg Jozef hem verlot om het lichaam van Jezus, de koning van de Joden, van het kruis af te mogen nemen om Hem in zijn eigen graf een waardige laatste rustplaats te bezorgen.

Pilatus, die reeds zo ontsteld was, schrok nu nog meer, daar zulk een aanzienlijk man als Jozef van Arimatea hem met zulk een aandrang verzocht de laatste eer te mogen bewijzen aan Jezus, die hij zo schandelijk aan het kruis had laten doden. Dit deed de onschuld van Jezus, die zijn geweten zo pijnigde, nog sterker uitkomen en zijn wroeging nog aangroeien, doch hij vermande zich en zei schijnbaar onverschillig: "Is Hij dan al dood?" Hij toonde zich over die spoedige dood verwonderd, want pas een paar minuten geleden had hij gerechtsdienaren uitgezonden om de dood van de gekruisigden door het breken van hun beenderen te verhaasten.

1961.

Hij liet daarom de hoofdman Abenadar bij zich toe, die ondertussen van de spelonken was teruggekeerd en vroeg hem of de koning van de Joden reeds gestorven was.

Abenadar vertelde hem nu de dood van de Heer, die om 3 uur had plaatsgehad, zijn laatste woorden aan het kruis, zijn laatste luide uitroep. Verder vertelde hij hem de hevige aardbeving op het ogenblik van zijn dood en het ontstaan van een scheur daardoor in de rots van de Kalvarieberg.

Pilatus liet uiterlijk geen andere gevoelens blijken dan van verwondering over die zo spoedig ingetreden dood van de Heer, daar de gekruisigden hun leven gewoonlijk langer rekten, maar inwendig was hij zeer beangstigd, nu hij vernam dat de natuurverschijnselen samenvielen met de dood van Jezus. Hij

wilde zijn wreedheid en het gepleegde onrecht wellicht enigermate goedmaken door aan Jozef van Arimatea onmiddellijk een stuk te laten overhandigen, waarbij hij hem recht gaf op het lichaam van de koning der Joden en hem bemachtigde om het van het kruis af te nemen en het te begraven. Pilatus verkneukelde zich tegelijk over de poets die hij hierdoor speelde aan die gehate hogepriesters, die niets liever hadden gezien dan dat Jezus als een eerloos mens met de beide moordenaars in de grond gestopt werd. Hij zond aanstonds iemand naar de strafplaats, die zou waken over de uitvoering van deze bepaling; waarschijnlijk was het Abenadar zelf, want dezen zag ik helpen bij Jezus' afneming van het kruis.

1962.

Jozef van Arimatea verliet hierop het paleis van Pilatus en begaf zich naar Nikodemus, die, volgens een afspraak op hem wachtte in het huis van een goedgezinde vrouw. Haar huis lag in de brede straat, dicht bij het steegje dat het begin was van de lijdensweg van Jezus en waarin men Hem zo gruwelijk had mishandeld.

Nikodemus had bij haar kruiden en specerijen voor de lijkbalseming gekocht, want zij dreef daar handel in. Sommige soorten van specerijen die zijzelf niet in haar winkel in voorraad had, was zijzelf voor Nikodemus elders gaan kopen, zoals ook een hoeveelheid doeken en windsels voor de lijkbereiding. Thuisgekomen legde zij alles bij elkaar, rolde en pakte alles op zulk een manier in, dat men het gemakkelijk kon dragen.

Jozef van zijn kant ging ook nog elders de inkoop doen van een fijne, kostbare, katoenen lijkdook van 6 el lang en verscheidene ellen breed; en hun dienaren haalden uit een loods naast het huis van Nikodemus nog andere benodigdheden, zoals ladders, staken, hamers, lederen waterzakken, bekkens, sponsen en verder alles wat nodig kon zijn voor hun opzet. De kleinere gereedschappen legden zij in een soort van draagbaar, die veel overeenkomst vertoonde met die, waarop de leerlingen van Joannes de Doper

diens lichaam uit Macherus, een vesting van Herodes, naar Hebron brachten¹⁵⁰.

De beenderen van de moordenaars worden gebroken (Joa. 19, 31-37).

1963.

Diepe stilte en rouw heersten intussen buiten de stad op Golgota. Het volk had zich uit schrik en angst teruggetrokken en verborgen.

De Moeder van Jezus, Joannes, Magdalena, Maria van Kleofas en Salome stonden of zaten met gesluierd hoofd tegenover het kruis, weenden en treurden. Enige soldaten zaten op de aarden ringwal en hadden hun lansen naast zich in de grond geplant. Kassius reed op en neer, terwijl de soldaten op de heuvel een praatje sloegen met kameraden, die verderaf beneden stonden. De lucht was somber; de gehele natuur scheen in diepe rouw gedompeld.

Spoedig kwamen er 6 beulen opdagen, die ladders, spaden, koorden en zware, driehoekige ijzeren knuppels of baren bij zich hadden om de beenderen van de gekruisigden te breken. Toen dezen de kring van de strafplaats betraden, trokken de vrienden van Jezus zich een weinig achteruit.

De H. Maagd werd overvallen door de geheel nieuwe, hartverscheurende vrees dat de beulen nu ook nog het lijk van haar Zoon smadelijk zouden verminken, want zij klommen reeds op hun ladder die zij tegen het kruis van Jezus geplaatst hadden, stootten tegen zijn heilig lichaam aan en beweerden dat Hij zich

---

¹⁵⁰ Nota van Brentano:

Zij beschreef de hier vermelde draagbaar als een lange, lederen kist of koffer, die door het inschuiven van sterke, doch lichte stangen van een hand breed de vorm kreeg van een dichtgemaakte lijkst, die men bij de uiteinden van de vooruitkomende stangen op de schouders kon dragen.

voor dood hield. Nochtans, daar zij tastten en voelden dat Hij geheel koud en verstijfd was en daar Joannes bovendien, op het verlangen der H. Vrouwen, de tussenkomst der soldaten ter bescherming van het heilig lichaam inriep, zagen de beulen voorlopig van de beenderenbreuk bij Jezus af hoewel zij van zijn dood niet volkomen overtuigd schenen.

Zij gingen nu de ladders op, die zij tegen de kruisen van de moordenaars geplaatst hadden. Bij ieder moordenaar verbrijzelden 2 beulen met hun driesnedige knotsen de pijpen van hun beenderen onder en boven de ellebogen, terwijl een derde hetzelfde deed boven de knieën en op de scheenbeenderen.

Gemas slaakte daarbij een vervaarlijk en woest gebrul; de beulen stieten hem daarop nog met 3 geweldige deuken de borstkas in.

Dimas zuchtte gelaten en bestierf deze marteling; hij was de eerste sterveling die zijn Verlosser in de andere wereld terugzag.

Daarop maakte men de koorden los waarmee zij aan het kruis vastgebonden waren, liet hun lijken ter aarde vallen en sleepten ze vervolgens aan koorden neer naar de diepte of het dal tussen de Kalvarieheuvel en de stadsmuur, waar men ze in de grond stopte¹⁵¹.

---

¹⁵¹ Klein dal tussen stadsmuur en Kalvarië. – Reeds is meer dan eens gezegd dat de oostelijke helling van de Kalvarieheuvel steil was. Ook waren in deze helling ondergrondse ruimten, die nu kapellen vormen, de kapel der H. Helena en van de kruisvinding.

Nog verder naar het oosten was naast de stadsmuur van Ezekias een gracht van 20 m breed en 8 m diep, waarvan in Jezus' tijd, toen hij grotendeels gevuld was, slechts nog een bodemverdieping overbleef.

Opening van Jezus' zijde (Joa. 19, 31-37).

1964.

De beulen schenen nog te twifelen aan de dood van de Heer. De vrienden van Jezus waren door het gruwzaam optreden van de beulen bij het breken van de beenderen der moordenaars, nog angstiger geworden; zij zouden immers terugkeren en met het heilig lichaam van Jezus op dezelfde gruwzame wijze te werk gaan. Doch Kassius, later Longinus genaamd, de onderofficier die het opperbevel van Abenadar had overgenomen, gaf door zijn ingrijpen een ander verloop aan het gebeuren.

Longinus was een ietwat drukdoend en dienstijverig man van 25 jaar. Door zijn gewichtigdoenerij en zijn opdringerige bemoeiingen als ambtenaar, evenals door zijn zwak gezicht en schele ogen wekte hij niet zelden de lachlust van zijn ondergeschikten op. Het zien van de woedende, brutale handelwijze van de beulen, van de angst en bezorgdheid der H. Vrouwen vervulde hem opeens onder een schielijke aandrijving van Gods genade met grote vurigheid en maakte hem tot de vervuller van een profetie.

Zijn lans, waarvan de delen verkort in elkander staken, schoof hij verlengend uiteen, bevestigde de punt of het blad op het bovineinde, wendde zijn paard en richtte het ijlings opwaarts naar de beperkte kruin van de Kalvarieheuvel; het paard kon daar nauwelijks draaien en ik zag dat het op zijn hoede was voor de scheur in de gebarsten rots.

Kassius nu, staande tussen de kruisen van Jezus en van de goede moordenaar ter rechterzijde van het lichaam van Onze Heer, nam zijn lans met beide handen vast en dreef ze met zulk een geweld opwaarts in de hol gespannen rechterzijde van de Verlosser, dwars door heel het binnenste en het Hart, dat haar punt aan de andere kant uitkwam en links op de borst een kleine wonde opende.

Daar hij de heilige lans even onstuimig uittrok, liep er uit de wijde

wonde van de rechterzijde een rijke stroom van bloed en water, die als een stroom van heil en genade zijn omhoog gericht aangezicht besproeide. Hij sprong van zijn paard, viel op zijn knieën, en, zich rouwmoedig op de borst slaande, beleed hij Jezus voor alle aanwezigen¹⁵².

---

¹⁵² De doorboring van Jezus' Hart is zeker een van de meest indrukwekkende passages van dit boek.

Jezus' hartewonde speelt een grote rol in het inwendig leven van vrome en vooral van mystieke zielen.

Bij deze betekenisvolle opening van Jezus' H. Hart, waarvan de overweging zo dierbaar was aan de H. Vaders, moeten wij een ogenblik in overweging verwijlen.

Uit de nadruk waarmee Joannes dit gebeuren verhaalt, uit de gebruikte termen 'een soldaat OPENDE de zijde van Jezus en dadelijk vloeide er WATER en BLOED uit' en 'hij die het gezien heeft, legt er getuigenis van af', blijkt dat de Evangelist er een diepzinnige betekenis en verheven rol aan toekent.

De H. Vaders en Jezus zelf in private openbaringen hebben de geheimzinnige, mystieke betekenis en het belang ervan onthuld.

Jezus' bloed was vergoten en Hijzelf gestorven; de wereld was in beginsel verlost, maar de Verlossing moest nog worden toegepast.

Deze toepassing nu geschiedt voornamelijk door de sacramenten

- van het doopsel (water), dat het goddelijk leven meedeelt en
- van de Eucharistie (bloed), die dat leven voedt, onderhoudt en vermeerdert of doet groeien.

Zoals Eva uit de zijde van de slapende, bewusteloze, verrukte Adam genomen werd, zo wordt de Kerk geboren uit de zijde van de gestorven, in zekere zin slechts slapende Jezus. Zijn lichaam bleef verenigd met de Godheid en het moest spoedig verrijzen en weer leven.

In de algemene opvatting van de mensen wordt de liefde vergeleken bij een wonde in het hart: *Vulnerasti cor meum*; je hebt mijn hart gewond, mijn beminde!

Jezus heeft dit zichtbaar teken in zijn Hart gewild, tot een teken en bewijs van zijn oneindige, onzichtbare liefde. De liefde, heersend in het hart, draagt het beminde wezen in het hart.

Door de opening of deur van zijn Hart leidt Jezus alle zielen daar binnen, niet alleen hen die werkelijk in vereniging met Hem leven, maar met de begeerte ook hen die van Hem afgescheiden zijn.

De zichtbare opening of wonde in zijn Hart verbeeldt de geestelijke ingang in dat wonderbaar verblijf.

Dit laatste aspect van de betekenis van Jezus' Hartewonde wordt op treffende wijze belicht

- in de openbaringen van Jezus aan de H. Margareta-Maria, en
- vooral in onze eeuw aan Zr. Jozefa Menendez, die af en toe op mystieke wijze in dat Hart, als in een plaats van geneugten, als in een paradijs of hemel mocht binnentreden en daar uren van zaligheid mocht beleven. Andere malen mocht zij op dat H. Hart tegen zijn borst rusten.

Ook werd aan beide begenadigden beloofd dat dit Hart met zijn onbegrensde ruimte hun eeuwige woonplaats en hemel zou zijn.

***

Zo sprak Christus eens tot de H. Margareta: *“Bezie de wonde in mijn zijde; ze zal u tot verblijf strekken in tijd en eeuwigheid; daarin ook zal je het kleed van je onschuld onbevlekt bewaren.”*

***

Uit de voorbeelden in het leven van Zr. Jozefa Menendez, die in dit verband veel talrijker zijn, citeren wij enkel de volgende:

- “Ik verloor mij (na die zeer zware bekoring) als in een zeer diepe slaap en ik ontwaakte in de wonde van het goddelijk Hart. Het was de eerste maal dat ik ondervond wat het zeggen wil “te rusten op Jezus' Hart”. Nu weet ik waarheen ik vluchten moet in tijden van bekoring en kwelling; het is een plaats van rust en van veel liefde.” (Un Appel à l'Amour, 63).
- “Ik bevond mij opnieuw in de wonde van Jezus' H. Hart. Hoewel Hij me niets zeide, heeft nooit groter geluk mij overstroomd.” (blz. 126-127).
- **“Hij kwam nader; zijn wonde ging open en Hij deed mij binnengaan.** Wanneer ik ze weer verliet, liet Hij me nog eens aanleunen tegen Zijn Hart en zag me aan. Daarna liet Hij me achter in een diepe vrede.” (blz. 148).
- “Kom! treed binnen en rust wat uit, je bent uitgeput!” (blz. 136).
- “Toen opende zich zijn Hart en ik ging binnen. Ik waande me niet meer op aarde, maar in de hemel.” (blz. 147).
- Toen trok Hij mij tot zich **met een gebaar van onzeglijke tederheid en opende zijn Hart, zeggend: Kom en rust hier.**

Hij dompelde mij erin en liet mij een geluk ondervinden, dat reeds, naar ik meen, van de hemel was een uur lang.

Alvorens weg te gaan sprak Hij: “*Als je trouw bent zal je altijd in mijn Hart verblijven en het nooit meer verlaten.*” (blz. 227).

***

Een laatste voorbeeld uit H. Margareta-Maria's leven:

“Op een vrijdag liet Jezus mij naderen tot de wonde van zijn H. Zijde en hield mij 3 of 4 uren lang aan zijn Hart gedrukt, onder genietingen die ik niet kan beschrijven.” (Vie contemp. I; 57).

***

Ook werd Jezus' zijde geopend, omdat Hij de laatste druppels bloed die Hij nog behouden had, wilde vergieten: niets voor zich overhoudend; *nihil sibi reservans*.

Uit de rol welke Jezus zijn Hart en Hartewonde laat vervullen in zijn betrekkingen met mystieke en zelfs gewoon godvruchtige zielen, zielen van inwendig gebed en leven, blijkt dus dat Jezus als God van alle eeuwigheid gewild heeft dat zijn Hart op deze wijze geopend zou worden.

Niets in zijn leven, lijden en dood is toevallig geschied.

Gods Voorzienigheid bestuurde de lans en inspireerde de soldaat.

Dit blijkt zelfs uit de door K. gebruikte suggestieve woorden: de soldaat voelde zich gedreven; hij handelde als op goddelijke ingeving; een ongewone ijver en kracht bewoog en bezielde hem; hij handelde onder een goddelijk impuls, onvoorbedacht, schielijk. Even plots was zijn bekering.

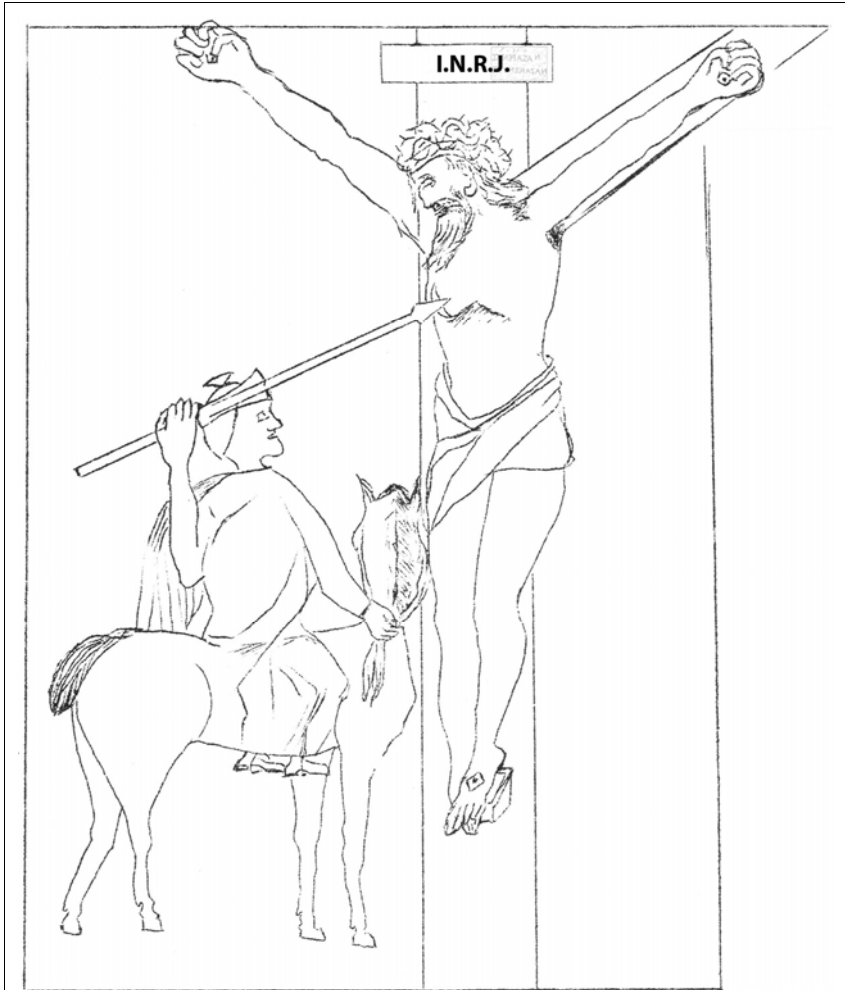
“De wonde werd toegebracht in de rechterzijde, want aan die kant verzamelt zich het bloed na de dood.” (D. Rops, Jezus, 429-430).

“Het afzonderlijk te voorschijn-komen van water en bloed, onvermengd, moet ook weer als een wonder beschouwd worden.” (Keulers).

Door de lanssteek in de zijde van Jezus ging de profetie in vervulling: “Zij zullen opzien naar Hem die zij doorstoken hebben.” (Zak. 12, 10).

Heer Jezus Christus, die de onnaspeurbare rijkdommen van uw H. Hart op wonderbare wijze geopenbaard hebt aan Margareta-Maria, Zr. Jozefa Menendez en veel anderen, geef dat wij door de voorspraak en verdiensten van die heiligen en door onze navolging van hun deugden, een blijvende woonplaats in Uw Hart mogen verkrijgen.

Geef dat wij ontvlamd mogen worden door dit goddelijk vuur, dat uit Uw Hart uitslaande, deze heiligen zo hevig deed gloeien en dat wij, de hovaardige ijdelheden dezer wereld verzakende, verdienen de nederigheid en zachtmoedigheid van uw Hart aan te nemen.

nr. 1964 : Doorboring van Jezus' rechterzijde en hart (nr. 1964)

Unus militum latus ejus aperuit et continuo exivit sanguis et aqua.

Ziende dat Jezus reeds gestorven was, braken ze Hem de benen niet, maar een der soldaten doorboorde met een lans zijn zijde en onmiddellijk vloeide er bloed uit en water. En die het gezien heeft, legt er getuigenis van af (Joa. 19, 33-35).

Wij benadrukken hier nogmaals dat deze titeltekening geen andere pretentie heeft dan de aandacht te willen vestigen op een voornaam feit dat in de aflevering verhaald wordt. Hier geldt het de doorboring van Jezus' rechterzijde en Hart.

Is het doel van de tekening nog te weinig om haar schamelheid te bedekken of te vergoelijken, dan moge een mooi gebed dit tekort aanvullen.

Wij hebben geen andere dan vrome lezers, van wie wel geen enkele afkerig zal zijn van gebed: **bron van troost, verkwikking, rust, sterkte, levenskracht, bad van geestelijke geneugten.**

Het is ontleend aan het grote Christusleven van E. P. Martinus von Cochem, een van Duitslands verdienstelijkste mannen (1634-1712). Volksmissionaris, beroemd predikant, mysticus, bezieler, serafijns kloosterling, bidder en boeteling, schrijver van meerdere geestelijke boeken, speciaal van een groot Christusleven, dat Duitsland eeuwen lang in zijn bloeiend katholicisme bevestigd heeft.

Een derde deel van dat werk bestaat uit aangepaste, doorvoelde gebeden, die hij zo maar uit zijn mouw had te schudden of beter: slechts uit zijn vroom hart en scherpe geest had op te roepen.

Één van deze gebeden, naar aanleiding van de doorboring van Jezus' Hart, geven wij hier tot voorbeeld. Doch geen middel of hoop dit boek in de handel nog te krijgen.

***

Gebed tot Jezus na de doorboring van zijn rechterzijde en Hart.

O allerheiligste Lichaam van mijn Heer Jezus Christus, in welk een ellendige toestand aanschouw ik U! Hoe vreselijk zijt Gij toegetakeld! Zonder te gruven kan ik U niet bezien!

Wat voor een diepe, brede, ontzettende wonde doorboort uw rechterzijde! Wie toch heeft U deze toegebracht!? Erbarme zich God! Was uw goddelijk Hart bij uw dood nog niet genoeg gebroken, dat het ook nog met de gruwelijke lans doorstoken moest worden?

O zoet Hart van Jezus, o getrouw Hart van Jezus!

O liefderijk Hart van Jezus!

O beminnelijk Hart van mijn Heiland! hoe zijt Gij gewond!

Waarlijk hieraan kan men zien hoe Gij ons bemint en hoever Gij uw liefde voor ons drijft, want zelfs na uw dood hebt Gij, om zo te spreken voor ons nog willen lijden!

Hoe goed hebt Gij het altijd met de mensen gemeend!

Hoeveel hebt Gij voor hun verlossing en Heil willen lijden.

Hoeveel en grote droefheden hebt Gij uw leven lang op aarde doorstaan, hoeveel lijden verduurd.

Hoe voortdurend hebben de Joden uw Hart met hun ondank doorboord.

Hoeveel steken heeft uw langzaam sterven in de wreedste folteringen U toegebracht!

Hoe heeft het geweld van uw liefde en lijden U gebroken.

Uit liefde tot ons en onze zaligheid hebt Gij dat alles geleden.

Door de speerstoet in uw zijde te ondergaan, hebt Gij uw liefde en trouw jegens ons willen bewijzen!

Wie wenst U niet weer te beminnen, o liefdevol Hart?

Wie wenst U niet getrouw te zijn, o zeer getrouw Hart.

Ja, ik verlang, o zeer liefhebbend Hart,

U met serafijnse wederliefde te beminnen.

Ik bemin U, o beminnelijk Hart!

Ik smaak U, o allerzoetst Hart!

Ik geniet U, o honingvloeiend Hart.

Is het Hart van Jezus wel iets anders dan een Hart vol goedheid en mildheid?

Vernietig derhalve, o Jezus, ter wille van de liefde van uw Hart, de slechtheid en liefdeloosheid van mijn hart en neem er uit weg alles wat boos, hoogmoedig, gierig, nijdig, afgunstig, toornig, genotzuchtig, wraakgierig, zinnelijk, traag en onoprecht is en geef mij hiervoor een vroom, deemoedig, mild, kuis, geduldig, verstorven, ijverig en trouw hart.

**O rein Hart van Jezus, heilig mij!
o almachtig Hart, versterk mij,
o brandend Hart, ontvlam mij.**

Wees gegroet, wees aanbeden, o liefhebbend en beminnelijk Hart, met de diepe wonde, ik nader tot U met de verschuldigde eerbied en ontstoken in brandende wederliefde kus ik U van harte, oprecht en vurig, U tevens dringend smekend al mijn zielewonden te genezen.

Uit U, genadenrijke wonde, kome de genade van Gods barmhartigheid over mij!

O troostrijke wonde, maak mij in droefheid aan uw goddelijke vertroosting deelachtig!

U beveel ik de zorg aan voor mijn lichaam en ziel.

In U offer ik aan God alle arbeid op en moeite.

In U vertrouw ik Hem mijn leven en sterven toe.

In U sluit ik mij op als in een schuil- en woonplaats.

Ik verberg en verschans mij in U tegen alle aanvechtingen en hinderlagen van de vijand.

O kostbaar water, gevloeid uit die wonde, was uit mijn ziel alle vlekken, o roodgekleurd Hartebloed, ontvlam mijn hart van goddelijke liefde.

Hemelse Vader, ik offer U Jezus' heilige zijde-wonde, het heilig water en bloed die er uit vloeiden.

Mogen de volmaaktheden van dat Hart, zijn kinderlijke godsverering mijn zondigheid vernietigen, mijn kwaad ongedaan maken en mij voortaan met liefde en ijver vervullen!

***

1965.

De H. Maagd en haar vriendinnen, die hun blikken onafgewend op Jezus gevestigd hadden, aanzagen met angst de onverwachte handeling van die man. Als hij nu Jezus' zijde doorboorde, ontrukte hun de stoot van zijn lans een smartelijke angstkreet, terwijl zij naar het kruis toesnelden.

Hier voelde Maria, als had de lans van Kassius haar eigen hart doorboord, het snijdende ijzer dwars door haar hart gaan en zij zonk bewusteloos neer in de armen van haar vriendinnen. (Maria leed alles mee, gelijk hedendaags nog de gestigmatiseerden). Doch Kassius sprong, na de lanssteek, van zijn paard en beleed de Heer; zijn ziel was vol jubel. Op de knieën liggend loofde en verheerlijkte hij God, want hij geloofde en was inwendig verlicht en zag nu ook goed en klaar met de ogen van zijn lichaam; deze waren genezen en de ogen van zijn ziel geopend.

Op hetzelfde ogenblik waren allen van eerbied doordrongen bij het zien van het bloed van de Verlosser, dat schuimend en met water vermengd in een holte op de rotsbodem aan de voet van het kruis samengevloeid was¹⁵³.

---

¹⁵³ In een holte van de steen vloeiden het bloed en het water samen. –

In nr. 1964 heeft K. gezegd: "Uit de wonde sprong een stroom van water en bloed". Water en bloed schijnen wel gescheiden uit de wonde gestroomd te zijn.

Keulers tekent hierbij aan: "Dit wekt sterk de indruk dat beide vloeistoffen onderscheiden uit Jezus' zijde vloeiden. Men vraagt zich immers af hoe de Evangelist met zoveel zekerheid van bloed en water had kunnen spreken, indien beide slechts een mengsel hadden gevormd.

De wijze waarop Joannes dit beklemtoont, wijst er op dat hij dit verschijnsel als een wonder beschouwt en er een symbolische betekenis in heeft gezien."

Het doopsel en de eucharistie zijn er immers door verzinnebeeld.

- Uit het water van de doop wordt de Kerk geboren.

Kassius, Maria en de H. Vrouwen en Joannes verzamelden zo zorgvuldig mogelijk dit bloed en water in drinkschalen en flessen¹⁵⁴, en droogden daarna de kuil en de bodem met linnen doeken op¹⁵⁵.

- Met de H. Eucharistie wordt ze gevoed en in leven gehouden.

¹⁵⁴ Zij verzamelden het bloed in flessen. – Heilig-bloedfragmenten met aarde vermengd of er in opgeslorpt, worden gesignaleerd als vereerd op meerdere plaatsen.

***

In een levensschets van de H. Magdalena in Petits Boll. T. 8, 22 juli lezen wij: "Zelfs neemt men aan dat Magdalena aan de voet van het kruis een weinig aarde, dat zij met het bloed van Jezus doordrenkt zag, in een flesje verzamelde. Dit bewaarde zij sindsdien als een onvergelijklijk kostbare relikwie."

Sommige schrijvers beweren, zo lezen wij in hetzelfde werk, T. 16, blz. 109, "dat de H. Maagd bij dezelfde gelegenheid een deel van het water en het bloed, dat uit de zijde van haar Zoon vloeide, in een vaas opving en ook ander bloed bemachtigde, dat uit dezelfde zijde en uit handen en voeten ten gronde gevloeid en met stof en aarde vermengd was."

Nog lees ik bij Dubois: "Men vindt op sommige plaatsen relikwieën van het H. Bloed; ze komen voort van het bloed dat uit de zijdewonde van de Zaligmaker vloeide en door Joannes en de H. Maagd aan de voet van het kruis opgevangen of verzameld werd, of ook van het bloed dat uit zijn wonden weggewassen werd."

***

De stad Mantua in Italië bezit, naar het zeggen van K.E., zulk een relikwie; ze is afkomstig van Longinus zelf.

Longinus is de latere naam van Kassius en hij zinspeelt op zijn daad van Jezus' Hartdoorboring. Lans of spies betekent immers in het Grieks 'LONGE' en van dit woord komt de naam Longinus voort.

¹⁵⁵ Bij deze woorden tekende Brentano in nota aan:

De zienster zegde ook nog: "Kassius, gedoopt onder de naam Longinus, predikte Christus later als diaken en droeg overal van dat bloed met zich mee; het was droog geworden en men vond ervan terug in zijn graf in Italië in een plaats niet ver van de stad waar de H. Klara geleefd heeft. Er ligt een groen meer met een eiland bij die stad. Zijn lichaam zal wel naar daar overgebracht zijn."

***

Kassius was een ander mens geworden. Hij had het gebruik van zijn ogen volkomen teruggekregen en was diep geschokt en verootmoedigd. Ook de aanwezige soldaten waren diep onder de indruk van het wonder dat aan hun hoofdman geschied was en zij volgden hem na in zijn geloof: zij vielen eveneens op hun knieën, sloegen zich op de borst en beleden hun geloof in Jezus.

Het bloed en water stroomde overvloedig uit de wijd geopende rechterzijde van de Heer en viel schuimend in de holte van een reïne rotsteen; met de grootste ontroering schepten de H. Vrouwen het op en Maria en Magdalena vermengden er hun tranen mee.

De zienster, zo vervolgt Brentano, schijnt Mantua te bedoelen, waar zulk een traditie bestaat, doch welke van de verschillende Klara's bedoeld is, weet ik niet te zeggen."

Er ligt een groen meer met een eiland bij de stad, zegt K.

Misschien is het juister te zeggen met de Dictionnaire de Géographie universelle (1837): "Mantua is gelegen IN een meer, gevormd door de Mincio-rivier en moerassen; men kan het slechts over 2 ophaalbruggen bereiken",

en met Baedeker: "Het is omgeven door 3 meren:

- het Bovenmeer ten noordwesten,
- het Middenmeer ten noordoosten,
- het Benedenmeer ten oosten, en is ten zuidwesten ingesloten door moerassen."

Dus schijnt Mantua zelf een eiland te zijn of op een eiland te liggen.

"Mantua, las ik elders, beroemt er zich op met het lichaam van Longinus ook enige druppelen van Jezus' bloed te bezitten, verzameld door de heilige zelf, die Jezus' zijde doorstoken had.

Het reliekschrijt met dat bloed, waarop Longinus afgebeeld is, vormt de beeldenaar van verscheidene oude muntstukken van Mantua.

De ontdekking van deze relikwie in de 9^e eeuw had tot gevolg dat Mantua tot bisschopsstad werd uitgeroepen. "Mantua is in strategisch, cultureel, industrieel, commercieel, godsdienstig en kunstopzicht een beroemde stad geweest en is dit nog (cfr. Baedeker, l'Italie, 68).

Ze ligt tussen Milaan en Padua.

De beulen die middelerwijl kennis gekregen hadden van Pilatus' verbod om de beenderen van Jezus' lichaam te breken, dewijl het aan Jozef van Arimatea ter begrafenis afgestaan was, keerden niet meer op Golgota terug.

1966.

De lans van Kassius bestond uit verschillende delen, die samengevoegd waren¹⁵⁶.

(Voor de beperkte betekenis van uitdrukkingen als 'verschillende' bij K. zie VOORREDE, fasc. 9, nota 5).

Niet uiteengeschoven geleek die lans op een dikke staf van slechts middelmatige lengte. Het ijzer waarmee het Hart van Jezus doorboord werd, was een blad in de vorm van een peer (of hart, zoals op een kaartspel). Wanneer men de lans gebruikte, werd er boven op het blad nog een scherpe pin gestoken en beneden 2 beweegbare, snijdende, kromme messen uitgetrokken.

Wat ik nu verteld heb, geschiedde bij het kruis van Jezus, even na 4 uur, terwijl Nikodemus en Jozef van Arimatea de nodige inkopen deden en alle voorbereidselen troffen tot de graflegging van Christus.

Toen nu de vrienden van Jezus op Golgota en Jozef van Arimatea's bedienden, die het graf kwamen reinigen, vernomen hadden dat Jozef met Pilatus' toestemming het lichaam van Jezus van het kruis wilde afnemen om het in zijn eigen graf ter aarde te bestellen, begaf zich Joannes met de H. Vrouwen, aanstonds in de stad op de berg Sion, om aan de H. Maagd de allernodigste rust en verkwikking te bezorgen en tevens om daar nog het een en ander voor de ter-aarde-bestelling te halen. De H. Maagd had trouwens een klein verblijf in de bijgebouwen van het Cenakel (namelijk,

---

¹⁵⁶ Lans van Kassius. – In de 7^e eeuw was deze lans nog bewaard te Jeruzalem, naar het zeggen van Arkulfus, in een zuilengang van de Konstantijnse basiliek. De schacht bestond uit 2 delen. Met het blad en de messen zouden dit reeds 'verschillende' delen zijn.

zoals wij zagen: rechts van de poort die naar het binnenplein leidde). Zij gingen niet door de naaste stadspoort (of Efraïm- of Kalvariepoort) in de stad, maar door een poort meer zuidelijk, nl. de poort die naar Bethlehem leidt. De naaste poort (van Efraïm) werd gesloten gehouden en was van binnen bezet door de soldaten, die de Farizeeën aan Pilatus gevraagd hadden, toen een oproer onder het volk dreigde uit te breken (cfr. fasc. 31, nr. 1944).

Enige topografische bijzonderheden over het oude Jeruzalem.

1967.

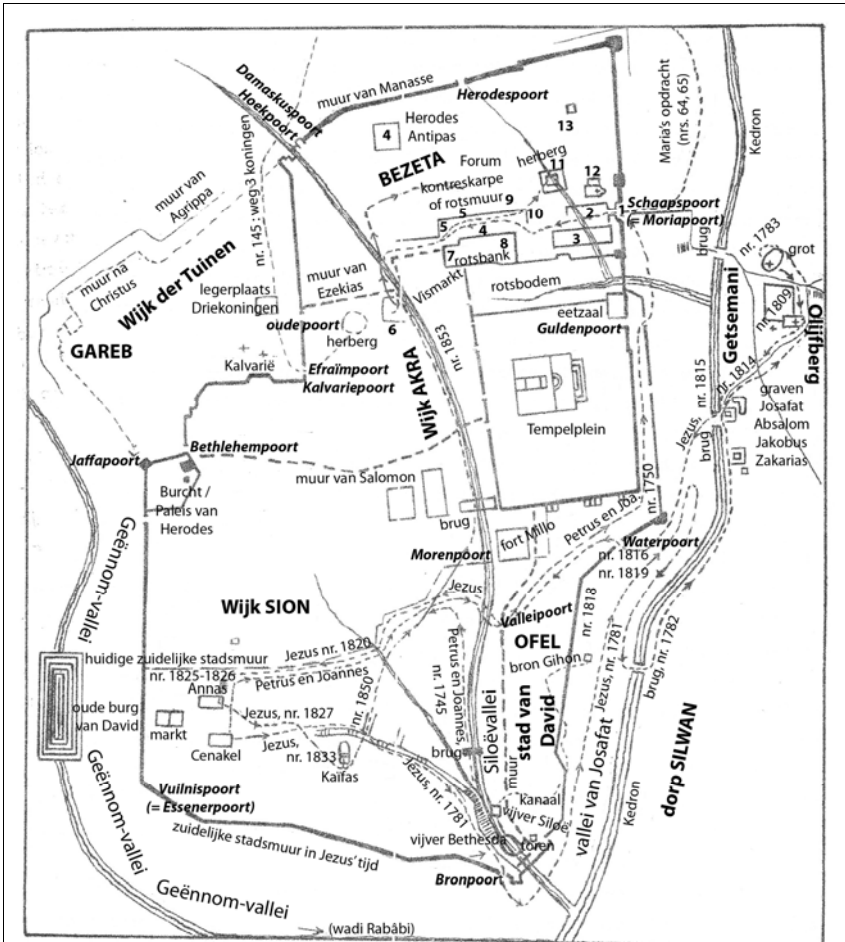
De zieneres deelde niet zelden bijzonderheden mee betreffende de ligging van plaatsen en daalde daarbij soms in zoveel bijzonderheden af, dat het niet altijd mogelijk was haar te volgen of alles te begrijpen.

Op haar ziekbed vast gekluisterd, keek of keerde zij zich links en rechts, wees met de hand in de richting der plaatsen, terwijl zijzelf alles in de geest aanschouwde en meende dat wij zagen wat zij zag. Voor de schrijver was niets zo gemakkelijk als de een of andere richting met een andere te verwarren.

Toch zijn in deze paragraaf een aantal gegevens verzameld, die zij verscheidene malen met slechts geringe onderlinge afwijkingen in haar verhalen heeft vermeld. Ook Kalvarië en zijn omgeving met het H. Graf beschreef zij nauwkeurig.

Hier volgen deze beschrijvingen. Voor de lezer die alles aandachtig tot hiertoe heeft gelezen en dus Jeruzalem een weinig kent, brengt K.'s beschrijving praktisch geen moeilijkheden mee. Hij kent reeds al de genoemde plaatsen.

Hij doet nochtans goed het stadsplan van Jeruzalem voor ogen te houden op grote kaart 3.

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een **paleis van Herodes Antipas**.
5. Kontreskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. **Burcht Antonia** op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazerne.
8. Op de oosthelft van de rotsbank **paleis van Pilatus**, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. **Huis dat toebehoort aan Anna**. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

Plaatselijke bijzonderheden.

Aan de oostkant van Jeruzalem leidt de eerste poort ten zuiden van de zuidoosthoek van de tempel (Tempelplein) (de Waterpoort) naar de stadswijk Ofel. De poort die ten noorden van de tempel (of Tempelplein) het dichtst bij zijn noordoosthoek ligt, is de Schaapspoort. Tussen deze beide poorten werd, nog niet zolang geleden (nog bij Christus' leven), een derde poort aangebracht (het ligt voor de hand: in de stadsmuur die Ofel insloot). Deze nieuwe poort leidt naar een paar straten, die boven elkaar, (de ene hoger dan de andere) naast de oostzijde van de Tempelberg of het Tempelplein lopen.

De Tempelberg (wijk: Oostelijk Ofel, aan de voet van de Tempelberg) wordt meest bewoond door steenhouwers en andere werklieden. Hun huizen leunen tegen de grondmuren van het Tempelplein aan. De meeste huizen in de beide straten zijn het eigendom van Nikodemus, die ze heeft laten bouwen. De steenarbeiders die er wonen, betalen hem huur of werken daarvoor een zeker aantal uren voor hem, want ze zijn in dienst bij hem of bij zijn vriend Jozef van Arimatea, die in zijn geboortestreek ruime steengroeven bezit en in natuursteen handel drijft (zie fasc. 29, commentaar na nr. 1749).

Vóór korte tijd heeft Nikodemus een nieuwe, schone poort laten bouwen, welke toegang tot die straten verleent.

Men noemde ze nu de Moriapoort (daar dikwijls de Moriaberg met de Tempelberg vereenzelvigd werd en nog wordt).

Jezus trok op Palmendag als eerste erdoor; ze was zojuist voltooid; (Hij kwam dan door de Gulden Poort op het Tempelplein).

Hij trok de heilige stad binnen door de nieuwe poort, waar nog niemand doorgestaan was, juist gelijk Hij kort daarop ter aarde

besteld werd in het nieuwe graf van Jozef van Arimatea, waarin nog niemand gelegen had¹⁵⁷.

In later tijden werd de Moriapoort dichtgemetseld en ontstond de legende dat de christenen weer eenmaal door deze poort in de stad zouden dringen om er zich van meester te maken.

Nog heden bestaat in die omgeving een toegemetselde poort die door de Turken (en ook in het algemeen spraakgebruik) de ‘Gulden Poort’ genoemd wordt.

1968.

De rechte weg die van de Schaapspoort naar het westen loopt, zou ons brengen, indien wij door alle muren heen konden (en wat meer de zuidwestrichting volgden), tussen de noordwesthoek van de Sionberg en tussen Kalvarië middendoor. De afstand van die poort naar Golgota bedraagt in de rechte lijn wel drie kwartier. Van het paleis van Pilatus naar Golgota is het in de rechte lijn zowat vijf halve kwartiers (overdreven).

---

¹⁵⁷ Waar nog niemand doorgestaan was, een nieuw graf waarin nog niemand gelegen had. – Het evangelie beklemtoont eveneens dat nog niemand op de ezelin gezeten had, welke Jezus bereed bij zijn plechtige intocht in Jeruzalem. Dus hebben deze bijzonderheden een betekenis.

De 2 gevallen uit het Evangelie manen ons ook aan om deze mededeling van K. ernstig te nemen.

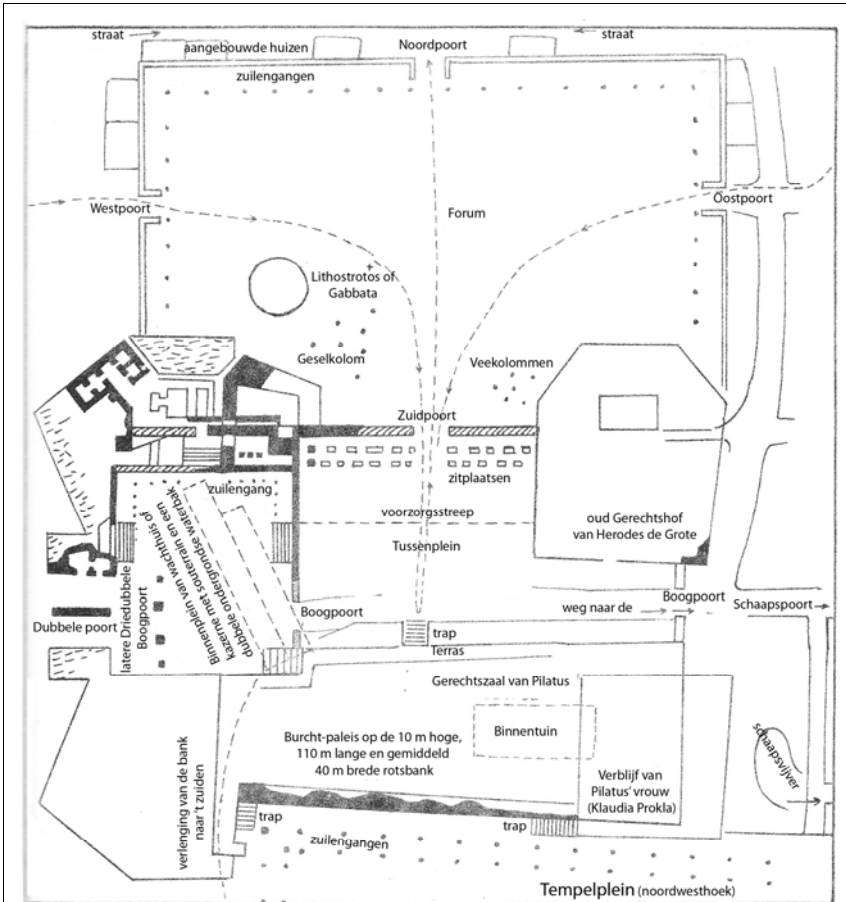
Jezus' intocht beschrijvend, merkt D. Rops op dat de intocht een zeer plechtige en diepzinnige gebeurtenis in Jezus' leven was: "Hieruit blijkt het religieus karakter van Jezus' handeling en bedoeling".

Volgens de opvatting van de ouden was iets dat reeds tot een profaan gebruik had gediend, minder geschikt om een gewijde taak te vervullen (cfr. Num. 19, 2; Deut. 15, 19; 21, 3; 1, Sam. 6, 7, geciteerd in Jezus, blz. 336).

Wat K. hier over een nieuwe poort, waar Jezus als eerste doortrok, beweert, zal dus wel niet uit de lucht gegrepen zijn.

Aan deze poort, later toegemetseld, werd een legende verbonden. Deze legende ging later over op de thans eveneens toegemetselde Gulden Poort, die de bijgelovige mohammedanen nog altijd aan deze legende herinnert, aan welke zij geloven.

De burcht Antonia ligt op de noordwesthoek van de Tempelberg op een vooruitspringende (en hoog boven de grond uitstekende) rots. Als men zich van Pilatus' paleis (op het oostelijk gedeelte van de rotsbank met eventueel nog een paar gebouwen aan de oostvoet van de rotsbank) westwaarts links door de Boogpoort begeeft, heeft men (een deel van) de burcht aan zijn linkerzijde.

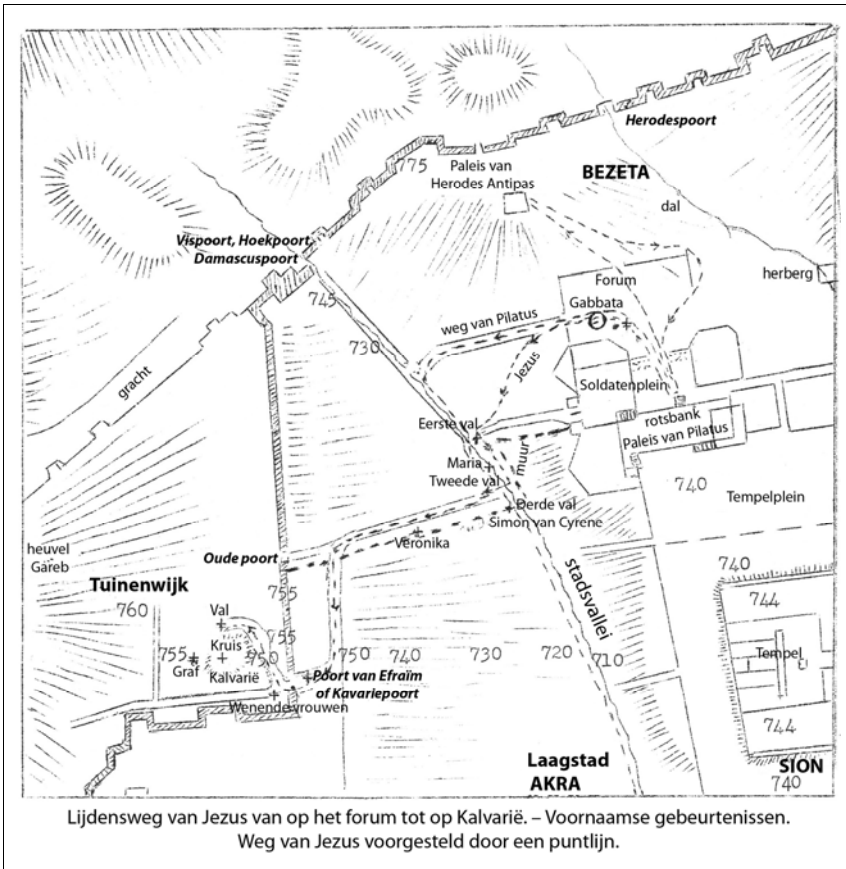

Pretorium – Paleis van Pilatus – Antonia-burcht van Herodes de Grote.

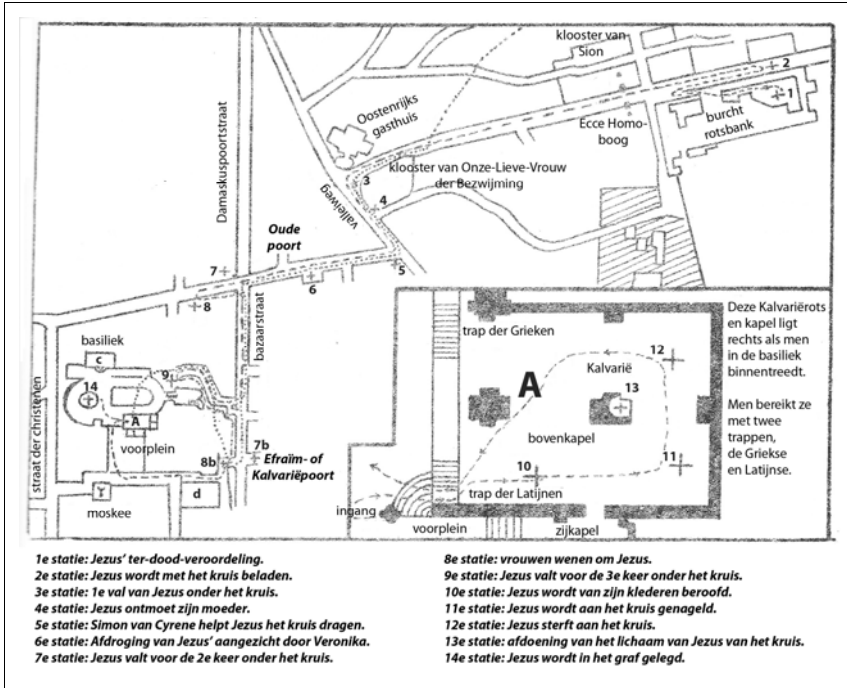
Beeld van Antonia-burcht en paleis van Pilatus, bekomen door een verbinding van de gegevens der archeologie met die van Anna Katarina Emmerick.

Op een muur van deze burcht (boven op de rotsbank) is er een hoog terras (fasc. 30, nr. 1855 en schets hiervoor), vanwaar men het forum overziet. Vanop dit terras doet Pilatus afkondigingen voor het volk. Zo maakt hij van daar nieuwe wetten bekend.

Op zijn kruisweg binnen de stad had Jezus de Kalvarieberg soms aan zijn rechterzijde. (Zijn weg liep een paar keren een heel eind ver naar het zuiden, zie nr. 1906, ev.).

Jezus' weg leidde door de poort van een binnenmuur (nl. de stadspoort in de muur van Ezekias, in het stadsdal, op het punt waar nu de 5^e kruiswegstatie: Simon van Cyrene, is).

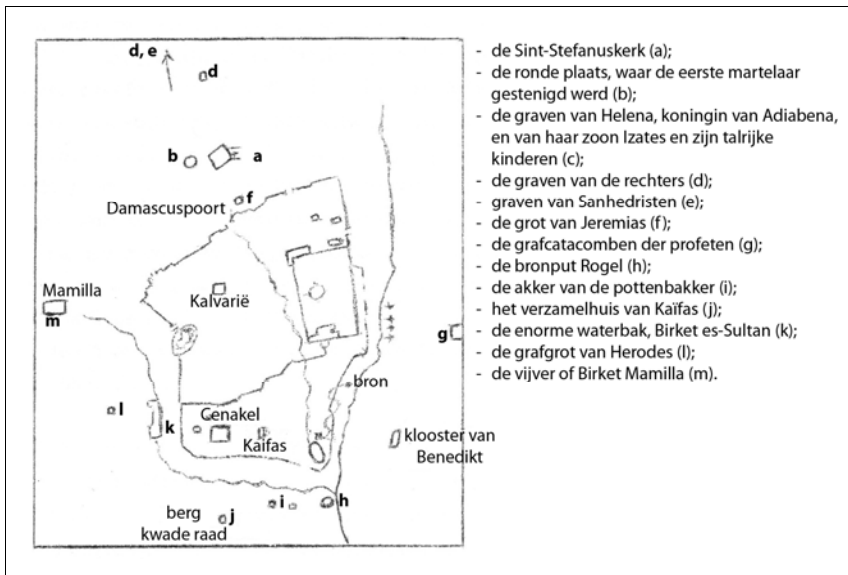
Uit deze poort loopt de weg in de richting van Sion, die een zeer hooggelegen stadswijk is.

Buiten die muur ligt, naar het westen toe een wijk, waar meer tuinen dan huizen zijn. Ook zijn hier (in de Tuinenwijk) naar de buitenkant van de stadsmuur toe, schone graven met sierlijke ingangen, hetzij gemetseld, hetzij kunstig behouwen (= door houwen / hakken tot het gebruik geschikt maken; bewerken door het toebrengen van slagen met een zwaar, snijdend instrument) en boven die grafsteden strekken zich aangename tuintjes uit (zoals boven Jezus' graf).

In de buurt (doch meer naar het noorden, naar de Hoekpoort toe), ligt het herenhuis dat Lazarus te Jeruzalem bezit en ook tot dit huis behoren mooie tuinen, die zich uitstrekken tot tegen de stadsmuur in de nabijheid van de Hoekpoort, waar deze muur, zich naar het zuiden wendend, de westelijke buitenmuur vormt. Naast de grote stadspoort is in die stadsmuur een privaat poortje aangebracht, als ik het goed voorheb, dat tot die tuinen toegang verleent. Met Lazarus' toestemming zijn Jezus en de zijnen niet zelden daarlangs de stad in- en uitgegaan.

1969.

Die grote poort bij de noordwesthoek leidt in de richting van Betsoer (Betsoer 1, nu Beit-Soeriq, 10 km ten noordwesten van Jeruzalem); het is meer noordelijk gelegen dan Emmaüs en Joppe. Ten noorden van de buitenmuur van de stad (muur van Manasse) liggen meerdere graven van koningen (nl. de koningsgraven, aangelegd door Helena, koningin van Adiabene, zie fasc. 8, deel 'Jeruzalem', I. Enige tot nog toe niet genoemde monumenten rondom de stad).

Dat westelijk, nog niet zo dicht bewoonde stadsdeel, is het laagste (althans in zijn oostelijke helft). Het daalt naar de stadsmuur toe af en in de nabijheid van de muur stijgt het dan weer een weinig en vormt zo een glooiing die met mooie tuinen en ook met wijngaarden bedekt is. Achter deze muur binnen in de stad, loopt een brede straatweg, die hier en daar berijdbaar is. Van deze weg uit lopen korte dwarswegen naar de muren en torens. Deze laatste hebben niet, zoals onze torens, trappen van binnen, doch van buiten.

Aan de overkant van de muur, buiten de stad, daalt de bodem naar het (kleine) dal, zodat de muur, die deze lage stadswijk omgeeft, als op de rug van een hoge wal loopt (zie schets).

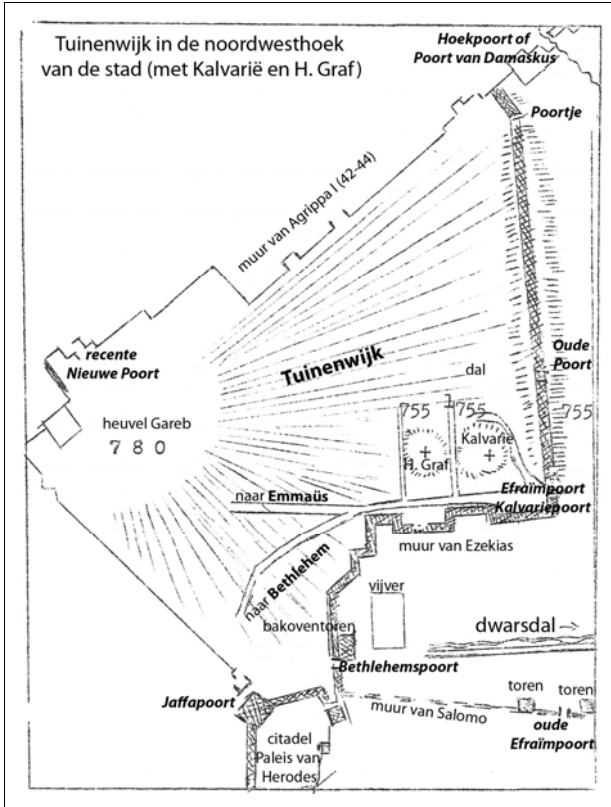
Ook op de helling buiten de stadsmuur zijn, zoals reeds gezegd, nog tuinen en wijngaarden. De kruisweg liep niet door de tuinen zelf van de stad; ze lagen aan Jezus' rechterhand en reeds noordwaarts (of zelfs noordwestwaarts), toen Jezus aan het einde van zijn weg gekomen was (even buiten de stadsmuur).

Simon van Cyrene, die Jezus op zijn weg ontmoette, kwam uit die Tuinenwijk.

1970.

De poort waardoor Jezus uit de stad geleid werd, ziet niet recht naar het westen, maar naar het zuidwesten, waar de zon staat om 4 uur in de namiddag (waaruit volgt, dat de stadsmuur zelf niet vertikaal naar het zuiden, maar een weinig naar het zuidoosten liep).

De stadsmuur, ter linkerzijde van de poort, wanneer men deze verlaat, loopt over een kleine afstand (± 100 m ver) naar het zuiden en maakt daarna een sterke draai naar het westen, om, na een heel eind ver in die richting gelopen te zijn, weer naar het zuiden te draaien en zo Sion te omsluiten.

Wanneer men de Kalvariëpoort uitgaat, ligt in dezelfde linkerrichting, naar Sion toe, een machtige toren als een vesting¹⁵⁸. Eveneens links van de Kalvariëpoort ligt zeer dicht

¹⁵⁸ Machtige toren als een vesting. – Het ligt voor de hand dat wij hier te doen hebben met de bakovoortoren uit Nehem. 3, 11 en 12, 38; hij moest oprizen in de nabijheid van de Bethlehemstoren. Ook zijn de resten van 2

een andere poort (nl. de Bethlehempoot, zowat 100 m ten oosten van de plaats waar zich nu de Jaffapoort bevindt).

De Kalvarie- en Bethlehempoot liggen van alle stadspoorten wel het dichtst bij elkaar; hun afstand is niet groter dan die tussen de burgpoort en de Lüdinghauserpoort hier in Dülmen.

(Volgens een kaart van Dülmen kan die afstand geschat worden op 300 m en dit is ook ongeveer de afstand tussen de 2 nabije poorten in Jeruzalem).

Uit de nabije poort (van Bethlehem) leidt de weg westwaarts in het dal. (Hogerop heeft Katarina het genoemd: ‘dal van Gihon’, zie nr. 1917, voetnoot 113; het is de bovenloop van het Geënnomdal, dat zich spoedig naar het oosten wendt langs de zuidkant van Jeruzalem). Dan slaat de weg links af meer in zuidelijke richting naar Bethlehem toe.

Buiten de Kalvariepoort, waardoor Jezus uit de stad geleid werd, scheidt zich aanstonds een weg af, die rechts in noordelijke richting loopt en weldra met een westwaartse wending Kalvarië

---

torens teruggevonden een 300-tal meters ten zuiden van Kalvarië in het stuk muur dat liep van west naar oost, nl. uit de buurt der huidige Jaffapoort oostwaarts tot tegen de tempelpleinmuur.

In geval ze in Jezus' tijd nog bestonden, waren ze links zichtbaar voor wie uit de Efraïmpoort kwam. Deze muur en torens hadden behoord tot de eerste stadsmuur van Salomo; zie grote kaart 3 en schets hierbij.

In deze muur, die over een lengte van 120 m teruggevonden werd, lag ook de ‘OUDE’ Efraïmpoort en aan de voet van een der 2 vermelde torens was in de muren ook een sluippoort, waardoor men in de noordelijke dwarsvallei kon afdalen.

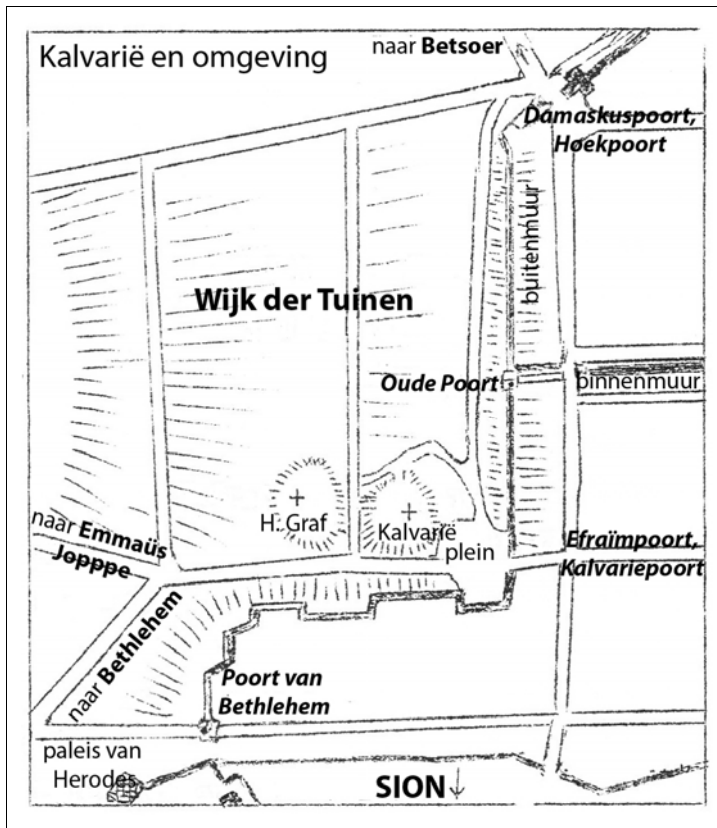
Katarina noemt zo'n kleine poort als gelegen nabij de Hoekpoort; zij zal er nog een aanduiden bij de Kalvariepoort en uit de archeologie kennen wij een sluippoortje 100 m ten oosten van de Bronpoort bij de Siloë- of de Bethsдавijver. Ook op dit punt is Katarina dus betrouwbaar.

Zulk een sluippoort diende om in en uit de stad te geraken op uren en tijden dat de grote stadspoorten gesloten waren, of om tijdens belegeringen mondbehoefte binnen te smokkelen of onopgemerkt uit de stad te vluchten.

bereikt. De oostelijke helling van deze heuvel is, naar de kant van de stad toe, zeer steil, maar de westelijke is zacht.

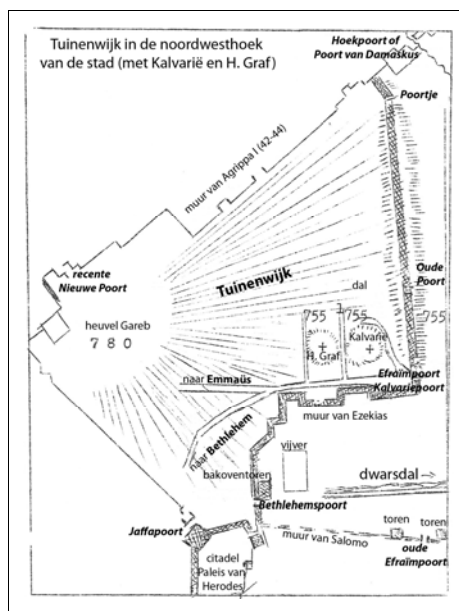
Vorbij Kalvarië naar het westen volgt het oog een eind ver de weg naar Emmaüs (cfr. schets hierna) en daar ligt naast de weg een weide, waar ik Lukas planten zag verzamelen, toen hij de dag na de Verrijzenis, samen met Kleofas, naar Emmaüs ging en de Heer zich onderweg bij hen voegde (dit wordt later verteld).

Jezus hing aan het kruis met zijn aangezicht gericht naar het noordwesten, nl. naar waar de zon zit om 10 uur in de avond. Het hoofd rechts draaiend kon Hij iets van de tempel en de

Antoniaburcht zien. (Dit gezegde wordt door een blik op het stadsplan duidelijk). De helling die ten oosten en ten noorden (of noordoosten) van de Kalvarieberg naar de stadsmuur opstijgt, is bedekt met tuinen, graven en wijngaarden (wat Katarina reeds tweemaal zegde). Aan de noordelijke voet van de Kalvarieberg, na het drama van Golgota, werd het kruis in de grond gestopt.

Ten noordoosten voorbij de plaats van de terugvinding van het kruis, zijn ook schone terrassen die met wijnstokken begroeid zijn. Kijkt men van de plaats waar het kruis opgericht was, in zuidelijke richting, dan ziet men onder de burcht van David weg het gerechtshuis van Kaïfas (op de oosthelling van de Sionberg)¹⁵⁹.

¹⁵⁹ Ten noorden van Kalvarië werd het kruis in de grond gestopt. – Wellicht voorlopig, omdat de sabbat aanstaande was, met het doel het in daarna in een veiliger plaats te verbergen. Anders zou dit gezegde in strijd zijn met een ernstige traditie, volgens welke het ware kruis van Jezus teruggevonden werd in een diepe grot ten oosten van Kalvarië, nl. in de verste zuidoosthoek van de ondergrondse kapel van de H. Helena.

Nog meer bijzonderheden over de omgeving van Kalvarië.

De voorgaande bijzonderheden ons door Katarina over dit onderwerp meegedeeld zijn wel niet verbluffend of zeer verrassend, daar wij het meeste ook uit de Bijbel, de topografie en archeologie kunnen te weten komen, maar ze zijn toch verbluffend in deze zin dat dit alles meegedeeld en bevestigd wordt door iemand die het alleen uit haar visioenen kon weten en bovendien geregeld in een doodzieke toestand verkeerde. Aan dit laatste en andere verstrooiende omstandigheden zijn sommige onnauwkeurigheden van weinig belang toe te schrijven.

Haar kennis van heel het H. Land, die ze krijgt naar gelang ze Jezus' leven beschouwt, is een waar en groot mirakel te noemen. Het gaat de menselijke krachten en mogelijkheden te boven, is waarneembaar en kan alleen door God teweeggebracht worden. Welke andere wonderen zouden er nog wel nodig zijn om tot haar zaligverklaring te kunnen overgaan? Maar het domme mensenverstand is onbevredigbaar.

Om deze aflevering van Emmanuel te sluiten, verlengen wij nog even de beschrijving van Kalvarië en omgeving. Alles zal een inleiding en voorbereiding vormen voor de volgende verhalen van Jezus' afdoening van het kruis en zijn begrafenis.

Deze zullen het begin vormen van het vierde en laatste passienummer en gevolgd worden door de zo heerlijke verrijzenis- en verschijningsverhalen. Samen zal dit alles nog een aanzienlijk fascikel vormen.

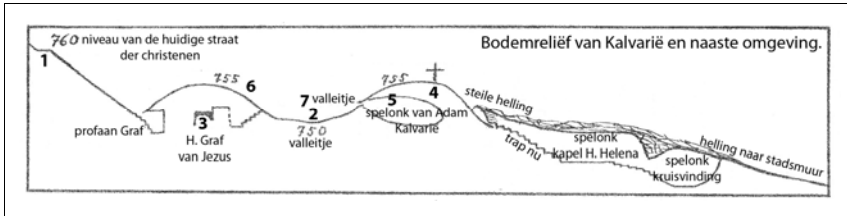
In de nu volgende beschrijving zullen wel enige herhalingen voorkomen, doch hoe beter wij met de plaatselijke omstandigheden vertrouwd zijn, hoe meer voldoening wij aan de verhalen zullen beleven. Overigens is herhaling de moeder van geslaagde studiën.

***

De plaats van Jezus' dood was gelegen buiten de stad (Joa. 19, 17; Hebr. 13, 12), in een hoek door 2 buitenste stadsmuren gevormd. Door de uitbreiding van de stad en inlijving van de Tuinenwijk bij de stad een tiental jaren na Jezus' dood, tussen 42 en 44 kwam deze plaats binnen

de stad te liggen. Vóór deze uitbreiding liep de stadsmuur zowel ten zuiden als ten oosten van Kalvarië op een afstand van ongeveer 100 m voorbij de strafheuvel.

Het kruisigings- en begravingsterrein zag er zó uit: daar lagen tegenover elkaar 2 miniatuurheuvels van 5 m hoog boven de omgevende bodem. De oostelijke was Kalvarië (zie schets hieronder);

de westelijke een graftumulus (tumulus = aarden grafheuvel = ruimte bedekt met een aarden heuvel en een ingang) dezelfde hoogte met een tuin er omheen en er op (Joa. 19, 41).

Tussen beide hoogten liep een kleine ondiepe, van noord naar zuid gerichte vallei, waardoor ook een pad liep: *un pli de terrain s'étendait du nord au sud entre deux petites collines rocheuses; ce pli ou vallonnement s'accroissait au N-O.*" (cfr. D.B. Sépulchre, c. 1655; Guide, 113).

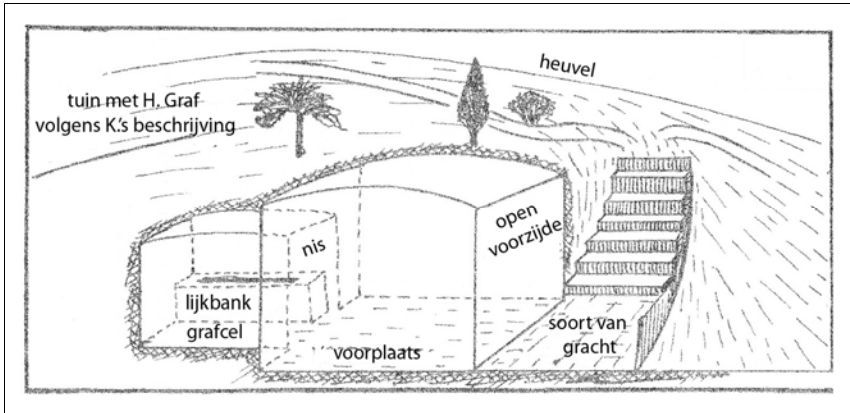
De westelijke helling van Kalvarië had een stijging van 5 m voor een afstand van 16-18-20 m; de oost-helling van de H. Grafheuvel verhief zich eveneens ongeveer 5 m over een gelijke afstand. De afstand tussen beide heuveltoppen was inderdaad ongeveer 40 m, dezelfde afstand die nu in de H. Grafbasiliek te Jeruzalem nog bestaat tussen beide heiligdommen: H. Graf en Kalvarië.

In iedere heuvel was een spelonk die naar elkander hun openingen hadden. In Kalvarië had men de spelonk van Adam. Later werd ze althans zo genaamd; in de westelijke heuvel was het graf van Jozef van Arimatea, terwijl aan de overkant ten westen een paar diepere graven gevonden werden, waarvan men veronderstelt dat ze aan zijn ouders of voorouders toebehoord hadden.

Achter de laatste heuvel liep een tuinweg en vandaar liep de helling steil omhoog naar de heuvel Gareb en naar de plaats die 10 jaren later de

noordwesthoek van Jeruzalem zou zijn. Deze helling bereikt na een stijging over een kleine afstand bij de straat die thans ‘straat der christenen’ heet, een niveau van 10 m boven de kleine tussenvallei.

Volgens K.E. moest men, om bij de ingang van het graf te komen, uit de tuin die zich er omheen uitstreckte, met een trap in een diepte als in een soort gracht nederdalen (zie schets hieronder).

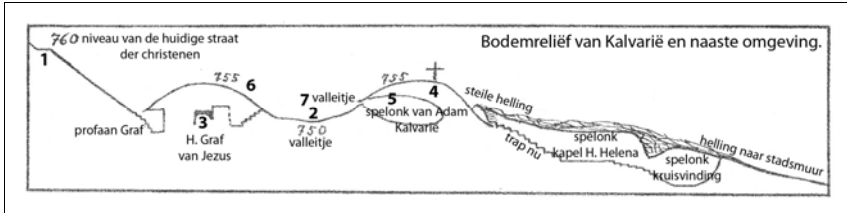

Boven deze gracht in de tuin was een stenen bank, zegt zij nog en dit laatste gegeven wordt bevestigd door Matteüs 27, 61, waar verhaald wordt hoe tijdens de begraving van Jezus 2 vrouwen tegenover het graf neergezeten waren.

Jezus' graf was volgens het gewone type ingericht, dat in Palestina overheersend was; meer bepaald in de Geënnomvallei ten zuiden van Jeruzalem, vindt men vele graven van dat soort: het bestond uit een voorkamer of vestibule met een kleiner grafcel in de achterwand. Zowel grafcel als voorkamer waren aan hun voorkant over de gehele breedte open. Vóór de kleiner cel kon een deur, eventueel een steen worden geplaatst, terwijl de opening van de vestibule met vlechtwerk gesloten werd.

De rechterhelft van de grafcel was ingenomen door een lijkbank, die met de rotswand uit één stuk bestond. De cel was kleiner dan de voorplaats, wat vanzelfsprekend is, en was eveneens aan de voorkant geheel open en de lijkbank uit de voorplaats zichtbaar.

De bodem van de grafruimte was, te oordelen naar het niveau van de tegenwoordige straat der christenen, ongeveer 5 m lager dan de tuin boven het graf en 10 m lager dan de straat der christenen (zie schets hieronder),

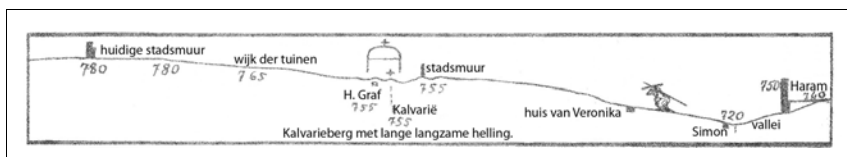
doch even hoog als de vloer van de tegenwoordige basiliek en als de oude tussenvallei.

Zowel volgens de archeologie als volgens K.E. had Kalvarië ten oosten een steiler helling dan ten westen, zodat hij ten oosten voor een uitgeputte, met een zwaar kruis beladen veroordeelde, onbeklimbaar was. Men ging er derhalve op aan de westkant of ook met een trap aan de noordkant.

Tussen de steile oostelijke Kalvariehelling en de stadsmuur liep van zuid naar noord een pad dat zich afgescheiden had van de weg die uit de Efraïmpoort westwaarts loopt. Links of zuidelijk van de laatste weg stijgt de bodem eveneens een weinig zuidwaarts naar de muur toe. Aan de westkant van de grafheuvel daalde een trap van het voorbijlopende en omringende pad naar de 2 profane graven van Jozefs voorouders. Deze graven worden door K.E. vermeld en hun bestaan is uit de archeologie gebleken.

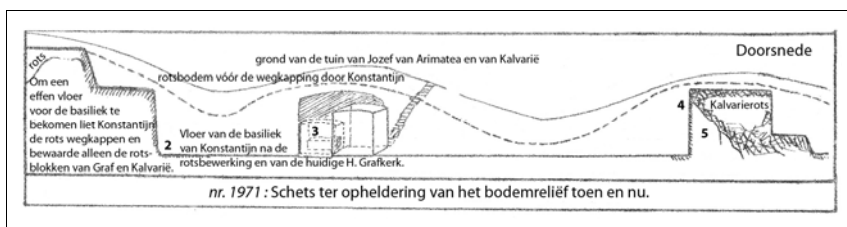
Van vorm geleken de 2 heuvels goed op elkaar. Ten oosten van het pad dat uit de Efraïmpoort noordwaarts liep, klom de bodem eveneens naar de stadsmuur omhoog, zodat deze muur op een verhoging of rug gebouwd was.

De algemene glooiing van de bodem in de 2 uitgestrekte wijken ten westen en ten oosten van Kalvarië is aangetoond op de schets hieronder.

Voor de bouw van de Konstantijnse basiliek werd onzeglijk veel rots weggehakt om een vlak terrein te bekomen voor het gebouwencomplex; men diepte de rotsbodem uit rondom het H. Graf en Kalvarië, die daardoor beide de vorm kregen van vierkante rotsblokken of reusachtige teerlingen met loodrechte wanden. Aan dit wegkappen van de rots is toe te schrijven dat het niveau van de straat der christenen ten westen van de basiliek 10 m hoger is dan de vloer van de kerk en deze er deemsterig of half donker door wordt. Werd hierin voorzien of verbetering aangebracht bij de vernieuwing van de kerk in de jaren 1967-1970? Dit hopen wij later nog te vernemen.

Bij dat weghouwen van rots werd helaas de vestibule van het H. Graf niet gespaard en bleef alleen de grafcel met de lijkbank behouden en overeind staan. Wat bij dat werk gebeurde, wat behouden bleef en verloren ging, kan men nagaan op schets hierna.

***

Het volgende fascikel zal beginnen met de beschrijving van het H. Graf die Katarina ons ervan geeft. Wij hopen er enige bijzonderheden aan toe te voegen om daarna Katarina's mooie verhalen te laten volgen.

Dit fascikel besluiten wij met nog de volgende bedenking.

Men zou de vraag kunnen stellen hoe men er toe gekomen is het kleine heuveltje van 5 m hoog, rondvormig als een schedel, een berg, de Kalvarieberg te noemen?

Vooreerst zij opgemerkt dat de H. Schrift de *Locus Calvariae* of Kalvarieplaats niet als berg kwalificeert, hoewel zij gemakkelijk onbeduidende heuvels berg noemt, b.v. de berg Sion.

Reeds op grond van dit laatste wordt de naam berg gerechtvaardigd, maar ook door de topografie.

Wij vestigden er boven reeds de aandacht op. Wanneer men namelijk de kleine heuvel in verband brengt met de gehele oostelijke helling tot in de stadsvallei nabij de Tempelpleinmuren, dan blijkt dit een lange en lastige klimpartij te zijn voor een doorgemarteld mens met een enorm, zwaar kruis beladen.

De beklimming begon op een niveau van 720 m, terwijl Jezus op Kalvarië een peil van 755 m had bereikt. Het verschil is 35 m voor een afstand van $\pm$ 400 m.

***

Emmanuel – Het smartvol lijden van onze Heer en Zaligmaker Jezus Christus

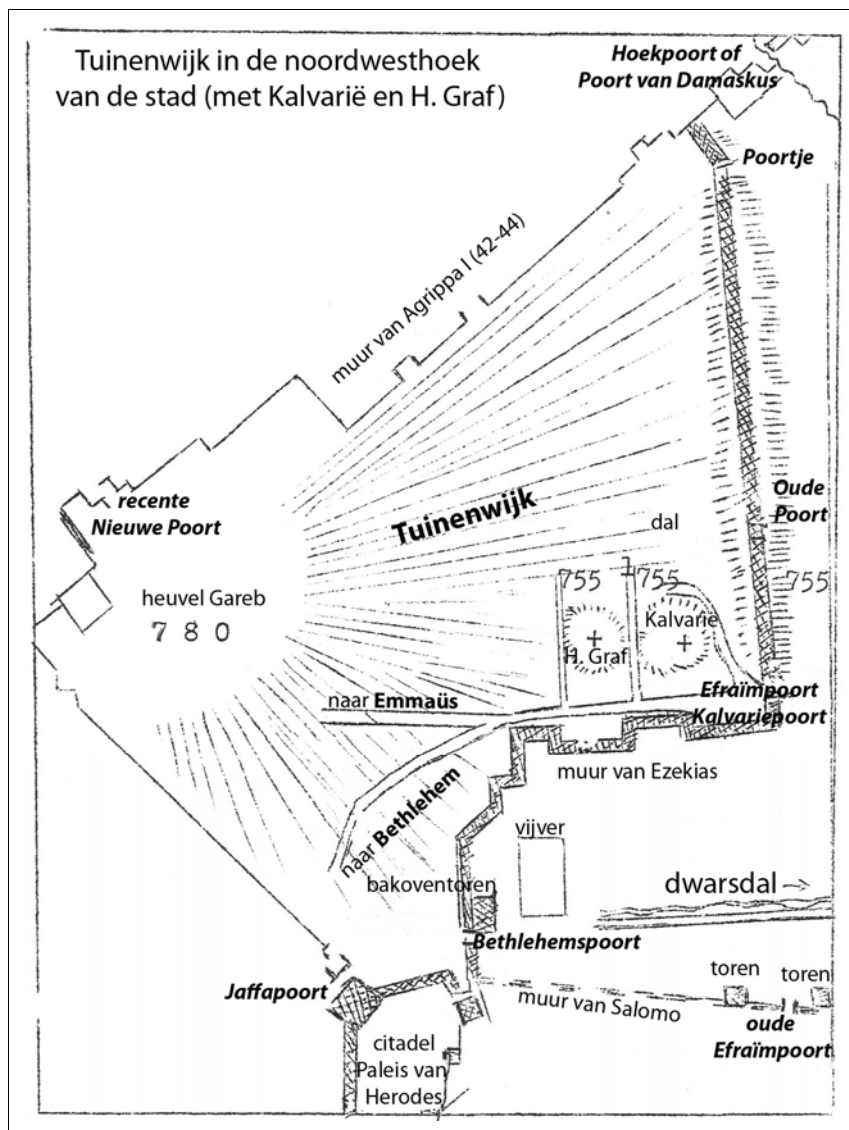
Tuin en graf van Jozef van Arimatea.

1971.

De tuin van Jozef van Arimatea met zijn graf ligt ten minste 7 minuten (?) van Kalvarië verwijderd en niet ver van de Bethlehemspoort, nabij de helling die naar de stadsmuur opstijgt. (Het kleine dal tussen stadsmuur en Kalvarië werd naar het noorden toe geringer en verdween tenslotte, zodat de bodem zonder onderbreking naar de stadsmuur opsteeg).

Het is een mooie tuin met zitplaatsen en lommerrijke hoekjes en hoge bomen. Aan de ene kant (nl. oostkant) strekt hij zich op de helling tot tegen de stadsmuur uit. Treedt men uit noordelijke richting het dal in, dan stijgt de bodem van de tuin links naar de muur opwaarts. Aan het einde van de tuin ligt rechts een afzonderlijke rots, waarin de grafspelonk uitgehouwen is. Men wendt zich van de weg die ons in de tuin bracht rechts naar de grafspelonk. Deze heeft haar opening naar het oosten en uitzicht naar de opstijgende tuin en naar de stadsmuur.

(Men zie hier nogmaals een van de schetsen in fasc. 31, b.v. nr. 1970).

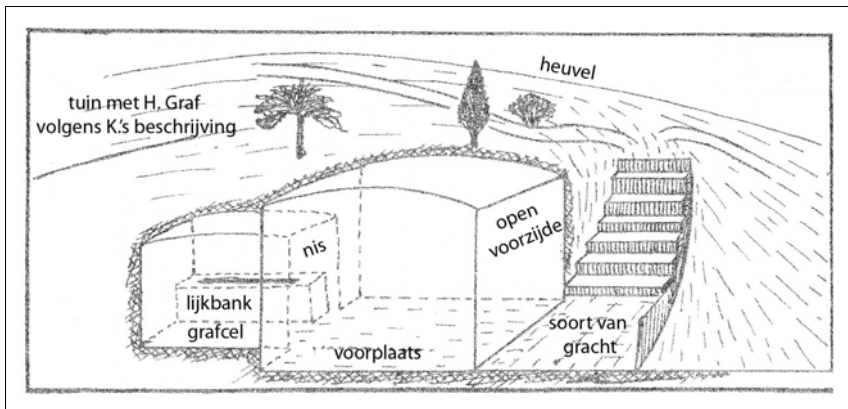
Aan de zuidwest- en noordwestkant van hetzelfde rotsmassief bevinden zich nog 2 nieuwe, kleiner grafholten met een lage

ingang. Ook loopt rond de westkant van de rotsheuvel een smal pad.

(Deze laatste gegevens zijn ook door de archeologie bewezen en overigens reeds vermeld in het voorgaande fasc. 31, na nr. 1970).

De bodem vóór de ingang van het graf van Jozef van Arimatea ligt hoger dan deze ingang, want de rots ligt wat dieper en men daalt naar de deur met trappen af.

(Voor deze en volgende aanwijzing zie schets hierna);

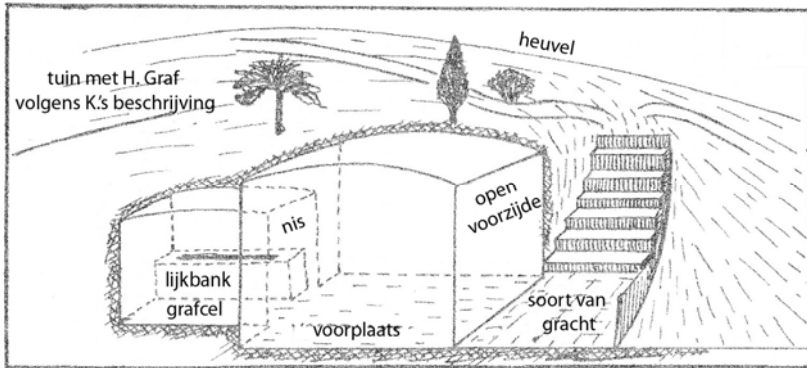

het is als daalde men af in een kleine gracht of diepte die vóór de oostkant van de rots is. De eerste buitenste toegang (naar de voorplaats) is met vlechtwerk gesloten.

De ruimte binnen in de grafkelder (in de voorplaats) is zo groot, dat 4 personen rechts en links tegen de wanden kunnen staan en anderen met het lijk dan nog tussen hen door kunnen. Aan de westkant tegenover de ingang welt deze voorkamer zich tot een brede, niet al te hoge nis en deze nis of cel overwelt hier de graf- of lijkbank die een hoogte van ongeveer 2 voet (of 0,60 m) heeft.

In het bovenvlak van deze lijkbank is een uitdieping voor een omwikkeld lichaam en de bank hangt als een soort altaar aan haar achterkant met de rots samen¹⁶⁰.

¹⁶⁰ Een blik op schets maakt de beschrijving zo verstaanbaar, dat geen uitleg meer nodig is. Deze zou alleen een loutere herhaling zijn.

Aangezien wij weten dat de grafcel 2 m in de breedte mat, mogen we veronderstellen dat de voorkamer 3 m breed was, aan elke zijde een halve meter breder dan de cel.

Het gewelf van de voorkamer daalde vernauwend naar de voorkant van de grafcel af, die, evenals de voorkamer aan haar voorkant geheel open was, zodat uit de voorkamer ook de lijkbank zichtbaar was.

In het verrijzenisverhaal lezen wij bij Joannes:

“Joannes kwam eerder dan Petrus bij het graf; hij bukte zich voorover en zag het lijnwaad liggen, maar hij trad niet binnen.

Nu kwam ook Simon Petrus aan, ging het graf binnen en zag het lijnwaad liggen met de zweedoek die zijn hoofd had bedekt.”

Dit vergelijkend met de beschrijving van K.E. kan men niet langer besluiten, zoals velen doen, dat Joannes tot in de voorkamer kwam en zich daar moest bukken om door de lage ingang in het graf te kunnen zien.

Uit de gegevens van de zienster blijkt dat hij in de tuin bleef en daar zich moest bukken om in de grafcel te kunnen zien, daar de bodem van de tuin hoger was dan de ingang van het graf, dat in een diepte of soort gracht gelegen was.

Dat de grafbank één blok vormde met de noorderwand is een feit dat geconstateerd werd de weinige keren dat de marmerbekleding van wand en bank weggenomen moest worden voor herstelling of vernieuwing.

Bij die gelegenheden bleek het ook dat de lijkbank boven niet effen was, maar een uitdieping had in de vorm van een omwikkeld lijk. Dit staat vast uit de verklaringen van ooggetuigen die de bank bloot en onbekleed gezien hebben.

“Overigens”, zo zegt Leroux, “waren lijkbanken met uithollingen niet zeldzaam.” (blz. 90-91).

“De uitgediepte bank was altijd vast aan de rotswand en dus in de levende rots uitgehouden.” (cfr. Prat, J. Chr. II, 545).

Dit is ook het geval met Maria's graf in de Kedronvallei (D.B. Marie, k. 803; Guérin, T. S. 116; Beaufays, O. L. Vr. 206), en volgens K. ook met de lijkbank van Maria's graf te Efeze; ook met de graven bij het Dominikanerklooster te Jeruzalem (Leroux, 90-91) en met graven te Aboe-Gosj (Prat, J. Chr. II, 545-546-547).

“Men vindt graven met lijkbanken waarin de vorm van een lijk uitgehouden is, of ook waarvan een opstaande kant aan de lijkbank de vorm van een trog of kist geeft.” ('t H. L. 5e jg. 55).

V. Guérin zegt over Jezus' graf: “Het is door achtereenvolgende verwoestingen verminkt, niet meer geheel, maar toch gedeeltelijk bewaard. Dit blijkt:

- 1) uit het formeel getuigenis van Bonifatius van Ragusa, die in 1555 de H. Grafkapel heeft laten herbouwen.
- 2) uit het getuigenis van pater Trifone Lorez, een Spanjaard, die in 1852 nog leefde en die ik op mijn eerste reis naar Jeruzalem in dit jaar heb kunnen ondervragen. Deze eerbiedwaardige grijsaard was in 1808 getuige geweest van de afbranding van de koepel en een deel der basiliek en hij had het gebouwtje en de rotsbank naakt gezien, nadat de Grieken de marmerbekleding ervan weggenomen hadden om het te kunnen herbouwen.

In overeenstemming met Bonifatius van Ragusa, verzekerde hij mij dat nog een aanzienlijk gedeelte van het oorspronkelijk graf overblijft.

Tegen de noordwand van de kleine grafcel verheft zich Jezus' lijkbank tot 0,77 m boven de grond. Het is een soort rechthoekige bak of trog, uitgehouden in de levende rots, waarin Christus' lichaam neergelegd werd als in een kist. De bank meet met de witmarmerbekleding 2 m bij 0,90 m.

Men beeldt zich gewoonlijk in, zo vervolgt Guérin, dat het marmereblad of de tafel, die het graf bedekt, niet een ledige sarcofaag of kist sluit, maar op een effen rotsbank zonder uitdieping ligt, waarop ook Jezus' lichaam lag, maar dit is een grove dwaling.

In de ontelbare Joodse begraafplaatsen, die ik op mijn tochten van plaats tot plaats door heel Palestina heb bezocht en onderzocht, heb ik telkens weer geconstateerd dat de doden onveranderlijk onzichtbaar in hun graf lagen, hetzij hun graf bestond in een soort oven die in de zijwanden der grafkamers uitgehold was, of in een onbeweegbare sarcofaag of lijktrug uitgehold in een bank die met de rots één stuk uitmaakte, zoals dit het geval geweest is met het graf van Christus, hetzij het tenslotte bestond in een zware doch beweegbare sarcofaag, die men op de grond of op een min of meer verheven rotsbank plaatste. Nooit toch liet men het lichaam zichtbaar en aan ieders blikken blootgesteld. “Derhalve heeft men Jezus niet op een effen, vlakke lijkbank gelegd, maar was deze uitgediept.”

Hierop citeert Guérin de Latijnse tekst van het verslag van Bonifatius van Ragusa, dat Quaresmius in zijn werk over het H. Land aangehaald had, en enkele passages daarvan vertalend, zegt hij: “Zodra dus de albasten platen die het H. Graf bekleedden verwijderd waren, zag hij het binnenste van de onuitsprekelijk heilige plaats of kist waarin de Zoon des Mensen gerust had.

Te allen kante bemerkte hij sporen van bloed en specerijen en in het midden lag een stuk van het ware kruis, gewikkeld in een kostbaar weefsel, dat van oudheid uiteenviel, zodra het aan de lucht en het licht blootgesteld was.

De vrome Bonifatius nam het op, doch hield in zijn hand slechts enige gouddraden over, die erin geweven waren, terwijl de rest tot stof uiteenviel.” (Terre sainte, 108-110).

Ook volgens Kopp was de uitdieping van de bank vrij diep, zodat de lijkbank geleek op een open sarcofaag of rotskist en een troggraf was; de lijkbank was diep uitgehold.” Dit beweert Kopp niet zomaar wildweg, maar bewijst het met oude getuigenissen.

Wij kunnen deze overslaan, daar het gezegde van K.E.: “De bank heeft een uitdieping als voor een omwikkeld lichaam.” reeds meer dan voldoende bewezen is; en zo ook haar gezegde: “De bank hangt met de rotswand tot één stuk samen.”

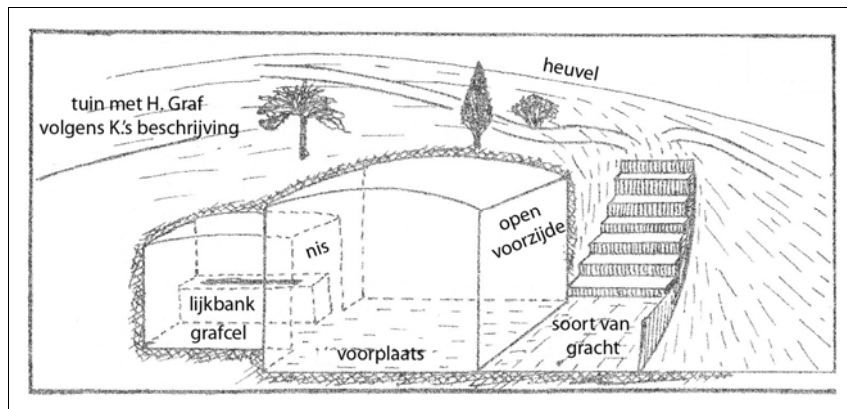
Maar wat nu gezegd van de eerste regel van het hier gecommantarieerde nr. 1971: “Tussen tuin en Kalvarië ligt een afstand van minstens 7 minuten.” (?)

***

Brentano zelf plaatst bij deze woorden een nota, waarmee wij hier beginnen: “Wij achten hier de volgende opmerking nodig”, zegt hij.

“Gedurende de 4 jaren, waarin deze visioenen opgetekend werden, deelde de zienster veel mee uit de lotgevallen en de geschiedenis der heilige plaatsen te Jeruzalem, teruggaand tot in de eerste christelijke tijden.

Aan het hoofdeinde en aan het voeteinde kan nog een mens staan en ook ervóór kan men er nog staan, zelfs als de deur van de nis of grafcel gesloten is.

Zij zag de heiligdommen afwisselend verwoest en weer hersteld (wat verder in het commentaar juist zal blijken te zijn); zij zag ze steeds in verering, nu openlijk, dan heimelijk en ook zichzelf vereerde die plaatsen in haar visioenen.

Zij zag ook hoe verscheidene stenen en rotsdelen, die getuige waren geweest van het lijden en de Verrijzenis van de Heer, na de terugvinding van de heilige plaatsen door Helena, als het ware nader hij elkaar gerukt en in de door Helena gebouwde grafbasiliek ondergebracht werden.

Zij vereerde in haar visioenen in deze basiliek de plaats van het kruis, de H. Grafbank en meerdere overblijfselen van de grafspelonk van Onze Heer, die daar met kapellen overbouwd waren.

Soms echter, wanneer zij niet zozeer de overbouwde lijkbank van Jezus' graf als wel de plaats in haar oorspronkelijke toestand vereerde, SCHEEN zij in de geest een groter afstand tussen **het kruis en het graf** te zien, dan er in de H. Grafkerk tussen beide plaatsen bestaat. Nochtans zag zij de **beide plaatsen** steeds dicht bij elkander."

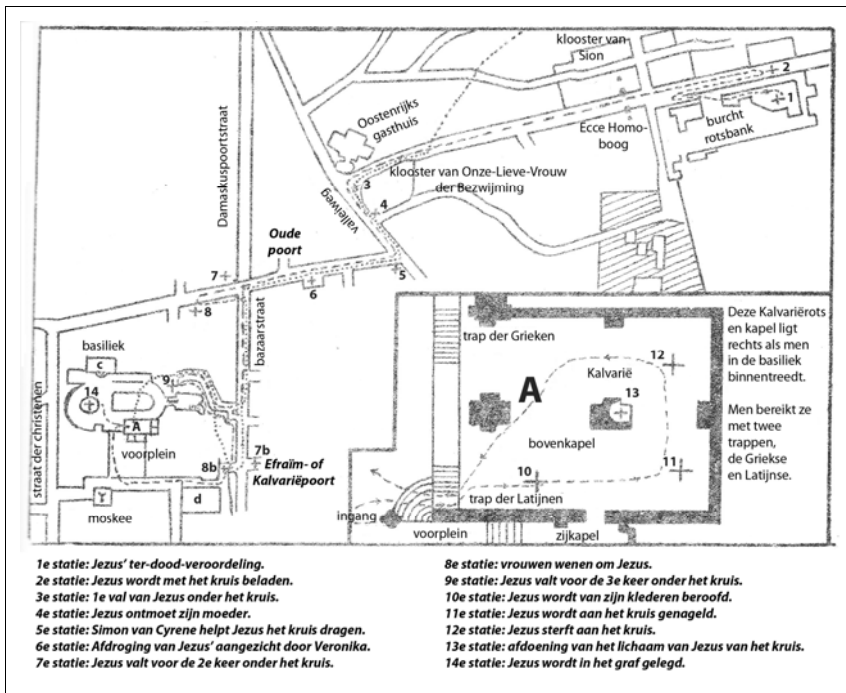
Tot hier de nota van Brentano.

***

Uitweiding over de betrouwbaarheid van de traditie betreffende het Heilig Graf.

Wij hadden aanvankelijk gemeend het belang van deze traditie niet te moeten benadrukken en er niet te moeten bij stilhouden, daar ze ons zo sterk en stevig schijnt, dat er niet aan te tornen valt.

Daar echter een vriend van Katarina en ook van mij meent uit de gegevens van Katarina Emmerick (zie voetnoot 160 hiervoor) te moeten afleiden en besluiten dat het Heilig Graf, dat sedert 20 eeuwen in de H. Grafbasiliek als het graf van Christus wordt vereerd, niet het ware graf van Christus kan zijn, of ten hoogste kan bestaan uit rotsstukken die tot zijn graf behoord hebben en om opportuniteitsredenen naar hier werden overgebracht, willen wij deze kwestie enige ogenblikken nader beschouwen.

De christelijke traditie betreffende het H. Graf van Jezus, zo wordt gezegd in Dictionnaire de la Bible, Sépulchre, k. 1652, heeft de juiste plaats van dat graf nooit uit het oog verloren; ze gaat zelfs terug tot de eerste dagen na Jezus' dood.

Op paasmorgen, na de sabbat, bij het aanbreken van de eerste dag van de week, kwamen Maria Magdalena en de andere Maria het graf bezoeken (Mt. 28, 1; Mk. 16, 1; Lk. 24, 1; Joa. 20, 1).

De herinneringscultus is één van de sterkste en intiemste behoeften van het menselijk hart en gemoed en wel bij alle volken.

Deze eigenschap was evenwel bij de Joden buitengewoon ontwikkeld. Dit blijkt overvloedig uit de H. Schrift.

Herinneringstenen werden voor elke bijzondere, vooral godsdienstige gebeurtenis opgericht en later ging men nog op zulke plaatsen bidden en God vereren en danken. Soms werden het echte bedevaartplaatsen. De H. Schrift en ook Katarina noemt er meerdere.

Slechts een paar voorbeelden uit de H. Schrift.

- Jakob richtte te Betel een gedenksteen op tot een heiligdom ter herinnering aan Gods verschijning en belofte (Gen. 28).
- Treffender is het volgende geval:
Na de doortocht door de Jordaan gebood God zelf aan Josuë:
“Kies uit het volk 12 mannen, één uit iedere stam en beveel hun: Neemt ieder midden uit de Jordaan ... 12 stenen en richt ze op ter plaats, waar gij hedennacht zult kamperen ...

Josuë voerde dit bevel uit en sprak verder tot de dragers van de stenen: “Dit opdat die stenen u tot teken zouden zijn. Wanneer dan later uw zonen vragen: “Wat beduiden die stenen?” zult gij hun antwoorden: “Omdat het water van de Jordaan ophield te vloeien om u een doortocht te verlenen; om u daaraan te herinneren zijn die stenen daar geplaatst tot een altijddurend gedenkteken voor Israëls kinderen.”” (Jos. 4, 1-7).

Dit of iets dergelijks deden de Joden met alle plaatsen die door een blijk of teken van Gods almacht en liefde gekenmerkt werden.

Katarina spreekt meerdere keren van die gewoonte der Joden om de plaatsen te vereren, waar Gods macht of goedheid of bijzondere bescherming zich geopenbaard hadden, waar een heilsgebeurtenis had plaats gehad of een heilige profeet had geleefd, enz.

Één van deze passages is de volgende:

- “Te allen tijde hebben de Joden de plaatsen waar iets heiligs of gedenkwaardigs geschied is, zeer hoog in eer gehouden en geen plaats waar een gebeurtenis van hoger betekenis is voorgevallen, vergeten zij; zij richten er gedenkstenen op en gaan er heen in bedevaart en bidden er, enz. (zie fasc. 30, nr. 1864, voetnoot 64; fasc. 31, nr. 1921).
- “De Joden hebben een grote eerbied voor alle plaatsen die door een blijk van Gods almacht (of liefde) geheiligd zijn; zij raken die aan, kussen die en werpen er zich op neder (fasc. 31, nr. 1921, ev.).

Hoe zouden de eerste christenen Kalvarië hebben kunnen vergeten, waarop God zijn hoogste liefdeblijk gegeven had, of het H. Graf, waar Hij zijn grootste en belangrijkste wonder en machtsteken bij uitstek verricht had door levend eruit op te staan?

Aan deze plaatsen, naar het voorbeeld van Maria, uit godsvrucht, uit behoefte van hart en gemoed, bleven de eerste christenen gehecht; zij konden ze niet uit het oog verliezen, gingen ze bezoeken, gingen er Gods macht en liefde overwegen en dankbaar hun verlossing gedenken.

Waarom zouden de christenen toen minder met ontroering en troost overstelpt zijn geworden, dan de latere pelgrims, die op die heilige plaatsen niet zelden een vloed van tranen storten?

Woedde er vervolging, dan nog begaven zij er zich heimelijk heen. In de aanvang was het hun wellicht niet zo moeilijk, daar de plaats toebehoorde aan Jozef van Arimatea en ze uit zijn handen wel in de handen van christenen zal zijn overgegaan.

Daar was de eerste bisschop van Jeruzalem om over die **heilige plaatsen te waken**, Jakobus de Mindere, die in 62 opgevolgd werd door zijn halve broeder Simeon, zoon van Maria van Kleofas en van haar derde man Jonas, dus familieleden van Jezus.

Ook woonden wel christenen in de Tuinenwijk, die toen reeds dicht genoeg bevolkt was om 10 jaar na Christus' dood door muren omringd en bij de stad ingelijfd te worden.

***

- Zelfs keizer Hadrianus met zijn uitgesproken haat zowel jegens christenen als Joden, kon die bezoeken der christenen aan de heilige plaatsen niet beletten.

Hij nam hierover wraak als volgt. Met een leger slaven bedekte hij met aarde en puin meerdere meters hoog geheel dit heilig terrein, bekwam een effen en gevloerd terras, waarop hij dan 2 heidense heiligdommen liet bouwen,

- één voor Venus boven de bedolven verdwenen Kalvarieberg en
- één voor Jupiter boven het H. Graf van Onze-Lieve-Heer.

Hiermee waren deze plaatsen wel verdwenen uit het oog, maar niet uit de geest, de herinnering en de liefde der gelovigen.

Voortaan zouden de heidense heiligdommen zelf een wegwijzer zijn naar de authentieke plaatsen van Jezus sterven en verrijzen.

- Twee eeuwen later had Helena na onderzoek en overleg slechts de ophoping aarde en puin weg te ruimen om de beide heuvels te zien verschijnen.

Met bijl en houweel werd nu rond Kalvarië en Heilig Graf veel rots weggehouden voor het bekomen van een effen grond, waar de basiliek moest oprijzen. Bij dit werk ging de bijl, helaas! te ver en hakte mee de voorkamer van het H. Graf weg.

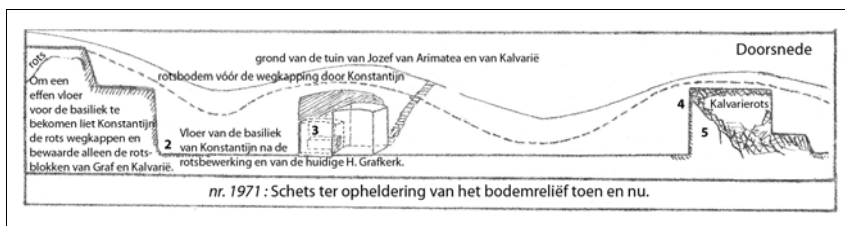
Bleven tenslotte alleen over:

- de dodencel van het H. Graf en
- de kubieke blok van de Kalvarieheuvel;

beide werden in de H. Grafkerk opgenomen en vormden ieder een klein heiligdom apart.

Dit alles vernemen wij in de kerkgeschiedenis van de kerkelijke geschiedschrijver en palestinoloog Eusebius van Cesarea.

De kerk werd in 335 ingewijd.

- In 614-615 werd ze door de Perzische vandalen tijdens hun verovering van Palestina volkomen verbrand.

Bij gebrek aan middelen werd ze niet in haar geheel hersteld, maar door abt Modestus vervangen door 4 kapellen die elk een heilige plaats overdekten, nl.

1. het H. Graf,
  2. Kalvarië,
  3. de plaats of grot van de kruisvinding en
  4. nog een plaats waarschijnlijk de steen van de zalving, waarop Jezus' lichaam voor de begrafenis bereid werd, zoals wij zullen zien. De laatste kapel was aan de H. Maagd toegewijd.
- Tijdens de veroveringen van khalief Omar werden deze kapellen gespaard en in 't bezit van de christenen gelaten, doch in 1009 door de Egyptische khalief Hakem tot de grond toe neergehaald.
  - Reeds in 1048 herrezen ze opnieuw door toedoen van de Griekse keizer Monomachus.
  - In 1099 namen de kruisvaarders Jeruzalem in. Het wordt hun als een grote verdienste aangerekend dat zij de verschillende heilige herinneringsplaatsen weer in één grote kerk verenigd en onderling verbonden hebben. De inrichting was praktisch en vernuftig en de kerk een juweel van bouwkunst.
  - Saladin liet ze na zijn overwinning op de kruisvaarders in 1187 in het bezit van de christenen en ze bleef het tot heden.
  - In de jaren 1967-1970 werd ze, dankzij de eensgezindheid en overeenkomst tussen katholieken, Grieken en andere godsdienstgroepen geheel vernieuwd met behoud van haar

inrichting en wezenlijke elementen, doch hersteld in haar bouwvallige gedeelten, ook ontdaan van alle plomp metselwerk en misplaatst, smakeloos bijwerk, die er in de loop der eeuwen bijgekomen waren.

Een paar voornamste gebeurtenissen uit de laatste 5 eeuwen moeten nog worden vermeld, enerzijds zijn het rampen, anderzijds gelukkige herstellingswerken.

- De voornaamste herstelling is deze geweest die Bonifatius van Ragusa in 1555 ondernam op verzoek van Paus Julius III, waarbij het gebouwtje van het H. Graf onder de grote koepel van de basiliek geheel vernieuwd werd. Van binnen werd de gehele marmeren bekleding verwijderd en dan verscheen voor aller ogen het heilige, in de rots gehouden graf waarin de Heer 3 dagen gelegen had. De albasten plaat waarmee de H. Helena de rotsbank belegd en de lijkrog toegelekt had, waarin Jezus gelegen had, werd vervangen door een marmeren plaat opdat de H. Mis erop gelezen zou kunnen worden.
- In 1808 werd de hele kerk door een hevige brand geteisterd. De grote koepel viel laaiend neer op het grafgebouwtje dat door een echt mirakel geheel ongedeerd bleef. De Grieken maakten van de gelegenheid gebruik om de grafkapel op eigen kosten weer gans te vernieuwen om er zodoende het uitsluitend eigendomsrecht over te bekomen.

***

Het besluit van dit beknopt overzicht is, dat het graf dat nu in de basiliek als het graf van Christus vereerd wordt en 20 eeuwen lang vereerd werd, **het authentiek graf van Jezus is.**

Er bestaan niet alleen geschreven getuigenissen, maar hier beschikken wij ook over een onvervalsbaar getuigenis, een stenen monument, dat nooit van plaats is veranderd en waarin een nooit gewijzigde traditie haar belichaming gevonden heeft.

Deze traditie voldoet aan de vereisten der H. Schrift, die

- het H. Graf en de plaats van Jezus' dood aanwijst buiten de stad (Hebr. 13, 12) en bij de stad (Joa. 19, 20) en

- het H. Graf heel dicht bij Kalvarië (Joa. 19, 42).

De ligging van H. Graf en Kalvarië beantwoordt aan de eisen van de archeologie of anders gezegd deze voldoet aan hun ligging die vereist wordt door de H. Schrift. Beide moeten nl. buiten de stadsmuur gelegen zijn.

Welnu uit de archeologie blijkt dat de tweede stadsmuur of muur van Ezekias de loop volgde die men op onze kaartjes aangetekend ziet en dus de 2 heilige plaatsen buiten de stad liet. Er zijn voldoende bouwresten teruggevonden om dit met quasi zekerheid te bewijzen. Zowel ten oosten als ten zuiden liep de muur op een afstand van zowat 100 m er voorbij.

***

En wat nu gezegd van de door K. aangegeven afstand van 7 minuten tussen Kalvarië en het H. Graf?

Een enkele aanwijzing, hoe positief ook uitgedrukt, is onvoldoende om een goed gefundeerde traditie tegen te spreken. Wij beschouwen ze als foutief. Zulke vergissingen treffen wij nog bij K. aan.

- Zo zegt zij eenmaal dat de bron van Jakob een half uur van de Gerizzim verwijderd ligt, maar de bron ligt aan de voet van die berg. Om er een zin aan te krijgen, kan men b.v. zeggen: de bron ligt een half uur van de plaats bij Nabloes van waaruit de berg beklimbaar is.
- De zienster legt Hoekkok eens 7 uren van Kafarnaüm. In werkelijkheid is de afstand geen 2 uur, doch, Kafarnaüm verlatend was Jezus toen na 7 uren gaan met een grote omweg te Hoekkok gekomen.

Na de balseming van Jezus' lichaam hadden zijn vrienden het waarschijnlijk heel langzaam naar het graf gedragen en waren ze misschien nog een paar keren blijven staan om te bidden. Dit kon op K. de indruk van een aanzienlijke afstand gemaakt hebben. Zulke dingen hebben K. niet zelden beïnvloed bij het schatten van de afstanden. Houden wij ook rekening met het feit dat K. doorlopend ziekelijk was, heel dikwijls ook erg ziek, vooral in de vastentijd waarin zij de lijdensverhalen deed.

Overigens blijkt uit heel haar verhaal en beschrijving der plaatselijke omstandigheden dat beide heuvelen heel dicht bij elkaar lagen. Men herleze b.v. nr. 1971, één van onze kaartjes of schetsen voor ogen houdend.

Zo spreekt zij van een klein dal tussen de beide kleine heuvels, de steile verheffing van de bodem ten westen van de H. Grafheuvel; zij vermeldt de 2 andere graven in de westelijke helling van de H. Grafheuvel en van de bodem van de tuin die ten noordoosten van het graf naar de stadsmuur opstijgt. De afstand van 7 minuten van Kalvarië zou nauwelijks nog overeen te brengen zijn met deze bijzonderheid uit Joa. 19, 42: “Nu lag er ter plaats waar Hij was gekruisigd een tuin en in de tuin een graf, waarin nog niemand bijgezet was. Daar het de voorbereidingsdag van het paasfeest der Joden was en dit graf dichtbij lag, werd Jezus er in neergelegd.”

Voor de door K. opgegeven afstanden zie ook VOORREDE, nr. 10 in fasc. 9.

Een ander netelig punt is dat van de verplaatste stenen en rotsdelen die, van het Graf afkomstig, in de basiliek bijeengebracht waren.

Wij weten dat de voorkamer van het H. Graf geheel weggehouden werd.

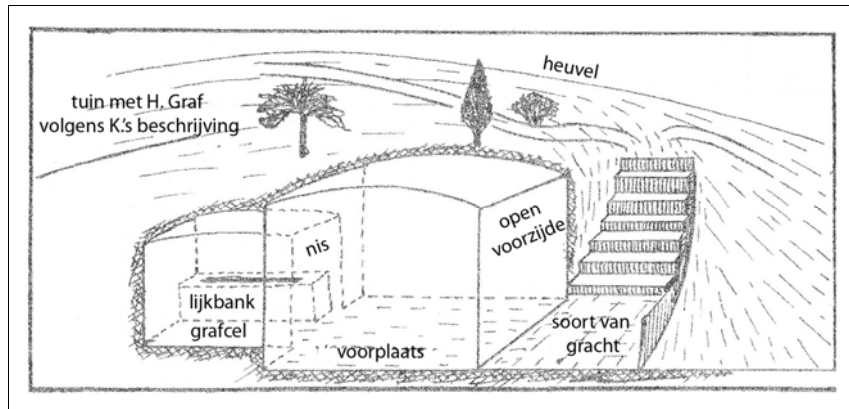

Werden die stenen als gewone stenen beschouwd, verwaarloosd, weggeworpen en niet eerder als heilige stenen bewaard of verwerkt? Wat in de basiliek van het H. Graf bewaard is, zijn geen losse stenen of rotsblokken, maar een lijkbank en rotswanden tot op een hoogte van $\pm$ 1,50 m, die met de rotsbodem één stuk uitmaken.

Ook is nog op te merken dat Brentano in zijn aantekening niet zeer categoriek is, want hij zegt in de nota: “Het SCHEEN dat zij tussen beide plaatsen een groter afstand zag dan die er bestaat in de basiliek.”

Daarom besluiten wij uit heel dit betoog dat de afstand van 7 minuten tussen H. Graf en Kalvarië een vergissing moet zijn en het overbrengen van stenen en rotsgedeelten op een verwarring moet berusten, b.v. met rotsstukken afkomstig van de voorkamer van het graf.

Het gegeven is raadselachtig, even vaag en onzeker als de mededeling van Katarina over de grote veranderingen die de oevers van het Meer van Gennezaret zouden hebben ondergaan bij de aardbeving op het ogenblik van Christus' dood, waarover wij niets konden zeggen.

Verder in dit fascikel moeten wij nog terugkomen op de H. Grafkerk. Deze in al haar delen te beschrijven zou ons buiten het kader van ons opzet brengen, maar hier willen wij toch enige bijzonderheden over het H. Graf vermelden.

De resten zijn bevat of verwerkt in het gebouwtje dat zich midden in de ruimte onder de grote, brede, ronde koepel verheft.

Het bestaat uit:

- een voorplaats die de oude voorkamer vervangt, en
- uit de grafcel.

Deze laatste meet 2,07 m in de lengte van oost naar west, 1,94 m in de breedte en 2,50 m in de hoogte. De ruimte is dezelfde als in Jezus' tijd, maar wat de hoogte betreft, deze kan anders geweest zijn, want het gewelf is verdwenen.

Overeenkomstig Katarina's mededeling heeft de oostkant geen rotswand; de cel was daar open, doch nu is daar een muur gezet met als ingang een volboogdeur van 1,33 m hoog en 0,66 m breed. De wanden zijn met marmertegels bedekt en van de oorspronkelijke rotswand en bank is niets te zien.

Rechts van deze ingang is nagenoeg de helft van het kamertje door de lijkbank ingenomen. Deze verheft zich 0,66 m boven de vloer, is 2,05 m lang (5 cm korter dan de cel) en 0,93 m breed (op 8 cm na de helft van de totale breedte).

Noordwand en lijkbank maken met de grond één stuk uit.

Met de zuidelijke wand is dit alles wat van het graf van Jezus is overgebleven, zoals het blijkt uit het dagboek van de monnik Maximus, werkopzichter bij de vernieuwing van de kapel na de afbranding der basiliek in 1808, maar de hoogte van het rotsgedeelte vergat of verwaarloosde hij aan te tekenen (cfr. Prat, J. Chr. II, 545).

Het H. Graf bestond volgens Arkulfus (670) en anderen die het onbedekt gezien hebben, uit harde geelwitte kalkrots, die roodgeaderd en gevlekt is, zodat het ook juist is te zeggen dat dit steen rood of roodachtig is, wat weer overeenkomt met K.'s mededelingen. Dit soort inlands marmer wordt in Palestina 'Melki', d.i. koningssteen genoemd.

De muren van het grafgebouwtje zijn buitengewoon dik.

***

1972.

De deur (van de grafcel) is van koper of van een ander metaal en bestaat uit 2 vleugels die men bij het openen aan weerskanten tegen de wand ter zijde aanlegt. Deze deur heeft geen loodrechte stand, maar ligt een weinig schuin tegen de nis en reikt beneden tot zo dicht tegen de grond, dat een ervoor gelegde steen belet haar te openen. De hier toe bestemde steen¹⁶¹ ligt thans nog vóór de ingang van de spelonk en zal pas na de graflegging van de Heer binnengewenteld en vóór de gesloten deur van de grafnis gelegd worden. Het is een grote, zware steen met een zekere afronding aan de kant die tegen de deur moet liggen, daar de rotswand aan weerskanten van de deur ook niet geheel rechthoekig of loodrecht is. Om deze dubbele deur weer te openen is het niet nodig de steen weer geheel buiten de spelonk te wentelen, wat ook zeer moeilijk zou gaan, gezien de beperkte ruimte in de spelonk, doch men bevestigt aan enige ringen, waarvan de steen voorzien is, een van het plafond of gewelf neergelaten ketting en dan rukt men de steen door het optrekken van de ketting naar de ene zijde van de spelonk van de deur weg, doch hiertoe worden de verenigde krachten van meerdere mannen vereist.

---

¹⁶¹ De hier toe bestemde steen. – Verder blijkt dat dit geen ronde steen was als een schijf of wiel, dat men ervoor rolde, volgens een veel verspreid gebruik, maar een blok. Zulke sluitblokken waren eveneens in gebruik.

Was die steen een schijf geweest, dan zouden de vrouwen die op paasmorgen naar het graf gingen waarschijnlijk niet gezegd hebben:

“Wie zal de steen voor ons weg wentelen?” (Mk. 16, 3).

De Evangelist voegt er aan toe: “Want hij was zeer groot.” (v. 4).

Over een begraafplaats te Modin, vaderstad van de Makkabeeën, zegt Guérin: “Op het hoger rotsvlak liggen verspreid een dozijn grote steenblokken uit één stuk van bijna 2 m lang en 1 m breed; ze zijn bestemd om de ingang van de overige grafkamers te sluiten, die horizontaal in de rots uitgehouwen zijn; enige bevinden zich nog op hun plaats; andere zijn er door grafschenners van verwijderd.” (D.B. Modin, k. 1183, 1187).

Om zulk een steen te verplaatsen, laat hij nog even kleiner zijn, worden wel de verenigde krachten van meerdere mannen gevergd.

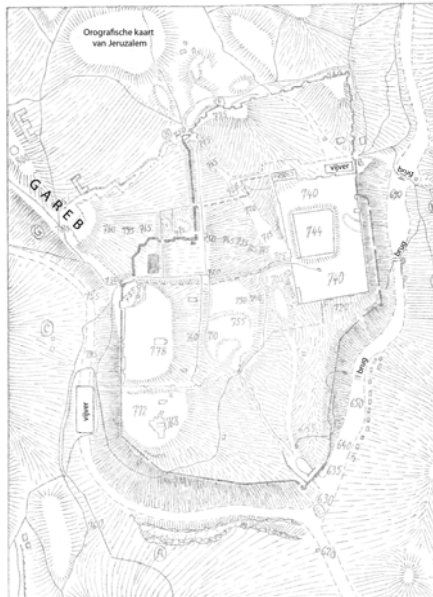
Tegenover de ingang van de grafspelonk is in de tuin een stenen bank¹⁶². Men kan op het bovenzvlak of het gewelf van de met gras begroeide grafspelonk gaan en vandaar, recht over de stadsmuur heen, nog de top van de Sionsberg en enkele torens zien.

Ook ziet men vandaar de Bethlehemspoort, een waterleiding en de Gihonbron¹⁶³.

---

¹⁶² De stenen bank is in de tuin, niet in de gracht vóór de ingang. Bij de bank staat men enigermate hoger dan het graf. Van dit punt ziet men, zowel ten oosten als ten zuiden de hoge punten van de stad, die boven de muren uitsteken, o.m. Sion, waar nu het Armenisch klooster en patriarchaat staan. In de tweede muur van Jeruzalem, nl. die van Ezekias, dicht bij zijn aansluitingspunt bij de muur van Salomo lag de Bethlehemspoort.

¹⁶³ Waterleiding en Gihonbron. – De waterleiding komt uit het zuiden en brengt water naar de tempel. Om het juiste verval te bewaren moet ze eindeloos veel kronkelingen maken langs de heuvelhellingen ze komt ten westen van Jeruzalem tot bijna tegenover de Jaffapoort, loopt langs de Sionhelling weer zuidwaarts, dan oostwaarts en spoedig noordoostwaarts tot op het Tempelplein. Alleen op de orthografische kaart van Jeruzalem in fasc. 8, vindt men deze waterleiding aangetekend.

De binnenwanden van de spelonk zijn rood en bruin geaderd¹⁶⁴. Binnen is alles zeer net afgewerkt.

Jezus wordt van het kruis afgenomen.

1973.

Terwijl het kruis daar eenzaam stond, slechts door enkele wachten omgeven, zag ik eenmaal ongeveer 5 man die van Betanië door de dalen (rond Jeruzalem) naar hier gekomen waren, tot de strafplaats naderen, omhoog zien naar het kruis en daarna zo onopgemerkt mogelijk weer weggaan; ik meen dat het leerlingen van Jezus waren.

Twee mannen evenwel, Jozef van Arimatea en Nikodemus, zag ik heden tot driemaal toe in de omgeving, als zochten en overlegden zij iets. Eens zag ik hen in de nabijheid gedurende de kruisiging, waarschijnlijk toen zij die personen gezonden hadden om de klederen van Jezus van de soldaten af te kopen. Later kwamen zij zien of het volk zich reeds verwijderd had en dan traden zij in het graf om het een en ander in gereedheid te brengen. Van het graf gingen zij tot het kruis terug en zagen er naar op en ook om zich heen, als om alle omstandigheden te verkennen en de onderneming te wikken en te wegen; zij beraamden een plan voor de afneming van Jezus van het kruis, keerden naar de stad terug en begonnen de uitvoering van hun opzet. Alle benodigdheden

---

Opheldering over de hier bedoelde bron Gihon vindt men in fasc. 31, nr. 1917, voetnoot 113).

¹⁶⁴ Witte rots, doch rood en bruin geaderd. – Volgens de ooggetuige Arkulfus (670) is de rots van de lijkbank, zoals van het hele monument tweekleurig: wit en rood (cfr. Kopp, 441, nota 93). Katarina voegt er bij: bruin. De Franse vertaler geeft dit weer door blauw, wellicht op grond van andere inlichtingen. De kleuren hebben vele schakeringen, zodat het soms moeilijk is te zeggen tot welke hoofdkleur deze of die schakering teruggebracht moet worden. Ook ligt het voor de hand dat deze tweede kleur niet opviel en weinig naar voren trad, zodat ze in een beschrijving van de rots verwaarloosd kon worden.

voor de balseming van het lijk werden bij mekaar gebracht. Hun bedienden namen, benevens de andere gereedschappen om het heilig lichaam van het kruis af te nemen, ook nog 2 ladders mee uit een soort schuur of bergplaats bij het grote huis van Nikodemus. Deze ladders bestonden ieder uit één paal, waarin dwarsstokken tot sporten doorgestoken waren. Ze waren daarenboven voorzien van losse, verplaatsbare haken, die hoger of lager gehangen konden worden en die niet alleen dienden om de ladders ergens tegen vast te zetten, maar ook om er het werkgereedschap onder de arbeid aan te hangen.

1974.

De goede vrouw bij wie zij de reukwerken voor de lijkbereiding gekocht hadden, had de koopwaar intussen gerieflijk voor het dragen ingepakt. Nikodemus had 100 pond specerijen gekocht, ongeveer 37 pond volgens ons gewicht, zoals het mij meermalen duidelijk te kennen gegeven werd. Zij droegen deze reukwerken gedeeltelijk in vaatjes of tonnetjes van bast, die van hun hals op hun borst neerhingen. Een van deze vaatjes bevatte een poeder fijn als stof. De bosjes welriekende kruiden droegen zij in perkamenten of lederen zakken. Jozef droeg ook een bus of doos met balsem; ik weet niet van welke materie deze doos gemaakt was; ze was rond en had van boven en van onder een blauwe band of hoepel. De bedienden droegen, gelijk ik reeds zei, enige vaten, lederen waterzakken, sponsen en andere werktuigen in een lijkbaar. Ook namen zij licht in een gesloten lantaarn met zich mee.

Deze dienaren vertrokken vóór hun meester en kwamen ook door een andere poort, ik meen door de Bethlehems poort, uit de stad op de Kalvarieberg. Op hun weg door de stad kwamen zij voorbij het huis, waarheen de H. Maagd, de andere vrouwen en Joannes zich begeven hadden om nog enige benodigdheden voor de lijkbereiding te halen.

Joannes nu en de H. Vrouwen volgden de bedienden op een korte afstand. De vrouwen waren ten getale van vijf. Enkele van hen

droegen grote stukken linnen opgerold onder hun wijde mantels. Wanneer de vrouwen in de avond uitgingen of enig godsdienstig werk gingen verrichten, plachten zij zich in een lange doek behendig in te wikkelen (cfr. fasc. 1, nr. 19, voetnoot 43). Zij begonnen daarmee bij een van de armen en omwonden verder het hele lichaam zo nauw, dat zij slechts kleine stappen konden zetten. Ik heb ze zich aldus geheel zien inwikkelen; de doek was lang genoeg, eindigde op de andere arm en omhulde ook het hoofd. Heden was dit indrukwekkend; thans gebruikten zij deze kleding ten teken van rouw.

Ook Jozef en Nikodemus droegen rouwklederen, voorzien van zwarte bovenmouwen en manipels en van een brede gordel. Hun mantels, die zij over hun hoofd getrokken hadden, waren wijd en lang en asgrouw; hun eigen vracht droegen zij onder die wijde mantels verborgen; zij richtten zich allebei naar de poort, waardoor Jezus uit de stad gegaan was.

1975.

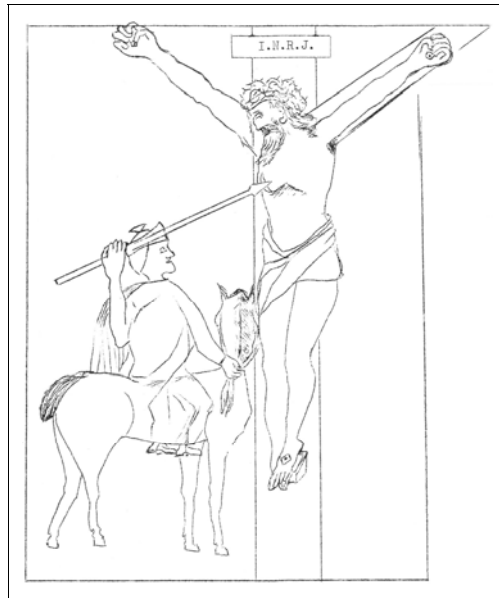
De straten waren stil en verlaten. Iedereen bleef van schrik en angst binnenshuis; velen ook verrichtten werken van boetvaardigheid en slechts zeer weinigen vierden het paasfeest volgens de wettelijke voorschriften. Toen Jozef en Nikodemus bij de poort kwamen, vonden zij ze gesloten en de wegen en stadsmuren in de omtrek door soldaten bezet. Dit waren dezelfde soldaten die de Farizeeën kort na 2 uur gevraagd hadden, toen zij nl. voor onlusten onder het volk vreesden; zij waren van hun post nog niet teruggeroepen.

Jozef toonde hun een schriftelijk bevel van Pilatus dat zij hen ongehinderd door moesten laten. De soldaten waren aanstonds bereid om de poort voor hen te openen, doch waarschuwden hen dat zij reeds beproefd hadden om ze open te krijgen, doch te vergeefs; ze was dus, waarschijnlijk door een schok gedurende de aardbeving, uit haar stand gezakt of ergens verwrongen en nu niet meer te ontsluiten. Ook de beulen die door deze poort de beenderen der gekruisigden waren gaan breken, hadden zich

genoodzaakt gezien door de Hoekpoort in de stad terug te keren. Doch zie! zohaast Jozef en Nikodemus de grendels van de poort vastgrepen, ging ze tot aller verwondering zeer gemakkelijk open.

De hemel was nog treurig, somber, nevelig en verduisterd, toen zij op de Kalvarieberg aankwamen. Zij troffen hier hun vooruitgezonden bedienden aan, alsook de H. Vrouwen, die wenend tegenover het kruis van Jezus zaten. Kassius en enkele soldaten die zich bekeerd hadden, stonden daar als geheel andere mensen vol schroom en ontzag op een eerbiedige afstand.

Jozef van Arimatea en Nikodemus verhaalden nu aan de H. Vrouwen, aan Maria en Joannes wat zij gedaan hadden om Jezus die smadelijke dood te besparen, en vernamen ook van hen hoe het hun slechts met moeite gelukt was het breken van Jezus' beenderen te voorkomen en hoe hierdoor een voorzegging in vervulling was gegaan. Ook verhaalden zij hun hoe Kassius de zijde van Jezus met zijn lans doorstoken had.

Zodra nu de hoofdman Abenadar aangekomen was, begonnen zij, de ziel vol droefheid, eerbied en piëteit, het zeer heilig liefdewerk van de afneming en bereiding ter begrafenis van het heilig lichaam van hun Heer en Meester en Verlosser.

1976.

De H. Maagd en Magdalena waren boven op de heuvelkruin gezeten, ter rechterzijde tussen het kruis van Jezus en dat van de goede moordenaar. De andere vrouwen waren nu in de weer met de specerijen, doeken, water, sponsen, vaten en al het overige in orde en gereedheid te brengen. Verstout door de aanwezigheid van Abenadar trad ook Kassius naderbij en hij verhaalde zijn bevelhebber het wonder van de volkomen genezing van zijn ogen¹⁶⁵. Allen waren zeer onder de indruk en vol statige ernst, vol droefheid en liefde en meer geneigd tot zwijgen dan tot spreken. Soms klonk hier en daar tussen hun heilige bezigheid in, die alle spoed en oplettenheid vorderde, een smartvolle zucht, een zachte jammerklacht. Vooral viel Maria Magdalena hier weer op: zij liet de vrije loop aan haar tranen en gaf zich geheel aan haar mateloze droefheid over, die zich uitwendig verried in haar nerveuze gebaren; niets leidde haar aandacht van Jezus af; ze wist zich niet te matigen, hield geen rekening met de mensen rondom haar en stoorde zich aan niets.

Nikodemus en Jozef plaatsten nu de ladders tegen de achterkant van het kruis en klommen erop met een groot laken, waaraan 3 brede riemen vast waren. Zij bonden het lichaam van Jezus onder

---

¹⁶⁵ Kassius vertelde aan de bevelhebber zijn volkomen genezing. –

De lezer zal zich herinneren dat Kassius onder een zeker impuls Jezus' zijde met geweld doorboorde. Hij trok even onstuimig de speer terug en uit de toegebrachte wonde sprong een stroom van water en bloed naar buiten die zijn aangezicht besproeide. (Zie fasc. 31, nr. 1964).

Kassius sprong van zijn paard, viel op de knieën en, zich rouwmoedig op de borst slaande, beleed hij Jezus voor alle aanwezigen (1. c.).

Kassius was op dat ogenblik van zijn oogkwaal (zwak gezicht en schele ogen) genezen. Zie nrs. 1965 en 1966 in fasc. 31.

de armen en knieën aan de kruisstam en insgelijks zijn armen met linnen banden onder de handen aan de dwarsbalken vast. Daarna plaatsten zij een stift of bout op de spitsen van de nagels aan de achterkant van het kruis en dreven de nagels uit hun gaten. De handen van Jezus werden door die slagen niet erg geschokt; de nagels vielen gemakkelijk uit de wonden, want deze waren door de zwaarte van het lichaam tamelijk wijd opengescheurd; ook het lichaam zelf, dat door het lijnwaad opgehouden was, drukte met zijn gewicht niet meer op de nagels. Het benedenlichaam, dat bij Jezus' dood door de knieën gezakt was, rustte nu getild in zittende houding, ondersteund als het was door het linnen laken; dit had men immers boven op de dwarsbalken stevig vastgemaakt.

Terwijl nu Jozef de nagel uit de linkerhand dreef en daarna deze arm met een windsel behoedzaam tegen het lichaam liet neerzinken, bond Nikodemus de rechterarm van Jezus op gelijke wijze aan de kruisarm, alsook het met doornen gekroonde hoofd dat op de rechterschouder neergezonken was en dat hij in die houding liet. Vervolgens dreef hij de nagel uit de rechterhand, maakte de arm los en liet hem eveneens met een lijnwaden band tegen het lichaam neerzakken. Intussen had Abenadar, de gewezen bevelhebber met veel moeite de grote nagel uit de voeten geslagen. Kassius nam de nagelen eerbiedig van de grond op en legde ze alle bij de heilige Maagd neer.

1977.

Nu plaatsten zij de ladders tegen de voorkant van het kruis en wel zo dicht mogelijk bij het heilig lichaam. Dan maakten zij de bovenste riem (van de grote doek) los van de kruisstam en bevestigden hem aan een van de haken, waarvan de ladder voorzien was. Op dezelfde wijze gingen zij te werk met de 2 andere riemen, en, naar gelang zij afdalend de riemen van haak tot haak lager hingen, daalde ook het heilig lichaam neer tot het terecht kwam bij de hoofdman Abenadar.

Deze stond hier beneden op een trapbank, nam het lichaam onder de knieën en de armen en daalde ermee de treden van de bank af,

terwijl ook Nikodemus en Jozef, die tussen zich Jezus bij het bovenlijf in hun armen hielden, gelijkmatig sport voor sport de ladder afdaalden. Hierbij gingen zij zacht, zwijgend en met alle omzichtigheid te werk, als verdroegen zij een teergeliefde, dodelijk gewonde vriend. Zo geraakte het heilige en verminkte lichaam van onze Verlosser van het kruis op de grond.

Deze afdoening van Jezus van het kruis was een ontroerend schouwspel. Zij deden alles met zoveel zorg en behoedzaamheid, als vreesden zij de Heer door de een of andere stoot of duw pijn te doen; zij waren met dezelfde eerbied en liefde vervuld jegens dat ontzielde lichaam als voorheen jegens de Heilige der heiligen gedurende zijn leven. Alle aanwezigen hielden hun blikken onafgewend op het lichaam van de Verlosser omhoog gericht; zij volgden met hun ogen het neerdalen trap voor trap, elke beweging en verplaatsing van het lichaam en gaven hun meevoelen en deelneming te kennen door het uitstrekken hunner armen, door hun tranen en door allerlei gebaren van smart en bezorgdheid. Allen waren zwijgzaam; de arbeidende mannen, vol eerbied en geheel doordrongen van de heiligheid hunner handeling, zegden slechts fluisterend de hoogst nodige woorden om een wenk te geven of een hulp te vragen die bij het werk noodzakelijk was.

Terwijl de hamerslagen weerklonken, waarmee de nagels uit de handen en voeten gedreven werden, vervulde dit het hart van Maria, van Magdalena en van allen die bij de kruisiging tegenwoordig waren geweest, met nieuwe smart en droefheid, want de zware klank van die hamerslagen herinnerde aan de ontzettende pijnen die Jezus te verduren had gekregen bij zijn aannageling aan het kruis. Allen sidderden, als waren zij bevreesd opnieuw de heldere jammerklachten van hun dierbare Verlosser te zullen horen, doch helaas! ook dit zwijgen verscheurde hun hart; zijn mond bleef verstomd en dit bewees al te duidelijk de echtheid van zijn dood, die hun ziel met bitterheid vulde.

Toen nu het heilig lichaam eindelijk van het kruis afgenomen was, wikkelden men het van de heupen tot de knieën in lijnwaad en legde het eerbiedig op de doek neer in de armen van zijn Moeder, die deze met smart en verlangen naar Hem uitgestrekt hield.

Jezus' lichaam wordt ter begrafenis bereid.

1978.

De H. Maagd zat op een opengespreide doek op de grond; haar rechterknie was een weinig opgeheven en zij leunde met haar rug tegen een kussen, wellicht van samengerolde mantels¹⁶⁶. Men wilde aldus het liefdewerk vergemakkelijken, dat de smartvolle, door zorgen uitgeputte Moeder aan het lijk van haar vermoorde Zoon verlangde te bewijzen. Dit legden de mannen nu op een doek tegen haar schoot aan. Jezus' hoofd rustte op haar opgeheven knie en het lichaam lag op de uitgespreide doek uitgestrekt. Even groot waren de smart en de liefde, welke die heilige Moeder op dit ogenblik ondervond; zij hield nu weer het lichaam van haar innig geliefde Zoon in haar armen, aan wie zij gedurende de lange uren van vreselijke foltering geen enkel bewijs van liefde en tederheid, niet de minste verzachting van pijn had kunnen geven. Thans beschouwde zij met eigen ogen de verschrikkelijke martelingen die dat heilig, dierbaar lichaam had ondergaan, want vlak onder haar ogen vertoonden zich de gapende wonden en striemen waarmee het overdekt was. Vol liefde kuste zij zijn bloedige wangen, terwijl Magdalena met het aangezicht op zijn doorboorde voeten lag.

---

¹⁶⁶ De plaats waar de H. Maagd ter aarde gezeten het lichaam van haar Zoon enigszins op haar schoot ontving, wordt in de Kalvariekapel bij benadering aangeduid 4 m ten zuidwesten van de rotsholte, waarin het kruis heeft gestaan.

Het is de 13^e statie van de kruisweg.

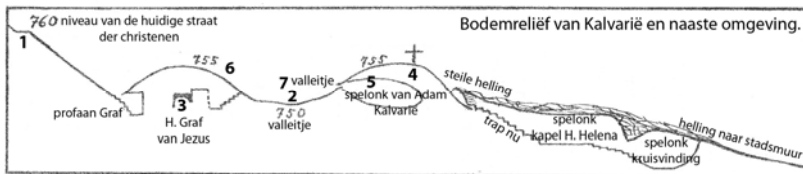
Een dikke steunpilaar neemt die plaats in; er hangt een beeld aan, dat het gebeuren voorstelt.

De mannen trokken zich nu een weinig terug naar een bocht of diepte aan de zuidwestvoet van de Kalvarieberg, waar zij de lijkbereiding wilden voltrekken¹⁶⁷. Zij brachten daar alles in gereedheid voor de balseming van Jezus' lichaam.

¹⁶⁷ Kleine diepte waar de lijkbereiding voltrokken werd. Bedoeld is het kleine dal tussen Kalvarië en H. Graf.

Er steekt een platte rotssteen, een soort tafel van $\pm 0,25$ m hoog uit de grond; hij maakt met de rotsbodem één stuk uit; hij wordt genoemd 'steen der zalving' en is te allen tijd in grote eere geweest.

Hij bevindt zich 18 m ten noordwesten van de kruisholte en wordt op het grondplan van de basiliek, die verder gereproduceerd wordt, aangeduid door het getal 7.

De steen is zo eerbiedwaardig, dat wij hem even nader mogen beschrijven. Ik neem deze beschrijving uit een sinds jaren samengesteld artikel over de H. Grafkerk, zonder dat ik kan zeggen of tijdens de laatste herstelling van de kerk in 1967-1970 de steen en zijn versieringen bijzondere veranderingen ondergaan hebben.

Als men door de enige ingang de kerk binnentreedt (cijfer 1), komt men eerst in een soort voorplaats, die vroeger halfduister was. Acht meter verder ziet men die steen zich boven de vloer verheffen en 5 m erachter het koor van de Grieken.

Op genoemde steen onderging Jezus' lichaam de voorbereidselen tot de graflegging: daar werd het volgens het Joodse gebruik gewassen en met geurige kruiden in lijkdoeken gewikkeld. De steen was hiervoor op de juiste plaats gelegen en voor deze handeling goed geschikt. De traditie betreffende deze steen wordt dus door Katarina bevestigd.

Ook is hij te allen tijde het voorwerp geweest van de vurigste verering. In de loop der eeuwen werd hij bekleed, nu met marmerplaten, dan weer met mozaïek. De bekleding die de Grieken in 1810, 2 jaar na de brand aanbrachten, bestaat uit platen van roodachtige inlandse kalksteen, d.i. witte steen, maar roodgaderd en gevlekt. Hij is het gemeenschappelijk bezit van de verschillende belijdenissen die in de kerk vertegenwoordigd zijn en die hem dagelijks komen bewieroken.

Kassius bleef met een aantal soldaten die zich eveneens bekeerd hadden, op een eerbiedige afstand staan. Alle tegenstanders van Jezus waren reeds naar de stad teruggekeerd; de soldaten die zich hier nog bevonden, vormden een schutswacht rondom de laatste eerbewijzen aan het lichaam van Jezus, opdat geen vijand of rustverstoorder het werk zou verhinderen. Ook staken zij af en toe ontroerd en dienstvaardig een helpende hand toe, waar men dit van hen vroeg.

Ook alle H. Vrouwen hielden zich gereed: zij reikten de vaten met water, de sponsen, het lijnwaad, de balsem en de specerijen aan, waar dit nodig was, en gingen dan weer, om niet hinderlijk te zijn, verderaf staan, oplettend toezien of zij helpen konden. Onder die vrouwen bevonden zich ook Maria van Kleofas, Salome en Veronika. Magdalena week nooit uit de onmiddellijke nabijheid van het heilig lichaam. Maria Heli, de oudste zuster van de H. Maagd, een reeds tamelijk bejaarde vrouw, zat op enige afstand op de aarden ringwal van de heuvelkruin en keek zwijgend toe.

1979.

Joannes stond voortdurend ter beschikking van de H. Maagd en diende als bode tussen de vrouwen en de mannen. Hier was hij de vrouwen behulpzaam en stond daarna ook de mannen ten dienste bij de eigenlijke, definitieve lijkbereiding. In alles was voorzien; voor alles was gezorgd. De vrouwen hadden lederen waterzakken

---

De bank, zoals men hem ook kan noemen, is 2,70 m lang, 1,30 m breed en 0,30 m boven de vloer verheven. Hij is omgeven door een rijk versierd traliewerk, door 10 zilveren lampen en reusachtige kandelaars.

Op een foto in het boek 'Heilig Land', door Lelong, O. P. blz. 101, ziet men reeds geen traliewerk meer, maar nog de grote kandelaars en talrijke lampen.

Geen pelgrim betreedt de basiliek of zijn eerste daad is een gebaar van verering voor deze heilige steen, de kus op een eerbiedwaardige relikwie. Het is ook de eerste akte die de kruisweggangers stellen, na de drempel overschreden te zijn, alvorens de Kalvarietrap te bestijgen om hun oefening voort te zetten. Op dit punt heeft men Kalvarië rechts, en links vóór zich het H. Graf.

bij zich, die men kon openen en plat tezamen vouwen; ook hadden zij daar een bekken vol water op een kolenvuur gezet. Telkens boden zij Maria en Magdalena bekkens met vers zuiver water en andere sponzen aan en duwden de gebruikte in lederen kommen uit; ik meen ten minste dat de ronde dotten, die ik hen uitduwen zag, sponzen waren.

Niettegenstaande haar onbeschrijfelijke zielesmart was de H. Maagd met grote moed bezield¹⁶⁸. Haar liefde kon op het heilig lichaam van haar Zoon al die tekenen en sporen van verguizing en foltering niet laten bestaan en zo begon zij het aanstonds onvermoeid en rusteloos te reinigen en te verzorgen. Met de hulp van anderen nam zij de doornenkroon behoedzaam van het hoofd, na ze eerst van achteren open gemaakt te hebben. Enige doornen die al te diep in het hoofd gedrongen waren, moesten afgesneden worden, om de wonden bij het afnemen van de kroon niet wijder te maken.

Na de doornenkroon naast de nagelen te hebben neergelegd, begon Maria met een soort van ronde, gele, buigbare veertang de afgesneden doornen en splinters, die nog in het hoofd staken, uit te trekken en vol droefheid toonde zij die aan haar vriendinnen die

---

¹⁶⁸ Nota van Brentano: "Op Goede Vrijdag, 30 maart 1820 viel de zienster gedurende haar passievizioenen in een diepe bewusteloosheid op het ogenblik dat zij de afneming van Jezus' lichaam van het kruis beschouwde. Het geschiedde tegen de avond in tegenwoordigheid van de schrijver.

Later tot zichzelf teruggekomen, doch nog steeds met lijden overstelpt gaf zij van haar bezwijming de volgende verklaring:

Toen ik de mannen het lichaam van Jezus in de schoot der H. Maagd zag leggen, dacht ik bij mezelf: Hoe sterk van ziel is zij toch! dat ze niet eens onmachtig wordt! Ogenblikkelijk maakte mijn gids mij een verwijt van die bedenking, die meer getuigde van bewondering dan van medelijden en hij sprak: Voel dan liever wat zij heeft gevoeld! Op hetzelfde ogenblik doorboorde mij een zwaard van smart, zo erg dat ik meende het te moeten besterven, ja, zelfs nu is de pijn nog niet voorbij!

Brentano voegde erbij: "Dit lijden bleef de zuster nog lang bij en zelfs veroorzaakte het haar een ziekte, die haar aan de rand van het graf bracht."

haar medelijdend omringden¹⁶⁹. De meeste doornen legde men naast de kroon neer en ook enige kunnen als een dierbaar aandenken meegenomen en als een schat bewaard gebleven zijn.

1980.

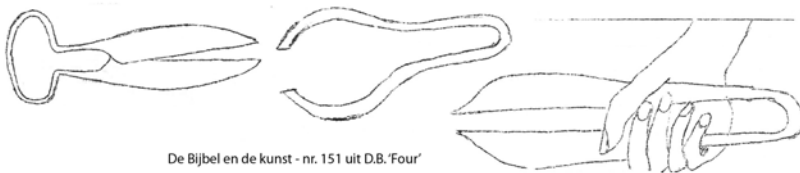
Het aangezicht van de Verlosser was bijna onherkenbaar geworden: zozeer was het door wonden misvormd en met bloed bedekt. Zijn verward baard- en hoofdhaar was met bloed aaneengekleefd. Maria waste het gekneusde hoofd en gelaat van Jezus en weekte daarna met natte sponsen het geronnen bloed uit het hoofdhaar. Naar gelang het reinigen vorderde, vertoonde zich aan haar duidelijker welke gruwzame mishandelingen Jezus ondergaan had; de smarten, de zorgen, de reinigingen, de gevoelens van medelijden volgden elkaar afwisselend op van wonde tot wonde. Met een spons en met een doekje dat over de vingers van haar rechterhand gespannen was, wies zij het bloed

---

¹⁶⁹ Nota van Brentano: "De zuster zegde: Die tang herinnerde mij door haar vorm aan de schaar waarmee Dalila Samson zijn haar afsneed."

Vroeger had zij die schaar beschreven als volgt: Dalila gebruikte een zonderlinge schaar van ronde vorm, zo groot als de sfeer van een grote, middendoor gesneden appel. Toegedrukt veerde ze vanzelf weer open en geleek op een soort knijp- of trektang, bestaande uit een brede, dunne, rondgebogen band van metaal. Als men de tang toeduwde, kwamen de geslepen uiteinden of sneden tegen elkaar en ze gingen weer vaneen als men ophield te duwen. In haar visioenen op het openbaar leven van Jezus zag zij op zaterdag, 7 juni, 22 Sivan, Jezus de sabbat vieren in de levietenstad Misjal in de stam Aser en daar zag zij, naar aanleiding van een voorlezing in de synagoge uit het boek der Rechters, de geschiedenis en het leven van Samson (zie fasc. 26, nr. 1376).

Hieronder een 3-tal modellen van veerscharen; de beschrijving van Katarina laat aan duidelijkheid te wensen over.

De Bijbel en de kunst - nr. 151 uit D.B. 'Four'

uit de wonden van het hoofd, uit de gebroken ogen, uit de neusgaten en de oorholten. Met het doekje op de wijsvinger reinigde zij de halfopen mond en de tong, de tanden en de lippen.

Het weinige overgebleven hoofdhaar scheidde zij in 3 delen, een deel aan elke zijde en een deel op het achterhoofd; de net gescheiden haarvlechten aan de zijden streek zij glad boven de oren achterwaarts¹⁷⁰.

Na het hoofd gereinigd te hebben drukte de H. Maagd voor de laatste maal een hartelijke zoen op Jezus' wang en bedekte het hoofd. Daarna schonk zij haar aandacht en zorg aan de hals, de schouders, borst en rug en armen en vooral aan de zo erg

---

¹⁷⁰ Nota van Brentano: De zieneres placht, wanneer het om gewichtige historische persoonlijkheden ging, meestal te vermelden hoeveel scheidingen zij in hun hoofdhaar maakten en zij scheen een zekere dieper betekenis te hechten aan woorden als de volgende: "Eva scheidde haar haar in 2 delen en Maria in 3."

De gelegenheid om haar te ondervragen nopens de zin van die mededeling, bood zich niet aan, maar haar antwoord zou wellicht enige opheldering verschaft hebben in de rol die het haar speelde in de offeranden, beloften, wijdingen, rouwplegingen, enz.

Zo zegde zij van Samson: "Hij droeg zijn dicht, lang, blond haar in 7 vlechten, die als een helm rond zijn hoofd gewonden waren. Op zijn voorhoofd en beide slapen hing zulk een vlecht tot een wrong samengewonden in een soort zakje neer. Zijn sterkte was niet gelegen in die vlechten als zodanig, doch in zover ze het teken of symbool van zijn heilige beloften waren, waartoe hij zich door het uitwendig teken van die vlechten of wrongen verbonden had.

Zijn krachten, aan zijn 7 haarvlechten verbonden, waren de 7 gaven van de H. Geest. Zijn beloften had hij zonder twijfel sinds geruime tijd verbroken en vele genaden verloren, toen hij door zijn schuld van de zinnebeelden of tekens van zijn Nazareaat, nl. van zijn haarvlechten beroofd werd.

Ik zag dat Dalila niet al zijn haar afsneed; zij liet hem de bos boven zijn voorhoofd. Ook had hij daardoor de genade van het berouw en van de boetvaardigheid bewaard en meteen ook de kracht om zijn vijanden te vernietigen. Het leven van Samson is profetisch en voorafbeeldend."

Tot hier Brentano's nota.

gewonde, met bloed gevulde handen! Ach! nu werd het al te duidelijk welke verschrikkelijke martelingen haar Zoon verduurd had, welke ontwrichtingen hadden plaats gehad. De gehele romp was gebroken, de beenderen uitgerekt, de ledematen ontwricht en daardoor stijf en onbuigzaam geworden. De schouder, waarop Hij het zware kruis getorst had, was doorsneden en ontvleest (zie fasc. 31, nr. 1924, voetnoot 119).

1981.

Jezus' gehele bovenlijf was bedekt met wonden, geselstriemen en builen. Aan de linkerkant van zijn borst, was ook nog de kleine wonde zichtbaar, waar de (punt van de) lans aan de overzijde weer te voorschijn was gekomen (fasc. 31, nr. 1964), en in de rechterzijde gaapte de grote, wijde lanswonde die dwars door zijn Hart ging van de ene zijde tot de andere.

Maria waste en reinigde al die wonden en Magdalena, tegenover haar op de knieën liggend, meestal bij de voeten van Jezus, bood haar menigmaal haar hulp aan; voor de laatste maal besproeide zij met de vloed van haar tranen Jezus' voeten, welke zij zodoende als met water waste, om ze dan vol tederheid met haar lange haarlokken weer af te drogen.

Toen nu het hoofd, de romp en heel het lichaam tot de voeten van alle bloed en vuil gereinigd waren, glansde het heilig lichaam blauwachtig-wit als uitgebloed vlees en het vertoonde hier en daar bruine vlekken van gedroogde wonden en plekken van rauw vlees zonder huid. Zo lag het neer in de schoot van de rouwvolle Moeder, die de gereinigde ledematen begon te zalven, aanvangend bij het hoofd.

De overige H. Vrouwen waren om de beurt vóór haar neergeknield en hielden haar een doos voor, waaruit zij met de wijsvinger en duim van de rechterhand een soort zalf of andere kostbare stof nam; hiermee bestreek en vulde zij elke wonde. Zij goot ook vloeibare zalf over Jezus' haar en ik zag hoe zij de handen van Jezus in haar linkerhand hield, ze met eerbied kuste

en daarna de wijde nagelwonden met dezelfde zalf of specerij vulde, die zij ook in de holten van de neus en van de oren en in de opening van de zijdewonde deed. Magdalena bleef meest bij de voeten van Jezus, nu om ze af te drogen en te zalven, en ze dan weer met haar onstelpbare tranen te besproeien en om er dan weer een hele tijd met haar aangezicht op te blijven rusten.

Ik zag hen het water, waarmee zij het lichaam van Jezus gewassen hadden, niet weggieten, maar in lederen zakken verzamelen. Ook de sponsen wrongen zij hierin uit. Ik zag enige mannen, nl. Kassius en andere soldaten in de kruiken en lederen zakken die de H. Vrouwen meegebracht hadden, meermalen vers water gaan halen uit de bron Gihon (fasc. 31, nr. 1917, voetnoot 113), die daar zo dichtbij was, dat men ze uit de graftuin kon zien.

Na al de wonden gezalfd te hebben, omwond Maria Jezus' hoofd met windsels, doch de gelaatsdoek, waarvan deze omhulling voorzien was, trok zij nog niet neer; zij drukte de half geopende ogen van Jezus toe en liet haar hand er enige ogenblikken op rusten. Zij sloot Hem ook de mond, omarmde het heilig lichaam van haar Zoon en liet onder het storten van tranen haar aangezicht op het Zijne zinken. Maria Magdalena kwam uit eerbiedige vrees niet met haar aangezicht tegen dat van Jezus, zij durfde het alleen op zijn voeten laten rusten.

Reeds enige tijd stonden Nikodemus en Jozef van Arimatea in de nabijheid te wachten en daarom naderde nu Joannes tot de H. Maagd met het verzoek afscheid te willen nemen van het lichaam van haar Zoon: daar de sabbat nabij was, kon men de voorbereidselen tot de begrafenis niet langer uitstellen.

Een laatste maal omhelsde Maria nog inniger het lichaam van haar goddelijke Zoon en nam er met zielroerende woorden afscheid van.

Nu tilden de mannen het heilig lichaam op de doek waarop het lag, terwijl het met de romp op haar schoot rustte, van de grond omhoog en droegen het beneden op een geringe afstand van de

plaats der lijkbereiding. Maria die in de liefdevolle reiniging van het lichaam van haar Zoon enige verlichting en troost gevonden had, maar zich er nu weer van beroofd zag, gaf zich opnieuw geheel aan haar smart over en liet haar gesluierd hoofd in de armen der H. Vrouwen rusten. Magdalena echter, alsof men haar de Geliefde haars harten had willen ontrukken, ijelde de mannen met vooruitgestrekte armen enige passen achterna, doch keerde dan tot de H. Maagd terug.

1982.

Zij droegen het heilig lichaam van de hoogte van Golgota naar beneden op enige afstand van de heuveltop, waar, in een diepte van de helling, een mooie, vlakke rotssteen was (beschreven op nr. 1878, voetnoot 167). Hier hadden de mannen de plaats van de balseming in gereedheid gebracht. Eerst zag ik een doorzichtig doek als van kantwerk met mazen als een net. Het was een doek in de aard als bij ons het vastengordijn of de zogenaamde hongerdoek, die men in de kerk ophangt¹⁷¹.

Wanneer ik als kind dit gordijn zag, meende ik telkens dat het dezelfde doek was, die ik bij de lijkbereiding had zien gebruikt worden. Die doek was waarschijnlijk met mazen als een net vervaardigd om er het water bij het wassen gemakkelijk te laten doorlopen. Ik zag daar echter ook nog een ander grote doek uitgespreid.

Zij legden het lichaam van de Heer op de opengewerkte doek en enigen hielden de andere doek of het laken erover heen.

---

¹⁷¹ Nota van Brentano: De zuster bedoelt het groot witlinnen gordijn, dat in het bisdom Münster in de vastentijd tussen het priesterkoor en het schip van de kerk opgehangen en uitgespannen wordt en van het dak tot beneden neerhangt. In dit gordijn zijn gewoonlijk opengewerkte plaatsen, die een grond vormen voor de afbeelding van de heilige 5 wonden, de lijdensinstrumenten, enz.

Dit gordijn maakt op ontvankelijke gemoederen een diepe indruk en richt tot vrome zielen een zwijgende oproep tot boete, strengheid, versterking, vasten en beschouwing.

Nikodemus en Jozef knielden neer en maakten onder deze laatste doek, die het lichaam voor hun ogen verborg, de lendendoek los die zij bij de afneming om Jezus' onderlijf van de knieën tot de heupen gewonden hadden. Vervolgens ont deden zij het lichaam ook van de lendendoek die Jonadab, de neef van Jezus' voedstervader, vóór de kruisiging, aan Jezus aangeboden had. Schroomvol en zedig wasten zij met sponsen het onderlijf van de Heer, dat onder het bovengehouden laken verborgen bleef. Hierna wasten zij ook de rugzijde van het lichaam en voor deze laatste wassing werd het lichaam niet omgedraaid, maar, terwijl het onder de bovenste doek nog steeds verborgen bleef, hielden zij het opgetild met streken linnen die dwars onder het onderlijf en onder de knieën gestoken waren. Zij wasten het heilig lichaam zolang tot er uit de uitgewrongen sponsen helder water kwam.

1983.

Ik zag hoe zij dan Jezus' heilig lichaam neerlieten en het met hun handen plat uitstrekten, want het middellijf en de knieën waren nog ietwat gebogen en in een verstijfde, kromme houding, zoals het bij de dood ineengezonken was en zoals men het van het kruis had afgenomen. Zij legden vervolgens een doek van ongeveer 3 el lang en één el breed onder de lenden van de Heer, vulden zijn schoot met bosjes kruiden, zoals ik er dikwijls zie staan op de hemelse tafelen, groen op gouden bordjes met een blauwe rand, en verder met fijne, kroezelige plantenvezels als saffraan en strooiden tenslotte over dit alles nog van het poeder uit dat Nikodemus had meegebracht¹⁷².

---

¹⁷² In een bijzonder soort van visioenen die de zienster soms tot troost en aanmoediging gegeven werden, nam zij vaak deel aan hemelse gastmalen en zij beschreef dan met kinderlijke voldoening de wonderbare schikking van de gerechten en de rijkdom van de tafelserviezen, ook de kruiden naar hun soort en vorm tot de meeldraden en het aantal blaadjes van hun bloesems toe. Dikwijls maakte zij gewag van fijne kruiden die haarzelf op gouden borden met blauwe randen voorgezet werden en die dicht tegen elkaar als groeiend rechtop stonden als bittere waterkers, zoals zij het soms uitdrukte, of als mirre. Soms bestonden haar gerechten ook in allerlei andere

---

vruchten, waardoor zij zich in haar groot lijden van lichaam en ziel gesterkt voelde.

Door nauwkeurige, herhaalde controlering kon worden vastgesteld dat zulke troostvisioenen een beloning waren. De overwinningen die zij op aarde op zichzelf behaalde, werden haar in visioenen die haar naar de hemel meevoerden, vergolden door zulke verkwikkende kruiden en vruchten, die door hun vorm en aard een beeld waren van de verstervingen die zij zichzelf had opgelegd.

Ook de vorm, de materie, de kleur en de versieringen van het tafelgerei hadden hun betekenis: "Het gebruiken van de spijzen is geen eten, verklaarde zij, zoals in het gewone leven, en niettemin een verzadiging en voeding, maar dan op een veel verhevener wijze. De genade en kracht zelf van God, waarvan de voortgezette vruchten de verwoording, de letters, de uitdrukking zijn, gaan geheel in de hemelse tafelgast over.

De specerijen nu, welke de zienster bij de lijkbereiding hier zag gebruiken, herinnerde haar aan die hemelse kruiden.

Tot hier de nota van Brentano.

***

In deze passage herinnert de zuster ook aan het aandeel van Nikodemus in de balseming, nl. een mengsel van mirre en aloë ten gewicht van ongeveer 100 pond.

In nr. 1974 heeft K. gezegd: "dit Bijbels gewicht van 100 pond bedraagt ongeveer 37 pond in ons gewicht".

In deze woorden is pond dan waarschijnlijk te verstaan in de zin van kilo, wat dan goed overeen te brengen is met het 'ongeveer 100 pond van Joa. 19, 39', want dit gewicht wordt in ons gewicht op 32 kilo's berekend (cfr. Keulers' Commentaar op Joa. 19, 39 en Dan. Rops, Jezus, 432-433).

Het mengsel van mirre en aloë had niet de vorm van vloeistof om te zalven, maar van poeder om onder, tussen en op de windsels te strooien.

- Mirre is een geurige gomhars in de vorm van roodbruine korrels, die vooral uit Arabië ingevoerd werd.
- Aloë is een reukhout, afkomstig uit Indië, thans door de Syriërs 'Agaloekoen' geheten en gelijkend op de 'thuja' (uit de cipresfamilie – 'Thuja occidentalis' of 'Levensboom' - etherische olie bestrijdt wratten en voetwratten. Thuja is ook heilzaam bij reuma, zenuwpijnen en virusinfectie).

Beide reukwerken waren blijkbaar fijn gemalen en vermengd; ze dienden ook om de doden eer te bewijzen, zoals onze bloemen dit doen. Ze beletten het bederf niet, maar verdrijven de kwade geur.

Hierna wikkelden zij het onderlijf boven al die specerijen in met de lange baan doek die zij er eerst onder gelegd hadden. Zij trokken het een uiteinde van de baan tussen de benen naar boven en legden het ingeslagen op het bovenlijf, waar het in een spannende lendendoek als in een gordel ingestoken werd. Na dit dekken van de schaamdelenstreek zalfden zij al de wonden van de lendenen, strooiden er specerijen over uit en plaatsten tussen de benen tot aan de voeten bosjes kruiden. Vervolgens omwikkelden zij de aldus met kruiden opgevulde benen van onderen naar boven met banden of windsels.

1984.

Nu ging Joannes de H. Maagd en de andere vrouwen halen en bracht ze bij het heilig lichaam. Maria knielde neer bij het hoofd en legde een doek van fijn lijnwaad, die zij van Klaudia Prokla, de vrouw van Pilatus had gekregen en tot nog toe onder haar mantel om de hals had gedragen, onder Jezus' hoofd. Geholpen door de andere H. Vrouwen, vulde zij de ruimte tussen het hoofd en de schouders, rondom de hals en tot aan Jezus' wangen, met bosjes kruiden, met dezelfde plantenvezels en poeder als de mannen gebruikt hadden en Maria bond nu met de genoemde doek alles om het hoofd en de schouders vast. Magdalena goot nog een geheel flesje welriekende olie in de zijdewonde van Jezus, terwijl de H. Vrouwen nog specerijen legden in Jezus' handen en onder zijn voeten. Dan vulden de mannen nog de holten der oksels met specerijen, bedekten er ook de hartkuil mee en overal waar het lichaam enige ruimte om zich liet, vulden zij deze ermee, kruisten de verstijfde armen op de schoot en sloegen nu de grote witte doek vast rondom het lichaam en rondom de kruiden tot aan de borst, zoals men een doek om een kind legt. Nu staken zij onder de gesloten oksel van de ene schouder of arm het een einde van een breed windsel, en terwijl zij het heilig lichaam op hun handen

---

Het Oosten is zeer gesteld op mirre. De H. Driekoningen boden het Kindje Jezus mirre aan; deze wees vooraf op de toekomstige begrafenis van Jezus; nu gaat deze voorbeduiding in vervulling.

in de hoogte beurden, wonden zij de zwachtel om het hoofd en verder rondom het gehele lichaam, zodat het er uit ging zien als een ingebakerde pop.

Nu legden zij het lichaam van de Heer op de grote doek van 6 el, die Jozef van Arimatea had gekocht en sloegen deze om Hem. Jezus lag er overhoeks op: één hoek ervan werd naar boven geslagen van de voeten naar de borst; de tegenovergestelde over het hoofd en de schouders naar beneden en de zijhoeken wonden om het lichaam¹⁷³.

---

¹⁷³ Een woord over de lijkbereiding bij de Joden. Deze word door K.E. meerdere keren beschreven, vrij nauwkeurig, nl. zoals zij die gezien had bij de oude Simeon en ook bij de H. Maagd te Efeze. "Zoals nu nog, werd vroeger de dode voor de begrafenis gewassen." (cfr. Hand. 3, 37).

"Ofschoon Joannes ons alleen verhaalt dat Jozef en Nikodemus het lichaam van Jezus namen, het met geurige kruiden in een lijnwaad wikkelden, zoals de Joden gewoon waren hun doden te begraven." (Joa. 19, 40) ligt het toch voor de hand dat zij dan ook de rest met Jezus' lichaam gedaan hebben volgens de Joodse gebruiken bij de lijkbereiding." ('t H. L. 5^e jg. 62).

"Het is niet noodzakelijk", zegt ook D. Rops, "het voor te stellen alsof de begrafenisriten wegens de naderende sabbat werden nagelaten, want de Wet stond toe dat men zelfs op de sabbat de doden waste en zalfde." (Talmud, Sabbat, XXIII, 5).

"Er was bovendien voldoende tijd vóór de sabbat." (Jezus, blz. 431).

Het waren de naaste verwanten die de lijkbereiding verrichtten, of bij ontstentenis van dezen, waren het vrienden. Deze laatste liefdedienst van onbekenden of vreemden te moeten krijgen, gold als een teken van verworpenheid.

Na het overlijden werd de kamer van de dode aanstonds ontruimd. (Bijzonderheid die in Jezus' geval niet te pas komt, daar Hij zelfs geen steen had om er zijn hoofd op ter ruste te leggen).

De begrafenis had vrij kort (enkele uren) na het overlijden plaats, in elk geval nog dezelfde dag. Na het intreden van de dood werden de overledene de ogen dichtgedrukt en het aangezicht gekust. Het lichaam werd gewassen en op een baar gelegd, die van boven open was; vervolgens tentoongesteld op een gepaste plaats, bij voorkeur in de hoge kamer. Hier werd het beweend door klaagvrouwen die bij het lijk baden en schreiden.

Vóór de begrafenis omzwachtelde men handen en voeten, armen en benen met linnen windsels of banden. Het lichaam werd met mirre, aloë en ander

1985.

Toen zij nu allen geknield rondom het lichaam geschaard waren om het een laatst vaarwel te zeggen, deed zich onder hun ogen een aangrijpend wonder voor.

Het heilig lichaam van Jezus vertoonde zich met al zijn wonden in zijn ganse gestalte bruinrood afgebeeld op de oppervlakte van de doek die het bedekte. Het scheen dat Jezus hun hiermee hun liefdevolle zorg, hun toewijding, hun

---

reukwerk bestrooid en, nadat de holle plaatsen daarmee opgevuld waren, in een groot lijnwaad gewikkeld. Aanwezige vrienden en verwanten kusten nu allen nog eens de dode; gewoonlijk bleef het aangezicht nog ongedekt (zoals hier nu ook met Jezus en in nr. 2223 met Maria het geval is) en pas onmiddellijk of kort vóór de begrafenis met een zweetdoek bedekt.

De dode werd op een lijkbaar, die een soort kist verbeeldde, naar het graf gedragen, terwijl familieleden, verwanten en vrienden hem vergezelden. De baar of kist diende alleen, zoals bij ons de lijkwagen, om het lijk naar het graf te brengen.

Hierin wordt het neergelegd, alleen gehuld in de banden en de lijkwade; men draagt het op de schouders er naartoe (cfr. 't H. L. 5e jg. 55, 62; II Sam. 3, 31; D.B. Ensevelissement, Funérailles).

Hedendaags zijn de begravingsgebruiken bij de Arabieren en bedoeïenen nog dezelfde.

De lijkdoeken van Jezus, in zover het in de Evangelieën na te gaan is, bestonden ten minste uit 2 stukken,

- de lijkwade of sindon en
- de zweetdoek of sudarium, een kleiner stuk dat op het aangezicht wordt gelegd (Joa. 20, 6-7).

“Men kan zelfs veronderstellen of uit de evangelietekst opmaken dat er voor Jezus, evenals voor Lazarus (Joa. 11, 44; K.E. nr. 1484), gebruik gemaakt werd van eigenlijke banden, want het Griekse werkwoord ‘deō’ (Joa. 19, 40), dat gewoonlijk vertaald wordt door ‘inwikkelen’, betekent eerder ‘hechten, binden’ en daarom zijn de Latijnse vertalingen die de term weergeven door ‘ligaverunt’ juist.” (Jezus, blz. 432).

De laatste bijzonderheid, gelijk alle voorgaande, wordt door K.E. treffend bevestigd.

Hoe wist zij dit alles? Alleen uit haar hemelse visioenen.

medelijden en tranen wilde belonen en hun zijn beeltenis door alle zwachtels en kruiden heen, uit dank wilde nalaten, geprent in die doek.

Wenend en weeklagend omarmden zij het heilig lichaam en kusten zij die wonderbare afbeelding. Hun verbazing was zo groot, dat zij de doek weer openvouwden, maar ze werd nog groter, toen zij tot de bevinding kwamen dat de andere windsels om het lichaam onveranderd wit gebleven waren en de gestalte des Heren **slechts op de bovenste doek** afgetekend was.

- Het gedeelte van de doek waarop het lijk neerlag, droeg de afbeelding van geheel Jezus rugzijde;
- het gedeelte dat over het lijk heengeslagen was, vertoonde de voorzijde van zijn lichaam en om deze voorzijde te zien, moest men de 4 hoeken van de doek bij elkaar brengen, zoals men ze over Hem had geslagen na de lijkbereiding.

Dit beeld was geen afdruk ontstaan uit bloedende wonden; het ganse lichaam immers was met kruiden en specerijen aangevuld en in meerdere windsels gehuld; het was een **WONDERBEELD**, het teken en bewijs der aanwezigheid van de scheppende Godheid in Jezus' gestorven lichaam¹⁷⁴.

---

¹⁷⁴ Om de gehele afbeelding te bekomen, moest men de stukken bijeen brengen. Hieruit volgt vooreerst dat de lijkwade van Turijn niet de eerste, authentieke afbeelding van Christus kon zijn, want ze bestaat uit één stuk.

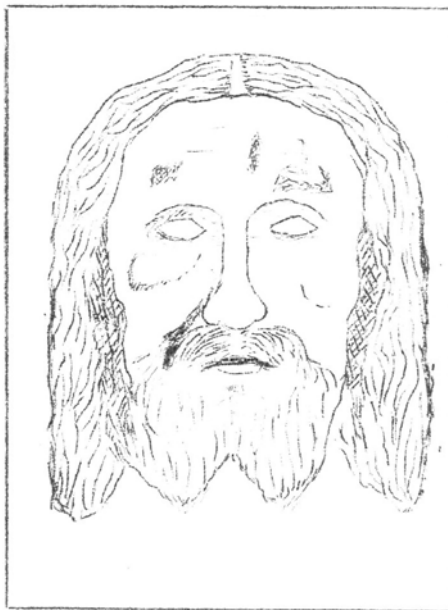
Om haar echtheid te bewijzen beroept Dr. Hynek zich nochtans op K.E., doch zonder reden, te meer daar hij beweert dat de afbeelding het gevolg is van de bloedindrukken in de doek, terwijl K.E. beweert dat het lichaam gewassen werd en stevig ingebonden was, zodat geen enkele bloeddruppel de buitenste doek heeft kunnen bevochtigen en de ooggetuigen verbaasd stonden bij het zien dat geen enkele bloedvlek op de banden en windsels te bespeuren viel. Het verschijnen van Jezus' afbeelding op de buitenste omslagdoek is dus bovennatuurlijk door een wonder te verklaren.

Aangezien de afbeelding op de lijkwade te Turijn evenmin een mensenwerk kan zijn, wat blijft er ons dan over dan te veronderstellen, ja, aan te nemen dat het beeld van Christus op de doek van Turijn een van de miraculeuze

---

reproducties is, waarvan K. hier gewag maakt, en die bekomen werden door oplegging van doeken op het originele onder het gebed van heilige mannen?

Zo bezitten wij – wij menen dit gerust te mogen aannemen – in de afbeelding van Turijn een authentieke portret van Christus. Zo is de Zaligmaker tegemoet gekomen aan het zo menselijk en toch heilig verlangen van zijn vrienden, te mogen weten hoe hun Heer en Meester en Verlosser eruit zag, en in het bezit van een foto van Hem te zijn.

H. Aanschijn, naar lijkwade van Turijn.

Hoofd en haar door H. Maagd gereinigd,
na Jezus' afdoening van het kruis.

Op dezelfde wijze heeft Hij door zijn openbaringen aan K.E. ons verlangen bevredigd om zijn leven te mogen kennen met meer bijzonderheden dan wij er in de Evangelieën vinden.

Geheel ons commentaar van het begin tot het einde bewijst ontegensprekelijk dat wij in K.'s openbaringen en mededelingen het authentieke leven van Christus bezitten.

In zijn boekje 'De ware afbeelding van Christus ontdekt' maakt Dr. Hynek de treffende bemerking dat het Jezus niet genoeg is geweest tot ons te komen door zijn menswording, zich aan ons te geven in de Eucharistie, maar dat Hij

Vele dingen heb ik gezien van hetgeen er later met deze doek is gebeurd, doch aan de verschillende voorvallen kan ik de juiste volgorde niet meer geven. Deze doek was na de Verrijzenis met de andere doeken nog lang in het bezit van de vrienden van Jezus. Eens zag ik hoe men hem aan iemand ontrukte, die hem onder de arm droeg; tweemaal zag ik die doek in de handen van de Joden; ook zag ik hem lang op verschillende plaatsen door christenen vereerd worden. Eens was hij aanleiding tot een twist en toen werd hij in het vuur geworpen, om zodoende het geschil bij te leggen, doch hij vloog wonderbaar uit de vlammen omhoog in de handen van een christen.

Door andere doeken erop te leggen onder het gebed van heilige mannen slaagde men erin 3 afdrukken ervan te verkrijgen en wel van het samengelegde beeld op de voorzijde.

Door aanraking met het originele, verricht in de plechtige mening of intentie van de Kerk, zijn die afdrukken gewijd, geheiligd en hebben ze van oudsher grote wonderen uitgewerkt. De oorspronkelijke doek heb ik ook eens gezien met enige beschadiging, enige scheuren, ergens in Azië, waar hij bij niet-katholieke christenen in verering was. De naam van die stad is mij ontgaan; ze ligt echter in een uitgestrekt land, dichtbij het vaderland van de H. Driekoningen¹⁷⁵.

---

ons nog zijn authentiek portret heeft willen nalaten, net als een minnaar die steeds aanwezig verlangt te zijn in de gedachte en de herinnering van zijn geliefde. Als Hij wonderen gedaan heeft om ons afbeeldingen te schenken van sommige heiligen, zoals van de H. Ignatius en van de Libanese monnik Sjarbel Makhloef, waarom dan niet om ons een afbeelding van zichzelf na te laten?

In haar herinneringen die hier vaag en verward schijnen, spreekt K.E. ook van een verbranding, waaraan de doek door een wonder ontsnapt zou zijn. Het is een feit dat de doek van Turijn een brandgeschiedenis doorgemaakt heeft, waardoor hij aan weerskanten zwaar beschadigd werd.

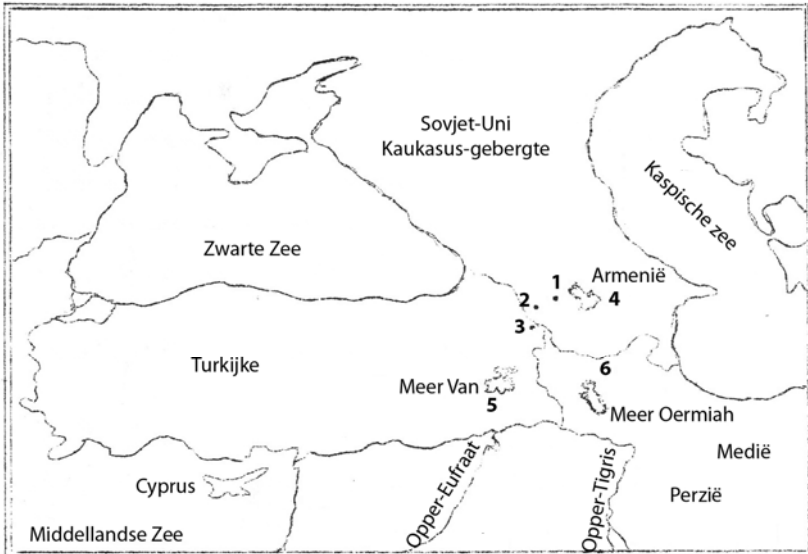
Hier verwacht K. wellicht de oorspronkelijke doek met de reproductie.

¹⁷⁵ “Heb de oorspronkelijke doek eens gezien ergens in Azië bij niet-katholieken christenen, in een buurland van dat der Driekoningen “

Deze mededeling van K.E. wordt ook aangehaald door F. de Mély, op blz. 47 van zijn boek 'La Représentation du Christ à travers les âges', Paris, 1904, Poussielgue. De auteur voegt er aan toe: "Voorzeker heeft ze niet kunnen vermoeden dat het bedoelde heilige doek door mij ontdekt zou worden te Joannavank in Armenië!" En hij verwijst naar de Armenische auteur Vartan: 'Géographie de l'Arménie', publiée par J. Saint-Martin, dans les Mémoires sur l'Arménie, Tome II, p. 419.

Dat klooster van Sint Jan (Hovhannavank) werd in 1919 fel gehavend door een aardbeving, maar in de periode 1940-1948 hersteld en verstevigd. Om te vernemen wat er ondertussen gewerd (geworden = in handen komen) van die miraculeuze Christus-afbeelding, schreef een vriend, die in de diplomatieke wereld zo wat overal een toegang vindt, aan de Armenische patriarch in Etchmiadzine (in Sowjet-Armenië), maar tot op heden kwam geen antwoord.

Het kaartje hieronder verduidelijkt de ligging van Hovhannavank, oude bisschopsstad en bedevaartplaats. Of de bedevaartplaats met die doek iets te maken heeft, weten wij niet.

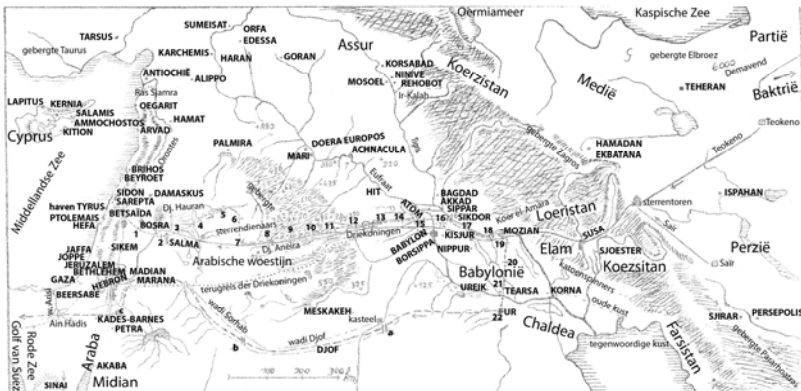
- 1 = Hovhannavank
- 2 = Etchmiadzine
- 3 = Berg Ararat
- 4 = Meer Sevan
- 5 = Meer Van
- 6 = Meer Oermiah

Het Meer Oermiah (6) biedt een vergelijkings- en verbindingspunt met de kaart hierna.

De 2 kaarten vergelijkend begrijpt men hoe K. de stad met de oorspronkelijke lijkdoek in verband kan brengen met de landen waaruit de H. Driekoningen afkomstig waren, Medië, Perzië, Chaldea.

In deze gezichten heb ik ook enige dingen gezien in verband met Turijn, met Frankrijk en met paus Klemens I en ook met keizer Tiberius die 5 jaren na de dood van Christus gestorven is, maar ik ben dit nu vergeten.

Om de ligging van Armenië ten opzichte van de uitgestrekte landen waaruit de H. Driekoningen afkomstig waren, te doen uitkomen, plaatsen wij hiernaast opnieuw de schets die we reeds gebruikten in de fascikels 5 en 6.

a) Van de reis van de H. Driekoningen naar Betlehem vanuit Medië en Perzië over Susa, en door Chaldea en de Arabische woestijn nrs. 130, etc. Ze is voorgesteld in dikke doorlopende lijn.
 b) Hun terugkeer langs andere wegen om de Dode Zee naar hun latere verblijfplaats in puntjeslijn.
 c) Jezus' reis vanaf het Meer van Genezeart naar de latere verblijfplaats der H. Driekoningen en verder; streepjeslijn, verdeeld in 22 etappes tot UR.
 Van hier naar Egypte. De terugkeer uit Egypte naar Palestina is in minime streepjes voorgesteld (nrs. 1397 tot 1628).

Op deze schets ziet men het Meer Oermiah geheel boven en op het kaartje hieronder naar beneden toe.

Zo kon Katarina van Duitsland uit, spreken van Armenië als van een land nabij het land der H. Driekoningen, een naburig land.

Heel nauwkeurige aanduidingen moeten wij immers zelden van haar verwachten, vooral niet waar het gaat over uitgestrekte landen, onafzienbare gebieden.

Met dit alles is echter nog geenszins gezegd dat de plaats waar de doek berust of tot in 1919 berustte, en nog minder de doek zelf teruggevonden is.

Hoogstens wordt erdoor gesuggereerd dat K.'s beweringen zo maar niet uit de lucht gegrepen zijn.

Jezus wordt in het graf gelegd (Mt. 27, 59-61; Mk. 15, 46-47; Lk. 23, 53-55; Joa. 19, 39-42).

1986.

De mannen plaatsten nu het heilig lichaam op de lederen draagbaar (d.i. bestaande uit houten kader of omlijsting met lederen bodem). Zij bedekten het lichaam met een bruin kleed en schoven door de baar aan weerskanten een lange draagboom. Dit herinnerde mij levendig aan de Ark van het Verbond.

Nikodemus en Jozef gingen als dragers voorop; zij hadden de voorste uiteinden van de stangen op hun schouders (cfr. nr. 1984, voetnoot 173, naar beneden toe: men draagt het lijk op de schouders naar het graf). Als achterste dragers volgden Abenadar en Joannes. Daarna kwam de H. Maagd, Maria Heli haar oudste zuster, Maria Magdalena en Maria van Kleofas, gevolgd door de groep overige vrouwen die op enige afstand waren blijven zitten, nl. Veronika, Joanna Chusa, Maria Markus, Salome Zebedei, Maria Salome en Salome van Jeruzalem; Suzanna en een te Jeruzalem opgevoede dochter van een broer van de H. Jozef met name Anna. De stoet werd gesloten door Kassius en de bekeerde soldaten. De andere vrouwen, zoals Maroni van Naïm, Dina de Samaritaanse en Maria de Sufanitische bevonden zich op dit ogenblik te Betanië bij Marta en Lazarus.

Twee soldaten gingen voorop met vlammeende toortsen, want in de grafspelonk hadden zij licht van doen. Terwijl zij met gedempte stem op een weemoedige toon psalmen zongen (cfr. fasc. 5, nr. 136, voetnoot 310), trokken zij zowat 7 minuten door het kleine dal naar de graftuin en op dit ogenblik zag ik op de hoogte aan gene zijde van het dal Jakobus de Meerdere, broer van Joannes. Hij sloeg de lijkstoet gade en trok zich dan terug om het

te gaan vertellen aan de andere leerlingen die zich in de spelonken verborgen hielden¹⁷⁶.

1987.

De tuin aan wiens einde de met gras begroeide grafspelonk rechts gelegen was, had een onregelmatige vorm en was omgeven door een haag van levend groen. Aan de binnenkant van de haag had die tuin bij de ingang nog een afsluiting van horizontale staken die met ijzeren pinnen aan palen bevestigd waren. Vóór de ingang van de tuin, evenals vóór de grafspelonk, stonden enige palmbomen. De overige gewassen in die tuin waren struiken, bloemen en welriekende heesters. Toen de stoet bij de ingang van de tuin gekomen was, zag ik hem een ogenblik stilstaan.

Men opende de tuin door enige dwarsstaken uit hun pin te heffen en men bediende zich van dezelfde staken om de steen, die voor de afsluiting van de deur der grafcel bestemd was in de grot (voorkamer) te wentelen.

Bij de grafrots gekomen openden zij de (kistvormige) draagbaar en hieven het heilige lichaam eruit op een smalle plank waaronder een doek dwars uitgespreid werd.

Nikodemus en Jozef van Arimatea droegen aan de uiteinden van de plank en de 2 anderen ter zijde aan de dwarsliggende doek. De bedienden van Nikodemus hadden de rotsspelonk die nieuw en nog maar pas uitgehouwen was, gereinigd en de laatste dompige geur door het branden van reukwerken er uit verdreven; van binnen was ze zeer sierlijk en rondom hadden de wanden

---

¹⁷⁶ In deze passage is door het kleine dal bedoeld het valleitje tussen H. Graf en Kalvarië. Wat de opgave van 7 minuten betreft, de moeilijkheid is ter sprake gekomen en klaarblijkelijk opgelost in de 'Uitweiding over de betrouwbaarheid van de traditie betreffende het Heilige Graf' na nr. 1971.

De hoogte aan gene zijde van het dal is dan de heuvel Gareb, waarbij gevoegd kan worden de verdere helling tot op de bergvlakte waar zich birket Mamilla bevindt, want vanop Kalvaria en de H. Grafheuvel is deze plaats zichtbaar.

bovenaan een mooi behouwen kroonlijst (gebeitelde sierband of fries, wat veel voorkwam). De lijkbank was aan het hoofdeinde iets breder dan aan het voeteinde en het bovenvlak was uitgediept in de vorm van een in doeken gewikkeld lichaam (cfr. nr. 1971, voetnoot 160), maar (in die uitdieping) was aan het hoofd en de voeten een kleine verhoging; daar was de uitholling wat minder diep, zoals K. het later ook zal doen opmerken bij het graf van Onze-Lieve-Vrouw bij Efeze, nr. 2222).

1988.

De H. Vrouwen hadden zich intussen op een bank tegenover de ingang van de grafspelonk neergezet (cfr. Mt. 27, 61; deze bank was in de tuin, waaruit men afdaalde in een diepte of soort gracht tot vóór de ingang van het graf). Vervolgens daalden de 4 mannen met het lichaam van de Heer in de grafspelonk af, zetten het daarin neer, vulden nog wat meer de uitdieping van de lijkbank met welriekende kruiden op, spreidden er daarna een breed laken over uit en legden er het heilig lichaam op. Het onder gelegd laken hing over de lijkbank neer. Nu bewezen zij nog hun eerbied aan het heilig lichaam; zij betuigden hun liefde met tranen en omarmingen en zij traden uit de grot. Maar nu kwam Maria er binnen en ik zag dat zij zich aan het hoofdeinde op de grafbank neerzette, die 2 voet hoog boven de grond kon zijn, en dat zij zich wenend over het lichaam van haar goddelijke Zoon heen boog, en toen zij weggegaan was, trad Maria Magdalena de grafspelonk binnen; zij had in de tuin twijgjes en bloemen afgebroken¹⁷⁷, die zij nu over Jezus' lichaam uitstrooide; zij wong zich de handen en onder het storten van overvloedige tranen omhelsde zij

---

¹⁷⁷ Maria Magdalena had bloemen geplukt: "Bij Jezus' dood waren in overvloed allerhande bloemen voorhanden. Op Kalvarië en vooral in de tuin ontbraken ze niet. Het krioelt ervan in Palestina op dit ogenblik: de viool, de rotsbloem, de slaaplelie, klaproos, blauwe vlasbloem, venkel, zwaardlelie, margriet, rode anemoon bedekten als een bont tapijt de plaatsen rondom Kalvarië." (Sertillanges, blz. 14).

Op 2^e paasdag zullen wij de H. Lukas westelijk van Kalvarië bloemen, o.m. de sterbloem zien plukken.

jammerend de voeten van Jezus; maar toen de mannen haar van buiten zeiden dat zij het graf wilden sluiten, keerde zij naar de vrouwen op de zitbank terug.

De mannen sloegen de afhangende kant van het laken omhoog en over Jezus' lichaam, wierpen ook nog het bruine dekkleed over de gehele lijkbank en sloten de dubbele graf deur. Deze was van een bruinachtig metaal, waarschijnlijk van koper of brons en er kwam een horizontale en een loodrechte staaf ervoor, zodat beide samen de vorm van een kruis vertoonden.

De vertellende bepaalde niet of deze stangen op zichzelf bestonden en vóór de deur geplaatst werden, dan of ze in die vorm als verheven lijsten deel van de deur uitmaakten.

1989.

De grote steen bestemd om het graf te sluiten – hij lag nog vóór de ingang van de grot – had ongeveer de gedaante of vorm van een koffer, sarcofaag of doodskist¹⁷⁸.

---

¹⁷⁸ “Door koffer bedoelde de vertelster waarschijnlijk een eigenaardige, grote, ouderwetse koffer of soort sluitbare kist, die in die streken van Duitsland zeer gebruikelijk was en dit nog is, en waarin de landlieden van haar streek hun klederen bewaarden. De bodem is kleiner dan het deksel, waardoor zo'n koffer gaat gelijken op een Tumba. Dit bracht haar waarschijnlijk op de vergelijking van die steen met een sarcofaag.

Zijzelf had in haar kamer zulk een koffer om er haar klederen in te bewaren en zij noemde hem haar koffer. In deze bewoording beschreef zij meer dan eens die steen, waarvan desnietteenstaande (= desondanks, niettemin, evenwel) de vorm niet volkomen duidelijk is.”

Tot hier de nota van Brentano.

***

Wij voegen er aan toe: 20 jaar geleden kende een Duitse medebroeder heel goed de betekenis van het Duitse woord 'Truhe', zo als ook de deken- of klederkist die er door aangeduid wordt.

Nog geen 60 jaar geleden bestond dit huisraad ook bij onze landbevolking en zelfs in eigen huis heb ik er als kind nog een gezien op de zolder. Klederen echter werden er niet in bewaard.

Die steen was zo groot dat een volwassen man erop uitgestrekt kon neerliggen; hij was zeer zwaar en werd nu met behulp van de hefbomen, die men bij de ingang van de tuin uit de palen had geheven, in de voorkamer tegen de dichtgemaakte deur van de grafcel gewenteld. De eerste ingang van de grot (d.i. de open voorzijde van de voorkamer) werd met een lichte deur van vlechtwerk toegemaakt.

Alle werkzaamheden in de grot had men verricht bij toortslicht, aangezien het binnen donker was. Gedurende de graflegging zag ik in de nabijheid van de tuin en van de Kalvarieberg meerdere mannen die angstig en treurig heen en weer dwaalden. Ik vermoed dat het leerlingen waren, die op het bericht van Abenadar uit de bergspelonken door het dal (Geënnom en Gihon) naar hier gekomen waren om zich van de feiten te overtuigen, waarna zij, naar ik zag, zich weer terugtrekken.

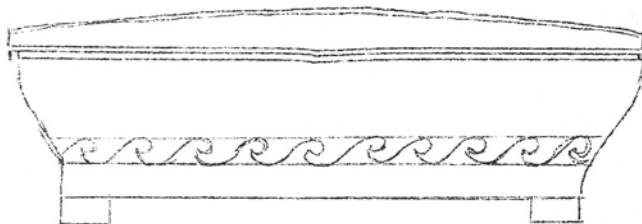
De terugkeer van het graf. – Sabbatviering (Lk. 23, 56).

1990.

Het was nu de tijd dat de sabbat begon. Nikodemus en Jozef begaven zich naar de stad door een kleine poort, die in de nabijheid van de tuin door de stadsmuur leidde en die hun door een bijzonder voorrecht tot privaatgebruik toegestaan was

---

In zover ik me er nog iets van herinner, kan dit stuk ongeveer deze vorm gehad hebben:

(zie een woord over kleine poorten nabij de grote poorten in fasc. 31, nr. 1970, voetnoot 158). Zij zeiden tot de H. Maagd, tot Magdalena, Joannes en hun gezellinnen, die nog op Kalvarië wilden gaan bidden en enige daar achtergelaten voorwerpen wilden halen, dat men voor hen, zodra zij zouden aankloppen, die kleine poort zou opendoen, en daarna ook de poort van het Cenakel.

De bejaarde zuster van de H. Maagd Maria Heli, werd door Maria Markus en de andere vrouwen naar de stad begeleid. De werklieden van Jozef van Arimatea en van Nikodemus keerden ook nog naar de Kalvarieberg terug om hun achtergelaten gereedschappen te halen.

De soldaten voegden zich bij de troep die de poort bewaakte, waar Jezus door gegaan was. Kassius nam zijn lans en reed naar Pilatus; hij meldde hem alles wat hij had meegemaakt en beloofde tevens een trouw verslag bij hem uit te brengen van alles wat verder gebeuren zou, indien hij deel mocht uitmaken van de grafwacht. Zoals hij immers had vernomen, zouden de Joden de landvoogd om een wacht bij het graf komen vragen. Met een geheime schrik hoorde Pilatus het verhaal van Kassius aan; hij behandelde hem als een dweper en beval hem, uit bijgelovige vrees en afkeer, de lans, die hij nabij de landvoogd had geplaatst, buiten de deur te zetten.

1991.

Toen de H. Maagd en haar gezelschap met hun gerei terugkeerden van Kalvarië, waar zij ook nog geweend en gebeden hadden, zagen zij een troep soldaten met een fakkel in hun richting komen. Zij weken uit aan weerskanten van de weg en lieten de troep tussen hen door voorbij stappen. De soldaten togen naar de Kalvarieheuvel, waarschijnlijk om de kruisen nog vóór de sabbat weg te ruimen en in de grond te stoppen. Zij trokken de H. Vrouwen voorbij en deze zetten dan hun weg voort naar het poortje van Nikodemus (waarschijnlijk bij de Efraïmpoort).

Petrus, Jakobus de Meerdere en Jakobus de Mindere ontmoetten Jozef en Nikodemus in de stad; zij weenden samen, doch Petrus met meer droefheid en hevigheid dan de anderen; hij was onmatig bedroefd, omarmde onder tranen de anderen, beschuldigde zichzelf en jammerde omdat hij bij de dood van de Heer niet aanwezig was geweest, en tenslotte bedankte hij de raadsheren ervoor, de Heer in hun eigen graf eervol te hebben begraven; zij waren allen overstelpt van smart en bijna uitzinnig. Zij spraken af dat men op hun aankloppen het Cenakel zou openen en de apostelen gingen verder op zoek naar de overige, overal verspreide leerlingen.

Later zag ik de H. Maagd en haar vriendinnen aan de poort van het Cenakel komen, aankloppen en binnen gelaten worden. Ook Abenadar werd binnen gelaten en achtereenvolgens de meeste apostelen en verschillende leerlingen. De H. Vrouwen zetten al het gerei, dat zij van Kalvarië meegebracht hadden, op zijn plaats terug en begaven zich naar de afzonderlijke woning van de H. Maagd. Daar brachten zij enige minuten door met wenen en zuchten en wisselden enige gedachten over het gebeurde.

De mannen deden nu andere klederen aan (nl. witte sabbatklederen) en begonnen de rustdag te vieren (eerste sabbatoefening de vrijdagavond). Ik zag hen in witte klederen en gegordeld onder de lamp staan. Daarna aten zij nog lammerenvlees in het Cenakel. Het gebeurde zonder ceremoniën en aan verscheidene tafels. Dit was het paaslam niet, want dit hadden zij reeds gisteren gegeten; zij waren allen in de grootste neerslachtigheid en droefheid gedompeld. Het waren 20 man ongeveer.

Een van de H. Vrouwen ontstak eveneens een hanglamp in het midden van een ruime zaal van de woning van Maria. Onder deze lamp traden de vrouwen rondom de H. Maagd bij elkaar en zij baden koersgewijs in grote droefheid en met diepe ingetogenheid. Hierop namen zij hun avondmaal.

Op dit ogenblik – het was nu volkomen donker geworden – werden ook Lazarus, Marta, de weduwe van Naïm Maroni, Dina de Samaritaanse en Mara (Maria) de Sufanitische binnengelaten. Zij hadden hun sabbat (oefening) te Betanië gehouden en waren dan naar hier gekomen. Lazarus begaf zich in het Cenakel bij de mannen en de vrouwen bij Maria. Onder tranen vertelden de hier aanwezige vrouwen aan de aangekomen vriendinnen de dood en de begrafenis van de Heer en ook deze laatste konden hun tranen niet weerhouden¹⁷⁹.

Het was ondertussen laat in de avond geworden en Jozef van Arimatea verliet met enige leerlingen en H. Vrouwen, na van de blijvenden afscheid genomen te hebben, het Cenakel; zij keerden bang en treurig in het donker huiswaarts.

De in het Cenakel gebleven vrouwen zonderden zich nu af in de slaapcellen die rondom aangebracht en met schutselformen waren. Zij hingen een lange doek over hun hoofd en bleven nog

---

¹⁷⁹ Nota van Brentano in verband met de vrouwen die hier van Betanië komen:

“Volgens de mededelingen van de zuster woonden deze vrouwen sedert enige tijd te Betanië, waar Marta een vereniging had gesticht voor vrouwen die Jezus behulpzaam wilden zijn en zijn werk wilden helpen bevorderen; zij zorgden speciaal voor de herbergen, waar de leerlingen en Jezus zelf onderhoud en onderkomen konden vinden op hun missietochten. Ook hadden zij tot taak de armenkas te beheren en de uitdeling van de aalmoezen te regelen.

Maroni was de naam van de weduwe van Naïm, wier zoon Martialis door Jezus in zijn tweede jaar openbaar leven op 18 Markeswan of 18 november van de dood opgewekt was (fasc. 20, nr. 867, ev.).

Herhaaldelijk heeft de zuster verklaard dat Maroni de dochter was van een broer van de vader van Petrus. Haar eerste man was de zoon van Rode, een zuster van Elisabet, die allebei de dochters waren van een zuster van de moeder der H. Anna.

Als die eerste man van Maroni kinderloos gestorven was, is zij met Eliud, een nauwe verwant van de H. Anna, in het huwelijk getreden en is zij met hem van Kislot-Tabor, waar de familie van Rode woonde, naar het naburige Naïm gaan wonen; hier verloor zij haar tweede man (cfr. Familieboom in fasc. 1, nr. 10; fasc. 19, nr. 829 en verder in dit werk, nr. 2205).

een wijle in stille rouw op de grond gezeten, leunend tegen de beddekens of slaapmatten, die aan de muur opgerold hingen. Hierna richtten zij zich weer op, rolden de slaapmatten open, legden hun sandalen, gordels en een deel van hun klederen af, en wikkelden zich in een lange doek nauw in, vanaf de kruin van het hoofd tot de voeten, zoals zij gewoon zijn zich in te hullen om te slapen en legden zich voor een zeer korte rust op de open gespreide legerstede neer (Wikkkelkleed, cfr. fasc. 1, nr. 19, voetnoot 43).

Voor een korte rust, zeg ik, en inderdaad, aanstonds na middernacht, verhieven zij zich weer van hun bed, brachten hun kleding in orde, rolden de dekens weer op en kwamen rond de H. Maagd onder de lamp bijeen om koorsgewijze aan hun nachtgebedsplicht te voldoen.

Sedert het gebed bestaat, heb ik zulk nachtgebed zeer dikwijls door liefhebbende trouwe godskinderen en heilige mensen verricht zien worden, hetzij een persoonlijke genade hen daartoe aandreef, hetzij ze zichzelf die plicht hadden opgelegd volgens een goddelijke of kerkelijke instelling.

Zo waren nu hier de Moeder van Jezus en haar gezellinnen getrouw aan dit nachtelijk gebed, ook na al dat doorstane leed.

Jozef van Arimatea wordt gevangen genomen.

1992.

Wat de mannen betreft, ik zag hen, nadat de sabbatoefening geëindigd was, nog eten (nr. 1991) en eindelijk ook gaan slapen. Meerderen van hen echter gingen naar andere woningen om hun nachtrust te nemen. Zij die in het Cenakel bleven, zouden, na een korte rust, te middernacht weer opstaan voor het gebed, zoals de vrouwen.

Enkele mannen, onder wie Jozef van Arimatea, lieten van bij de vrouwen diegene roepen, welke verlangden naar hun huis in de

stad terug te keren; zij namen afscheid van de blijvenden en begaven zich treurig op weg. De nacht was reeds gevorderd.

Toen zij in de nabijheid van Kaïfas' gerechtshuis gekomen waren, sprong opeens een troep gewapende mannen uit een hinderlaag. Jozef van Arimatea werd gegrepen, terwijl de overigen onder angstgeschreeuw op de vlucht sloegen. Ik zag dat zij de goede Jozef opsloten in een toren van de stadsmuur, niet zeer ver van het gerechtshuis.

Kaïfas had deze gevangenneming op touw gezet en heidense soldaten die geen sabbat moesten onderhouden, met de uitvoering van zijn boos opzet belast. Het was zijn plan Jozef de hongerdood te laten sterven en zich dan te houden, alsof hij van de verdwijning van de edele raadsheer niets afwist.

Nota.

Hier eindigen de mededelingen van de zienster over de gebeurtenissen op Goede Vrijdag.

Tussen dit verhaal en het volgende, dat de gebeurtenissen op paaszaterdag beschrijft, plaatst Brentano in het oorspronkelijk werk enige toevoegsels, en neemt dan de draad van het verhaal weer op met een herhaling van wat hiervóór gegeven is, maar in deze herhaling komen nieuwe bijzonderheden voor.

Daar wij de gehele geschiedenis liever zonder onderbreking geven, hebben wij de genoemde toevoegsels voor verder bewaard. Hieruit volgt dat de herhaling van het voorgaande om zo te zeggen geen zin meer heeft.

Daarom hebben wij het doublet (= dubbel exemplaar) tot een enkel verhaal verwerkt, het herhaalde weggelaten, het essentiële behouden en de nieuwe bijzonderheden erin verwerkt.

Wij hopen een betere volgorde van het geheel bekomen te hebben. Ik herinner me bovendien de volgorde in deze passage bij een eerste lezing in het jaar 1929 niet gevat te hebben. Dit zal nu het geval niet zijn bij de lezers.

Bij het graf worden wachten opgesteld (Mt. 27, 62-66).

1993.

Joodse Pasen; 31 maart; Sabbat; Paaszaterdag. –

In de nacht van vrijdag op zaterdag zag ik Kaïfas en de Joodse overheden beraadslagen over wat hun, naar aanleiding van de wonderbare gebeurtenissen en met het oog op de gemoedsstemming van het volk, te doen stond.

Nog in de nacht trokken zij naar Pilatus en zeiden hem: “Wij herinneren ons dat die volksverleider bij zijn leven gesnoefd heeft dat Hij na 3 dagen uit zijn graf zou opstaan. Gelast dus dat het graf tot de derde dag bewaakt worde om het zijn aanhangers onmogelijk te maken zijn lijk te komen stelen en dan onder het volk het gerucht te verspreiden dat Hij van de doden verzezen is. Dit tweede bedrog zou nog noodlottiger zijn dan het eerste.”

Pilatus weigerde zich nog langer met die zaak in te laten en hij sprak nors en ongeduldig: “Gij beschikt zelf over een wacht; gaat zelf het graf bewaken zo goed als gij kunt!” Hij gaf hun Kassius mee, die alles in het oog moest houden en hem dan verslag moest komen uitbrengen.

Ik zag hen hierop nog vóór zonsopgang met hun twaalfen optrekken. De soldaten die hen vergezelden, waren niet gekleed als Romeinen; het waren tempelwachten en zij schenen mij een soort lijftrawanten te zijn. Zij namen lantaarnen op stokken mee (fasc. 29, nr. 1808, voetnoot 28) om in het nachtelijk duister alles te kunnen onderscheiden en licht te hebben in de grot waarin het pikdonker was.

1994.

Bij hun aankomst vergewisten zij zich eerst en vooral van de aanwezigheid van het lijk en spanden daarna een band horizontaal vóór de deur van de grafcel en van deze band lieten zij een tweede band lopen naar de zware voorgewentelde steen aan de voet van

de deur en nu verzegelden zij die banden met een halvemaaanvormig schild. Hierna keerden zij naar de stad terug en de wachten namen hun plaats in tegenover de buitenste deur. (Zij vatten dus post in de gracht dichtbij het vlechtwerk dat de voorkamer afsloot). Zij losten elkander af; altijd waren er 5 of 6 bij het graf; de overigen liepen nu en dan naar de nabije stad om eetwaren of iets anders te halen, doch Kassius verliet geen ogenblik zijn post; hij stond of zat meestal in de gracht vóór de ingang van de spelonk, en wel met zijn aangezicht naar 't voeteind van de lijkbank, die achter de gesloten deur verborgen was.

Hij had grote inwendige genaden ontvangen en was deelachtig geworden aan de beschouwing in de geest van grote geheimen. Hij verkeerde het grootste gedeelte van de tijd in een toestand van wonderbare en bovennatuurlijke verlichting, iets wat hem tot nog toe totaal vreemd was geweest. Als een bedwelmde was hij voor al het ander uitwendige rondom hem ongevoelig. Eerst hier werd zijn ommekeer volkomen. **Als een geheel nieuw mens bracht hij de dag door in gevoelens van berouw, van dankzegging en aanbidding.**

Nachtelijk bezoek aan de tempel.

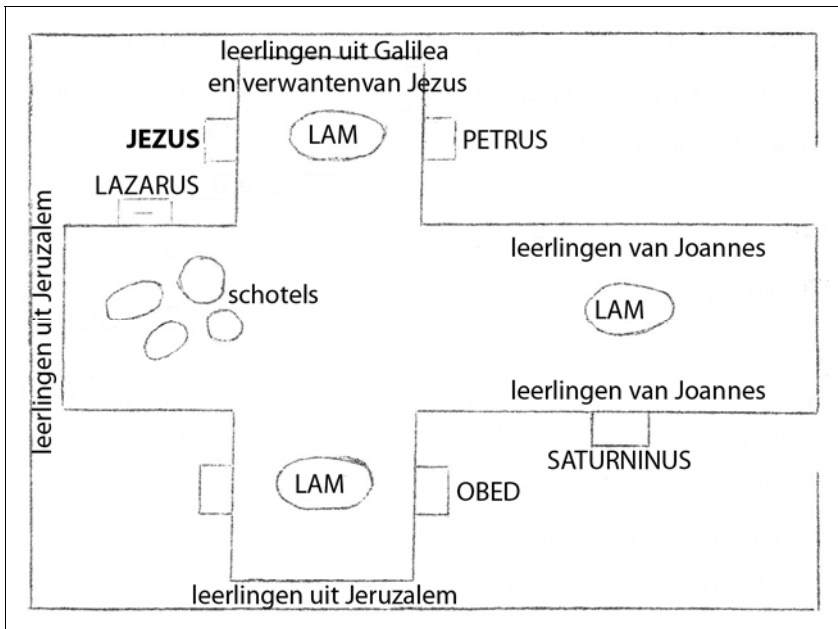
1995.

Reeds is verhaald hoe de vrouwen (in hun eigen verblijf) na een korte rust weer opstonden voor het middernachtelijk gebed. Toen zij het geëindigd hadden en ook de mannen in het Cenakel met hun gebed onder de lamp klaar gekomen waren, klopte Joannes met enige leerlingen aan de deur van de zaal der vrouwen aan en aanstonds hulden zij zich in hun mantels en volgden met de H. Maagd de leerlingen naar de tempel.

Ongeveer op hetzelfde ogenblik waarop het graf verzegeld werd, zowat om 3 uur in de morgen, zag ik de H. Maagd met de andere

vrouwen, met Joannes en verscheidene leerlingen tempelwaarts trekken.

Vele Joden plachten in de vroege morgen, die op het eten van het paaslam volgde, nog eer de dag aangebroken was, naar de tempel te gaan, want bij deze gelegenheid werd hij reeds te middernacht geopend (fasc. 13, nr. 450, voetnoot 205) omdat op deze morgen de offeranden zeer vroeg begonnen.

Heden evenwel stond alles hier overhoop ten gevolge van de onderbrekingen van het feest en van de verontreiniging van het heiligdom.

Het scheen mij toe dat de H. Maagd met haar gezelschap om geen andere reden hierheen gekomen was dan om afscheid te nemen van die tempel, waar zij was grootgebracht in de aanbidding van de Allerheiligste, totdat zijzelf de Heilige der heiligen in haar

schoot zou dragen, die gisteren als het ware Paaslam zo gruwzaam geslachtetofferd was.

De tempel was open volgens HET GEBRUIK VAN DIE DAG. Hij was met lampen verlicht en zelfs het voorhof van de priesters was voor het volk toegankelijk, zoals ieder jaar in de morgen van Pasen (cfr. fasc. 1, nr. 23, voetnoot 49; fasc. 7, nr. 199, voetnoot 421). Er waren echter bijna geen mensen in de tempel, behalve dan enige bewakers en dienaars. Bijna alles lag daar nog ordeloos en woest ten gevolge van de vreselijke catastrofe van gisteren. Het verschijnen van doden had de tempel verontreinigd en bij het zien van die verwoesting moest ik telkens weer denken: “Hoe krijgen zij dat allemaal weer in orde?”

1996.

Simeons zonen en de neven van Jozef van Arimatea, die wegens de gevangenneming van hun oom veel verdriet hadden, ontmoetten de H. Maagd en leidden haar met haar gezelschap overal rond, want zij hadden het toezicht in de tempel.

Vol schrik, zwijgend en aanbeddend bezichtigden zij die getuigenissen en tekenen van God, die verwoesting en verwarring. Slechts nu en dan vertelden de gidsen die Maria en haar gezelschap rondleidden, met weinige woorden het een en ander over de gebeurtenissen van gisteren.

Ik zag dat nog bijna niets van de verwoestingen die gisteren veroorzaakt waren, hersteld of weggeruimd was. Op het punt waar de voorzaal en het Heilige van de tempel zich verenigen, waren de muren zo uit elkaar geweken, dat men wel door de scheur had kunnen dringen; ja, zolang na de ramp dreigden ze nog in te storten. De drempel boven het gescheurde voorhangsel van het Heilige was gezakt; de zuilen die hem droegen, waren boven, naar buiten toe, uit hun stand geweken en de helften van het voorhangsel dat middendoor van boven naar onder doorgescheurd was, hingen links en rechts ter zijde neer.

Door het loskomen van de grote steen uit de noordelijke tempelmuur bij de ingestorte bidcel van Simeon, was er op de plaats waar Zakarias verschenen was, een zo grote opening in het voorportaal ontstaan, dat de H. Vrouwen er zonder moeite door konden; hier, van bij de grote leerstoel waarop Jezus als knaap (en ook later als volwassen man) had geleerd, konden zij door het gescheurde voorhangsel in het nu openstaande Heilige kijken, wat zij anders niet hadden mogen doen. Benevens dat, waren hier en daar wanden gebarsten, de vloer op sommige plaatsen verzakt, drempels verschoven en zuilen uit hun stand geweken.

De H. Maagd bezocht met haar gezelschap al de plaatsen die haar dierbaar waren, omdat Jezus ze door zijn tegenwoordigheid had geheiligd. Zij wierp zich neer, kustte de grond en vertelde de daaraan verbonden gebeurtenissen onder tranen met weinige, doch aandoenlijke woorden. Haar vriendinnen volgden haar gebaren en verering na.

1997.

De Joden hebben een buitengewone verering voor alle plaatsen waar iets geschiedde, dat in hun ogen heilig en gedenkwaardig is (cfr. 'Uitweiding over de betrouwbaarheid van de traditie betreffende het Heilige Graf', na nr. 1971 en fasc. 31, einde van nr. 1921).

Zij raken er de grond aan en kussen hem en werpen er zich met het aangezicht op neder. Ik heb mij nooit daarover verwonderd.

Wanneer men weet, gelooft en voelt dat de God van Abraham, Isaäk en Jakob een levende God is, die woonde onder zijn volk in de tempel, zijn woning te Jeruzalem, zou men eerder verwonderd zijn, indien zij dit niet deden.

Wie gelooft aan een levende God, de Vader, Verlosser en Heiligmaker, verwondert er zich niet over dat Hij uit liefde onder de levenden leeft en dat die levenden Hemzelf en alles wat op Hem betrekking heeft, meer liefde, verering en

**aanbidding bewijzen dan aan hun eigen aardse ouders,
vrienden, leraars, oversten en vorsten.**

De Joden waren in de tempel en op andere heilige plaatsen vol eerbied, zoals de christenen vóór het Allerheiligste Sacrament. Doch ook onder de Joden waren er verblinden en zogenaamde ‘verlichten’ of alwetters, zoals men die onder ons vindt: mensen die de levende tegenwoordige God niet aanbidden, doch door hun verregaande bijgelovigheid (en ongelovigheid) slaven van de wereld (en van de valse wetenschap) en dienaars van haar afgoden zijn.

Zij denken niet aan Jezus’ woord: *“Wie Mij verloochent voor de mensen, Hem zal Ik ook verloochenen voor mijn hemelse Vader.”*

Zulke mensen die bestendig de geest en de leugenachtigheid van de wereld met gedachten, woorden en werken dienen, die elke uitwendige daad van Godsverering verwerpen, zeggen wel, als zij ten minste God zelf nog niet als ‘te uitwendig’ verworpen hebben: “Wij aanbidden God in geest en waarheid”, maar zij weten niet dat dit betekent: **“in de H. Geest en in de Zoon die het vlees aangenomen heeft uit de Maagd Maria; die getuigenis heeft gegeven van de waarheid, die onder ons op aarde geleefd heeft, voor ons gestorven is en tot het einde van de dagen in het H. Sacrament bij zijn Kerk wil blijven.”**

1998

Met zulke gevoelens van verering was het dat de H. Maagd met haar gezellinnen vele plaatsen in de tempel bezocht; zij wees hun aan waar zij als klein meisje de tempel voor het eerst betreden had en waar zij aan de zuidkant van de tempel tot de dag van haar huwelijk opgevoed was geworden. Zij wees hun ook aan waar men haar aan Jozef had uitgehuwelijkt, waar zij Jezus opgedragen had, en waar Simeon en Anna geprofeteerd hadden!

... toen barstte zij smartvol los in tranen; Simeons profetie was nu immers in vervulling gegaan: het zwaard had nu al te vreselijk haar ziel doorboord en doorwoeld.

Zij wees hun de plaats aan, waar zij Jezus als knaap onder de leraren had teruggevonden en zij kuste eerbiedig de leerstoel die Hij als jongen had beklommen.

Ik zag hen ook bij de schatkist waarin de weduwe haar laatste penninkje had geworpen en op de plaats waar Jezus de overspelige vrouw van haar zonden had vrijgesproken. Nadat zij aldus alle door Jezus geheiligde plaatsen vereerd, aangeraakt, ja, ze een korte tijd met hun tranen besproeid, het gebeurde herdacht en met gebeden gevierd hadden, keerden zij naar Sion terug.

1999.

Bij haar afscheid van de tempel was Maria ernstig bedroefd; in stilte stortte zij vele tranen, want de verwoesting en verlatenheid, waarvan zij getuige was op een feest dat anders zo plechtig en luisterrijk gevierd werd, legde een al te welsprekend getuigenis af tegen de zonde van haar volk.

Zij herinnerde zich hoe Jezus over de tempel had geweend en hoe Hij geprofeteerd had: *“Breekt deze tempel af en in 3 dagen zal Ik hem weer opbouwen.”*

Zij overdacht hoe de vijanden van haar Zoon de tempel van zijn lichaam afgebroken hadden en zij smachtte naar de derde dag om het woord van de eeuwige Waarheid in vervulling te zien gaan.

Met het aanbreken van de dag in het Cenakel op Sion teruggekomen, begaf de H. Maagd zich met haar gezellinnen in haar woning in het afgezonderde zijgebouw, rechts op het binnenplein. Aan de ingang verlieten haar Joannes en de leerlingen om zich bij de andere mannen in het eigenlijk Cenakel te voegen. Met ongeveer 20 man bleven zij hier de gehele sabbat in de zaal van het Avondmaal afwisselend in rouw afgezonderd of in gebed onder de lamp verenigd.

(Zinsnede uit een vorige passage naar hier verplaatst:
“Ook vandaag zag ik hen het grootste gedeelte van de tijd hier vergaderd, nu eens gescheiden, dan weer voor het gebed en de sabbatlezing onder de lamp bij elkaar.

Ook kwam af en toe nog een leerling aan en zij deden voor hem open.”)

Ik zag ook dat af en toe nog een aankomende aan de deur aanklopte, dat dan één van hen met vrees de deur ging openen en in gesprek met hem trad.

Allen waren met eerbied vervuld voor Joannes, maar voelden zich tevens beschaamd en verlegen tegenover hem, omdat hij bij de dood van de Heer tegenwoordig was geweest. Doch Joannes was vol liefde en toegevendheid jegens allen; onbevangen en zonder heerszucht als een argeloos kind, verloor hij niets van zijn eenvoud en bescheidenheid. Ik heb hen ook eenmaal zien eten; zij hielden zich overigens zeer stil en de deuren bleven gesloten. Men kon hen hier ook niet verontrusten of lastig vallen, want het huis behoorde aan Nikodemus en zij hadden het voor het paasmaal gehoord.

2000.

Ik zag ook weer de H. Vrouwen in de donkere zaal van Maria's woning, die alleen met een lamp verlicht was; zij bleven daar met gesloten deuren en afgedekte vensters tot de avond vergaderd. Nu eens rangschikten zij zich om de H. Maagd onder de lamp om te bidden en dan weer trokken zij zich elk afzonderlijk in de kleine beschoten (beschieten = met planten bekleden; betimmeren) cellen terug, sloegen een rouwsluier over hun hoofd en gingen zitten, hetzij in de lage, met as bestrooide beddebakken om rouw te plegen, hetzij met het aangezicht naar de muur gekeerd om te bidden¹⁸⁰.

---

¹⁸⁰ Tot de rouwpleging, waar de vrouwen zich hier aan overgeven, behoren een hele reeks praktijken, zoals het hoofd met asse bestrooien, in rouwgewaad of soort zak gehuld in de asse neerzitten of in de as neerliggen, enz.

Telkens als zij voor het gemeenschappelijk gebed onder de lamp samenkwamen, legden zij eerst hun rouwsluiers in de afgeschermdde slaapcelletjes af. Ook zag ik de zwakken enige spijs gebruiken, terwijl de andere bleven vasten.

Ook een blik op het H. Graf.

Herhaaldelijk richtte mijn blik zich hierheen (naar het Cenakel) en telkens zag ik hen allen in gebed, of rouw plegen in de donkere zaal, zoals ik het voorgaandelijk beschreven heb.

Ik zag ook enige malen, wanneer mijn beschouwing zich met die van de H. Maagd verenigde, het Heilig Graf met 6 of 7 wachten, die gezeten of staande zich tegenover de ingang bevonden. Dicht bij de deur van de grafspelonk in de gracht ervóór stond Kassius zonder ooit weg te gaan, stil en in zichzelf verzonken. Ik zag de deurvleugels van de lijkcel nog gesloten en de steen er nog vóór liggen.

Dwars door de deur zag ik het lijk van de Heer nog onveranderd, zoals het daar neergelegd was; ik zag het omgeven van licht en glans; het rustte tussen 2 aanbiddende engelen.

Zie voorbeelden in fasc. 7, nr. 173, voetnoot 367 en fasc. 14, nr. 478, voetnoot 227.

Intermezzo - verpozing.

Het grote lijden van Jezus is voltrokken.

De apostelen en leerlingen bewenen de dood van hun Meester; ze zijn in droefheid gedompeld. Hun hoop op de komst van het godsrijk schijnt ijdel te zijn geweest. Doch in dit probleem durven zij zich thans niet verdiepen. Op dit ogenblik is het hun eerste plicht rouw te plegen over hun gestorven Heer, de sabbat te vieren, sterkte en troost te zoeken in het gebed en aan hun droefheid uiting te geven in werken van boete.

Terwijl zij zich op deze treurige dag aan deze oefeningen overgeven, is dit voor ons de geschiktste tijd om de verplaatste bijvoegsels, die een zeker verband houden met de dood van Christus op Kalvarië, door te nemen, te overdenken, te beschouwen, te genieten.

Het gezelschap in het Cenakel kon niet vermoeden, uitgenomen misschien de H. Maagd, hoe nabij de triomf van Jezus was en dat reeds in de volgende middernacht de eeuwige zon geboren zou worden, rijzen en stralen en verlichten om nimmermeer onder te gaan. WIJ weten wat er gebeuren moet en verheugen ons ter wille van Jezus dat het kruis gedragen en het leed geleden en het leven aangebroken is.

Wij zullen ervan genieten in de verdere beschrijvingen, maar tevens verheugen wij ons erover dat alle moderne evangelieverdraaiingen, ontkenningen, onzekerheden in verband met de Verrijzenis door de eenvoudige boerendochter van Flamschen-Coesfeld voor eeuwig te schande zijn gemaakt.

De Heer is verrezen, alleluia!

Jonadab beloond voor zijn medelijden met de Heer (Aanvulling bij fascikel 31, nrs. 1925-1926).

2001.

Jonadab, die door een inwendige angst uit de tempel naar Kalvarië gedreven werd om Jezus zijn zweetdoek ter bedekking van zijn naaktheid aan te bieden, was een zoon van een broer van de H. Jozef, de voedstervader van Jezus. Hij was uit het gewest van Bethlehem.

Na zijn werk van barmhartigheid op Golgota, ijldde hij naar de tempel terug doch, toen daar het slachten van de paaslammeren door de duisternissen, de aardbeving en het verschijnen van doden onderbroken werd, begaf hij zich haastig huiswaarts, want zijn moeder en vrouw waren ziek en zijn kinderen nog klein. Ik zag de goede man naar huis snellen, in zijn hart geheel veranderd, want vroeger had hij zich weinig aan Jezus' leer en leven gelegen laten liggen en dit was enigszins het gevolg van het feit dat zijn vader, een stiefbroeder van de H. Jozef, zo ik meen, de Heer evenmin bijzonder genegen was.

Zijn vader was die broeder van Jozef, aan wie deze laatste, toen hij hem in de grot van Bethlehem kwam bezoeken, de overtollige ezel tegen geld verpandde. Dit geld had Jozef nodig om de H. Driekoningen behoorlijk te onthalen. Jozef wist van Maria dat hun komst aanstaande was.

2002.

Toen Jonadab halverwege gekomen was, zag ik zijn moeder, vrouw en kinderen hem tegemoet komen. Tot zijn grote verwondering trof hij ze fris en gezond aan. Hij kon zijn ogen niet geloven, want hij had hen zeer ziek thuis achtergelaten. Ik zag dat zij hem omarmden en hem vertelden hoe zij de gezondheid op wonderbare wijze terug bekomen hadden.

“Kort na de middag”, zo verhaalden zij, “was een majestueuze vrouw vóór hun bed getreden en had gezegd: “Staat op en ijlt

Jonadab tegemoet, want hij heeft de schaamte van een naakte mens gedekt!” Dan was een weldadig gevoel van gezondheid door hun lichaam gevaren en zij waren genezen opgestaan om de wonderbare vrouw te bedanken en haar eer te bewijzen. Toen zij haar echter een verversing van spijs en drank wilden voorzetten, was zij uit hun ogen verdwenen; het huis evenwel liet zij achter, geheel vervuld met welriekende geur, terwijl zij beide zelf verzadigd waren van vrede en geluk. Gehoorzaamend aan het woord van die Dame waren zij hem nu tegemoet gekomen en op hun beurt wensten zij nu te vernemen wie die naakte mens was, die hij gekleed had en waardoor hij hun die gunst bekomen had.”

Onder tranen en jammerklachten deed Jonadab hun nu het verhaal van de kruisiging van Jezus en verklaarde met overtuiging dat Jezus, de zoon van Jozef en Maria, waarachtig de Profet, de Christus, de Heilige van Israël was. Toen treurden zij allen tezamen, weenden en scheurden hun klederen (één van de tekenen waardoor men blijk geeft van droefheid, spijt, teleurstelling en ook van verontwaardiging), maar loofden tevens God om de grote weldaad, waarmee Hij zulk een eenvoudig liefdewerk had beloond. Ook spraken zij daarna nog van de verschrikkelijke tekenen die zich vandaag aan de hemel en op de aarde hadden voorgedaan (aardbeving, duisternis) en gingen diep ontroerd huiswaarts.

Terwijl de vrouw aan de man het gebeurde verhaalde, heb ikzelf die verschijning in haar huis in een gezicht gezien. Wie haar verscheen kan ik niet meer met zekerheid zeggen, maar ik meen mij vaag te herinneren dat het een verschijning van de H. Maagd is geweest. Ik heb ook gezien dat Jonadab later, nadat hij orde op de zaken van zijn huis had gesteld, tot de Gemeente van de Heer is gekomen.

2003.

Toen de H. Maagd in haar grote angst met aandrang tot God bad Jezus de beschaming van de ontbloting te besparen, zag ik de

verhoring van haar gebed, doordat op hetzelfde moment mijn geestesblik op haar neef Jonadab in de tempel gevestigd werd.

Ik zag hem door een gelijke angst overvallen worden en door die angst voortgedreven uit de tempel door de stad naar Golgota snellen om Jezus te helpen. En toen nu Maria, vervuld met gevoelens van dank jegens Jonadab, voor zijn werk van Barmhartigheid Gods zegen over hem en zijn huisgezin afsmeekte, kreeg ik andermaal te zien hoe haar gebed verhoord werd, hoe namelijk Jonadab het licht van het geloof in onze Heer ontving en hoe zijn zieke familie wonderbaarlijk genezen werd door een vrouw die hun verscheen.

Zulke genaden vallen ook ons zeer vaak ten deel ten gevolge van ons eigen gebed of dat van anderen, doch daar wij het verloop van de zaken niet met onze ogen kunnen waarnemen, zo schijnen deze ons gewoon en natuurlijk toe, of in elk geval niet zo wonderbaar.

Vaak ziet men de genaden die het gevolg van ons bidden zijn, door de heilige engelen meegedeeld of uitgewerkt worden en vandaar komt het dat de helderzienden, die het leven van Jezus en Maria beschouwen, zich wel eens uitlaten in bewoordingen als deze: “De H. Maagd had een groot aantal engelen tot haar dienst en bescherming; zij zond ze uit naar hier en daar om deze of die opdracht uit te voeren, enz.”

Zulke uitlatingen bevreedden alleen hen, die zelf niet de genade van de beschouwing ontvingen doch begenadigden of zieners komt het even natuurlijk voor, de koningin des hemels met dienende engelen omringd te zien als de groten der aarde omgeven door dienaren en lijfwachten.

Wanneer men in kinderlijke eenvoud God voor zijn Vader houdt, vindt men het niet vreemd de dienaren van de hemelse Vader te zien en dan heeft men eveneens de vertrouwelijke stoutmoedigheid deze dienaren uit te zenden met opdrachten die God tot glorie strekken.

Ik voor mij vind het gewoon, wanneer ik voor anderen bid, mijn bewaerengel te verzoeken om ter liefde van Jezus Christus naar de bewaerengel van deze of die persoon te gaan en door hen hun dit of dat mee te delen. Het is mij daarbij te moede als zond ik een vertrouwde vriend of dienaar uit met een belangrijke opdracht en ik zie hem ook werkelijk gaan en zijn opdracht volbrengen.

(Ter vergelijking van deze passage met een soortgelijke verwijs ik naar 'Leven van Anna Katarina Emmerick', door P. Pac. Declercq, 2^e Deel, blz. 419, boven).

In mijn jeugd dacht ik dat alle christenen aldus handelden; toen ik echter tot de bevinding kwam dat de meesten dat alles niet zagen zoals ik, dacht ik daarom toch niet dat mijn gave van beschouwing een voordeel voor mij was; ik was al te diep doordrongen van het woord: "Zalig die niet gezien hebben en toch geloven."

Overeenkomstig de verborgen bedoelingen van God en de bovennatuurlijke toestand of begenadiging van de mens, bereiken de aandrijvingen die de vrucht van het gebed zijn, op verschillende wijzen degenen voor wie ze bestemd zijn.

Jonadab werd door een inwendige bezorgdheid en een schielijk ontwakend medelijden met Jezus, naar Kalvarië gedreven. Anderen, door Gods genade geraakt, zien of voelen zich door een engel tot de één of andere daad aangedreven. Indien het door Gods barmhartige beschikking aan Jonadabs toestand had beantwoord, dan zou een verschijning van de H. Maagd hem hebben toegesproken: "Ga vlug de naaktheid van mijn zoon bedekken.", zoals zij ook na de verhoring van haar dankgebed voor Jonadabs liefdedaad, aan zijn familie verscheen.

Op gelijke wijze zag ik de H. Maagd eens, op een zuil staande, in Spanje verschijnen aan Jakobus de Meerdere, toen hij vóór

Saragossa tot haar bad om haar hulp en voorspraak in zijn nijpende nood en op hetzelfde ogenblik zag ik haar in haar kamer in haar huis bij Efeze in verrukking vurig voor Jakobus bidden en hem in de geest ter hulp snellen (nrs. 2247-2248).

Dat zij hem verscheen, staande op een zuil, komt daarvandaan dat Jakobus tot haar om haar voorspraak bad in haar hoedanigheid van schutsvrouw of zuil van de Kerk van Christus op aarde en dat zij als zodanig voor zijn geestesoog zweefde, want een zuil is een zuil, en zich tonende verschijnt ze als zuil.

Oorsprong van de naam Kalvarië of schedelplaats.

2004.

Terwijl ik over de naam van de kruisheuvel Golgota, Kalvarië of schedelplaats nadacht, kreeg ik een uitgebreid visioen, waarin mij veel over deze plaats getoond werd en wel vanaf Adam tot Christus. Wat ik mij er nog van herinner is het volgende.

Ik zag Adam na zijn verdrijving uit het paradijs in droefheid gedompeld in de grot van de Olijfberg, waarin Jezus bloed gezweet heeft (cfr. fasc. 14, nr. 532).

Ik zag dat Eva in de grot van de kribbe te Bethlehem de belofte ontving van de geboorte van Seth en dat dáár dit kind uit haar ter wereld kwam (cfr. fasc. 4, nr. 115). Ik zag Eva zich ook ophouden in de spelonken waar later het Essenenklooster van Masfa bij Hebron gevestigd was. (Masfa ligt dicht bij Bethlehem, even ten noorden).

Na de zondvloed zag ik de streek van Jeruzalem volkomen anders. Ik zag dat het een verwarde, woeste, zwarte rotsenstreek geworden was en heel diep onder de Kalvarierots, waarop in de zondvloed een rots neengerold was, werd mij het graf van Adam en Eva getoond. Er ontbrak een hoofd en de ene zijde van een der

geraamten; het andere, nog aanwezige hoofd lag in het geraamte waartoe het niet behoorde, diep onder de aarde.

Ik heb dikwijls gezien dat niet alle beenderen van Adam en Eva in hun graf gebleven waren. Noach bewaarde enige daarvan in de Ark en deze gingen in de stam van de oudvaders over van geslacht tot geslacht.

Ik zag dat Noach en ook Abraham bij hun offers telkens verschillende beenderen van Adam op het altaar opstelden, om God te herinneren aan de beloften die Hij aan dat gebeente gedaan had.

Toen Jakob de bontgekleurde rok aan Jozef gaf, zag ik dat hij hem meteen enkele beenderen van Adam als relikwie schonk. Jozef heeft deze altijd op zijn borst gedragen en ze zijn met zijn eigen gebeente in de eerste Ark of eredienstkist, welke de Israëlieten bij hun uittocht uit Egypte met zich meenamen, gelegd geworden (cfr. Ex. 13, 19).

Ik zag veel dergelijke dingen, doch ik kan ze niet vertellen, de ene bij gebrek aan tijd en de andere, omdat ik ze vergeten ben.

Betreffende het ontstaan van de naam ‘schedelplaats’ werd mij het volgende getoond¹⁸¹.

---

¹⁸¹ De plek grond, die later Kalvarië heette, zou van de schedel van Adam de naam ‘schedelplaats’ gekregen hebben.

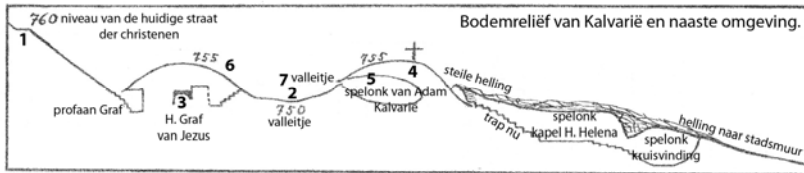
Op wonderbare wijze zou, volgens de zienster, Adams schedel hier terecht gekomen zijn. Over de traditie dat Adam of althans zijn schedel hier begraven en met het bloed van Christus besproeid zou zijn, kunnen en willen wij niets positiefs of negatiefs verklaren. We zijn er onbevoegd toe, maar de positieve mening geeft wel aanleiding tot vrome beschouwingen. We kunnen alleen iets herhalen van wat geleerde of ook vrome mensen daarvan menen en zeggen.

- De namen Golgota, Kalvaria betekenen ‘schedel’.
- De uitdrukking ‘Calvariae locus’ = ‘Schedelplaats’.

De heuvel zou, volgens een zeer oude mening, die naam gekregen hebben van de schedel van Adam, zoals gezegd. Anderen echter menen dat die

heuvel zo genoemd werd om een zekere gelijkenis van die plaats met een menselijke schedel.

In het rotsblok dat van Kalvarië overgebleven is, bestaat een kleine grot, vlak onder de plaats en de holte waar het kruis van Jezus in geplant stond. De grot is gelijkvloers en ingericht tot een kapel die kapel van Adam genoemd wordt.

Uit een visioen van K. schijnt op te maken te zijn, dat, volgens haar, de schedel van Adam door de profeet Elizeüs, veel dieper in de grond begraven werd.

***

De traditie nopens het berusten van Adam of zijn schedel in de heuvel Kalvarië is zeer oud en werd in de eerste christelijke eeuwen algemeen aangenomen.

- In zijn boek 'Onze Heer Jezus Christus en het H. Land' zegt Dubois: "Volgens een eerbiedwaardige traditie nam Noë het gebeente van Adam met zich in de Ark en verdeelde het later onder zijn zonen. De schedel viel Sem ten deel. Toen deze zich had gevestigd in het land dat later de naam Judea kreeg, begroef hij Adams schedel op een plaats die hem door een hemelse openbaring aangewezen werd als de plaats waar de tweede Adam, Onze Heer Jezus Christus geslachtofferd zou worden. Zo althans verhaalt Jakobus van Edessa, leermeester van de H. Efrem, en deze overlevering wordt bekrachtigd door Origenes, Ambrosius, Basilius en Augustinus." (blz. 285).
- Voegen wij erbij de H. Athanasius, Hiëronymus, en zijn leerlingen Paula en Eustochium.

Uit de traditie ontstond het gebruik om aan de voet van het kruis een schedel te plaatsen of de afbeelding ervan aan de stam vast te hechten.

- Maar, zegt Lesêtre in D.B., Calvaire, deze traditie steunt op geen enkel stevig fundament. "Weliswaar, zo redeneren de ontkenners der traditie hebben die vaders en kerkelijke schrijvers de traditie gevolgd, maar het was om de mystieke beschouwingen die zij er aan vast konden knopen, zoals deze: "Het paste dat het kostbaar bloed door de tweede Adam

---

vergoten werd op de plaats waar de eerste Adam, die gezondigd had, met zijn schuld begraven lag.”

- “Juist om deze reden”, kunnen de voorstanders van de traditie antwoorden, “kan God beschikt hebben, dat de schedel van Adam daar begraven werd, opdat hij, die het eerst had gezondigd, ook het eerst door Jezus’ bloed besproeid en verlost zou worden. Ook God gaat toch graag, evenals Jezus, figuurlijk te werk. Hij beschikte dat de schuld van Adam als het ware daar zou zijn, waar ze vernietigd zou worden.”
- “Ik verdiep me graag in de studie van de tradities, zegt Mislin (II, 203). Welnu, het resultaat van mijn navorsingen in de documenten die op deze kwestie betrekking hebben, is, dat ik het voor waarschijnlijk houd, dat Adam te Hebron in de grafspelonk van Abraham (Makpela) begraven is en dat zijn hoofd of schedel, na lang in het bezit van de Patriarken geweest te zijn, in de grond van Kalvarië beland is. Vooral het getuigenis van de H. Basilius is zeer indrukwekkend.”
- Guérin noemt deze meningen een traditie van de Kerk. Na de voornaamste punten ervan vermeld te hebben, nl. dat Adam na zijn val een onderkomen zocht in Judea, waar hij ook gewoond heeft en begraven werd (cfr. fasc. 14, nr. 532), dat zijn schedel in de Kalvarieberg terecht gekomen is, vanwaar de berg zijn naam gekregen heeft, dat Noë de rustplaats van zijn schedel kende en die kennis na de zondvloed aan de mensen of zijn familieleden meedeelde, vervolgt hij: “Wat daar ook van zij, de kleine absis (= gewelf, kerkgewelf) van de kapel van Adam in de Kalvarierots, die doorgaat voor het oude graf van Adam, bevindt zich vlak onder de holte waarin het kruis opgericht was, zodat het bloed van het goddelijk slachtoffer door de rotsspleet op het hoofd van de eerste mens heeft kunnen neervloeien, indien het zich daar nog bevond, want de spleet in de Kalvarierots dringt door tot in die kleine absis.” (Terre sainte, blz. 106).

Zoals wij het reeds deden opmerken in verband met feiten uit apocriefe geschriften, zo heeft ook K. hier een eigen interpretatie van de feiten, waardoor zij bewijst haar eigen visioenen en niet de meningen van anderen of tradities slaafs weer te geven.

Haar woorden: “Ik zag Elizeüs in de diepte afdalen, doch ik weet niet meer of hij dit lichamelijk deed of in visioen.”, veroorloven ons het gebeuren symbolisch te verklaren.

Ik elk geval is het onmogelijk het laatste woord te zeggen over de waarde of waardeloosheid van de betreffende traditie.

Ik zag de Kalvarieberg ten tijde van de profeet Elizeüs. De berg was toen niet zoals ten tijde van Jezus; het was een heuvel vol muren en grotten als grafspelonken.

Ik zag de genoemde profeet afdalen in de diepte, doch ik onderscheid niet meer of hij dit lichamelijk deed of in een visioen. Ik zag hem een schedel grijpen uit een stenen trog of bak, waarin

---

De oudvaders plaatsten beenderen van Adam op het altaar, wanneer zij offers opdroegen, om God aan zijn beloften te herinneren.

***

Een visioen uit de 2^e helft van augustus 1820 vertellend, zegde Katarina:

“Ik zag de diep-geheimzinnige betekenis van het gebruik van heilige gebeenten bij het opdragen van offers; ook – wat een navolging ervan is – de betekenis van het gebruik van relikwieën in de altaarsteen waarop de mis wordt gedaan.

Ik zag gebeenten van Adam berusten vlak onder de plaats van Jezus' kruis.

Ik keek ter zijde in een spelonk en zag het hele geraamte van Adam liggen, behalve de rechterarm, de rechervoet en een ribbe uit de rechterzijde, zodat ik door de opening van de ontbrekende ribbe kijkend, de linkerbinnenzijde zag.

Rechts van het geraamte zag ik ook de schedel van Eva, juist op het punt waaruit zij uit Adam genomen was.

Mij werd meegedeeld dat er betrekkelijk deze kwestie (Adam in de Kalvarieberg begraven) veel twist en onenigheid bestaat, maar dat het graf van Adam en Eva van onheuglijke tijden daar geweest was en dat hun gebeente daar nog berust.

Ten gevolge van de zondvloed is daar, waar vroeger geen berg was, de Kalvarieberg ontstaan.

Ik zag dat de zondvloed dit graf heeft ontzien, dat Noë het gebeente gedeeltelijk bij zich in de Ark heeft gehad en het bij zijn eerste offer op het altaar heeft gelegd en dat Abraham later hetzelfde heeft gedaan met gebeenten van Adam, die hem via Sem waren geworden.

Zo is dan het bloedig offer van Jezus aan het kruis boven de beenderen van Adam een inzet van het H. Misoffer, waarbij zich altijd relikwieën in de altaarsteen bevinden.

De offers van de patriarchen waren er de voorafbeelding van en ook een soort voorbereiding of voorspel.”

allerlei beenderen lagen. Iemand zag ik naast hem staan, de verschijning misschien van een engel die tot hem sprak: “Dit is de schedel van Adam!” De profeet wou de schedel uit de grafgrot meenemen, doch de verschijning naast hem gedoogde het niet. Op die schedel zag ik hier en daar dunne, blonde haren.

Ik vernam verder dat door het verhaal dat de profeet van dit gebeuren deed, de plaats de naam ‘schedelplaats’ heeft gekregen.

Ik zag dat Jezus’ kruis loodrecht boven de schedel van Adam stond en tevens werd mij te verstaan gegeven dat zich hier het middelpunt der aarde bevindt¹⁸².

Daarbij werden mij de getallen en afstanden genoemd naar alle wereldstreken, doch al die opgaven, zoals de meeste andere bijzonderheden en zoals ook de samenhang van het geheel ben ik vergeten. Ik heb echter dat middelpunt zelf gezien als van bovenaf. In zulke gezichten ziet men alles veel duidelijker dan op een landkaart; men ziet landen, bergen, woestijnen, zeeën, stromen, steden, dorpen en gehuchten, de verste even duidelijk als de naaste, en nog veel andere bijzonderheden.

---

¹⁸² Het middelpunt van de aarde. – Wat is hiermee bedoeld?

De uitdrukking vinden we ook in de Bijbel: “God heeft het Heil bewerkt in het middelpunt van de aarde.” (Ps. 74, 12).

En in de liturgie: “Bethlehem, uit U zal de Heerser komen en Hij zal verheerlijkt worden (in zijn lijden) in het midden der gehele aarde.” (Resp. 3^e zondag van de Advent).

Dit middenpunt heeft wellicht met de geografie niets te maken, maar in elk geval moeten wij aannemen dat Kalvarië geestelijkerwijze het middelpunt van de aarde en het mensdom is, zoals Christus zelf in zijn leven en dood het middelpunt van de geschiedenis is.

De Grieken echter hebben in hun koor in de H. Grafkerk een halve sfeer in de vloer ingewerkt om dit middelpunt aan te duiden (cfr. Portmans, 99; Janssens, 135; Mislin, II, 196).

Kruis en wijnpers.

2005.

Toen ik eens nadacht over de woorden van Jezus aan het kruis: "Ik word geperst als de wijndruif, die men hier het eerst heeft gestampt; al mijn bloed moet ik geven tot het water komt en de schillen wit worden; voortaan echter zullen hier geen druiven meer geperst worden.", kreeg ik ter verklaring een ander visioen over de Kalvarieberg.

In een later tijd, na de zondvloed, zag ik dat rotsgewest niet meer zo wild en eenzaam. Hier en in de omstreken waren wijnbergen en weidegronden en hier zag ik eens tegen de avond Jafet, een oude, grote, bruinachtige man, met vele kudden en afstammelingen aankomen en zich hier legeren. Zij hadden hutten in de grond en de daken der huizen waren togedekt met graszoden waarop bloemen en kruiden groeiden. In de omgeving groeiden vele wijnstokken. Op de Kalvarieberg werd een nieuwe methode van persen beproefd en Jafet was erbij tegenwoordig.

Ik zag eerst de vroegere manieren om wijn te winnen en te bereiden en nog allerlei andere wetenswaardigheden over wijn, doch ik herinner mij alleen nog hetgeen ik nu ga zeggen.

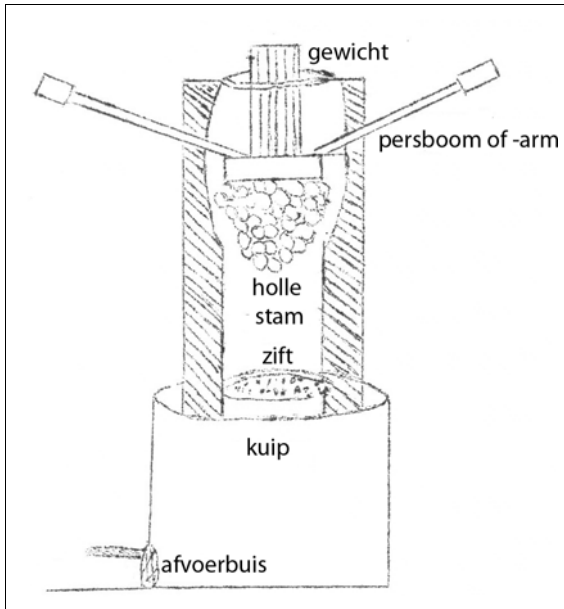
Heel in het begin at men zonder meer de druiven of bessen.

Later perste men die uit in stenen kommen of in een kuip door middel van blokken en vervolgens in grote houten bakken (of goten) door middel van stampers.

Nu zag ik hier een nieuwe pers uitgevonden, die een grote gelijkenis vertoonde met het heilige kruis. Ze bestond namelijk uit een dikke, holle, rechtstaande stam. Boven in die stam had men een zak vol druiven gehangen en vastgenageld; het was een zak die het sap liet doorsijpelen. Op de zak drukte een stamper, waarop een zwaar blok lag en in gaten aan beide kanten van de stam waren druk- of persbomen zo ingericht, dat ze tegen de zak

kwamen en dat ze, als ze op en neer bewogen werden, de druiven in de zak verpletterden en uitpersten.

Het uitgeperste sap vloeide beneden door 5 openingen uit de stam in een trog of rotskuip en van daar door een buis naar en in dezelfde rotskelder waarin Jezus vóór zijn aannageling aan het kruis werd neergestoten. (Voorstelling van zulk een wijnpers.)

Die kelder was toen een nette waterbak. De afvoerbuis was rond en van hout; ze bestond uit 2 halve (in de lengte doorsneden en op elkaar gelegde) boomschorsen, belegd met dunne houten staven (of latten) en met harslijm aan elkander verbonden.

Ik zag dat men dit soort kanaal tegen beschadiging overdekt had met graszoden en (grote) stenen (na het in een groeve gelegd te hebben). Vóór het gat van dit kanaal of deze buis was in de rotskuip aan de voet van de persstam een haren doek gespannen om de droesem tegen te houden. Deze werd onder het werk gaandeweg ter zijde gegooid.

Toen zij met hun toestel klaar waren, vulden zij de zak met druiven, die tot op dit ogenblik beneden in de regenput lagen; hingen vervolgens die zak in de holle persstam en nagelden hem vast, plaatsten de stamper met het zware blok erop in de opening van de zak en begonnen met de persbomen te heffen en te duwen om er wijn uit te persen.

Ik zag ook iemand boven aan de pers bij het blok op de stamper duwen en drukken om te beletten dat de inhoud van de zak langs boven er weer uitgestoten zou worden. **De sprekende gelijkenis van de pers met het kruis en al het overige herinnerde mij levendig aan de kruisiging.**

De persers hadden ook een lange stok met aan het bovineinde een kop of kolf met pinnen als van een egel; het was mogelijk een dikke distelknop.

(Men herinnert zich dat Jezus' beulen van dergelijke folterknuppels voorzien waren).

Deze rietstok herinnerde mij aan de lans en de spons.

Zij staken die stekelige kop door de afvoerbuïs of in de stam, wanneer ze verstopt begonnen te worden.

Ook zag ik hier en daar in het rond zakken en tonnetjes van bast liggen, met hars overstreken.

Ik zag daar vele jongelingen en knapen die gedurende het werk voor kleding slechts een lendendoek droegen en het **herinnerde mij aan Jezus die in zijn kruisiging ook slechts deze bedekking had.**

Jafet was zeer oud; had een lange baard en was met dierenhuiden bedekt. De vreugde om dit nieuwe perstoestel straalde van zijn gelaat. Er werd een feest gehouden en op een stenen altaar werden dieren geofferd, die daar in de wijngaarden liepen: jonge ezels, schapen en geiten.

Hier heb ik Abraham zijn zoon Isaäk niet zien offeren; zij kwamen uit het oosten en wellicht heeft deze gebeurtenis (Abrahams offer) zich op de Moriaberg afgespeeld. (Volgens een laattijdige traditie zou de berg van Abrahams offer de Tempelberg te Jeruzalem geweest zijn; deze traditie is echter onzeker).

Vele onderrichtingen over alles wat betrekking heeft op de wijn, zoals bij voorbeeld over de azijn en de droesem, over afscheidingen of afval ter linker- of ter rechterzijde gegooid, ben ik jammerlijk vergeten, want iedere trek, ook de meest onbeduidende, had een geheimzinnige, diepe en wonderbare betekenis. Indien God wil dat ik die dingen bekend maak, zal Hij ze mij nog wel eenmaal laten zien.

Wanneer ik de parabelen van de wijngaard in beelden te aanschouwen krijg, of wanneer mij de bisdommen of parochies waarvoor ik bid, voorgesteld worden onder het symbool van wijngaarden met de meest verschillende hoedanigheden of tekorten, waarin ik in symbolische visioenen allerlei moeilijk wijngaardenierswerk moet verrichten, zie ik in die wijngaarden altijd de pers staan met de vorm die zo goed gelijkt op het kruis, alleen met dit verschil dat ze staat in een diepe kuip of groeve. De beweegbare armen of persbomen kunnen ook in beweging worden gebracht door er met de voeten op te treden¹⁸³.

---

¹⁸³ Wij plaatsen hiernaast nog eens de voorstelling van zo'n wijnpers, ofschoon wij ze reeds plaatsten in fasc. 28, nr. 1607.

De nieuwe persmethode hier door K.E. beschreven is lang in gebruik gebleven en was algemeen verspreid. Dit is te bewijzen met een tekst van V. Guérin, kenner van het oude Oosten. Hij beschrijft wijn- en olieperssystemen, die, zonet geheel dezelfde zijn als bij K.E. dan toch op dezelfde werkbeginselen steunen en een grote gelijkenis ermee vertonen.

“Het dorp el-Amoed, 12 km ten noorden van St. Jean d’Acre, heeft zijn naam te danken aan een oliepersstijl, die nog ter plaats overeind staat. Hij vertoont op een van zijn binnenzijden een groef in de lengte. Zulke stijlen vindt men in overvloed in Palestina en vooral in Galilea.

Ook had ik er veel aangetroffen tussen de oudste ruïnes in de regentie Tunesië, wat me doet vermoeden dat dit bijzonder soort van persen van

Bijvoegsel uit een vroegere beschouwing.

In de oorspronkelijke uitgave van 'Het Bitter Lijden' staat hier nog een vierde toevoegsel, nl. een verhaal uit Jezus' openbaar leven, waarin eveneens sprake is van een wijnpers evenals de hierboven beschrevene.

Dit is het enig verband dat dit verhaal heeft met de lijdensgeschiedenis van Jezus. Dit verhaal vindt men volledig in fasc. 28, nr. 1606 tot 1609. Het is dus geheel onnodig deze bladzijden hier nogmaals te plaatsen. Als Brentano 'Het Bitter Lijden' publiceerde waren die bladzijden nog onbekend.

Nu geven wij nog de toevoegsels, die in het oorspronkelijke 'Bitter Lijden' geheel aan het einde van het boek geplaatst zijn. Ze handelen over Jozef van Arimatea, Longinus (of Kassius) en Abenadar. Hier zal de lezer zich nog veel van deze personen herinneren.

Kanaänietische oorsprong is (dus overoud). Het systeem bestaat uit 2 enorme stenen (of stenen staken of lijsten) die parallel rechtop staan. Ze zijn min of meer vierkantig gemaakt en dragen een derde steen als een bovendrempel. In de verticale stenen is aan de binnenkant een groef en hierin ging een grof en zwaar stuk hout op en neer om de olijven te pletten; het sap ervan vloeide in het bekken dat er onder stond. Een zware handboom vergemakkelijkte het opheffen van het houten pletblok of van een plank die met een gewicht verzwaard werd en die dan uit kracht van haar eigen zwaarte met geweld op de olijven neerviel." (Galilée, II, 41-42).

Vanzelfsprekend is verondersteld dat de olijven in een bak van steen of hout lagen en dat in de bodem van de bak openingen waren, waardoor het sap in het bekken liep. Dus geheel hetzelfde systeem als de pers uit de tijd van Jafet, zoon van Noë.

Dit oliepersmodel is zeker een van de alleroudste, daar het tot Noë teruggaat. De hoogte moet ongeveer die van een deur zijn, aangezien Guérin verklaart dat oppervlakkige onderzoekers zulke nog rechtstaande stenen voor deurstijlen genomen hebben.

Jozef van Arimatea.

2006.

Door een relikwie van deze leerling van Jezus aangedreven, deelde K. in de morgen van 7 maart 1821 de volgende beschouwingen mee, die zij in de vorige nacht had gehad.

Ik zag dat Jozef uit een stad was van ongeveer 6 Romeinse mijlen (9 km), d.i. een paar uren van Jeruzalem, ten westen van de weg op Nazareth. Ik meen dat er in de buurt een soort dal of rivierbedding loopt of bestaat, die vaak droog ligt. Er waren daar steile bergen en er werden witte stenen uitgehouwen. Deze steengroeven waren het eigendom van Jozef¹⁸⁴. Hij had zijn bedrijf gescheiden van dat van zijn 2 broeders, die daar nog

---

¹⁸⁴ Steengroeven in de buurt van de stad van Jozef. Deze stad moeten wij vereenzelvigen met het huidige Ramallah. Over de ligging van Arimatea bestaan de grootste meningsverschillen. Men stelt Ramleh voor, volgens Guide bleu, blz. 290, een absoluut onwaarschijnlijke vereenzelving, voorgestaan door Guide de T. S., blz. 74.

Men stelt nog Rentis voor, 25 km ten oosten van Jaffa, (atlas van de Bijbel, een vereenzelving even onwaarschijnlijk als de voorgaande.) Blijft over, dat wij, op grond van de aanwijzingen van K. Emmerick Ramallah kiezen, 15 km ten noorden van Jeruzalem aan de westkant van de weg naar Nabloes en verder naar Nazareth, op een heuvel op de bergrug.

De heuvel daalt af naar de wadi of rivierbedding Beit Hanina, waarin steengroeven zijn en dit is het dal dat volgens K. dikwijls droog staat en uit de groeven waarvan witte stenen gehouwen worden, nl. de inlandse kalksteen met rode aders en vlekken.

Tussen Ramallah en Jeruzalem zijn nog meerdere andere steengroeven, waarvan sommige het eigendom van Jozef waren. Wij zouden er een achtal nauwkeurig kunnen aanduiden, maar dit zou ons te ver van ons onderwerp afbrengen. Wat wij in fasc. 29, in het commentaar na nr. 1749 over die steengroeven gezegd hebben, volstaat. Ook de naam zelf begunstigt onze identificatie.

In Arimatea en Ram Allah, d.i. hoogte van de Allerhoogste zit de kern van het woord 'Rama', d.i. 'hoogte'.

In de buurt ligt nog wel een er-Ram, maar niemand denkt er aan dit met Arimatea te vereenzelvigen en bovendien beantwoordt dit er-Ram aan Rama uit Jos. 18, 25 en uit veel andere passages uit de H. Schrift.

woonden; hij had zich zelfstandig geplaatst en was zich in het begin van het openbaar leven van Jezus in Jeruzalem komen vestigen. Hij was een vreedzaam, schrander en toch eenvoudig man die gewoonweg zijn werk deed als iemand die men bij ons de eenvoudigheid in persoon zou noemen. Hij was ongehuwd en woonde niet ver van Joannes Markus in een klein huis¹⁸⁵.

Er waren evenwel kelders en ommuurde pleinen in de buurt, waar grote stapels witte stenen uit zijn steengroeve lagen. Hij dreef er handel in en vervaardigde ook zelf allerlei kunst- en beeldhouwwerk en gebruiksvoorwerpen, bij voorbeeld, grote troggen, kommen, schuitvormige vaten, bakken, en ook grote, platte grafstenen met in hun bovenzijde de figuur van een liggende mens, levensgroot uitgediept (zie einde van nr. 1971 en voetnoot 160). Dit waren wel lijkbanken (of de bovenstukken ervan of sarcophagen). Ook hield hij er dagloners op na, die in zijn dienst al deze werken verrichtten.

2007.

Jozef onderhield innige vriendschapsbetrekkingen met Nikodemus, die eveneens allerlei beitel- en steenhouderswerk verrichtte. Menig werk ondernamen zij samen. Onlangs, nl. toen leerlingen tot Nikodemus kwamen, zag ik hem in een kelder bij een lamp met zulke steenarbeid bezig. Ik zag hem in een stenen plaat of lijkbank de vorm uithouwen van een busselkind (bussel = luiers, ook zwachtel) met een rond aangezicht, zoals men de zon afbeeldt, misschien was dit het grafleger van een kind. Ook heb

---

¹⁸⁵ Van Jozef van Arimatea, die wij straks bevrijd zullen zien, beweren meerdere schrijvers dat hij samen met Lazarus, Marta en Magdalena en Maximus tijdens een vervolging op een schip zonder roer aan de zee prijsgegeven werden, doch dat ze behouden te Marseille aanlandden.

Dat Jozef tot die groep behoorde, dit vertelt ook K. Emmerick in het volgende nummer. Verder zou Jozef Frankrijk doorkruist en Engeland bereikt hebben. De Engelsen vereren hem als hun eerste apostel. (cfr. *Petits Bollandistes*, T. 3, blz. 466).

ik hen beide samen bezig gezien aan het uithouwen van het graf waarin later het lichaam van Jezus neergelegd werd.

Nikodemus was een weduwnaar met 2 kinderen.

Jozef had geen huishouden; hij ging uit eten, nu eens bij zijn vrienden, meestal bij Nikodemus, en ook dikwijls bij de man van Veronika. Van het vele dat ik vannacht over hem gezien heb, herinner ik me op 't ogenblik slechts dat; en dan ook nog dat hij in de vervolging na de dood van Jezus met Lazarus en diens familie verdreven werd uit het H. Land, waarin hij nimmermeer zou weerkeren. Met een groep van 7 personen werden zij toen uit het land gezet en slechts 2 van hen keerden er later nog terug, maar nu weet ik hun namen niet.

Longinus en Kassius.

2008.

In de nacht van 14 op 15 maart 1821 kreeg de zienster een visioen op het leven van Longinus, zonder te weten dat het op 15 maart zijn feest was. Stuk voor stuk deed zij in de morgen van deze dag de volgende mededelingen.

Ik weet niet of Longinus zijn eigenlijke naam is. (Het is zijn doopnaam.) Vannacht heb ik veel uit zijn leven gezien; ik zal evenwel slechts weinig daarvan behoorlijk en in de juiste volgorde kunnen vertellen.

Longinus was half soldaat en half hofbediende van Pilatus en toch was hij dit allebei: een wacht en een hofbeambte; hij deed boodschappen en liep heen en weer, was goed voor alle soort werk, hield op alles een oog, ging op inlichtingen uit over alles wat zijn meester aanbelangde en vorste alles na.

Hij was een bedrijvig, drukdoend man, van het soort N. uit B., doch was een vuist groter. Toen deze eens bij mij op bezoek kwam, maakte hij geheel dezelfde indruk op mij.

Longinus was van goede inborst, zeer hartelijk en dienstijverig, doch vóór zijn bekering niet al te ernstig of standvastig van karakter. Hij deed gaarne druk en gewichtig, drong zich gaarne op de voorgrond en daar hij een zwak gezicht had, namen de anderen hem vaak tot mikpunt van hun spot.

Ik zag hem hedennacht herhaaldelijk en ook, naar aanleiding van zijn persoon en rol, gedurende het hele verloop van de passie.

Ik wist hedenmorgen niet aanstonds wat de reden van deze lijdensvisioenen mocht geweest zijn, tot ik mij herinnerde dat zijn optreden in de passie er de oorzaak van geweest zal zijn.

Als soldaat bekleedde hij de rang van onderofficier, doch als een soort boodschapper of agent (bijna geheim politieagent) zag men hem overal waar iets gebeurde, om inlichtingen in te winnen en om dan Pilatus op de hoogte van de toedracht der zaak te stellen.

Ik zag hem in de nacht van Jezus' gevangenneming in het atrium van het gerechtshuis van Kaïfas op het ogenblik dat Jezus daar binnengebracht werd, tussen de soldaten heen en weer lopen. Nu was hij op deze, en dan weer op die plaats; eenmaal zelfs zag ik hem dicht bij onze Heer op de trappen waarop deze vóór Kaïfas terechtstond; hij onderging **bij het zien van Jezus een heilzame indruk**; dan daalde hij af en ging weer rondlopen in het atrium, en toen Petrus bij het vuur in het atrium door de stoute taal van een meid in verlegenheid gebracht was, zag ik dat ook hij eenmaal sprak: "Gij zijt ook één van zijn aanhangers!"

Ik zag hem als een bode of dienstdoend militair van Pilatus naast de stoet lopen, toen Jezus naar Golgota gevoerd werd. **Ook hier maakte een blik van de Heer een diepe indruk op hem.**

2009.

Ik zag hem daarna met andere soldaten ook op Golgota, en wel te paard met een lans. Ik zag hem na Jezus' dood ook bij Pilatus en hoe hij daar met ontroerd gemoed het woord tot de landvoogd richtte. Dringend verzocht hij hem Jezus de beenderen niet te

doen breken (wat Pilatus ook inwilligde). Daarop zag ik hem in galop naar Golgota terugrijden¹⁸⁶.

Zijn lans bestond uit meerdere delen die in elkander schoven. Uiteen geschoven was ze driemaal zo lang; ze had knopen aan de geleding en het blad of de spits werd er boven op gestoken. Ik zag hem de lans op die manier uiteenschuiven en toerusten, alvorens opeens de zijde van de Heer ermee te doorboren. Ik zag hem ook aanwezig bij de graflegging van de Heer; hij wilde zich van alles op de hoogte houden; hij bekeerde zich aanstonds op Golgota; **hij erkende en beleed de Heer en daarna zag ik hem bij Pilatus verslag uitbrengen van het gebeurde en onbevreesd zijn overtuiging uitspreken dat Jezus de Zoon was van God.**

Pilatus behandelde hem als een op hol gebrachte dweper en toen Longinus zijn lans in de kamer van Pilatus neerzette, beval deze, vol vreesachtige afkeer en bijgeloof, de lans buiten de deur te zetten.

Kort hierop had Longinus een gesprek met Nikodemus, die stappen bij Pilatus deed omwille van die lans en ze van de landvoogd ook bekwam. Ik zag hoe Nikodemus de verschillende delen van de lans uit elkaar deed om ze gemakkelijker te kunnen bewaren. Aanvankelijk bewaarde hij die in een lederen koker; later zag ik ze liggen in een stenen trog of bak. Ik kreeg ook veel bijzonderheden te zien uit de lotgevallen van die heilige lans.

Na als hoofd van de grafwacht getuige te zijn geweest van de wonderen die 's Heren Verrijzenis vergezelden, ging Longinus aan Pilatus verslag uitbrengen, leverde zijn wapens af en zegde zijn dienst op. Ook hij heeft de verrezen Heer gezien en hij sloot

---

¹⁸⁶ Nota van Brentano:

Dus schijnt Longinus na Jezus' dood eenmaal naar de stad gereden te zijn. In haar lijdensverhaal heeft de zienster deze bijzonderheid vergeten te vermelden, ten ware zij ze onbepaald of impliciet vermeld zou hebben in deze woorden: "Kassius (Longinus) reed heen en weer."

zich beslist bij de leerlingen aan. Met 2 andere soldaten die zich eveneens onder het kruis bekeerd hadden, behoorde hij tot de eerste massa dopelingen op Pinksterdag.

2010.

Ik zag Longinus en die 2 soldaten nu in witte klederen naar hun vaderland terugreizen en daar in een niet vruchtbaar gewest als landlieden leven¹⁸⁷. De grond was er gedeeltelijk moerassig, gedeeltelijk steenachtig. Het was in de nabijheid van een grote stad. In dat land zijn de 40 heilige martelaren gedood.

---

¹⁸⁷ Longinus en zijn gezellen woonden volgens K., op een vlakte, op een hoogvlakte in een bergstreek.

Hun vaderland was Kappadocië, in het binnenland van Klein-Azië. Dit binnenland tussen bergketens (nl. van de Pontus in het noorden en van het Taurusgebergte in het zuiden) bestaat in uitgestrekte, min of meer heuvelachtige hoogvlakten of steppen die, waar ze niet met zout doortrokken zijn, als weideland gebruikt worden.

Waar kunstmatige bevloeiing toegepast wordt, verandert op sommige plaatsen de steppegrond in vruchtbaar bouwland (Aardrijkskunde, Leerboek - Géographie universelle V, 43). Er zijn zoutmeren zonder afloop naar de zee; uitgestrekte gewesten zijn wegens hun zoutgehalte onvruchtbaar.

Hiermee zal wel het gezegde van K. verband houden, nl. dat het landschap niet alleen onvruchtbaar, maar ook moerassig is. Meer bepaald is Kappadocië een herdersland, hooggelegen met nogal koud klimaat. Toch bezit het land zeldzame vruchtbomen en brengt ook een weinig graan voort.

Longinus, zegt K. nog, woonde bij een kleine stad, nl. Caesarea, in de oppervallei van de Halysrivier en aan de noordzijde van de Argeüsberg.

Longinus stierf in of bij deze stad die nog heden een aanzienlijke handelsstad is (25.000 inwoners) met een bisschopszetel.

De H. Basilius is er geboren, werd er later ook bisschop en stierf er in 379 (cfr. Géographie universelle V, 50).

In dat land stierven de 40 martelaren, zegt K. De stad waar zij stierven is Sebaste, 46 uren ten noordoosten van Caesarea.

Hun feest valt op 9 maart en dat van Longinus op 15 maart.

Ik zag dat hij geen priester was, doch slechts diaken en dat hij in deze hoedanigheid veel rondreisde, Christus predikte en als ooggetuige zijn lijden en Verrijzenis aan de mensen vertelde.

De vrucht van dit apostolaat was de bekering van ontelbare mensen en ook de genezing van vele zieken door aanraking van een fragment van de heilige lans, dat hij in een korte staf bewaarde en altijd met zich meedroeg. Ook droeg hij steeds een gedeelte van het heilig bloed bij zich, dat men onder het kruis op de grond had verzameld.

De Joden zag ik tegen hem en zijn 2 gezellen vol haat en verbittering, omdat hij de waarheid van Jezus' Verrijzenis overal verkondigde en hun wreedheid, leugens, kuiperij en omkoping van de getuigen aan het daglicht bracht. Dientengevolge zag ik hoe op aanstoking van de Joden Romeinse soldaten in het vaderland van Longinus kwamen met de opdracht hem te arresteren als deserteur, die zonder ontslag de krijgsdienst ontvlucht was en nu overal onrust stookte; zij moesten hem terechtstellen.

Ik zag hem op zijn akker aan het werk, toen die soldaten daar voorbijtrokken. Hij nodigde hen in zijn huis uit, herbergde en vergastte hen. Zij wisten niet wie zij voor zich hadden en toen zij hem in vertrouwen het doel van hun komst in dit land te kennen gaven, liet Longinus zijn 2 vrienden roepen, die niet met hem in zijn huis woonden, doch in een soort ermitage of kluizenaarsstichting in de buurt. Toen zij aangekomen waren, openbaarden hij en zijn vrienden zich aan de soldaten als de mannen tegen wie zij afgezonden waren. Het was juist een geval zoals dat met de heilige tuinman Fokas. Deze bekentenis vervulde de soldaten met spijt, want zij hadden een hartelijke genegenheid voor hem opgevat.

Ik zag hem nu met zijn 2 gezellen naar een naburig stadje gevankelijk weggeleid worden en daar een verhoor ondergaan; zij werden niet opgesloten. Ik zag hen een paar dagen als gevangenen die zich vrijwillig overgegeven hadden, onbewaakt

rondgaan, maar nochtans droegen zij op hun schouder het teken van hun hechtenis.

Kort daarop zag ik hen met hun drieën onthoofd worden op een heuvel tussen dat stadje en de woning van Longinus en zij werden op dezelfde plaats begraven. Ik meen dat die heuvel zijn eigendom was en dat hij om de gunst verzocht had daar geëxecuteerd en begraven te mogen worden. Hierna zag ik de Romeinse soldaten naar Jeruzalem terugkeren met het hoofd van Longinus op een spies gestoken ten bewijze van hun volbrachte opdracht. Het staat mij vaag voor de geest dat deze geschiedenis slechts weinig jaren na de dood van Christus plaats gehad heeft.

Ik kreeg ook nog een treffend tafereel uit een later tijdperk te zien, hoe namelijk een blinde vrouw uit de streek van Longinus met haar zoon in bedevaart naar Jeruzalem trok¹⁸⁸, met de hoop op haar beurt hulp te verkrijgen in de stad, waar Longinus de genezing van zijn ogen bekomen had. Zij liet zich door haar jongen derwaarts geleiden, doch de knaap stierf onderweg en nu was zij volkomen verlaten, hulpeloos en ontroostbaar.

Ik zag hierop dat zij een verschijning van de H. Longinus kreeg, die haar zegde dat zij het gezicht terug zou bekomen, indien zij zijn hoofd uit een riool of vuilniskanaal wilde ophalen, waar het door de Joden ingeworpen was. Het was een gemetselde groeve of vergaarbak, waarin meerdere vuilniskanalen hun water, spoeling en andere onreinheden uitstortten. Ik zag die vrouw door meerdere mensen naar die plaats gebracht worden en hoe zij tot de hals in het vieze, kwalijk riekende moeras afdaalde en het heilig hoofd ophaalde. Ik zag dat zij het gebruik van haar ogen terugbekwam en dat haar geleiders het heilig hoofd meenamen en

---

¹⁸⁸ Boven deed K. het verhaal van een blinde vrouw door Longinus genezen. Haar verhaal komt treffend overeen met hetzelfde verhaal dat wij vinden in de oudste levensbeschrijving van Longinus, samengesteld door Hesyehius, een priester van Jeruzalem in de 5^e eeuw. Een handschrift berust in de Vaticaanse bibliotheek. (Pet. Boll. T. 3, blz. 428, nota).

dat men de vrouw naar haar vaderland liet weerkeren. Dat is alles wat ik ervan onthouden heb.

De honderdman Abenadar.

2011.

Op 1 april 1823 zei de zienster onder opwekking van een relikwie:

“Heden is het ‘t feest van de H. Ktesifon, de hoofdman die bij de kruisdood van Onze Heer aanwezig was. De hele nacht heb ik vele beschouwingen op zijn leven gehad, doch door ziekte en ten gevolge van stoornis vanwege mijn omgeving heb ik het meeste daarvan weer vergeten. Enige trekken nochtans staan mij nog voor de geest.

Abenadar (een Arabische naam), die later (bij zijn doopnaam) Ktesifon heette, was geboortig uit een land tussen Babylon en Egypte; hij was uit ‘Gelukkig Arabië’, rechts van de laatste woonplaats van Job. Op een niet steil gebergte liggen daar vierkante, onderling verbonden huizen, dáár woonde hij. De lieden lopen er rond op de daken, die trouwens geheel plat zijn. Daar groeien vele kleine bomen waarvan zij wierook winnen. Aan spalieren (= latwerk of staketsel voor leibomen) of latwerk kweken zij ook balsemstruiken; het was nevelig weer, toen ik me daar bevond; ik ben in zijn huis geweest; het is een zonderling gebouw, een verzameling als van louter vierkante onderling verbonden huizen, die boven plat zijn, groot en uitgestrekt, zoals het huis van een welgesteld man in dat land, doch laag gebouwd. De reden van deze lage bouwstijl zal wel zijn, dat er daar veel wind is en het huis hoog ligt.

Abenadar was als vrijwilliger in dienst getreden bij de Romeinse bezetting in de burcht Antonia te Jeruzalem en wel om de gelegenheid te krijgen zich in allerlei schone kunsten te oefenen, want hij was een gestudeerde; hij was van geelbruine kleur, van

gedrongen, stevige gestalte, beslist en standvastig van karakter. In zijn uiterlijk had hij iets van de koperslager uit M.

Reeds door een van de eerste onderrichtingen van Jezus werd hij getroffen; hij kwam niet minder onder de indruk van een ik weet niet meer welk voornaam wonder.

Overtuigd geworden dat de zaligheid bij de Joden was, nam hij de wet van Mozes aan, doch werd nog geen leerling van de Heer, tegen wie hij evenwel niet slecht gesteld was, noch ruw of onwelvoeglijk optrad; hij had integendeel een geheime eerbied voor Hem en voelde ook medelijden met zijn smarten.

Hij meende het ernstig met zijn plicht en toen hij met zijn afdeling de wacht op Golgota afloste, herstelde hij de rust en handhaafde hij er orde en tucht. Toen drong de waarheid zich opeens overweldigend aan hem op en bij Jezus' dood legde hij er voor het aanwezige volk getuigenis van af.

Daar hij rijk en een vrijwilliger was, bevond hij zich in de mogelijkheid om aanstonds ontslag uit zijn dienst te nemen en dit deed hij dan ook onmiddellijk. Even vlug daarop bood hij hulpvaardig zijn diensten aan bij de afneming van de Heer van het kruis en bij de graflegging. Dit bracht hem in nauwe betrekking en vriendschap met de leerlingen van Jezus en na de nederdaling van de H. Geest behoorde hij tot de eersten die in de vijver Bethesda gedoopt werden. Bij deze gelegenheid ontving hij de naam Ktesifon.

Ktesifon had nog een broer in Arabië en aan dezen stuurde hij het bericht van alle mirakels, die hij meegemaakt had en maande hem aan, zijn zaligheid te behartigen. Op zijn verzoek kwam die broer dan naar Jeruzalem met heel zijn vermogen, kreeg bij zijn doop de naam Coecilius en ontving, evenals Ktesifon, tot taak de diakens terzijde te staan in de ontluikende Gemeente van Jezus.

Ktesifon, Hiscius, Coecilius en andere leerlingen als apostelen in Spanje. – Een ontdekking die verband met hen houdt en indrukwekkend is

(cfr. Grande vie des saints, door M. J. Collin de Plancy, Paris, 1978, mei).

2012.

Ktesifon vergezelde met nog anderen de apostel Jakobus de Meerdere naar Spanje en keerde met hem ook nog eens terug. Later zonden de apostelen hem nogmaals naar Spanje en wel met het stoffelijk overschot van Jakobus de Meerdere die te Jeruzalem de marteldood gestorven was.

Hij was daar bisschop en had zijn hoofdresidentie op een soort eiland of schiereiland niet al te ver van Frankrijk, waar hij eveneens geweest is, leerlingen heeft gehad en het volk naar zich heeft zien toestromen. De naam van zijn residentiestad luidde als Wergi of Vergi. De streek is later te gronde gegaan, door het water afgescheurd of overstroomd geworden. Ik geloof niet dat hij de marteldood ondergaan heeft; zeker zou dit niet uit mijn geheugen gegaan zijn.

Hij heeft meerdere geschriften nagelaten, waarin ook iets voorkomt over het lijden van Christus, maar er zijn later valse boeken onder zijn naam, of boeken van hem, doch vervalst verspreid geworden, en sommige dingen daarin, die werkelijk van hem stammen, zijn later te Rome met het overige, dat niet van hem was, als onecht verworpen geworden.

2013.

Een van de wachten bij het graf van Christus, die zich niet omkopen liet, was een landgenoot en bijzondere vriend van Abenadar of Ktesifon. Hij had een naam die luidde als Sulei of Suleji. Hij werd gevangen gezet en leefde na zijn vrijlating 7 jaren verborgen in een spelonk op het Sinaïgebergte, waar de vrienden van Ktesifon al die tijd in zijn onderhoud voorzagen.

Deze man ontving grote genaden en schreef een boek met verheven beschouwingen in de aard van de geschriften van Dionysius de Areopagiet.

Een andere schrijver had aan die beschouwingen het een en ander ontleend, dat zo tot ons gekomen is en thans nog bestaat. Ikzelf heb in het klooster eens iets gelezen, waarvan ik nu te weten ben gekomen dat het van hem afkomstig is. Dit alles wist ik onlangs nog heel klaar en ook de naam van het boek, doch nu is het mij door allerhande beslommeringen en gebrek aan innerlijke rust weer ontgaan.

Die landgenoot (Sulei) heeft zijn vriend Ktesifon later in Spanje bezocht. Onder de meereizenden naar Spanje was ook zijn broer Coecilius, ook een zekere Intalecius, een Hiscius en Eufrasius.

In de eerste christelijke tijd bekeerde zich ook een Arabier met name Sulima, doch ik weet niet meer onder welke omstandigheden; een latere bekeerling uit de tijd van de diakens was een andere landgenoot van Ktesifon; hij had een naam als Sulensis¹⁸⁹.

---

¹⁸⁹ Brentano vult de laatste fragmenten aan met het volgende commentaar.

Wij trachten zijn uiteenzetting even te verduidelijken en hopen hierin geslaagd te zijn.

Brentano zegt:

“In de zomer van 1832, dus 9 jaren na deze mededeling, las ik in Tome III van het tiendelig werk ‘Litteraire reis naar de kerken van Spanje’, door D. J. L. Villanueva, Viage litterario a las Iglesias de Espana, Madrid, (1803-1823) een relaas dat ik hier samenvat als volgt:

”In het jaar 1595 werden te Grenada door een opgraving relikwieën, handschriften en loodplaten aan het licht gebracht met de namen Ktesifon, Hiscius, leerlingen van Jakobus de Meerdere, enz.

Deze ontdekking werd van verschillende zijden, vooral van de kant van J. B. Perez, bisschop van Segovia, voor een opzettelijk bedrog verklaard, gepleegd met het doel het graf van de 2 genoemde leerlingen met dát van Coecilius aan de stad Grenada toe te kennen.

Perez redeneerde als volgt:

De bedrieger is op dat plan gekomen naar aanleiding van de toen bekend geworden, doch valse en aan Fl. L. Dexter toegeschreven kronijk (= tijdboek, waarin de voornaamste gebeurtenissen, naar volgorde van tijd, beknoptelijk staan opgesomd of vermeld), omdat in deze kronijk Ktesifon, Hiscius en Coecilius samen genoemd zijn als leerlingen van Jakobus de Meerdere.

Het is waar, redeneert Perez, dat een oud gotisch perkamentschrift zegt: “De volgende geloofsverkondigers zijn te Cadix aangeland en hebben zich van daar uit over Spanje verspreid en zich naar de volgende plaatsen begeven:

- Torquatus bleef te Acci (Cadix, westelijk van de straat van Gibraltar).
- Hesychius (of Hiscius) ging naar Carzesa (Garzora);
- Indalesius ging naar Ursi (Almeria of Orce bij Galera);
- Secundus ging naar Abula (Avila);
- Coecilius naar Eliberri (Sierra Elvira bij Grenada);
- Eufrasius naar Ilturgi (Andujar);
- Ktesifon naar Berge. (Berge wordt verschillend vereenzelvigd, en wel, naar de mening van een auteur, om de goede reden dat er niets van overblijft en het niet meer bestaat; men denkt dus, hetzij aan Verja in Aragonia, hetzij aan Verga in Grenada, hetzij aan Vera-aan-zee, tussen Cartagena en de kaap di Gata, beide in het zuidzuidoosten)

In deze steden en omgeving hebben zij het geloof gepredikt, zijn ze gestorven en werden hun relikwieën of lichamen vereerd en bewaard.

Dit nu is in strijd, beweert Perez, met het feit dat deze leerlingen van Rome uit, door de apostelen naar Spanje gezonden werden.

Voorts noemt slechts één enkel geschrift of document hen leerlingen van deze apostel, en wel een document dat de overbrenging behandelt van het lijk van Jakobus naar Spanje en dat aan Paus Callixtus toegeschreven en voor vals erkend wordt.

Voorts moeten, zo besluit Perez, volgens de meer betrouwbare geschiedenis van Spanje door Pelagius, bisschop van Oviedo, als leerlingen van Jakobus de Meerdere beschouwd worden: Caloseras, Basilius, Chrysogonus, Theodorus, Archanasius en Maximus.

Het hoofdbewijs van het bedrog is dit, zegt Perez:

Volgens de gegevens van de Ioden tafels heeft Ktesifon vóór zijn bekering Abenadar geheten, wat een Arabische naam is, terwijl de 7 andere allemaal een Latijnse of Griekse naam dragen; het heeft geen zin er een Arabier bij te betrekken; het is niet te verklaren, want nog nooit had een Arabier een voet

---

in Spanje gezet. En waarom wordt zijn Arabische naam in het document vermeld? enz.

Volgens die valse stukken, spot Perez verder, zou Ktesifon een boek in het Arabisch in Salomonische letters of alfabet geschreven hebben.

Wat betekent dit, daar er toen nog geen Arabier in Spanje geweest was? Welk een zin heeft een Arabisch boek in salomonische letters in een land waar geen Arabieren waren? enz.”

Thans in mei 1833, vervolgt Brentano, op het ogenblik dat deze drukproeven ter perse gingen, las ik in ‘De rebus Hispanicis’ van Mariana, dat de legende (Sage), benevens de bovengenoemde leerlingen, ook nog een Athanasius en een Theodorus noemt, die wachters bij het graf van Christus geweest waren.

De volgende dag las ik in ‘de Acta Sanctorum der Bollandisten’ (T. III, 1 februari) een verhandeling over de H. Coecilius en zijn gezellen in Spanje, waarin ik veel terugvond over de zogenaamde valse vondst te Grenada, ook het zeer strenge document van Paus Urbanus VIII, waarbij de te Grenada gevonden geschriften en loodplaten, die men aan Coecilius en zijn gezellen toe schrijft, verworpen worden. (Wat K.E. boven vermeld heeft).

Ik vond er nog 2 lijsten van de veroordeelde geschriften;

- de eerste is ontleend aan de ‘Apparatus sacer van Possevinus’ en
- de tweede, enigszins afwijkend van de eerste is ontleend aan een commentaar van Bivarius op zijn uitgave van de zogenaamde kronijk van Dexter.

In deze lijst vindt men o.m. deze titels:

- Over het rijk en het huis van de hel.
- Over de Barmhartigheid.
- Over de rechtvaardigheid.
- Over alles wat de Schepper van de Wereld gemaakt heeft.
- Over de schepping der engelen.
- Over de heerlijkheden en wonderen van Christus de Heer en van zijn Moeder vanaf zijn menswording tot zijn hemelvaart;

dus allemaal titels die doen denken aan de door K.E. hierboven vermelde geschriften (in de trant van Dionysius de Areopagiet) van Suleï, kluizenaar op de Sinai en intieme vriend van Ktesifon, enz.

Overigens, alles in deze uiteenzetting bevestigt de mededelingen van onze zienster over dit onderwerp in de fragmenten hierboven.

De lezer zal zeker niet minder dan wij erdoor verrast en getroffen zijn. Men kan zich ook terecht afvragen of de genoemde geschriften in het Arabisch van die Arabische leerlingen niet tot ketterse doeleinden vervalst werden, zoals het gegaan is met Abdias' geschiedenis der apostelen en met de werken van Dionysius de Areopagiet.

De verhaalster heeft meer dan eens gesproken van een vervalsing van de geschriften van Abdias en van de Areopagiet en zij heeft ook beweerd dat vervalsing aangebracht werd aan die van Ktesifon, en vandaar dat het een en ander daarin veroordeeld werd, zoals zij meende te weten. Haar mededelingen hieromtrent waren echter zo onvolledig dat men slechts gissingen kan maken.”

Tot hier Brentano.

***

Hierover vonden wij nog in een volkstijdschrift 'Stadt Gottes', 1903; nr. 34, blz. 506-511, de volgende ophelderingen:

a) Met het Salomonische alfabet of lettertype is bedoeld het Samaritaans geschrift, dat in hoofdzaak, overeenkomt met het oud-Hebreeuws geschrift, dat in Salomo's tijd gebruikelijk was en in de oudste tijden ook in de overige Semietische talen en dat dus ook in het Arabisch gebruikt werd.

b) Hierboven vindt men in één oorkonde de vorm Athanasius en in een ander stuk de vorm Archanasius om dezelfde persoon aan te duiden.

Wie oude oorkonden gelezen heeft, weet dat voor Athanasius gemakkelijk Archanasius gelezen kan worden.

c) In de oude gotische perkamenten oorkonde zijn bij name 7 leerlingen van Jakobus de Meerdere tijdens zijn EERSTE oponthoud in Spanje met hun bisschoppelijke residentiestad genoemd, klaarblijkelijk op grond van de oeroude traditie van die verschillende kerken en steden, gelijk wij ze ook in het monumentaal werk van Gams aangehaald vinden, nl. in zijn 'Lijst van de bisschoppen', zoals ze uit de geschiedenis en traditie gekend zijn.

In het werk van Gams echter vindt men geschreven: 'Indalesius en Esitius', wat met de door K.E. gebruikte naamvormen nog beter overeenkomt dan met de naamvormen in het gotisch handschrift.

Ook bij Gams wordt gezegd dat Ktesifon te Bergium (Bergii) geresideerd heeft. Op Spaanse vlugge, en zachte wijze uitgesproken klinkt dit méér als Wergi, zoals K.E. het spelt. Men moet weten dat de namen haar meestal in het Latijn, de taal van de Kerk, meegegeed werden.

Bij Gams wordt verder gezegd dat Almeria, de oude bisschopsstad Urçi, de traditie bewaart dat Indaletius, Ktesifon en Jakobus de Meerdere daar de eerste geloofsverkondigers en bisschoppen geweest zijn.

De opwerping van Perez dat de eerste geloofsboodschappers naar Spanje van Rome uit gezonden werden, wordt gemakkelijk weerlegd.

In dit geval moet dit verstaan worden van een tweede komst na hun bisschopswijding te Rome. Ook de moeilijkheid van Perez, voortvloeiend uit het feit dat Pelagius 6 andere leerlingen noemt dan die welke genoemd zijn in de perkamenten oorkonde, heeft geen waarde, want tegen het einde van zijn werkzaamheid in Spanje had Jakobus, volgens K.E., 12 voorname leerlingen. Twee van de daar genoemde leerlingen, nl. Theodorus en Athanasius, worden ook in nog een andere overlevering als leden van de grafwacht genoemd.

K.E. beweert dat ook Saturninus in Spanje gearbeid heeft, althans enige tijd, en dit wordt bevestigd door een plaatselijke traditie van Pamplona, die hem een geloofsverkondiger van hun stad noemt.

Ondanks (*trots*) zo vele grondige argumenten wordt de werkzaamheid van Jakobus toch nog door vele historici in twijfel getrokken, b.v. door Baronius, die ze eerst verdedigd had; door Natalis Alexander, en ook door Hefele in zijn artikel Compostella in Kirchenlexikon, op grond van 5 redeneringen, die echter in Stadt Gottes in een lange nota (blz. 511) afdoende weerlegd worden.

- d) Het Cadix, door K.E. genoemd, is wel degelijk het Cadix aan de Atlantische oceaan, waar Jakobus aanlandde, na door de zeestraat van Gibraltar gevaren te zijn, niet Cadiz of Guadiz in het zuidoosten van Spanje, niet ver van Grenada. Dit Cadiz wordt gehouden voor de oudste bisschopsstad in Spanje en dit gaf aanleiding tot de dwaling dat deze stad het eerste toneel zou geweest zijn van Jakobus' apostolaat in Spanje.
- e) Jakobus' werkzaamheid in Spanje heeft geen tekort aan onderlegde verdedigers. Deze traditie kan b.v. wijzen op de bollandist P. Cuypers en op de protestant Fabricius.

(= 'De bollandisten' vormen een instituut opgericht door de jezuïeten dat zich bezighoudt met hagiografie, het beschrijven van de heiligenlevens. De naam verwijst naar de jezuïet Jean Bolland (1596-1665).)

De eerste heeft in een geleerd werk vele argumenten voor de Spaanse traditie verzameld, zodat de genoemde bestrijders, in het bijzonder Natalis Alexander er beslissend door weerlegd zijn.

Reeds vroeger hebben de Spanjaarden hun traditie zo duidelijk bewezen, dat ze als een geschiedenisfeit in het brevier behouden bleef. Bij een verbetering van het brevier onder Paus Klemens VIII stond men

Terwijl de vrienden van Jezus, de H. Vrouwen en Maria in het Cenakel rouw hielden, zich aan hun droefheid overgaven, de dood van hun goddelijke Meester beweenden, hebben wij enige uitweidingen nagegaan, door Brentano bij het boek gevoegd, omdat ze een zeker verband houden met de kruisiging en dood van Jezus. Vooral is de kennismaking met Jozef van Arimatea, met Longinus en Abenadar zeer meegevallen; ze zijn intieme vrienden van ons, beminnenswaardige personen in onze ogen geworden. Eens te meer is er ook uit gebleken hoe waarachtig de zienersgave van Katarina is, in weerwil zelfs van sommige elementen in haar visioenen, waarvan we niet weten of ze concreet of symbolisch te verklaren zijn, maar dit doet niets af aan de waarde van de rest van haar historische beschouwingen. En deze rest is voorwaar geen kleinigheid.

***

---

nl. op het punt de traditie als onbetrouwbaar te bestempelen, maar deze vergissing of onzekere voorstelling kwam er niet door.

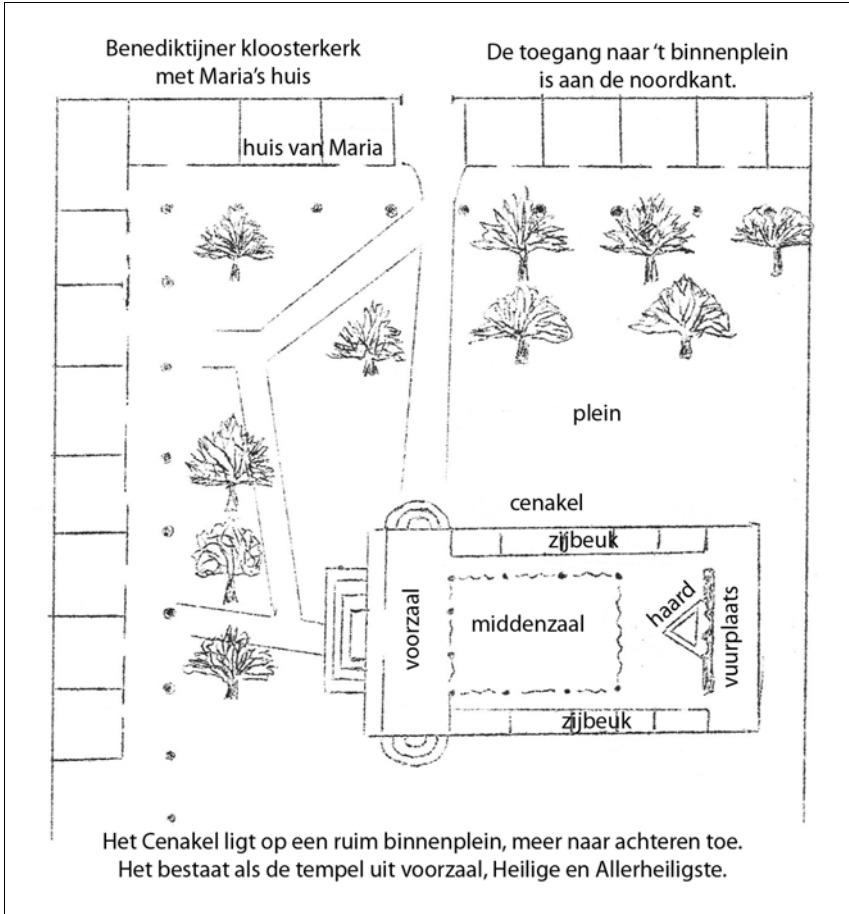
De Saragossenen en de Spanjaarden in het algemeen doen de stichting van de christelijke Gemeente te Saragossa tot de apostel Jakobus teruggaan. In deze stad is de traditie bewaard van een verschijning van Maria aan Jakobus, nog tijdens haar leven, terwijl Jakobus aan de stroom bij de stad in zielenood bad; zij verscheen staande op een zuil en vandaar deze titel: Onze-Lieve-Vrouw van de pilaar, 'del Pilar', waaronder Maria te Saragossa vereerd wordt.

De inhoud van het feit stemt volkomen overeen met de voorstelling die K.E. er van geeft; zij verhaalt de verschijning in een schets van het leven van Jakobus de Meerdere.

Nog staat in een kapel te Saragossa, ter herinnering aan deze verschijning, op een zuil van jaspis of roodgekleurde en gaderde edelsteen een beeld van Maria. De kapel heeft 5 koepels, dus een oosters karakter, wat een overblijfsel of navolging schijnt te zijn van de eerste kapel in oosterse trant. De kapel vormt het koor van de prachtige en kunstrijke bedevaartkerk, die nog een voorname plaats onder de mariale genadeoorden inneemt en een eeuw geleden in aanzien onmiddellijk op Loreto volgde (cfr. Stadt Gottes, 1903, blz. 506-511).

***

Keren wij nu terug naar de in het Cenakel treurende, angstige, afwachtcnde leerlingen die, onzeker van wat er verder gaat gebeuren, het werk en de onderneming van hun Meester ineengestort zien en toch een zeker voorgevoel, een vaste hoop bewaren dat met Jezus' dood nog niet alles geëindigd is.

Zelfs moeten wij nog even terug naar Kalvarië om de Heer te volgen in zijn nederdaling aan de voet van het kruis naar het voorgeborchte der hel.

Nederdaling ter helle. – Satan in boeien geslagen. – Zielen door Jezus bevrijd. – Satan nu losgelaten.

2014.

Toen ik nu mijn beschouwing van de H. Vrouwen, van Maria, van de grafwacht en van Jezus' lichaam in het graf afwendde om ze op de heilige ziel van onze Verlosser te vestigen, werd mij zulk een grootse en veel omvattende voorstelling van de nederdaling ter helle getoond, dat ik slechts een klein deel ervan heb kunnen onthouden. En dit zal ik nu naar best vermogen trachten te vertellen.

Op het ogenblik dat Jezus met een luide kreet zijn allerheiligste ziel uit het lichaam liet vertrekken, zag ik deze als een lichtgedaante met vele engelen, onder wie ook Gabriël was, aan de voet van het heilig kruis in de aarde nedervaren. (Merk op: de nederdaling ter helle is een punt van ons geloof).

Zijn Godheid zag ik niet alleen met zijn ziel, maar ook met zijn aan het kruis hangend lichaam verenigd blijven. De manier waarop ik dit zag is niet onder woorden te brengen.

Ik zag in de plaats of in het verblijf waarin de ziel van Jezus neerdaalde, 3 afdelingen, zoals 3 werelden. Ik had het gevoel dat die afdelingen rond en door een omringende sfeer van elkander gescheiden waren.

Vóór het voorgeborchte was een heldere, om niet te zeggen groene, aangename, verkwikkelijke ruimte. Dit was de plaats waarin ik altijd de zielen, die uit het vagevuur verlost worden, zie binnengaan alvorens naar de hemel opgevoerd te worden.

Het voorgeborchte zelf, waar men op de verlossing wachtte, was met een grijsgrauwe, nevelachtige sfeer omgeven en in verscheidene kringen ingedeeld.

2015.

De Heiland, lichtend en als in triomf gevoerd, drong tussen 2 zulke kringen door.

- In de kring ter linkerzijde verbleven de aartsvaders tot aan Abraham;
- in het verblijf rechts de zielen van Abraham tot Joannes de Doper, deze mee inbegrepen.

Jezus drong tussen beide door en de zielen herkenden Hem nog niet, doch ze voelden een grote vreugde en vatten een groot verlangen op; het was als verruimden zich deze gevangenisplaatsen vol kweiling, smartelijk verlangen en verterend heimwee; zij kregen het gevoel als voer een stroom van verse lucht, van licht, van koele, frisse dauw, de genade van de Verlossing verkwikkend tussen hen door, en dit met een snelheid als het waaien van een wind.

De Heer drong eerst tussen deze 2 kringen door tot in een nevelachtig verblijf waarin zich onze eerste ouders Adam en Eva bevonden. *Hij sprak tot hen* en zij aanbadten Hem in onuitsprekelijke vreugde.

Jezus met zijn engelengevolg en nu ook van Adam en Eva vergezeld, drong verder door **links** naar het voorgeborchte van de aartsvaders die vóór Abraham geleefd hadden.

Dit was **een soort vagevuur**, want hier en daar waren onder hen boze geesten, die sommige zielen op menigvuldige wijze kwelden en beangstigden.

De engelen klopten aan en bevalen te openen; hier was immers een ingang, dewijl (= aangezien, omdat) er een binnendringen was; er was een poort, dewijl er een afsluiting was; er was een geklop, dewijl er een aankondiging was van de aankomst, en het scheen mij toe dat de engelen riepen: “Doet de deuren open! Ontsluit de poorten!”

Jezus trok in triomf binnen, de boze geesten weken achteruit en schreeuwden: “Wat zijt ge zinnens met ons? Wat komt gij hier doen? Wilt gij misschien ook ons nu kruisigen?, en meer dergelijke wanhoopskreten slaakten zij. De engelen sloegen ze echter in boeien en dreven ze vóór zich uit! De zielen kenden Jezus slechts oppervlakkig; zij wisten maar weinig van Hem, doch *Hij openbaarde zich aan hen* en zij zongen zijn lof.

Nu richtte de ziel van de Heer zich naar de kring **rechts**, het eigenlijke voorgeborchte en buiten die kring, er vóór, ontmoetten Hem de zielen van de 2 moordenaars.

- Deze van de goeie werd door engelen **in de schoot van Abraham** geleid en
- die van de slechte door boze geesten in de hel gesleept.

De ziel van Jezus sprak hen allebei aan en begaf zich dan met de scharen van engelen, van verlostte zielen en van verdreven, geboeide geesten in Abrahams schoot.

De zogenaamde **schoot van Abraham** is een verblijf en het schijnt mij hoger gelegen te zijn. Het was als ging men onder het kerkhof onder de grond door en als steeg men dan omhoog uit de aarde in de kerk.

De geboeide boze geesten verzetten zich en wilden hier niet door, maar zij werden door de engelen met geweld er door gedreven.

Hier verbleven al de heilige Israëlieten, links de Patriarchen, Mozes, de Rechters en de koningen; rechts de profeten en alle voorouders van Jezus en ook hun verwanten tot aan Joakim, Anna, Jozef, Zakarias, Elisabet en Joannes.

In dit verblijf hier waren geen boze geesten, geen lijden of kwelling, behalve het smachtend heimwee naar de vervulling van de belofte, hetgeen nu gebeurde.

Een onuitsprekelijk geluk en zaligheid overstroomde nu al die zielen, die de Verlosser begroetten en aanbaden, terwijl de geboeide boze geesten gedwongen waren hun smadelijke nederlaag voor al die zielen te bekennen.

Uit hen zond de Heer er een aantal naar de aarde om daar met hun lichaam uit het graf op te staan, met dit lichaam zichtbaar te verschijnen en getuigenis van Hem af te leggen. Dit was het ogenblik waarop te Jeruzalem zo vele doden uit hun graf opstonden. Zij schenen mij toe als wandelende lijken en legden hun lichaam weer in de aarde neer, zoals een gerechtsbode zijn mantel aflegt, zodra hij de bevelen van zijn overheid heeft uitgevoerd, (cfr. fasc. 31, nr. 1950 en nr. 1957 alsook fasc. 32, nr. 2021 – zie verder).

2016.

Ik zag nu de zegestoot van de Heer in **een dieper gelegen sfeer** binnendringen, in een soort zuiveringsplaats, waar zich de deugdzame heidenen bevonden, die de waarheid vermoed en er naar verlangd hadden.

Er waren boze geesten onder hen, want zij hadden afgodsbeelden.

Ik zag hoe die boze geesten genoodzaakt waren hun bedrog te bekennen en hoe de zielen met een vreugde die mij ontroerde, de Heiland hulde brachten.

Ook hier werden de duivelen geboeid en verder meegedreven.

Ik zag de triomfstoet van de Verlosser met grote vlugheid door **nog allerlei verblijven trekken**, waar Hij overal de zielen bevrijdde en onbeschrijfelijk geluk aanbracht en veel deed, doch in mijn lijden en ellende kan ik het onmogelijk allemaal verhalen.

***

Tenslotte zag ik Hem ernstig en met grote majesteit tot het centrum van de onderwereld naderen, ik bedoel **de hel**.

Deze verscheen mij in de vorm van een onafzienbaar, verschrikkelijk, zwart, metaalachtig-glanzend rotsgebouw met gesloten toegangen, geweldige en vreselijke, zwarte poorten, voorzien van grendels en sloten waarvan het zien alleen je rillen deed.

Binnen hoorde men een gehuil en geschreeuw van ontzetting, en toen de poorten opengestoten waren, blikte men in een ijzingwekkende, duistere wereld.

- Zoals ik het **verblijf van de zaligen steeds zie onder het beeld van het hemelse Jeruzalem, gebouwd als een stad, en de woningen der gelukzaligen volgens hun graden van zaligheid die in het oneindige verschillen, in de vorm van zeer verschillende kastelen met tuinen vol wonderbare vruchten en bloemen in de grootste verscheidenheid,**
zo zag ik ook hier alles onder de gedaante van een samenhangende wereld met menigvuldige gebouwen, plaatsen en landschappen. Hier echter vloeide alles voort uit het tegendeel van gelukzaligheid, uit pijn en kwelling.
- Zoals in het verblijf van de gelukzaligen alles gevormd is overeenkomstig de grondslagen, beginselen en verhoudingen van de **oneindige vrede, van de eeuwige harmonie en verzadiging,**
zo bevindt zich in de hel alles in de wantoestand van de eeuwige toorn, onenigheid en verdeeldheid.
- Zoals de hemel **een stad is met onuitsprekelijk schone, doorzichtige, afwisselende gebouwen der vreugde en der aanbidding,**
zo is in de hel eveneens een stad van ontelbare kerkers in grote verscheidenheid en van krochten (= onderaards hol) der kwelling, der vervloeking en der wanhoop.
- Gelijk in de hemel **de wonderbaarste tuinen zijn, vol vruchten van de goddelijke verkwikking,**

zo strekken zich in de hel de gruwelijkste woestijnen en moerassen uit, vervuld met ongedierte, met pijn en kwelling en met alles wat huivering, walg en ontzetting wekt.

- Ik zag tempels, altaren, vestingen, tronen, landschappen, meren en stromen van vervloeking, haat, gruwel, vertwijfeling, verwarring, pijn en marteling, zoals ik in de hemel hetzelfde zag, doch hier waren het allemaal **werkelijkheden van zegening, liefde, eendracht, blijdschap en zaligheid.**
- In de hel de verscheurende, eeuwige tweespalt onder de verdoemden, in de hemel de **gelukzalige eendracht, de gemeenschap van alle heiligen.**

Het wezen, de essentie van alle kwaad en onwaarheid vertoonde zich in de hel in ontelbare gedaanten, beelden en uitwerkselen van lijden en marteling.

Niets was hier in verhouding, schoon of juist, zoals het van nature moest zijn; geen gedacht was hier waar of in overeenstemming met het verstand, behalve **de gedachte aan de goddelijke Rechtvaardigheid, de gedachte dat elke verdoemde die pijn en foltering oogst, die hijzelf door zijn zonden gezaaid of geplant heeft.**

Al het verschrikkelijke immers dat zich hier vertoonde of gedaan werd, was het wezen, de kern, de essentie, de belichaming, de innerlijke boosheid van de ontmaskerde zonde, van de slang die zich keert tegen hen die haar dragen en voeden in hun boezem.

- Ik zag daar ook een zuilenbouw die in de hoogste maat huiveringwekkend was en die door zijn vorm, proporties en inrichting de angst en de schrik op het lijf joeg, zoals **in het Rijk Gods de prachtige, feilloze paleizen vrede en rust in de ziel storten en verblijven zijn van geluk.** Dit alles is voor wie het ziet, begrijpelijk, doch in bijzonderheden niet te verwoorden.

Toen de engelen de poorten opengestoten hadden, blikte men in een warboel van verzet en weerspanning die tot uiting kwam in vloeken, schimpen, huilen, jammeren en dreigen.

Ik zag Jezus het woord tot de ziel van Judas richten. Enkele engelen wierpen hele drommen boze geesten neer. Allen moesten Jezus erkennen en aanbidden en dit was voor hen de vreselijkste foltering.

Een grote menigte werd in een kring gekluisterd rondom andere heen en deze waren hierdoor op hun beurt gekerkerd. In het midden was een afgrond, donker als de nacht. Hierin werd Lucifer geketend neergeworpen en een zwarte damp walmde rondom hem omhoog. Dit alles geschiedde volgens bepaalde goddelijke raadsbesluiten en bevelen.

***

Ik vernam dat Lucifer 50 of 60 jaren vóór het jaar 2000 na Christus (1940-1950), als ik me niet vergis, voor een hele tijd losgelaten zal worden¹⁹⁰.

---

¹⁹⁰ Hier hebben wij te doen met een authentieke profetie, die nochtans gedaan wordt in alle eenvoud, zonder enige plechtige toon, als het ware toevallig en terloops.

Wij zien ze heden nog vervuld worden onder onze ogen. Satan moest omstreeks 1940 losgelaten worden voor enige tijd. In 1940 woedde volop de oorlog die satan door zijn werktuigen had weten te verwekken. Deze tijd is nog niet geëindigd.

In weerwil van alle vredesinstanties woeden oorlogen over de hele wereld, talrijker en wreder dan ooit te voren. De moraal is ondermijnd, het geloof

---

verkwijnt. Niemand weet raad tegen zoveel onheil. De beschrijving en ontleding van de toestand der hedendaagse maatschappij zou vele bladzijden vergen. Wie bezit de bevoegdheid om dit grondig en met wijsheid te doen? En toch weet dit iedereen.

De meest gewone mens weet dat wij een duivels tijdperk beleven.

Het oordeel van de doorsnee-mens terzijde latend, willen wij liever eens luisteren naar de prognostiek van enige kerkvorsten over onze tijd.

In de Standaard van Maria, nr. juli-augustus 1947 vinden wij de uitspraken van enige bisschoppen over onze tijd. Het artikel draagt als titel: 'De tijd van satan en het uur van Maria'.

Wij lichten er het volgende uit:

"Onze tijd is inderdaad de tijd van satan. Nooit wellicht werd dit zo duidelijk uitgesproken als in de vastenbrieven van de Engelse bisschoppen dit jaar (1947). De citaten zijn van kapitaal belang in de kwestie die ons bezighoudt.

Zo schrijft de aartsbisschop van Glasgow: "Men zou zeggen dat een zekere geheime macht een pakt met de helse machten gesloten heeft, ten einde de christelijke zeden uit te roeien. Alleen de meest verblinde onder de mensen zal ontkennen dat een duistere invloed in de wereld werkzaam is. Zelfs in de stad Rome hebben de poorten der hel hun furie tegen de plaatsbekleder van Christus de vrije teugel gevierd."

Is in dit alles sedert 1947 enige beternis gekomen of is het niet eerder nog 10 keren verergerd?

***

- De bisschop van Clifton:
"De machten van het kwaad zijn thans openlijk aan het werk om Christus en zijn Kerk te vernietigen. Men kan het spoor van satan zelfs terugvinden in de leugens, de wreedheden en goddeloosheden die deze pogingen kenmerken!"
- De bekende aartsbisschop Mac Donald:
"De wereld is nu heel duidelijk verdeeld in 2 kampen; het ene vecht voor Christus; het ander onder aanvoering van satan. Nooit te voren is dat gebeurd in de geschiedenis van het mensdom. Nooit te voren heeft de duivel oorlog gevoerd tegen de Kerk op zo grote schaal, met zoveel verbittering, verbeterden woede en haat!"
- Even sterk zijn de uitdrukkingen van de bisschop van Liverpool:
"Het ziet er naar uit dat de mensen bezeten zijn door onreine geesten, door dat soort dat alleen door vasten en gebed kan worden uitgedreven."

Vele andere getalbepalingen en opgaven ben ik vergeten.

Een aantal duivelen zal vroeger losgelaten worden tot straf en bekering van de mensen. Ik meen dat enige duivelen in onze tijd (1823) reeds losgelaten zijn en enige andere zullen het worden kort na onze tijd.

Het is mij onmogelijk alles te vertellen wat mij getoond werd; het is veel en ik kan er geen volgorde aan geven; ik ben overigens zo verschrikkelijk ziek en als ik erover spreek, komt alles mij opnieuw voor de geest en het zien alleen van zo iets zou iemand doen sterven.

-
- Aan deze enkele getuigenissen uit dat artikel voegen wij nog de uitspraak toe van de Hongaarse prelaat Tihamér Tóth:
"Ook vroeger was er ondeugd en zonde, maar zulk een cynisme als heden ten dage heeft de zedeloosheid nog nooit ten toon gespreid; nog nooit werd de deugd zó vertrapt!"
  - In zijn boek 'De Apostelen' noemt Otto Ophan O. C. onze tijd een waarlijk apocalyptische tijd, waarin men zou menen dat werkelijk 'de satan uit zijn gevangenis is vrijgelaten om de volkeren aan de 4 hoeken der aarde te verleiden en samen te trekken tot een oorlog.' (blz. 109; cfr. Apok. 20, 7).
  - Een nogal pessimistisch boek van A. Böhm over onze tijd heet dan ook: 'De eeuw van de duivel' (uitgegeven bij 't Groeit, Antwerpen, 1956).

***

Ondertussen zijn wij nu 30 jaar verder en de ontaarding is in deze tijd meer dan verdubbeld.

Zo kunnen wij dan aannemen dat deze uitspraak van K. Emmerick een ware profetie is, die omstreeks 1940 begonnen is in vervulling te gaan en hopelijk nu haar hoogtepunt bereikt heeft.

2017.

Ik zag ook nog hoe de verlostte zielen in eindeloze scharen hun reinigingsplaatsen en het voorgeborchte verlatend, de ziel van de Heer begeleidden opwaarts naar een plaats van vreugde onder het hemelse Jeruzalem. Nog maar kort geleden heb ik daar ook een zalige vriend van mij gezien.

Nu kwam daar ook de ziel van de goede moordenaar en ze zag de Heer in **het paradijs** terug, volgens de ontvangen belofte.

(Dit paradijs is dus niet de hemel, want deze was nog niet geopend, maar volgens K. een plaats van vreugde het dichtst bij de hemel, althans in menselijke voorstelling).

Ik zag dat de mensen hier vreugde en verkwikking genoten aan zulke hemelse tafels, zoals er mij vaak in visioenen die troost en aanmoediging ten doel hebben, te aanschouwen gegeven worden.

Van de zo pas verhaalde feiten kan ik tijd noch duur bepalen; ook is het mij onmogelijk alles wat ik zag, te vertellen, deels dewijl ikzelf op dit ogenblik het niet goed meer begrijp en deels dewijl het door anderen verkeerd verstaan zou kunnen worden.

Ik heb de Heer op vele plaatsen gezien en zelfs in de zee, als moest Hij alle schepselen heiligen en bevrijden van de duivelse invloed, want overal vluchtten voor Hem de boze geesten naar de afgrond.

Ook in de aarde zag ik de ziel van de Heer op vele plaatsen. Ik zag haar verschijnen binnen in het graf van Adam onder Golgota. (Zijn graf wordt verondersteld te zijn de kleine grot, vlak onder de plaats van het kruis). In dit graf kwamen de zielen van Adam en Eva bij Hem terug.

De Heer sprak met hen en ik zag hoe Hij met hen als onder de aarde in alle richtingen van graf tot graf van vele profeten toog, wier zielen zich naast hun gebeente bij Hem voegden en aan wie Hij geheimen en waarheden verklaarde.

Dan zag ik Hem, vergezeld van deze uitgelezen schaar, waaronder ook David was, verschijnen op vele plaatsen waar Hij geleefd, gewerkt en geleden had en ik zag hoe Hij hun daar uitleg gaf van het voorafbeeldende dat hun daar geschied of overkomen was.

Ook maakte Hij hen daar met onuitsprekelijke liefde deelachtig aan de verdiensten of vruchten welke Hij verworven had door de vervulling van dat voorafbeeldende (nl. van hun profetische handelingen of toestanden).

Zo zag ik Hem ook o.m. op zijn doopplaats, waar vele voorafbeeldende gebeurtenissen plaats gevonden hadden; *ik zag Hem hun de betekenis daarvan verklaren*en, ten zeerste ontroerd over **de oneindige barmhartigheid van de Heer Jezus**, meende ik te zien dat Hij hun de genade van zijn heilige doop ten goede liet komen¹⁹¹.

Het is onuitsprekelijk aangrijpend de ziel van Onze Heer, omgeven door die zalige, getrooste geesten, lichtend door de donkere aarde, door rotsen, water, lucht, op en boven en door de aarde aldus rustig voort te zien zweven¹⁹².

---

¹⁹¹ Voorafbeeldende gebeurtenissen. – De Israëlieten zijn daar droogvoets door de Jordaan gegaan.

Elias heeft er met zijn mantel de wateren verdeeld en stak hem met Eliseüs eveneens droogvoets over.

Bij Eliseüs terugkeer geschiedde hetzelfde wonder. De Midianieten werden er op hun vlucht door Gideon en zijn troepen in de pan gehakt.

¹⁹² Jezus vaart door alles heen. – Dit is voorzeggd in een der wijsheidsboeken, nl. Ekk. 24, 45. Vers 45 vindt men in de Vulgaat of Latijnse tekst, maar het ontbreekt in het Grieks (Septuagint) en in de Syrische tekst, maar behoort wel degelijk tot de H. Schrift, daar de Vulgaat in haar geheel als Gods woord aangenomen is.

De H. Schrift legt in de mond der eeuwige Wijsheid (het Woord van God, 2^e persoon der H. Drie-eenheid) deze woorden: "Ik zal door al de diepten der aarde heendringen, al de ontslapenen beschouwen en allen die op de Heer hopen, verlichten."

Volgens de H. H. Vaders doelt dit op de nederdaling van Christus ter helle.

Dit is het weinige dat ik me nog herinner uit dat wijds en veelomvattend visioen op de nederdaling-ter-helle van de Heer en op de Verlossing van de rechtvaardige zielen der oudvaders na zijn dood.

Doch buiten dat beeld van deze voorbijgaande gebeurtenis in de tijd, kreeg ik ook het beeld te zien van zijn barmhartigheid, zoals de lijdende zielen ze ten eeuwigen dage ondervinden op deze dag.

Ik zag nl. hoe Hij ieder jaar bij de herdenking van deze dag door de Kerk, een reddende blik werpt in het vagevuur.

Ik zag zelfs hoe Hij vandaag nog, terwijl ik het visioen had, enige zielen verlostte, die zich bezondigd hadden bij zijn kruisiging.

Ik was vandaag getuige van de verlossing van vele mij bekende en onbekende zielen, doch ik noem er gene bij hun naam.

In extatische toestand zei de vertellende heden nog ongeveer het volgende:

“Jezus’ eerste of reële nederdaling naar het voorgeborchte der hel is de vervulling van vroegere voorafbeeldingen en is op haar beurt een voorafbeelding die haar vervulling vindt in de verlossing van vele zielen op deze verjaardag¹⁹³.

Cornelius a Lapide haalt meerdere omschrijvingen aan, door sommige vaders van deze woorden gemaakt en citeert een aantal van hen die deze sententie (= vonnis, zedespreuk, gerechtelijke uitspraak) hebben gehouden: Cyrillus van Jeruzalem, Athanasius, Augustinus, Joannes Damascenus, enz.

¹⁹³ Voorafbeeldingen van Jezus’ nederdaling ter helle. – Als voorbeeld kan de passage uit het boek der Wijsheid; 18, 14 worden aangehaald:

“Want terwijl een diepe stilte alles omgaf en de nacht was voortgeijld tot het midden van zijn baan, sprong Gods alvermogend Woord (2^e persoon der H. Drie-eenheid, Gods eeuwige Wijsheid) van zijn koningstroon in de hemel als een grimmig krijgsman midden in het verderf en droeg als een scherpe degen Gods onherroepelijk bevel; het verspreidde overal dood.

Terwijl het over de aarde schreed, reikte het tot in de hemel.”

Het versloeg de Egyptenaren, bevrijdde de Israëlieten.

De nedervaart ter helle die ik zag, is een beeld uit een voorbije tijd, maar **de huidige verlossing is een blijvende waarheid, een voortbestaand feit.** Inderdaad, Jezus' hemelvaart is het planten van de genadeboom van zijn verdiensten ten bate van de lijdende zielen, zodat de verlossing van die zielen, die voortduurt en vooral op deze verjaardag plaats vindt, de vrucht is, welke die genadeboom afwerpt in de geestelijke tuin van de kerkelijke, liturgische jaarkring.

De strijdende Kerk moet die boom verzorgen en zijn vruchten inzamelen en ze toepassen op de lijdende Kerk, aangezien deze niet in staat is ook maar het minste te doen voor zichzelf.

Het is overigens zo met alle verdiensten van Onze Heer; wij moeten er door medewerking deelachtig aan worden. In het zweet van ons aanschijn moeten wij ook ons geestelijk brood eten.

Al wat Jezus voor ons in de tijd heeft gedaan, brengt eeuwige vruchten voort, doch wij moeten ze in de tijd verzorgen, plukken en inoogsten, anders kunnen wij ze in de eeuwigheid niet genieten.

De Kerk is een volmaakt gezinshoofd; haar geestelijk, liturgisch jaar is de volmaaktste tuin waarin in de tijd alle vruchten voor de eeuwigheid groeien. In één jaar groeit er van alles voor allen voldoende.

Wee de luie en trouweloze dienaars en tuiniers.

Zij zullen rekenschap moeten geven van elke genade die zij verwaarloosd hebben en waarmee zij een zieke hadden kunnen genezen, een zwakkeling hadden kunnen versterken of een hongerige verzadigen.

Bij zijn nederdaling ter helle,

- **bevrijdde Christus de goeden die op verlossing wachtten,**
- **boeide de boze geesten,**
- **bevestigde het vonnis der verdoemden.**

Op de dag van het oordeel zal de Vader des huizes hun van het laatste halmpje rekenschap vragen.

Bemering.

Het boek door Brentano in 1833 uitgegeven draagt de titel 'Het Bitter Lijden van Onze Heer Jezus Christus'.

Feitelijk is het Bitter Lijden hier geëindigd.

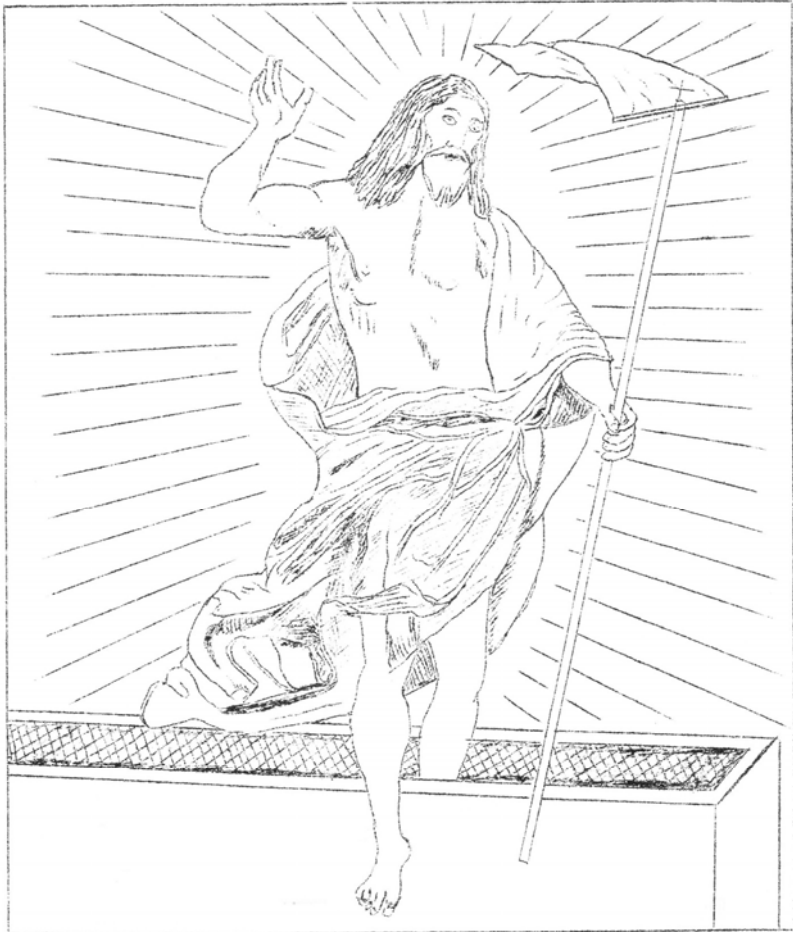
Vreugde vervult ons, omdat nu alle leed geleden is en God verzoend en weer tevreden is. Verzoening is door Jezus bewerkt eens en voorgoed.

Nochtans is het boek niet ten einde, omdat Christus' lijden geen eindpunt is; zijn dood bloeit open in een nieuw leven; zijn schijnbare nederlaag wordt een openlijke en eeuwige triomf.

De smadelijk gekruisigde Verlosser stijgt glorieus levend uit het graf op. Om volledig te zijn, moeten dus de lijdensgeschiedenis en dit boekdeel door het verhaal en de bewijzen van Jezus' Verrijzenis vervolledigd worden.

WIJ zouden reeds Jezus' heerlijkheid en onsterfelijkheid willen bezingen en onze vreugde uitgalmen. Maar voor hen die de gebeurtenissen meemaakten, was Jezus' zegepraal nog niet zo duidelijk: ze weenden en treurden in onzekerheid. De volkomen zekerheid zou voor sommigen nog dagen, voor anderen zelfs nog weken uitblijven.

Laten wij terugkeren tot hen die in het Cenakel nu in bange afwachting leven. Laten wij verder luisteren naar het verhaal van de zienster. Haar verhaal sluit aan bij nr. 2000.

Verrijzenis van Christus. – Voorstelling in de kunst.
Het graf kon Hem niet weerhouden (Hand. 2, 24).

Vooravond en nacht van de Verrijzenis. – Eerste ontmoeting van Jezus' ziel met Maria. – Toebereidselen voor bezoek aan het graf (Lk. 23, 56).

2018.

Zaterdagavond, na het sluiten van de sabbat kwam Joannes in de zaal bij de vrouwen, voegde zich hij hen in hun rouw en troostte hen (alleen zelfs door zijn tegenwoordigheid, zonder een woord te zeggen, volgens het gebruik). Toen hij na een kortstondig oponthoud weer weggegaan was, kwamen daar ook Petrus en Jakobus de Meerdere met hetzelfde doel en vertrokken eveneens kort daarop. Daarna gingen de H. Vrouwen, ieder afzonderlijk, nogmaals in de met as bestrooide lage beddekasten zitten treuren, gehuld in hun rouwmantels, en bleven daar zo een tijdlang.

Terwijl nu de H. Maagd in vurig gebed verdiept was, vol verlangen naar Jezus, zag ik een engel tot haar naderen en haar zeggen dat zij naar het poortje van Nikodemus moest gaan (kleine poort in de stadsmuur nabij de Efraïm- of Kalvariepoort), omdat de Heer naderde. Deze boodschap vervulde het Hart van Maria met vreugde; zij hulde zich in haar mantel en verliet de H. Vrouwen, zonder ook een enkele van hen op de hoogte van haar plan te brengen. Ik zag haar alleen naar dat poortje snellen, waardoor zij na de begrafenis uit de graftuin waren teruggekeerd.

Het kon 9 uur in de avond zijn, toen ik de H. Maagd plotseling zag stilstaan op een eenzame plaats in de nabijheid van dat poortje. Als in verrukking staarde zij vol vreugdig verlangen omhoog naar de hoge stadsmuur.

Op dit ogenblik zag ik de ZIEL van de Heer, schitterend en zonder wondetekenen, vergezeld van een talrijke schaar zielen van oudvaders naar Maria nederzweven. Zich tot de aartsvaders wendend en op Maria wijzend, sprak de Heer deze woorden: "Maria,

mijn Moeder". Het was of Hij haar omarmde, waarna Hij verdween.

De H. Maagd zank op haar knieën en kuste de grond waar Jezus gestaan had; haar knieën en voeten bleven in de steen ingedrukt. (fasc. 29, nr. 1803, voetnoot 23).

Onuitsprekelijk getroost ijde zij terug naar de H. Vrouwen en zij trof ze aan bij een tafel bezig met het bereiden van zalven en specerijen (cfr. Lk. 23, 56). Zij zegde hun niets van wat haar te beurt gevallen was, doch zij was zeer gesterkt en ook de andere vrouwen, die zij vertroostte, versterkte zij in het geloof.

Op het ogenblik dat Maria, van de stadsmuur terugkerend, bij de vrouwen binnentrad, zag ik deze aan een lange tafel staan, die rustte op een onderstel met gekruiste poten en die bedekt was met een kleed dat tot tegen de grond neerhing. Aan deze tafel zag ik er enige van hen bosjes verschillende kruiden uitlezen, ze mengen en ordenen; zij hadden ook kleine flessen met balsem en narduswater in voorraad en een hoeveelheid levende bloemen; onder deze herinner ik mij een gestreepte iris of lelie; zij pakten alles in doeken in (cfr. Lk. 23, 56).

Tijdens de afwezigheid van Maria (die naar de stadsmuur gegaan was) waren Maria Magdalena, Maria van Kleofas, Salome, Joanna Chusa en Maria Salome de stad ingegaan om dit alles te kopen. Morgen in alle vroegte wilden zij met die kruiden en bloemen, met de balsem en het reukwater het lijk van de Heer gaan bestrooien en beplengen. Een deel van hun voorraad had ik de leerlingen bij de winkelierster zien halen en dan zien afgeven in het vrouwenverblijf zonder binnen te treden.

Bevrijding van Jozef van Arimatea.

2019.

Kort nadat de H. Maagd de ZIEL van de Heer had gezien en nadat zij bij de andere vrouwen was teruggekeerd, zag ik Jozef van Arimatea in zijn kerker in gebed. Opeens zag ik de kerker met licht vervuld en ik hoorde een stem hem roepen bij zijn naam.

Ik zag dat het dak bij de voege, waar het de muur raakte, als het ware opgetild en van de muur gescheiden werd¹⁹⁴ en ik ontwaarde een lichtende gedaante die een doek omneder liet. De doek herinnerde mij op slag aan de grafdoek, waarin men Jezus had gehuld. De verschijning beval hem zich daaraan omhoog te hijzen. Ik zag nu hoe Jozef de doek met beide handen aangreep en daaraan omhoogsteeg, wel 2 mansmaten hoog tot bij de ontstane opening en hierbij steunde hij met de voeten op

---

¹⁹⁴ Het dak werd opgetild. – Niets nieuws onder de zon. De wonderen in de christelijke hagiografie (= beschrijven van heiligenlevens) zijn begonnen met Christus.

Zo is hier aan Jozef een wonder geschied, dat zich op treffende en zeer gelijkende wijze heeft herhaald aan Joannes a Cruce (cfr. fasc. 24, nr. 1224, voetnoot 648).

“Tot tweemaal toe beval Maria aan Joannes a Cruce uit zijn kerker te breken. Vóór het aanbreken van de dag, eer de paters waren opgestaan, trok de heilige met geweld aan de deur van zijn kerker. Ze sprong open zonder sleutel en hij kwam in de ruimte, waar hij zo grote folteringen te verduren had gehad. Van hier begaf hij zich in de aangrenzende zaal en naderde tot een venster. Door middel van stroken van gescheurde dekens, die hij aan elkaar gebonden en in elkaar had gedraaid, liet Joannes zich door het venster nederglijden en belandde op een binnenplein dat vol stenen lag voor de bouw van een nieuwe kerk. Dan verdubbelde hij zijn gebeden: hij zag zich opeens omgeven door een lichtwolk, waaruit een stem deze woorden tot hem richtte: “Volg mij!” Op hetzelfde ogenblik voelde hij zich over een zeer hoge muur gedragen en gebracht op een van de openbare plaatsen van Toledo. Wie hem echter deze kostbare dienst bewees, vermocht hij niet te achterhalen. Toen verdween dit buitengewoon licht en zijn ogen bleven er zozeer door verblind, dat ze, zoals hijzelf naderhand verklaarde, nog 3 dagen waren als van iemand die zijn ogen te lang op een felle zon heeft gevestigd.” (Leven, 168).

vooruitspringende stenen van de muur¹⁹⁵. De opening sloot zich weer zodra hij er zich doorgewerkt had. Toen hij boven op de stadsmuur stond, zag ik geen verschijning meer; ik weet niet of het de Heer zelf was of een engel die hem bevrijdde.

Ik zag hem nu, zonder door iemand bemerkt te worden, een eind ver op de stadsmuur lopen tot in de buurt van het Cenakel, dat nogal dicht bij de zuidmuur van Sion lag. (Cenakel ligt 90 m van de zuidelijke stadsmuur, 190 m van de westelijke).

Hier kwam hij naar beneden en klopte op de deur van het Cenakel. De daar verzamelde leerlingen hielden de deuren gesloten en hadden reeds veel verdriet gehad over het verdwijnen van Jozef. Zij geloofden, zoals het gerucht liep, dat men hem in een riool had geworpen. Toen zij, de deur opendoende, hem op eens voor zich zagen staan en in hun midden zagen treden, waren zij niet minder verrast en verheugd, dan wanneer zij later Petrus na zijn bevrijding uit de kerker weerzagen (Hand. 12, 12-17).

Jozef vertelde hun de verschijning die hij had gehad en zij waren allen daarover zeer verheugd en getroost; aanstonds dienden zij hem spijs op en dankten God. Nog in dezelfde nacht evenwel nam Jozef de wijk uit Jeruzalem naar zijn vaderstad Arimatea (zie nr. 2006, voetnoot 184), maar op de tijding dat er geen gevaar voor hem meer bestond, keerde hij na enige dagen naar Jeruzalem terug.

Na afloop van de sabbat zag ik ook dat Kaïfas en andere opperpriesters een onderhoud hadden met Nikodemus in het huis van deze laatste en dat zij hem met een geveinsde welwillendheid allerhande vragen stelden. Ik weet niet meer wat zij beoogden, maar Nikodemus bleef streng en trouw in zijn verdediging van de Heer en zij gingen weer heen.

---

¹⁹⁵ Stenen die uit de muur vooruitspringen. – Stenen in de muur ingemetseld en een weinig vooruitspringend, doen in het huidige zoals in het oude Palestina dikwijls dienst als ladder waarlangs men het huisterras bereikt of in een waterput neerdaalt zoals te Kana.

De nacht vóór de Verrijzenis. – Jezus vertoont zijn nog onbezielde lichaam aan zijn Vader en aan zijn Moeder.

2020.

Kort hierop zag ik nogmaals het graf van de Heer. Alles was er stil en rustig. Zowat 6 of 7 wachten zaten of stonden tegenover en rondom de grafheuvel. Kassius had de gehele dag zijn plaats in de gracht voor de ingang van de spelonk slechts zelden voor korte ogenblikken verlaten. Hij stond daar nu weer beneden, verzonken in beschouwing en vol verwachting; grote genaden en bovennatuurlijke verlichtingen waren hem ten deel gevallen; inwendig begreep hij veel; hij kreeg aanschouwingen die hem grondig ontroerden.

Het was nacht en de lantaarnen of vuurpotten vóór de grafgrot vormden met hun schijn een heldere, ruime lichtkring. Mijn beschouwing wendde zich aanbeddend naar het heilige lichaam dat daar nog onveranderd rustte, in zijn doeken gehuld, met een lichtkrans omgeven en tussen 2 engelen. Sinds de graflegging heb ik hen ononderbroken in stille, eerbiedige aanbidding aan het hoofd en aan de voeten van het heilige lichaam gezien; zij verschenen mij in een volkomen priesterlijke gestalte en door hun houding en hun op de borst gekruiste armen herinnerden zij mij aan de kerubs op de Verbondsark, behalve dat ik geen vleugelen aan hen zag.

De hele begrafenis en de lijkbank van de Heer herinnerden mij overigens keer op keer zeer levendig aan de Verbondsark in de verschillende tijdperken van haar geschiedenis.

Het is mogelijk dat Kassius dat licht en die engelen aanschouwde en dat hij daarom de blik bestendig op de gesloten grafdeur gevestigd hield als in opgetogenheid, **zoals iemand die met levendig geloof het H. Sacrament aanbidt.**

2021.

Gedurende mijn eigen aanbidding echter meende ik in mijn beschouwing *de ziel van de Heer met de verlostte zielen van de aartsvaders dwars door de rots tot de lijkbank te zien naderen.*

Ik zag dat Hij hun al de mishandelingen toonde, die Hij in zijn heilig lichaam had ondergaan. Op dit ogenblik schenen mij alle windsels afgestroopt te zijn; ik zag het heilige lichaam vol wonden en het was alsof Jezus' Godheid met het lichaam verenigd gebleven, op een geheimzinnige wijze de gehele marteling één voor één aan die zielen aantoonde en als het ware heel het lichaam openlegde. Het kwam mij als doorzichtig voor en zelfs met de binnenste delen blootgelegd. Elke wonde en ieder letsel, alle geleden pijnen konden tot in de meest verborgen delen worden nagegaan.

Deze zielen geraakten hierdoor in een onbeschrijflijke eerbied en schenen van medelijden te wenen en te beven.

Nu ging ik tot een beschouwing over waarvan ik de inhoud wegens zijn mysterieus karakter niet volkomen en niet heel duidelijk kan meedelen.

Ik had een gezicht als was *de ziel van Jezus met haar lichaam accidenteel verenigd, niet substantialiter of zelfstandig*, wat aan het lichaam het leven zou teruggeschonken hebben en ik zag *als was de ziel met het lichaam uit het graf opgestaan.* Het scheen mij toe dat de beide aanbeddende engelen het heilig gemartelde lichaam naakt en ellendig en vol wonden, wel rechtop maar toch zó, dat alle ledematen in de toestand en houding bleven, die zij in het graf hadden, omhoogwaarts droegen.

Door het gewelf van de rots, die hierdoor een schok kreeg, zag ik hen omhoog en ten hemel zweven en de voorstelling toonde mij verder hoe *Jezus zijn gemarteld lichaam vóór de troon*

*van zijn hemelse Vader tussen ontelbare scharen
aanbiddende engelen plaatste*¹⁹⁶.

Dit geschiedde op de manier waarop de lichamen van vele profeten na de dood van Jezus door hun zielen meegenomen en in de tempel gevoerd werden, zonder dat ze nochtans werkelijk leefden en opnieuw behoeften te sterven. Neen: zo ging het niet, zij werden zonder gewelddadige scheiding door die zielen in het graf weer neergelegd (einde nr. 2015).

In dit visioen zag ik geen zielen van aartsvaders het lichaam van de Heer begeleiden. Het staat mij op het ogenblik ook niet voor de geest waar zij zich ondertussen ophielden, tot ik hen opnieuw met de ziel van de Heer tezamen zag.

Ik bemerkte tijdens deze beschouwing dat de grafrots een schudding kreeg. Vier van de wachten waren naar de stad iets gaan halen en de 3 overigen zag ik als bewusteloos worden. Zij schreven het voorval toe aan een aardbeving en vermoedden of bemerkten niets van de ware oorzaak.

Kassius nochtans was diep getroffen en geschokt, want hij ontving enige inwendige verlichtingen op hetgeen gebeurde, zonder dat hij nochtans een klaar afgelijnde kennis ervan had. Hij bleef daarom op zijn plaats en wachtte met gespannen aandacht op wat volgen ging. Intussen keerden de afwezige soldaten uit de stad terug.

2022.

---

¹⁹⁶ Jezus' ziel plaatste haar lichaam vóór Gods troon. – Hoe dit geschiedt, reëel of symbolisch is van minder belang.

Hiermee begint Jezus als het ware zijn middelaarschap en schijnt te zeggen: *“Vader, zie mijn wonden, mijn kneuzingen, mijn lichaam zonder bloed, daar alles voor U vergoten is, alles wat Ik voor U geleden heb, wees nu het mensdom genadig en laat het nu in eeuwigheid met U verzoend zijn.”*

Hierop richtte mijn beschouwing zich opnieuw naar de H. Vrouwen. Nadat zij met de bereiding van de specerijen klaar gekomen waren, deze voor het dragen geriefelijk ingepakt en gereedgezet hadden, zag ik hen zich weer in hun slaapcelletjes terugtrekken; zij legden zich echter niet plat neer om te slapen, doch leunden alleen tegen de opgerolde dekens om even nog te rusten, daar zij nog vóór de dag naar het graf van Jezus wilden gaan. Zij hadden herhaaldelijk elkander hun onrust te kennen gegeven betrekkelijk dit plan, want zij vreesden dat de vijanden van Jezus hen mochten achtervolgen, zodra zij zich buiten waagden. Doch de H. Maagd die sedert Jezus' verschijning met nieuwe moed vervuld was, troostte hen en zegde dat zij na een korte rust onbevreesd naar het graf konden gaan en dat er hun geen erg zou overkomen. Hierop waren zij een weinig gaan rusten.

2023.

Het was ongeveer 11 uur in de nacht, toen de H. Maagd aan haar liefde en verlangen naar Jezus niet langer kon weerstaan. Zij stond op, hulde zich geheel in een grauwe mantel en verliet onvergezd het huis.

Ik dacht nog bij mezelf: “Ach! hoe kan men die zo beangstigde, beproefde, ontstelde Moeder onder zulke omstandigheden aldus alleen laten uitgaan?!”

Ik zag Maria, nog steeds ten prooi aan de smart tot bij Kaïfas' gerechtshuis en van daar naar het paleis van Pilatus gaan. Dit betekende een vrij lange weg midden door de stad. En zo liep zij de gehele lijdensweg van Jezus af, eenzaam door de verlaten straten en zij bleef staan op alle plaatsen waar Onze Heer een bijzondere pijn, een zware mishandeling had moeten verduren. Het was of zij iets zocht wat zij verloren had. Herhaaldelijk wierp zij zich ten gronde, raakte op die plaatsen met haar hand de stenen aan en bracht dan die hand tegen haar mond, als had zij een heilig voorwerp, het bloed van de Heer aangeraakt en als kuste zij het

met eerbied¹⁹⁷. Zij verkeerde in een toestand van verrukte liefde, zag al het heilige rondom haar helder en lichtend en ging geheel op in liefde en aanbidding¹⁹⁸.

---

¹⁹⁷ Wat K. hier zeer juist beschrijft, is een oosters vererings- en aanbiddingsgebaar. Men brengt de hand aan een beeld of heilig voorwerp en dan brengt men de hand aan de mond en kust ze.

In Indië strijkt men het binnenste van de hand, de vingers of handpalm aan een afgodsbeeld en dan brengt men de hand aan de mond als om een groet te geven: “Je zou moeten zien hoe hoogstudenten als om strijd dit gebaar verrichten”, zei een Indisch missionaris, “wanneer zij de afgoden aanroepen en vereren om hulp en welslagen te bekomen in hun examens.”

Soms ook brengt men de hand niet aan eigen mond, maar aan de mond of hoofd van een kind, wanneer b.v. ouders dit gebaar verrichten. Bekeerde heidenen behouden dit gebaar en passen het toe op christelijke beelden.

In ‘Waar Jezus leefde’ beschrijft Dr. J. Keulers hoe hij in de H. Grafkerk getuige was van de levendige eerbied van de inlandse christenen voor alles wat zij in die kerk zagen. Zij kustten de vloer, de kolommen, altaren en schilderijen. “Wanneer het een bijzonder heilig voorwerp gold, was kussen niet meer voldoende, maar zij begonnen het te betasten, het te bewrijven en dan streken zij met hun hand hun aangezicht en borst, als wilden zij alle heiligheid die aan dat voorwerp kleefde, op zichzelf overbrengen. Bij het H. Graf kende hun eerbied geen grenzen. Schreiend wierpen zij zich ter aarde en baden met een innigheid die ons diep ontroerde.” (blz. 82-83).

Uit het leven van de Libanese heilige kluizenaar Makhloef: “De bijgebrachte zieke raakt de borst van de dode kluizenaar aan en wrijft dan over zijn eigen verdorde ledematen, zoals men in het Oosten gewoon is te doen met de iconen of beelden. Een paar minuten later is hij wonderbaarlijk genezen en keert te voet naar zijn dorp terug.” (blz. 72).

In de moskee el-Aksa aan de zuidkant van het Tempelplein ziet een pelgrim de moslims hun gebed verrichten bij de kibra’s of heilige nissen.

“Als ze klaar zijn met hun gebed, verhaalt hij, lopen zij naar de kibra; zij bestrijken de nis met hun vlakke hand en vegen daarna met die hand over hun aangezicht en lichaam.” (Naar J. Bertrand, in ‘t Boek der Boeken, 1958, blz. 891). Zoals hier uit K.E. blijkt, is dit een zeer oud gebruik.

¹⁹⁸ De heilige plaatsen schenen lichtend. – Een verschijnsel waarmee K. vertrouwd is, want al het heilige, vooral de relikwieën verschenen haar met licht omgeven en stralen .

Zo zag hier ook Maria elk druppeltje bloed, door Jezus op de weg verloren, misschien ook de stenen die zijn voeten betreden hadden, licht uitstralen.

Ik vergezelde haar op geheel die weg, deed in de mate van mijn krachten al haar handelingen na en voelde mee wat zij ondervond.

Zij zette haar weg voort tot op Kalvarië en toen zij de berg naderde, bleef zij op eenmaal staan en terwijl ik schouwde, was het mij als trad *het heilige gemartelde lichaam van Jezus met al de tekenen van zijn wonden de H. Maagd tegemoet.*

Een engel ging zijn verschijning vooraf en de 2 aanbeddende graf-engelen waren ieder aan een zijde van Jezus en een grote schaar van verlostte zielen vormde zijn gevolg.

Het lichaam bewoog zichzelf niet, maar was als een wandelend of zwevend lijk, met licht omgeven, en ik hoorde een stem die er van uitging en aan zijn Moeder verkondigde wat Hij in het voorgeborchte had volvoerd, en hoe Hij nu aanstonds verheerlijkt uit het graf zou verrijzen en levend tot haar komen. Zij moest op Hem wachten bij de Kalvarieberg aan de steen waar Hij gevallen was¹⁹⁹.

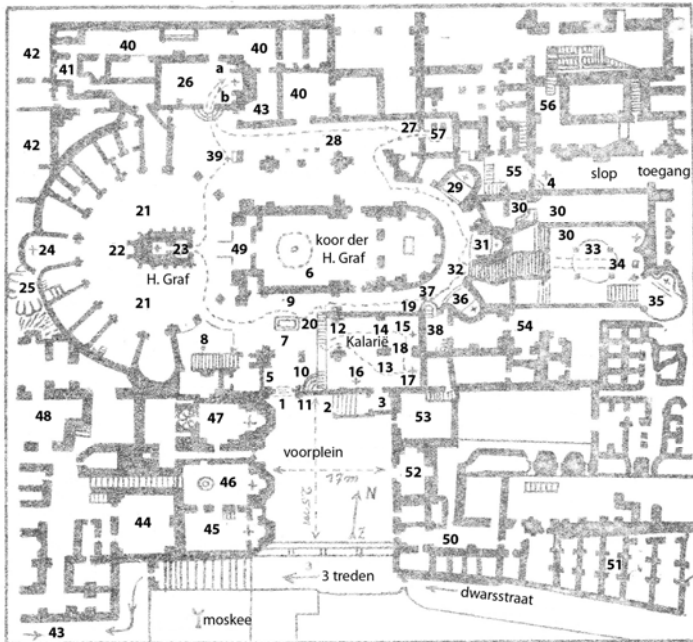
---

¹⁹⁹ Maria moest op Jezus wachten bij de steen. – Dit schijnt wel het rotsvlak te zijn, dat nu de vloer vormt van de franciscaanse Maria-kapel, ongeveer 25 m ten noorden van de H. Grafkapel, juist buiten de omtrek of cirkel van de grootse rotonde, aangeduid door het getal 26 op het grondplan van de H. Grafkerk, dat wij verder zullen geven.

De vloer is 4 treden hoger dan het gelijkvloers van de basiliek, wat wel het gevolg is van een hoger niveau van de rotsbodem op deze plaats. Jezus zou dus deze steen of rotsvlak hebben bedoeld.

Ook draagt deze kapel de naam van Maria en hier lokaliseert de traditie de verschijning van de verrezen Jezus aan zijn Moeder: "Deze plaats is aan het noordeinde van de kerk tegenover de ingang die in de zuidwand is. Het is een platform of terras met een steen, waarop de engel (of Jezus zelf), die Jezus' Verrijzenis aan Maria aankondigde, gestaan zou hebben. Men bereikt het platform, waarop die steen ligt, met enige treden." (Géographie universelle V, 96-97) met 4 treden, volgens Janssen (blz. 134).

"Waar Jezus de laatste keer gevallen was.", bepaalt K. nader. Jezus was het laatst gevallen aan de noordkant van Kalvarië, maar zulke aanduidingen

1. Ingang. 10. Latijnse trap 12. Kapel van Adam in de Kalvarierots. 14. Bovenkapel. 15. Hol in de rots waarin het kruis van Jezus opgericht was, waaraan Hij stierf (de 12e statie: Jezus sterft aan het kruis). 16. Kapel van de plaats waar Jezus van zijn klederen beroofd werd (de 10e statie). 17. Plaats waar Jezus aan het kruis wordt genageld (de 11e statie) 18. Plaats waar Jezus na de afdoening van het kruis op de schoot van zijn Moeder neergelegd werd (de 15e statie). 19. Trap die eertijds naar Kalvarië opsteeg. 20. Trap van de Grieken die in zuidelijke richting naar de Kalvariekapel opgaat. 23. Kapel van het H. Graf. 26. Kapel van de verschijning van Jezus aan zijn Moeder na zijn verrijzenis. 26 a) zijaltaar links. 26 b) zijaltaar rechts.	27. De gevangenis van Christus. 28. Gang = 'de bogen of gang van Maria', wegens de nabijheid van de kapel van Maria, waarbij hij ook begint. 29. Nis in de kapel van de H. Longinus of 'Kapel van het opschrift van het kruis', omdat het plankje met dat opschrift lange tijd daar bewaard werd. 31. Kapel van de verdeling van Jezus' klederen. 32. Ondergrondse kapel van de H. Helena, ook van het H. Kruis genoemd, omdat het ware kruis hier berust heeft vanaf zijn terugvinding in de 4e eeuw tot het begin van de 7e eeuw. 35. Grot. 36. Kapel van de verguizing. 37. Trap 38. Refter van de Griekse monniken die aanleunt tegen het oosteinde van Kalvarië. 39. Plaats waar Jezus na zijn Verrijzenis aan Magdalena verscheen. 40-41-42-43. Klooster de paters Franciscanen.

laten speling toe. Die val had plaats een 30-tal meters ten oostzuidoosten van de kapel.

Ik zag de verschijning nu stadwaarts zweven en de H. Maagd, gehuld in haar mantel, in gebed neerknielen op de plaats die de Heer haar had aangewezen. Het kon nu wel over 12 zijn, want Maria had een vrij lange tijd aan haar kruisweg besteed.

2024.

Ik zag hoe de stoet van de Heer de gehele kruisweg bewandelde²⁰⁰. Aan de vergezellende zielen werden alle foltering en mishandelingen van Jezus aangetoond en de engelen verzamelden op mysterieuze wijze alle deeltjes van zijn heilig lichaam, die men Hem in zijn lijden had ontruk²⁰¹.

---

²⁰⁰ In de evangeliëverhalen zijn de bijzonderheden betreffende de Verrijzenis niet heel duidelijk. De exegeten staan voor een moeilijke en ingewikkelde taak, wanneer zij alle gegevens in onderlinge overeenstemming willen brengen. Dit echter wordt goed mogelijk met de hulp die Katarina ons biedt; zij heeft trouwens gezien wat er van de zaak is en hoe alles gebeurd en op elkaar gevolgd is en hoe de evangelisten met elkander overeen gebracht kunnen worden.

Wij zullen daarom keer op keer naar de Evangeliën verwijzen, zonder de teksten zelf in ons verhaal in te sluiten, waardoor de lezing niet vergemakkelijkt zou worden.

Gewenst wordt dat de lezers nauwkeurig nagaan hoe in K.'s verhalen alle evangeliebijzonderheden tot hun recht komen.

Het besluit van deze controle zal het woord van Augustinus bevestigen: '*Crede ergo Evangelistae*': Geloof dus aan de evangelist; geloof zonder voorbehoud aan wat de evangelisten verhalen.

²⁰¹ De afgerukte stukjes werden weer met Jezus' lichaam verenigd. Dit punt wordt ook behandeld door Pesch in zijn theologische boeken.

Hier echter plaats ik een citaat uit Maria van Agreda: "Enige dezer engelen (die het H. Lichaam bewaakten en aanbaden), hadden op bevel van hun grote koningin, (nl. der H. Maagd) de relikwieën van het door haar Zoon vergoten bloed, de stukjes vlees die van de wonden afgescheurd waren, de haren die uit het hoofd en aangezicht uitgerukt waren, en al het overige verzameld, daar het behoorde tot het sieraad en de volkomenheid van zijn Lichaam." (blz. 373).

Maria van Agreda verhaalt eveneens dat, zoals K. in nr. 2021 gezegd heeft, de ziel van Jezus haar geschonden lichaam in de toestand waarin de wrede Joden het gebracht hadden, aan de heilige aartsvaders vóór de Verrijzenis toonde (blz. 373).

Ik zag verder dat ook de wrede aannageling aan het kruis, de kruisoprichting, de opening van zijn zijde, de afneming en de graflegging aan die zielen getoond werden en dat de H. Maagd dit alles ondertussen beminnend en aanbeddend beschouwde in de geest.

In mijn beschouwing was het mij nu weer als rustte het lichaam van de Heer opnieuw in het graf, doch nu als door de engelen op een geheimzinnige wijze geheeld, hersteld en weer voorzien van alles waarvan het gedurende zijn lijden beroofd was geworden. Ik zag het lichaam zoals te voren, in de lijkdoeken gehuld en in de windsels gewikkeld, tussen 2 aanbeddende engelen, die zich aan het hoofd- en het voeteinde hielden; het was door licht omgeven.

Ik kan niet onder woorden brengen hoe ik dat alles heb gezien; er kwam daar zoveel in voor, ook zulke verschillende en onvertolkbare dingen, die ons verstand met zijn gewone begrippen onmogelijk vatten of doorgronden kan. Tijdens het visioen is alles mij klaar en duidelijk, wat mij nu zó duister en onbegrijpelijk voorkomt, dat ik niet beproeven wil het met woorden te beschrijven.

Een heldere witte lichtstreep was nu boven de oosterkimme (kimme = horizon) verschenen en op dit ogenblik zag ik Magdalena, Maria van Kleofas (of Jacobi), Joanna Chusa en Salome (Lk. 24, 10), geheel in hun mantels gehuld, de woning naast het Cenakel verlaten. Zij droegen alle specerijen met zich mee, die zij gisteren in doeken hadden ingepakt en ene van hen droeg een brandende lantaarn, alles onder hun mantels verborgen. (Volgens Th. Neumann zou de lantaarndraagster Maria Magdalena geweest zijn).

De specerijen bestonden uit verse bloemen om het lichaam te bestrooien, uit reukpoeder, uitgeperste sappen, reukstof en oliën om het ermee te begieten. Ik zag de H. Vrouwen met grote vrees hun schreden richten naar het poortje dat Nikodemus in de stadsmuur bezat. (Mt. 28, 1; Mk. 16, 1-2; Lk. 24, 1; Joa. 20, 1).

Verrijzenis van Jezus. – Verschijning aan Maria.

2025.

1 april = 16 Nisan; Christelijke Paaszondag; Verrijzenis. –

Ik zag de verschijning van de ziel van Jezus als een glanzend licht tussen 2 krijgshaftige engelen (de vorige zagen er uit als priesters) en van vele lichtgestalten omgeven, uit de hoogte door het grafgewelf op zijn heilig lichaam neerzweven; het was alsof de ziel zich over het lichaam heen boog en ermee versmolt en ik zag de ledematen zich nu in de lijkdoeken bewegen en ik zag het verheerlijkte, levende lichaam van de Heer, met de ziel en de Godheid als levensbeginsel doordrongen, als uit de zijde van de lijkomhulling te voorschijn komen; het was als kwam het uit de zijdewonde naar buiten. Dit deed mij denken aan Eva die uit Adams zijde kwam. Het graf was vol licht en glans.

In mijn beschouwing zag ik nu als wrong zich de verschijning van een monster van onder de grafstede uit de diepte naar boven. Het richtte zijn slangenstaart op en keerde zijn drakenkop vol haat en woede tegen de Heer. Ik herinner mij dat het bovendien ook nog een mensenkop had. Doch ik zag dat *de verzezen Verlosser een fijne, witte staf in de hand had met van boven een wapperend vaantje. Hij trapte op de drakenkop en sloeg driemaal met zijn staf op de slangenstaart* en ik zag haar bij elke slag meer ineenkrimpen en tenslotte verdwijnen, tot eindelijk ook de drakenkop geheel in de grond getreden was en alleen de mensenkop zich nog verhief en omhoog zag.

Ik heb dit beeld reeds in vroeger visioenen op de Verrijzenis gezien en ook een soortgelijke slang op de loer zien liggen bij de Ontvangenis van Christus in de schoot van Maria (fasc. 3, nr. 87). De hier verschijnende slang herinnerde mij door haar aard, haar

wezen en doen aan het serpent in het paradijs, met dit verschil dat ze afschuwelijker was.

Ik meen dat dit beeld toen betrekking had op de belofte: “Het zaad van de vrouw zal de kop van de slang verpletteren.”

Het gehele tafereel scheen mij zinnebeeldig bedoeld te zijn om de overwinning op de dood voor te stellen, want **terwijl ik Christus de drakenkop in de grond zag vertrappen, zag ik het graf van de Heer niet meer.**

2026.

Nu zag ik de Heer verheerlijkt en lichtend door de rots omhoog zweven. De aarde beefde en een engel in krijgsmansgestalte schoot gelijk een bliksem van de hemel neer op het graf, schoof de steen ter rechterkant van de deur en ging erop neerzitten (Mt. 28, 2-4). De schudding van de aarde was zo hevig dat de lantaarnen waggelden en de vlam heen en weer waaide. Toen de wachten dit zagen, werden zij als duizelig en vielen te gronde: zij lagen stijf als doden en in een verwrongen houding (Mt. 28, 4).

Kassius zag alles vol glans, doch zich vermannend herwon hij zijn kalmte en naderde tot de grafcel; hij opende de deur een weinig en betastte de ledige grafdoeken. Zonder uitstel begaf hij zich op weg om aan Pilatus het geschiedte te berichten. Doch hij talmde in de omgeving en keek rond of hij niets zou zien gebeuren, want hij had slechts de aardbeving gevoeld, daarna het verplaatsen van de steen door de engel, waarop deze dan ging neerzitten, en het ledige graf gezien, doch niet Jezus zelf.

Later vertelde Kassius aan de leerlingen een deel, en de wachten een ander deel van al deze eerste gebeurtenissen.

Ik echter zag op het ogenblik waarop de engel naar het graf neerschoot en de aarde bij het graf beefde, *de verzezen Heer*

*bij de Kalvarieberg aan zijn Moeder verschijnen*²⁰².

Hij was onbeschrijfelijk schoon, majestueus en glorievol stralend. Zijn kleding als een mantel om zijn ledematen geslagen golfde Hem met de uiteinden in de lucht achterna als spelend op de wind en glansde blauwwit als rook in de zonneschijn. Zijn grote wijde wonden blonken; men kon gemakkelijk een vinger leggen in de wonden van de handen. De wondranden hadden de lijnen van 3 gelijke driehoeken, die in het midden van een cirkel samenkomen. Uit het midden der handen liepen stralen naar de vingers toe. De zielen van de aartsvaders bogen diep voor Jezus' Moeder²⁰³, tot

---

²⁰² Jezus verscheen aan zijn Moeder, een aantal meters van de Kalvarieheuvel, nl. bij of op het voormelde rotterras, dat nu de ondervloer is van de franciscaanse Maria-kapel (zie nr. 2023, voetnoot 199). De christelijke traditie heeft onveranderlijk geloofd dat Jezus het eerst aan zijn Moeder verschenen is, hoewel er in de Evangelieën met geen woord over gerept wordt (cfr. Pet. Boll. T. 16, blz. 110 en nota).

“Te Jeruzalem, zo sprak de H. Maagd tot Brigitta, hebben wij ook vele heilige afgestorvenen gezien. Ze waren uit hun graf opgestaan en zijn met mijn Zoon ten hemel opgevaren. Hun lichaam wacht met alle overigen het oordeel en de opstanding af. Maar aan Mij, de Moeder van God, verscheen mijn Zoon eerder dan aan alle anderen, daar ik door een onbegrijpelijke droefheid overstelpt was; Hij heeft zich handtastelijk aan mij getoond, heeft mij getroost en mij aangekondigd dat Hij zichtbaar ten hemel zou opvaren. En hoewel deze eerste verschijning aan mij, overeenkomstig mijn ootmoed, niet geschreven staat, is het niettemin een waarheid dat mijn Zoon, na zijn Verrijzenis, zich het eerst aan mij vóór alle anderen heeft vertoond.” (Openb. VI, 94).

²⁰³ De zielen der patriarchen hebben Jezus vergezeld. – Vrome zielen stellen zich Jezus gaarne aldus voor, zegt Lecanu (geciteerd in Pet. Boll. T. 16, blz. 110), doch dat hun voorstelling op iets stevigers rust dan op vrome fantasie, nl. op een sterke overlevering, blijkt uit oude kerkelijke hymnen. Zo belijden wij in een oude lofzang op de vigilie van Pasen: *‘Captivitate libera Jesum sequuntur agmina’*: Uit hun gevangenschap bevrijd volgen Jezus legers van zielen.”

(vigilie = vooravond, dag voor een kerkelijk feest; vigiliën nachtwaken; nachtelijke gebeden voor het zielenheil van een overledene voor de begrafenis)

En verder in dezelfde hymne: “Als een leeuw staat Hij zegepralend op uit het graf, verplet de kop van de draak en roept met luide stem de doden uit hun graven te voorschijn!”

wie de Heer iets zegde, dat hierop neerkwam “dat zij elkander zouden weerzien”, wat ik nochtans niet goed onthouden heb.

Hij liet haar zijn wonden zien en toen zij neerzank om zijn voeten te kussen, hief Hij haar bij de hand op en verzwond.

Ik zag op enige afstand de lantaarnen bij het graf nog flikkeren, terwijl in de tegenovergestelde richting in het oosten een witte lichtstreep de hemel boven Jeruzalem verhelderde.

De H. Vrouwen bij het graf. – Jezus verschijnt hun. – Speciaal aan Magdalena. – Petrus en Joannes bij het graf (Mt. 28, 1; Mk. 16, 1-4; Lk. 24, 1; Joa. 20, 1-18).

2027.

De H. Vrouwen waren in de nabijheid van het poortje van Nikodemus gekomen, (bij de Kalvariepoort), toen de Heer van de dood opstond. Zij bemerkten niets van de tekenen die het wonder vergezelden, en wisten ook niets af van een wacht bij het graf, want daar het gisteren sabbat was, waren zij binnenshuis gebleven en niemand van hen was naar het graf gegaan. Bezorgd zeiden zij tot elkander: “Als er maar iemand van ons de steen van vóór de ingang kan weg wentelen!” (Mk. 16, 3), want in hun verlangen om het lichaam van de Meester eer te bewijzen, hadden zij aan die steen niet gedacht. Hun vurig verlangen narduswater en balsem uit te storten over het lichaam van de Heer en om er bloemen en

---

En Maria tot de H. Brigitta: “Ge zoudt me nu kunnen vragen waar de zielen, die Hij uit het vorgeborchte verlost had, verbleven tot de dag van zijn hemelvaart? Ik antwoord dat zij in zijn vreugde geweest zijn, die alleen aan mijn Zoon bekend is. Want, waar mijn Zoon was en ook nu is, daar is en daar was ook vreugde en heerlijkheid, zoals Hij het zeide tegen de rouwmoedige zondaar: “*Heden nog zult gij met Mij in het paradijs zijn.*” (Openb. VI, 94).

kruiden over uit te strooien, had hen zozeer in beslag genomen, dat zij de hinderpaal van de steen erbij hadden vergeten.

Zij hadden niets bijgedragen tot de specerijen, die eergisteren bij de lijkbereiding gebruikt werden en die Nikodemus alleen bekostigd had en daarom wilden zij nu op hun beurt het kostbaarste wat zij krijgen konden ten offer brengen om aan het lichaam van hun Heer hulde te bewijzen. Salome had het overwegend gedeelte gekocht van de meegebrachte voorraad; deze Salome was niet de moeder van Jakobus de Meerdere en Joannes, maar een andere Salome, een rijke vrouw van Jeruzalem en een verwante van de H. Jozef. Met het oog op hun zwakheid en de zwaarte van de steen namen zij zich voor hun specerijen vóór de grafcel op de steen te zetten en ondertussen rouw te plegen in afwachting dat de een of andere leerling naar het graf kwam, die hen de deur zou helpen openen, en zo zetten zij hun weg naar de tuin voort.

Ik zag de soldaten van de wacht verwrongen en als bewusteloos hier en daar verspreid liggen (Mt. 28, 4); de steen was in de voorkamer naar de rechterkant gerukt, zodat men de deur die enkel nog tegen de opening aanlag, slechts behoefde te openen. Ik zag echter dwars door de deur de doeken waarin Jezus' lijk gehuld was geweest op het graf liggen als volgt: het grote laken waarin men het lichaam omgeslagen had, lag geheel onveranderd, doch ledig, hol en in een neergezonken stand en bevatte niets anders meer dan de kruiden; de banden die men om dat laken gewonden had, hadden hun windingen behouden, doch lagen als afgestroopt naar het voeteinde toe op de voorste lange rand van de bank. De doek waarin Maria het hoofd had gehuld, lag afzonderlijk rechts aan het hoofdeinde, zoals Jezus' hoofd erin gelegen had, doch het stuk dat het aangezicht bedekt had, was nu weer opgeslagen (Joa. 20, 6-7).

2028.

Ik zag de H. Vrouwen naderen tot de tuin. Toen zij de lantaarnen van de wacht en de soldaten bemerkten, die daar verstrooid ten

gronde lagen, schrokken zij en wandelden even verder voorbij de tuin, naar Golgota toe. Doch Magdalena vergat spoedig het gevaar en liep de tuin in. Salome volgde haar op een kleine afstand. Deze beide hadden hoofdzakelijk de aankoop gedaan van de zalven. De 2 andere vrouwen waren meer vreesachtig en bleven toeven buiten de tuin.

Ik zag dat Magdalena, toen zij in de nabijheid van de wachten kwam, schrikkend enige stappen terugdeinsde naar Salome toe, doch, hun vrees beheersend gingen zij nu allebei samen tussen de wachten door tot in de grafspelonk. Zij zagen de steen opzij gewenteld en de deuren waren toegelegd, wat waarschijnlijk Kassius had gedaan. Met kloppend hart en bange verwachting opende Magdalena een van de vleugels, staarde op de grafbank en zag de doeken apart gelegd en ledig. Het kamertje was vol glans en een engel zat rechts op de lijkbank (Mk. 16, 5).

Magdalena was bovenmate ontsteld en ik weet niet of zij wellicht woorden van de engel hoorde; ik zag haar zeer bewogen ijlings uit de tuin snellen en door het poortje van Nikodemus de stad in naar de apostelen lopen (Joa. 20, 2; zij laat de andere vrouwen met wie zij gekomen was, achter. Alleen zij brengt op dit ogenblik de boodschap van Jezus' verdwenen-zijn aan de apostelen; daarom maakt Joannes in deze passage geen gewag van die andere vrouwen).

2029.

Ook van Maria Salome, die niet verder gegaan was dan in de voorkamer, weet ik niet of zij op dit ogenblik wellicht woorden van de engel vernomen heeft; ik zag haar aanstonds na Magdalena met droefheid en schrik uit de spelonk en de tuin vlieden en de vrouwen opzoeken die vóór de tuin achtergebleven waren om hun het geziene te berichten.

Dit alles geschiedde in een vlug tempo, snel achtereen en met een schrikken als voor geesten. De andere vrouwen door Salome op de hoogte gebracht, waren ontsteld en tevens verblijd en aarzelden

nog een korte tijd om in de tuin te gaan. Kassius, die, na het graf verlaten te hebben, tot nog toe in de omgeving gebleven was, spiedend of hij Jezus nergens zou ontwaren en speciaal of Jezus aan de thans naderende vrouwen niet zou verschijnen, ging nu snel door de poort waardoor Jezus met zijn kruis uit de stad gegaan was, om aan Pilatus verslag uit te brengen van wat Hij gezien had.

In het voorbijgaan deelde hij met weinige, algemene woorden aan de vrouwen mee wat hij gezien had en hij moedigde hen aan om zichzelf te gaan overtuigen. Nu vatten de vrouwen moed en traden samen de tuin in en toen zij, nog steeds vol vrees, de voorkamer binnengetreden waren, stonden daar vóór hen de 2 graf-engelen in wit schitterend priestergewaad. De vrouwen drongen aanvankelijk tegen elkander van schrik en hielden hun aangezicht dat zij in hun handen verborgen, naar de grond neergewend (Lk. 24, 5).

Een van beide engelen zei echter tot hen: “Weest niet bevreesd, gij zoekt de Gekruisigde, maar Hij is niet meer hier; Hij leeft, Hij is verrezen, Hij heeft het graf van zijn dood verlaten!”

In eigen persoon toonde de engel hun de ledige plaats en gaf hun opdracht aan de leerlingen te gaan zeggen wat zij gezien en gehoord hadden (Mt. 28, 7; Mk. 16, 7).

Jezus zou zijn leerlingen voorgaan naar Galilea en dezen moesten zich de woorden herinneren, die de Heer in Galilea tot hen gesproken had:

”De Mensenzoon moet in de handen van zondaars overgeleverd en door hen gekruisigd worden, maar de derde dag zal Hij verrijzen.”

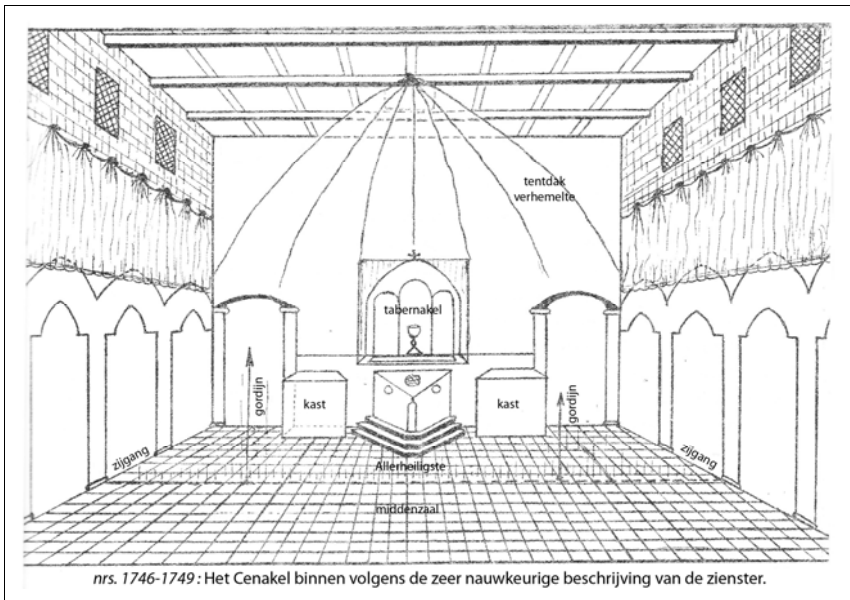
Na deze woorden verzwonden de engelen. Bevend en sidderend, doch tevens vol ongekend geluk bekeken zij het graf, de doeken en de windsels en weenden van vreugde en gingen dan op weg in de richting van de Kalvariepoort (Mt. 28, 5-8; Mk. 16, 6-7; Lk. 24, 5-9). Zij waren nog niet van hun angst bekomen en haastten zich niet naar de stad, bleven hier en daar staan en zagen rond of

zij wellicht de Heer zelf niet zouden ontwaren en of zij Magdalena niet terug zagen komen (Mk. 16, 8: zij waren zo bang, dat zij aan niemand iets zegden – hoewel zij opdracht hadden gekregen Jezus' opstanding aan de apostelen te gaan verkondigen).

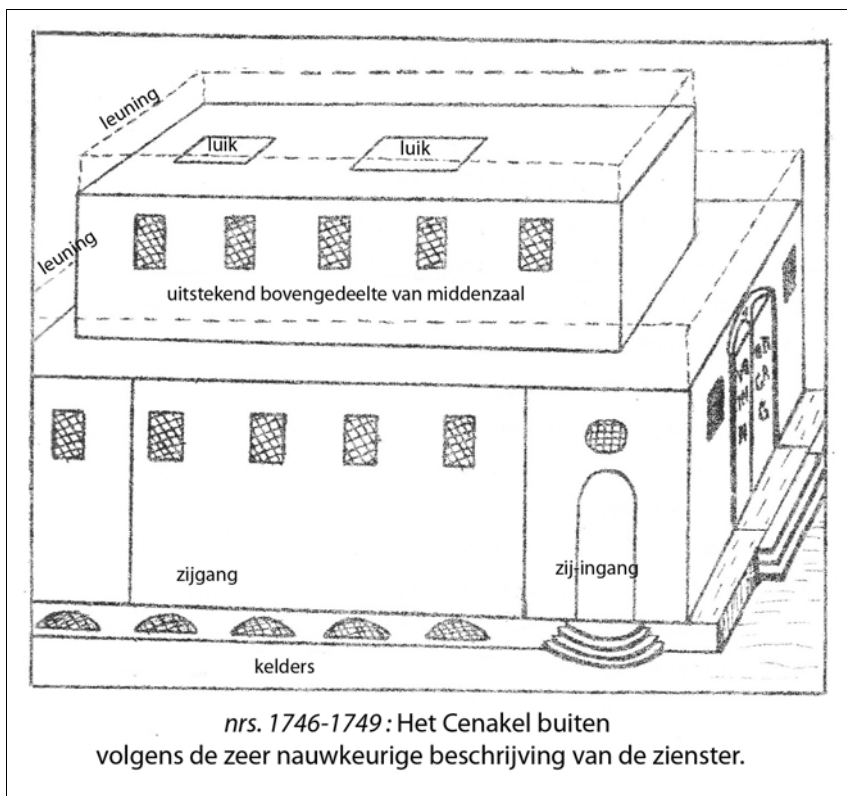
2030.

Terwijl dit alles zich hier afspeelde, zag ik Magdalena bij het Cenakel aankomen; zij was buiten adem en klopte heftig op de deur. Verschillende mannen lagen in de zijgangen nog te slapen tegen de wanden; andere stonden samen te spreken

(Men herinnere zich de inrichting van het Cenakel, fasc. 29, nr. 146, ev.).

Petrus en Joannes openen voor Magdalena. Magdalena riep van op de drempel deze woorden naar binnen: “Zij hebben de Heer uit het graf genomen en wij weten niet waarheen zij Hem gedragen hebben.” (Joa. 20, 2).

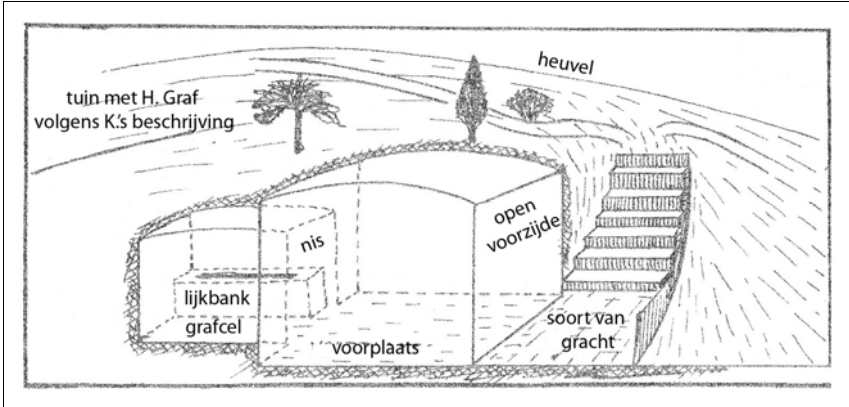

Méer zegde zij niet en na deze woorden liep zij haastig terug naar de graftuin. Petrus en Joannes gingen weer binnen in het huis, wisselden enige woorden met de andere leerlingen en liepen op een draffe Magdalena achterna, doch Joannes vlugger dan Petrus (Joa. 20, 3-10).

Opnieuw zag ik Magdalena in de tuin aankomen en naar het graf snellen; van het haastige lopen en van smart was zij buiten zichzelf. Zij was druipnat van de dauw (Over nachtdauw, fasc. 2, nr. 60, voetnoot 128); haar mantel was van haar hoofd en schouders gegleden en haar lange, losgeraakte haarlokken hingen neer. Daar zij alleen was, durfde zij niet aanstonds in de rotsspelonk gaan, doch bleef staan op de bovenrand van de diepte

die vóór de ingang van de voorkamer was. (Zij bleef dus in de tuin zonder in de gracht af te dalen). Hier boog zij zich voorover (Joa. 20, 11) om door de dieper gelegen deur en door de voorkamer in de grafcel te zien;

en terwijl zij haar lange haren, die voor haar ogen vielen, met beide handen weghield, zag zij 2 engelen in witte priesterklederen zitten aan het voet- en aan het hoofdeinde van de lijkbank en op hetzelfde ogenblik hoorde zij de stem van één der engelen tot haar zeggen: “Vrouw, waarom weent gij?”

In haar hevig verdriet, geobsedeerd als zij was door deze éne gedachte, waarbuiten zij niets scheen te weten: “het lichaam van de Heer is weggenomen, het is niet meer daar”, riep zij troosteloos uit: “Zij hebben mijn Meester uit het graf weggenomen en ik weet niet waar zij Hem gebracht hebben!”

Dit zeggend en niets dan de doeken bemerkend, wendde Magdalena zich gelijk een zoekende om; zij was immers overtuigd dat zij Hem zeker zou terugvinden; zij had een vaag voorgevoel van zijn nabijheid, zodat zelfs de verschijning der engelen haar van haar drang en haar zoeken naar Jezus niet kon afleiden. Het was alsof zij volstrekt niet wist dat die personen engelen waren; zij kon aan niemand denken dan aan Jezus die

haar absorbeerde; zij kon niets anders denken dan: “Jezus is hier niet meer!”

Ik zag haar in die stemming enige schreden vóór het graf heen- en weerdwalen als iemand die verward en verstrooid iemand zoekt; haar lange haarlokken hingen links en rechts over haar schouders naar voren neer. Met beide handen streek zij eens de haarmassa over haar rechterschouder naar achter; even later vatte zij met beide handen de beide haarbossen en sloeg ze naar achter; dan wendde zij haar blikken in het rond en bemerkte tussen het struikgewas achter een palmboom, een tiental stappen ten oosten van de grafrots²⁰⁴, waar de tuin begint te stijgen naar de stadsmuur, een lange witgeklede gestalte in de morgenschemering.

Terwijl zij er onstuimig naartoe liep, hoorde zij nogmaals deze woorden: “*Vrouw, waarom weent gij? wie zoekt gij?*”

Magdalena meende de tuinman te zien, en inderdaad, ik zag dat die gedaante een schop in de hand en een platte hoed op het hoofd had, die geleek op een stuk boomschors, zoals men er een op zet tegen de zon. Die gestalte was gekleed juist gelijk ik de hovenier gezien had in de parabel die Jezus kort vóór zijn lijden te Betanië voor de vrouwen vertelde.

De verschijning verspreidde geen licht en was niet schitterend, maar als die van een mens met een lang wit kleed, die men in het halfduister ontwaart.

Op de vraag: “*Wie zoekt gij?*” antwoordde Magdalena aanstonds: “Mijnheer, indien gij Hem elders hebt gebracht, zeg

---

²⁰⁴ Ten oosten van de grafrots. – Meer ten noordoosten dan recht ten oosten. Dit volgt uit het reliëf van de bodem. Recht ten oosten verheft zich de Kalvarieheuvel. In noordoostelijke richting stijgt de bodem geleidelijk tot tegen de muur. Ook wordt in de H. Grafkerk, op grond van een traditie, de plaats van Jezus' verschijning aan Magdalena aangeduid 15 m ten noordoosten van het H. Graf. De plek wordt aangeduid door een ingelegde steen. Het altaar op deze plaats is aan Magdalena gewijd en heet “Raak Me niet aan”.

mij dan wáár? en ik wil Hem halen!” En terwijl zij nog sprak, keek ze reeds weer rond of die man Hem soms niet ergens daaromtrent had gebracht *en toen sprak Jezus met zijn gewone stem: “María!”* Ogenblikkelijk herkende Magdalena de stem; zij was kruisiging, dood en begrafenis vergeten, waande Hem in leven, zoals vroeger en zei op Hem toelopend: “Rabboni” (Mijn Meester), zoals zij Hem eertijds placht aan te spreken en zij viel voor Hem op haar knieën neer en strekte haar armen uit naar zijn voeten. *Doch afwerend hief Jezus zijn hand naar haar toe en sprak: “Raak Mij niet aan, want Ik ben nog niet tot mijn Vader opgestegen, doch ga tot mijn broeders zeggen: “Ik stýjg omhoog tot mijn en uw Vader, tot mijn en uw God!”*²⁰⁵. Hierop verdween de Heer (Joa. 20, 11-18; Mk. 16, 9).

2031.

Ook werd mij de reden aangeduid waarom Jezus zegde: “Raak Mij niet aan!”, doch die reden staat me niet meer klaar voor de geest. Toch meen ik nog te weten dat *Jezus aldus sprak, omdat Magdalena zo onstuimig was en geheel in het gevoel verkeerde als leefde Hij gelijk vroeger en als was alles gelijk te voren.*

Wat de woorden betreft: “Ik ben nog niet opgestegen tot mijn Vader.”, ik vernam dat ze betekenden dat Hij zich sedert zijn Verrijzenis nog niet aan zijn Vader in de hemel aangeboden of voorgesteld had, nog niet voor Hem verschenen was om Hem voor zijn

---

²⁰⁵ Ik ben nog niet tot mijn Vader opgeklommen. – Uit deze woorden blijkt niet duidelijk de reden waarom Magdalena Hem niet mag aanraken of vereren, zoals vroeger.

Ook twisten de exegeten over de zin van deze woorden.

Volgens Katarina schijnt de betekenis te zijn: “*Alvorens Ikzelf verering ontvang, betaamt het dat Ik eerst mijn Vader dankzeg en Hem eerst vereer en aanbid in mijn staat van Verrezene.*”

overwinning op de dood en voor de Verlossing van de mensen te bedanken; en het was alsof Jezus daardoor wilde zeggen dat de eerstelingen van de vreugde aan God toekomen, dat Magdalena zich in de eerste plaats op het gebeurde moest bezinnen en God bedanken voor de voltooiing van het mysterie der Verlossing en voor de overwinning op de dood.

Want zij had zijn voeten gaarne omarmd, zoals vroeger en had aan niets anders gedacht dan aan haar geliefde Meester en in de hevigheid van haar liefde was zij het wonderbaar gebeuren dezer dagen als een droom vergeten (Joa. 20, 11-17).

Na het verzwinden van de Heer zag ik Magdalena zich oprichten en juist alsof ze uit een louter droom kwam, nogmaals tot bij het graf lopen. Nu zag zij de 2 engelen op het grafleger zitten, vernam van hen hetzelfde wat de andere vrouwen gehoord hadden over Jezus' Verrijzenis (Joa. 20, 18), zag de ledige doeken liggen, kreeg inwendige zekerheid van het wonder en van Jezus' verschijning aan haar en liep de tuin uit om haar gezellinnen op de weg naar Golgota te zoeken; zij dwaalden hier nog vreesachtig rond, deels wachtend op Magdalena's terugkeer, deels met de hoop de Heer ergens te zullen ontwaren.

2032.

Wat Magdalena hier beleefde, duurde slechts enige minuten. Het kon ongeveer half 3 zijn, toen de Heer haar verscheen en nauwelijks had zij de tuin verlaten of Joannes kwam er binnenlopen, van nabij gevolgd door Petrus.

Joannes bleef staan op de rand vóór de ingang en bukte om door de deur van de voorkamer naar de half openstaande deur van de grafcel te zien en hij zag in de cel de doeken liggen.

Nu kwam Petrus aan, daalde af in de spelonk tot bij de lijkbank en zag de doeken in het midden van de bank liggen; ze waren van beide zijden naar het midden samengerold met de specerijen erin

en de windsels waren er omheen gewonden, zoals de vrouwen dergelijke doeken plegen op te rollen om ze te bewaren. De doek die voor het hoofd had gediend, lag rechts daarvan tegen de wand en eveneens netjes opgevouwen.

Na Petrus trad nu ook Joannes in de grafcel, zag de ledige doeken op de grafbank en geloofde aan de Verrijzenis²⁰⁶, *want wat de Heer hun hierover gezegd had en wat er in de H. Schrift over voorspeld was, werd hun nu duidelijk.*

Vroeger waren zij daar nooit diep op ingegaan, waren er overheen gestapt, zonder het naar de letter te geloven. Pas nu drong de ware betekenis van die voorspellingen tot hen door.

Petrus nam de doeken onder zijn mantel mee en zij spoedden zich door het poortje van Nikodemus naar huis en Joannes liep Petrus weer vooruit.

Ik heb met hen en ook met Magdalena het graf gezien en in de 2 gevallen zag ik de 2 engelen zitten aan het voet- en het hoofdeinde van de lijkbank, zoals ik hen altijd heb gezien en zoals ik ze ook zag al de tijd dat Jezus' lichaam in het graf verbleef (Lk. 24, 4). Ik had evenwel de indruk dat Petrus hen niet zag. Joannes hoorde ik later tot de leerlingen van Emmaüs zeggen dat hij, door de voorkamer kijkend, een engel had gezien. Misschien was hij hierdoor verschrikt en liet hij daarom Petrus het eerst in het graf gaan en wellicht heeft hij in zijn evangelie uit ootmoed niet vermeld dat hij een engel had gezien, vermoedelijk omdat hij niet wilde dat iemand zou geloven dat hij meer had gezien dan Petrus.

(Bij Joa. 20, 3-10 is inderdaad geen verschijning van engelen vermeld).

---

²⁰⁶ "Na Petrus ging ook de andere leerling binnen, zag en geloofde." zegt Joa. in zijn evangelie. Wat geloofde hij? Katarina antwoordt: "Hij geloofde aan de Verrijzenis". Zij geeft de betekenis van het evangeliewoord juist weer. Hij had een helder inzicht gekregen in het gebeurde mysterie. Wat de profeten en Jezus zelf hadden voorspeld was nu in vervulling gegaan. *De woorden van Jezus, b.v. "De mensenzoon zal dat alles lijden, maar de derde dag verrijzen."* geloofden zij eerst nu letterlijk en concreet. Nu was alles werkelijkheid geworden.

2033.

Nu eerst zag ik de wachten die daar verspreid te gronde lagen, van hun bewusteloosheid bekomen. Zij stonden op, namen hun lans en lantaarnen, die vóór de ingang op stangen gebrand en niet alleen de omtrek, maar ook het binnenste van de grafspelonk verlicht hadden, en ik zag hen bang en ontsteld uit de tuin lopen en zich stadwaarts naar de Kalvariepoort begeven.

Ondertussen had Magdalena de H. Vrouwen gevonden, hun verteld dat zij Petrus gewaarschuwd had en dat zij zo straks de Heer in de tuin gezien had en aanstonds daarop de engelen in de grafspelonk. De vrouwen antwoordden dat ook zij de engelen gezien hadden (nr. 2029). Hierop snelde Magdalena naar de stad langs de grote naburige Golgotapoort (Joa. 20, 18), en de vrouwen keerden nog eens terug naar de tuin, wellicht met de hoop de apostelen daar nog te ontmoeten. Ik zag dat de wachten voorbij hen gingen en hun ondertussen enige woorden toespraken.

De H. Vrouwen waren nauwelijks op een kleine afstand van de tuin gekomen of, *op hen toetredend verscheen hun Jezus, gekleed in een wijd golvend wit gewaad, dat zelfs over zijn handen neerhing en Hij sprak: "Wees gegroet!"*

Zij sidderden en zonken op hun knieën neer aan zijn voeten, als om deze te omvatten. Ik herinner me toch niet duidelijk, gezien te hebben dat zij dit werkelijk hebben gedaan. Maar ik zag *dat de Heer enige woorden tot hen sprak, met zijn hand in een bepaalde richting wees en verdween.* (Zie vooral Matteüs 28, 9-10; ook Lk. 24, 9-11; Mk. 16, 11).

Hierop liepen de H. Vrouwen met spoed door de Bethlehemspoort opwaarts naar de Sionsberg om aan de leerlingen in het Cenakel te melden dat zij de Heer gezien hadden en dit van Hem vernomen hadden. Aanvankelijk echter weigerden de leerlingen geloof te hechten, zowel aan de woorden van deze vrouwen als vroeger aan die van Magdalena. In afwachting dat Petrus en

Joannes teruggekeerd waren, beschouwden zij hun vertellingen als zelfbedrog en illusie van vrouwen.

2034.

Joannes en Petrus – de laatste was van verbazing diep nadenkend geworden – ontmoetten op hun terugweg Jakobus de Mindere en Tadeüs, die hen naar het graf hadden willen volgen.

Ook dezen waren zeer ontsteld, *want ook aan hen was de Heer in de nabijheid van de Cenakel verschenen.*

Ik zag dat Jezus Petrus en Joannes voorbij was gegaan en ik kreeg de indruk dat Petrus de Heer zag, want ik zag dat hij eveneens plots ontsteld was, doch ik weet niet of ook Joannes Hem had herkend.

In mijn visioenen op dit onderwerp *zie ik thans te Jeruzalem en op andere plaatsen Onze Heer en ook andere verschijningen hier en daar vaak heel duidelijk in het bijzijn van andere mensen, zonder te bemerken dat deze Hem zien.* Soms zie ik de een of andere onverwacht schrikken en verwonderd staan, terwijl anderen naast of bij hen geheel onverschillig blijven. Het is alsof ikzelf de Heer zonder onderbreking zie, maar tevens bemerk ik dat de mensen Hem toen slechts nu en dan bij uitzondering zagen.

Het ging juist zoals bij het graf. Ikzelf zag de beide priesterlijke engelen in het binnenste van het graf voortdurend, vanaf de graflegging van de Heer, maar ik zag tevens dat de H. Vrouwen die engelen menigmaal niet, menigmaal slechts een van beide en dan weer allebei te zien kregen.

De engelen die tot de vrouwen spraken waren de graf-engelen, die door hun kleding een priesterlijk voorkomen hadden. Slechts één van hen nam het woord en wanneer de deuren niet geheel geopend waren, zagen de vrouwen er ook maar één.

De engel die als een bliksem uit de hemel neerschoot, de steen van de grafdeur wegrukte en erop ging neerzitten, had het uiterlijke van een krijgsman. Kassius en de wachten hebben hem daar in het begin op de steen zien zitten.

De engelen die later het woord tot de vrouwen voerden, waren de twee, of althans een van de 2 graf-engelen. De reden van dit alles herinner ik mij niet meer. Op het ogenblik dat ik dat alles zag, verwonderde mij geen enkele brok of bijzonderheid; in het visioen immers is alles juist zoals het zijn moet, volmaakt in orde en niets komt er vreemd in voor.

Verslag van de grafwacht. – Een deel van hen omgekocht (Mt. 28, 11-15).

2035.

Terwijl zich dat alles afspeelde, ging Kassius naar Pilatus. Ongeveer een uur na de Verrijzenis kwam hij in het paleis aan. Ik zag de landvoogd nog te bed liggen en Kassius daar vóór hem treden. Zeer opgewonden vertelde de onderbevelhebber hoe de rots had gebeefd, hoe een engel was neergedaald en de steen ter zijde had gegooid en hoe in het graf nog slechts ledige doeken teruggevonden waren.

Jezus was dus zonder twijfel, besloot Kassius, de Messias en de Zoon van God; Hij was uit het graf verreezen, en hieraan voegde Kassius veel andere dingen toe van wat hij allemaal gezien had.

Bij dit horen doorvoer Pilatus een huivering van vrees, doch hij liet niets blijken en sprak tot Kassius: “Gij zijt een dweper en betoverd; gij zijt zeer dom te werk gegaan met in het graf van die Galileeër post te vatten, want nu hebben zijn goden macht over u gekregen en u allerhande spookbeelden voorgetoverd; ik raad u aan niet met die narigheden voor de dag te komen bij de

hogepriesters. Houd dat voor u, indien gij u niet veel onaangenaamheden op de hals wilt halen.”

Pilatus veinsde (= doen alsof, huichelen) ook te geloven dat Jezus' leerlingen het lijk gestolen hadden en dat de wachten het tegendeel beweerden om hun schuld te verbergen niet waakzaam geweest te zijn of zich te hebben laten betoveren.

Na meer andere uitlatingen in die zin, waarvan geen enkele steekhoudend was – de willekeur lag er dik op – liet Pilatus Kassius gaan. Voor zijn part liet de landvoogd aan zijn goden nogmaals offers opdragen.

Kort daarop kwamen er ook 4 van de teruggekeerde soldaten dezelfde verklaringen voor Pilatus afleggen, doch hij verwees hen naar Kaïfas, zonder zijn mening over hun getuigenis tegenover hen uit te brengen.

Ook zag ik een deel van de wacht in de nabijheid van de tempel als op een grote binnenplaats gaan²⁰⁷, waar vele oude Joden vergaderd waren. Deze zag ik overleg plegen en hoe zij vervolgens de soldaten terzijde namen en hen met geld en bedreigingen overhalen wilden om uit te strooien dat Jezus' leerlingen, nadat de soldaten in slaap gevallen waren, het lijk hadden gestolen. En toen de soldaten daar tegen opwierpen dat hun medewachters die aan Pilatus de toedracht van het gebeuren waren gaan berichten, hen zouden tegenspreken, stelden de

---

²⁰⁷ Grote binnenplaats. – Waarschijnlijk is een van de 2 volgende plaatsen bedoeld:

- a) een vergaderzaal van het Sanhedrin, Liskat Gazit genaamd, ten zuidwesten van het hoofdgebouw van de tempel, aan het westeinde van de zuidelijke vleugel der omringende gebouwen of Hiëron. De priesters kwamen in deze vergaderzaal over het binnenhof van de priesters.
- b) Flavius Josephus lokaliseert ook een raadszaal buiten het Tempelplein, zeer dicht bij de voorgaande, wanneer hij althans dezelfde plaats of gebouw met binnenplein niet bedoelt. Op de hier vermoede of veronderstelde plaats ligt nu het gebouw dat lang een Turkse raadszaal, gerechtszaal of justitiepaleis was, Mekhemeh genaamd.

Farizeeën hen gerust: zij zouden er wel voor zorgen, beloofden zij, dat alles in orde kwam.

2036.

Intussen verschenen de 4 wachten die door Pilatus naar Kaifas gestuurd waren en dezen bleven bij de verklaring die zij voor de landvoogd hadden afgelegd. Het nieuws had zich nu ook reeds verspreid dat Jozef van Arimatea bij gesloten deuren op onverklaarbare wijze uit zijn kerker was gebroken. Toen nu de Farizeeën de waarheidstrouwe soldaten ervan verdacht wilden maken dat zij, in verstandhouding met de leerlingen, tot de ontvoering van het lijk hadden bijgedragen en toen zij onder zware bedreigingen hen geveinsd verplichten wilden dat lijk weer te voorschijn te halen, antwoordden die mannen dat zij dat evenmin konden als de wachten van Jozef van Arimatea hun verdwenen gevangene in de kerker terug konden brengen.

Zij verdedigden zich dapper en waren door bedreigingen noch omkoping tot zwijgen te brengen, noch tot geheimhouding te bewegen. Ja, zij spraken vrijmoedig en met luider stem over het onrechtvaardig vonnis van vrijdag laatst en hoe daardoor de viering van het paasfeest niet was kunnen doorgaan.

Ziende dat er niets met hen aan te vangen viel, grepen zij hen vast en sloten hen op. De anderen echter brachten het praatje in omloop dat Jezus' lijk door de leerlingen gestolen was, terwijl de wachten sliepen. Sedertdien lieten de Farizeeën, de Sadduceeën en Herodianen die leugen overal verspreiden en zelfs in alle synagogen van geheel de wereld bekend maken, terwijl zij er nog smaad en laster tegen Jezus aan toevoegden (cfr. Mt. 28, 15)²⁰⁸.

---

²⁰⁸ Wanneer bij de een of andere gelegenheid deze leugen in de synagogen herhaald werd, gaven alle aanwezigen door hun gejuw hun verachting voor Jezus te kennen, zoals zij het ook op het feest van Poerim deden, niet alleen tegen Aman, maar ook zelfs tegen Jezus. (Zie fasc. 13, nr. 427, voetnoot 190).

Het baatte hun nochtans weinig, want na Jezus' Verrijzenis verschenen er nog vele zielen van afgestorven heilige Joden hier en daar aan velen (cfr. Mt. 27, 53) onder hun nakomelingen, die nog voor goede gevoelens en voor de stem der genade vatbaar waren en zij bewogen hun hart door doeltreffende vermaningen tot bekering.

Ook tot vele leerlingen die geschokt in hun geloof zich ontmoedigd verspreid hadden en reeds huiswaarts keerden, zag ik dergelijke verschijningen naderen en hen met troost in hun geloof bevestigen.

Dit opstaan van dode lichamen uit hun graf na Jezus' dood verschilde in wezen totaal van de Verrijzenis van de Heer.

Jezus immers stond op met zijn nu vernieuwd, verheerlijkt, echt verrezen en weer levend lichaam, wandelde levend overdag op de aarde en steeg met zijn levend lichaam vóór de ogen van zijn vrienden ten hemel op en nooit zou zijn lichaam nog aan lijden, dood en graf onderhevig zijn.

Doch die andere opgestane lijken bleven lijken die uit zichzelf bewegingloos waren en slechts wandelden en zich voortbewogen door de kracht van de zielen, aan wie zij voor een korte tijd tot omhulsel gegeven waren en door welke zij in de schoot der aarde weer neergelegd werden, om daar, gelijk alle overige doden en gelijk ook wij eens, de Verrijzenis op de jongste dag te verbeiden.

Lazarus was echter anders uit de dood opgestaan. Hij heeft werkelijk weer geleefd en is later een tweede keer gestorven. Doch die dode lichamen te Jeruzalem werden als een kleed van de ziel in de graven weer afgelegd op het ogenblik dat ook Jezus ten grave gedragen werd (cfr. nr. 2021).

Oogslag op de toestand en verdere gebeurtenissen.

2037.

Ik zag ook, en wel, naar ik meen, op de volgende zondag²⁰⁹, hoe de Joden de tempel begonnen te reinigen, te wassen en te schuren. Zij strooiden kruiden en as van doodsbeenderen uit, brachten zoenoffers, ruimden puin op, bedekten de beschadigde gedeelten met planken en tapijten, camouflerden de bressen en vulden daarna datgene van het paasfeest aan, wat zij op de dag zelf niet hadden kunnen volbrengen.

Zij onderdrukten alle gepraat en gemor door officieel te verklaren dat de onderbreking van het feest en de beschadiging van de tempel eenvoudig het gevolg waren van de aardbeving en van het binnentreden van onreinen in de tempel om in deze staat van onreinheid het offer bij te wonen. Hierbij kwamen zij voor de dag met een visioen van Ezekiël, waarin sprake was van opgestane doden (Ezek. 37, 1, enz. ?), maar hoe zij dit gezicht te pas brachten weet ik niet meer.

Vervolgens dreigden zij met straffen en zelfs met de ban. Zo brachten zij weliswaar allen tot zwijgen, want velen voelden zich medeplichtig aan de misdaad, doch feitelijk slaagden zij er slechts in, de grote, verstokte en verloren massa van het volk gerust te stellen, want alle betergestelden bekeerden zich nu reeds in stilte en heimelijk en deden dit later openlijk en onvervaard op het Pinksterfeest, of ook nog daarna in hun vaderland, wanneer de apostelen daar kwamen preken.

De opperpriesters verloren hun stoutmoedigheid en wel in die mate, dat reeds ten tijde van het diakonaat van Stefanus gans Ofel en het oostelijk gedeelte van Sion de menigte gelovigen niet meer

---

²⁰⁹ Nota van Brentano: De zienster vertelde dit slot een weinig later en het is daarom onzeker of zij de Verrijzenisdag zelf of de eerste zondag na Pasen bedoelde.

konden bevatten en dezen hun nederzetting met hutten en tenten verder uitbreidden vanaf de stad door het Kedrondal tot tegen Betanië.

Ik zag in deze dagen ook Annas, die als bezeten was (cfr. fasc. 31, nr. 1940, voetnoot 127). Men sloot hem op en liet hem niet meer te voorschijn komen. Kaïfas was eveneens bijna razend van teleurstelling, maar hij verkropte zijn spijt en heimelijke woede.

Donderdags na Pasen zegde de zienster: Vandaag zag ik hoe Pilatus zijn vrouw tevergeefs liet opsporen. Ik zag haar verborgen in het huis van Lazarus te Jeruzalem. Niemand valt de gedachte te binnen haar daar te zoeken, want in dat huis zijn thans geen vrouwen en alleen Stefanus, de jongeling die als leerling nu nog niet zeer bekend is, gaat er soms in en uit, zorgt voor haar onderhoud, licht haar over alles in en bereidt haar voor op het geloof. Stefanus is met Paulus verwant, want hij is de zoon van een broer van de vader van Paulus.

Simon van Cyrene kwam na de sabbat aan de apostelen vragen om opgenomen en gedoopt te worden.

***

Slotnota van Brentano:

Hiermee eindigt het verhaal van de visioenen die Anna Katarina Emmerick kreeg in de vasten van 1823 en die duurden van 18 februari tot in de week na Pasen, nl. tot 6 april.

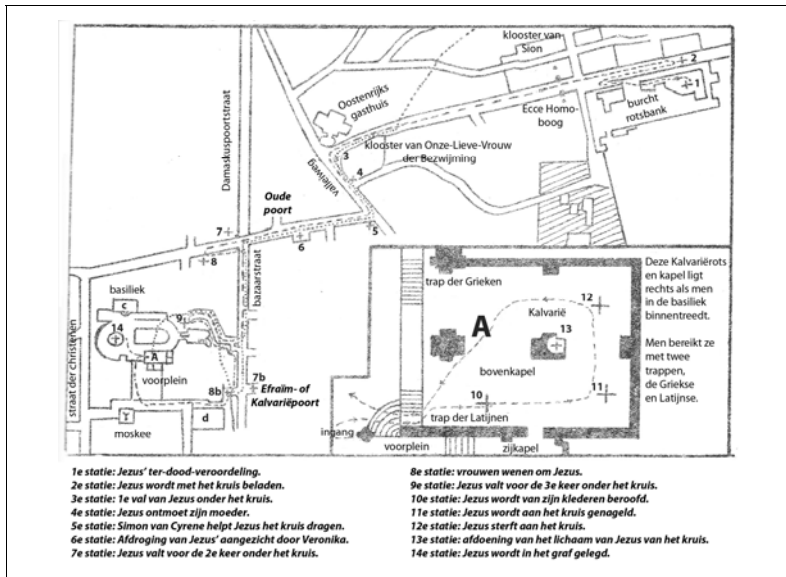
Nawoord.

Dit heerlijke lijdens- en verrijzenisverhaal, dat tevens de evangelieverhalen zo prachtig opheldert, is ten einde. Wij laten er echter nog een toelichting op volgen in verband met de herinneringsmonumenten, die deze toppunten in de heilsgeschiedenis: dood en Verrijzenis, opluisteren en vereeuwigen.

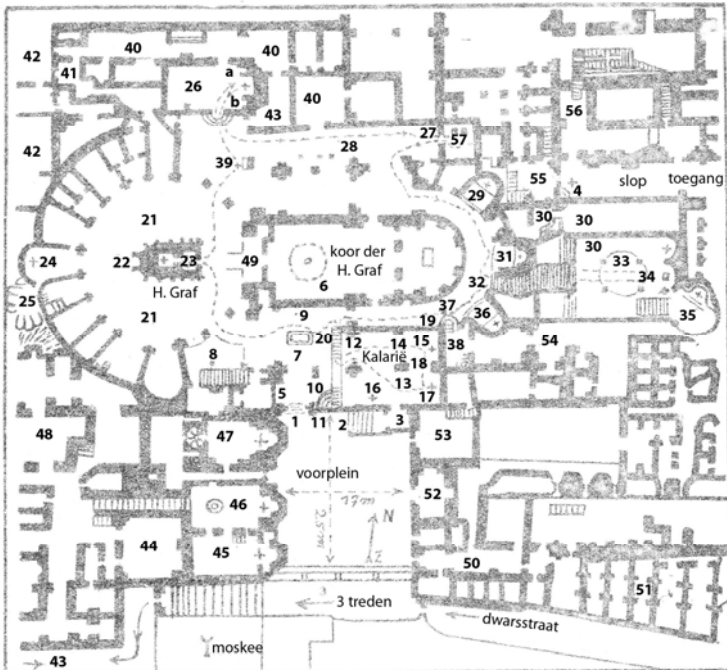
Gaarne tonen wij aan hoe deze hoofdplaatsen en ook de bijhorige te Jeruzalem in één monumentaal bouwwerk, nl. de H. Grafkerk zijn ondergebracht. Door haar heilig karakter mag deze basiliek beschouwd worden als één van de hoofdkerken der christenheid. Het heel beknopt overzicht dat we willen geven zal misschien nog dienst bewijzen aan lezers die later eventueel een bedevaart naar Jeruzalem ondernemen.

Reeds in fascikel 31, na nr. 1918 (Uitweiding. – De kruisweg oefening der pelgrims te Jeruzalem vergeleken met de kruisweg van Jezus) is iets gezegd over de kruisweg die de Franciscanen wekelijks gaan te Jeruzalem, soms vergezeld van grote groepen pelgrims.

Aangetoond is hoe weinig hij verschilt van de door Jezus gevolgde weg. De 5 laatste kruiswegstaties worden gehouden binnen de H. Grafbasiliek.

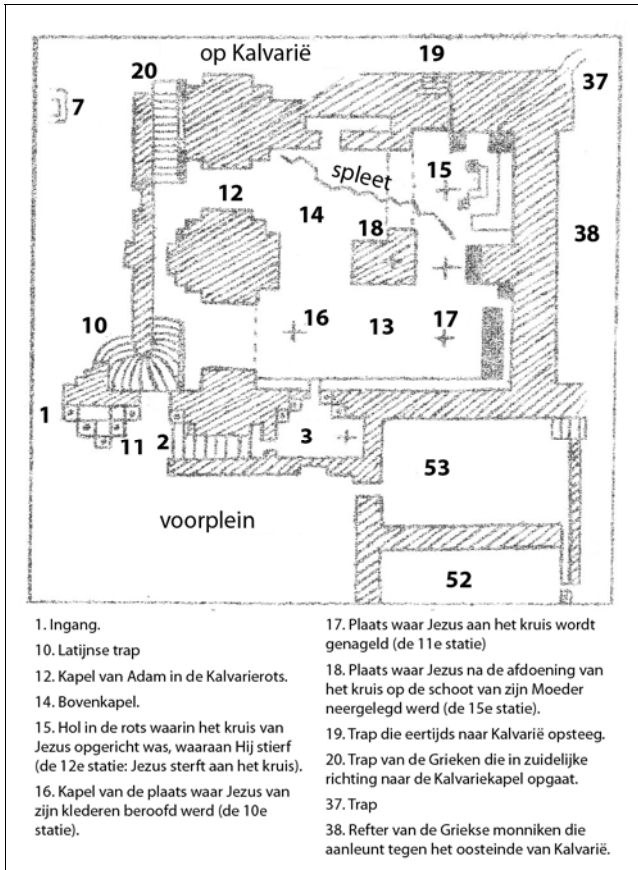

Kalvarie nu. De herstelde basiliek heeft het oude plan of indeling bewaard. Ertegen zijn sinds onheuglijke tijden kloosterkes aangebouwd. Een puntlijn toont de weg aan die de dagelijkse processie van de paters Franciscanen volgt om de plaatsen en heilige voorwerpen, die de basiliek bevat, te vereren. Deze oefening begint in de Mariakapel der Franiskanen, waar Jezus het eerst aan Maria verschenen is.

1. Ingang. 10. Latijnse trap 12. Kapel van Adam in de Kalvarierots. 14. Bovenkapel. 15. Hol in de rots waarin het kruis van Jezus opgericht was, waaraan Hij stierf (de 12e statie: Jezus sterft aan het kruis). 16. Kapel van de plaats waar Jezus van zijn klederen beroofd werd (de 10e statie). 17. Plaats waar Jezus aan het kruis wordt genageld (de 11e statie) 18. Plaats waar Jezus na de afdoening van het kruis op de schoot van zijn Moeder neergelegd werd (de 15e statie). 19. Trap die eertijds naar Kalvarië opsteeg. 20. Trap van de Grieken die in zuidelijke richting naar de Kalvariekapel opgaat. 23. Kapel van het H. Graf. 26. Kapel van de verschijning van Jezus aan zijn Moeder na zijn verrijzenis. 26 a) zijaltaar links. 26 b) zijaltaar rechts.	27. De gevangenis van Christus. 28. Gang = 'de bogen of gang van Maria', wegens de nabijheid van de kapel van Maria, waarbij hij ook begint. 29. Nis in de kapel van de H. Longinus of 'Kapel van het opschrift van het kruis', omdat het plankje met dat opschrift lange tijd daar bewaard werd. 31. Kapel van de verdeling van Jezus' klederen. 32. Ondergrondse kapel van de H. Helena, ook van het H. Kruis genoemd, omdat het ware kruis hier berust heeft vanaf zijn terugvinding in de 4e eeuw tot het begin van de 7e eeuw. 35. Grot. 36. Kapel van de verguizing. 37. Trap 38. Refter van de Griekse monniken die aanleunt tegen het oosteinde van Kalvarië. 39. Plaats waar Jezus na zijn Verrijzenis aan Magdalena verscheen. 40-41-42-43. Klooster de paters Franciscanen.

Als men de kerk binnentreedt, (op grondplan cijfer 1, er is maar één ingang), heeft men aanstonds rechts achter de deur een trap van 19 treden. Hij wordt genoemd de Latijnse trap, omdat de westerlingen altijd deze trap gebruiken om op Kalvarië te komen. De hoogte is 4,75 m. Boven komt men in een kapel met 2 beuken. De hele ruimte is immers door 2 pijlers in 2 kapellen verdeeld. Deze zijn deemsterig en laag, hebben ongeveer dezelfde grootte, zijn 13 m lang en elk 4,50 m breed. Met 200 man zijn beide kapellen stampvol.

In de eerste kapel rechts heeft men aanstonds, 4 m van de deur de plaats waar Jezus van zijn klederen beroofd werd.

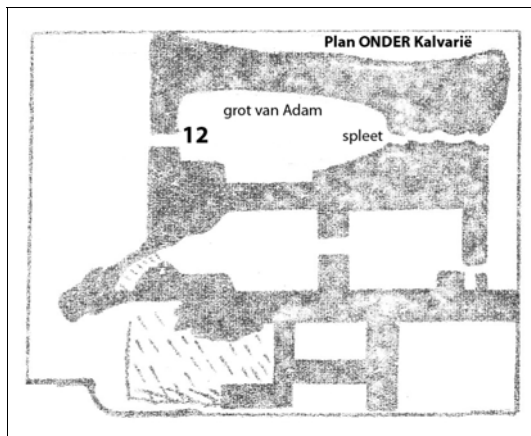

Op deze plaats stelt men zich dit althans voor; het is de 10^e statie (op grondplan: 16).

Zes meter verder staat nabij de oostmuur van de kapel een altaar waar verondersteld wordt dat Jezus aan het kruis genageld werd (17); het is de 11^e statie.

Wanneer men van hier tussen de oostelijke muurpilaar en de middenpilaar in de noordelijke beuk of tweede kapel gaat, komt men na enkele meters bij een open altaar, waaronder men, na het opheffen van een plaat, het hol ziet in de rots, waarin het kruis van Jezus opgericht was, waaraan Hij stierf; het is de authentieke juiste plaats van het kruis; het is de 12^e statie: Jezus sterft aan het kruis. Het altaar bestaat uit een bovenblad dat rust op 4 kolommen. Alle pelgrims knielen daar neer en kussen eerbiedig de grond. De kruisholte is met een zilveren plaat bedekt, die men optillen moet om in de holte te zien of er zijn hand in te brengen. (Op grondplan: 15).

Rechts van dit altaar is de rots gebarsten. De barst of spleet dateert van het ogenblik van Jezus' dood (zie fasc. 31, nr. 1946, voetnoot 133).

Ook deze scheur is met een zilverplaat bedekt. Het overige van de vloer der kapel is met marmertegels belegd.

De plaats van de kruisen der moordenaars wordt links en rechts van de kruisholte aangeduid (of werd dit althans vroeger) door een verhoog of

bank van 0,35 m hoog, die op een kist gelijk.

De middenpilaar die de 2 beuken scheidt, 4 m ten zuidwesten van de kruisholte, staat op de plaats waar Jezus na de afdoening van het kruis op de schoot van zijn Moeder neergelegd werd; het is de 13^e statie (18). De vloer van de kapel rust niet overal op rotsbodem. Boven neemt het rotsvlak van Kalvarië slechts het 4^e gedeelte van de oppervlakte der 2 kapellen in, nl. de noordoosthoek met in het midden de kruisholte. Dat rotsblok, beneden breder, hangt samen met de rotsbodem. De 2 kapellen beneden onder de 2 beuken der bovenkapel zijn in hun voorste deel gevormd door gemetselde bogen.

Als de kruiswegbidders boven hun devotie voldaan hebben, dalen zij langs dezelfde Latijnse trap (10) af en bezoeken de 14^e statie, de neerlegging van Christus in het graf waaruit Hij de derde dag glansrijk, glorievol als overwinnaar van de dood is opgestaan. Over dit graf is genoeg gezegd aan het einde van 't voorgaande en in 't begin van dit fascikel.

***

Nu willen wij nog de paters Franciscanen volgen in hun oefening die zij dagelijks in de H. Grafkerk houden ter verering van Jezus bitter lijden en van de heilige plaatsen. De weg die zij volgen is op het grondplan hiervoor in puntlijn uitgestippeld.

Zoals reeds gezegd is de basiliek tussen de jaren 1960 en 1970, vooral echter in de jaren 1967 en 1970, vernieuwd, vereenvoudigd, gedeeltelijk herbouwd, doch het grondplan is hetzelfde gebleven. Het meesterlijk bouwwerk van de kruisvaarders met zijn vernuftige inrichting kon niet worden verbeterd, maar overtolligheden en onsmakelijkheden die er in de loop de eeuwen bijgekomen waren, werden verwijderd. Aangezien de inrichting van de kerk dezelfde gebleven is, zal ook de weg der processie niet veranderd zijn.

De dagelijkse oefening begint (of begon) om 4 uur in de namiddag in de kapel van de 'verschijning van Jezus aan zijn Moeder na zijn Verrijzenis'. Deze gelijk op een aangebouwde kapel, gelegen buiten de omtrek van de basiliek; ze heeft 3 altaren aan haar oostkant. Zie op grondplan: 26 en a en b. Het middelste wordt genoemd: altaar der verschijning, want hier lokaliseert de traditie Jezus' eerste verschijning aan zijn Moeder. De kapel, aan Maria toegewijd, behoort toe aan de paters Franciscanen,

die er hun nacht- en dagofficies houden. Hun klooster ligt er omheen (42, 42, 41, 40, 40, 40, 43). Vier halfcirkelvormige treden leiden in de kapel en hieruit schijnt wel op te maken te zijn dat de ondervloer een rotsverhoging is, die de 'steen' zou kunnen zijn, waarvan Jezus tot zijn Moeder zegde dat Hij haar op die steen bij Kalvarië zou verschijnen.

- Op het zijaltaar links (a) werd lang een aanzienlijk gedeelte van het H. Kruis bewaard; het werd de paters door de Armeniërs ontvreemd.
- Het kleine zijaltaar rechts (b) (epistelkant) heet 'altaar van de geselkolom', omdat er een stuk kolom op bewaard is, dat een deel van Jezus' geselkolom zou geweest zijn, maar de authenticiteit van dit stuk kolom schijnt evenmin betrouwbaar als van de vele andere dergelijke stukken kolom (cfr. afb. in Suppl. D.B. Colonnas). Het stuk wordt achter een tralie bewaard. Deze wordt geopend op woensdag in de Goede Week en wanneer groepen pelgrims die de relikwie verlangen te vereren, het aanvragen.

De processie is in staties verdeeld en bij elke statie wordt een godvruchtige oefening gehouden, bestaande uit een hymne, vers en gebed.

Ze begint in de Mariakapel met een hymne ter eer van het daar berustend H. Sacrament. Hierop volgt nog in dezelfde kapel de verering van de geselkolom en van Jezus' lijden in de geseling.

Wij laten hier deze eerste oefening volgen als model van wat gebeurt bij de volgende staties.

De volgende verzen zijn een VRIJE overzetting van de Latijnse hymne en van de gebeden die er bijgevoegd worden.

Laat ons met mond en tong en geest bezingen
des Heren vreeslijk leed en folteringen.
Nu willen wij met liefdevolle harten
de weg betreden van zijn wrede smarten.

Om ons van alle zonde te bevrijden,
van schuld t' ontslaan, doorstond Hij al dat lijden.
De zware straf heeft Hij op zich genomen
en zegen in de plaats voor ons bekomen.

Hij staat daar aan de zuil omhooggetrokken,
gewrichten, beenderen uiteen gerokken.

De geseling bedekt zijn vlees met wonden
en laat geen deel zijns lichaams ongeschonden!

Het bloed begint van 't lichaam neer te stromen,
Geen meelij kan de wrede beulen tomen;
ze vloeken, rukken, striemen, kerven, snijden
en van zijn lichaam ganse stukken scheiden.

't Slachtofferlam is weerloos in hun handen;
zij slaan aldoor, verscheuren 't als met tanden.
Zo geeft het offerlam aan God voldoening,
bewerkt voor 't zondig mensdom de verzoening!

Antifoon:

Pilatus liet Jezus weg leiden en geselen en leverde Hem aan de Joden
over om gekruisigd te worden.

Vers:

In de morgen werd ik gegeseld.

Resp.:

En werd de hele dag mishandeld.

Gebed:

Wij bidden U, o Heer, genadig neer te zien op uw Kerk, die Gij met uw
kostbaar bloed hebt verlost (hier kussen alle deelnemers de grond),
opdat ze, door dat bloed verlost, het eeuwig loon moge verwerven.

Onze Vader.

Wees gegroet.

Glorie zij ...

Elk lied is op de statie aangepast.

Nu vertrekt de processie naar de volgende staties, waarvan de
eerstvolgende de gevangenis van Christus is (27).
Terwijl de beulen het kruis van Jezus in gereedheid brachten, werd
Jezus, volgens een traditie, in een soort kelder of rotshol of waterbak
opgesloten. Dit is weer treffend in overeenstemming met K.'s verhalen
(zie fasc. 31, nr. 1920, voetnoot 116). Deze gevangenis is in de
noordoosthoek van de basiliek, aan het oostelijk einde van een gang

(28), die parallel loopt met de noordelijke koorgang (niet door een getal aangeduid). De eerste gang heeft behoord tot het complex van de constantijnse basiliek. Door de middeleeuwse bouwmeester werd deze gang uit verering gespaard en in zijn plan van de basiliek opgenomen. Hij draagt de naam 'de bogen of gang van Maria', wegens de nabijheid van de kapel van Maria, waarbij hij ook begint.

De kapel der gevangenis verlatend, keert de processie een tiental meters op haar stappen terug, komt uit de Constantijnse gang der bogen van Maria in de koorgang, draait linksaf en gaat in de oostelijke richting naar de kapel van de H. Longinus, die zich links in een nis bevindt (29). Men noemt ze ook 'Kapel van het opschrift van het kruis', omdat het plankje met dat opschrift lange tijd daar bewaard werd. De lans is vermeld door Arculfus (670) als bewaard in de H. Grafkerk, maar na hem maakt geen pelgrim er nog melding van.

(Over de daad van Longinus, zie fasc. 31, nr. 1964; over zijn lans, nr. 1965-1966; over Longinus zelf, nr. 2008).

De lans wordt nu bewaard in de Sint-Pieter te Rome.

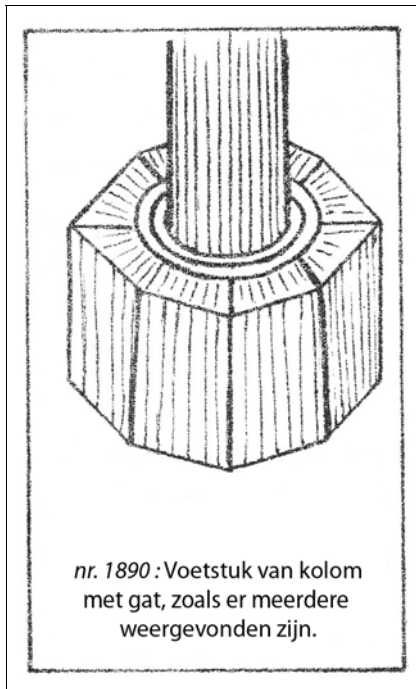
Tien stappen verder komt de processie bij de kapel van de verdeling van Jezus' klederen. Deze verdeling geschiedde op de noordoosthelling van de Kalvarieheuvel, waar de 2 moordenaars, zegt K., neergeleggen hadden met de dwarsbalk van hun kruis op de nek gebonden (31). Dit komt overeen met deze traditionele aanwijzing. Deze kapel is als het ware de absis van de H. Grafkerk; ze is het uiterste oostelijk punt van de basiliek.

Onmiddellijk ten zuiden van deze kapel daalt een trap van 29 treden (32) af naar de ondergrondse kapel van de H. Helena, ook van het H. Kruis genoemd, omdat het ware kruis hier berust heeft vanaf zijn terugvinding in de 4^e eeuw tot het begin van de 7^e eeuw. Deze crypte is 5 m diep en is grotendeels in de rots uitgehouwen.

In haar zuidoosthoek verlegt zich de kapel in een kleiner, nog 3 m dieper gelegen grot (35). Men daalt erin af met een trap van 13 treden. Hier, in het diepste hol van deze grote onderaardse ruimte, werden het H. Kruis, de nagelen en het opschrift teruggevonden. Bij de Joden bestond de gewoonte de strafwerktuigen na de executie in de grond te stoppen. Daar de sabbat nakend was, zal hun keus hiervoor op de naaste en diepste krocht gevallen zijn. Het kruis van Jezus werd herkend en onderscheiden van die der moordenaars door 2 wonderen,

die het ware kruis uitwerkte, nadat de 2 kruisen der moordenaars daartoe te vergeefs waren aangewend.

Wanneer men uit de ondergrondse kapellen weer in de koorgang komt, heeft men onmiddellijk links de kapel van de verguizing (36), zó genaamd, omdat onder het altaar een stuk kolom bewaard wordt, waarop, naar men zegt, de soldaten van Pilatus Jezus deden neerzitten om Hem de doornenkroon op het hoofd te drukken; de herkomst van het stuk kolom is echter geheel onzeker (zie Suppl. D.B. Colonne, k. 66). Volgens K. werd het voetstuk van een kolom hiervoor gebruikt, van een bepaald soort (zie fasc. 30, nr. 1890).

Van hier volgt de processie verder westwaarts de koorgang, die tussen Kalvarië en het koor van de Grieken loopt. Twee meter voorbij de kapel der verguizing komt men voorbij een trap (37) van 3 treden die opvoert naar de refter van de Griekse monniken (38) die aanleunt tegen het oosteinde van Kalvarië.

Weer 2 meter verder zijn de resten van een andere trap (19) die eertijds naar Kalvarië opsteeg. De processie vervolgt haar weg langs de noordvoet van de Kalvariekapel en komt 8 m verder bij de trap van de Grieken (20), die in zuidelijke richting naar de Kalvariekapel opgaat. Boven bezoekt de processie de staties van de kruisiging en dood (15 en 17).

Langs dezelfde trap afdalend begeeft de processie zich naar de steen van de balseming, 5 m van de trap en van de kapel van Adam (12) in de Kalvarierots onder de noorderbeuk van de bovenkapel (14). Van die steen gaat men naar de kapel van het H. Graf (23). Deze verlatend slaat men links af, gaat noordwaarts en komt 20 m verder bij de voorlaatste statie: de plaats waar Jezus na zijn Verrijzenis aan Magdalena verscheen; een marmersteen in de vloer ingewerkt duidt de plaats aan. Het altaar daarnaast is aan die Heilige toegewijd. Deze traditie past goed in het verhaal van K. Emmerick (39).

Nu begeeft zich de processie naar haar uitgangspunt: de kapel van Jezus' verschijning aan zijn Moeder (26).

Het koor van de Grieken neemt het middengedeelte van de kerk in. Aan geen enkele plek van dit koor is een evangelische herinnering verbonden. Het valt op door zijn oosterse pracht en overdaad van versieringen, door de vele onsmakelijke lampen, beelden in groot getal. Vooral de ikonostaze of afsluiting tussen koor en hoogaltaar is met versieringen overladen. Bij de ikonostaze geniet men door het prachtig traliewerk van de vooringang een heerlijk zicht op het H. Graf (23) en de rotonde. In het midden van het koor, vlak onder de koorkoepel (die nu verdwenen is, schijnt het), 15 m ten oosten van de westelijke kooringang is een halfbolvormige steen in de vloer ingewerkt, die het middenpunt der aarde moet voorstellen. Zinnebeeldig is deze voorstelling niet geheel waardeloos! (cfr. br. 2004, voetnoot 182).

***

Vermelding verdienen nog de indrukken welke de pelgrims in de H. Grafkerk op de voornaamste plaatsen, vooral op Kalvarië en in het H. Graf ondergaan.

De vrome Palestinoloog V. Guérin wijdt er meer dan een bladzijde aan. Ik vat de indrukken der pelgrims hier in het algemeen tezamen:

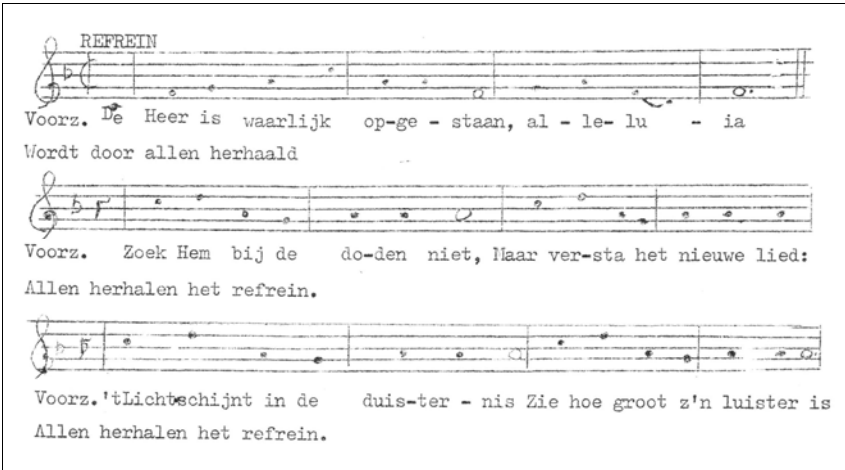
De vrome bezoeker smaakt er vertroosting en die hem in het vervolg over alle droefheden triomfantelijk doen zegevieren en ondergaat een droefheid die hem het genot van de wereld doet verachten. Onbeschrijflijke vreugden overstroomden de ziel, het oog stort zalige tranen, het hart baadt in zuiver geluk. De figuur van de Zoon van God, stervend aan het kruis uit liefde voor de mensen of opstaand uit het graf, staat de pelgrim als werkelijk en tastbaar voor ogen; hij meent Christus' tegenwoordigheid te voelen; Gods liefde treedt oppermachtig op hem toe, overweldigt hem onweerstaanbaar.

**De ziel maakt zich vrij van de aarde en vliegt God tegemoet.
 Bidden met woorden komt hier zelden voor; de ziel stort zich in liefde en tederheid uit; de ontroering herhaalt zich bij ieder nieuw bezoek.**

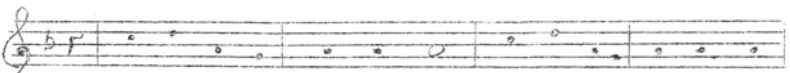
Men moet dit beleefd hebben om er zich een denkbeeld van te kunnen vormen. De daar vergoten tranen baren geen verwondering. Is dit reeds waar voor bezoeken overdag en midden van het gewoel, hoeveel te meer dient hetzelfde gezegd van bezoeken in de stilte van de nacht, waarvan sommige bevoorrechten kunnen genieten.

“Opvallend is het”, schrijft een Vlaamse pelgrim (in 1955) “hoe alle bezoekers, zonder onderscheid van godsdienst, de grootste eerbied betonen jegens Kalvarië en het H. Graf. Zelfs ongelovigen komen diep onder de indruk op deze plaatsen.”

REFREIN

Voorz. De Heer is waarlijk op-ge - staan, al - le - lu - ia
 Wordt door allen herhaald

Voorz. Zoek Hem bij de do-den niet, Maar ver-sta het nieuwe lied:
 Allen herhalen het refrein.

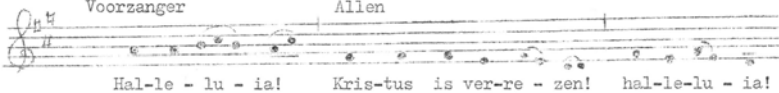
Voorz. 'tLicht schijnt in de dui-ter - nis Zie hoe groot z'n luister is
 Allen herhalen het refrein.

KRISTUS IS VERREZEN

Voorzanger

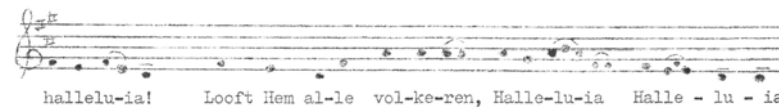
Allen

Voorzanger

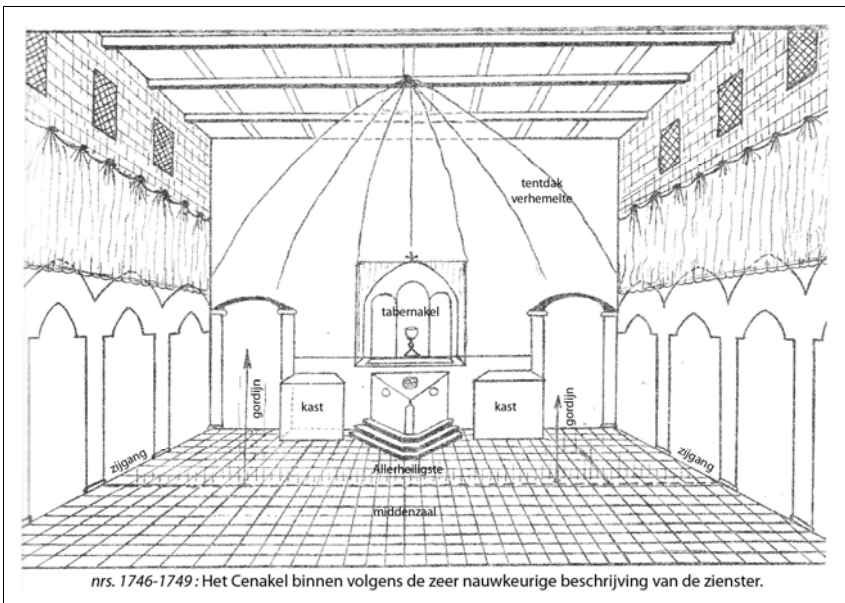
Allen:

Emmanuel – Geheimnisvol leven na de Verrijzenis.

Voorafgaande bemerking.

Wij kunnen de aandachtige en leergierige lezer niet sterk genoeg aanbevelen dat hij, alvorens te beginnen met de lezing van dit fascikel, herlezen zou wat in aflevering 29 gezegd is over het Cenakel, zowel de beschrijving die K. Emmerick ervan geeft in de tekst, als wat er aan toegevoegd is in het commentaar (nr. 1746, ev.).

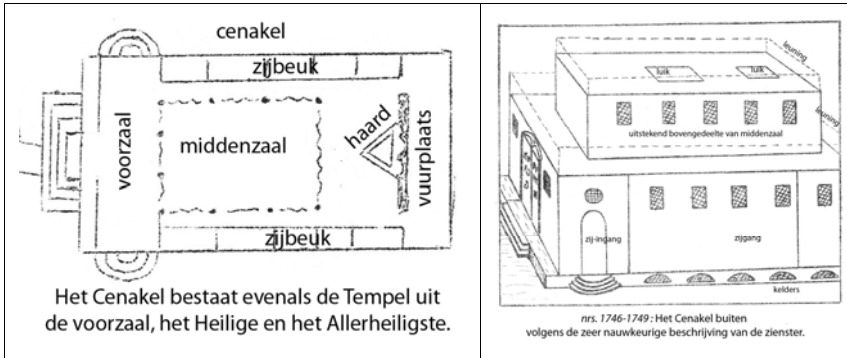
Immers, nu wordt dit gebouw het verblijf van apostelen, leerlingen en H. Vrouwen en het centrum van hun werking. Voornamelijk verschijningen en gebeurtenissen zullen wij er zien plaatshebben. De nieuwe bijzonderheden die K. aan haar vroegere beschrijvingen toevoegt zijn aangebracht op de tekeningen daar ter plaats.

Eerste liefdemaal na de Verrijzenis.

2038.

Nog 1 april = 16 Nisan; Christelijke Paaszondag; dag van de Verrijzenis. –

Ik zag Nikodemus een maaltijd voor de apostelen, de H. Vrouwen en een deel van de leerlingen bereiden in de geopende zuilenvestibule der zaal van het laatste avondmaal²¹⁰.

In de namiddag waren daar de apostelen, uitgenomen Tomas, dus met 10 verzameld. Tomas had zich eigenmachtig een weinig teruggetrokken. Al wat hier geschiedde was de wil van Jezus.

Jezus had gedurende het avondmaal aan Petrus en aan Joannes, die aan zijn zijden zaten en die Hij daarna tot priesters gewijd had, in het mysterie van het H. Sacrament ingewijd, hun menig diep geheim

²¹⁰ Liefdemaaltijd in de geopende voorzaal.

In nr. 2068, zullen wij vernemen dat de middenzaal niet meer tot zulk gebruik aangewend wordt, zonder twijfel wegens de heilige herinneringen die eraan verbonden zijn en er nog aan verbonden zullen worden en het heilige doel waarvoor ze nu bestemd is.

De voorzaal had 3 ingangen, één in de voorgevel en 2 zij-ingangen. Wanneer deze laatste openstonden, konden de tafels tot op de stoep geplaatst worden.

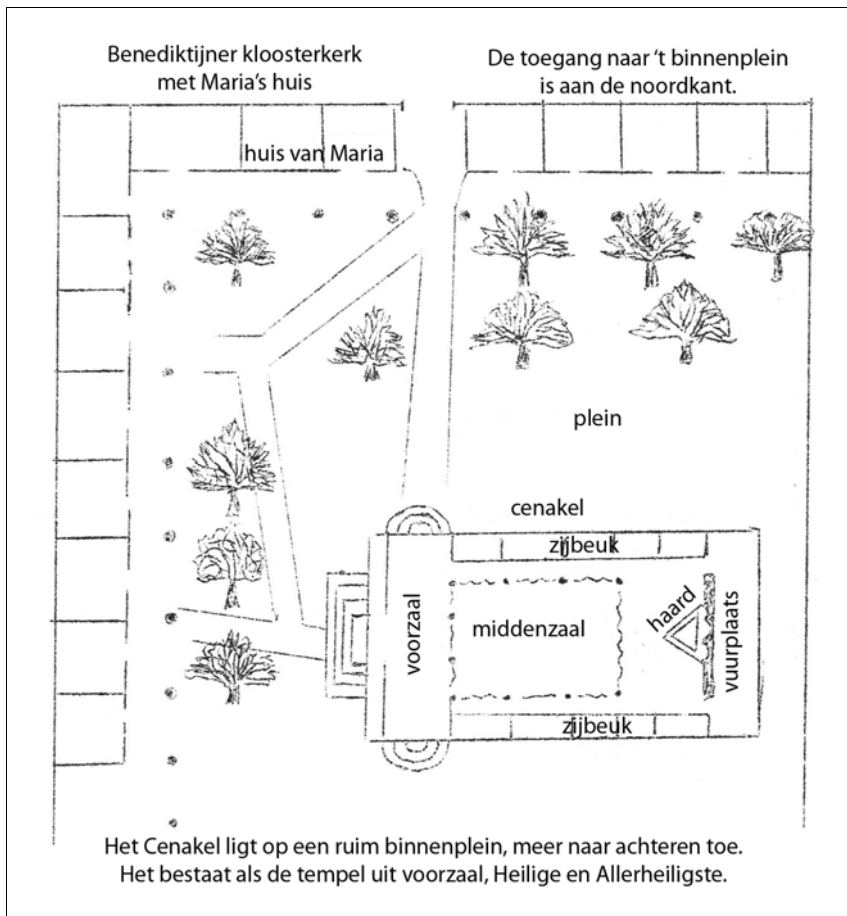
daaromtrent meegedeeld en ook had Hij hun het bevel gegeven dit alles later, samen met zijn vroegere leringen over dit onderwerp, ook aan de anderen te onderwijzen (cfr. fasc. 23, nrs. 1092-1099).

Ik zag nu eerst Petrus en Joannes aan de 8 overige apostelen, die in een kring rondom hen stonden, de geheimleer, welke Jezus hun had toevertrouwd, bekend maken, alsook de wil des Heren betreffende de wijze om dit Sacrament uit te delen en ook om de minder onderrichte leerlingen in dit mysterie in te wijden. Op bovennatuurlijke wijze zag ik ook door Joannes gezegd worden al wat Petrus zegde.

2039.

Alle apostelen hadden hun witte feestklederen aan; boven deze hadden Petrus en Joannes ook een stoel aan, die over de borst gekruist neerhing en door een sluithaak samengehouden werd; de overige apostelen droegen een stoel, die van de ene schouder dwars over de rug en de borst tot onder de andere arm hing, waar ze met een haak kruisgewijze vastgemaakt was. Petrus en Joannes waren reeds vroeger door Jezus tot priesters gewijd; de overigen waren nog als diakens.

Na dit onderricht kwamen ook de H. Vrouwen, ten getale van negen, in de zaal (voorzaal). Petrus nam het woord en onderrichtte ze. Joannes ontving nabij de ingangpoort in het huis van de keukenmeester 17, naar ik telde, van de beproefdste leerlingen, die zich reeds het langst bij de Heer hadden aangesloten (fasc. 29, nr. 1746).

Ik bemerkte onder hen Zacheüs, Natanael, Mattias, Barsabas en nog andere. Joannes was hun behulpzaam bij de voetwassing en het aantrekken van de gewaden; zij deden een lang wit kleed en een gordel aan.

Na de lering werd Mattias door Petrus naar Betanië gezonden, om daar bij een soortgelijke maaltijd in het huis van Lazarus voor veel meer andere leerlingen dezelfde onderrichtingen en handelingen te herhalen, die hier gedaan waren.

Daarop werd een lange tafel bereid hier in de voorzaal, die aan alle zijden opengezet was naar het met bomen omgeven en beplante binnenhof (dus naar 3 zijden). Dit binnenhof zelf was door een muur omsloten. De tafel was zo lang dat de leerlingen die de uiteinden innamen, buiten het huis in de open lucht zaten. Heden zaten mannen en vrouwen aan dezelfde tafel, en wel rondom, behalve dat aan de kant van de ingang (versta: hoofdingang), naar het binnenplein, tussen de aanzittenden, 3 openingen gelaten waren om de spijzen op te dienen.

De vrouwen zaten aan het einde van de tafel (zie fasc. 10, nr. 258, voetnoot 73); zij droegen sluiers, doch deze hingen niet vóór hun aangezicht neer en zij hadden ook lange, witte klederen aan. Zij lagen niet dwars gelijk de mannen, maar ZATEN met de benen gekruist (onder zich; cfr. fasc. 14, nr. 495, voetnoot 236) op een soort van kleine voetbanken, waaraan een steel tot handgreep was²¹¹.

Midden aan de tafel lagen Petrus en Joannes tegenover elkander; zij scheidden de rijen der mannen af van die der vrouwen. De apostelen en zeventien leerlingen lagen aan hun beide zijden; hier hadden zij andere rustbanken dan in het laatste avondmaal, nl. een klein gevlochten ligkussen; het had aan de zijden een dikke rand en van achteren een gevlochten handgreep; er was een verdieping in waarin de linkerheup, waarop zij lagen, juist paste. Die

---

²¹¹ Als K. even vóór de verwijzing een paar keren het woord 'zaten' gebruikt heeft, terwijl zij sprak van mannen die aan tafel AANLAGEN, was dit alleen bij manier van spreken.

Voetbankjes of lage zitbankjes waren bekend bij de Joden en in het Oosten, hoewel men het eenvoudiger vond op de grond te zitten. Zulke voetbankjes zijn in de H. Schrift nochtans niet, of maar een zeldzame keer genoemd in enkele metaforische uitdrukkingen, zoals in deze zinsnede: "Zit neer aan mijn rechterhand, tot Ik uw vijanden stel tot voetbank voor uw voeten." (Ps. 110). Ook stoelen waren niet onbekend.

In D.B. Escabeau ziet men een afbeelding die een Assyrische koning voorstelt, gezeten op een hoge stoel met de voeten op een bankje.

kussens reikten slechts tot even beneden de knieën. Dwars vóór hen stond een gekussend bankje (of tafeltje) op 2 hoger pikkels, die in dwarsstaven bevestigd waren. Zij lagen hier allen schuin naast de tafel, zodat de voeten van de een langs de rug lagen van de buurman vóór hem.

In het huis van Simon en van het Laatste Avondmaal lagen zij op een ander model van ligstoelen en hun voeten waren daar geheel naar buiten gekeerd (rechthoekig van de tafel weg).

Het was een formele maaltijd die hier plaats had; zij baden staande en aten al liggend. Gedurende de maaltijd hielden Petrus en Joannes een onderrichting.

2041.

Aan het einde van de maaltijd werd vóór Petrus een plat brood neergezet; het was voorzien van ingedrukte strepen ter verdeling. Petrus brak dit brood in de door de kerven aangeduide stukken, verdeelde nog verder ieder stuk en liet ze op 2 borden links en rechts rondgeven. Zo ook werd daarna een grote beker wijn rondgegeven en allen dronken er uit (cfr. fasc. 2, nr. 58, voetnoot 121).

Hoewel Petrus het brood zegende, was dit nochtans niet het allerheiligste Sacrament, doch slechts een liefdemaal, waarbij Petrus zegde dat zij allen samen tot één lichaam verenigd moesten zijn, zoals dit brood, dat hen voedde, uit vele korrels één brood was geworden, en zoals deze wijn, die zij dronken, uit vele druiven tot één drank was geperst. Daarna stonden zij op en zongen psalmen.

Nadat de maaltijd geëindigd en de tafel weggeruimd was, traden de H. Vrouwen in een halve kring aan het einde van de zaal. De leerlingen stonden aan beide zijden en alle apostelen wandelden op en neer en deelden aan deze meer onderrichte leerlingen mee al wat zij hun van het allerheiligste Sacrament bekend mochten maken; dit was als de eerste Catechismusles na Jezus' dood.

2042.

Ik zag ook dat zij, door elkander gaande, met handreikingen verbroederden en allen opgetogen verklaarden dat zij alles gemeenschappelijk wilden bezitten, dat zij hun eigendom voor elkander en voor de gemeenschap ten beste wilden geven en één van hart en ziel wilden zijn.

Toen zag ik over allen een grote ontroering komen, maar zichzelf zullen wel slechts inwendig gevoeld hebben wat ik uitwendig waarnam; ik zag hen namelijk van licht overstromd en als in elkander versmelten²¹² tot een lichttempel of piramide van licht verenigd worden, waarvan de H. Maagd, die het toppunt bekleedde, de sluitsteen en het middenpunt van allen was. Ja, ik zag als stroomde alles overvloedig uit haar op de apostelen neer en van dezen door de H. Maagd tot de Heer terug. Door dit beeld werd mij de mystieke verbondenheid van alle aanwezigen met elkander te kennen gegeven en hiermee werd dit visioen voor mij besloten.

Mattias leerde en deed hetzelfde in het voorhof van Lazarus bij een soortgelijke maaltijd met veel meer leerlingen, die zich nog op een minder hoog peil van ontwikkeling bevonden dan dezen hier.

---

²¹² In elkander versmelten. – Zoals de Zuster zelf het interpreteert, hierdoor wordt de onderlinge verbondenheid en mystieke eenheid aangeduid van al Christus' leerlingen tot één lichaam door de genade.

Het is treffend hoe in het slotgebed der mis op de 1e en 2e paasdag om de genade van die eenheid in de liefde gebeden wordt:

“Stort, Heer, de geest van liefde in ons uit en verenig door uw goedheid in eensgezindheid hen die Gij met uw paasgeheimen gevoed hebt.”

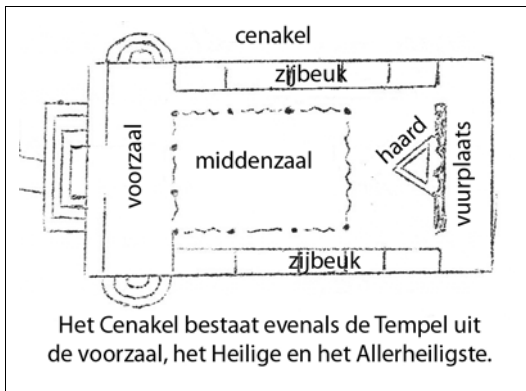
Eerste communie van de apostelen.

2043.

Maandagmorgen, 2 april. –

Deze morgen zag ik de H. Vrouwen in het huis van Maria Markus. De apostelen hadden in de voorzaal van het huis van het Avondmaal en de leerlingen in de zijzalen geslapen.

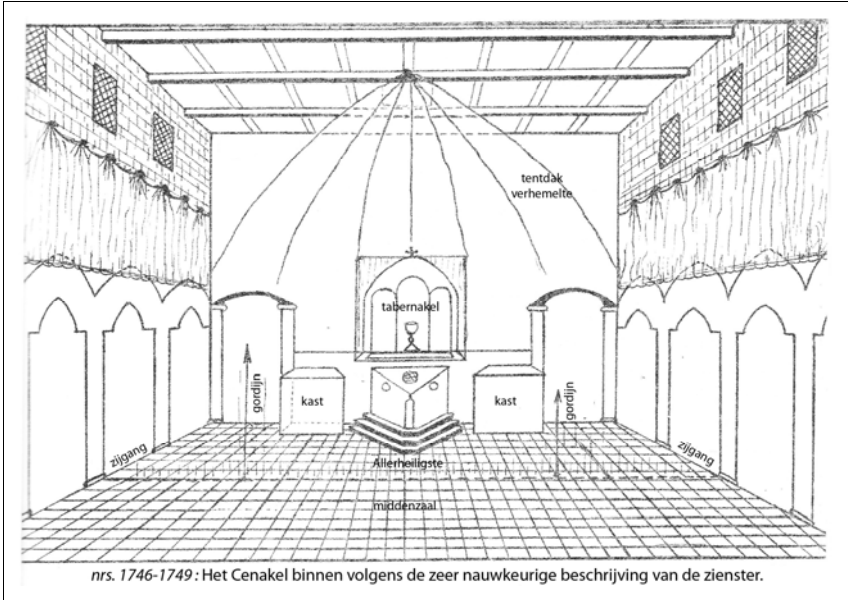
(De middenzaal was voortaan een heilige plaats; zie nr. 2038, voetnoot 210).

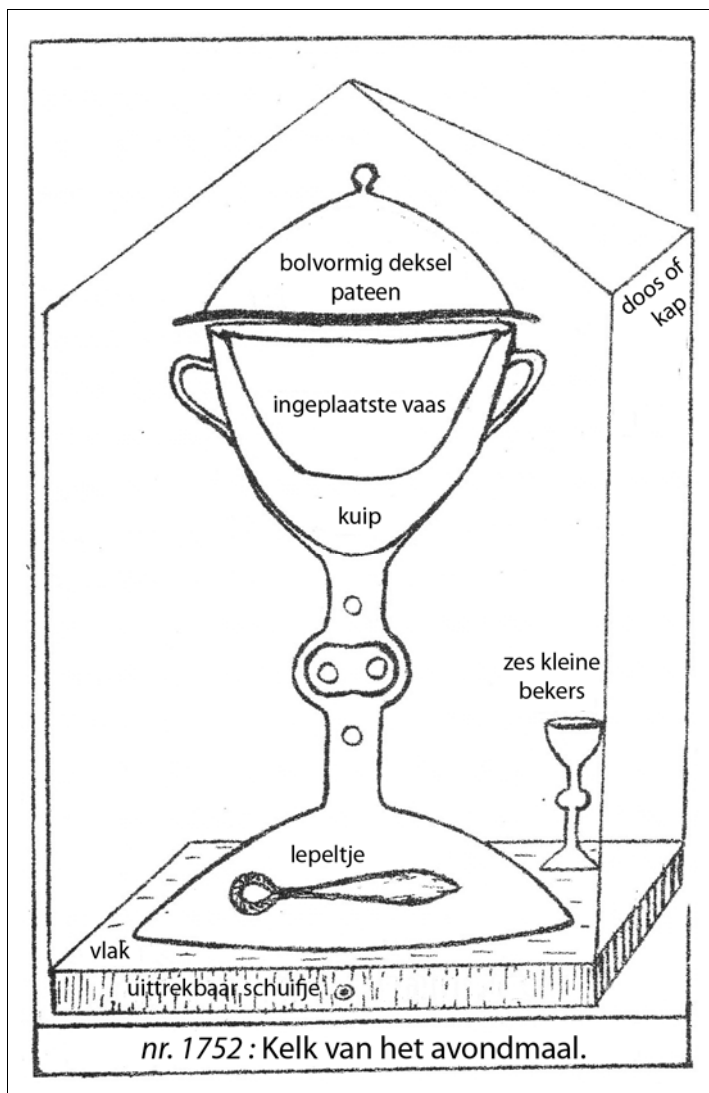
Ik zag in de vroege morgen Petrus en Joannes met Andreas in het huis van het Avondmaal treden (in de middenzaal).

Zij bekleedden zich met hun priestergewaden en de overige apostelen buiten de middenzaal deden hetzelfde in de voorzaal.

De 3 apostelen openden daarop het gevlochten tapijten voorhangsel (de scheidsgordijn tussen middenzaal en de achterplaats) en gingen in het Allerheiligste (nl. de achterplaats, die als het Allerheiligste van de tempel was). Dit was door gordijnen tot een zelfstandige kamer afgesloten, die een tentgewelf of verhemelte had (zie fasc. 29, nr. 1746, ev.).

Dit tentdak was niet zo hoog als de zaal en kon door middel van een met kwasten versierd, neerhangend touw zó geopend worden, dat het licht door de ronde vensteropeningen, die zich boven in de zaal bevonden, naar binnen viel. In dit aparte kamertje stond de tafel van het Avondmaal en hierop overdekt de kelk met zijn bijapparaat (cfr. fasc. 29, nr. 1752).

Links en rechts waren in de achterwand muurkasten of nissen, en ook hierin stond gerei. (Links en rechts van de tabernakel-nis was in de muur nog een nis voor gerief; cfr. fasc. 29, nr. 1749).

2044.

Vóór het allerheiligste Sacrament brandde een kandelaar, doch slechts op één van zijn armen was de lamp ontstoken. Hieraan nu maakten zij de offerlamp aan, die in het midden van de zaal hing, brachten de tafel van het Avondmaal uit het Allerheiligste in de middenzaal en plaatsten het H. Sacrament onder zijn lederen stolp of kap op de tafel en doofden dan de lamp in het Allerheiligste uit.

Nu traden de andere apostelen, onder wie ook Tomas, de zaal binnen en namen plaats rond de tafel. Van het door Jezus geconsacreerde brood, het allerheiligste Sacrament van zijn lichaam, lag nog veel op de kleine schotel of pateen die op de kelk stond (fasc. 29, nr. 1752) en die bedekt was met een metalen klok of deksel (gewelfd deksel). Boven had dit deksel een knop. Over het geheel hing een witte doek, een kleedje (of soort velum).

2045.

De kelk stond op een plat voetstuk of vlak, waaruit Petrus een schuifje of plankje trok. Dit bedekte hij met een witte doek en plaatste er de pateen op met het allerheiligste Sacrament. Andreas en Joannes stonden biddend achter hem. Petrus en Joannes nuttigden gebogen het H. Sacrament. Dan liet Petrus de schotel rondgaan en ieder gaf zichzelf het H. Sacrament. In de kelk was niet meer zodanig veel van de door Jezus geconsacreerde wijn (of heilig bloed) over, maar zij goten er een weinig wijn en water bij en dronken daarvan. Vervolgens zongen zij psalmen en deden nog andere gebeden en bedekten dan weer de kelk en zijn toerusting met zijn kap en droegen hem, zoals ook de tafel, op zijn gewone plaats terug.

Dit was de eerste goddelijke dienst, die ik de 11 apostelen in de morgen van deze dag zag vieren. Tomas ging heden met de leerling uit de omstreken van Samaria naar een kleine aldaar gelegen stad.

Verschiĳning van de Emmaüsgangers (Lk. 24, 13-35). – iets over Lukas.

2046.

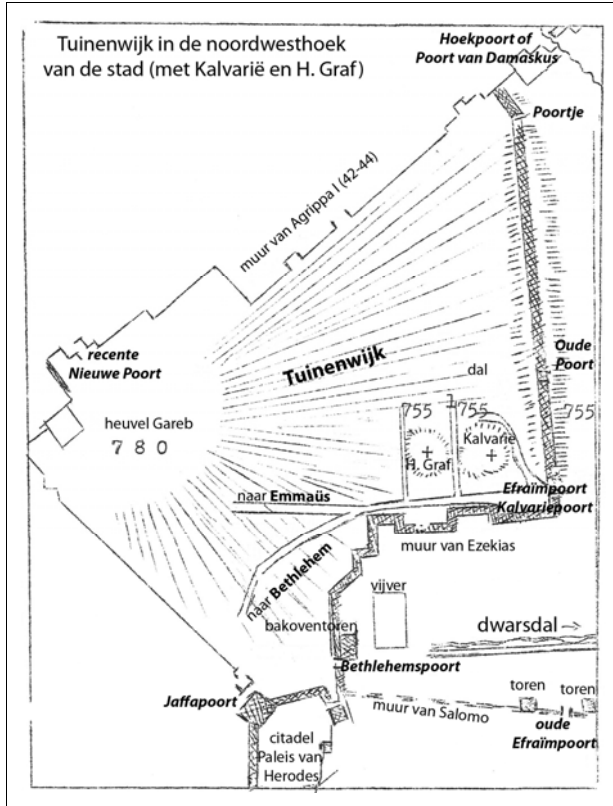
Ik zag Lukas, die zich pas kortelings bij de leerlingen aangesloten, doch reeds vroeger de Joannesdoop ontvangen had, de zondag tegenwoordig bij het liefdemaal en bij de onderrichtingen over het H. Sacrament, die Mattias ‘s avonds te Betanië in het huis van Lazarus gaf. Ik zag hem na dit onderricht, het hart vol kommer en twijfel, naar Jeruzalem gaan. Hij trad daar in het huis van Joannes Markus en overnachtte er. Hij was voornemens de volgende dag naar Emmaüs te gaan.

Hier, in het huis van Joannes Markus waren nog verscheidene leerlingen verzameld, onder wie ook Kleofas was, een kleinzoon van de broeder van Kleofas, de vader van Maria van Kleofas (zie fasc. 7, nr. 197, voetnoot 417). Deze was tegenwoordig geweest bij het onderricht en het liefdemaal in het Cenakel.

De leerlingen onderhielden zich over de Verrijzenis van Jezus en twijfelden, doch vooral Lukas en Kleofas waren besluiteloos en wankelden in hun geloof: het scheen hun allemaal niet aanneembaar. Daar de hogepriester bovendien het verbod bekend gemaakt had, aan de leerlingen van Jezus zowel onderdak als mondbehoefte te verschaffen, besloten beiden naar Emmaüs te gaan; het waren immers intieme vrienden. Zij verlieten dus de verzameling en de ene ging de weg op rechts van het huis van Joannes Markus om de noordkant van Jeruzalem, en de tweede trok aan de andere zijde om de stad, als vreesden zij bij mekaar gezien te worden. De eerste volgde een weg geheel buiten de stad, de tweede een weg tussen muren, die hem door een poort uit de stad bracht; zij kwamen weer samen op een heuvel buiten de poort²¹³.

---

²¹³ Het ligt voor de hand dat de heuvel voorbij de stad waar de 2 vrienden zich weer bij elkander voegden, de heuvel Mamilla was, waar de vijver van dezelfde naam gelegen is, 600 m ten westen van de Jaffapoort.

Zij gebruikten elk een stok (fasc. 2, nr. 60, voetnoot 125) en hadden een zak aan hun zijde hangen (fasc. 11, nr. 341).

Het was immers in deze omgeving dat Lukas, volgens fasc. 31, nr. 1970, geheel beneden, bij deze gelegenheid bloemen of kruiden verzamelde.

De heugel noemt K. Gihon, fasc. 31, nr. 1917, voetnoot 113.

De zak van Lukas was van leder en ik zag hem dikwijls ter zijde van de weg gaan om kruiden te verzamelen.

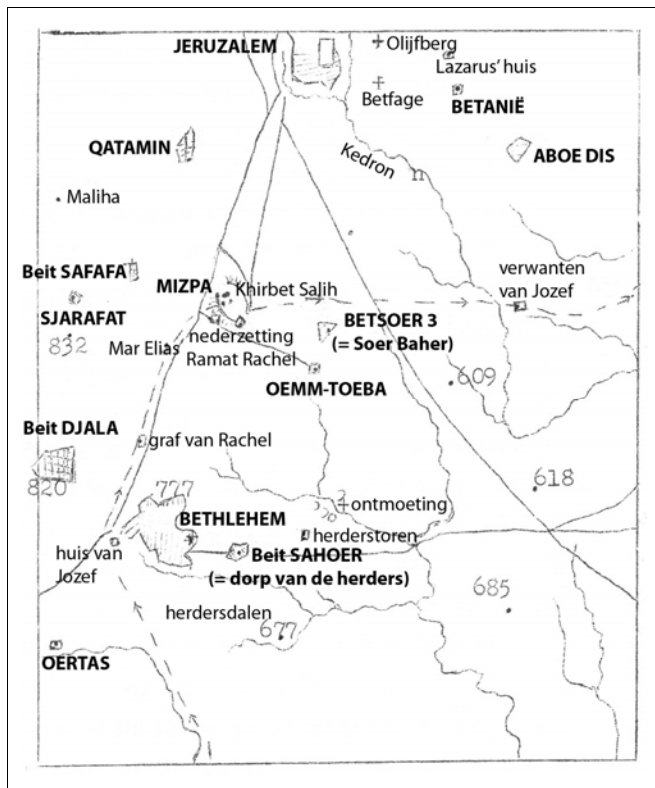
2047.

Lukas had in de laatste tijd de Heer niet gezien; hij was ook niet in de onderrichtingen van de Heer bij Lazarus tegenwoordig geweest, maar hij was wel in de herberg van de leerlingen bij (ten noorden van) Betanië en ook bij de leerlingen te Macherus geweest.

Hij was tot nog toe niet als leerling bij Jezus gebleven en eerst nu had hij zich definitief bij de leerlingen aangesloten. Hij was zeer leergierig en (reeds vroeger) had hij (met het doel zich van alles op de hoogte te stellen) veel omgang met de leerlingen gehad.

Ik voelde inwendig dat zij allebei door twijfels bestormd werden; zij wilden van gedachten wisselen over alles wat gebeurd was en

wat zij gehoord hadden. Één zaak vooral bracht hen in dwaling, nl. dat de Heer zich zo schandelijk had laten kruisigen. Zij konden niet begrijpen dat Iemand die zich zo smadelijk had laten behandelen, de Verlosser en Messias kon zijn. Dit herinner ik me nog van hetgeen mij gedurende hun gedachtenwisseling werd meegedeeld, want ik vergezelde hen de gehele weg door een zeer aangenaam gewest²¹⁴.

²¹⁴ Aangenaam gewest. – Zonder twijfel bedoelt K. hier de aanzienlijke vallei wadi Hanina, die met vele kronkelingen van noord naar zuid loopt en zich westwaarts wendend de naam Soerar aanneemt.

De reizigers bewonderen deze vallei om haar groots natuurschoon; wanneer zij ze beschrijven, is het met grote geestdrift. Wij hebben er een korte beschrijving aan gewijd in fasc. 22, nr. 1042, voetnoot 546.

Wanneer zij ongeveer halverwege waren, zag ik, lang eer zij het bemerkten, *onze Heer op een zijweg naderen.*

Toen zij het bemerkten, vertraagden zij hun gang, als wilden zij die man vooruit laten gaan en als vreesden zij dat hun gesprek beluisterd zou worden.

Maar ook Jezus ging nu langzamer en kwam pas op de grote weg, nadat zij voorbij en Hem vooruit waren. Ik zag Hem enige tijd achter hen gaan, zich dan bij hen voegen en hen vragen: "Waarover spreken jullie?"

*Ik hoorde ook veel van wat Hij hun zegde en aantoonde*²¹⁵ en ik ondervond er een buitengewone voldoening bij, maar door mijn smarten van heden ben ik het weer vergeten. Daarin kwam evenwel veel voor uit Mozes.

---

²¹⁵ Ik hoorde veel van wat Hij zegde. Men vindt er een echo van in het aangrijpend evangelieverhaal van Sint-Lukas 24, 13-35.

Daar Lukas zelf een van die 2 leerlingen was, is **zijn verhaal 100 % authentiek.**

Ik herinner mij in de levensbeschrijving van de abt Columba Marmion, O.S.B. gelezen te hebben dat hij in de paastijd ieder jaar door dit intiem aangrijpend evangelieverhaal tot tranen bewogen werd.

Deze Columba Marmion is de schrijver van de wonderschone boeken:

- 'Christus het leven van de ziel',
- 'Christus in zijn Mysteryën',
- 'Christus, ideaal van de monnik', en
- nog andere geschriften.

Hoe jammer dat ze onder de vloed van moderne boeken nu reeds in vergetelheid geraakt zijn.

Vóór Emmaüs dat een bevallig en sierlijk dorpje is, scheen de Heer op een kruispunt de weg zuidwaarts in de richting van Bethlehem te willen inslaan, maar met aandrang nodigden zij Hem uit bij hen binnen te komen in een huis dat in de tweede rij (of groep) der huizen van Emmaüs stond²¹⁶.

---

²¹⁶ Emmaüs. – Noodwendig moeten wij er een ogenblik bij stilstaan.

De ligging van deze stad of dit dorp – in de Bijbel is het verschil tussen stad en dorp vaak niet zo groot; een aanzienlijk dorp wordt aanstonds een stad genoemd – is een van de ingewikkeldste problemen van de Bijbelse topografie.

De moeilijkheid komt hoofdzakelijk hieruit voort, dat

- een deel van de manuscripten van het Lukas-evangelie Emmaüs aanwijzen op een afstand van 160 stadiën van Jeruzalem,
- een ander deel geeft als afstand 60 stadiën.

Zou men kunnen uitmaken welke de juiste lezing is, dan zou het probleem van de ligging opgelost zijn. Nu echter wijst men, op grond van de 2 genoemde afstanden en om nog een paar andere, minder sterke redenen, 2 verschillende plaatsen aan, nl.

- **Amwas**, 24 km ten westnoordwesten van Jeruzalem, en
- **Qoebeibeh**, een dorp 12 km ten noordwesten van Jeruzalem (cfr. Guide, 94; 435; 440).

Deze afstanden komen ten naaste bij overeen met die van 160 stadiën en 60 stadiën.

***

Er zijn 2 voorname wegen die naar Amwas leiden.

- Neemt men de weg over Biddee, Qoebeibeh, Beit Likia, dan is de afstand 160 stadiën.
- Over Qoloenijeh, Qariat el-Enab, de valleien Aly, Latroen is de afstand 152 stadiën.

In D.B. Emmaüs 2 verdedigt L. Heidet, een beslagen palestinoloog, op grond van diepgaande studie en ontleding van alle handschriften de lezing van 160 stadiën als de authentieke en de identificatie van Emmaüs met Amwas of Amoeas. Amwas is ook Emmaüs in de Bijbel van Grollenberg, in het nieuwe artikel Emmaüs in Suppl. D.B.

Reeds veel vroeger (1863) had de onderzoeker V. Guérin zich beslist voor Amwas uitgesproken en zijn overtuiging met welsprekendheid en degelijke argumenten uitvoerig verdedigd (Judée, I, 293-308).

Prat echter, een knap exegeet, maar geen gespecialiseerd topograaf (Jezus Christus, II, 559), en Meistermann, een eminent Palestina-kenner, maar soms koppig aan minder waarschijnlijke meningen gehecht, geven de voorkeur aan de lezing van 60 stadiën en aan de vereenzelving van Emmaüs met Qoebeibeh.

Hoewel de algemene mening nu naar Amwas overhelt, zijn er nog vele voorstanders van Qoebeibeh, die zich beroepen op de 60 stadiën.

De nieuwe liturgische boeken hebben de 60 stadiën behouden.

***

Argumenten voor Amwas.

De voorstanders geven toe dat de handschriften die 60 stadiën hebben, het talrijkst zijn, maar, zeggen zij, dit groter aantal weegt niet op tegen de belangrijkheid van de minder talrijke oudste handschriften, die 160 stadiën hebben. Deze handschriften zijn de oudste, de gezaghebbendste en meest verzorgde, waarin het minst afschrijffouten voorkomen.

Zo vindt men ook 160 stadiën in het oudste van de bestaande manuscripten, dat Tischendorf in het Sint-Katarinaklooster op de berg Sinaï tussen de paperassen teruggevonden heeft.

De naam Amwas zelf is een argument, want Amwas, Amoeas is dezelfde naam als Emmaüs.

De Romeinen hebben tijdens hun overheersing Emmaüs vervangen door Nikopolis (stad der overwinning) hetzij in 223 bij de herbouw van de stad, of onder Septimus-Severus (193-211) na zijn overwinning, hetzij zelfs reeds na de overwinning der Romeinen in 70.

Maar nooit geraakte de naam Emmaüs in vergetelheid en nam hij naderhand weer de overhand, zoals het gegaan is met bijna alle inlandse namen die door Romeinse of Griekse namen vervangen waren.

De traditie pleit voor Amwas.

Zeer oude getuigen van deze traditie zijn: Eusebius, de pelgrim van Bordeaux (333), Hiëronymus, Sozemenus, Nikoforus, enz.

En dat zij dit Amwas en geen ander bedoelen blijkt uit hun teksten.

- Zo schrijft b.v. Hiëronymus: "Van Joppe terugkerend ging Paula naar Nikopolis, dat voorheen Emmaüs heette, waar Onze Heer, herkend geworden bij het breken van het brood, het huis van Kleofas tot kerk inwijdde." (d.i. besliste, beschikte dat over dit huis later een kerk gebouwd zou worden). "Vandaar vertrekkend, klom zij op (langs de berghelling) naar Neder- en Boven-Bethoron."

Nog zegt hij: “Bij Nikopolis, dat vroeger Emmaüs heette, beginnen de bergen zich te verheffen.”

- Ditzelfde bevestigend zegt Guérin: “Als men van Jaffa naar Jeruzalem gaat, begint de eigenlijke bergbestijging vanaf Amwas.”
- Sozomenus, afkomstig van Salamis op Cyprus schreef in 443: “In Palestina bestaat een stad, die thans Nikopolis heet, maar die in het Evangelie vermeld is onder de naam Emmaüs. Vóór de stad, bij de driesprong, waar na zijn Verrijzenis Christus deed alsof Hij verder wilde gaan, is een geneeskrachtige bron, waarvan het water heilzaam is voor mensen en dieren Keizer Julianus liet ze stoppen uit haat tegen de mensen.”
- Later werd deze bron op de driesprong toch nog vermeld door Theofanes en ook nog gezien door de pelgrim Willibald (8e eeuw).
- In oude Géografieën, zoals die van Ptolemeüs, en op de kaart van Peutinger is Amwas Emmaüs.

Deze oude traditie vond reeds in de 1e eeuwen, 4e of zelfs 3e, haar belichaming in een grootse basiliek, waarvan de resten in de eerste helft van deze eeuw opgegraven werden.

- Over de kerkruïne schreef Guérin reeds in 1864: “Thans verheffen zich, 4 minuten ten zuiden van het huidige dorp, de resten van een byzantijnse kerk, nl. 3 naar het oosten georiënteerde absissen, die grotendeels bewaard zijn, en de aangebouwde doopkapel. Hun grondlagen bestaan uit magnifieke blokken die zeer regelmatig behouwen zijn en waarvan ook een aantal een verheven middenvlak hebben.” (Judée, I, 293-294).
- Aanzienlijke andere resten vindt men nog aangetekend op een schets in Guide van Meistermann, blz. 93). Enige steenblokken zijn 3 à 4 m lang en hebben een breedte en hoogte van 0,75 m.

Een eerste zicht van wat aan de oppervlakte zichtbaar was, leidde tot het besluit dat de kerk in de 4e eeuw was ontstaan, maar de methodische opgravingen en grondige onderzoekingen door de Jeruzalemse Bijbelschool in de jaren 1924, 1925, 1927, 1930 brachten de geleerden tot het besluit dat de majestueuze basiliek moest dateren uit de 3e eeuw en misschien wel gebouwd was onder het bestuur van Julius de Afrikaan.

Deze genoot de gunst van keizer Septimus Severus, bouwde omstreeks 223 het dorp uit tot een nieuwe stad en bekwam ook de vergunning voor de bouw van een nieuwe kerk. De traditie is dus aan te wijzen tot het begin van de 3e eeuw.

Deze traditie werd toen niet door Juliaan de Afrikaan, noch door de bezoeker Origenes (215) verzonnen, maar geconstateerd als bestaande. Men beweert zelfs dat geen andere traditie, hoe zeker ook, tot zulk een ver verleden gevolgd en nagegaan kan worden. Men aanvaardt nu als naaste datum van de voltooiing van het werk de jaren 225-250.

Eeuwen lang tot in de 11e eeuw was dit de enige traditie betreffende Emmaüs en geen Emmaüs, nader bij Jeruzalem, was bekend. De kerk schijnt een eerste maal een verwoesting ondergaan te hebben onder keizer Diokletiaan. Door de kruisvaarders werd ze herbouwd, doch slechts een deel van de primitieve kerk werd in hun plan opgenomen (cfr. Suppl. D.B. Fouilles, k. 375).

***

De uitdrukking in het Lukasevangelie 'De dag gaat naar zijn einde.' levert een kleine moeilijkheid op:

Hoe konden die 2 leerlingen die zelfde dag Jeruzalem nog bereiken? Doch volgens het Hebreeuws taaleigen kan de uitdrukking slaan op de tijd van 3 à 4 uur. Jonge mensen met brandend hart, verlangend hun beleving mee te delen, konden die weg afleggen, te meer omdat ze laat te Jeruzalem aankwamen, '*cum esset sero*' (Joa. 20, 19).

Zoals reeds gezegd, K.'s verhaal is te onbepaald om er argumenten uit te halen voor de hier aanbevolen vereenzelviging.

Toch geeft zij een paar aanwijzingen die ze wel schijnen te begunstigen, nl. dat Emmaüs uit 2 rijen of groepen huizen bestond. Kleofas' huis behoorde tot de 2^e groep.

Heeft Jezus de noordelijke weg gevolgd over Biddoe, Qoebeibeh, Beit Likia, dan bereikte Hij Emmaüs, komend uit het noordoosten en de tweede groep huizen was die, waar later de kerk gebouwd werd en dus waar ook het huis van Kleofas stond.

Juist bij deze groep huizen werden ook Joodse huizen teruggevonden, die tot het Makkabese tijdperk teruggaan (cfr. D.B. Fouilles, k. 375).

Men moet weten dat ook in de geschiedenis der Makkabeeën, I Makk. 3, 4, een Emmaüs vermeld is, hetwelk algemeen en met zekerheid met Amwas vereenzelvigd wordt. Zo is het Emmaüs van I Makk. 3, 4 hetzelfde als dat van Luk. 24, 13.

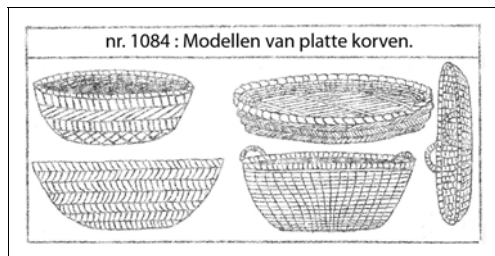
***

- Van Amwas zegt Guérin nog: "Amoeas is een klein dorp. Het strekt zich gedeeltelijk uit op de helling van een heuvel, gedeeltelijk in de vallei of vlakke.

In dit huis bemerkte ik geen vrouwen, het scheen mij een openbaar feesthuis te zijn, want binnen zag het er uit, alsof er daar zo even een feest had plaats gehad; er was nog veel van over. (Van de versieringen? van het eten?).

De zaal was vierhoekig en rein. De tafel was gedekt en er waren ligkussens bij geplaatst, die van hetzelfde model waren als die, welke ik zag op paasdag ('s avonds) bij het liefdemaal.

Een man bracht een honigraat op in een schotel die de vorm en het uitzicht had van een gevlochten korf (cfr. fasc. 22, nr. 1084).

Bij het dorp is een OUDE put met bestendig en overvloedig water (wellicht de boven vermelde put met heilzaam water op de driesprong).

Even ten zuiden van de laatste huizen (of huizengroep, nl. van de noorderwijk) vereren de inwoners een santon onder een muzelmans koepelgebouwtje.

Nog meer zuidelijk, nl. 4 minuten van Emmaüs verheffen zich de resten van de voormelde basiliek." (Judée, I, 293-294).

- "Van op de bergen ten oosten heeft men uitzicht", zegt D. Rops, "over de vlakte tot op de boomgaarden van Jaffa."
- In Suppl. D.B. onderwerpt Pirothet vraagstuk aan een nieuw onderzoek en sluit zich 99 % aan bij de oude traditie.

Alleen de lezing 60 stadiën in vele handschriften werpt nauwelijks nog een schaduw op zijn conclusie.

***

Na de uitvoerige studie waarvan wij hier een samenvatting gemaakt hebben, is het redelijk dat wij ons eveneens partijganger verklaren voor de oude traditie, hoewel K.E. er weinig of niet bij betrokken is.

Nu lezen wij het vervolg van K.E.'s verhaal over de Emmaüsgangers.

Hij bracht ook een grote vierkante koek op met een klein, dun en doorzichtig (ongedesemd) paasbrood, dat vóór de Heer als voor de gast werd neergezet.

2048.

Die de koek opdiende zag er een goede man uit; hij had iets als een voorschoot om, zodat hij een kok of keukenmeester scheen te zijn. Hij had zwart haar; hij was echter niet bij de plechtige handeling (van Jezus, de zegening van het brood) tegenwoordig. De koek was zo dik als dik karton en door ingedrukte lijnen of kerven ingedeeld in stukken van ongeveer 2 vinger breed. Op de tafel lag een mes dat niet van ijzer, maar van steen of been was; zulke messen had ik reeds op de maaltijd te Kana gezien; het was wit, niet recht, maar gebogen als een sabel en slechts zo groot als een gewoon tafelmes bij ons; dikwijls waren meerdere zulke messen van verschillende vorm naast elkaar met een stift verbonden.

Alvorens van het brood te eten, sneden zij in de vooraf aangebrachte kerven of groeven van het brood met de punt van het mes, dat slechts aan de top snijdend was; daarom hielden zij het ver naar voren vast, zodat zij het bijna geheel in hun hand hadden en dan braken zij op de aangebrachte sneden de stukken ervan af.

2049.

Nadat zij gebeden en zich aan tafel gelegd hadden, aten zij gezamenlijk eerst van de koek en van de honig.

Daarna nam Jezus het kleine paasbrood, dat eveneens geribd was, maakte er met het korte witbenen mes insnijdingen in en brak er een stuk af dat 3 beten of hapjes groot was. Dit stuk van 3 beten groot legde Hij op het schoteltje, zegende het, stond op, hief het met beide handen omhoog en bad met de blikken ten hemel.

De leerlingen stonden tegenover Hem, innig ontroerd en als in verrukking. *De Heer brak nu het stuk in 3 delen en reikte over de tafel aan elke leerling een stuk.* Zij staken het hoofd nader bij Jezus' hand en **ontvingen elk een stukje in hun mond.**

Wat ik vervolgens zag, was wonderbaar: terwijl de Heer nu naar zijn eigen mond zijn hand bewoog, als om zichzelf het derde stuk toe te dienen, verzwond Hij, zodat ik de tijd niet had om te zien of Hij het stuk werkelijk genuttigd heeft. **De stukken verspreidden een licht, nadat Hij die gezegend had.**

Ik zag de leerlingen nog een korte tijd als in verrukking, stijf en buiten zichzelf, daar staan, en mekaar dan onder tranen van ontroering omarmen. Dit tafereel was aangrijpend en betoverend door de zachte beminnelijkheid van de Heer in al zijn handelingen en bewegingen, en door de stille vreugd van de beide leerlingen zolang zij Hem nog niet erkend hadden, en door hun extatische toestand op het ogenblik waarop zij Hem, terwijl Hij verzwond, herkenden.

Hierop gingen Kleofas en Lukas aanstonds in allerijl naar Jeruzalem terug (Luk. 24, 30-33)²¹⁷.

---

²¹⁷ Hier moeten wij de lezer een moeilijkheid voorleggen:

De H. Lukas begint zijn verhaal als volgt: "En zie! die zelfde dag gingen 2 van de leerlingen op weg naar een dorp, Emmaüs genaamd."

Het verhaal van K.E. lezend bemerken wij dat, volgens haar, die 2 niet op de dag der Verrijzenis, doch daags daarna naar Emmaüs gingen. Weet zij het soms beter dan Lukas die één van de 2 leerlingen was?

Vooreerst doen wij opmerken dat een onjuistheid in dergelijke bijkomstigheden die van geen belang zijn, niet in strijd is met de waarheid der H. Schrift, indien de schrijver die bijkomstigheid niet uitdrukkelijk heeft willen BEVESTIGEN.

Daarom zouden wij eerst moeten kunnen antwoorden op de vraag

- of Lukas door de uitdrukking '*ipsa die*', 'die dag zelf' strikt bedoeld heeft: op de verrijzenisdag en niet op een van de volgende dagen.

-
- Of heeft hij onder 'de dag zelf' het 'feest' bedoeld, dat 7 dagen duurde, zoals men in onze liturgie de 8 dagen van een groot feest met octaaf kan aanduiden met 'deze dag'.

Op Onze-Lieve-Heer-Hemelvaart en gedurende heel het octaaf baden wij in de mis: "Verleen ons, almachtige God, dat wij die geloven dat uw Zoon, onze Heer, heden ten hemel opgestegen is, ook zelf met onze gedachten in de hemel mogen leven."

In de prelatie van Pasen zegden of zongen wij 8 dagen lang: "Het is rechtvaardig en heilzaam dat wij U, God, te allen tijde, doch vooral op deze roemrijke dag U prijzen."

Is Lukas' manier van spreken geen navolging van Ex. 13, 1-2 (12, 51): "Nog op dezelfde dag sprak Mozes tot het volk".

In elk geval komen in het evangelie tijdsopgaven voor die moeilijk letterlijk verstaan kunnen worden;

- zo bij Joannes driemaal achtereen: 'de volgende dag', nl. in Joa. 1, 29; Joa. 1, 35; Joa. 1, 43. K.E. verklaart uitdrukkelijk dat erdoor verstaan moet worden: 'enige dagen' of 'korte tijd daarna'.
- Ook in Joa. 2, 1 is de uitdrukking 'de derde dag' niet letterlijk te nemen.
- Zelfs in het Oud-Testament komen zulke uitdrukkingen voor, b.v. Ex. 2, 13; 18, 13; 32, 30.
- Waarop slaan bij Matteüs 17, 1 de woorden: 'En 7 dagen daarna' ? Niemand weet het met zekerheid. Zit er geen zinnebeeldige betekenis in het getal?
- Hoe verklaart men de woorden bij Markus: "Het was nu het 3^e uur (= 9 uur voormiddag) en zij kruisigden Jezus!" (Mk. 15, 25).

Om nu aan te tonen dat K. de Evangeliën niet tegenspreekt, maar ze eerder opheldert, wijzen wij op de genezing van de knecht van de hoofdman van Kafarnaüm.

Matteüs (8, 5-13) en Lukas (7, 1-10) vertellen het wonder verschillend.

Het verhaal van K. komt treffend overeen met dat van Lukas.

Indien Lukas toevallig dit wonder niet had beschreven, algemeen zou men aannemen dat K. in strijd is met Matteüs en zij of Brentano erbij fantaseert. Toch zou zij niet alleen niet in strijd geweest zijn met Matteüs, maar de juiste voorstelling van de genezing gegeven hebben.

***

Jezus verschijnt aan de apostelen in het Cenakel (Mk. 16, 14-18; Lk. 24, 34-49; Joa. 20, 19-24).

2050.

Nog 2 april; Paasmaandagavond. –

In het Cenakel zag ik 's avonds de apostelen, uitgenomen Tomas (Joa. 20, 24) en vele leerlingen verzameld. Onder deze laatsten waren ook Nikodemus en Jozef van Arimatea.

Op grond van dit voorbeeld en van nog meer andere gevallen, mogen wij aannemen dat K. in het geval van Lukas en Kleofas ons de ware toedracht gegeven heeft.

Inderdaad, hoe is het te begrijpen dat deze 2 leerlingen die vol van Jezus waren, Jeruzalem verlaten

- onmiddellijk nadat de vrouwen het blijde nieuws der verschijning van engelen, van wat deze gezegd hadden en van het ledige graf gebracht hadden,
- onmiddellijk nadat ook mannen de waarheid van hun uitspraken geconstateerd en bevestigd hadden.

Moesten zij niet eerder nog enige tijd gebleven zijn in de hoop dat Jezus' Verrijzenis door nieuwe voorvallen bevestigd zou worden?

De onzekerheid echter werd op deze dag nog niet weggenomen.

Maar wat gebeurt er ondertussen. Vage geruchten verspreiden zich in Jeruzalem over Jezus' verdwenen-zijn uit het graf?

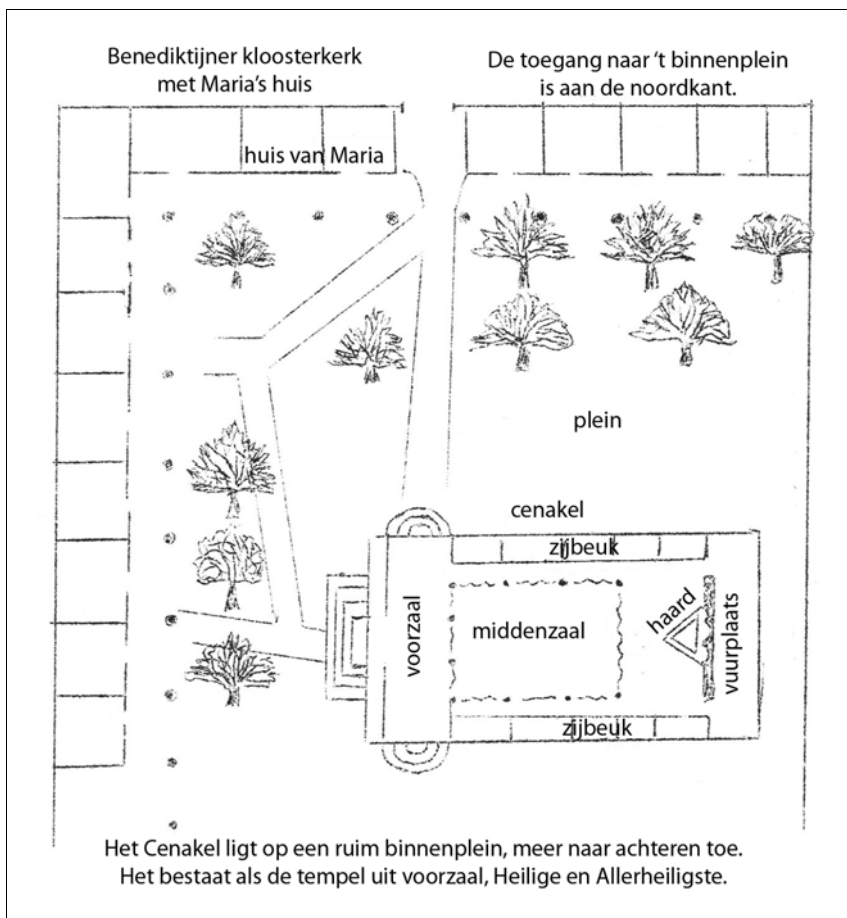
Het wordt door de grafwacht verteld, ook wel door de vrouwen en de leerlingen en de hogepriesters behoren tot de eersten die op de hoogte gebracht waren. Zij vrezen dat heel Jeruzalem het zal geloven.

Zij kopen een deel van de wachten om en vaardigen het verbod uit aan de leerlingen van Jezus voedsel of onderkomen te verschaffen.

Eer dit verbod bekend was, verliep allicht een dag.

Zo wordt het begrijpelijk dat de 2 leerlingen, toen zij dit verbod vernamen en in de onzekerheid bleven van Jezus' Verrijzenis, het voornemen maakten om de volgende dag naar huis te gaan en daar in een veiliger en rustiger midden – zij waren geen helden – de uitslag der gebeurtenissen af te wachten.

Wij mogen dus zeggen dat K. deze bijzonderheid uit het Lukas-evangelie eerder opheldert dan tegenspreekt.

De deuren van het huis en van de zaal waren gesloten; in het midden hing van het plafond een lamp neer, waaronder ik hen tezamen zag spreken en hoe zij zich driemaal in een kring rangschikten om te bidden. Zij schenen een na-oefening van rouw te houden. Allen hadden lange witte tunieken met gordels aan, maar 3 van hen droegen een meer onderscheiden kleding en in de hand hadden zij schriftrollen. Onder deze 3 nam Petrus de eerste plaats in; zijn kleed was wit, wijd en van achteren wat langer; zijn gordel die het samenhield, was meer dan een hand

breed en van deze gordel hingen ter linker- en ter rechterzijde tot op de knieën 2 repen van dezelfde breedte neer; onderaan eindigden deze in 2 punten (tanden; of waren daar in tweeën gespleten). Van achteren was deze gordel in een lichte strik geknoopt en de beide einden ervan daalden vervolgens over elkaar gekruist lager neer dan de stroken van voren.

2051.

Al deze delen en de gordel zelf waren zwart en stonden vol grote witte lettertekens. De mouwen van deze klederen waren zeer wijd; de ene scheen wijder dan de andere en diende tot zak; zij staken daar alles in, ja, ook de gebedsrollen. Aan de ene arm boven de elleboog droegen zij ook een tamelijk brede gesloten band, waarvan weer 2 repen neerhingen, die met kwasten eindigden. Ook deze armstroken waren, zoals de gordel, zwart en vol witte letters.

Om de hals hadden zij een band, van achteren smal als een stoel, op de schouders verbredend en midden op de borst met een hartvormig schild kruisgewijs samen gehecht. Dit schild was wit als metaal; het had in het midden iets dat op knoppen of op een figuur geleek; ik weet niet of dit een zinnebeeldige betekenis had of gewoonweg een sluitschild was.

De beide anderen buiten Petrus, waren op dezelfde manier gekleed, maar hadden hun stoel onder de arm gekruist en korter kwasten aan hun gordel. Gedurende het gebed legden zij allen de handen gekruist op de borst en stonden om de lamp in een kring.

2052.

De apostelen vormden de middenste of binnenste kring en Petrus, tussen de 2 andere priesterlijk gekleden, stond met de rug naar de gesloten deur. Achter hem stonden er ten hoogste een paar; elders stonden zij in een driedubbele kring, die nochtans naar de kant van het Allerheiligste niet gesloten was. In de voorzaal, die naar de kant van de middenzaal geopend was (tussen zuilen), bevonden

zich de H. Maagd, Maria van Kleofas en Magdalena, die de godsdienstoefeningen van de apostelen en leerlingen bijwoonden.

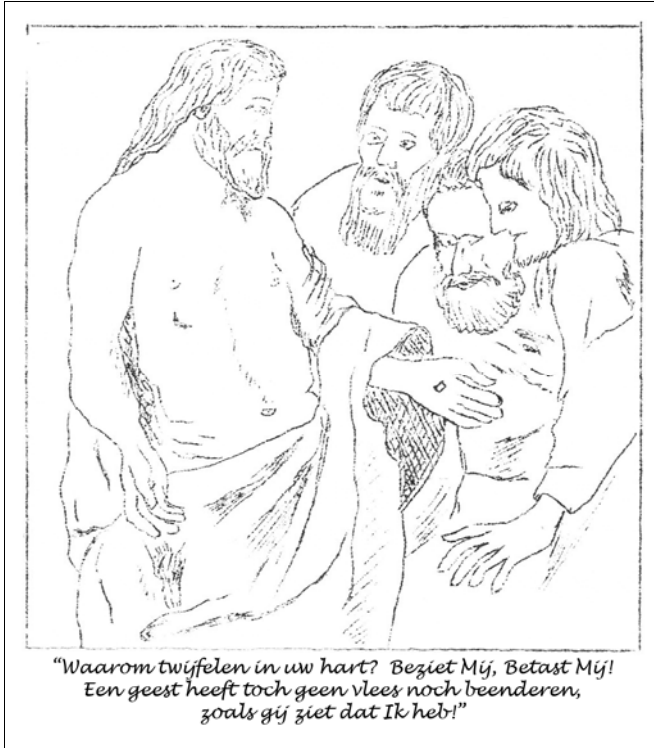
Kleofas en Lukas die zich onmiddellijk van Emmaüs naar Jeruzalem gespoed hadden, kwamen nu aan bij het huis van het Avondmaal. De hofpoort was gesloten, evenals het huis; zij klopten aan en werden binnengelaten.

De godsdienstoefening werd door Petrus geleid. Tussen Joannes en Jakobus de Mindere staande, bad hij voor. Hij wisselde het gebed met onderrichtingen af; zij hadden hun gebed reeds eenmaal onderbroken voor een geestelijk gesprek. Geheel hun oefening scheen een dankzegging te zijn, want heden vierde men te Jeruzalem de sluiting van het paasfeest.

Het verwonderde mij dat bijna niemand aan de verschijningen wilde geloven (Mk. 16, 14), ofschoon Jezus ook reeds verschenen was aan Petrus, Joannes en Jakobus (de Mindere) en de broers van de laatste (Lk. 24, 34). Hun hoofd zat vol met allerlei gedachten, als ware dit niet geheel natuurlijk en werkelijk, als was hetgeen nu gebeurde, iets in de aard van de menigvuldige verschijningen aan de profeten. Maar zij waren juist weer in het gebed, toen de beide Emmaüsgangers opgetogen binnentraden en hun vreugdig de boodschap brachten van hun wedervaren. Zij onderbraken het gebed en bespraken het gebeuren (cfr. 24, 33-35).

2053.

Nadat zij zich ten tweeden male met elkander onderhouden en zich dan weer tot het gebed gerangschikt hadden, zag ik hun aangezichten verhelderen, ingetogener, zaliger en stralender worden: ik zag *de Heer binnen de gesloten deur verschijnen. Hij had een lang, wit kleed aan, eenvoudig gegordeld.* Zij schenen zijn nabijheid eerst in het algemeen of vaag gewaar te worden, *tot Hij tussen hen door in hun midden onder de lamp trad.* Dit maakte op allen een geweldige indruk van verbazing en ontroering.

Hij toonde hun zijn handen en voeten en opende zijn kleed om hun de wonde in zijn zijde te tonen. Hij sprak en daar dit hun schrik nog niet wegnam, begeerde Hij spijs. Ik zag uit zijn mond licht naar hen stromen en zij waren als in verrukking.

Nu zag ik ook nog dat Petrus (ten gevolge van Jezus' verzoek om spijs) achter een neerhangend tapijt, dat tot scheidswand of -gordijn diende, in een aparte of afgesloten plaats van de zaal ging (nl. in het achtergedeelte dat K. ook Allerheiligste noemt). Deze achterplaats bemerkte men niet, omdat de scheidsgordijn van dezelfde stoffe was als de gehele muurbekleding van de zaal. Hier (in het Allerheiligste) stond in het midden het H. Sacrament op (of: boven?) de paashaard en in deze plaats was nog een kamer

(of cel) afgeschoten, waarin zij de tafel, die zowat 3 voet hoog was, geschoven hadden, nadat zij in liggende houding onder de lamp gegeten hadden. Op deze tafel stond een langwerpige rond, (ovaal) en diep bord, met een wit doekje overdekt en Petrus bracht dit bord bij de Heer. Er lag een stuk vis en wat honing in.

Jezus dankte en zegende de spijs, at en gaf aan enigen, doch niet aan allen, een stukje daarvan. Ook aan zijn Moeder en aan de andere vrouwen, die in de opening van de voorzaal stonden, deelde Hij daarvan mee.

2054.

Hierna zag ik dat *Hij hen onderrichtte en hun macht mededeelde*²¹⁸.

---

²¹⁸ Wij kunnen hier als commentaar eenvoudig het evangelieverhaal geven, omdat het zo heerlijk is: Na hun ervaring keerden de Emmaüsgangers onmiddellijk naar Jeruzalem terug. Zij vonden er de elf bijeen met hun gezellen. (Volgens Joannes en K. was Tomas er niet bij).

Dezen zeiden hun: "De Heer is waarachtig verrezen en aan Simon verschenen."

Nu verhaalden ook zij wat zij onderweg beleefd hadden en hoe zij Hem hadden herkend bij het breken van het brood.

Terwijl zij nog daarover spraken, *stond Jezus zelf in hun midden en sprak: "Vrede zij u."*

Zij werden van schrik en vrees bevangen en meenden een geest te zien; maar *Hij sprak tot hen: "Waarom zijt gij ontsteld, en waarom komt er twijfel op in uw hart? Beziet mijn handen en voeten! Ik ben het zelf. Betast Mij en ziet toe, want een geest heeft toch geen vlees en geen beenderen, zoals gij ziet dat Ik heb."*

En bij die woorden toonde Hij hun zijn handen en voeten.

En toen zij van blijdschap het nog niet geloofden, maar vol verbazing waren, *zegde Hij hun: "Hebt gij hier iets te eten?";* zij gaven Hem een stuk gebraden vis. *Hij nam het en at ervan voor hun ogen.*

Zij stonden gerangschikt in 3 kringen rondom Hem, waarvan de binnenste gevormd was door 10 apostelen, want Tomas was afwezig (Joa. 20, 24).

Wonderbaar scheen mij wat ik zag, namelijk, dat een deel van zijn woorden en mededelingen slechts door de 10 apostelen vernomen werd; ik zeg ‘vernomen’ niet: ‘gehoord’, omdat ik Jezus de lippen niet zag bewegen. *Hij schitterde; er straalde licht uit zijn handen, uit zijn voeten, uit zijn zijde, en ook uit zijn mond op hen, als ademde Hij hen aan; en dit licht drong door en stroomde tot in hun binnenste, en zij werden er zich bewust van en hadden vernomen en begrepen*— hoewel ik geen gesprek met de

---

Hij sprak verder: “Dit is het wat Ik tot u heb gesproken, toen Ik nog bij U was: Alles moet worden vervuld wat in de Wet van Mozes, in de profeten en de psalmen van mij geschreven staat.”

Toen verhelderde Hij hun inzicht, zodat zij de Schriften konden verstaan en *Hij zegde hun: “Zo staat er geschreven dat de Christus zou lijden en op de derde dag uit de doden verrijzen, en dat in zijn Naam bekering tot VERGIFFENIS DER ZONDEN zou worden gepreekt aan alle volken, te beginnen bij Jeruzalem. Gaat hiervan getuigen.”*

***

Bij Joannes staat er: Toen het al laat was op die eerste dag der week en de deuren gesloten waren, waar de leerlingen zich bevonden uit vrees voor de Joden, *kwam Jezus binnen en plaatste zich in hun midden en sprak tot hen: “Vrede zij u!”* En na deze woorden toonde Hij hun zijn handen en zijde.

De leerlingen verheugden zich bij het zien van de Heer.

Nogmaals zegde Hij hun: “Vrede zij u! Zoals de Vader Mij heeft gezonden, zo zend Ik u.”

En toen Hij dit gezegd had, blies Hij over hen en sprak: “Ontvangt de H. Geest. Wier zonden gij vergeeft, hun zijn ze vergeven. Wier zonden gij behoudt, hun zijn ze behouden.”

Tomas echter, één van de twaalf, ook Didymus genaamd, was niet bij hen, toen Jezus kwam.

mond en geen horen met de oren heb gezien²¹⁹ – *dat zij de zonden konden vergeven, dat zij moesten dopen,*

---

²¹⁹ Geen spreken met de mond, geen horen met de oren. –

Er bestaan in de mystiek 3 soorten van bovennatuurlijke woorden.

- Woorden die men werkelijk hoort met de oren.
- Woorden die men hoort in de verbeelding, zoals men woorden in een droom kan horen.
- Woorden die men verneemt zonder iets te horen.

De laatste worden door Teresia verstandelijke woorden genoemd, doch in een verstandelijk visioen hoort men duidelijker en ziet men klaarder dan met de oren en de ogen van het lichaam.

Katarina weet hier haar ervaring even goed weer te geven als de H. Teresia en Margareta-Maria.

De eerste zegt o.m. “Als God het wilde, hoorde ik, zelfs midden in een gesprek, opeens niets anders meer dan zijn stem: die goddelijke woorden zijn niet hoorbaar voor lichamelijke oren, maar toch verstaat de ziel ze en wel duidelijker en beter dan wanneer zij ze gehoord had. Vergeefs zou men beproeven ze niet te horen, want de aandacht, hetzij men wil of niet, wordt geheel en al gevestigd op hetgeen God zegt.

Ook worden die woorden alleen gehoord door hen tot wie ze gericht zijn, zoals hier in het Cenakel, zoals het ook het geval is geweest met de herderskinderen op de berg van La Salette, met Bernadette te Lourdes, met Jozefa Menendez, etc. etc.

Jezus zal zich ook wel in glans en glorie aan zijn apostelen vertoond hebben. Hier, zoals vroeger ook op de Tabor, bracht zijn verschijning hen in verrukking.

Nadat Jezus zich eens in glorie aan Teresia had vertoond, riep zij uit: “o mijn Koning, bij het zien van uw glorie wordt mijn ziel verteerd en weet niet waarheen ze moet vluchten. Nooit had ik mij zulk een overweldigende schoonheid kunnen indenken, al had ik er jaren lang over nagedacht. Uw luister en schittering gaan alle voorstellingsvermogen te boven. Maar het is een schittering die niet verblindt, het is een tedere blankheid, een glans en luister die het gezicht betoveren, zonder het ook maar in het minst te vermoeien; het is een helder licht dat de ziel in staat stelt de goddelijke schoonheid te zien, een licht dat van alle aardse licht verschilt en bij welks stralen vergeleken, die van de zon krachteloos zijn.” (Leven, vertaling Kwakman, 96).

Jozefa Menendez werd bij elke verschijning van Jezus door zijn schoonheid overweldigd.

genezen, de handen opleggen en dat zij zonder gevaar of nadeel gift konden innemen (Joa. 20, 21-23; Mk. 16, 14-18) .

Ik weet niet meer hoe die mededeling geschiedde, maar ik werd gewaar, dat Hij hun dit niet met woorden gaf, dat Hij hun dit niet met woorden zegde en dat niet allen het hoorden, maar *dat Hij het hun toch werkelijk gaf als door een zelfstandigheid, als door een instraling.*

Ik weet nochtans niet of zijzelf voelden dat zij het aldus ontvingen, dan wel of zij meenden het natuurlijkerwijze te horen, maar ik voelde duidelijk dat alleen de binnenste apostelenkring het vernam en ontving. Het scheen mij als een inwendig spreken, en hiermee bedoel ik geenszins een fluisteren of zacht spreken. *Jezus verklaarde hun verscheidene passages uit de H. Schrift (Lk. 24, 44-47), die op Hem en het allerheiligste Sacrament betrekking hadden, en Hij schreef hun een oefening voor van sacramentsverering na de sabbatviering²²⁰.*

Hierbij maakte Hij gewag van het heilig voorwerp van de Verbondsark (fasc. 1, nr. 25, voetnoot 53), dat nu het allerheiligste Sacrament was. Hij sprak over gebeenten en relikwieën van de oudvaders en over de verering daarvan om hun voorspraak op zich neer te trekken. Hij maakte hierbij gewag van Abraham, die beenderen van Adam, welke hij bezat, tijdens zijn

---

²²⁰ Oefening van Sacramentsverering. – Ze moest aan de sabbatviering worden toegevoegd, dus wanneer de sabbat voorbij en de zondag begonnen was (cfr. nrs. 2067, 2070).

Het is mogelijk dat deze oefening zich ontwikkeld heeft, dan onafhankelijk van de sabbat gehouden werd en tenslotte het begin is geweest van de dag des Heren, van het vieren van de zondag, die vooral gewijd is aan de Verrijzenis van de Heer.

Verder zal K. deze oefening nog vermelden.

offeranden op het altaar opstelde. Een ander punt over het offer van Melchisedek, dat ik daarbij zag en dat zeer merkwaardig was, ben ik vergeten.

2055.

Verder zegde Jezus: "Het bonte kleding dat Jakob aan Jozef gegeven heeft (Gen. 37, 3), is een figuur van mijn bloedig zweet bij de Olijfberg."

Ik zag tezelfdertijd die bonte tuniek: ze was wit, maar had brede rode strepen en op de borst 3 zwarte dwarsnoeren en in het midden een gele versiering. Ze was van boven (op de borst) wijd, om er iets in te bergen en in het midden gegordeld. Van onder was ze eng en had ze splitten op de zijden om bij het gaan ruimte te laten. Ze hing bijna tot op de voeten en was van achteren langer dan van voren en op de borst tot aan de gordel open. Jozefs gewoon kleding bedekte juist de knieën.

Jezus zegde hun ook nog dat bij de Verbondsark gebeenten van Adam waren geweest, die Jakob aan Jozef, samen met de bonte rok, geschonken had.

En ik zag dat Jakob die aan Jozef gaf, zonder dat deze wist wat voor beenderen het waren; hij gaf hem die uit liefde, als schonk hij hem daarmee een onderpand van bescherming en een schat, omdat hij wel wist dat diens broeders hem niet beminden. Jozef droeg die beenderen sindsdien op zijn borst als in een zakje van 2 lederen lappen, dat niet geheel vierhoekig, doch boven rond was. Toen zijn broeders hem verkochten, trokken zij hem alleen de bonte rok en het onderkleed uit. Jozef behield dan nog op het blote lijf om zijn midden een lendendoek en op het bovenlijf een soort scapulier, waaronder dit zakje (aan zijn hals) hing.

2056.

In Egypte aangekomen, vroeg Jakob Jozef naar deze schat en openbaarde hem dat het gebeenten van Adam waren. Naar aanleiding hiervan vertoonden zich weer aan mij de gebeenten

van Adam onder de Kalvarieberg; ze waren sneeuwwit en toch zeer hard. Ook van Jozef zelf werden gebeenten bij de Verbondsark bewaard.

Jezus sprak ook over het geheim (het heilige voorwerp) in de Verbondsark (fasc. 1, nr. 25, voetnoot 53) en zei dat dit geheim voortaan zijn lichaam en bloed was, die Hij hun in het H. Sacrament voor eeuwig nagelaten had. Hij sprak ook nog over zijn lijden en Hij legde hun enige wonderbare trekken uit het leven van David uit, die hun onbekend waren.

Tenslotte beval Jezus hun naar het gewest van Sikar te gaan en daar getuigenis van zijn Verrijzenis te geven. Hierop verdween de Heer en ik zag de vergaderden nu vreugdedronken door elkander gaan; zij openden de deuren, gingen uit en in en kwamen dan weer samen en verrichtten dank- en lofgebeden en gezangen onder de lamp.

Opmerking van Brentano:

Op mijn vraag of de Verbondsark, door haar zo vaak vermeld, ten tijde van Jezus nog in de tempel was, antwoordde de zienster: “Neen! de oude Ark niet meer, maar zij hadden een nagemaakte; ze was treffend naar het model van de Ark van Noë vervaardigd en had dus aan de ene zijde een deuropening en had van boven ook een venstergat.

Het Heilige was er nog in, want de priesters hadden het uit de oude Ark genomen, toen deze op het punt stond verloren te gaan.

De tafelen van de Wet waren niet verloren gegaan (?), maar in de laatste tempel was niet veel meer van het heilige voorwerp overgebleven, want hoe meer men daarvoor bad, hoe meer het verminderde (tot de rest eindelijk geheel overging in Joakim. Cfr. fasc. 27, nr. 1530, voetnoot 806).

De zuster had vroeger eens gezegd: “Joakim had (het laatste gedeelte van) het Heilige (voorwerp) gans bekomen en met Maria bestond een nieuwe Verbondsark.”

Ook zegde zij dat de engelen boven de Verbondsark niet op de Ark zelf gezeten waren, omdat men ze op die manier niet had kunnen dragen; ze zaten op een versiering boven de Ark (op het verzoendeksel?) en wel met hun aangezichten naar buiten; hun vleugelen raakten mekaar bijna; onder het reizen waren die engelen ervan afgenomen.

Korte uitweiding over de Ark, zie verder begin fasc. 34.

De apostelen preken de Verrijzenis.

2057.

Dinsdag, 3 april. –

Nog in dezelfde nacht gingen de apostelen op Jezus' bevel in gescheiden groepen naar Betanië en enige gingen ook nog hier en daar in Jeruzalem, b.v. bij Veronika. Zij verdeelden de leerlingen; enige van hen bleven te Betanië en onderrichtten de minder gevorderden, gedeeltelijk in de synagoge, gedeeltelijk bij Lazarus, bij wie zich ook Nikodemus en Jozef van Arimatea ophielden. Ook was nog bij Lazarus Simeons zoon, die het lam voor Jezus' paasmaal geslacht had, aangekomen. Hij verwierf later een bekende naam en is een tijdlang bij Paulus geweest, aan wie hij veel bijzonderheden over het avondmaal verteld heeft. Hij was ook bij Paulus, naar ik zag, waar de handelaarster in purper zich bekeerde (Hand. 16, 13-15) (cfr. nr. 2060).

Te Betanië bleven dus verscheidene oude leerlingen en ook nieuwe en deze laatste werden door de eerste onderricht. Ook alle H. Vrouwen waren verzameld in een bijgebouw van het huis van Lazarus, dat rondom met een gracht en een hof omringd is; het had zijn ingang aan de straat en werd doorgaans door Magdalena en Marta bewoond.

De apostelen gingen met een schaar leerlingen, onder wie ook Lukas was, in de richting van Sikar en in groepen verdeeld volgden zij verschillende wegen. Zij predikten hier en daar in

herbergen en op hun weg; zij vertelden over het lijden en de Verrijzenis van Jezus; dit was een voorbereiding op de talrijke bekeringen op het Pinksterfeest.

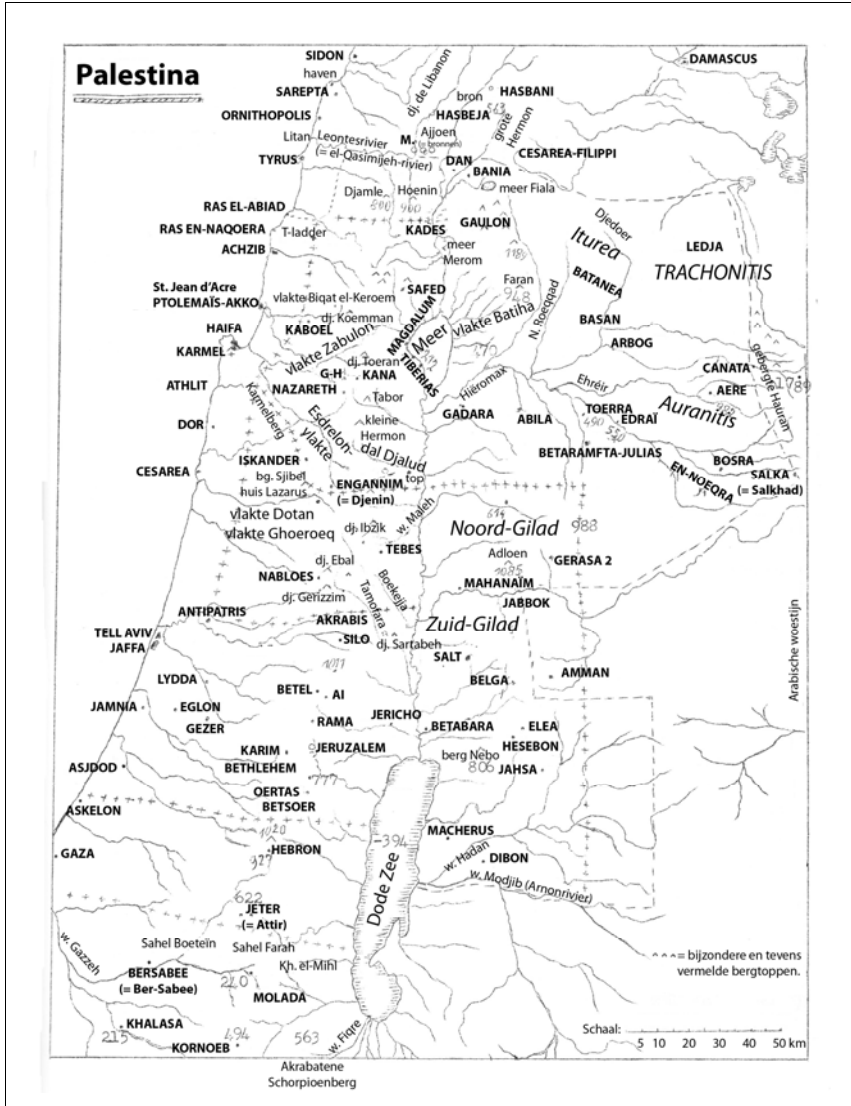
2058.

Lukas, die eveneens bij deze schaar was, is in het gewest van Antiochië van aanzienlijke heidense ouders geboren, maar hij is een Jood geworden. Hij was een kunstschilder en had, om zich als geneesheer te bekwamen, verre reizen gemaakt en was ook in Egypte gekomen. In Palestina werd hij met de leerlingen bekend en was hij, na van Jezus' leer kennis genomen te hebben, aan een groot deel van zijn wetenschap geen belang meer gaan hechten. Hij verpleegde de zieken en overwon daarbij zichzelf in zulk een mate, dat hij de etter uit hun zweren zoog; hij legde, zonder nog langer bijgelovige middelen aan te wenden, geneeskrachtige kruiden erop. Eindelijk had de verschijning van Jezus te Emmaüs hem met grote ijver voor de zaak van Jezus vervuld.

Nikodemus is getrouwd geweest; omstreeks deze tijd scheen zijn vrouw niet meer te leven; zijn zonen bezoeken de Joodse scholen. Hij en Jozef van Arimatea hadden nog andere woningen in Jeruzalem, maar in het Cenakel kwamen zij regelmatig tezamen.

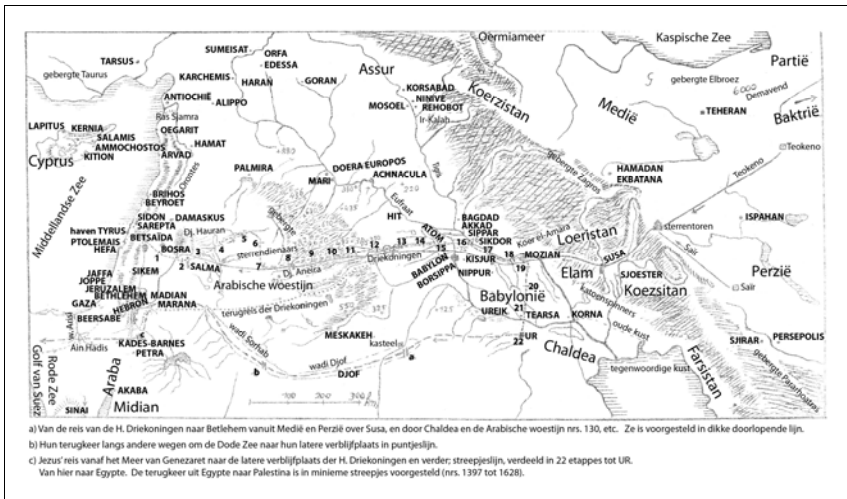
Pilatus heeft Jeruzalem uit gewetensschrik verlaten.

Herodes is sedert een paar dagen naar Macherus getrokken, maar heeft evenmin in die vesting, het toneel van zijn moord op Joannes, rust gevonden (cfr. fasc. 31, nr. 1940, voetnoot 127).

Dan is hij verderop naar Madian (= Midian) gegaan. Hier, waar zij eens hun stad voor de Heer (en ook voor de H. Driekoningen) gesloten hielden (fasc. 27, nr. 1454 en fasc. 6, nr.

142, voetnoot 321 en nr. 143), hebben zij hun poorten voor de moordenaar geopend.

Simon van Cyrene is nu in Betanië bij de leerlingen. Ik meen dat hij daar 2 van zijn zonen onder de leerlingen aangetroffen heeft, wat hij te voren niet wist. (De evangelist Markus noemt hen Alexander en Rufus: Mk. 14, 21). Hij is een deugdzaam man uit Cyrene, die in de heilige tijd van Pasen naar Jeruzalem placht te komen. Hier arbeidde hij bij verscheidene families die hem kenden, in de hoven en tuinen en snoeide de hagen. Dan at hij nu in het een en dan in het ander huis; hij was zeer vreedzaam van aard en rechtschapen. Zijn zonen waren ook reeds vrij lange tijd in de vreemde en nu bij de leerlingen aangesloten, zonder dat hij dit wist, zoals dit niet zelden met kinderen van arme mensen gebeurt.

2059.

4 april. –

De op weg zijnde leerlingen, die verspreid reisden, kwamen vóór Sikar in een grote herberg tezamen, waar de Heer bij zijn laatste

aanwezigheid zo vele genezingen bewerkt had²²¹. Daar zijn baden in de nabijheid en een soort hospitaal. De leerlingen bleven daar en de apostelen gingen in de stad (Taānat-Siloh, thans Salim) bij een bevriend man, die, naar ik meen, de vader van Silvanus was; hij was de eigenaar of opzichter van de genoemde herberg buiten de stad. De leerling Silvanus had hen erheen gebracht en voor een maaltijd en al het overige gezorgd.

Petrus preekte hier in een school voor al het volk over het lijden en de Verrijzenis van Jezus, en vooral over de noodzakelijkheid om Hem te volgen. Hij beklemtoonde dat nu de tijd aangebroken was om alles te verlaten en zich bij de Gemeente van Jezus aan te sluiten. Hij nodigde alle kleinmoedige vrienden van Jezus uit om naar Jeruzalem te komen. Daar wilden zij alles met hen delen; zij moesten niet vrezen voor de Joden; deze zouden hun niets doen, want ze zaten zelf voor hen met de schrik op het lijf.

2060.

Zij hadden een maaltijd in de herberg vóór de stad. Hier voegde zich Tomas met de 2 andere leerlingen bij hen. Zich van de overige apostelen afscheidend, was hij met een leerling uit het gewest van Samaria naar diens geboorteplaats gegaan. Dit was één van die leerlingen, die Jezus gevolgd waren, nadat Hij zijn gesprek had gehad met de Samaritaanse vrouw bij de Jakobsbron²²².

---

²²¹ Herberg vóór Sikar. – Even goed en nog beter kon gezegd zijn: vóór Taānat-Silo, dat het huidige Salim is. Reeds in fasc. 28, eind nr. 1650, heeft K. deze herberg bij een hospitaal vergeleken, zoals hier.

²²² Opmerking van Brentano: Zij meent dit reeds aan de schrijver verteld te hebben, doch de verhalen uit die tijd vertonen een leemte ten gevolge van uitwendige storing, waardoor de hier bedoelde bijzonderheid verloren is gegaan.

De vroegere naam van de hier vermelde zoon van Simeon schijnt Obed geweest te zijn. In nrs. 2173 en 2182 zal nog een zoon van Simeon genoemd worden, nl. Eliud. Dezelfde wordt ook genoemd in nr. 2067. Deze naamkwestie blijft een duistere zaak.

Daarenboven kwam nog een andere leerling met hen mee, één der zonen van de oude Simeon; het is dezelfde van wie ik gisteren zei dat hij van Jeruzalem naar Betanië getrokken was en het lam voor Jezus' paasmaal in het Cenakel geslacht had (fasc. 29, nr. 1750).

Hij was een tempeldienaar, ik meen zoveel als een rabbijn. Hij is te onderscheiden van die andere zoon van Simeon die met Jakobus de Mindere in Jeruzalem voor het geloof gedood werd. (Deze heette Obed, volgens K.'s mededeling in fasc. 28, nr. 1670).

Hij is later veel bij de H. Paulus geweest, doch nooit lang aan één stuk, want door Paulus werd hij telkens weer naar verschillende plaatsen gestuurd. Hij was bij Paulus waar de handelaarster in purper zich bekeerde; ook nog toen de apostel terugkwam van de gevangenschap, die op zijn schipbreuk volgde²²³.

---

²²³ Die op zijn schipbreuk volgde. – Het schijnt wel vast te staan dat Paulus tweemaal vastgezeten heeft en daartussen een tijdlang vrij is geweest en nog geprekeet heeft en eerst na zijn tweede gevangenzitting gedood werd. Dit is ook de voorstelling van de zienster.

Wij lezen bij Morton 'In de voetstappen van Paulus', blz. 391: "Sommigen zijn van mening dat Paulus ter dood veroordeeld werd en de marteldood stierf na 2 jaren gevangenschap, dus in 61. Maar er bestaat een geloofwaardige overlevering die steun vindt in de 3 pastorale brieven, dat Paulus na die 2 jaren vrijgelaten werd en nog een nieuwe periode van zendingsactiviteit begonnen is. Hij zou dan nog Azië, Efeze en Kreta bezocht hebben of zelfs nog naar Spanje gereisd zijn, volgens een zeer oude traditie".

Dit alles heeft men gemeend te mogen afleiden uit de pastorale brieven.

De mogelijkheid van 2 gevangenschappen met daartussen een apostolaatsperiode aanvaardt ook Klijn, die hiervoor steunt op:

- 1) Paus Klemens. Deze beweert dat Paulus tot het uiterste westen (dus tot Spanje) doorgestoten is.
- 2) Op de '*Actus Petri cum Simone 1*', waarin een gezicht van Paulus verhaald wordt. Hierin ontving deze het bevel van de Heer: "Sta op en word een arts van de mensen van Spanje door er zelf heen te gaan!"
- 3) Op het fragment Muratori: hierin vindt men bevestigd dat Lukas de marteldood van Petrus, maar ook Paulus' vertrek uit de stad Rome naar

Ik heb zijn naam dikwijls geschreven gezien en ook onthouden.
(cfr. blz. 214, 1^e alinea van nr. 2057)

Nu spelt zij, noteert Brentano, onzeker meermalen: MAM, MAMIO;
vroeger noemde zij hem eens OBED (nl. in fasc. 28, nr. 1670).

Wellicht heeft hij later de naam Mamio bekomen, zoals vele
leerlingen (bij hun doopsel) andere namen ontvingen. Mogelijk nam
hij ook een andere naam aan veiligheidshalve tegen de vervolging.
Katarina beweerde ook een wonder van Mamio te hebben gezien.
Later nl. verscheen hij eens aan een bekeerde zondares bij haar
dood, daar deze van de H. Ambrosius een gebeente van Mamio
gekregen had. De zuster had dit aanschouwd in een visioen op het
leven van de H. Ambrosius, wiens feest op deze dag gevierd wordt
(althans vroeger).

Tot hier de bemerking van Brentano.

Toen Tomas in het huis van de vader van Silvanus bij de
apostelen kwam, zag ik dat dezen hem vertelden dat de Heer in
hun midden verschenen was, maar hij maakte met de handen een
ontkennend gebaar en verklaarde dat hij het niet zou geloven,
zolang hij niet met eigen handen zijn wonden had aangeraakt. En
toen zij buiten de stad bij de leerlingen kwamen en ook dezen de
verschijning van de Heer plechtig bevestigden, weigerde hij
nogmaals, een ontkennend teken makend, te geloven.

2061.

Tomas had zich na Christus' dood een weinig van de Gemeente
afgezonderd en ter zijde gehouden en was daardoor in zijn geloof
gestruikeld. Hij was de maandag, na met de apostelen 's morgens
het Avondmaal (= de H. Communie, nr. 2044) genuttigd te

Spanje weglaat. Lukas' verhaal eindigt namelijk met Paulus' eerste
gevangenschap (Hand. 27, 30-31).

- 4) Op Eusebius' Kerkgeschiedenis, II, 22, 2: "Na zijn vrijlating is Paulus
weggetrokken, doch na te Rome teruggekomen te zijn, eindigde hij zijn
leven met de marteldood." (Wordingsgeschiedenis van het Nieuw
Testament blz. 141-142).

hebben, met de leerlingen achter Samaria naar een kleine stad ter zijde van de weg gegaan, en was daar gebleven tot heden, woensdag, en nu in de avond van deze dag was hij te Taānat-Siloh bij de apostelen gekomen. Ik vernam dit in een bijvisioen, waarin ik de gewesten overzag waar zich de apostelen bevonden: ik ontwaarde Tomas alleen in een afgelegen stad met nog 2 andere christenen.

Van Mamio valt mij nog iets in: hij was bij Paulus toen tegen deze apostel een oproer door een goudsmid ontketend werd. Ook HIJ was het die de verkoopster van purper, Lydia genaamd, op de leer van Paulus opmerkzaam maakte, maar Paulus zond hem aanstonds weer verder. Hij bracht buitengewoon veel tot stand door zijn liefdevolle bemiddeling en velen heeft hij er tot de Kerk gebracht. Hij was ook eenmaal daar waar Paulus gevangen zat. Dit doet me nu ook aan Silas denken (die de medegevangene van Paulus was). Ook deze metgezel van Jezus op de reis naar Chaldea is gewis als leerling bij Paulus geweest, aan wie hij, naar ik meen, vele gebeurtenissen en bijzonderheden heeft meegedeeld.

Oogslag op Jeruzalem.

2062.

Te Jeruzalem gingen in deze dagen de mannen van de partij der hogepriesters in alle huizen rond, waarvan de bewoners in verbondenheid stonden met Jezus en de leerlingen, verklaarden hen ontzet uit hun openbaar ambt en alle gemeenschap met hen verbroken. Nikodemus en Jozef van Arimatea hadden sedert Christus' graflegging geen betrekkingen meer met de Joden onderhouden. Jozef was een Joodse oudste (lid van de Hogeraad); hij genoot onder de Joden een hoge waardering, want hij was een man, die door zijn stille verdiensten en gestadige bescheiden werkzaamheid de hoogachting van allen, zelfs van de bozen had weten af te dwingen.

Waarom ik een grote vreugde beleefde, was dat de man van Veronika, naar ik zag, zijn vrouw gelijk gaf, toen deze hem verklaarde, dat zij zich nog liever van hem, dan van de gekruisigde Jezus wilde laten scheiden. Ik zag dat ook hij ontslag als openbaar ambtenaar had genomen, maar meteen vernam ik dat hij dat meer deed uit liefde tot zijn vrouw dan tot Jezus.

Bovendien deden de Joden wegen en toegangen tot het H. Graf bij de Kalvarieberg met grachten doorsnijden en met afsluitingen versperren, omdat vele mensen die plaatsen bezochten en zich daar vele bekeringen en wonderen voordeden.

Te Betanië preekten de leerlingen ongestoord.

Petrus predikt te Taänat-Siloh.

2063.

Donderdag, 5 april. –

De apostelen hebben hier zeer vele zieken, en onder dezen maanzuchtigen, genezen en zelfs duivelen uitgedreven. Ik zag hen daarbij juist gelijk Jezus te werk gaan. Ik zag hen de zieken aanademen, hun de handen opleggen en zelfs zich over hen uitstrekken. Dit waren louter zieken die Hij tijdens zijn verblijf in deze stad overgeslagen had (fasc. 28, nr. 1651). Ik zag verreweg de meeste inwoners hier zeer vriendelijk jegens de apostelen. De leerlingen heelden niet, maar zij dienden de zieken, die zij verdroegen, ophieven en leidden. De geneesheer Lukas deed hier nu dienst als een ziekenverpleger van beroep.

‘s Avonds predikte Petrus in de school tot laat in de nacht. Hij vertelde rechtuit en onverbloemd hoe zij met Jezus gehandeld hadden; hij haalde veel aan uit Jezus’ laatste voorzeggingen en onderrichtingen (in de tempel, fasc. 28, nr. 1682), hing hun een beeld op van zijn onbeschrijflijke liefde en maakte gewag van zijn gebed bij de Olijfberg, van het verraad van Judas en diens rampzalig einde. Over dit laatste waren de mensen hier zeer

verwonderd en bedroefd, want zij beminden Judas, daar hij gedurende Jezus' afwezigheid velen hier met zijn dienstwilligheid geholpen had, ja, zelfs wonderen had hij verricht (cfr. fasc. 29, nr. 1755, voetnoot 4).

2064.

Petrus verontschuldigde zichzelf niet; hij vertelde onder bittere tranen zijn vlucht en verloochening en allen weenden met hem, en zijn droefheid en ontroering werden hoe langer hoe smartelijker en heviger. Hij vertelde hoe gruwzaam de Joden Jezus mishandeld hadden, maar hoe Hij ook de derde dag verrezen en aan de vrouwen, aan hem, aan anderen en aan allen gezamenlijk verschenen was, en hij beriep zich op het getuigenis van alle aanwezigen die Hem gezien hadden. Op dit verzoek staken wel honderd hun handen en vingers omhoog.

Maar Tomas bleef stil en deed niets; hij had Jezus niet gezien en kon het nog steeds niet zonder aarzelen geloven.

Petrus zette zijn toespraak nog lang voort en wekte hem op om naar Jeruzalem te komen. Ook waren allen zeer aangegrepen en velen bekeerden zich. Zij zouden de apostelen ook nog graag langer bij zich gehouden hebben, maar Petrus verklaarde dat zij morgen terug moesten en de vrijdagmorgen zag ik hen al voor dag en dauw vertrekken. Velen deden hun uitgeleide, enigen gingen mee en anderen kwamen achter.

De H. Vrouwen te Betanië.

2065.

Ik zag de leerlingen (die te Betanië gebleven waren) daar voortdurend prediken. Ik zag de vrouwen stil in het huis naast Lazarus (naast het huis van Lazarus? *im Hause neben Lazarus*). De Moeder Gods is treurig, maar kalm, stil en ernstig.

Maria van Kleofas die uiterst minzaam is en van alle vrouwen het best op Maria gelijkt, zie ik vaak liefdevol tot haar gebogen om haar vriendelijk te troosten; dit is waarlijk zielroerend.

Maria is rustig en meer om bovennatuurlijke dan om menselijke redenen bedroefd.

Magdalena is van droefheid en liefde als buiten zichzelf; zij is boven alle vrees verheven, gans heldhaftig en zonder zorg, (zonder zich aan kritiek te storen en dus ook) zonder menselijk opzicht. Zij kan niet rustig blijven; zij loopt dikwijls met loshangend haar de straten op, en komt zij mensen tegen, in huizen of in het openbaar, dan beschuldigt zij de moordenaars van de Heer, en opgewonden vertelt zij hoe slecht zij de Zaligmaker behandeld hebben en spreekt van zijn Verrijzenis. En waar zij niemand ontmoet, dwaalt zij in de tuinen en ontboezemt haar gemoed tegen bloemen, bomen en bronnen. Vaak verzamelen zich mensen rondom haar en enigen betonen haar medelijden, anderen echter beschimpen haar wegens haar vroegere levenswijze; zij geniet geen achting bij de massa, want zij heeft vroeger te grote ergernis gegeven. Ik heb gezien dat ook nu haar manier van doen, het vertoon van haar smart en haar hevige gemoedsuitingen verscheidene Joden ergerden, zodat er 5 onder dezen waren, die haar gevangennemen en wegmaken wilden, maar zij ging tussen hen door en zij deed gelijk te voren, want zij is de gehele wereld vergeten en roept slechts naar haar Jezus. Wie haar niet kent, zou haar voor waanzinnig houden²²⁴.

---

²²⁴ Wat K. hier vertelt over Magdalena wekt de indruk dat we met een onevenwichtig persoon te doen hebben, maar we mogen niet vergeten dat de oosterlingen vaak niet een temperament hebben gelijk het onze. Magdalena was bovendien een hoog-begenadigd persoon, die dus boven het oordeel van de gewone mens verheven is. Over het uitzonderlijk geval van Magdalena zegden wij reeds een woord in fasc. 19, nr. 854, voetnoot 438. Het loont de moeite dit eens te herlezen.

Ter vergelijking plaatsen wij hier over Onze-Lieve-Vrouw zelf een passage uit het groot Christusleven van P. Cochem. Wanneer deze het verdriet beschrijft van Maria over het verlies van haar twaalfjarige zoon, zegt hij:

2066.

Marta had gedurende de verspreiding van de leerlingen en tijdens het lijden van de Heer een kammervol en moeilijk werk, en zij heeft het nog, want hoewel zelf van droefheid overstelpt en verscheurd, zorgde en hielp zij overal. Alle verstrooiden en rondwalenden spijzigde en verzorgde zij, verschaftte aan allen het nodige voedsel, en die daarbij hielp en eigenlijk kookte, was Joanna Chusa, de weduwe van Chusa, hofbeambte van Herodes (Lk. 8, 3). Ik zag deze vrouw reeds sedert lang alle hulp aan de Gemeente verlenen, boodschappen afleggen en maaltijden klaarmaken; zoals zij ook nu weer kookt.

In het huis van het Avondmaal verblijven enkel zeer jeugdige mensen, zonen of knechten, geloof ik, van de tafelmanneester. Nikodemus en Jozef van Arimatea gaan ook menigmaal in de stad naar dit huis.

Verschiiningen van Jezus in deze dagen.

In deze dagen heb ik Jezus op vele plaatsen zien verschijnen, het laatst ook in Galilea over de Jordaan, in een

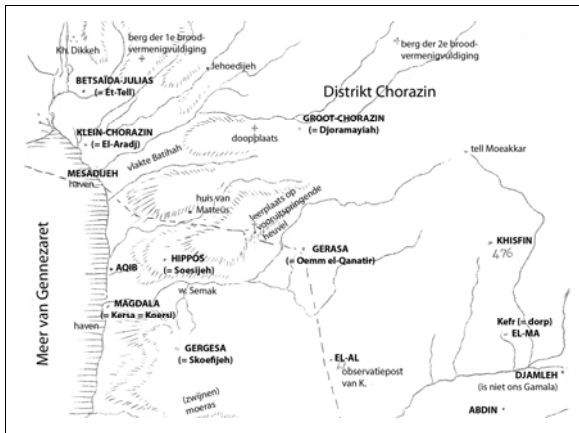

“Het ging haar, zoals hun, die wegens de onstuimigheid en het geweld van hun liefde zowel redeloze als redelijke wezens aanspreken om naar de verloren geliefde te vragen (zoals trouwens ook de bruid van het hooglied). Zo vroeg Maria dan aan bomen en bossen, aan hagen en struiken, aan bergen en dalen of zij haar geliefd Kind niet hadden gezien, aan de hagen en struiken of Hij niet ergens achter hen verborgen was, aan de bergen en heuvelen of Hij niet op hun hoogten had gedwaald, aan de dalen of Hij er niet was voorbijgekomen, aan de vogelen of Hij hen niet geliefkoosd had, enz.”

“Immers, wie ooit heeft ervaren wat beminnen is”, besluit Kochem, “die kan zich enigermate voorstellen wat die minnende ziel heeft geleden!” (blz. 328-331).

dalgewest, waar een soort hogeschool was. (Bedoeld is Betsaida-Julias, gelegen aan de rand van de aanzienlijke vlakte Batiha)²²⁵.

Een groep mensen stonden daar over Jezus te praten en twijfelden aan het gerucht van zijn Verrijzenis, *toen Hij opeens in hun midden verscheen. Hij richtte enige woorden tot hen en was weer verdwenen*²²⁶. *Zo heb ik Hem in verscheidene gewesten zien verschijnen*, maar nog niet verder naar de kant van Azië.

²²⁵ Galilea over de Jordaan. – In fasc. 27, nr. 1493 (16 oktober).

Gebruikte K. de naam Oost-Galilea, en wij tekenden er tussen haakjes bij aan: “Andere naam voor de streek ten oosten van de Jordaan tegenover Galilea. Het schijnt dat Flavius Josephus zelf deze streek met de naam Galilea in sommige passages heeft aangeduid. Het volgt ook hieruit dat hij van Judas, de Gauloniet, weet te zeggen dat hij afkomstig was uit Gaulon, streek ten oosten van de Jordaan tegenover Galilea en hem anderzijds gewoonlijk Judas de Galileeër noemt. De bewuste Judas is de stichter van de sekte der Zeloten. De stad waarvan hij afkomstig was, heette Gamala ten oosten van de Jordaan (zie D.B. Judas, Ie Galilëen, 11).

²²⁶ Was weer verdwenen. – Iets als een Blitzverschijning, die verder nog zal voorkomen. Overigens gebeurde dit ook bij de Emmaüsgangers: ‘*evanuit ab oculis eorum*’.

Een verschijnsel dat zich ook bij de mystieken voordoet.

De apostelen gaan terug naar Jeruzalem. – Nieuwe sabbatviering.

2067.

Vrijdag, 6 april. –

Ik heb vergeten te zeggen dat Petrus, toen zij onlangs in de nabijheid van Sikar kwamen, vol vreugde tot de anderen zei: “Wij willen naar het Meer gaan om vissen te vangen.” Maar hiermee bedoelde hij zielen.

De apostelen reisden van Sikar zeer snel terug en zonden een bode naar Betanië vooruit, om hun terugkomst aan te kondigen en verscheidenen naar Jeruzalem ten sabbat te ontbieden. Anderen moesten in Betanië blijven en daar de sabbat houden, want zij hadden reeds een zekere orde ingevoerd en bepalingen vastgesteld. Zijzelf gingen op hun terugreis slechts door de steden zonder er zich op te houden.

Ik zag dat Jakobus de Mindere, Taddeüs en Eliud in reisklederen de overigen vooruittrokken en in het huis van Joannes Markus bij de H. Maagd en Maria van Kleofas kwamen, en dat deze, als hadden zij de apostelen in lang niet gezien, opgetogen waren van blijdschap. Ik zag dat Jakobus een plechtig ornaat, een priestermantel op de arm had, die de H. Vrouwen te Betanië voor Petrus vervaardigd hadden en die hij in het huis van het Avondmaal droeg.

De overige apostelen kwamen zo laat in het Cenakel aan, dat zij de toebereide maaltijd niet meer konden gebruiken, maar aanstonds de sabbat begonnen te vieren; zij trokken dus spoedig hun feestklederen aan; een voetwassing ging altijd daaraan vooraf. De lamp werd ontstoken en ik bemerkte reeds een afwijking van (een toevoeging aan) de Joodse sabbatviering, want eerst werden de gordijnen van het Allerheiligste weggeschoven en een bank daarvóór geplaatst.

Vóór deze bank knielden Petrus en aan zijn zijden Joannes en Jakobus; zij hielden een overweging of gebedsoefening, waarin zij de heilige instelling des Heren (de Eucharistie) en zijn lijden overdachten en een inwendige offerande opdroegen.

Hierna kwamen zij onder de lamp staan en begonnen zij de gewone sabbatviering.

Wat de 3 apostelen deden was de voor-(sabbat)oefening, waaraan een na-oefening zal beantwoorden. Hierin bestond de afwijking van de gewone sabbatviering.

Reeds zegden wij dat deze na-oefening, zich verder ontwikkelend, het begin is geweest van de viering van de zondag (nr. 2054, voetnoot 220).

Pas nadat zij met dit alles klaar waren, namen zij de maaltijd in de voorzaal.

2068.

In de eetzaal zelf (middenzaal) heb ik hen na de instelling van het H. Sacrament geen eigenlijke maaltijd meer zien gebruiken, maar wellicht nog wat brood en wijn zien nuttigen.

Jezus had hun, toen Hij binnen de gesloten deuren verschenen was, deze toevoeging aan de sabbatdienst ter ere van het H. Sacrament geleerd.

Deze nacht heb ik iets gezien, wat er betrekking op had; zo even wist ik het nog, maar nu ben ik het weer vergeten.

***

Brentano: Op de vraag wat voor een bank vóór het Allerheiligste geplaatst werd, antwoordde zij:

“Het was de ligstoel, waarop Christus bij de instelling van het H. Sacrament ter tafel aanlag. Zij bedekten hem met een tapijt en hadden de rollen, waarvan zij hun gebeden aflazen, daarop gelegd.

Petrus knielde ervóór en Joannes en Jakobus iets achteruit, de overige apostelen achter hen en dan de leerlingen.
Onder het knielen waren zij met het hoofd tot tegen de aarde gebogen en zij hielden de handen vóór het aangezicht (oosters aanbiddingsgebaar, nog in zwang bij de Moslims, cfr. fasc. 1, nr. 9, voetnoot 21).

Het deksel of de lederen kap was van de kelk afgenomen, maar het witte velum hing er nog over. Hier waren slechts die leerlingen tegenwoordig, die reeds dieper in de geheimenis van het allerheiligste Sacrament ingewijd waren, zoals zij ook op hun reis naar Sikar overwegend zulke leerlingen meegenomen hadden, die de Heer na zijn Verrijzenis gezien hadden en die dus getuigenis van zijn Verrijzenis konden afleggen.

Maria bidt en bewandelt de kruisweg.

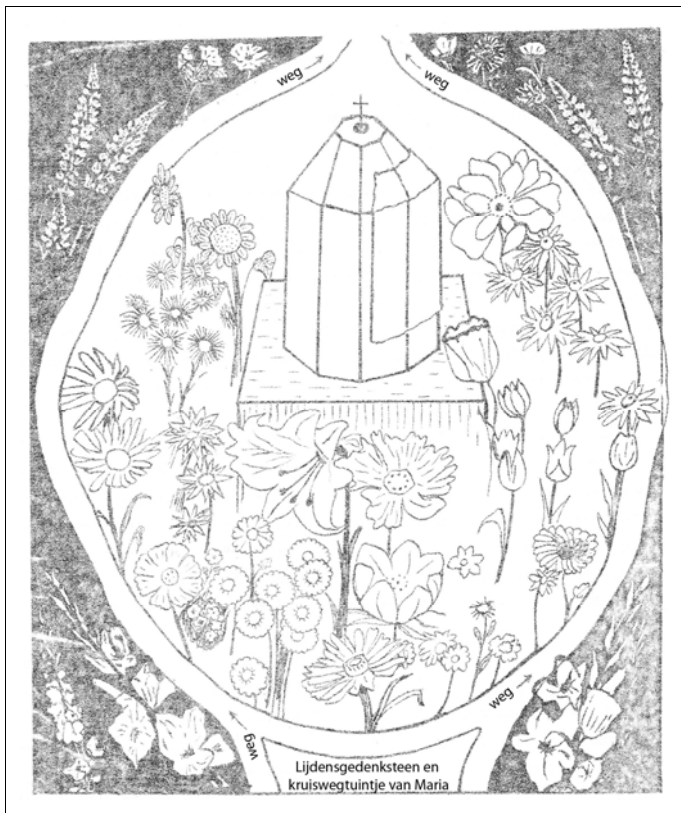
2069.

De H. Maagd was heden door Maria Markus naar Jeruzalem afgehaald geworden en Veronika, die nu openlijk met haar omgaat, had met Maria Chusa haar van Betanië daarheen vergezeld. De H. Maagd is liever in Jeruzalem, want daar

bewandelt zij eenzaam in het halfduister van de avond en 's nachts de wegen van zijn lijden. (De deuren en vensters zijn meest naar binnen gekeerd, de straten vaak eenzaam en zonder drukte cfr. fasc. 2, nr. 62).

Zij bidt en geraakt in beschouwing op alle plaatsen waar Jezus iets bijzonders geleden heeft en waar Hij gevallen is; en aangezien door de Joden vele plaatsen versperd, afgesloten en zelfs beschadigd zijn, zodat zij op deze niet kan komen, gaat zij die wegen thuis of op het veld.

(Katarina zal hierbij wel denken aan de kruisweg die Maria later te Efeze achter haar huis heeft aangelegd, zie verder fasc. 35, nr. 2214).

Zij heeft ook alle afstanden van de ene voorname plaats tot de andere in stappen nauwkeurig gemeten en het getal in haar ziel geprent, en zij vernieuwt of viert zodoende de gedachtenis van het lijden van haar Zoon, terwijl zij het bij zichzelf overdenkt. Het is onbetwifelbaar dat de H. Maagd de kruisweg en de overdenking van Jezus' lijden aanstonds na zijn dood heeft begonnen en deze in het vervolg nooit meer heeft nagelaten.

Liefdemaal na het sluiten van de sabbat.

2070.

7 april = 22 Nisan; Sabbat. –

Ik heb hedenavond een nieuw tafereel gezien; zij vierden de sabbat. Nadat zij hem gesloten en ook hun feestklederen weer afgelegd hadden, zag ik een grote maaltijd in de voorzaal; het was geen avondmaal (= geen eucharistieviering), maar een liefdemaal gelijk dat op de laatste zondag.

Tomas was waarschijnlijk de sabbat ergens anders gaan vieren (wat de Joden wel graag deden), ergens in de nabijheid, want ik zag hem pas na de maaltijd binnenkomen, toen zij weerom in de zaal (middenzaal) waren.

Wanneer ik in mijn visioen zag wat in de binnenzaal (middenzaal) de nieuwe godsdienstoefening en de verschijning van Jezus voorafging, was het nog niet laat in de avond en de lamp nog niet ontstoken. Reeds waren verscheidene apostelen en leerlingen in de zaal en andere zag ik nog binnenkomen. Zij gingen in de middenzaal op en neer, trokken lange witte klederen aan en bereidden zich voor op het gebed, zoals de laatste maal (d.i. gisterenavond vóór de voor-sabbatoefening).

Petrus en 2 andere, waaronder opnieuw Joannes, trokken de voorname priestergewaden aan, maar Petrus de meest onderscheidene, die ik onlangs beschreven heb. De andere

apostel, die met Joannes assisteerde, had zwart haar en een bruinachtig aangezicht.

2071.

Terwijl allen zich aldus (in de middenzaal) tot het gebed voorbereidden, zag ik ook Tomas binnentreden. Hij scheen wat te laat aangekomen te zijn; de meeste anderen waren al gereed. Hij ging tussen hen door en wilde zich gaan aankleden. Velen gingen om hem staan en spraken hem aan; enigen trokken hem onder het spreken bij de mouw, terwijl nog anderen hun woorden kracht bijzetten door een gebaar of beweging van hun rechterhand, alsof zij hun getuigenis plechtig bevestigden om hem zijn ongelijk te doen inzien. (Zij vertelden en bevestigden hem Jezus' verschijning).

Tomas' manier van doen tussen hen was die van iemand, die bezig is met zich snel aan te kleden en aan wie anderen, die reeds aangekleed zijn, iets zeer merkwaardigs bevestigen op de plaats zelf waar het geschied is, en wat die iemand nochtans niet kan geloven.

Uit het evangelie van Joannes weten wij dat allen Tomas verzekerden dat zij de Heer gezien hadden, waarop Tomas antwoordde: "Ik zal het niet geloven, indien ik mijn vinger niet steek in de nagelwonde zijner handen en mijn hand niet leg in zijn zijdewonde". (Joa. 20, 25).

Tezelfdertijd zag ik een man binnenkomen – het scheen een knecht te zijn, want hij had een voorschoot aan – een man die in de ene hand een kleine brandende lamp en in de andere een stok hield met een haak eraan; hiermee trok hij de lamp in het midden van de zaal omneer, stak ze aan en duwde ze dan weer omhoog; hierna verliet hij weer de zaal.

2072.

Op dit ogenblik zag ik ook nog de H. Maagd en Magdalena en nog een derde vrouw gesluierd het huis binnentreden. De H. Maagd en Magdalena kwamen tot in de zaal (doch slechts een

stap ver in de middenzaal). Petrus en Joannes traden hen tegemoet en in de nabijheid van de deur stonden bij hen nog ongeveer 5 personen, die met hen spraken. De overigen liepen ondertussen ook al sprekend in de zaal door elkaar.

De derde vrouw buiten de H. Maagd en Magdalena bleef in de voorzaal; zij was geheel in haar kleren gehuld en zeer groot, ja, nog groter dan Magdalena (die nochtans fors van gestalte was; cfr. fasc. 19, nr. 855). Het was dezelfde die naar Betanië kwam, als Lazarus gestorven was en die aan zijn zusters Jezus' aankomst meldde (cfr. fasc. 27, nr. 1481: Maria Zebedeï). De voorzaal was naar de kant van de binnenzaal geopend en zo ook een deel van de zijgangen of -zalen. De buitendeuren die op het voorhof uitkwamen en ook die van het binnenhof zelf waren gesloten. In de zijzalen bevonden zich zeer vele leerlingen.

Zodra Maria en Magdalena in de zaal (middenzaal) waren, sloten zij de deuren en rangschikten zij zich aanstonds voor het gebed. De beide H. Vrouwen bleven eerbiedig aan beide zijden van de deur staan met de armen gekruist op de borst.

Ik zag nu de apostelen opnieuw eerst vóór het Allerheiligste geknield een stil gebed, en daarna onder de lamp, staande, het koorgebed verrichten, waarbij zij psalmen zongen. Petrus stond vóór de lamp, met het aangezicht naar het Allerheiligste gekeerd; Joannes en de andere apostel (Jakobus de Mindere) aan zijn zijden; dan aan beide zijden van de lamp de overige apostelen. De zijde naar de kant van het Allerheiligste was door niemand ingenomen. Petrus tussen de beide andere priesterlijk schoon gekleden stond met de rug naar de deur, zodat achter hen de beide vrouwen stonden, doch op een aanzienlijke afstand.

Verschiĳning van Jezus aan de elf met Tomas erbij (Joa. 20, 26-29).

2073.

Deze verschijning had plaats na het sluiten van de sabbat, dus als de zondag begonnen was.

Na enige tijd schenen de verzamelden hun gebed voor een poos te onderbreken of het was geëindigd en zij bespraken hun plannen; zij wilden naar het Meer van Tiberias of Galilea gaan en zij beraadslaagden hoe zij zich zouden verdelen.

Maar welhaast kwam op hun aangezicht de uitdrukking van een wonderbare ingetogenheid en ontroering ten gevolge van het naderen van de Heer.

Ik zag Jezus inderdaad naderen over het binnenhof, schitterend in een sneeuw wit gewaad met een witte gordel. Hij richtte zich naar de deur van de voorzaal die zich voor Hem opende en achter Hem weer dichtging.

De leerlingen in de voorzaal zagen naar de opengaande deur en weken naar beide zijden achteruit om plaats te maken.

De Heer doorkruiste snel de voorzaal en in de middenzaal komend trad Hij tussen Petrus en Joannes, die, gelijk de overige apostelen, naar beide zijden achteruit weken, Jezus nam de plaats van Petrus in. Zijn binnenkomen was geen eigenlijk, gewoon menselijk gaan, noch een zweven als van een geest, het was tussen beide.

Bij het achteruit wijken van allen kreeg ik de indruk alsof een priester in zijn albe in een volle kerk door de samengepakte, zich openende menigte van de gelovigen ging. *Opeens scheen de zaal vol glans en als verruimd, want ik zag de Heer schitterend met licht omgeven;* en de apostelen waren

slechts buiten die lichtkring achteruit geweken, omdat zij, naar ik meen, Hem anders niet hadden kunnen zien.

Jezus zegde eerst: "Vrede zij U!" en dan sprak Hij nog enige woorden tot Petrus en Joannes. Ik weet alleen nog dat een verwijt daarin voorkwam; zij hadden iets naar eigen goeddunken gedaan, waren hierdoor zijn bevel te buiten gegaan, en daarom was iets hun niet gelukt. Het was iets van de genezing van zieken op de terugweg van Sikar en Taanat-Siloh, waarin zij niet nauwkeurig zijn richtlijnen hadden opgevolgd en daarom waren zij niet geslaagd. Zij hadden er iets op eigen hand en naar hun goeddunken willen doen. *Hij beval hun daarom terug te keren en het anders te doen.* Eerlijk gezegd, het is mij ontgaan wat zij niet juist gedaan hadden, maar ik vermoed dat zij aan de handeling iets van het hunne toegevoegd hadden, of hun handeling bedorven hadden door een inwendige zwakheid, een innerlijk tekort aan vast geloof, of iets dergelijks. *Na deze vermaning trad Jezus verder vooruit tot geheel onder de lamp en de kring sloot zich dan een weinig nauwer rond Hem toe.*

2074.

Ik bemerkte dat Tomas geweldig schrok en zeer ontsteld was en zich vol vrees even terugtrok, toen Hij de Heer zag verschijnen. *Maar Jezus nam aanstonds met zijn rechterhand de rechterhand van Tomas bij haar wijsvinger en legde de top ervan in de wonde van zijn linkerhand. Dan bracht Hij de rechterhand van Tomas met zijn eigen rechterhand, zonder zijn borst te ontbloten in zijn boezem onder zijn kleed en legde de wijs- en middelvinger ervan in de wonde van zijn rechterzijde. Hij sprak daarbij enige woorden, die ik niet meer weet (Joa. 20, 27).*

Maar Tomas riep uit: “Mijn Heer en mijn God!”, en zonk, terwijl Jezus hem nog steeds bij de hand hield, als onmachtig ineen. De naast bijstaanden ondersteunden hem en *Jezus hief hem bij de hand weer omhoog*. Er werd mij geopenbaard wat dit zinken en weer opgericht worden te beduiden had.

Ik zag de verschijning van Jezus in een lang wit kleed, door en door helder en stralend van licht. Aanvankelijk zag ik zijn wonden niet, maar terwijl Hij de hand van Thomas vatte, toonden die wonden zich aan mij niet als bloedige tekens, maar als helder-stralende kleine zonnen.

De andere leerlingen waren zeer getroffen door dit tafereel, en staken, zonder zich vooruit te dringen, hun hoofden voorwaarts, om te zien wat de Heer aan Tomas deed en wat Hij hem liet voelen.

Maria alleen zag ik gedurende heel deze tegenwoordigheid des Heren zonder andere uitwendige beweging dan de uitstraling van een stille, diepe, innerlijke godsvrucht: zij was als verrukt (in extase).

Magdalena scheen mij wat meer gevoelig, doch haar ontroering was nochtans veel minder uitwendig dan die van de leerlingen.

Jezus verdween niet aanstonds. Hij zegde nog enige dingen en vroeg ook om wat eten. Ik zag dat men Hem weer uit de afgeschoten plaats, waarin de tafel stond (nl. uit het Allerheiligste), een langwerpige rond of ovaal schoteltje bracht, doch niet geheel gelijk aan dat der eerste maal. Ook lag er weer iets op als vis, waarvan *Hij at en waarvan Hij het overschot, na dit gezegend te hebben, gedeeltelijk aan Tomas, en vervolgens de rest aan enige anderen gaf.*

2075.

Na de bekering van Tomas legde Jezus hun uit waarom Hij hier in hun midden was gekomen,

ofschoon zij Hem verlaten hadden, en waarom Hij zich niet nader bij sommige anderen plaatste, die Hem getrouwer waren geweest (b.v. Nikodemus, Jozef van Arimatea en de H. Vrouwen). Wat Hij meer bepaald hierover zegde, ben ik vergeten.

Hij sprak hun ook daarvan, dat Hij tot Petrus gezegd had zijn broeders te versterken, en Hij verklaarde waarom Hij dat gezegd had (cfr. Lk. 22, 32).

Hij wendde zich hierop tot allen en zei hun waarom Hij hun Petrus tot hoofd en leider wilde geven, hoewel hij Hem verloochend had. Hij bevestigde dat Petrus de herder van de kudde moest wezen (cfr. nr. 2084) en Hij roemde diens ijver. Nu zag ik Joannes in het Allerheiligste gaan en terugkeren met op zijn arm de bonte, witte, geborduurde mantel, die ik gisteren bij Maria op de arm van Jakobus had gezien en waaraan ik in de laatste tijd de H. Vrouwen in Betanië had zien borduren en naaien. (cfr. nr. 2067). Hij bracht daarenboven een holle, dunne, lange staf die boven krom was, gelijk een herdersstaf (cfr. fasc. 2, nr. 60, voetnoot 125), maar blinkend en gelijkend op een rietstok.

nr. 60: Modellen van gaan- en herdersstokken.

Nu zag ik Petrus voor Jezus knielen, die hem een ronde bete brood als een kleine koek te eten gaf. Ik herinner me niet een bord gezien te hebben noch waarvandaan Jezus het brood nam, maar het schitterde.

2076.

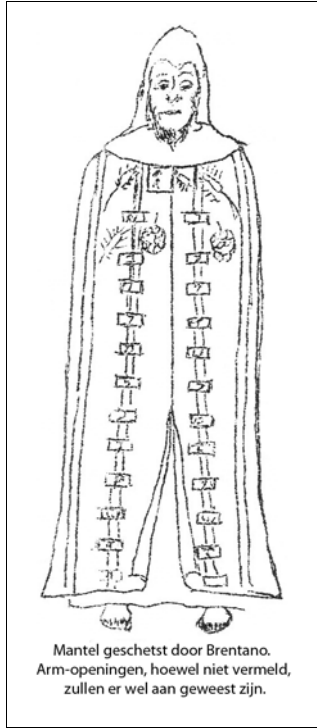
De kennis werd mij echter ingestort dat Petrus daarmee een bijzondere macht bekam; en ik zag ook *dat Jezus Petrus aanademde en hem daarmee een bestuursmacht of gezag, een kracht inblies. Dit was geen eigenlijk aanademen, het waren woorden en een kracht, iets wezenlijks dat Petrus ontving en meer dan louter gesproken woorden. Jezus kwam met zijn mond nader*

- tot de mond van Petrus en daarna
- tot zijn beide oren

en stortte in deze drie deze macht.

Weer ontving ik de kennis dat dit nog niet de H. Geest zelf was, maar iets wat de H. Geest eerst op Pinksterdag in hem weer opwekken en levend maken en versterken moest.

Hij legde hem ook de handen op en gaf hem een kracht en bestuursmacht over de anderen en Hij hing hem vervolgens de mantel om, die Joannes naast hem op de arm had, en gaf hem de staf in de hand (zinnebeeld van zijn opperherdersambt). Hij verklaarde hem ook dat die mantel alle kracht, gezag en oppermacht, die Hij hem gegeven had, in hem moest samenhouden en bewaren en zei hem wanneer hij die mantel moest gebruiken, namelijk telkens als hij van zijn macht gebruik wilde maken.

2077.

Jezus sprak ook van een grote doop, nadat de H. Geest op hen nedergedaald zou zijn, en zei dat Petrus, 8 dagen later (8 dagen na de doop op Pinksteren), de kracht die Hij hem gegeven had, verder aan nog anderen moest meedelen.

Hij zei tenslotte dat enigen het witte kleed afleggen en een ander kleed met een borstschild aantrekken zouden en dat (nieuwe) anderen in het afgelegde witte kleed zouden treden. Dit waren bepalingen en schikkingen voor het aanstellen en wijden van hogere geestelijke waardigheidsbekleders onder hen.

Hierna stelden zich de aanwezige leerlingen op Jezus' bevel in 7 onderscheiden groepen; aan het hoofd van ieder dezer groepen stond een apostel, maar Jakobus de Mindere en Tomas stonden bij Petrus; zij hadden zich op Jezus' bevel zo gerangschikt. Het was als vertegenwoordigden zij 7 Gemeenten, 7 kerken, maar de betekenis van de groep der 3 laatsten weet ik niet.

Nota van Brentano. "Eens meende zij dat deze 3 het eerst bisschoppen of voornamer bisschoppen moesten worden, doch zij wist het zelf niet meer zeker."

In zijn nieuwe waardigheid als opperhoofd richtte Petrus het woord tot allen en hij was daarbij als een ander mens en vol kracht. Zij luisterden met grote aandacht en werden door zijn woord tot tranen toe bewogen. Hij troostte hen en herinnerde hen aan vele voorzeggingen, die Jezus hun herhaaldelijk gedaan had (Mt. 16, 17-19) en die nu vervuld waren.

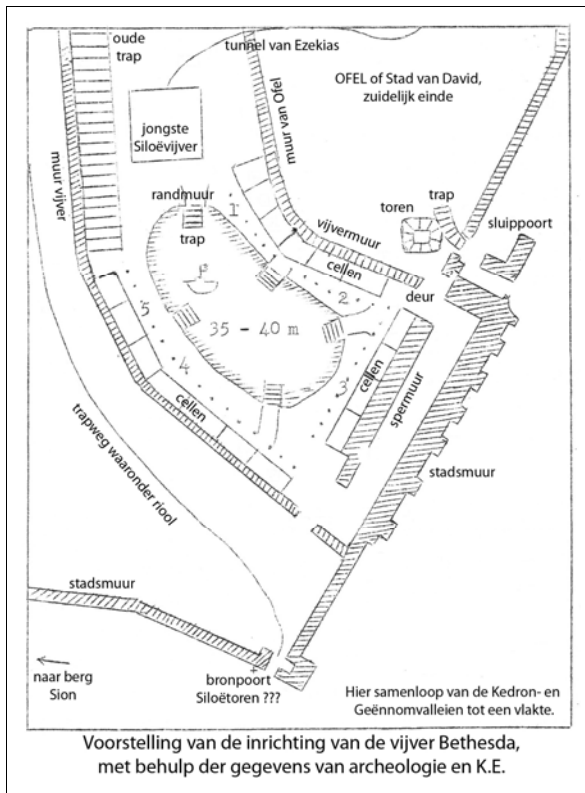
Ik herinner mij dat hij o.m. zei dat Jezus in de 18 uren van zijn groot lijden de hoon en de versmading van de gehele wereld gedragen heeft. (18 uren, d.i. van donderdagavond 9 uur tot vrijdagmiddag 3 uur).

Ook kwam daarin voor hoeveel aan zijn 34^e jaar ontbrak om volledig te zijn; ik heb dit onlangs reeds gezegd en het was juist. (Er ontbraken 34 weken aan, want naar K.'s zeggen is Jezus 33 jaren en 18 weken geworden, zie fasc. 3, nr. 88, voetnoot 192).

Gedurende de redevoering van Petrus was Jezus verdwenen. Geen ontsteltenis, geen verwondering sproot eruit voort, die de aandacht van Petrus' woord zou afgeleid hebben. Deze gaf er blijk van, met een geheel nieuwe kracht toegerust te zijn. Vervolgens zongen zij een dankpsalm tot slot van dit gebeuren. Heden heeft Jezus noch met zijn moeder noch met Magdalena gesproken.

2078.

Terwijl Jezus tot de apostelen van de wijdingen sprak, die na de komst van de H. Geest toegediend moesten worden, had ik een visioen over een grote doop in de vijver Bethesda (nr. 2151), en ik zag in dit gezicht de mantel van Petrus wit en rood gebleemd en op de borst samengehouden met een vierhoekig slot als met een metalen schildje. Dit was in het midden door een streep in 2 helften gedeeld; op de ene helft zag ik de figuur van een lam en op de andere die van een persoon bekleed met een lange mantel, die van anderen dicht gehaald was, doch iets meer bepaald weet ik er niet meer van.

Ik zag dit in een bijvisioen, waarin ik in beelden zag wat Jezus leerde.

In zijn onderricht was ook sprake van priesterwijdingen en van de Geest van de Vader, die Hij hun wilde zenden.

Nota van Brentano. “Wat de zienster zich hier vaag herinnert nopens uitlatingen over priesterwijdingen, houdt wellicht verband met het volgende:

In het laatste avondmaal had zij Jezus horen zeggen dat Petrus en Joannes 8 dagen na Pinksteren de priesterwijding moesten toedienen aan de overige apostelen.

In deze nota is Brentano onvolledig en onnauwkeurig.

In fasc. 29, nr. 1772, zien wij dat Petrus en Joannes de overige apostelen tot priester wijdden op Pinksteren en 8 dagen later ook meerdere leerlingen. Dit zullen wij ook zien in de nrs. 2146 en 2173.

Deze mantel die wijd was, hing tot op zijn voeten neer en had van achteren een sleep. Hij was wit met brede rode strepen in de lengte; koornaren, druiventrossen en andere figuren waren er in het wit, geel en groen op geborduurd. De 2 buitenste rode strepen aan beide zijden der opening van voren waren met korte brede dwarsstrepen doorkruist en hierop stonden letters; deze betekenden ieder een woord, maar deze ben ik vergeten. Tot deze mantel behoorde nog een kraag met een kap er aan en samen bedekten deze het hoofd en de hals; de kap kon ook op de rug neerhangen; kap en kraag van dit ornaat waren van hemelsblauwe kleur.

Nota van Brentano. Gedurende al de tijd van dit visioen voelde de zienster zeer hevige pijnen in de wonde van haar rechterzijde en wel het hevigst, toen Tomas zijn 2 vingers in Jezus' zijdewonde legde; er vloeide rijkelijk bloed uit.

Daarna zag ik de apostelen nog dankpsalmen zingen.

De Heer had Petrus ook opgelegd naar Tiberias te gaan en op het Meer te vissen.

Zij begeven zich naar het Meer van Tiberias. – Wonderbare visvangst (Joannes, 21, 1-14).

2079.

Zondag, 8 april. –

Ik zag hen (na het sluiten van de sabbat en na het eindigen van de plechtigheid) hun feestklederen afleggen en aanstalten maken voor de reis. In verspreide groepen bewandelden zij nog eerst Jezus' lijdenswegen naar de Kalvarieberg en vervolgens gingen zij naar Betanië, vanwaar zij verscheidene leerlingen meenamen. Zij trokken in verscheidene scharen en langs verschillende wegen naar de oever van het Meer van Galilea.

Petrus ging naar Tiberias. Tot zijn groep behoorden Joannes, Jakobus de Meerdere, Taddeüs, Natanael, Joannes Markus en Silas, in het geheel zeven man²²⁷. Zij lieten Samaria links. Alle apostelen volgden wegen die ter zijde van de steden liepen.

(9 april ?). –

Zij begaven zich vóór Tiberias in een visserij die Petrus eertijds in pacht had gehad en die nu in gebruik genomen was door een ander, een weduwnaar met 2 zonen; zij aten een weinig bij deze

---

²²⁷ In het geheel zeven man. – Dit getal komt overeen met Joannes 21, 3, doch de Evangelist noemt Tomas in plaats van Taddeüs. Enkele regels verder in dit nummer en ook later in nr. 2083 noemt K.E. Tomas in plaats van Taddeüs. Dus is Taddeüs hier een fout en moet er staan: Tomas. De hier genoemde Natanael is de bruidegom van Kana, niet Natanael Chased uit fasc. 9, nr. 204, waar wij het eerst met hem kennis maakten.

man en ik hoorde Petrus daar nog zeggen dat hij in 3 jaar hier niet meer gevestigd had²²⁸.

Zij bestegen 2 schepen, waarvan het ene een weinig groter en in betere staat was dan het kleinere. Ik zag dat de anderen het beste schip aan Petrus als aan de hoogste in waardigheid overlieten. Hij besteeg het met Natanael, Tomas en een dienaar van de visser. Op het ander schip waren Joannes, Jakobus, Joannes Markus en Silas. Petrus duldde niet dat iemand anders in zijn plaats roeide, hij wilde het zelf doen; trouwens, ofschoon door Christus met de voorrang, het primaatschap bekleed, bleef hij uiterst ootmoedig en bescheiden. Dit viel mij vooral op, daar ik hem hier zag bij Natanael, die voornamer en geleerd was.

Ik zag hen met fakkels de hele nacht heen en weer varen, herhaaldelijk het net tussen de 2 schepen uitwerpen en het telkens weer ophalen. Ik hoorde hen daartussen luidop bidden en zingen.

2080.

(10 april ?). –

Tegen de morgen, toen de dageraad aanbrak, richtten zij hun schepen naar de oostkust van het Meer tot voorbij de uitstroming van de Jordaan²²⁹; zij waren vermoeid en wilden nabij de oever

---

²²⁸ Drie jaren hier niet meer gevestigd. – Deze zijn bijna te verstaan als de 3 dagen die Jezus in het graf verbleef volgens de Hebreeuwse rekenwijze. Reeds 1,5 jaar heeft Petrus van alle visvangst afgezien.

²²⁹ Zij richtten zich naar de oostkust. – Voeren feitelijk naar het zuidoosten, wat blijkt uit de nadere bepaling: tot voorbij de uitstroming van de Jordaan uit het Meer.

Op onze kaarten hebben wij steeds duidelijk doen uitkomen dat de stroom in westelijke richting uit het Meer vloeit, iets meer noordelijk dan de uiterste zuidpunt van het Meer. Hieruit blijkt dat zij landden in de omgeving van het huidige Semak, dat feitelijk een landingsplaats, een kleine haven is.

Leroux voer van Tiberias naar Semak om er de trein te nemen naar Damascus. In de omgeving van Semak groeit op de lage kust tot in het Meer, zoals in gans het Jordaanland overvloedig riet (cfr. nr. 1091; Mislin, III, 280; D.B. Jourdain, k. 1740, 1741, en afbeelding k. 1721).

het anker werpen. Zij hadden voor het werk hun bovenklederen afgelegd en slechts een lendendoek behouden en een soort manteltje dat hun bovenlijf bedekte (het volksscapulier), en nu wilden zij juist hun bovenklederen terugnemen om een weinig te rusten. Maar zij bemerkten achter het oeverriet²³⁰ een gestalte –

---

²³⁰ Wat de plaats van de miraculeuze visvangst betreft, onze K. wijkt af van 2 verschillende, niet al te oude en onzekere tradities.

Zo werd het wonder van die visvangst en Petrus' aanstelling tot Opperhoofd der Kerk (zie nr. 2084) verbonden aan **Tiberias** zelf, doch ook aan **Tabiga**.

- 1) Wat Tiberias betreft, wanneer K.'s aanwijzingen juist zijn, wat wij veronderstellen, is de onjuiste traditie begrijpelijk, daar wij bij haar zien dat Tiberias het uitgangs- en het terugkomstpunt was van de visvangstvaart.

Het heiligdom dat te Tiberias aan dit wonder en het primaat van Petrus herinnert, is reeds oud en het eigendom van de paters Franciscanen. Naast deze kerk, bij het strand van het Meer, aan de noordkant van de stad, hebben zij ook een hospitium. De kerk is 24 stappen lang en 12 stappen breed; ze is toegewijd aan de H. Petrus. Haar absis heeft van buiten de vorm van een scheepskiel ter herinnering aan de boot van Petrus. Binnen is de kerk laaggewelfd en heeft kleine vensters. Onder de ingangpoort staat een bronzen beeld, dat een reproductie is van het vermaarde standbeeld van de H. Petrus te Rome; het werd aan de kerk geofferd door de tweede bedevaart van boetvaardigheid in 1883 (cfr. Guide, 578).

- 2) Een tweede traditie wijst de 2 hier besproken belangrijke gebeurtenissen aan bij de kust van het Meer te Tabiga. Naast het Meer, dicht bij het water bemerkt men onder het struikgewas, zo schreef L. Heidet in 1926 een geëffende rots, waarvan de randen uitgehouwen zijn tot een trap (Suppl. D.B. Béatitudes).

Dit effen rotsvlak, door de Pelgrims 'Mensa Christi' geheten, omdat Christus daar aan zijn leerlingen brood en vis te eten gegeven zou hebben, vormt nu de vloer van het in 1933 gebouwde Sint-Petruskerkje.

Dit rotsvlak vormt één stuk met een trap die naar het water afdaalde en diende om de boot te bereiken en te bestijgen. Reeds hebben wij deze bijzonderheid vermeld in de beschrijving van heel het gewest Gennezaret in fasc. 19, hoofdstuk XII, Vaderland van Jezus – voor nr. 856.

Twee onzekere en verschillende tradities kunnen het niet halen tegen de nauwkeurige aanwijzing van onze zienster.

het was Jezus - die hun toeriep: "Kinderen, hebben jullie niet wat (vis als) toespíjs?" en zij antwoordden: "Neen!" Toen riep Jezus hun terug dat zij het net moesten uitwerpen aan de westzijde van het schip van Petrus. Dit deden zij en Joannes moest daarvoor met zijn schip naar de andere zijde van het schip van Petrus varen; en zodra zij daar het net uitgeworpen hadden, voelden zij dat het zwaar werd en aanstonds herkende Joannes Jezus en hij riep dan ook tot Petrus op het ander schip over het stille Meer: "Het is de Heer!"

Petrus wierp nu onmiddellijk zijn kleed over zijn hoofd en sprong in het water en waadde door het riet tot Jezus aan land. Joannes bereikte de oever op een landingsbootje. Zo'n bootje is licht en zeer smal; het hing aan het grote schip vast. Twee zulke bootjes waren aan elkander gebonden; men schoof het ene voor het ander en ging daarover (als over een brug) aan land. Slechts één man kon er in en men gebruikte ze in de nabijheid van land op ondiepe plaatsen.

Jezus' omwandeling met verlostte zielen. – Hij komt bij het Meer. – Wonderbare visvangst. – Hij openbaart zich aan de groep vissers (Joa. 21, 1-14).

2081.

Terwijl de apostelen nog op het Meer aan het vissen waren, zag ik de Heiland te midden van vele zielen van oudvaders, die Hij uit het voorgeborchte der hel had verlost, en ook van andere verlostte zielen die op verscheidene plaatsen in spelonken en moerassen en

---

Met het tweede helft van nr. 2080 is de zienster in haar verhaal de feiten en opeenvolging der gebeurtenissen een weinig vooruitgelopen. In het volgende nummer zal zij op haar stappen terugkeren en haar verhaal hervatten, de feiten meer ordelijk verhalen.

wildernissen gebannen waren geweest, uit het dal van Josafat naar hier zweven.

Ik moet nu iets bekennen, wat ik altijd uit vrees verborgen heb. In deze veertigdagentijd (tussen Verrijzenis en Hemelvaart), zie ik Jezus, telkens als Hij niet bij de leerlingen is, samen met de zielen die een zeker nauw verband met Hem hebben, van Adam en Eva tot op Noë, met Abraham en de overige oudvaders en met zijn stam van voorouders *alle merkwaardige plaatsen uit zijn leven bezoeken en hun daar alles openbaren en uitleggen wat Hij voor hen gedaan en geleden heeft.* Zij worden er onbeschrijfelijk door getroost, tot dankbaarheid aangedreven en door deze dankbaarheid gelouterd. *In dit tijdbestek onderricht Hij hen enigermate in de geheimen van het Nieuw Testament, waaraan zij het te danken hebben nu van hun boeien bevrijd te zijn.*

Ik zag Hem met deze heilige zielen te Nazareth en in de grot der kribbe te Bethlehem en in het algemeen op alle plaatsen die door iets gewichtigs uit zijn leven gekenmerkt zijn. (Een voornaam bezoek was dit aan zijn doopplaats, zoals in fasc. 26, nr. 1329, vermeld is). Hoewel deze zielen geen geslacht hebben (Mt. 22, 30), bemerkt men toch in hun verschijning hetzij iets teders en zachtaardigs, hetzij iets energieks, waaruit men kan afleiden of zij op aarde de ziel van een man of van een vrouw geweest zijn. Ik zie ze alle als in lange, enge gewaden met een glimmende weerschijn en met neergolvende plooiën; het is als zweefden deze klederen hen na met een sleep. Hun haren schijnen mij niet toe als natuurlijk haar, maar als stralen die een bijzondere betekenis hebben; ook in de baard van de mannen onderscheid ik dergelijke stralen.

Zonder bijzonder uitwendig kenmerk onderscheid ik toch de koningen en vooral de priesters die sedert Mozes betrekkingen met de Verbondsark hebben gehad. Ook deze (nl. Mozes) zie ik op de zweeftochten van de Heer altijd door deze bijzondere zielen (der Verbondsark) omgeven, zodat ook hier de geest der rangorde

in alles heerst. De zielen zijn in hun verschijning en bewegingen gekenmerkt door een buitengewone bevalligheid en edele voornaamheid en zijn in hun zwevende vaart en liggende richting of houding lichtjes schuin opgericht; zij raken de aarde niet, als waren ze zwaar maar strijken er zwevend en licht overheen.

2082.

Met deze zielen zag ik de Heer bij het Meer aankomen, terwijl de apostelen nog aan het vissen waren. Achter een aardwal was een diepte en hier was onder een afdak of hut een plaats om vuur te maken, misschien ten gebuike van herders. Ik zag niet dat Jezus vuur aanlegde, noch dat Hij een vis ving of zich ergens elders een vis aanschafte. Vuur en vis en al het nodige kwamen in de tegenwoordigheid van de zielen der oudvaders aanstonds te voorschijn, *zodra de Heer dacht: "Hier moet een vis bereid worden"*, maar hoe dit ging, kan ik niet zeggen. (Dit geschiedde in de diepte, eer Jezus over de dijk op de kust van het Meer kwam, en terwijl de apostelen nog aan het vissen waren).

De zielen van de oudvaders hadden een aandeel aan die vis en aan de toebereiding ervan. Hij verbeeldde of vertegenwoordigde de lijdende Kerk, de zielen in het reinigingsoord, die in deze (symbolische) maaltijd uitwendig met de (strijdende) Kerk verbonden werden. *Jezus gaf met het eten van deze vis aan de apostelen het denkbeeld van de verbinding of vereniging van de lijdende met de strijdende Kerk.* Ook Jonas in de vis was een beeld van het verblijf van Jezus in de onderwereld (en het graf).

Vóór de hut lag een balk die tot tafel diende (cfr. fasc. 14, nr. 495, voetnoot 236). Terwijl Jezus over de aardwal of dijk naar het Meer ging, zag ik het volgende: Petrus zwom niet; hij waadde door het water (tussen het riet); men kon de grond zien en toch was het nog vrij diep. Als hij reeds bij Jezus stond, kwamen ook Joannes en zij die nog op het schip waren, en riepen tot hun

medearbeiders die het net in de steek gelaten hadden en nu aan land stonden, dat zij het net moesten komen helpen optrekken. Ook Jezus zei tot Petrus dat hij de vissen aan land zou helpen trekken en ze Hem brengen. En nu sleepten zij het net uit het Meer en ik zag Petrus dan de vissen uit het net op de oever werpen.

2083.

Deze vissen, ten getale van 153, waren er van alle soorten. Ik vernam dat dit getal een bijzondere betekenis had, maar ik herinner me deze niet meer.

Op het schip waren niet slechts één, maar meerdere knechten van de visser uit Tiberias; dezen bleven bij de vissen en het schip, terwijl de apostelen en leerlingen nu met Jezus over de aardwal naar de hut (in de diepte) gingen:

Hij zegde hun immers dat zij moesten komen eten.

Toen zij nu daar aankwamen, zag ik er geen zielen van oudvaders meer; de apostelen waren zeer verwonderd daar vuur te vinden met een bradende vis, die niet van de hunne was en ook brood en honigkoek (*Honig-Roosz, Honig-Rusz*)²³¹.

De apostelen en leerlingen gingen aanliggen bij de balk en Jezus zelf vergastte en diende hen:

Hij gaf aan ieder van hen op een broodkoek een stuk van de vis uit de pan en ik zag dat de vis niet verminderde.

Hij gaf hun ook honigkoek, ging daarna ook zelf aan de balk aanliggen en at mee; dit alles geschiedde plechtig en in grote stilte.

---

²³¹ Honigraat. – In het gewone spraakgebruik verstaat men onder honigraat de met honig gevulde waskoek. K. echter bedoelt hier een koek of gebak waarin honig gekneet is. Zulke koeken zijn in de H. Schrift vermeld. In Lev. 2, 11 wordt het verboden koeken met honig gekneet, in de tempel als spijsoffer op te dragen. In het H. Land wordt nog veel honig gebruikt bij het bakken van koeken en het bereiden van spijzen (cfr. D.B. Miel, cfr. fasc. 10, nr. 261).

Tomas was de derde geweest van hen die reeds op het schip Jezus' tegenwoordigheid herkend hadden. Allen waren vol ontzag en bevreesd²³², want Jezus verscheen hun als vergeestelijkt, geheel anders dan vroeger; zijn wezen was meer bovenaards.

---

²³² Ze waren voor Jezus vol ontzag en bevreesd. – “Niemand durfde Hem te vragen, zegt Joannes: Wie zijt Gij?, want zij wisten dat het de Heer was!” (Joa. 21, 12).

De betrekking van de leerlingen met Jezus hebben een andere vorm aangenomen.

**Jezus staat niet meer op gelijke voet,
Hij is niet meer de menselijke Jezus, die wel eerbied en ontzag
inboezemt, maar met wie men toch vertrouwelijk kon omgaan.
Hij is minder toegankelijk geworden.**

**Zijn majestueus voorkomen maakt zulk een indruk dat zij van vrees
en ontzag geen woord weten uit te brengen.**

Zijn verschijning heeft de uitwerkselen die zijn latere verschijningen op de heiligen zullen hebben. Deze zijn aanvankelijk sprakeloos, ofschoon zij in de normale omstandigheden vertrouwelijk in geloof met Hem omgaan.

In plaats dat zij Hem liefde betuigen of gunsten afsmeken, blijven zij, wanneer Hij verschijnt, passief, eerst vol schrik om hun onwaardigheid, zijn zij naderhand wel gerustgesteld, doch eerbiedig en terughoudend; zij wagen het niet Hem aan te spreken, tenzij na ertoe uitgenodigd te zijn.

Een paar voorbeelden.

- Zr. Jozefa Menendez schrijft: “Toen ik Jezus opeens vóór mij zag, wierp ik mij met het aangezicht ten gronde, mij ten diepste vernederend, zonder een woord te kunnen spreken.” (Un appel à l'Amour, 72).
- “Maria was in haar verschijning zo schoon, dat ik haar niets durfde te zeggen. Mijn ziel verloor zich in het beschouwen van haar schoonheid.” (blz. 636).
- “Was het niet van een onweerstaanbare beweging die mij naar Hem drijft, ik zou niet nader durven treden, noch met Hem durven spreken, wanneer ik in zijn goddelijke tegenwoordigheid ben. Soms ben ik niet in staat om iets te zeggen; ik ben in aanbidding vernietigd.” (blz. 138).
- “Ik kon Hem niets zeggen, want in zijn lijdensstoestand verschijnend, bewaart Hij de Majesteit van een God!” (blz. 149).

De gehele maaltijd, de tijd zelf had iets geheimzinnigs en betekenisvol. Niemand durfde Hem ondervragen (Joa. 21, 12), en de gehele handeling was gekenmerkt door een heilige plechtstatigheid, diepe stilte en ernst, die op allen een aangrijpende indruk maakten. Jezus verscheen hun meer bedekt, ingehuld (in zijn kleren), zodat men zijn wonden niet bemerkte.

Petrus tot opperherder van de Kerk, van lammeren en schapen aangesteld (Joa. 21, 15-23).

2084.

Na de maaltijd zag ik Jezus en ook de leerlingen opstaan en samen aan het Meer op en neer wandelen. (Zich noordwaarts richtend, verwijderden zij zich van de plaats waar zij vis gegeten hadden).

Na enige tijd stond Jezus stil en zegde plechtig tot Petrus: “Simon, zoon van Jonas, is uw liefde voor Mij groter dan de hunne?”

Hierop antwoordde Petrus schuchter: “Ja, Heer, Ge weet dat ik U liefheb!”

En Jezus sprak verder: “Weid mijn lammeren!”

Op hetzelfde ogenblik zag ik in een bijvisioen de ontluikende Kerk met de opperherder of hoogste bisschop; en ik zag hoe hij de eerste christenen, die nog zwak waren, onderricht en leiding gaf. Ik zag de vele nieuwe christenen als tedere lammeren in de wateren van de doop rein gewassen worden.

Een wijle later, terwijl zij nog steeds op en neer wandelden en Jezus zich menigmaal omwendde en stil bleef staan en allen zich tot Hem keerden, *zegde Hij weer in zulk een rustpoos: “Simon, zoon van Jonas, bemint Gij Mij?”*

Petrus, zeer bevreesd en ootmoedig, zijn verloochening indachtig, zei nogmaals: “Ja, Heer, Gij weet dat ik U bemin!”

Jezus sprak nu nogmaals plechtig: “Weid mijn schapen!”

Weer had ik een bijvisioen, maar nu van de aangroeiende Kerk en van de vervolging tegen haar en ik zag de opperbisschop de vervolgde en gedurig in getal aangroeiende christenen verzamelen en beschutten en onderhorige herders tot hen zenden om ze te beschermen en in zijn naam te besturen.

2085.

Na nogmaals een korte tijd gewandeld te hebben, *sprak Jezus ten derden male: “Simon, zoon van Jonas, bemint gij Mij?”*

Hierop zag ik Petrus bedroefd worden, want hij vreesde dat Jezus dit zo herhaaldelijk vroeg, omdat Hij wellicht aan zijn liefde twijfelde, en, zijn drievoudige verloochening levendig voor ogen houdend, antwoordde hij: “Heer, Gij weet alles; Gij weet dat ik U bemin!”

Meteen zag ik Joannes bij zichzelf denken: “O welk een liefde moet Jezus hebben, aangezien Hij, zijn kudde aan Petrus toevertrouwend, hem tot driemaal toe vraagt of hij Hem bemint.”

Nu zegde Jezus weerom: “Leid mijn schapen! Waarlijk, waarlijk, Ik zeg u, in uw jeugd omgordde gij uzelf en ging gij werwaarts (= waarheen) gij het verkoos, maar, eenmaal oud geworden, zult gij de handen open spreiden en een ander zal u binden en u leiden waarheen gij niet wilt. Volg Mij!”

Hierna wendde Jezus zich om, om weer voort te wandelen en Joannes ging naast Hem, terwijl Jezus hem iets in vertrouwen zegde, wat ik niet gehoord heb.

Ik zag echter dat Petrus die dit zag, aan de Heer vroeg, terwijl hij op Joannes wees: “Heer, wat staat er hem te wachten?”

Om Petrus' nieuwsgierigheid te bestraffen wedervoer Jezus: “Indien Ik wil dat hij zal blijven tot Ik kom, wat gaat u dit aan? Gij echter volg Mij!”

Meteen keerde Hij zich weer om en zij wandelden verder.

Toen Jezus voor de derde maal tot Petrus zei: “Weid mijn schapen!”, en eraan toevoegde dat hij, op hoge leeftijd door een ander gebonden en weggeleid zou worden waarheen hij niet wilde, kreeg ik een gezicht van de wijd en zijd uitgebreide Kerk: ik zag Petrus te Rome geboeid en gekruisigd worden en vele christenen op vele plaatsen van de wereld de marteldood ondergaan.

2086.

Ik zag dat het ook aan Petrus verleend werd hetzelfde in de geest te zien en kennis van zijn einde te krijgen. Ik zag dat Petrus zich tot Joannes wendde en in een visioen beschouwde hoe hij de Heer in de toekomst te midden van veelvuldig lijden zou volgen. Op het ogenblik dat Petrus dit visioen over Joannes had, zag hij hem tegelijk natuurlijkerwijze vóór zich en hij dacht bij zichzelf: ”Zou Joannes, die door Jezus zo bemind wordt, ook niet gelijk Jezus gekruisigd worden?” Toen was het dat hij Jezus hieromtrent ondervroeg en de berisping opliep.

Ik vernam ook dat enigen deze woorden van Jezus verkeerd verstaan hebben en meenden dat ze betekenden: “Ik wil dat hij zo blijve!” (Joa. 21, 23). Doch ze betekenen in feite: “Indien Ik wil dat hij blijve.” Ook de anderen die dit gehoord hadden, hebben gemeend dat Joannes niet zou sterven, maar hij is wel gestorven. Ook hierbij had ik een gezicht van zijn dood en van zijn verblijfplaats na zijn dood (nr. 2088).

Zij gingen nog een eindweegs met Jezus mee en *Hij zegde hun wat zij verder moesten doen* en hierna verdween Hij uit hun ogen. Hij was naar Gergesa toe, ten oosten van het Meer gegaan

(thans Skoefijeh), en zij keerden terug naar Tiberias, zonder weer over de plaats te komen, waar Hij hun vis te eten had gegeven (zij gingen dus sloop op de oostelijke oever, b.v. in de kleine haven van het huidige Samrah).

Van de vissen die de apostelen gevangen hadden, werden er gene bij de maaltijd gebruikt. Toen Jezus hun beval de vissen te brengen, wierp Petrus deze in rijen achter elkander voor de voeten van Jezus, waarbij ze geteld werden. Door deze daad gaven zij te kennen dat zij de vissen niet door zichzelf, noch voor zichzelf, maar door zijn macht en voor Hem gevangen hadden.

Toen de vissen daar lagen sprak de Heer: “Komt eten!” En Hij leidde hen over de heuvel of aardwal in de diepte, waar men het Meer niet kon zien en waar de aarden hut boven de vuurplaats was.

Jezus legde zich niet ter tafel, maar ging eerst tot de pan en tot de leerlingen en gaf aan iedereen op een stuk brood een stuk vis. Hij zegende ook de gerechten (vis, brood, honigkoeken) en ik zag ze dan schitteren.

De honigkoeken lagen niet in de pan; ze waren bereid en lagen op elkander gestapeld en *deze deelde Hij eveneens uit.*

Nadat allen hun portie ontvangen hadden, *legde ook Hij zich aan en at mee.* Slechts één vis lag in de pan, maar hij was groter dan al die andere gevangene, ja, wel zo groot als een kind.

2087.

Deze maaltijd had een geheimnisvolle betekenis.

- De tegenwoordigheid van de oudvaders en andere zielen juist ervóór,
- de aanstelling van Petrus (tot hoofd van de Kerk) erna,
- de omstandigheid dat de oudvaders de maaltijd hadden helpen bereiden, en

- een inwendige aanwijzing, welke ik nu niet meer duidelijk onder woorden kan brengen, zegden mij dat **de lijdende Kerk, de zielen in het louteringsoord hier, en meer bepaald in deze symbolische maaltijd bij de strijdende Kerk ingelijfd en aan Petrus' gezag onderworpen zijn geworden.**

Ik kan niet zeggen 'hoe', maar ik kreeg in mijn gezicht deze overtuiging. Daarom ook besloot Jezus zijn verschijning met de voorzegging van Petrus' dood en van Joannes' toekomst.

Jezus trok nu met de zielen van de oudvaders door het gewest, waar Hij de duivelen in de zwijnen gedreven had (fasc. 20, nr. 937) *en verloste daar nog verscheidene zielen*, die er in sombere, akelige en woeste plaatsen vertoefden en die, volgens het oordeel dat God over hen geveld had, hier hun verlossing moesten verbeiden (= verwachten). Immers, te allen tijde waren hier vele bezeten en toch onschuldige mensen vermoord geworden.

De vissen werden door de knechten van de visser van Tiberias, die meegekomen waren, in de schepen geworpen en meegevoerd. Toen ik de zielen van de oudvaders bij het vuur zag, had ik het gevoel dat zij aan de toebereiding van de maaltijd meewerkten of een deel van die toebereiding verrichtten, doch ik kan niet bepaald zeggen welk deel zij daaraan namen. Toen Jezus naar het Meer ging, was het gerecht reeds klaar. (Het volgende tot het einde van de paragraaf staat in het oorspronkelijke werk een bladzijde verder, nl. na nr. 2088.)

De visser van Tiberias was van het getal dergenen die niet trouw bleven en zich weer van de leerlingen afscheidden, en dit naar aanleiding van de strenge prediking van Jezus (en Petrus) op de berg bij Tebez. (Straks wordt dit verhaald in de nrs. 2092 tot 2094). Zijn zonen echter bleven erbij. Ik heb hun namen dikwijls geweten en ze weer vergeten.

Enige dagen later vertelde de zienster in extatische toestand:

De namen van de 3 vissers van Tiberias, die na de tocht op het Meer en het wonder van de visvangst met de apostelen naar Tebez tot de verschijning van de Heer kwamen, waren Aminadab, zo heette de vader, en Isaäk en Josafat, zo heetten de beide zonen die respectievelijk 20 en 18 jaren waren. De vader keerde naar huis terug, doch beval zijn zonen Petrus aan, die hen in zijn dienst gebruikte.

De vis bij het eetmaal nabij de oever kwam daar, zodra *Jezus dacht*: “*Hier moet een vis op het vuur gebraden worden.*”; hij kwam daar onmiddellijk in het bijzijn van de zielen der oudvaders, die hun aandeel aan de vis hadden; hij was het beeld van de lijdende Kerk, van de zielen in de reinigingsplaats. In dit gastmaal werden zij door een uitwendig teken bij de Kerk ingelijfd, met haar verbonden.

Jezus stortte gedurende dit gastmaal de apostelen het begrip en de kennis in van de vereniging der lijdende en strijdende Kerk tot één geheel.

De 153 vissen die de apostelen vingen, *nadat de Heer hun gevraagd had*: “*Hebt gij geen toespis?*” betekenden het getal 153 nieuwe volgelingen van Jezus die te Tebez gewonnen zouden worden. (De ligging van Tebez zullen wij verder bij benadering trachten aan te duiden).

Oogslag op Joannes na zijn dood.

2088.

Toen Jezus over Joannes zegde: “Indien Ik wil dat hij zal blijven tot Ik kom, wat gaat u dit aan?”, had ik een visioen op zijn dood te Efeze.

Ik zag dat hij zich in het graf legde en, na zijn leerlingen enige allerlaatste woorden toegestuurd te hebben, stierf, zoals ik dit ook vroeger reeds gezien had (hierover verder, nr. 2259).

Ik zag ook dat zijn lichaam niet op aarde bleef²³³.

---

²³³ Zijn lichaam bleef niet op aarde. – Volgens gezaghebbende getuigenissen “weet men niet op welke wijze de apostel der liefde gestorven is, maar de Kerk gelooft dat zijn dood natuurlijk geweest is en te Efeze heeft plaatsgehad.” (Pet. Boll. 27 december, blz. 492).

“Te Efeze werd zijn graf ontdekt en daar zijn vele wonderen geschied, maar zijn lichaam werd niet teruggevonden.” (D.B. Ephèse, einde).

In Pet. Boll. vindt men aan het einde van de levensschets van de apostelen de geschiedenis van hun relikwieën of gebeenten, behalve van de overblijfselen van Joannes. Dus bezit men er geen en weet men er niets van. Anders was er iets over gezegd in zo'n groot werk waarin niets onvermeld blijft.

Wij lezen ook in het boekje ‘Wiedererwachendes Ephesus’, van kanunnik Karl Gschwind, blz. 19: “Relikwieën van de H. Joannes hebben er nooit bestaan.” Ze zijn door God zelf weggebracht geworden, zegt onze Katarina. Ook bij de jongste terugvinding van zijn graf in 1926 werd “vanzelfsprekend niets van zijn lichaam teruggevonden.” (Suppl. D.B. Ephèse, 1080).

Zouden de woorden van Jezus “Indien Ik wil dat hij blijve.” soms geen verband houden met het feit dat zijn lichaam op een geheimzinnige plaats behouden is, b.v. in wat K. noemt ‘het paradijs’, dat, verzekert zij, in zijn oorspronkelijke schoonheid als een plaats van geluk bewaard blijft buiten de aarde.

Hierin komen de Openbaringen van de H. Hildegardis treffend overeen met die van K.E.

Zie de mooie bladzijden in ‘Vie d’Anne Catherine Emmerich’ van Schmöger, I, 199-202; III, 431.

Wanneer K. verzekert dat het lichaam van Joannes door God van de aarde weggenomen werd en dit gezegd wel geloofwaardig schijnt op grond van

Ik zag in het noordoosten een verlichte plaats gelijk een zon, en daarin zag ik hem als de bemiddelaar van iets wat hij van de hemel ontving en aan de aarde doorgaf.

Die plaats zag ik als nog met de aarde samenhangend, maar toch gans erboven verheven en van haar (= de aarde) uit ontoegankelijk (dus geen fysieke verbondenheid).

Ik heb ook gezien dat het paradijs nog in die streek is, doch afgezonderd zweeft. Ik zag 4 zulke plaatsen aan de 4 wereldeinden, maar ik herinner me niet meer wat ik in die plaatsen zag.

Ditmaal zag ik de plaats van Joannes niet gelijk de profetenberg, omdat ik er zelf niet op was, maar ik zag die plaats als een schitterend lichaam.

Rondwandeling van Jezus met de zielen van de oudvaders.

2089.

11 april. –

Ik zag Jezus na zijn verschijning bij de visvangst met de oudvaders in het gewest van Gergesa, waar Hij nog meer andere zielen uit hun verbanning verlost en ik zag Hem ook met de zielen in het paradijs (cfr. Lk. 23, 43). Ik heb bij deze gelegenheid het paradijs opnieuw en niet minder klaar en duidelijk dan vroeger gezien. *Ik zag dat Hij aan die zielen alles verklaarde wat de eerste ouders door hun val*

---

alles wat hierboven gezegd is, dan is er a priori (= *voorafgaand aan de ervaring (zonder onderzoek)*); *zonder het gezien, ervaren of onderzocht te hebben*) geen reden om wat zij zegt over **het voortbestaan van een paradijs buiten de aarde**, als flauwe kul te bestempelen.

We kunnen dit probleem hangend laten, omdat het niet op te lossen of te bewijzen is, maar het heeft geen zin ermee te spotten.

verloren hadden, en welk een geluk het bij deze val geweest was dat HIJ hun tot Verlosser gegeven werd.

Ik zag dat die zielen wel vurig naar de Verlossing verzucht hadden, maar dat zij onwetend waren gebleven nopens de wijze waarop ze verwezenlijkt moest worden, zoals ook de mensen op aarde dit geweest waren. *Ik zag dat Jezus hen op zijn rondwandeling onderrichtte op een wijze die, overeenkomstig hun toestand, hun het nuttigst en het meest aangepast was, zoals Hij dit ook in zijn leven met de mensen gedaan had.*

Ik vernam hierbij nogmaals dat de mens geschapen werd om de ledige plaatsen in de engelenkoren aan te vullen en in te nemen. Zonder de val in de zonde zou de mens zich maar zolang vermenigvuldigd hebben tot dit getal aangevuld was en dan zou de schepping voltooid zijn geweest.

Maar door de zondeval ontstond in de menselijke voortplanting een beginsel van verdeeldheid en van dwaze, eigenzinnige (zondige) versplintering (verspilling). De voortplanting ging met onreinheid, duisternis en verblindings gepaard. Daarom is de doodstraf een noodzakelijk gevolg en een weldaad geweest.

Wat men van het einde der wereld ook zegge, dit is in elk geval zeker dat ze niet eerder zal vergaan, dan nadat alle tarwe uit het kaf zal verzameld en alle ledige plaatsen van de gevallen engelen daarmee weer aangevuld zullen zijn.

Ik zag Jezus met zijn zielen op grote slagvelden en ik zag Hem hun alles verklaren, waardoor zij nu uiteindelijk tot de zaligheid gebracht waren.

En terwijl Hij hun dit verklaarde, zag ik de taferelen van de veldslagen en ook al het overige plaatshebben, als gebeurde het nu. Ik geloof dat ook de zielen alles zo zagen.

Ik zag de hoogtepunten van de heilsgeschiedenis, de hoofdgebeurtenissen uit het leven van Noach, van Abraham in het land van Ur en van vele profeten.

Nooit zag ik de mensen door deze zweeftocht van de zielen verschrikt worden, maar ik voelde hun zweven aan als een aangename wind over het land en alle schepselen waren met vreugde vervuld. Jezus is ook met de voorouders aan zijn Moeder verschenen, toen Hij met hen uit het voorgeborchte der hel terugkwam. Ook is Hij met hen in alle gewesten geweest, waar de apostelen later het eerst het Evangelie zijn gaan verkondigen en Hij heeft die gewesten door zijn tegenwoordigheid gezegend. Hij doorwandelde de gehele natuur.

Petrus predikt over de navolging van Christus. – Hij bewerkt genezingen in Jezus' naam.

2090.

Nadat Jezus bij het Meer voor de 4 apostelen en de 3 leerlingen verdwenen was, keerden zij naar Tiberias tot de visser Aminadab terug. Het kon in de namiddag zijn, toen zij weer bij de visser aankwamen. Deze visserij hier heeft hij reeds sedert 2 jaren van Petrus overgenomen. Zij gebruikten daar een maaltijd en Petrus vertelde de wonderen die zij meegemaakt hadden: de verschijning van Jezus, de maaltijd die Hij hun aangeboden had, de rijke visvangst. En hij leerde over het volgen van Christus voor wie men alles moet verlaten.

De oude visser, die het schip vol vis zag aankomen, en ook van zijn zonen die meegevangen waren, de miraculeuze visvangst hoorde vertellen, besloot nu ook zijn bezittingen te verlaten.

De vissen werden dus aan de armen uitgedeeld; hij liet zijn visserij aan iemand anders over en hij trok met zijn 2 zonen Isaäk en Josafat met de leerlingen in de nacht mee. Zij gingen enige tijd aan de westkant van het Meer en dan landinwaarts.

Maar ik hoorde dat de bedoeling van de visser nog niet geheel zuiver en bovennatuurlijk was en dat hij bij het verlaten van zijn goed gehoopt had nog iets te zullen worden.

2091.

12 april. –

De apostelen kwamen met het aanbreken van de dag aan bij een nogal grote synagoge, die tussen 3 dorpen in het open veld lag en van enige herbergen omgeven was. Zij vonden hier vele leerlingen verzameld; zij namen er een verversing en rustten een weinig uit. Petrus vertelde aan deze leerlingen het wonder van de visvangst en van de maaltijd en citeerde ook de woorden van Jezus.

Hierop leerde hij in de synagoge over die visvangst en over de noodzakelijkheid Christus te volgen, waarover Hij onderweg reeds gesproken had. Deze leerlingen waren bedroefd, omdat zij Jezus niet aangesproken hadden (uit ontzag en vrees, zoals wij uiteengezet hebben in het commentaar bij nr. 2083; voetnoot 232).

Deze plaats ligt enige uren ten zuiden van Tiberias; hier waren zeer vele mensen samengekomen, onder wie vele zieken en ook bezetenen. Alleen Petrus genas hier de zieken in de naam van Jezus; de overige apostelen en leerlingen hielpen en dienden hem en onderrichtten ook de mensen. Uit de omstreken waren alle goede mensen, allen die voor Jezus' goddelijke boodschap iets voelden, hier samengekomen, de enen op de uitnodiging van de leerlingen, de anderen omdat zij ten gevolge van de geruchten Jezus' tegenwoordigheid vernomen hadden.

Petrus onderrichtte hen allen in de synagoge over 's Heren lijden en verrijzen. Hij verhaalde hun zijn verschijningen aan de apostelen en leerlingen en in het bijzonder de laatste wonderbare visvangst, en hij wekte hen op om (met opoffering van al het hunne) Jezus te volgen. Allen waren door Petrus' woord uiterst getroffen en meegesleept, want sedert de beide laatste

verschijningen had een werkelijke wezensverandering in Petrus plaatsgehad; hij was vol geestdrift en tevens vol zachtmoedigheid; hij trof het hart van deze goede mensen zo diep, dat zij allen met hem aanstonds wilden meegaan en hij aan velen moest bevelen nog een tijdlang thuis te blijven.

Strengere rede van Petrus op een berg bij Tebez. – Jezus verschijnt aan de vijfhonderd en richt het woord tot hen (I Kor. 15, 6; Matt. 28).

2092.

Petrus begaf zich in de namiddag (van de 12^e april) met andere leerlingen en vele mensen die hem in scharen volgden, enige uren verder westwaarts van hier. Het land waar zij kwamen, lag hoog en ten noorden ervan lag een buitengewoon vruchtbaar dal²³⁴,

---

²³⁴ Ligging van Tebez bij benadering. – De juiste ligging is absoluut onbekend. Met behulp van K.E. kunnen wij zijn ligging enigszins bij benadering bepalen.

Van Tiberias gaat de groep apostelen en leerlingen enige uren zuidwaarts naar een alleen gelegen synagoge. Aan het zuidende van het Meer gekomen gaan zij landwaart in, zonder daarom van richting te veranderen, maar zij verwijderen zich van het Meer en laten het achter de rug, komen dus volop in het land. De synagoge die zij nu bereiken kunnen wij veronderstellen bij Khirbet Admab, 2 uren van de zuidpunt van het Meer, in het Jordaandal op een laag niveau, ± 200 m onder de zeespiegel.

Van hier gaan zij westwaarts en komen in een hoogland; zij stijgen namelijk door het dal el-Bireh en komen op de noordelijke helling van het Klein-Hermon-gebergte. Één van de toppen van dit gebergte is Daboe. Wij brengen deze naam in verband met Tebez, waarvan de eind-'Z' heel gemakkelijk een Griekse of Latijnse toevoeging kan zijn, die later weer weggevallen is. Dit is geen stellige bewering, maar een mogelijke veronderstelling, die niet geheel van grond ontbloot is. Hierbij komen andere gegevens die deze veronderstelling enige waarschijnlijkheid geven.

Aan de noordzijde van Daboe, zoals van heel dit gebergte loopt een mooie, brede vallei die zeer vruchtbaar is, zoals ook geheel de Esdrelonvlakte, waartoe deze vallei behoort. In deze vallei ten zuiden van de Tabor

waar ik dikwijls te midden van de winter het hoogste en schoonste gras zie; want door dit gewest loopt een beek, die in het hete jaargetijde dikwijls droog staat, maar het dal wordt dikwijls ook geheel overstroomd door de regen die van de bergen komt.

In dit hoog gewest kwamen zij aan een geïsoleerde berg, die in zijn omtrek wel zo groot is als Dülmen. Op de vlakte rondom deze heuvel staan huizen; achter de huizen liggen omhoog stijgende tuinen op de helling van de berg, die niet veel hoger is dan de huizen. (De zin zal zijn: de berg steekt niet veel boven de hoogst gelegen huizen uit; deze bedekken de berg bijna tot zijn top). Vijf wegen met hagen en bomen afgezet, leiden er op en boven heeft de berg een uitgestrekte kruin, waar gemakkelijk enige honderden mensen op kunnen wandelen. Men kan van hier ver in het rond en ook tot over het Meer van Galilea zien; het

---

signaleerde De Géramb zeer hoog gras (waarvan ook K. spreekt), gras dat reikte tot de borst van zijn paard.

De vruchtbaarheid wordt ook geprezen in D.B. Endor en Esdrelon, k. 1947.

Alleen K. geeft de naam van de berg of van de plaats waarnaar hij genoemd wordt, zodat ons uit de wetenschap niets met zekerheid erover bekend is.

Kornelius a Lapide, die hierin anderen volgt, vermoeden dat het de berg Tabor kan zijn; dit is een loutere gissing zonder andere grond dan dat Tabor als een heilige berg aanzien werd.

Hiertegen is in te brengen dat de apostelen hun volgende reis naar Taänat-Siloh in één dag zullen afleggen, wat beter te doen is van Daboe dan van de Tabor. Daboe is één van de 3 toppen van het gebergte. Zijn niveau is 281 m, dus 520 m boven de Jordaanvallei. Van hieruit en vooral van het hoogste punt van 't gebergte, vanaf de Dj. Dahy geniet men het heerlijkste vergezicht, waarvan ook K. spreekt. Haar manier om van de berg te spreken, die niet veel hoger is dan de huizen, is dezelfde als in fasc. 13, nr. 416, voetnoot 178. Wil iemand de berg der verschijning liever op de hoogste top veronderstellen, hij is vrij.

Nopens het bepaalde punt kunnen wij ons vergissen, doch wat het gewest betreft, we zullen wel niet ver van de waarheid verwijderd zijn. Alles kan men het best nazien op grote kaart 2.

De tekst '*Aan de voet van dit berggewest ligt ook een bron, ik meen: de zogenaamde bron van Kafarnaüm (? ?)*' in de voorlaatste alinea van nr. 2092 is foutief.

vergezicht dat men hier heeft, is heerlijk. Niet ver van daar ligt ook de berg waarop de Heer eens vele mensen gespijzigd heeft en in deze streek heeft Hij ook de berg-onderrichtingen gehouden. Aan de voet van dit berggewest ligt ook een bron, ik meen: de zogenaamde bron van Kafarnaüm (= foutief, zie verder nr. 2092, voetnoot 234).

Zij kwamen hier 's avonds aan en vonden er de andere apostelen en vele leerlingen en ook alle H. Vrouwen, uitgenomen de Moeder van God en Veronika. Ook de vrouw en de dochter van Petrus en de vrouwen van andere apostelen, ik meen van Andreas en Matteüs, waren van Betsäida hier aangekomen. Bovendien waren hier nog vele andere mensen (hun getal ging volgens I Kor. 15, 6 de 500 te boven), en met de leerlingen kwamen er ook nog vele mee. De apostelen en leerlingen wisten dat zij hier tezamen moesten komen (Mt. 28, 7. 10; Mk. 16, 7). Zij verdeelden zich en logeerden hetzij onder afdaken, hetzij in de open lucht.

2093.

Men waste elkaar de voeten en dan verhaalden Petrus en de anderen aan de overige apostelen en vrouwen het wonder van de visvangst. Zij aten ook een weinig en Petrus begaf zich dan met de overigen op de berg, waar het volk door een deel van de leerlingen reeds gerangschikt was. Op deze berg was een verdieping en hier stond in het midden een zuil of leerstoel, die van ouderdom met mos was begroeid. Men kon erin gaan en (met een trap in de zuil) naar boven stijgen, gelijk op een preekstoel. De verdieping in wier midden de zuil stond, was trap- of terrasvormig ingericht, zodat de toehoorders over elkanders hoofd konden zien.

Petrus plaatste 5 apostelen aan de 5 wegen die op de berg liepen en ook dezen onderrichtten het volk, omdat rondom de preekstoel waarop Petrus wilde leren, geen plaats genoeg was voor de talrijke menigte. Petrus beklom dus de leerstoel in het midden en de overige apostelen en leerlingen en vele mensen omringden hem en hij sprak hun over het lijden en de Verrijzenis en de

verschijningen van Jezus en over de noodzakelijkheid Hem te volgen.

Spoedig zag ik Jezus uit dezelfde richting en hetzelfde gewest, van waar Petrus gekomen was, naderen. Hij ging de berg op en de H. Vrouwen, die op het bergpad stonden, wierpen zich voor Hem neer (cfr. Mt. 28, 17).

Ook sprak Jezus hen in het voorbijgaan aan. Maar toen Hij lichtend door de menigte schreed, waren velen huiverig en bevreesd en juist dezen zijn niet getrouw gebleven. Hij trad dan in het midden op de zuil en nam de plaats van Petrus in, die zich nu tegenover Jezus stelde. Jezus sprak nu tot zijn toehoorders over de noodzakelijkheid de zijnen te verlaten om Hem te volgen en over de vervolging die zij dan te verwachten hadden.

2094.

Nagenoeg tweehonderd der aanwezigen verwijderden zich, toen zij uit zijn mond die strenge voorwaarden vernamen (Mt. 28, 17). Nadat zij weggegaan waren, zei de Heer dat Hij zacht gesproken had om de zwakken niet te ergeren. En nu sprak Hij zeer streng over het lijden en de vervolgingen, die zijn navolgers op aarde te verduren zouden krijgen, en over het eeuwig loon dat zij in de hemel te verwachten hadden. Hij zegde dit tot de apostelen en leerlingen, zoals Hij het reeds eenmaal in zijn laatste predicaties in de tempel had gedaan.

Hij herhaalde hun ook dat zij eerst enige tijd te Jeruzalem moesten blijven en, nadat Hij hun de H. Geest gezonden had, moesten zij dopen in de naam van de Vader, van de Zoon en van de H. Geest en de christelijke Gemeente grondvesten. Vervolgens moesten zij zich verspreiden en op verdere plaatsen nieuwe gemeenten stichten.

Later moesten zij nogmaals bijeenkomen en dan opnieuw scheiden en nog verder reizen en tenslotte hun leven besluiten met de doop van het bloed (cfr. Hand. 1, 4-8; Mt. 8, 16-20; Mk. 16, 15-16).

Terwijl Jezus in hun midden aldus sprak, omringden de zielen van de oudvaders de gehele vergadering, doch voor deze onzichtbaar. Jezus verdween als een uitdovend licht, en velen die dit verschijnsel op de leerstoel beschouwden, wierpen zich met het aangezicht ter aarde (Mt. 28, 17). Hierna hernam Petrus nogmaals het woord en besloot deze bijeenkomst met het gebed.

Dit was de voornaamste verschijning van Jezus in Galilea²³⁵, waarbij Hij een toespraak hield en aan een zo grote

---

²³⁵ Bijzonderste verschijning. – Dit verklaart het wonderlijke in het Evangelie van de H. Matteüs, die alleen van deze verschijning in Galilea gewag maakt en nalaat al wat eraan voorafgaat. Hij schijnt dus alleen aan deze verschijning het grootste belang te hechten.

Uit zijn Evangelie: “Jezus verscheen aan de vrouwen en sprak: Gaat zeggen aan mijn broeders dat ze naar Galilea gaan: daar zullen zij Mij zien. De 11 trokken nu naar Galilea, naar de berg die Jezus hun had aangewezen. En toen zij Hem zagen, aanbaden zij Hem, maar enigen twijfelden nog!”

(Dit laatste slaat volgens K. Emmerick op een aantal leerlingen, waarschijnlijk minder beproefde, die na Jezus' strenge toespraak naar huis terugkeerden, zoals de visser van Tiberias).

“En toetredend sprak Jezus: Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde. Gaat derhalve en onderwijst alle volken en doopt hen in de naam van de Vader en de Zoon en de H. Geest, en leert hen onderhouden al wat Ik u heb geboden. En zie: ik blijf met u tot het einde der wereld.” Met deze geweldige scene en openbaring van Jezus eindigt het Evangelie van de H. Matteüs.

De Latijnse tekst: *‘Et videntes eum adoraverunt; quidam autem dubitaverunt’* moet als volgt worden vertaald: “Hem ziende aanbaden zij Hem; enigen nochtans twijfelden”.

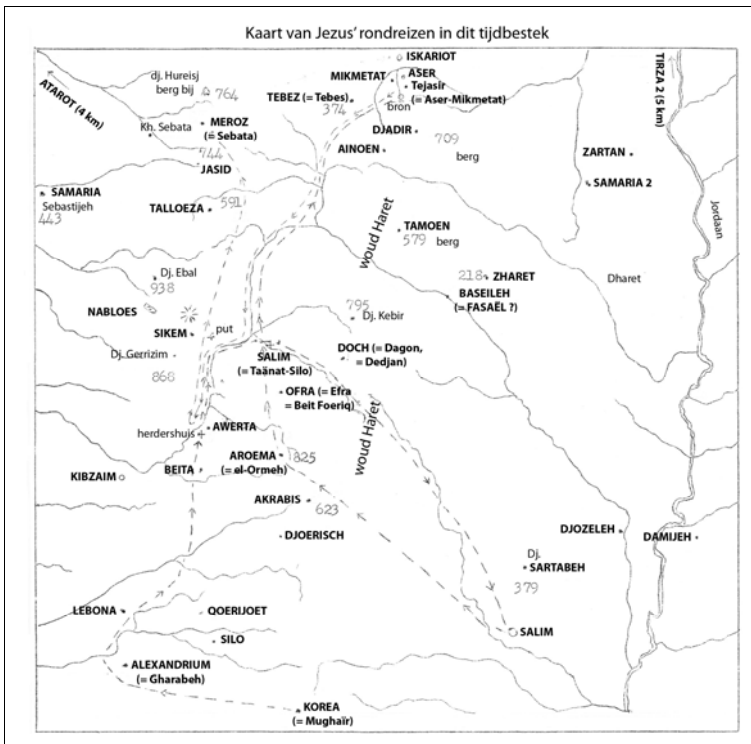
Foutief is de vertaling: “En toen ze Hem zagen, aanbaden ze Hem, ofschoon ze eerst hadden getwijfeld”.

Alsof er nu geen twijfel of ergernis meer mogelijk was. Later zullen ook nog sommige toeschouwers van Jezus' Hemelvaart blijven twijfelen.

menigte zijn Verrijzenis bewees. Alle andere verschijningen daarentegen geschieden in een besloten kring, meer in het geheim en hadden een meer voorbehouden karakter²³⁶.

(13 april). –

Geen mededelingen. De apostelen reizen van de berg Tebez naar Taanat-Siloh (= Salim) – zie fasc. 18, nr. 780.

²³⁶ De andere verschijningen meer in het geheim. – Ze geschieden voor een beperkt aantal en bijzonder bevoorrechte personen, die tot Jezus' intieme kring behoorden.

Na dit nummer is 13 april weggefallen of zijn er op 13 april geen mededelingen gedaan. De apostelen leggen de weg af van Tebez naar Taänat-Siloh, waar wij hen op 14 april terugvinden.

De apostelen herstellen een fout waardoor zij zieken niet hadden kunnen genezen, maar die zij nu genezen. – Oogslag op de Moeder Gods.

2095.

14 april = 29 Nisan; Sabbat. –

Ik zag de apostelen in een stad (Taänat-Siloh). Ik zag dat hier ook Petrus, Taddëüs, Andreas, Jakobus de Mindere en nog een andere apostel verscheidene zieken genazen, die zij onlangs niet hadden kunnen genezen. Het was hun niet gelukt door een inwendig gebrek en *hierover had Jezus hen bij zijn verschijning (in het Cenakel) berispt* (nr. 2073).

Dit gebrek had hierin bestaan, dat zij Jezus toen in zijn onvergelykelijke waardigheid, in zijn uitzonderlijkheid (*Abgesondertheit*, in zekere zin transcendentie) hadden willen nadoen; **zij hadden zich een weinig voornaam en gewichtig aangesteld en niet in ootmoed in de naam van de Heer gegeven wat zij nochtans van Hem ontvangen hadden, doch als kwam het van hen. Daarom waren zij niet geslaagd.**

Heden zag ik – wat een diepe indruk op mij maakte – dat zij zich voor de zieken verootmoedigden, neerknielden en hen om vergiffenis baden, omdat zij hen toen niet hadden kunnen genezen. En nu zag ik dezelfde zieken gezond worden. Onder dezen waren zelfs mensen uit Kedar. Het was hier als een gesticht van zieken, een hospitaal, waarin waterzuchtigen, maanzieken, enz. en afgezonderd ook melaatsen ondergebracht waren.

Ook Tomas genas; hij was hier onlangs die keer niet geweest (nr. 2060, begin).

Joannes zie ik minder genezingen doen; hij gaat meer op in beschouwing.

Om op hun gebrek nog eens terug te keren, waar het eigenlijk in bestaan heeft, kan ik toch moeilijk zeggen. In hun handelwijze was stellig iets, als hadden zij te natuurlijk gehandeld en niet genoeg hun steun en vertrouwen gesteld op de kracht, de werking en de verdiensten van het lijden van Jezus. Nochtans kan ik het niet met zekerheid nauwkeurig bepalen.

Nu (d.i. als de sabbat geëindigd was) trokken de apostelen naar Betanië ten sabbat en de genezenen gingen met hen mee²³⁷.

Maria in deze dagen.

De Moeder Gods was in deze dagen te Jeruzalem in het huis van Joannes Markus. Veronika, Nikodemus en Jozef van Arimatea bezochten haar onvervaard. Zij betrad dagelijks de wegen van Jezus' lijden, 's avonds, 's morgens en in de nacht.

En waar plaatsen gebarricadeerd waren, ging zij er omheen of volgde een zijpad. Ook had zij 7 plaatsen in het huis waar zij in gebed het lijden van Jezus overwoog.

2096.

Snoodheid van de Joden.

Na allen die zich voor Jezus verklaarden en bekenden omgang met de leerlingen te hebben, uit openbare ambten ontzet en uit hun gemeenschap verbannen te hebben, hadden de Joden ook de

---

²³⁷ Na de sabbat gaan zij naar Betanië ten sabbat. – De Joden en ook de H. Schrift noemen ook dikwijls sabbat een gewoon feest of vastendag of plaatselijk feest. Hier noemt K. sabbat een liefdemaal in het huis van Lazarus, een plechtigheid, waaruit zich de viering van de zondag zal ontwikkelen.

plaatsen van Jezus' lijdensweg en waar ergens iets bijzonders was geschied, met grachten doorsneden. Bij de Kalvarieberg hadden zij ook meerdere plaatsen door slagbomen en versperringen ontoegankelijk gemaakt. Ook hadden zij enige straten naar de wijken, die meest door aanhangers van Jezus bewoond, of godvruchtigheidshalve door hen bezocht werden, met muren afgesloten. Het kwam mij zo komisch voor, wanneer men in zulk een straat als in een zak of slop gevangen zat en op zijn stappen terugkeren moest. De vrienden van Jezus evenwel openden dikwijls weer de wegen naar de Kalvarieberg; zij deden dit in de nacht.

Liefdemaal in het huis van Lazarus.

2097.

15 april. –

Ik zag de apostelen te Betanië. Hier was een grote menigte van wel 300 mensen verzameld en daaronder waren wel 50 vrouwen, die de leerlingen naar hier gevolgd waren en al hun goederen voor de gemeenschap ten beste gegeven hadden.

De apostelen en leerlingen hielden in het huis van Lazarus een groot liefdemaal met het breken van het brood en het rondgeven van de beker. Maar dit was zonder consecratie, een loutere plechtigheid of ceremonie ten teken (en bevordering) van hun geestelijke verbondenheid. Dit liefdemaal werd met open deuren gehouden in de open zaal²³⁸ die uitkwam op het voorhof en daarna sprak Petrus nog tot alle deelnemers en tot een grote menigte mensen. Onder deze laatsten waren ook verscheidene

---

²³⁸ In de open zaal. – d.i. de zaal aan het einde van het voorhof, waarvóór gewoonlijk een zuilengang liep, waarop de zaal, evenals op het voorhof geopend kon worden. Daarom wordt ze open zaal genoemd. Middelerwijl (= ondertussen, intussen, inmiddels) aten de leerlingen in de open gangen aan weerszijden van het voorhof.

bespieders. En toen Petrus zijn toehoorders opwekte²³⁹ om maar alles te verlaten en zich bij hen aan te sluiten, daar hij hun alles zou verschaffen wat zij nodig konden hebben, lachten en spotten die spionnen met hem, omdat hijzelf niets had, een landloper en straatarme visser was, die niet genoeg won om rond te komen en zijn vrouw en huis te onderhouden.

De lering van Petrus was hier meer ingegeven door een bevel van Jezus, dan geïnspireerd door eigen inwendige bezieling en geestdrift, die zij pas ontvingen bij de nederdaling van de H. Geest. De H. Maagd was weer naar Betanië, in het huis van Marta en Magdalena gekomen²⁴⁰.

16 april = 1 Ijjar; Nieuwe Maan. –

Ik zag de apostelen en oude en nieuwe leerlingen nog in Betanië bij Lazarus, waar Petrus nog openlijk onderrichtingen hield. Petrus voert nu in de vergaderingen het woord, doch in gevallen van een te grote toeloop, geeft hij ook aan andere apostelen opdracht het woord te richten tot een deel van de toehoorders. Sedert hij door Jezus met de mantel bekleed werd (nr. 2075, midden) en bij het Meer van de vis gegeten heeft, die geen natuurlijke vis was, en hij daardoor een eigen uitzonderlijke kracht ontving (zelfs over de overledenen), leeft een geheel nieuwe mens in hem. Allen erkennen hem als het hoofd, de mond en de hand van de Gemeenschap.

---

²³⁹ Hoe waagden zich spionnen tot in de zaal en in het voorhof?

Het antwoord op deze vraag is reeds uitvoerig gegeven in fasc. 16, nr. 656, voetnoot 306.

²⁴⁰ Petrus voert het woord. – Allen erkennen hem als de Opperherder, het hoofd, de leider van de Gemeenschap. Dit zien wij hier voortdurend bij K. Emmerick en later zal dit nog duidelijker en nadrukkelijker blijken. Dit punt alleen reeds maakt de openbaringen van K.E. actueel voor onze tijd. Petrus is het hoofd van het Kollege der apostelen, de bisschop van de bisschoppen, de leider van de gelovigen, van de gehele Kerk.

Bij de voorzegging van Jezus op de oever van het Meer betreffende de dood van Petrus en de toekomst van Joannes en *bij het bevel van Jezus 'weid mijn lammeren'*, kreeg ik het gevoel

- **dat Petrus in zijn opvolgers ten eeuwigen dage met de zorg belast werd voor het bestuur van de Kerk en het weiden van de kudde, en**
- **dat Joannes opdracht kreeg om eeuwig aan de waterbron te staan, waardoor de weide verfrist en besproeid en de schapen verkwikt moeten worden.**

Ik herkende – zo luidt althans de zin van haar uitlating, die de pelgrim niet met haar eigen woorden weergeven kan –

- dat de werking van Petrus meer in de tijd was, in **de uitwendige organisatie** (kunstmatige bestuursvorm), en daarom op zijn opvolgers overging, maar
  - dat de werking van Joannes meer in **het innerlijke**, in het wezen, in de bezieling en ontvlaming bestond, in het uitzenden van geestdriftige boden.
-
- De ene is meer **een vaste rots, een gebouw**;
  - de andere meer **een waaien** (aandrijven, bezielen, bevruchten), een wolk, een storm, een donderkind, een levenwekker, een uitzender van stemmen (geloofsverkondiging).
-
- Petrus is als de bouw, het lichaam, **de besnaring en stemming van de harp**;
  - Joannes is als het waaien van **de wind door haar snaren**.

Petrus, Joannes en Tomas vóór het gerecht.

2098.

Ik zag heden een vijftigtal soldaten van Jeruzalem naar Betanië trekken; ze waren van hetzelfde soort als die welke de Heer bij de Olijfberg gevangen genomen hadden, nl. uit de wacht-afdeling van de tempel en van de hogepriester.

Ik zag ook gevolmachtigden in het gemeentehuis te Betanië verschijnen en de apostelen dagvaarden. Hierop verschenen Petrus, Joannes en Tomas vóór deze gezanten en weerlegden vrijmoedig en dapper het verwijt en de beschuldiging dat zij vergaderingen belegden om het volk in oproer te brengen.

Ook bij het huis van Lazarus stonden soldaten.

De gevolmachtigden verhoorden de apostelen openlijk vóór het gemeentehuis, maar de Overheid van Betanië, die, naar ik meen, de burgemeester (of een soort van burgemeester) was, stond hun te woord en zei dat, indien zij iets tegen deze mannen in te brengen hadden, zij hen dan maar gevangen moesten nemen, in plaats van met hun soldaten hier de rust van het dorp te komen storen.

Hierna zag ik Petrus bij Lazarus (of in zijn huis en hof) met de verzamelde aanhangers spreken, en, om ergernis en onnodig gevaar te vermijden, 123 van hen heenzenden.

De verst wonenden moesten hun intrek nemen bij hen die hun huis nader hadden, want zij bezaten reeds alles gemeenschappelijk.

Ook zowat 50 vrouwen gingen heen, om op enige afstand in meerdere groepen verdeeld samen te gaan wonen.

Petrus ontbood al die mensen naar hier terug tegen de dag van Jezus' Hemelvaart, waarvan hij een voorgevoel of vermoeden moest hebben.

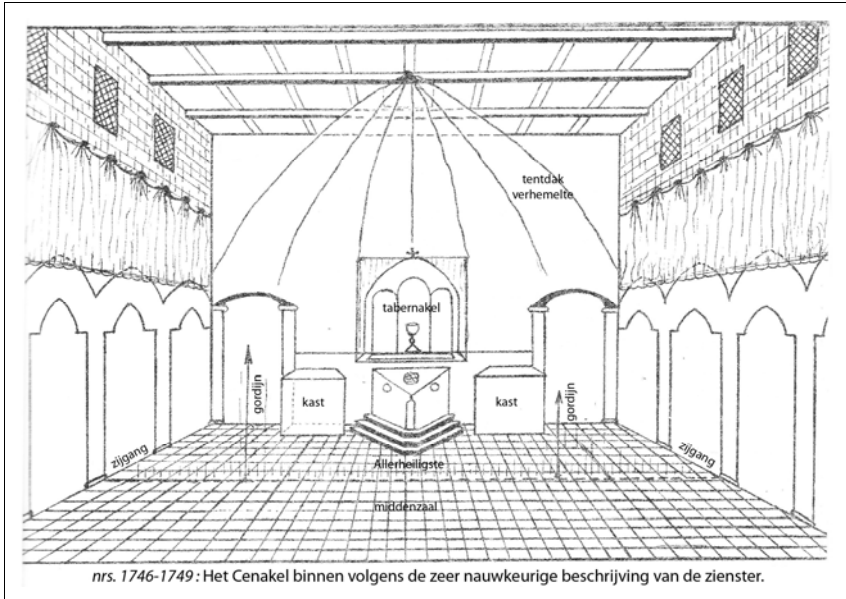

Algemene maaltijd in het Cenakel. – Maria ontvangt de H. Communie uit Petrus' hand.

2099.

17 april. –

De apostelen kwamen 's morgens van Betanië naar het huis van het Avondmaal in Jeruzalem.

Ik zag hen op deze dag een maaltijd houden en onder de lamp en vóór het Allerheiligste bidden. Bij hen waren een zevental leerlingen. Hoewel Petrus nog pas gisteren te Betanië 123 mensen (en 50 vrouwen) heengezonden had, waren er toch reeds weer anderen bijgekomen.

De apostelen en leerlingen konden niet meer door de stad naar het Cenakel: de weg was langs die kant gebarricadeerd (cfr. fasc. 6, nr. 154, voetnoot 348). Zij moesten links van de tempel de weg volgen, waarlangs Petrus en Joannes op Witte Donderdag er

naartoe gegaan waren. In die wijk trof men vele herbergen voor vreemdelingen aan en geen rasechte, stambewuste Joden woonden in die omgeving.

Uit de gesprekken van de apostelen en de leerlingen heb ik vernomen dat zij toch nog niet geheel verlicht zijn en nog steeds hopen dat een uitwendig werelds rijk gesticht zal worden, waarin zij nog iets bijzonders, een hoge positie te verwachten hebben. Ik geloof dat Jezus hen hierover nog een duchtig standje zal geven (Hand. 1, 6-8).

(18 april). –

De zienster zag hedenavond om half 6 met open ogen in wakende toestand het volgende. In schrill contrast met het aanschouwde vermengde zich met de taferelen van haar visioenen de tastelijke, ruwe realiteit van haar omgeving, waarbij ook de aanwezigheid van de Pelgrim te rekenen is:

In het Cenakel moet een grote maaltijd zijn. Ook Lazarus is daar. De apostelen zijn heden vroeg in Betanië geweest en hebben hem afgehaald. Ook de H. Vrouwen waaronder de Moeder van God en Veronika, zijn daar; ook Nikodemus, Jozef van Arimatea en de zoon van Simeon, die het paaslam (voor het laatste avondmaal) geslacht heeft. Zij hebben heden weerom een lam. De vrouwen, uitgenomen Maria, zijn bij de toebereiding van de maaltijd. Het voltallig apostelencollege en een twintigtal leerlingen zijn daar. Er is klaarblijkelijk een feest op handen.”

Deze woorden sprak K. 's avonds in wakende toestand, maar het volgende vertelde zij op 19 april, donderdagmorgen.

2100.

19 april. –

Ik zag de apostelen en een twintigtal leerlingen in de zaal onder de lamp. Zij baden en dan scheidde zij van elkaar in 2 groepen. Joannes sprak de apostelen en Petrus de leerlingen toe. Zij

spraken op een geheimnisvolle, diepzinnige wijze over hun verhouding tot de Moeder van de Heer en over hetgeen zij voor hen te betekenen had en zijn moest²⁴¹.

Gedurende deze toespraak, waaraan, naar het mij toescheen, een mededeling van de Heer ten grondslag lag, mededeling die mij nu ontgaan is, zag ik de verschijning van de H. Maagd over hen zweven in een schitterende uitgebreide mantel, die hen als omvatte, en ik zag dat haar, vanuit de boven haar geopende hemel en uit de H. Drievuldigheid, een kroon op het hoofd werd gezet; en ik had het gevoel als was Maria van hen allen het hoofd, hun ganse tempel en omvang.

Gedurende deze voorstelling zag ik de H. Maagd niet meer, die buiten de zaal in gebed was; ik geloof dat dit een voorstelling was van wat door de wil van God, tijdens de verklaring van de apostelen, op dit ogenblik voor de Kerk geschiedde. Of zag ik wellicht een beeld van een verheffing van Maria in een gezicht dat ook zij had gedurende de plechtige handeling van de apostelen?

2101.

Omstreeks 9 uur zag ik een maaltijd in de voorzaal. (Hiervoor wordt de middenzaal niet meer gebruikt).

Van de H. Vrouwen zat de H. Maagd alleen aan de tafel der apostelen en wel tussen Petrus en Joannes; zij zaten met de rug

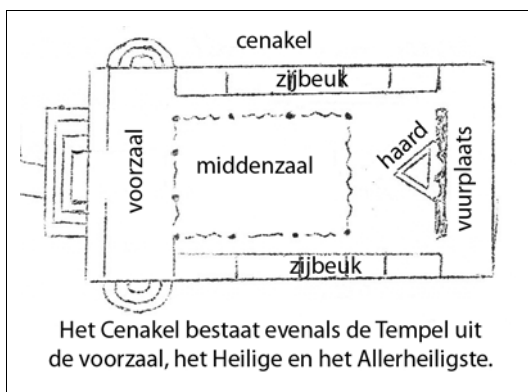
---

²⁴¹ Wat Maria voor hen te betekenen had. – Voor de rol die Maria in het leven der gelovigen en der Kerk vervult, zie vooreerst de opmerking die we reeds maakten in fasc. 16, nr. 646, voetnoot 301).

Hier zien wij, en we zullen het nog menig keer kunnen vaststellen hoe de godsvrucht tot Maria met de Kerk zelf is ontstaan en vanaf de eerste dagen, zelfs nog tijdens Jezus' leven, wortel heeft geschoten.

Alleen reeds om soortgelijke kostbare mededelingen die wij in de H. Schrift niet vinden, zijn de openbaringen van K.E. van onschatbare waarde. Hetzelfde dient gezegd van andere mededelingen, b.v. betreffende het primaat van Petrus.

naar het voorhof en dus met het aangezicht naar de binnendeur van het huis (de deur tussen voorzaal en middenzaal). De andere vrouwen en leerlingen zaten links en rechts aan gescheiden tafels. Nikodemus en Jozef dienden weer de tafels. Petrus sneed het lam, juist gelijk Jezus het paaslam gesneden had. Aan het einde van de maaltijd had ook het breken en het rondgeven van het brood en van de beker plaats, maar dit was niet het lichaam van de Heer, doch brood en wijn die slechts gezegend waren en Petrus deed er ook weer een lering bij.

Ik zag daarna de H. Maagd met de apostelen in het huis van het avondmaal (in de middenzaal); zij stond tussen Petrus en Joannes onder de lamp. Ik moet nog zeggen dat bij deze maaltijd alle gasten feestklederen aanhadden en Maria haar bruidoftskleed; gedurende het gebed onder de lamp droeg zij een schone witte mantel en sluier. Het Allerheiligste werd geopend en dan knielden en baden zij er nog vóór.

Wanneer het reeds middernacht voorbij kon zijn, zag ik de H. Maagd uit de handen van Petrus het H. Sacrament geknield ontvangen; hij had in de hand boven het schoteltje van de kelk een stukje (H. Hostie) *dat door Jezus zelf van het geconsacreerde brood afgebroken was*, en hij reikte haar dit toe in de mond.

Op hetzelfde ogenblik zag ik de Heer Jezus aan haar, doch onzichtbaar voor de anderen, verschijnen en weerom verdwijnen. Maria was geheel van licht en glans doordrongen. Daarna baden zij nog en gingen uiteen. Ik zag de apostelen zich in de plechtigheid eerbiediger jegens Maria gedragen. Daarbuiten waren zij jegens haar, zoals vroeger ook met Jezus, vertrouwelijk, doch ernstig.

De H. Maagd na de H. Communie.

2102.

Na te middernacht het H. Sacrament ontvangen te hebben, begaf de H. Maagd zich met de andere vrouwen naar haar logies in het huis van Joannes Markus. Ik zag Maria in haar kamer in staande houding haar gebed voortzetten; zij bad het Magnificat, de lofzang van de 3 jongelingen in de vuuroven en psalm 130

(nu 131: Jahweh, mijn hart is niet trots, niet hovaardig mijn ogen, ik ga niet op in grootse plannen, in dingen die te hoog voor mij zijn.

Neen, ik voel me zo klein en beeld mij niets in.

Zoals de zuigeling aan de borst van zijn moeder, ben ik een klein kind voor U! Israël, stel uw hoop op de Heer, van nu af tot in eeuwigheid.)

Reeds begon de dag te lichten, *toen ik Jezus door de gesloten deur bij haar zag binnentreden en Hem lang tot haar zag spreken.* Hierbij had geen omarming plaats noch enige andere aanraking of handreiking. *Hij zegde haar dat zij de apostelen moest bijstaan en verklaarde haar wat zij voor hen was (natuurlijk ook voor alle gelovigen).* (nr. 2100, voetnoot 241).

Dit alles geschiedde op een geheel geestelijke wijze (b.v. door woorden in de geest, zonder mondelinge woorden) en het had een mystieke betekenis en uitwerking.

Hij gaf haar inderdaad met en tijdens deze mededeling ook een macht over de Kerk, een kracht en beschermingsambt, en ik zag als stroomde zijn licht in haar binnen, als doordrong Hij haar volkomen. Ik kan daar geen idee van geven. Nadat hij door de gesloten deur weer verdwenen was, bad Maria nog en legde zich dan te rust op haar bed.

Telkens als de H. Maagd communiceerde – deze mededeling deed de zienster later bij een andere gelegenheid – zag ik dat de heilige gedaanten van de ene H. Communie tot de andere onverteerd in haar bleven, zodat zij de Godmens onder de sacramentele gedaanten in haar hart ononderbroken aanbad.

Wanneer onder de vervolging, na de steniging van de H. Stefanus, de apostelen een tijdlang niet consacreerden, **is de Kerk dus toch nooit zonder het allerheiligste Sacrament geweest, aangezien het in het hart van de H. Maagd gestadig bewaard bleef; zij beoefende dus tevens de gedurige aanbidding.**

(20 april). –

Geen mededelingen.

Verschijsning aan Simon van Cyrene. – Maria gaat naar de Olijfberg.

2103.

21 april = 6 Ijjar; Sabbat. –

Het volgende vertelde de zienster op 21 april 1820 in de voormiddag tussen 10 en 11 uur, in extatische toestand met open ogen, terwijl zij met de hand heen en weer wees, bijna als iemand die een bijziende metgezel op zijn weg iets verklaart wat hijzelf in het gewest ziet gebeuren.

Daar zij deze mededeling de 20^e dag na de Verrijzenis deed en het heden ook de 20^e dag na de Verrijzenis is, Verrijzenis die op 1 april plaatshad, ruimen wij hier een plaats ervoor in.

Kijk! daar ziet gij ze gaan! een groep mensen gaat langs de Olijfberg naar Betanië. Zij gaan naast die groene weide; zij hebben nu andere klederen aan; op enige afstand achter hen volgen 5 vrouwen, doch zonder Maria. Zij komen van Jeruzalem; het is wonderbaar, zij kijken rond, zij wijzen naar links en *bemerken Jezus niet, die toch uit die richting nadert. Hij komt niet van de kant van de Olijfberg.*

Hier en daar arbeiden vele mensen in de kleine tuinen; zij herstellen de omheiningen die op Palmendag omver gerukt werden door de talrijke paasgasten en pelgrims, die naar Jeruzalem trokken, toen men de wegen verbreedde.

Het is wonderbaar! de leerlingen gaan her en der en *zien Hem toch niet; Hij schittert en het is als zweeft Hij.*

Zie! enige lieden in een tuin hebben Hem toch gezien; zij vallen op de grond neer, en daar is ook de man, Simon, die Hem het kruis hielp dragen. Hij werkt in een van die tuinen. Ach! die goede man! *De Heer treedt vóór hem.* De goede man trekt zijn kap af, valt ter aarde en kust ze vóór de voeten van de Heer. *De Heer legt hem met een teken van de hand het zwijgen op en verdwijnt.*

Kijk ginds in het dorp Betfage, waar zij de ezelin gehaald hebben; zij sturen van daar een bode naar Lazarus vooruit; zij willen bij hem eten. Het is een flinke loper! hij is er reeds.

Lazarus is weer thuis; ik zie hem terug in zijn huis; hij was naar ginds gevlucht, zie je, naar gindse plaats over het Meer, dáár waar de Heer zo vele mensen spijzigde. Zie je die kleine hutten ginds? Dáár was hij. Ik zie hem nu in zijn huis te Betanië; de bode is er reeds; zij maken zich gereed voor een maaltijd. Ook een vrouw is bij hem; zij is groot en heeft lang haar; ik geloof dat het Magdalena is. Heden is de tafel, naar ik zie, hoger dan vroeger;

ook staan er lage zetels bij, gelijk halve canapees, maar met de leuning naar de tafel gekeerd.

In de namiddag verhaalde de zienster het volgende:

Heden middag zag ik de Moeder Gods in het huis te Jeruzalem, waar de vrouwen zich na de kruisiging ophielden (in de bijgebouwen van het Cenakel). Zij zat alleen in een schriftrol te lezen; zij richtte zich op en op dit ogenblik kwam een grote vrouw bij haar binnen, dezelfde die ik, gedurende de bijeenkomst, waarin Jezus aan Tomas verscheen, in de voorzaal zag blijven staan, terwijl Maria en Magdalena tot de leerlingen (in de middenzaal) binnentraden. Zij wond de Moeder Gods een lange doek om en zij gingen beiden naar de Olijfberg. De grote vrouw volgde de H. Maagd op een kleine afstand. Het is dezelfde die ik later nog bij de H. Maagd als dienstmeid zag tot aan haar dood in het huis van Joannes te Efeze.

Het aangroeien van de Gemeente.

2104.

22 april. –

Sedert de communie van Maria had ik reeds dikwijls gezichten over de apostelen. Het hoofdzakelijkste wat ik daaruit kon besluiten, is dat de Gemeente snel aangroeide. Ik zag vele mensen, voornamelijk uit de omstreken van het Meer van Galilea, er met ezels en pakken heenkomen en men was in de weer om hun een onderkomen te bezorgen. Zij kwamen gewoonlijk eerst in de herberg der leerlingen vóór (een klein half uur ten noorden van) Betanië, waar bestendig beurtelings enige leerlingen verbleven, bij wie de aankomenden alle nodige raad en inlichtingen ontvingen. Regelmatig kwamen nieuwelingen aan.

De aankomenden werden vervolgens meest allen door de leerlingen naar Lazarus verwezen, die vele huizen en woningen had. Ook te Jeruzalem in de wijk van de berg Sion woonden er

velen. In deze wijk woonden weinige Joden, uitgenomen hier en daar enige arme. Die wijk lag grotendeels verwoest; men zag er oude, vervallen muren van buitengewone dikte (resten van oude gebouwen, vestingen en omheiningsmuren van de stadswijk, zoals het uit de opgravingen is gebleken). In de wijk waren ook ledige plaatsen waar ik ezels zag weiden. Daar woonden meest vreemdelingen; ook waren dáár de herbergen voor de heidense vreemdelingen tijdens de dagen van de hoogfeesten.

2105.

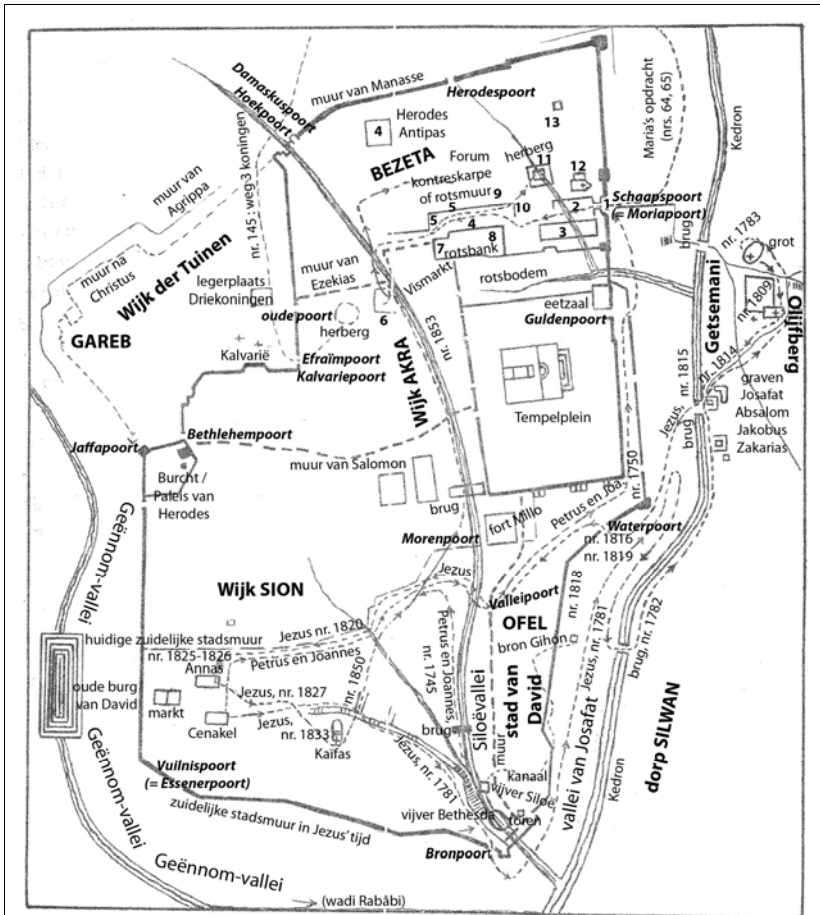
Ik zag, benevens het voormalige huis van de helden van David, dat het tegenwoordige Cenakel is, nog een oud, zeer groot, vervallen huis in die omgeving, dat ook eenmaal zeer vermaard is geweest. (Bedoeld zal zijn: de burcht van David, waarvan zij eens zei dat hij half verwoest was). Binnen zijn omtrek werden vele mensen ondergebracht. Ik zag ook hier en daar in deze verwoeste stadswijk hutten of liever noodverblijven in aanbouw. Ook zag ik tenten van grove tapijten opgericht worden boven op dikke muurwerken, waarin beneden mensen woonden.

Ook die Chaldese mannen, die Jezus in de laatste tijd naar de hoofdman van Kafarnaüm gestuurd had en die daarna naar hun land waren teruggekeerd (fasc. 28, nr. 1688), zijn in deze dagen in groter getal met lastdieren en vele pakken hier aangekomen zij hebben hun dieren en reisgoed in het binnenhof tussen die vervallen, dikke muren gezet, waarvan ik niet meer weet door welke oude bestemming zij hun beroemdheid verworven hebben.

De Joden weten niet wat hiertegen aan te vangen en bieden geen weerstand; de talrijke wonderbare gebeurtenissen hebben hun wat schrik ingeboezemd en zij zoeken alles maar te ontveinzen (= als niet bestaand doen voorkomen), af te liegen en te begraven.

De toegang tot de Tempelberg en tot de stadswijk die er bij aansluit, is naar de kant van de berg Sion, waar de christenen wonen, met een muur versperd, zodat de christelijke wijk daardoor van de tempel en de tempelwijk afgesneden is.

(De Tempelwijk is het stadsgedeelte ten westen van geheel het tempelcomplex, nl. de wijk Akra of het meest bevolkte gedeelte van de stad).

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een paleis van Herodes Antipas.
5. Kontreskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. Burcht Antonia op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazerne.
8. Op de oosthelft van de rotsbank paleis van Pilatus, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. Huis dat toebehoort aan Anna. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hogerop op de heuvel Bezeta.

2106.

De nieuw-aangekomenen zag ik vele stoffen van fijne en grove, van witte en geelachtige wol, ook tapijten en tentdoek, alles in dikke rollen, aan de Gemeente ten beste geven. Nikodemus en Jozef zijn met het beheer ervan belast. Daarvan werden gewaden voor de goddelijke dienst en doopklederen vervaardigd. Aan de behoeftigen werd alles gegeven wat zij nodig hadden.

In deze dagen hebben de apostelen nog een huis tot hun gebruik in bezit genomen het ligt bij de vijver Bethesda, op een weinig hoger niveau dan de vijver²⁴²; het ziet eruit als een lange schuur. Binnen zijn er vele aparte ruimten, door schutsels gevormd. Achteraan staat een leerstoel; het is als een synagoge. In hetzelfde huis zag ik eens bij de doop na Pinksteren een heilige mis doen, waarvoor alle benodigdheden uit het Cenakel aangebracht werden. Hier vergaderden telkens de nieuw aangekomenen en ontvingen van enige apostelen onderricht, raad en inlichting. In deze vergadering zie ik vaak ook de vrouwen tegenwoordig.

2107.

Het Cenakel wordt door de nieuw-aangekomenen niet bezocht. Ik zie geen van de apostelen, leerlingen en nieuw-aangekomenen de tempel bezoeken. Telkens als de apostelen na Pinksteren er heengingen, was dit alleen met het doel om aan de aldaar

---

²⁴² Een huis tot hun gebruik gekocht. – Dit huis zal weldra tot kerk worden ingericht. Het ligt ietwat hoger dan de vijver. Wij moeten het zoeken aan de noordkant van de vijver, maar de gegevens zijn onvoldoende om een precieze ligging te bepalen. Nochtans: ongeveer 200 m ten noorden van de Siloëvijver liet op Ofel een zekere Teodotus een synagoge, een gasthuis en waterbakken voor vreemdelingen aanleggen. Deze bouwwerken zijn zeer waarschijnlijk te dateren uit een tijdperk vóór de verwoesting van Jeruzalem. Maar van synagoge en gasthuis is niets meer overgebleven. In één van de bedoelde waterbakken werd een inscriptie gevonden, die het liefdewerk van Teodotus signaleert.” (Suppl. D.B. David, cité, k. 334).

Deze synagoge is naar alle waarschijnlijkheid met K.’s verhaal in verband te brengen.

verzamelde menigte het christendom te verkondigen, nadat zij de H. Geest ontvangen hadden en zich verder wilden uitbreiden.

Hun tempel is het Cenakel, waar in het Allerheiligste de Eucharistie wordt bewaard.

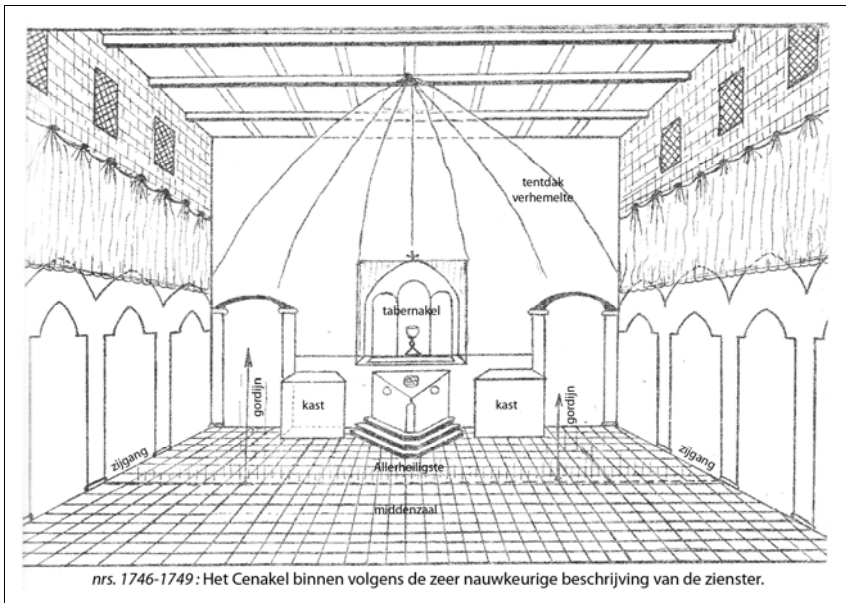
Sedert de H. Maagd gecommuniceerd heeft, zie ik haar vaker bij de apostelen; zij vervult nu een andere rol jegens hen; zij beraadslagen met haar; zij is als de Moeder van allen en zelf als een apostel.

Koorgezang in het Cenakel.

2108.

23 april. –

Ik heb deze morgen tussen 4 en 5 uur de apostelen in het Cenakel gezien.

nrs. 1746-1749: Het Cenakel binnen volgens de zeer nauwkeurige beschrijving van de zienster.

Het Allerheiligste was geopend; zij stonden aan beide zijden. Ook de wand tussen middenzaal en voorzaal was geopend. In de voorzaal stonden wel een dertigtal leerlingen. Er werd koorsgewijze gezongen en gebeden. Ik had de indruk de Metten (= rooms-katholiek; één van de canonieke uren; eerste gedeelte van het dagelijkse breviergebed, hoofdzakelijk bestaand uit psalmen en lessen) in een klooster te horen zingen (cfr. nrs. 2112, 2113, 2127, 2157). Daarna richtte Petrus ook tot deze leerlingen het woord.

Als de voorzaal gesloten was, dan was de middenzaal meer breed dan lang; nu de voorzaal naar binnen openstond, geleek het hele huis op een kerk, want het openstaande Allerheiligste, dat boven een nisvormig, toelopend gewelf had, maakte de indruk van een koor met zijn altaar. Ook Nikodemus, Jozef van Arimatea en de zoon van Simeon waren er tegenwoordig.

2109.

24 april. –

Heden in de vroege morgenstond heb ik in het huis van het Avondmaal weer dezelfde godsdienstoefeningen gezien als gisteren. Ook Maria woonde die bij. Zij stond vóór de middelste opening van de voorzaal, maar (vooraan) IN de middenzaal en wel gans alleen en met het aangezicht naar het allerheiligste Sacrament gekeerd. Aan haar zijden, doch meer achteruit in de voorzaal tussen de open zuilen stonden de leerlingen en apostelen met het aangezicht (half) naar elkaar en (half) naar het H. Sacrament gekeerd; het voorhangsel was open maar het tabernakel dicht.

De H. Maagd was in haar lange, witte mantel gehuld en gesluierd; zij scheen mij een kroon op het hoofd te hebben, doch ik meen dat het wellicht geen natuurlijke, echte kroon was, doch een schijnbare, een zinnebeeldige kroon, opdat ik haar waardigheid er door zou vernemen.

Deze wijze van bidden (in koor) is door Jezus Christus zelf ingesteld. Hij heeft hun het geheim van

deze godsdienstoefening bij of onder het eten van de vis bij Tiberias geopenbaard en ook tijdens zijn verschijning, waardoor Tomas overtuigd werd van Jezus' Verrijzenis. Maar nu weet ik dit geheim (de reden van deze wijze van bidden) niet meer.

De Moeder Gods komt nu regelmatig op de berg naar het Cenakel.

2110.

Heden vroeg gingen alle apostelen naar Betanië. Petrus' vrouw en dochter en andere vrouwen, ook de vrouw van Markus²⁴³ zijn nu van Betsaida naar Betanië gekomen; zij wonen daar in tenten.

De vrouwen hebben hoegenaamd geen omgang met de mannen. Het bezit is gemeenschappelijk. Zij komen slechts in de onderrichtingen met de apostelen samen. De vrouwen houden zich bezig met weven en met het vlechten van lange banen grof tentdoek, en vele werken daarbij aan hetzelfde stuk.

Maria, Marta en Magdalena verrichten naai- en borduurwerk. Onder hun werk zijn zij soms gezeten; ook verrichten zij het soms al wandelend, het werk op de hand houdend. Ik zag Maria op stukken, nog niet zo groot als een servet, een figuur stikken, die aan een apostel of aan de Heer zelf deed denken. Deze figuur was

---

²⁴³ Markus. – Hier is de Evangelist Markus bedoeld en niet Joannes Markus van Jeruzalem.

Volgens D.B., Marc, schijnt de oudheid slechts één Markus gekend te hebben. Moderne exegeten hebben 2 Markussen onderscheiden, nl. Markus, een leerling van Petrus en Joannes Markus van Jeruzalem, een leerling van de H. Paulus.

Moderne critici verwerpen opnieuw dit onderscheid, doch geven toe dat aan hun vereenzelviging moeilijkheden verbonden zijn.

Uit de verhalen van K. blijkt duidelijk dat de Evangelist Markus te onderscheiden is van Joannes Markus van Jeruzalem. Zelfs geeft zij een hele levensschets van de eerste en met de verspreide gegevens over de tweede zou eveneens een levensschets samen te stellen zijn.

niet meer zo omwonden, gelijk de voorgaande, die zij vroeger borduurde en die enigszins op bakerkinderen ('baker' = kraamverzorgster. Ze begeleidde de vroedvrouw en was al een paar dagen voor de bevalling in huis. Ieder dorp had tot in de 20ste eeuw verschillende bakkers) geleken.

Deze beelden zijn voor privaat-altaartjes bestemd; ze zijn grof, niet bont noch sterk gekleurd, doch slechts van bleke kleuren, want die figuren hebben allemaal witte klederen aan en zijn meestal gestikt op een geel of bruinachtig stramien; enige nochtans zijn genaaid op een grond van mooi hemelsblauw.

Ik herinner mij ook dat zij eens – doch ik weet niet of het reeds nu was of later – een voorstelling van de H. Drievuldigheid borduurde en wel op een wijze, gelijk ik deze somtijds in de geest zie, maar nu ben ik te ziek om dit beeld of die voorstelling nauwkeurig te beschrijven. (De hoofdtrekken van dit beeld waren de volgende).

**God de Vader geeft aan de Zoon het kruis en
Hij heeft het voorkomen van een hogepriester.
Uit beiden komt de H. Geest, doch niet als een duif;
de vleugelen zijn eerder armen en de figuren staan meer in
driehoekvorm dan onder elkander.**

Ik heb nog wel in mijn gezichten in de goddelijke diensten van de ontluikende Kerk ornamenten gezien, die door Maria geborduurd waren.

Nederzettingen van de nieuw-aangekomenen.

2111.

25 april. –

De apostelen zijn 's morgens naar Betanië gegaan. De H. Vrouwen, uitgenomen Maria, gingen er eveneens heen. De apostelen waren er voornamelijk heengegaan om aan de

menigvuldige aankomelingen een onderkomen te bezorgen en hen te onderrichten. Deze onderrichtingen hadden in 3 huizen plaats:

- in de herberg buiten de stad,
- in het huis van Lazarus en
- in dat van Marta.

De apostelen hielpen met eigen handen in de woningnood voorzien; zij hielpen hutten bouwen, kwamen met hout en matten en schermen van vlechtwerk aandrigen en zij staken bij alles de handen duchtig uit de mouwen. De armen kregen klederen en hun voedselvoorziening werd geregeld. Ik geloof dat Lazarus eigenlijk gezorgd heeft voor het fonds van de kas der Gemeente.

Petrus heeft met zijn vrouw gesproken. Voor haar gevorderde jaren is ze nog een flinke, krasse vrouw; haar dochter is groot, kranig, stoutmoedig en edel van voorkomen.

Simeon, het jongste kind van Maria van Kleofas, die met haar meegekomen is en de leeftijd van 12 jaren bereikt heeft, is een zeer lieve knaap. Hij loopt veel bij de apostelen en leerlingen en in het bijzonder bij Silas.

De H. Vrouwen zijn druk in de weer om de aangekomen vrouwen te helpen. Niemand heeft hier iets in eigendom; wie iets meebrengt, staat het af aan de gemeenschap, en wie niets heeft, ontvangt het noodzakelijke.

Ook het huis van Simon de melaatse is gedurig vol leerlingen. Ik zie er Simon niet meer; hij zal dus zijn huis ten beste gegeven en zich definitief bij de leerlingen aangesloten hebben. Hier is nu eveneens de vrouw van Zacheüs.

Men richt overal tenthutten op en bouwt bergplaatsen; men benuttigt elke hoek tegen muren en in oude gebouwen (cfr. fasc. 7, nr. 180, voetnoot 385). Ook is hier en te Jeruzalem menig huis ledig komen te staan, aangezien vele Joden, die zich aan de kruisiging geërgerd hadden, na de kruisiging weggetrokken zijn. 's Avonds gingen de apostelen naar Jeruzalem.

Verschiĳning van Jezus gedurende een koorofficie.

2112.

26 april. –

Heden vóór het dagaanbreken zag ik in het Cenakel weer dezelfde koordienst die mij als de Metten voorkomt en *midden onder het gebed zag ik Jezus opeens tussen hen verschijnen*. Ik weet niet wat Hij hun meedeelde, maar ik vernam dat Hij hun te verstaan gaf dat Hij de 2^e dag na de sabbat tot hen zou komen (op maandag, 30 april).

Hij verdween eer zij van hun verbaasdheid bekomen waren en Hem aangesproken hadden.

De H. Maagd was er weer bij tegenwoordig. Sedert zij de H. Communie ontvangen heeft, woont zij nabij het huis van het Avondmaal, in het kleine huis, rechts van de ingangpoort van het voorhof. Vóór deze poort werd het paaslam geslacht en hier is ook de woning van Joannes.

2113.

Voor de H. Maagd is een overdekte gang van tapijten en matten gemaakt, die over het voorhof naar het huis van het Avondmaal leidt, zodat zij uit haar cel langs deze gang in het huis van God kan komen, zonder onder de blote hemel te moeten. *Ook hier in haar huiscel had zij de morgen van haar eerste communie een verschijning van Jezus* (nr. 1101).

Ik zag haar hoofd weer met een kroon van sterren omringd, die ik ook zag bij haar eerste communie.

De apostelen gingen weer naar Betanië. *Op de weg zag ik Jezus plotseling vóór hen uit wandelen en dan weer verdwĳnen.*

27 april. –

Deze morgen zag ik de apostelen weer, gelijk tot nog toe, de Metten zingen. Tegen avond zag ik velen ten sabbat in het Cenakel bijeengekomen; zij waren allen in hun feest- en gebedsklederen. Het bidden en koorsgewijs zingen duurden van de avond tot in de nacht. Alle zijzalen rondom de middenzaal waren open en vele leerlingen waren tegenwoordig. De H. Maagd stond op haar gewone plaats (in de middenzaal, nabij de middelste deur tussen midden- en voorzaal) en de vrouwen achter haar, (doch reeds) in de voorzaal (of tussen de geopende zuilen).

28 april; Sabbat. –

Ik heb ook heden de apostelen zien bidden. Nu zijn zij gezeten, dan staan zij rechtop. Eens had ik onder deze oefening het gevoel als was ik in de vespers.

29 april. –

Na de Metten gingen de apostelen weer naar Betanië; zij staken daar een hand toe bij de bouw van hutten voor de nieuw-aangekomenen. Ook preekten zij in het huis van Simon. Dit feesthuis is nu in een synagoge veranderd. Op het dakterras van het feesthuis heeft men een aan alle zijden open zaal opgericht, waarvan men de uit vlechtwerk bestaande wanden rondom kan wegnemen. In de zaal heeft men een kansel geplaatst. De toehoorders staan er omheen. Men gaat er van buiten op met een trap tegen de muur.

Niet alle aankomenden worden aanstonds in de Gemeente aangenomen. De mannen uit Chaldea zijn nog niet aanvaard.

Toen Petrus, Joannes en Jakobus de Mindere en Tomas en nog enige andere apostelen 's middags van Jeruzalem naar Betanië gingen en de Olijfberg naderden, *wandelde Jezus opeens tussen hen en sprak hen aan*; zij gingen Hem dan weer

vooruit en *het was alsof Hij enige stappen achterbleef en eindelijk verdween.*

30 april. –

Jezus nam om 4 uur deel aan een maaltijd van de apostelen alleen; deze had plaats in het Cenakel. Bij de maaltijd werden een lam, salade en brood opgediend. De vrouwen aten buiten de middenzaal in de voorzaal en de leerlingen in de zijzalen of gangen. Het was een liefdemaal. Jezus brak en verdeelde gezegend brood en hield een toespraak.

Emmanuel – Geheimnisvol leven na de Verrijzenis (vervolg).

Hemelvaart en Pinksteren (mei 1821).

***

Laatste dagen voor de Hemelvaart.

2114.

Dinsdag, 1 mei. –

Hier zien wij ons genoodzaakt bij wijze van inleiding op het volgende hoofdstuk deze nota te plaatsen. Een heel eind ver, nl. van hier tot nr. 2176 of anders gezegd van 1 mei tot 20 mei zijn in het oorspronkelijk werk geen datums geplaatst, maar wij hebben deze leemte trachten aan te vullen en om deze reden hebben wij al de door ons aangevulde datums tussen haakjes gezet. Oorspronkelijk luidt het opschrift van de paragraaf, waar wij nu gekomen zijn: ‘Laatste dagen vóór de Hemelvaart’, doch er zijn er slechts twee.

Wanneer wij nu zelf de data aanvullen, bekomen wij tussen de Verrijzenis en de Hemelvaart slechts 33 dagen, ofschoon de H. Lukas in Handelingen 1, 3 uitdrukkelijk van veertig dagen spreekt. Hier schijnt dus wel tegenspraak te bestaan tussen de verhalen van K. Emmerick en de H. Lukas.

Wij vermoeden dat de uitgever van dit visionair leven, nl. Schmöger, C. ss. R., om deze tegenspraak te verdoezelen, de datums een heel eind ver heeft weggelaten, of het zou moeten zijn dat ze ook in de dagboeken van Brentano niet stonden, wat zeer moeilijk aan te nemen is. Toch moeten wij aannemen dat K.E. de feiten chronologisch en in volgorde vertelt. Hieruit zou dan volgen – een veronderstelling die mogelijk is – dat de H. Lukas de datum van Jezus’ Hemelvaart met opzet 40 dagen na de Verrijzenis plaatst, in plaats van 33 om de een of andere, wellicht symbolische reden, misschien om Pinksteren 50 dagen na de Verrijzenis te krijgen en aldus een overeenkomst van tijd te bekomen met het Pinksterfeest van het Oud Testament, de nederdaling van God op Sinai voor de wetgeving, die plaats vond vijftig dagen na de eerste Joodse pasen, de uittocht uit Egypte.

Mogelijk hecht de evangelist nog andere betekenissen aan het heilig getal 40 tussen Verrijzenis en Hemelvaart. Dit verschillend getal dagen tussen eerste Joodse pasen in Egypte en de wetgeving op Sinaï enerzijds (50 dagen) en christelijke Pasen en Pinksteren anderzijds (43 dagen) zou de overeenstemming van het Oud en 't Nieuw Testament geenszins in 't gedrang brengen, maar als die 2 getallen geheel hetzelfde zijn, is de gelijkenis meer opvallend.

In onze dagen zal wel geen exegeet onze veronderstelling of de vrijheid waarmee wij het getal 40 van Lukas, Handelingen 1, 3 interpreteren, als ongeoorloofd of ergerlijk brandmerken.

Met het oog op een bepaald doel of om redenen van mystieke of symbolische aard kon de evangelist en geschiedschrijver zich daartoe gemachtigd achten, zoals trouwens de 3 Synoptici er geen erg in gezien hebben, misschien om geen andere reden dan vereenvoudiging, Jezus te laten sterven op Pasen, ofschoon Hij toch, historisch gezien, en ook volgens de H. Joannes, daags vóór Pasen gestorven is.

- Goede Vrijdag was de voorbereidingsdag,
- Stille Zaterdag was de Joodse Pasen en sabbat.

Wat de dag betreft, waarop Jezus stierf, zie fasc. 30, nr. 1835 en voetnoot 44.

Onze veronderstelling schijnt de beste en eenvoudigste te zijn om de moeilijkheid op te lossen waarvoor de datums ons hier stellen. Verder in 't verhaal is het ook niet heel duidelijk op welke dag het Pinksterfeest viel, althans in K.'s verhalen, maar uit de Joodse kalender weten wij dat Pinksteren noodzakelijk viel op 6 Sivan, die in 1821 samenviel met 20 mei. Welnu op deze dag viel een groot feest in K.'s verhalen.

Uit onze redenering zou volgen, indien ze juist is,

- dat Jezus' verheerlijkt en onlijdelijk leven 33 dagen en enige uren geduurd heeft, zoals
- zijn menselijk en lijdelijk leven 33 jaren en enige maanden lang geweest is.

Wij dringen niemand onze mening en uitleg op, maar ook kan niemand ons erom blameren.

***

Dinsdag, 1 mei. –

Brentano: In de eerste dagen van de maand mei kon de zienster ten gevolge van de storing die de buitenwereld haar veroorzaakte, slechts de volgende korte mededelingen doen over de laatste dagen van Jezus op aarde.

De Heer ondernam met de apostelen meerdere wandeltochten om Jeruzalem, zodat een aanzienlijk getal Joden zijn verschijning waarnamen. Maar waar Hij aan dezen verscheen, verborgen zij zich of sloten hun huizen.

De apostelen en leerlingen vergezelden Hem op die wandeltochten met een zekere schrik, want Hij scheen hun te vergeestelijkt (en de verhouding tussen Hem en hen enigszins gebroken; Hij was geen mens meer zoals vroeger, maar transcendent boven hen verheven; zie nr. 2083, voetnoot 232). *Jezus onderwees hun vele dingen en laakte in de apostelen ook nog het een en ander* (Hand. 1, 6-8).

Gedurende deze nacht zag ik de Heer ook in andere steden. Zo zag ik Hem in Bethlehém verschijnen en er zijn zegen verspreiden. Ook te Nazareth, waar Hij zo vele vijanden had, verscheen Hij aan meerdere ongelovigen en inzonderheid aan zulke personen met wie zijn Moeder en ook Hij vroeger dikwijls omgang hadden. Op nog veel andere plaatsen zag ik verschijningen van Hem. De mensen die Hem zagen, werden dan zeer gelovig en sloten zich op het Pinksterfeest bij de apostelen en leerlingen aan.

In zijn laatste dagen verkeerde Jezus bijna voortdurend met de apostelen en vertoonde zich op zeer natuurlijke en menselijke wijze. Hij heeft met hen gegeten en gebeden en hen onderricht. Hij heeft vele wegen met hen bewandeld en hun alles

herhaald. Alleen in de nacht was Hij dan op andere plaatsen, zonder dat zij wisten waar.

De avond vóór de Hemelvaart.

2116.

(2 mei). –

Jezus is met een vijftal leerlingen van de kant van het oosten naar Betanië gekomen. Ook Maria kwam met de andere H. Vrouwen erheen, doch langs de weg van Jeruzalem. Zij kwamen bij Lazarus tezamen, waar ook Marta en Magdalena waren. Rondom het huis is veel volk verzameld; die mensen hebben gehoord dat de Heer hen wil verlaten; zij wilden Hem een laatste keer zien om afscheid te nemen. Het huis heeft een groot voorhof. *Zodra de Heer in het huis was, lieten zij de mensen binnen in het voorhof en sloten het dan.*

Waarom houdt Lazarus zich zo verborgen? Sedert zijn opwekking uit de dood gaat hij nooit meer naar Jeruzalem (naar de eigenlijke stad, wel nog naar het Cenakel, want dit zuidelijk gedeelte hangt maar half meer met het dichtbevolkte stadscentrum samen).

Ook gaat hij niet meer openlijk met de leerlingen om. In zijn huis verblijft hij meestal in een onderaards gewelf als in een kelder, en slechts wanneer de deuren gesloten zijn, zoals nu, komt hij te voorschijn. Zij namen samen al staande een kleine maaltijd.

De leerlingen weenden zo smartelijk, omdat Jezus hen wilde verlaten. *“Waarom weent gij, lieve broeders, sprak Jezus, ziet deze vrouw daar, deze weent niet!” Dit zegde Hij tot zijn leerlingen, die om zijn aanstaande heengaan van droefheid weenden en Hij wees meteen op zijn Moeder, die niet weende! Ach! het is zo*

aangrijpend die oude mannen zo te zien wenen; zij wenen luid; zij kunnen hun tranen niet weerhouden.

(De zienster vertelde dit, terwijl zij het zag gebeuren, vandaar die nogal levendige en aandoenlijke verhaaltrant.)

2117.

In tegenstelling met het algemeen gebruik stonden de vrouwen hier niet zo volkomen gescheiden van de mannen, maar toch ook niet erbij. Maria stond in de ingang van de andere kamer bij andere vrouwen. Zo stonden zij gewoonlijk, of ook, volgens een uiterst zedig gebruik, geheel op de achtergrond.

Ik houd dit gebruik voor **zeer heilzaam**: hun achteraan blijven verhindert veel kwaad en inmenging in zaken die niet de hunne zijn en die zij niet verstaan.

Hoe liefdevol is de Heer! Hij gaat buiten tot de talrijke vreemdelingen, voor wie in het voorhof een lange tafel aangericht is. Hij zegent kleine broodjes en deelt ze onder hen uit, waarna Hij hun met de hand een teken geeft om heen te gaan.

Nadat zij vertrokken waren, naderde ook de H. Maagd deemoedig tot Hem met een verzoek²⁴⁴, doch *Hij hield zijn hand naar haar, als mocht zij Hem niet aanraken (teken van weigering), en Hij antwoordde dat Hij het niet kon*

---

²⁴⁴ Maria naderde met een verzoek. – Volgens de verdere nummers 2214 en 2218 vroeg Maria bij deze gelegenheid om na Jezus' Hemelvaart spoedig te mogen sterven om bij Hem in de hemel te zijn.

Jezus had met Maria andere plannen en daarom kon Hij deze bede niet toestaan. Daar nochtans geen enkel gebed onverhoord blijft deed Hij haar de een of andere belofte of verzekering met betrekking tot haar dood en gaf haar ook te kennen wat zij op haar sterfbed tot de apostelen moest zeggen.

Maria onderwierp zich aanstonds aan Jezus' wil.

toestaan. Toen dankte zij Hem ootmoedig, zelfs voor deze weigering en zij trok zich achteruit.

Ik zag de Heer op een gans bijzondere wijze afscheid nemen van Lazarus. Ik zag dat Hij brood voor hem zegende en het hem te nuttigen gaf, waarbij ik het zag schitteren. Hij zegende hem nog en gaf hem tot afscheid de hand. Toen de Heer met de leerlingen het huis verliet, deed Lazarus Hem geen uitgeleide.

2118.

Na een aanzienlijke onderbreking vertelde de zienster verder:

Ik zie Jezus met een omweg naar Jeruzalem gaan. (Bedoeld is de binnenweg die van Lazarus' huis naar Jeruzalem voert aan de zuidkant van de Olijfberg, dezelfde die Jezus aanvankelijk volgde bij zijn Intocht in Jeruzalem). Zij betraden eerst de rechte (grote over de Olijfberg lopende) weg, maar sloegen spoedig een langer zijweg in. Met aanzienlijke tussenruimten volgden 4 scharen de Heer. De groep van de 11 apostelen ging met Hem. De laatste schaar was de grootste en de vrouwen sloten Jezus' gevolg.

Ik zag de Heer op deze weg schitteren en met zijn hoge gestalte boven de anderen uitsteken, maar ik weet niet of ook de leerlingen Hem zagen schitteren, zoals ik het zag. Zij konden het zich niet realiseren dat Hij hen verlaten zou en sommigen zeiden onder elkander: "Hij is reeds dikwijls voor ons verdwenen!"

Kijk! Hij wijst om zich heen en zegt: "Wanneer al die steden door uw prediking zullen geloven en anderen de gelovigen zullen verdrijven, dan zal het hier een treurige tijd zijn, want alles zal verwoest worden!"

Hier zweeg Katarina enige ogenblikken en vervolgde dan:

Hij zegt ook: "Gij verstaat Me nu nog niet, maar, nadat gij heden voor de laatste maal het nachtmaal

met Mij genomen zult hebben, dan zult gij Mij verstaan!”

Maria gaat alleen recht naar Jeruzalem in een groot huis tegen de muur, niet zeer ver van de tempel²⁴⁵. Nikodemus en Jozef van Arimatea bereiden daar een maaltijd waarbij zij haar hulp verleent.

2119.

Na een poos, als had de zienster de H. Maagd vergezeld en zich lichamelijk van Jezus verwijderd en als moest zij nu naar Hem terug, deed zich het volgende voor. Zij hief in de extase haar armen een weinig omhoog, als iemand die onder de armen gevat en weggedragen wordt. Na een paar ogenblikken liet zij deze weer zakken, viel zelf ineen, als werd zij plotseling neergezet en hierop zegde zij vol verbazing:

Waar ben ik? Hoe kom ik hier? Zij gingen zo snel dat ik niet meer meekon en toen hebben 2 van hen mij hierheen op de weg geplaatst, waarlangs de zegestoet op Palmendag voorbijkwam.

Zie! daar komen zij.

De wonden van Jezus zie ik niet altijd zichtbaar, maar als ik ze zie, dan schitteren ze als de zon.

Waar Jezus voorbijging zag ik hier en daar in de kleine, bekoorlijke tuinen vele Joden bezig met het snoeien en opbinden

---

²⁴⁵ Huis tegen de muur. – Om de volgende redenen menen wij dat dit huis een huis van Nikodemus of Jozef van Arimatea is:

- a) als Gastheren halen zij Jezus af en dienen de tafel, zoals Simon deed in zijn huis, fasc. 28, nrs. 1738 en 1739 en zoals zijzelf deden in het Cenakel, dat ook hún huis was, nr. 2101.
- b) In deze omgeving in de smalle wijk Ofel bezaten zij werkelijk een huis; dit was één van de andere huizen die zij in Jeruzalem benevens nog bezaten, nrs. 1443, 1975, 2028. Dit huis in of bij Ofel lag, volgens nr. 2190, niet ver van het huis van Joannes Markus. Het schijnt buiten de stad, tegen de stadsmuur van Ofel aangebouwd geweest te zijn, volgens de nrs. 2126 en 2190.

van de hagen; er staan aangename kegelvormige bloemstruiken in. Wanneer Jezus met zijn gezelschap naderde, hielden deze mensen dikwijls de handen voor hun aangezicht en wierpen zich plat op de grond, of liepen ontsteld de tuinen in en trokken zich achter de hagen terug. Ik weet niet of zij de Heer al of niet konden zien en of zij uit haat of schrik vluchtten dan wel of zij zich van ontroering neerwierpen. Ik heb sedert de Verrijzenis dit vluchten telkens gezien, als Hij in de nabijheid van mensen kwam.

Verwoesting van heilige plaatsen.

2120.

Ik heb in de laatste dagen op alle plaatsen die in Jeruzalem en omgeving door de tegenwoordigheid en door het lijden van de Heer uiterst merkwaardig en voor de zijnen heilig en dierbaar zijn, door de Joden een misdadige verwoesting aangericht zien worden. Zij hadden de kruisweg op de plaatsen waar de Heer gevallen was, dwars met grachten doorsneden. De tuinen en bevallige en aangename grasplaatsen, waar Jezus dikwijls vertoefd en geleerd had, werden beschadigd, onbegaanbaar en door afsluitingen ontoegankelijk gemaakt. Op sommige plaatsen hadden zij zelfs gecamoufleerde valkuilen gegraven, opdat zij, die daar 's Heren gedachtenis kwamen vieren, erin zouden vallen. Maar enige boosaardige Joden heb ik er zelf in zien vallen.

Ik bekwam daarbij de verzekering dat het de vijanden van Christus, die dergelijke dingen doen, te allen tijde zo vergaat, daar hij die een put voor een ander maakt, er zelf in valt, maar dat zij op de oordeelsdag nog meer zo zullen varen.

Nog zag ik daarbij dat de vervolgers en heiligschendende verwoesters van kruiswegen, kruisbeelden, kapellen en kerken, de bestrijders van oude godvruchtige praktijken, godsdienstoefeningen en christelijke gebruiken en in het algemeen van alles wat de gedachte aan de geschiedenis der

Verlossing oproept, tot de kennis ervan bijdraagt of tot de overdenking ervan opwekt, ik zag, zeg ik, dat zulke verwoesters en bestrijders tot hetzelfde goddeloos en zondig geslacht behoren als deze vijanden van Jezus' bloedige voetstappen en met hen veroordeeld zullen worden.

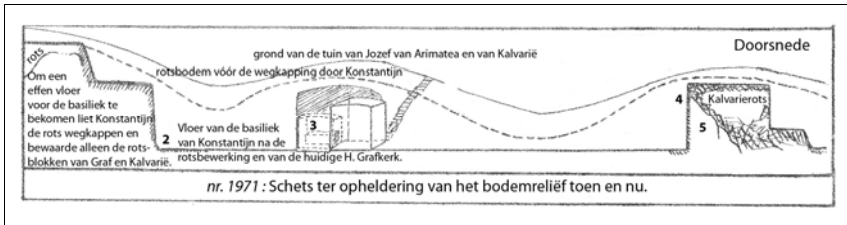
Wee de uitroeiers van goede gewoonten, heilige gebruiken, bedevaarten, gebeden en gezangen.

Wee ook hun, die voor de oude, aangrijpende kruisbeelden wekelijk huiveren en in plaats daarvan zinstrelende, heidense vormen invoeren of andere wulpse, verleidelijke heiligenbeelden maken en verspreiden.

Ik zag hen verbonden en op één lijn gesteld met hen die op de Kalvarieberg een Venustempel en boven Jezus' geboortegrot nog iets afschuwelijkers opgetrokken hebben²⁴⁶.

2121.

Verwoesting van de Kalvarieberg.

Ik zag die verwoesters de kruin van de Kalvarieberg afgraven en de aarde, gelijk men bij ons mest strooit, op de paden en op de 5 hartvormige grasplaatsen werpen, die gevormd worden door deze paden, die naar de kruisigingsplaats leiden. Nadat zij de aarden

²⁴⁶ Op de Kalvarieberg liet keizer Hadrianus een schandelijke Venustempel, boven het H. Graf een Jupitertempel en boven de grot van Bethlehem een Adonis- of Tammuztempel bouwen (cfr. fasc. 32, 'Uitweiding over de betrouwbaarheid van de traditie betreffende het Heilige Graf', na nr. 1971).

wal rondom de plek waar het kruis gestaan had, hadden afgedragen, bleef slechts een naakte, witte rots over, waarin een vierhoekige opening was van wel een el diep. Dit was het hol waarin het kruis had gestaan. Ik zag hen grote moeite doen om die steen door middel van hefbomen uit de grond op te lichten, maar zij slaagden er niet in; hij zonk telkens terug en tenslotte vulden zij de holte en bestrooiden de plaats met aarde²⁴⁷. Het H. Graf echter, daar dit het eigendom van Nikodemus was (of juist, van Jozef van Arimatea) bleef ongeschonden. In dit graf lag Christus met het hoofd naar het oosten. Wanneer men 's middags uit de spelonk trad, had men de zon recht vóór zich en het westen aan zijn rechterhand²⁴⁸.

---

²⁴⁷ Wij lezen in Pet. Boll. T. 5, blz. 287: "De holte die men op Kalvarië kan nagaan, vertoont niet de steen, waarin het kruis geplant is geweest. Naar aanleiding van de brand in 1808 hebben de Grieken het rotsblok waarin het kruis gestaan heeft, weggenomen om hem naar Konstantinopel te voeren en zij hebben er een andere steen voor in de plaats gesteld, doch tijdens de overvaart ging bij een storm de ware steen door schipbreuk verloren." Wat K.E. hier zegt, doet vermoeden dat het een los rotsblok was dat in de grond stak en in de rotsbodem slechts met mortel vastzat.

In nr. 2198 zegt K. "Het (nagemaakte) kruis van Maria te Efeze stond in een blok van aarde of steen, zoals het kruis van Jezus op de Kalvarieberg."

In geval dit blok in de grond met mortel aan de rots vastgehecht was, dan verstaan wij deze woorden in D.B. Calvaire, k. 81-82: "In 1810 hebben de afgescheiden Grieken de binnenwand van de holte met beitels losgehakt en de weggenomen rotsstukken door andere stenen vervangen."

K.E. noemt het H. Graf het eigendom van Nikodemus, maar het behoorde aan Jozef van Arimatea toe (Matt. 27, 60). Elders zegt ook K. dit, maar die 2 waren intieme vrienden die samen de beeldhouwkunst beoefenden en ondernemingen deden, samen werkten, zodat K. soms bijzonderheden van de een op de andere toepast, zodat wij o.m. ook moeilijk met zekerheid kunnen uitmaken wie van beide de eigenaar van het Cenakel was.

²⁴⁸ Als men 's middags uit de spelonk trad – Kwam men in een soort gracht. Men steeg met een trap zuidwaarts naar boven en men had de zon in het aangezicht en het westen aan zijn rechterzijde.

Liefdemaal.

2122.

De maaltijd (in het huis van Jozef van Arimatea) werd in een langwerpige, vierhoekige zuilenzaal bereid. Deze was open en had uitzicht op een voorhof, dat met bomen beplant en met een muur omringd was. Links zag men door een gang in de woning en in de keuken. (Deze waren veelal in een zijvleugel van het gebouw, terwijl het achtergebouw o.m. uit een feestzaal bestond, voorafgegaan door een open zuilengang). Aan de rechterkant van de open voorzaal viel de blik in bogen of gangen, waarin tafels voor de leerlingen en anderen aangericht waren.

De tafel voor Jezus en de apostelen en voor nadere vrienden was in de zuilenzaal toebereid. Ik zag de H. Maagd menigmaal in de gang (van de zijvleugel, bij de keuken) aan het werk. Op de tafel stonden kleine kruiken, en men bracht een enorme schotel op, die geheel met rechtstaande, fijne, groene kruiden sierlijk gevuld was, ja, zo kunst geschikt, dat ik mij de zinnebeeldige, betekenisrijke kruiden herinnerde, die ik dikwijls op hemelse tafelen zie. Aan de ene kant was in de groene kruiden een ruimte gelaten om er een grote vis in te leggen, en daar tegenover was een open plaats voor kleine broden.

Op de tafels in de zuilengang, die slechts uit dikke planken bestonden, werden vruchten en driehoekige schotels met honigraten, waarin een benen spatel stak, opgedragen. Naast elke driehoekige schotel stond een ronde schotel, waarop 3 sneden brood lagen van een vinger lang en 2 vingers breed. Ieder zulke schotel was voor 3 mannen bestemd.

2123.

Ik zag Jezus met de apostelen op verschillende paden rondom de Olijfberg wandelen en door andere groepen gevolgd worden. Dikwijls stond Hij stil om hun iets te verklaren.

Zij waren allemaal terneergeslagen en vol angst; enigen weenden; anderen waren zelfs bijna ontmoedigd en in een – het was een met zwart haar – zag ik zelfs deze gedachten: “Indien Hij ons nu verlaat, wie zal dan de meester zijn, en hoe zal alles wat omtrent de Messias beloofd is, in vervulling gaan?” Petrus en Joannes schenen geruster alsof zij alles beter begrepen.

Dikwijls werd de Heer door sommigen ondervraagd en Hij hield dan stil en gaf hun de gewenste ophelderingen. Zo wandelden zij tot de avond (van deze woensdag) toe. Herhaaldelijk bleef de Heer staan en zeer ernstig onderrichtte Hij hen dan. Menigmaal was Hij opeens voor hen verdwenen; zij waren dan zeer bedroefd, maar plots was Hij dan weer in hun midden. Het was alsof Hij hen op zijn aanstaande heengaan wilde voorbereiden (opdat zij niet te zeer verrast zouden zijn, als Hij voor goed zou verdwijnen).

Ik zag hen nog op liefelijke wegen, tussen weiden, op grasplaatsen en onder bomen wandelen. De zon ging prachtig onder in het westen; ze was nakend onder en het was bijna donker, toen Jezus het huis naderde waar het liefdemaal gehouden zou worden.

Maria, Nikodemus en Jozef van Arimatea kwamen Hem vóór het huis tegemoet. *Hij was de apostelen een weinig vooruitgegaan* en dezen begaven zich naar de eetzaal.

Jezus trad met zijn Moeder in het huis. Hier was de haard op de grond. De overige vrouwen kwamen pas later. *Nadat Jezus een weinig met de vrouwen gesproken had,* gingen zij zich weer vleien met de hoop dat Hij nog wel zou blijven, maar Maria was in haar ziel beter op de hoogte van alles; zij wist dat Jezus' uur aanstaande was.

Nadat nu ook de overige leerlingen aangekomen waren, ging Jezus in de eetzaal. Ook kwamen nog vele anderen van de gemeente naar hier gelopen en bleven hier en daar op Jezus staan wachten. Jezus en de zijnen namen de lange zijde van de tafel in; deze was weer iets hoger dan gewoonlijk; de apostelen lagen op dwarszetels. *Op de plaats van Jezus was geen zetel: Hij stond rechtop.* Ook hier had Joannes weer zijn plaats aan Jezus' zijde; hij was vrolijker dan de overigen; hij was in de grond van zijn gemoed geheel als een kind, nu spoedig bedroefd en aanstonds weer getroost en opgemonterd.

De lamp boven de tafel was ontstoken. Nikodemus en Jozef dienden op en ik zag de H. Maagd in de gang in de deur staan (in de deur van de keuken, die in de gang uitkwam).

De Heer zegende de vis, het brood en de kruiden en deelde alles rond. Ieder kreeg er een weinig van. *Gedurende de gehele maaltijd gaf de Heer ernstige onderrichtingen.*

Ik zag zijn woorden dikwijls als lichtstralen uit zijn mond komen en in de mond van de een af andere leerling sneller of langzamer ingaan, naar gelang ieder van hen min of meer hongerig naar Jezus' onderrichtingen was.

Men ziet dit zo, gelijk men al het heilige als licht en al het onheilige als nacht ziet. Zo ook wordt de hevige begeerte als honger en de verzadiging als een verslinden waargenomen. Dit verschijnt in de visioenen duidelijk en natuurlijk en in de extase bevreemdt het ons niet het zo te zien.

Op het einde van de maaltijd zegende de Heer ook nog een beker, dronk eruit en reikte hem rond: allen dronken eruit. Dit was echter niet het H. Sacrament, maar

hetzelfde wat ook Petrus bij de maaltijd op de zondag van de Verrijzenis gedaan had.

Nadat de leerlingen van het liefdemaal waren opgestaan, verzamelden zich de anderen, die in de gang ter zijde gegeten hadden, vóór de zaal onder de bomen, en *ik zag de Heer uit de zaal naar hen gaan en hen lange tijd onderrichten en dan zegenen*, waarna zij zich verwijderden.

2125.

Nu zag ik dat de overige vrouwen, die ondertussen ook aangekomen waren, niet door de zaal, maar rechtstreeks van de huisdeur (ingang) uit, in de boomgaard (of voorhof met bomen) verschenen en ik zag ook de H. Maagd bij hen.

Jezus ging erbij en bood zijn Moeder de hand.

Hij sprak de vrouwen zeer ernstig toe en allen waren diep bewogen. Ik voelde daarbij dat Magdalena door een hevig verlangen bekropen werd om Jezus' voeten te omarmen, maar zij deed het toch niet, want in zijn voorkomen was Hij zo ernstig (cfr. nr. 2083, voetnoot 232), dat zij allen onwillekeurig een weinig voor Hem achteruitdeinsden.

Nadat Jezus de vrouwen aldus enige tijd toegesproken en ook gezegend had, verliet Hij hen en zij stortten overvloedige tranen, doch van een droefheid die geheel in de ziel was; hun tranen waren geen oppervlakkige aandoening en nog veel minder vertoon, ook geen onbeheerste, vluchtige smart, zoals vaak bij de mensen van heden: het was als weende hun ziel. Maar de H. Maagd zag ik hier niet wenen. Ik heb haar in het algemeen nooit heftig uitwendig zien wenen, behalve wanneer zij de twaalfjarige Jezus op de terugreis van Jeruzalem na het paasfeest verloren had (Lk. 2, 48), en nog eens na zijn dood aan de voet van het kruis (fasc. 31, nr. 1948; fasc. 32,

begin nr. 1879 en eind nr. 1981)²⁴⁹. Zij bleven hier tot kort vóór middernacht.

Jezus gaat met de apostelen naar het Cenakel.

2126.

*Nu zag ik de Heer met de apostelen naar de stad gaan (naar een stadspoort om in de stad te gaan.) Hij volgde dezelfde weg als op Palmendag. Maria ging achter de apostelen en dan volgde nog een schaar van een dertig- of veertigtal leerlingen. Ook enige van de vrouwen keerden terug naar de stad en andere gingen naar Betanië. Op deze korte weg (nl. tot de stadspoort) verdrongen zich nog meerdere hopen van mensen rondom de Heer en *Hij richtte het woord tot hen*, maar dicht vóór de stad scheidden zij links en rechts uit elkaar en gingen niet mee in de stad om geen opzien te baren. *Maar Jezus met de elf en nog een dertigtal leerlingen, met de H. Maagd en enige vrouwen gingen in het huis van het Avondmaal.**

*Jezus, de 11 apostelen en Maria traden in de binnen- of middenzaalen de leerlingen gingen in de zijzalen, waar de slaapbanken waren. Ik weet niet of zij sliepen of baden. Maria's gezellinnen bleven in de voorzaal*²⁵⁰.

---

²⁴⁹ Over haar smart en tranen onder het kruis zegde Maria tot de H. Brigitta: "Als Hij van het kruis op mij neerzag en ik naar Hem opkeek, stroomden de tranen uit mijn ogen, als uit 2 bronnen." (Openb. VI, 35).

²⁵⁰ Hier ziet men hoe in de Kerk de hogere rangorde een zeker voorrecht geniet, zoals dit reeds het geval was in het laatste avondmaal en zelfs reeds vroeger. De Kerk is essentieel hiërarchisch en theocratisch ingericht, niet democratisch. De Oversten bevelen en leiden, maar volgen de richtlijnen door God zelf hun voorgehouden, **zodat in de Kerk God alleen de gebieder en Heer is.**

Hier is ook de plaats op te merken, die Maria inneemt bij, of zelfs vóór de apostelen. Hier is zij in de maaltijd tegenover Jezus gezeten als koningin

De tafel van het avondmaal was toegerust en de lamp aangestoken. Op de tafel stond slechts een paasbrood en een kleine kelk. De apostelen deden hun feestklederen aan en Petrus het voorname onderscheidingskleed of celebrantsgewaad.

De H. Maagd zag ik tegenover Jezus zitten.

Ik zag de Heer hetzelfde doen als bij het allerheiligste laatste avondmaal: in het brood vooraf kerven of insnijdingen maken, het offeren, breken, zegenen en het hun toereiken. En dan dronken zij ook allen uit de kelk, zonder dat hij opnieuw gevuld werd.

Ik zag het heilig Sacrament op het woord van Jezus schitteren en als een klein lichaam in de mond van de apostelen ingaan. Ik zag zijn woord bij de consecratie van de kelk als een rode, bloedige schijn in de kelk stromen.

In de laatste dagen hadden ook Magdalena, Marta en Maria van Kleofas reeds het H. Sacrament ontvangen.

2127.

Tegen de morgen zongen zij als naar gewoonte plechtig de Metten onder de lamp. *Jezus gaf aan Petrus nogmaals het gezag en de bestuursmacht over de anderen; Hij legde hem nogmaals die mantel om en Hij herhaalde wat Hij hun bij zijn verschijning aan het Meer van Tiberias en op de berg (bij Tebez) gezegd had. Ook onderrichtte Hij hen over de doop en de waterwijding (bij de doop).*

Tegen de morgen, onder het gebed en de onderrichting zag ik ook nog wel 17 van de meest ingewijde leerlingen in de zaal achter de H. Maagd staan, en Petrus stelde hun, eer zij het huis verlieten,

---

tegenover de Koning. In sommige opzichten, b.v. als voorspreekster, raadgeefster, toevlucht, moeder, staat zij boven Petrus.

deze voor als hun middelpunt en hun voorspreekster, ja, Petrus en de anderen bogen zich voor haar en zij zegende hen.

Op het ogenblik dat dit geschiedde, zag ik de H. Maagd op een bovennatuurlijke wijze als met een grote, hemelsblauwe mantel omhangen, een kroon boven haar hoofd zweven en haarzelf als op een troon verheven. Dit was een zinnebeeld van haar waardigheid, die mij op deze manier getoond werd. Reeds in vroegere gezichten heb ik de apostelen vóór belangrijke handelingen, b.v. vóór de doop op de eerste en tweede Pinksterdag, zulk een zegen van Maria zien ontvangen.

De Hemelvaart **(Mk. 16, 19; Lk. 24, 51; Hand. 1, 9-11).**

2128.

Donderdag, 3 mei. –

Tegen de morgen, met het schemeren van de dag, *verliet Jezus met de 11 apostelen het Cenakel*. De H. Maagd ging dicht achter hen en de schaar leerlingen volgde met een kleine tussenruimte; zij gingen onbevreesd door Jeruzalems straten, waar alles nog in rust en in slaap gedompeld was.

De Heer werd steeds ernstiger en vlugger in zijn woorden en in geheel zijn doen. Gisterenavond scheen Hij mij in zijn woorden veel meer tegemoetkomend jegens zijn leerlingen (om hen te sparen in hun leed wegens het afscheid). Ik bemerkte dat zij de weg betraden, die zij op Palmendag gevolgd waren en ik had het inwendig gevoel *dat Jezus met hen alle wegen van zijn lijden bezocht om in hen door onderwijzing en vermaning het levendig*

bewustzijn op te wekken dat de Belofte nu vervuld was²⁵¹.

Zij bewandelden geheel de weg van zijn lijden en op iedere plaats waar een voorname gebeurtenis van zijn lijden voorgevallen was, vertoefde Hij enige ogenblikken en onderrichtte hen nopens de vervulling op die plaats van de een of andere belofte of voorspelling uit de Profeten en Hij verklaarde hun de betekenis van die plaats.

Op enige plaatsen, b.v. waar Hij met de voet gestruikeld had en gevallen was, of waar de Joden verwoestingen aangericht, grachten gegraven, steenhopen opgeworpen of andere belemmeringen aangebracht hadden om de verering van die

---

²⁵¹ *Jezus onderrichtte hen nopens de vervulling van de Belofte. - Jezus wilde hun nog dieper inscherpen dat HIJ de vervulling van de Belofte, de Messias was en dat nu alle voorspellingen, ook zijn eigene, bv. **de Messias moet lijden, maar de derde dag zal Hij verrijzen, in vervulling gegaan waren.***

De verwachting van de Joden was vervuld.

In het Leven van Zr. Jozefa Menendez lezen wij hoe Jezus met mystieke zielen soms nog op dezelfde manier te werk gaat.

Hij nam haar op woensdag in de Goede Week, 23 maart 1923, in de geest met zich mee op de kruisweg in het oude Jeruzalem.

Jezus ging voorop en zij volgde. Jezus stond bij elke statie stil.

Telkens wierp de zuster zich neer en kuste de aarde om zijn goddelijk Bloed te aanbidden. Daarna luisterde zij naar de ontboezeming van zijn Hart.

Hij bracht haar met weinige woorden de betekenis van zijn smarten voor de geest en richtte daarna een liefdeoproep tot de zielen, die Hij uitnodigde om Hem te volgen. (Un Appel à l'Amour, blz. 462).

Wij lezen bijna letterlijk hetzelfde over K. Emmerick in haar leven, Vie, II, 35:

“Jezus doorliep met haar de plaatsen die door zijn tegenwoordigheid geheiligd waren, en Hij legde haar uit wat Hij voor het gevallen mensdom had gedaan, en hoe alles van het begin der tijden zorgvuldig door Hem voorbereid was.”

plaatsen te beletten, beval Hij aan de mannen die Hem volgden, vooruit te gaan en de hindernissen weg te ruimen.

De aangewezenen voerden dan zeer snel het bevel uit. *Hierop lieten zij Hem voorbijgaan*, bogen zich diep voor Hem en hernamen hun plaats in de achterhoede.

(Bij Maria van Agreda vinden wij een zeer gelijkende beschrijving van deze morgentocht van Jezus met zijn leerlingen op 's Heren lijdenswegen in Jeruzalem, blz. 383).

2129.

Zij gingen uit de stad door de poort die naar de Kalvarieberg leidt. Hier wendden zij zich van de weg af naar een aangename grasplaats onder bomen; het was een lust- of bidplaats, zoals er verscheidene rond Jeruzalem waren. *Hier ging Jezus met hen neerzitten en Hij onderrichtte en troostte hen.* Ondertussen was de dag aangebroken en hun harten werden wat lichter²⁵²; het scheen hun dat Hij toch nog wel bij hen kon blijven en zij vatten weer de hoop op dat zij Hem nog langer bij zich zouden kunnen houden.

Hier kwamen nu ook alle scharen weer tot Hem, die zich gisteren vóór de stad van Hem afgescheiden hadden. Ook zag ik velen hier en daar dwars door het gewest uit alle richtingen aangeijld

---

²⁵² Met de nieuwe dag werden hun harten lichter. – De avond komt met droefheid, met vreugde de nieuwe dag, zo luidt een psalmvers.

In dit woord steekt psychologische ervaring en wijsheid.

Ook K. Emmerick is het dikwijls na een nacht van veel lijden met de morgen lichter geworden en hetzelfde overkomt soms de kloosterlingen na een innerlijk bewogen nachtwake.

Katarina las niet alleen in de zielen van tijdgenoten, maar ook in de zielen uit vroeger tijden, in de zielen van Jezus en zijn apostelen en van nog vele anderen uit verdere eeuwen. Juist deze beschouwing en ontleding van het inwendige der betrokken personen, maakt haar beschrijving van het Bitter Lijden zo interessant.

komen, doch er waren nog geen vrouwen onder hen. Toen de zon opgegaan was, kwam Jezus terug op de weg, die naar de Kalvarieberg en het H. Graf leidt, doch Hij ging niet geheel tot daar, maar Hij wendde zich rond de stad om (langs haar noordkant) naar de Olijfberg²⁵³.

2130.

Ook op deze wegen werden enige verwoestingen en afsluitingen rond de plaatsen *die Jezus door zijn gebed en onderricht had geheiligd, door de leerlingen hersteld of weggeruimd*; werktuigen daartoe vonden zij in de nabije tuinen en ik herinner mij een soort van ronde schoppen.

Bij de Olijfberg gekomen ging de Heer weer met hen op een dergelijke, doch hier veel uitgestrekter lustplaats neerzitten. Hier voegden zich ook nog veel andere H. Vrouwen bij het gevolg.

(De uitgestrekter lustplaats is waarschijnlijk de verbreding van de Kedronvallei tussen de Olijfhof in het noorden en het graf van Absalom in het zuiden, een kleine vlakte met vruchtbare bodem, bestaande uit tuinen en akkerland).

De plaats was buitengewoon aangenaam en koel. Hier stond schoon en lang gras en ik verwonderde mij niet weinig erover, het nergens ook maar in het minst platgetreden te zien.

---

²⁵³ Hij kwam weer op de weg van de Kalvarieberg. – Het best kunnen wij ons voorstellen dat Jezus, de Kalvariepoort uitgaande, aanstonds links, zuidwaarts afsloeg en daar in een tuin in de hoek tussen de stadsmuren, enige tijd vertoefde.

Hierna keert Hij op zijn stappen noordwaarts terug, betreedt weer de weg van Kalvarië tussen deze heuvel en de stadsmuur.

Daar gekomen vervolgt Hij zijn weg noordwaarts zonder links naar Kalvarië in te slaan, draait weldra rond de Hoekpoort en gaat langs de noordkant der stad naar de Olijfberg (zie grote kaart 3).

De mensenmenigte hier rondom Jezus en in het gehele gewest was voor mij niet meer telbaar. Alle zij- en omwegen, waarlangs de Heer gegaan was, herinnerden mij aan de grote verscheidenheid van zijwegen, die ik altijd naast de rechte levensweg naar het hemelse Jeruzalem zie, waarop men door Gods genade geleid wordt om aan de evenmens nog langer liefde te kunnen betonen en diensten bewijzen. *Het scheen mij dan ook dat zelfs de Heer met geen ander doel hier zulke omwegen volgde, dan om de leerlingen nog met alle liefde te kunnen vormen en op hun taak voorbereiden.*

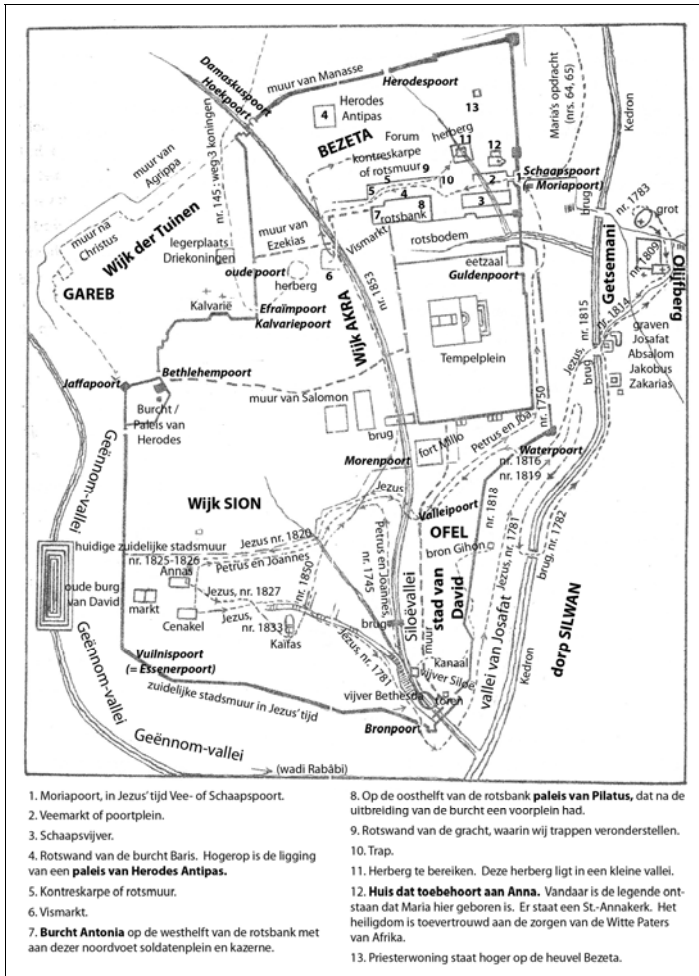
Hier sprak Hij zeer lang met hen, als Iemand die nu zijn werk besluit en op het punt staat afscheid te nemen. Zij vermoedden nu dat het uur van het afscheid naderde, doch niet dat dit ogenblik daar zo vlug zou zijn.

De zon stond reeds hoger, doch ik weet niet of ik mijn gedacht juist uitdruk, want daar in het land komt de zon mij niet zo verwijderd en hoogstaand voor als hier (cfr. fasc. 24, nr. 1241, voetnoot 674). Het schijnt mij telkens als was zij daar dichterbij de aarde. Ik zie ze daar niet, gelijk hier, als een kleine ronde bol opgaan, maar met veel groter glans; en haar stralen zie ik doorgaans niet zo fijn, maar dikwijls als brede lichtbanen. Het woord 'hoog' is hier eigenlijk een verkeerde uitdrukking. Ik bedoel dat de zon reeds verder van de aardrand (of kimme) in de hemel opgestegen was.

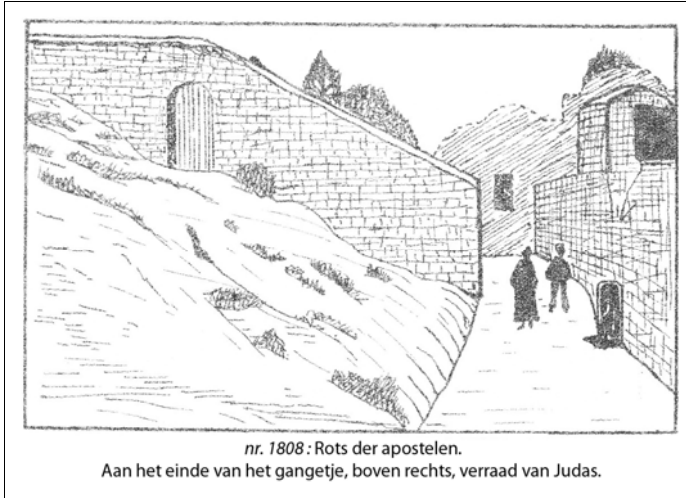
Zij hadden hier (op deze ruime lustplaats) nu reeds langer dan een uur vertoeft, en in Jeruzalem was ondertussen alles in beweging gekomen. In de stad sprak men verwonderd over de massa mensen op de Olijfberg en dit lokte er nu nog veel ander volk uit de stad op de berg bij. In het gewest zag men in de verte een groot gewemel en op de smalle bergwegen verdrong men elkander, maar rondom Jezus en de zijnen bleef voldoende ruimte.

De Heer ging nu naar Getsemani en waar de Olijfhof is, begon Hij de berg te beklimmen (waarschijnlijk langs de gewone en gewoonlijk gebruikte trapweg die aan de noordkant van de Hof van Getsemani passeert en loopt door het terrein dat K. Olijfhof noemt).

Hij sloeg deze weg in zonder eerst het pad te betreden, waarop men hem gevangengenomen had. De talrijke toestromende mensen trokken als in processies op de verscheidene wegen die die uit alle richtingen de berg opliepen, en hele groepen ongeduldigen baanden zich een weg door heg en steg, door tuinen en struiken.

De Heer werd gedurig meer schitterend en ook vlugger in zijn gaan. Ook de leerlingen verhaastten hun stap, maar konden Hem niet meer inlopen, en *nu de Heer boven op de berg reeds te schitteren stond,* zag ik in de kring van de mensen rondom Hem allen die Hem op de Palmendag uit Jeruzalem tegemoet waren getrokken en onder hen ook de lieve Veronika.

Zodra de Heer op het hoogste punt van de berg aangekomen was, schitterde Hij als een wit zonnelicht en uit de hemel daalde een schitterende lichtkring tot Hem neer, waarin men helder de kleuren van de regenboog zag blinken. Allen die Hem nageijld waren, bevonden zich nu in een witte kring als verblind door het licht.

Ik zag de Heer nog helderder schitteren dan de lichtkrans rondom Hem. Hij legde zijn linkerhand op zijn borst en zegende met zijn opgeheven rechterhand, zich geheel rondwendend, de gehele wereld.

De menigte stond op dit ogenblik roerloos stil en ik zag hen allen gezegend worden. Hij zegende niet, gelijk de rabbijnen, met de handpalmen, maar gelijk de christelijke bisschoppen.

Dit zegenen van de gehele wereld had zelfs een uitwerksel in MIJN ziel, want in mijn binnenste ondervond ik er bij een grote vreugde.

2132.

Maar nu straalde en vloeide het licht van Boven met de glans van Jezus tezamen, en ik zag zijn gehele gestalte, te beginnen met het hoofd (en vervolgens deel na deel) met dit hemels licht versmelten, en omhoog stijgend, geheel verdwijnen.

Het was alsof een zon in een andere inging, alsof een vlam in een vuurgloed vloog, alsof een vonk in een vlam zweefde.

Het was alsof men in de volle middag vlak in de zon keek, ja, zijn schittering was nog witter en helderder, de klare dag scheen duister daartegen. Als ik reeds zijn hoofd niet meer kon zien, onderscheidde ik nog zijn schitterende voeten, tot Hij geheel in die hemelse glans opgenomen en verdwenen was.

Ik zag ontelbare zielen van alle zijden in dit licht binnendringen en met de Heer in de hoogte verdwijnen. Ik kan niet zeggen dat ik Hem, gelijk iets wat in de lucht vliegt, kleiner en kleiner zag worden, maar *ik heb Hem, terwijl Hij in de lichtwolk opsteeg, zien verdwijnen* (cfr. Hand. 1, 9).

Uit deze lichtwolk viel als een regen van licht op allen neer, en, toen men het licht niet meer kon verdragen, werden allen met schrik en verbazing bevangen.

Hemelvaart van Onze-Lieve-Heer. – Voorstelling in de kunst.

“Na deze woorden werd Hij voor hun ogen weggenomen en een wolk onttrok Hem aan hun blikken. Nog staarden zij naar de hemel, terwijl Hij opsteeg, en zie! daar stonden twee mannen bij hen in witte klederen.

Zij spraken: Mannen van Galilea, wat staat gij daar verwonderd naar de hemel te staren? Dezelfde Jezus die uit uw midden is weggenomen, zal op gelijke wijze wederkomen, zoals gij Hem ten hemel hebt zien stijgen.” (Hand. 1, 9-11).

Gebod:

Verleen, almachtige God, dat wij, die geloven dat uw Zoon, onze Zaligmaker, eigenmachtig ten hemel opgestegen is, ook zelf met de geest steeds in de hemel mogen leven.

Schenk ons deze genade door de verdiensten van dezelfde Jezus Christus, uw Zoon, onze Heer, die met U in alle eeuwigheid leeft en heerst. Amen.

De apostelen en leerlingen stonden het naast bij Jezus. Zij waren meest allen gans verblind en sloegen hun ogen ter aarde, terwijl veel anderen met het aangezicht op de grond neervielen.

De H. Maagd stond dicht achter hen en staarde kalm voor zich uit. Na enige ogenblikken, wanneer de lichtschittering verminderd en wat teruggetrokken was, staarde de gehele menigte in de grootste stilte en met de meest verschillende zielsbewegingen omhoog naar de hemelse glans, die daar nog voort bleef hangen, en uit dit licht zag ik 2 gestalten nederdalen²⁵⁴. In het begin waren ze klein, maar werden groter en verschenen dan in volle grootte in lange witte klederen en met stokken in de hand aan het volk. Het waren, zou men gezegd hebben, profeten.

Zij spraken de menigte toe; hun stemmen klonken luid als bazuinen en het leek me dat men ze in Jeruzalem moest kunnen horen. Zij bewogen zich niet, maar stonden roerloos, terwijl zij enige woorden spraken.

Welke woorden de engelen spraken heeft de zienster niet gezegd, maar wij ontleen ze aan Hand. 1, 11 en lassen ze hier in:

“Mannen van Galilea”, zegden zij, “wat staat gij daar zo naar de hemel te zien. Dezelfde Jezus die van u weg en in de hemel opgenomen is, zal weerkeren, zoals gij Hem ten hemel hebt zien stijgen!”

Na deze woorden verdwenen beide gestalten, maar de lichtglans hield nog een tijdlang aan en verdween dan eindelijk, overgaand in het natuurlijke daglicht, zoals het daglicht overgaat in de nacht.

---

²⁵⁴ Twee gestalten daalden neer uit het licht. – De verschijning van deze engelen is gelokaliseerd op een andere, nabije top van de Olijfberg, met name Karm es Saijid, 300 m ten noordwesten van de top der Hemelvaart.

De kapel die aan de engelen herinnert heet Viri Galilaei, de eerste 2 van de woorden die de engelen spraken.

Maar deze zeer jeugdige traditie heeft geen stevige grond onder zich en is dus onbetrouwbaar (cfr. Guide, 270; De Géramb, I, 293; Mislin, III, 18).

Nu waren de leerlingen buiten zichzelf (van verdriet). Nu wisten zij wat hun geschied was: de Heer was van hen weggegaan en naar zijn hemelse Vader teruggekeerd. Velen zonken van smart schier bewusteloos ineen ter aarde. Terwijl de glans geheel verdween, vermanden zij zich een weinig en de andere mensen verdrongen zich rondom hen. Vele anderen stonden in groepjes bij elkander; de vrouwen traden ook nader en zo verwijlden allen daar nog lange tijd, zich het gebeuren realiserend, erover nadenkend, hun verwondering uitend en telkens weer opziend naar de hemel waarin Jezus zich teruggetrokken had en nu verzwonden was. Tenslotte gingen de leerlingen naar Jeruzalem terug, gevolgd door de vrouwen. Enige meer eenvoudigen weenden nog steeds als ontroostbare kinderen en weer anderen gingen dieper in de gebeurtenis op en bezonnen zich.

2134.

De H. Maagd, Petrus en Joannes waren zeer rustig en getroost. Maar daarentegen zag ik ook vele anderen die ongevoelig bleven; zij gingen heen, ieder zijn weg, ongelovig en twijfelend en langzamerhand verspreidden zij zich allen.

Op de plek waar Jezus omhoog voer, lag een grote vlakke steen²⁵⁵. *Jezus stond daar op en sprak nog, alvorens*

---

²⁵⁵ Indruk van Jezus' voeten in grote vlakke steen. –

Wij hebben reeds uitvoerig gesproken over indrukken in steen, zie fasc. 29, nr. 1803, voetnoot 23).

Hier nog wat over de indruk op de Olijfberg, een der voornaamste en vermaardste. Wij lezen erover bij Dubois: "In de kleine achthoekige moskee (6 à 7 m doorsnede) ligt de rotssteen waarin Jezus bij zijn Hemelvaart zijn voetzool ingeprent achterliet. Die rots van harde kalksteen, is ingelijst in een witmarmeren kader van 0,80 m bij 0,50 m met een hoogte of diepte van 0,10 m. Alle pelgrims maken gewag van die indruk die heden nog te zien is. Of de rechervoet uitgewist of door de Mohammedanen verwijderd werd, is onbekend. Volgens de richting van de voet zou Jezus ten hemel gestegen zijn met het aangezicht naar het noorden gekeerd. Het behoud van die voet-indruk tot op heden, door alle wisselvalligheden van de geschiedenis heen, is bijna onverklaarbaar zonder wonder.

zijn zegen te geven en door de lichtwolk opgenomen te worden. De voetstappen van de Heer bleven in die steen ingedrukt en ook bleef op een andere steen een hand van de H. Maagd geprent.

De zienster bepaalde niet de plaats van deze laatste indruk.

Het was reeds middag, wanneer de gehele menigte uiteengegaan en de berg weer verlaten was. Ik zag de leerlingen en de H. Maagd zich naar het Cenakel begeven (Hand. 1, 12-14).

In het begin, daar zij zich nu zo eenzaam en verlaten voelden, waren zij ongerust en hielden zich om zo te zeggen voor verweesd. Ik dacht dat zij hierin ongelijk hadden, want zij hadden de Belofte. Van deze Belofte (dat de Verlossing bewerkt was en dat de H. Geest zou komen) was ik zo zeker dat ik er wel mijn leven voor zou gegeven hebben. Maar nadat zij allen in het huis weer bijeen waren, werden zij, dank vooral de kalme tegenwoordigheid van de H. Maagd onder hen, opnieuw met troost vervuld²⁵⁶, want zij verlieten zich op Jezus' woord dat zijn

---

De lotgevallen van de berg beginnen reeds met het kamperen van de Romeinen op zijn hoogte, verlengen zich in de verwoestingen van de Hemelvaartkerken en zijn in de tegenwoordige tijd nog niet aan hun einde. (cfr. Uitvoerige bespreking in Pet. Boll. T. 16, blz. 73; De Géramb. I, 295).

De grote Hemelvaartkerk, later vervangen door een kapel die thans in moskee is veranderd, staat geheel op de top vanwaar Jezus omhoog steeg, zoals ook K.E. zo-even zegde: "*Jezus stond op de top van de berg*" (nr. 2134). Dit was een kleine ronde verhevenheid.

Wat nog het voetspoor van de steen betreft, dit wordt ook vermeld door Maria van Agreda: Hij liet dit achter, zegt zij, bij het opstijgen ten hemel (blz. 383).

²⁵⁶ Door Maria werden zij weer met troost vervuld. – Ongekunstelde, maar toch diep treffende beschrijving van de invloed van Maria op de Kerk, invloed die nog voortduurt en voortduren zal bij alle gelovigen en vooral op haar vurige vereerders.

Weten zij die de godsvrucht tot Maria geringschatten, hoeveel troost en kracht zij verbeuren, hoeveel genaden zij verspillen, hoeveel voordelen zij verliezen, hoe grote schade zij hun eigen persoon en aan vele anderen toebrengen?

Moeder voor hen een middenpunt, een Moeder, een Voorspreekster zou wezen, en hierdoor keerde de vrede in hun ziel terug.

Toen de Jeruzalemmers in de stad terugkwamen, werden de Joden hier bevangen door vrees. Ik zag velen hun deuren en winkels sluiten; veel anderen kwamen in private huizen tezamen. Reeds in de laatste dagen en heel in het bijzonder vandaag vervulde hen een vreemde angst en onrust.

Jezus stond op de top van de Olijfberg, toen Hij Zich van de aarde ten hemel verhief.

Een wolk onttrok Hem aan hun ogen (Hand. 1, 9).

Mannen van Galilea, wat staan jullie daar verbaasd naar de hemel te kijken? Zoals jullie Hem naar de hemel hebt zien opstijgen, zo zal Hij eens wederkeren (Hand. 1, 11).

Tekening ontleend aan Bijbelse Geschiedenis van Dr. Jos. Keulers.

Korte uitweiding over, beschrijving van de Olijfberg.

De naam Olijfberg heeft een strikte en ruimer betekenis. In zijn engste betekenis duidt hij de bergtop aan tegenover het Tempelplein, waar Jezus de veertigste dag na zijn Verrijzenis ten hemel voer.

De naam Olijfberg, in zijn ruimere betekenis genomen, duidt een heuvel-KETEN aan, die in het noorden begint 1 km ten noordoosten van Jeruzalem, zich van dit punt zuidwaarts richt en spoedig aan de oostkant van Jeruzalem en van het Tempelplein voorbijkomt, waar hij door de Kedronvallei van dit plein en van de stad gescheiden is. In het noorden is deze kleine keten door de Skopusberg, 2 kilometer ten noorden van de noordoosthoek van het oude Jeruzalem, met het middelgebergte verbonden. Deze kleine keten, aldus omschreven en van noord naar zuid gericht, heeft een lengte van 3,5 km.

Op zijn rug onderscheidt men 3 ronde toppen, door bodeminzinkingen of passen van elkander gescheiden. Van noord naar zuid is het niveau van deze toppen 830 m en 820 m en 818 m. Het niveau van de tussendiepten is 811 m en 794 m. Men vindt soms opgaven die een weinig van deze getallen afwijken.

De zuidelijke top of eigenlijke Olijfberg in de strikte zin, heeft een nogal ruime oppervlakte. Op zijn terrein onderscheidt men nogmaals 3 ongelijke hoogten, waarvan alleen **de middelste, de plaats van Jezus' Hemelvaart**, buitengewoon belangrijk is.

Die top is met zijn niveau van 818 m, 78 m hoger dan het Tempelplein (740 m).

De 2 andere toppen zijn

- Karm es-Saijad, 300 m ten noordwesten van die top en
- ten tweede, een vooruitspringend terras ten zuidwesten van de top. In deze uitsprong zijn de zogenaamde profetengraven.

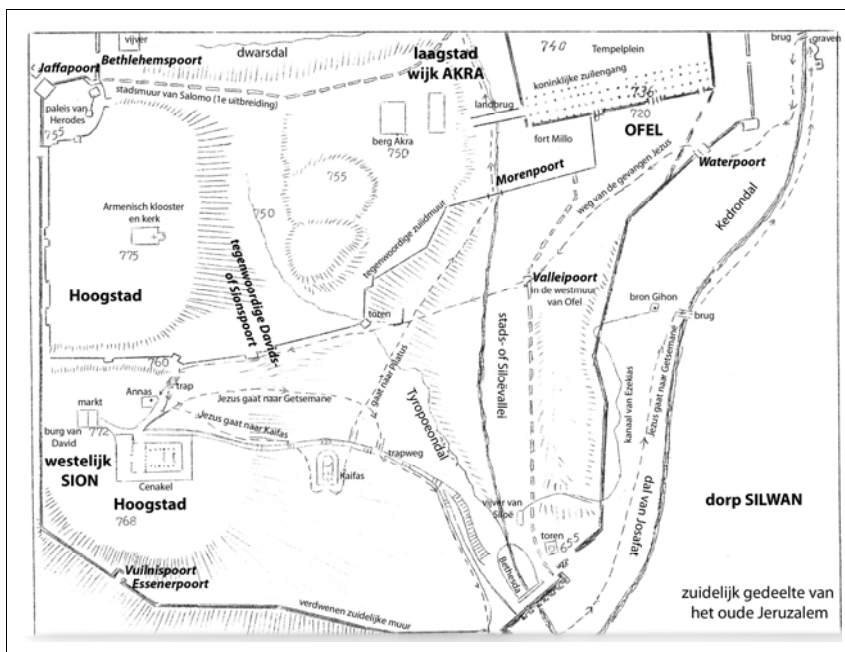
Deze strikt genomen Olijfberg heeft nog 2 uitlopers of verlengingen, nl.

- de djebel of berg el-Azarijeh ten zuidoosten, in de buurt van het dorp el-Azarijeh en

- ten tweede, een naar het zuiden gerichte verlenging of heuvel met name Baten el-Hawa, d.i. ‘zak van de winden’. Deze heuvel heeft hetzelfde niveau als de Tempelberg, nl. 740 m.

Tussen deze heuvel en de Olijfberg in strikte zin, loopt een pas of engte met een niveau van 726 m, d.i. 14 meter lager dan het Tempelplein. Door deze pas kwam Jezus, toen Hij zijn plechtige Intocht in Jeruzalem hield. De ‘heuvel der winden’, draagt in het christelijke spraakgebruik de naam Ergernisberg.

Tegen zijn westelijke helling ligt het Arabische dorp Silwan vastgeklampt en op zijn top ligt een Benediktijnerklooster.

De vermaarde heilige Olijfberg – de Arabieren noemen hem djebel et-Tur, ‘berg der bergen’ – is op zichzelf een schouwspel van schoonheid. Hij is heerlijk om aan te zien, vooral uit Jeruzalem, waar men hem ziet van op ieder punt van de heilige stad.

Volgens onze K. zagen de inwoners van Jeruzalem op het uur van Jezus' Hemelvaart de verzamelde menigte op de hellingen en de top van de berg. Wie te Jeruzalem woont of verblijft, voelt zijn blikken naar die kant aangetrokken. Dit is niet alleen het gevolg van het heilig karakter en de verheven betekenis van de berg, maar ook van zijn natuurlijke schoonheid en majestueuze grootsheid.

Nergens anders werkt het licht- en kleurenspeel, volgens Sertillanges, zo betoverend en bekoorlijk. Deze auteur beschrijft het voorkomen van de berg bij het op- en ondergaan van de zon, maar wat zegt zo'n beschrijving hoe suggererend ook, voor iemand die het niet met eigen ogen ziet? Daarom uit die beschrijving alleen de volgende regel: "Doch wie zal de maagdelijke majesteit beschrijven van de heldere, zilverig glanzende, boven de Olijfberg opgaande volle maan die glinstert tegen de donkerblauwe hemel?"

Deze trek herinnert aan de mededeling van onze K. dat de nakend volle maan boven de Olijfberg opging, toen Jezus om 9 uur 's avonds de poort van de stad uitging om zich naar de Olijfberg, naar Getsemane te begeven.

De berg zelf biedt eveneens een schouwspel. Op zijn hoogste top, vooral vanaf de toren van het Russische nonnenklooster aan de oostrand van de bergvlakte, een paar honderd meters van de Hemelvaartplaats, geniet men in alle richtingen de heerlijkste vergezichten. Men ontwaart een groot aantal Bijbelse plaatsen. De blik omvat het gehele bergland van Judea in een wijde omtrek. Ten oosten overziet men de woestijn van Juda met haar ordeloos verspreide heuvelen, haar getormenteerde, door elkander slingerende valleien en in het zuidoosten overziet men bij helder weer de Dode Zee in haar gehele uitgestrektheid. Men ziet de vlakte van Jericho en over de Jordaan de vlakte van Moab en daarachter de bergen van Gilad. Door de heldere lucht schijnt dit alles veel nader dan in werkelijkheid en in de avondzon is alles overgoten met de rijkste kleuren: blauw, saffier en purper.

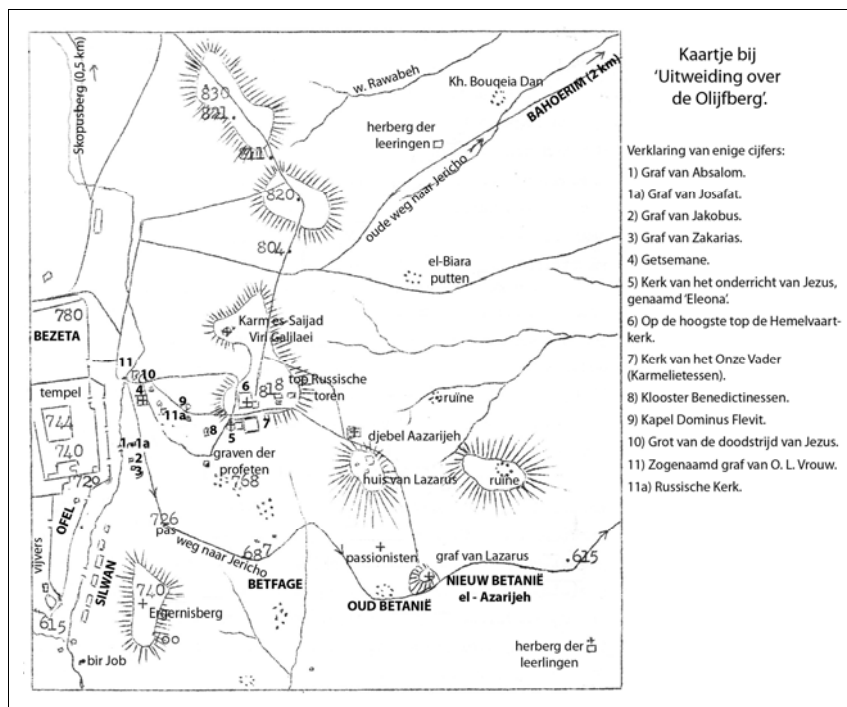
De Olijfberg bevat vele spelonken, regenbakken en grafgrotten, die alle uit de oudheid dateren. De meest vermaarde grotten zijn

- die van Getsemane, de grot van Jezus' doodstrijd en

- nog een tweede hoger op de berg, de grot van Jezus' onderricht, aanstands nog te vermelden.

Regenbakken, in groepen rond de berg verspreid, zijn het ontegensprekelijk bewijs van het bestaan van dorpen op die plaatsen in de oudheid.

- Twee zulke groepen ten zuiden van de berg wijzen b.v. de ligging aan van Betfage;
- een andere groep, even meer oostwaarts de ligging van Betanië.

De westhelling van de Olijfberg is te allen tijd de begraafplaats van Jeruzalem geweest. De huizen van het dorp Silwan op de westhelling van de Ergernisberg bestaan uit een grafspelonk, waar een voorkamer tegen aangebouwd is; de grot in de berg vormt dan een achterkamer of bergplaats.

Vier grafmonumenten zijn beroemd en trekken de aandacht van alle pelgrims. Het zijn: dat van

- Absalom,
- Josafat,
- Jakobus en
- Zakarias;

ze zijn gelegen aan de voet van de berg, in de Kedronvallei, tegenover de zuidelijke helft van het Tempelplein en bij de Kedronbrug. Het graf van Absalom, het noordelijkste van de vier, bestaat uit één kubieke rotsblok met zijden van 6,80 m; het is rondom van de rots gescheiden en vrijgehouden. Boven heeft het een vreemde gemetselde bekroning die met een ronde, piramidevormige spits eindigt; deze bekroning brengt de totale hoogte van het monument op 16 m. Vier pilastertjes versieren iedere buitenwand (op het kaartje cijfer 1).

Het graf van Josafat ligt erachter en slechts door een gang van 3 m breed ervan gescheiden; het is in de rotswand van de berg uitgehouwen en bestaat uit 4 grafruimten; een ingang met een fijn en prachtig beeldhouwd fronton leidt erbinnen, maar thans zijn ingang en fronton verdwenen achter nieuwe Joodse grafmonumenten (1a).

Vijftig meter ten zuiden van beide graven is in een hoge rotswand een vestibule van 6 m breed en 3 m diep. In de achterwand van de vestibule geeft een deur toegang tot een complex van grafkamers dat ietwat meer ingewikkeld is dan het graf van Josafat.

De traditie bestaat dat zich hier tijdens Jezus' lijdensuren de apostel Jakobus kwam verschuilen; zelfs zou hij hier een verschijning gehad hebben van de verrezen Heiland (2).

Een tiental stappen ten zuiden van dit laatste graf treft men een ander kubiek monument aan met zijden van 5,30 m. Gelijk het graf van Absalom is het rondom door wegkapping van de rotsmassa gescheiden; het gebouwtje is bekroond met een vierhoekige piramide. Dit is het zogenaamde graf van Zakarias (3).

Vierhonderd meter ten oosten van dit laatste grafmonument, hoger op de berg en 300 m ten zuidzuidwesten van de Hemelvaartplaats is er een eigenaardige grafspelonk die bekend staat onder de naam: 'Graven

van de profeten'; ze liggen in de boven reeds vermelde vooruitsprong van de Olijfberg, in de strikte zin.

Ook het graf van Lazarus in de zuidoostvoet van de zuidoostelijke VERLENGING van de Olijfberg kan beschouwd worden als behorend bij deze berg.

De berg is overal, behalve in zijn zuidelijkste deel en op de westhelling van de Ergernisberg bedekt met een dikke laag vruchtbare aarde, waar ook grote bomen een gunstige bodem vinden.

Aan het OVERWEGEND getal olijfbomen – er groeien nog veel andere boomsoorten en vruchten – hebben de berg en de Olijfhof hun naam te danken. De westhelling van de berg, de effen verbreding van de Kedronvallei ten zuiden van Getsemane en de omgeving van el-Azarijeh zijn heden nog bedekt met aantrekkelijke olijfboomplantages.

Tweede uitweiding. – De Olijfberg in Jezus' leven.

Uit het Evangelie en nog duidelijker uit K.'s verhalen weten wij dat de berg een belangrijke rol gespeeld heeft in het leven van Jezus. Jezus is hem dikwijls opgegaan en afgedaald. Daar heeft Hij gebeden, daar heeft Hij zijn leerlingen onderwezen. Weken lang vóór zijn lijden was de Olijfberg zijn gewone rust- en afzonderingsplaats, zijn toevluchtsoord in de nacht, nadat Hij overdag in de tempel gepredikt of bezoeken in de stad of prediktochten in de omgeving had afgelegd.

“Telkens als Jezus in Betanië was en ook maar over een uurtje vrije tijd beschikte, ging Hij”, zegt K., “'s nachts; op de Olijfberg.” (fasc. 14, nr. 532).

Benevens de Hof van Getsemane aan de noordwestvoet van de berg en Betanië aan de zuidoostvoet van een uitloper van de berg zijn vooral 2 plaatsen merkwaardig, nl.

- een plaats op de berg, waar Hij onderrichtingen gegeven en voorspellingen gedaan heeft en
- de top van de berg waar Hij zich van de aarde verheven heeft en ten hemel gevaren is.

De afstand tussen beide is 110 m. (Op kaartje hiervoor cijfers 5 en 6). Wij geven hier een kort woord over deze 2 zo belangrijke herinneringsplaatsen.

1) De plaats van het onderricht.

In de eerste eeuwen van het christendom ging de belangstelling van de pelgrims voornamelijk uit naar deze plaats en ze werd ook het eerst vereerd met een kerk, nog eerder dan de plaats van de Hemelvaart.

De zogenaamde plaats (en ook de grot) van het onderricht ligt, zoals gezegd, 110 m van de hoogste top van de berg en op de westelijke rand van de hoogste bergvlakte. Van deze rand heeft men een onbelemmerd uitzicht op de stad en het Tempelplein, die zich met een fascinerende bekoorlijkheid aan het oog van de toeschouwer vertonen.

Op deze plaats kwam Jezus soms na zijn bezoeken aan de tempel met zijn apostelen uitrusten. De tempel verlatend zegden Hem eens de apostelen, terwijl zij zijn aandacht vestigden op de kolossale stenen der gebouwen: “Meester, zie eens wat een stenen!”

Maar Jezus maakte van de gelegenheid gebruik om de ondergang van het heilig gebouw te voorspellen: “Al wat ge daar ziet, zal verwoest worden; geen 2 stenen zullen op elkander blijven!”

Wanneer nu Jezus op de berg, op de leerplaats neergezeten was, het oog gericht op stad en tempel, die schitterden in het licht van de ondergaande zon, naderden enige apostelen met de vraag: “Zeg ons eens Meester, wanneer het zal gebeuren en aan welke tekenen wij zullen zien dat de rampen aanstaande zijn?”

Toen openbaarde Jezus hun de voortekenen die de fatale oorlog van 70 zouden aankondigen: dan zou Jeruzalem te gronde gaan en de tempel aan zijn einde komen.

De plaats waar Jezus de voorspelling deed en waar Hij ook vroeger zo dikwijls zijn leerlingen onderwezen had, nam in de verering van de eerste christelijke generaties de voorrang in boven de plaats van de

Hemelvaart; ze kreeg de naam 'plaats van het onderricht'; ze was ook door een grot gekenmerkt en zonder twijfel was het dezelfde plaats waar Jezus zich, volgens K.E., dikwijls terugtrok voor het gebed in een grot die te onderscheiden is van de grot van Getsemane en hoger op de berg en veel dichterbij Betanië gelegen was dan deze.

Van Betanië uit kwam Jezus er herhaaldelijk bidden, omdat het, bij gebrek aan tijd, naar de andere grot te ver zou geweest zijn. Deze plaats met de grot kwam dan ook het eerst in aanmerking voor de bouw van een heiligdom op de Olijfberg. Het werd opgetrokken door de zorgen van de heilige keizerin Helena in 326.

Dit monument moest tezelfdertijd herinneren aan Jezus' Hemelvaart en daar dit ook een hele tijd het enige heiligdom op de Olijfberg was, werd het tevens aangeduid met de naam van de berg en 'ELEONA' genoemd.

(Het Griekse woord 'Elaia' = 'olijfboom'. Op de berg heet thans nog een plaats 'Heloeëh').

Over de opgraving van de Eleona-kerk kan men nazien Suppl. D.B. Ascension (Eglise de l') en een uitvoerig artikel in Ami du clergé, nr. 10, 5 mars 1970.

2) De plaats van de Hemelvaart.

De plaats van de Hemelvaart bleef dus voorlopig zonder monument, zoals de Pelgrim van Bordeaux het in 333 vaststelde. Pas een halve eeuw later trad de belangstelling voor de plaats van de Hemelvaart op de voorgrond. Omstreeks 370 belastte zich een Romeinse edeldame met name Poemenia uit eigen beweging met de opbouw van dit tweede heiligdom.

Ten onrechte hebben sommige latere pelgrims dit nieuwe heiligdom aan de H. Helena toegekend. Het verhief zich op de kleine heuvel die het hoogste punt van de Olijfberg vormt en oprijst aan de noordkant van de weg naar Betanië. Daarom zegt de H. Lukas aan het slot van zijn Evangelie, 24, 50 :

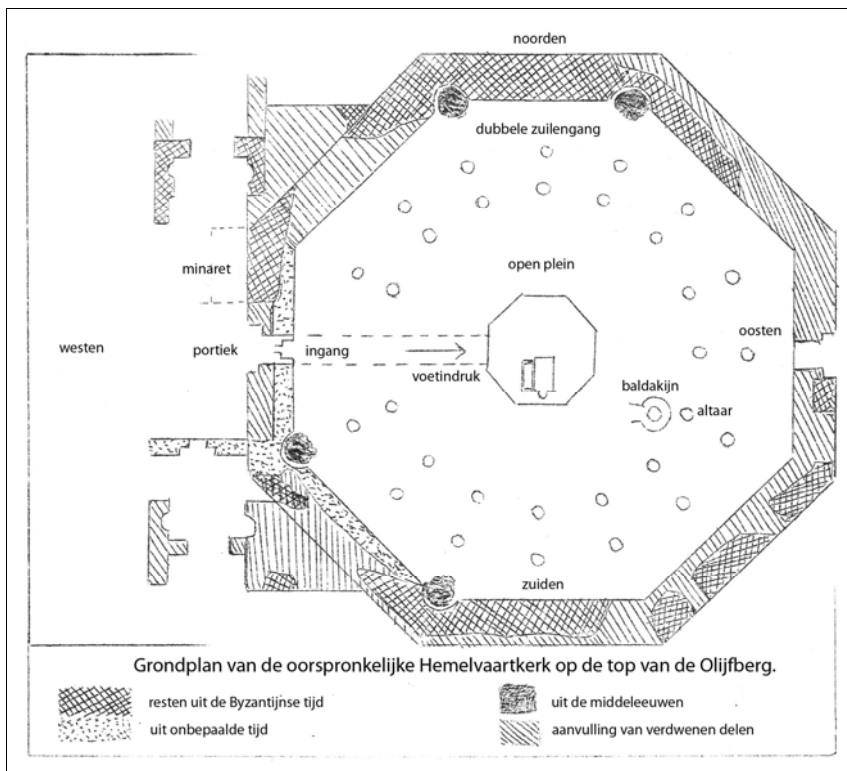
“Toen leidde Jezus hen (zijn leerlingen) naar Betanië.” (d.i. Hij volgde de weg die leidt naar

Betanië); Hij hief zijn handen op en zegende hen. En terwijl Hij ze zegende, scheidde Hij van hen en werd opgenomen ten hemel.”

De Hemelvaartheuvel ligt op een aanzienlijk hoger niveau dan de Eleonakerk. Men noemde de Hemelvaartkerk in de eerste eeuwen ‘Imbomon’, een naam die men op 2 manieren kan vertalen:

- a) door hoogte;
- b) door ingaan, intreden in, opvaren naar de hemel en die wij dus in afgeleide betekenis kunnen weergeven door Hemelvaart plaats of Hemelvaartkerk.

Deze kerk had een speciale vorm: ze was, naar het zeggen van de H. Hiëronymus, open en rond, rond als een noodzakelijk gevolg van de kleine ronde heuveltop en open, omdat geen dak de middenplaats overdekte. Het was een rotonde, bestaande uit een achthoekige buitenmuur die beschreven kan worden in een cirkel met een diameter van 32 m (tot de buitenkant van de muur). Tegen de muur, rondom de open binnenplaats leunden 2 overdekte zuilengangen (of een dubbele zuilengang) aan, gevormd door 3 kringen van zuilen, waarvan de buitenste in de muur ingewerkt was.

De schets hierboven is ontleend aan Suppl. D.B. Ascension, (Eglise de l'). De loop van de muur is juist en zeker. In de teruggevonden delen onderscheidt men

- resten uit het byzantijns tijdperk (op onze schets kruisgewijs gearceerd);
- resten uit de middeleeuwen (gans zwarte gedeelten, vooral de 4 muurpijlers);
- de aanvullingen van de verdwenen muurgedeelten (simpel gearceerd), en
- de onbepaalde gedeelten (gestippeld).

Op de genoemde schets in Suppl. D.B. Ascension worden de kringvormige zuilengangen rond het open plein zeer breed voorgesteld, zodat er weinig ruimte overblijft voor de open plaats. Daarom wijken wij hier van de voorstelling af, die toch maar een veronderstelling is, en sluiten wij ons liever aan bij de voorstelling die Meistermann van de archeoloog Schick overneemt.

Men vindt ze in het hier benuttigde artikel uit Suppl. D.B. een bladzijde verder en ook in Guide, blz. 273. Hierop is de open middelruimte veel groter en de omlopende zuilengangen veel smaller.

In het midden van dit onoverdekt plein vond men een voetindruk in de rots, die door de traditie aangewezen wordt als de indruk die een voet van Jezus had nagelaten op het ogenblik dat Hij zich van de aarde verhieft. Volgens sommigen was dit voetspoor lange tijd ter bescherming alleen omgeven door een traliwerk van anderhalve meter hoog en werd het eerst in de 11^e eeuw met een kapel overbouwd door de Griekse keizers. Dit klein monument was achthoekig, had een

diameter van 5,35 m (binnenmaat) en had boven een koepel met een opening die eveneens aan Jezus' Hemelvaart moest doen denken.

Het heiligdom in zijn geheel was naar het oosten georiënteerd. Aan deze kant stond op het open plein onder een ciborium (= stenen baldakijn rustend op 4 pijlers boven altaar; altaarbaldakijn) en vóór een soort absis (= overwelfde, halfronde of veelhoekige koornis als uitbouw van het hoofdaltaar in sommige grote kerken – basilieken, vaak voorzien van zitbanken voor aan de plechtigheden deelnemende geestelijken) een altaar. Aan de westkant had het heiligdom of de achthoekige ringmuur een rechthoekige vestibule (= ruimte direct achter de ingang van een gebouw of een woonhuis, voorportaal, hal) portiek of portaal met heerlijk uitzicht op Jeruzalem, op de Kedronvallei en de bergen rond en achter Jeruzalem. Een trap van 25 treden daalde af op de bergvlakte.

***

- Dit heiligdom onderging schade tijdens de inval van de Perzen in 614.
- In 638 rukten de Arabieren het kruis van het voorgebouw af en teisterden ook het gebouw, aangezien het in dezelfde eeuw nog hersteld werd door de abt Modestus en wel volgens het primitieve plan.
- In deze herstelde toestand zagen het Arkulfus (670), Willibald (8e eeuw) en de monnik Bernardus (870); het heiligdom bestond nog steeds uit de dubbele kringvormige zuilengang en het open plein, waar het voetspoor van Christus het voorwerp van vurige verering bleef.
Onder het baldakijn zag men nog het altaar en door de oude vestibule trad men nog het heiligdom binnen.
- Nog in 985 was zijn toestand gelijk gebleven, maar het werd in puin aangetroffen door de kruisvaarders in 1099.
- In 1010 was het verwoest geworden door Hakim van Egypte (996-1026).
- De kruisvaarders herbouwden aanstonds de achthoekige omheiningsmuur op de oude fundamenten, bouwden er rondom verschansingswerken tegenaan en herschiepen de plaats tot een vesting of fort. De dubbele omlopende zuilengang werd door een

enkele, doch met marmer gevloerde gang vervangen. Hierin werden cellen aangebracht voor de reguliere kanunniken die de kerk bedienden. Kunstige fresco's en fraai beeldhouwwerk versierden het heiligdom.

Na een instorting van de oostrand van de heuvel verdween de oostelijke helft van de ringmuur en werd vervangen door een nieuwe Turkse muur van onregelmatige vorm, die het ingestorte deel van de heuvel uitsluit en een beperkter oppervlakte omvat. Tegen de ringmuur zijn thans op de ruïnes van oude gebouwen Arabische huizen aangebouwd.

De kruisvaarders herstelden ook het klein achthoekig gebouwtje boven de voetindruk van Christus midden op de binnenplaats.

De diameter van de cirkel waarin het beschreven kan worden bedraagt 6,60 m tot de buitenkant van de muren; het steunde op pijlers die open vakken hadden en het gebouwtje doorzichtig lieten.

Het gebouwtje dat men er nog ziet, is hetzelfde, met dit verschil dat de vakken tussen de pijlers toegemetseld zijn en een tamboer (*bij een koepeltoren het ronde of veelhoekige gedeelte tussen de open ruimte en de koepel; de tamboer kan voorzien zijn van vensters*) tussen kroonlijst en koepel aangebracht werd. Dit is het werk van de Muzelmannen geweest, die hierdoor de hoogte van het gebouw vermeerderd hebben. De ingang is aangebracht aan de westkant. Binnentredend heeft men aanstonds rechts vóór zich in de zuidelijke helft van de binnenruimte een witmarmeren kader dat de indruk van Jezus' linkervoet omlijst. Het kader heeft een lengte van 0,80 m bij een breedte van 0,50 m en een diepte van 0,10 m. Het kader is 0,05 m diep in de vloer ingewerkt en steekt er eveneens 0,05 m boven uit. De rots en de indruk binnen het kader zijn onbedekt en zichtbaar.

Natuurlijk is de echtheid van die indruk een onderwerp van meningsverschillen; vrome zielen maken daar gewoonlijk geen moeilijkheden tegen, maar des te gemakkelijker ergert de kritiek er zich aan.

Toch bevestigt K.E. zeer beslist het bestaan van zulke indrukken, in 't bijzonder van de voet-indruk op de Olijfberg: "Zulke indrukken", zegt ze, "gelijken op die welke men zou nalaten, als men zijn hand: in een vast deeg drukt".

Juist is dit het geval met de indruk op de Olijfberg, doch “de indruk is duidelijk genoeg”, zegt De Géramb om alle twijfel uit te sluiten.” (I, 295).

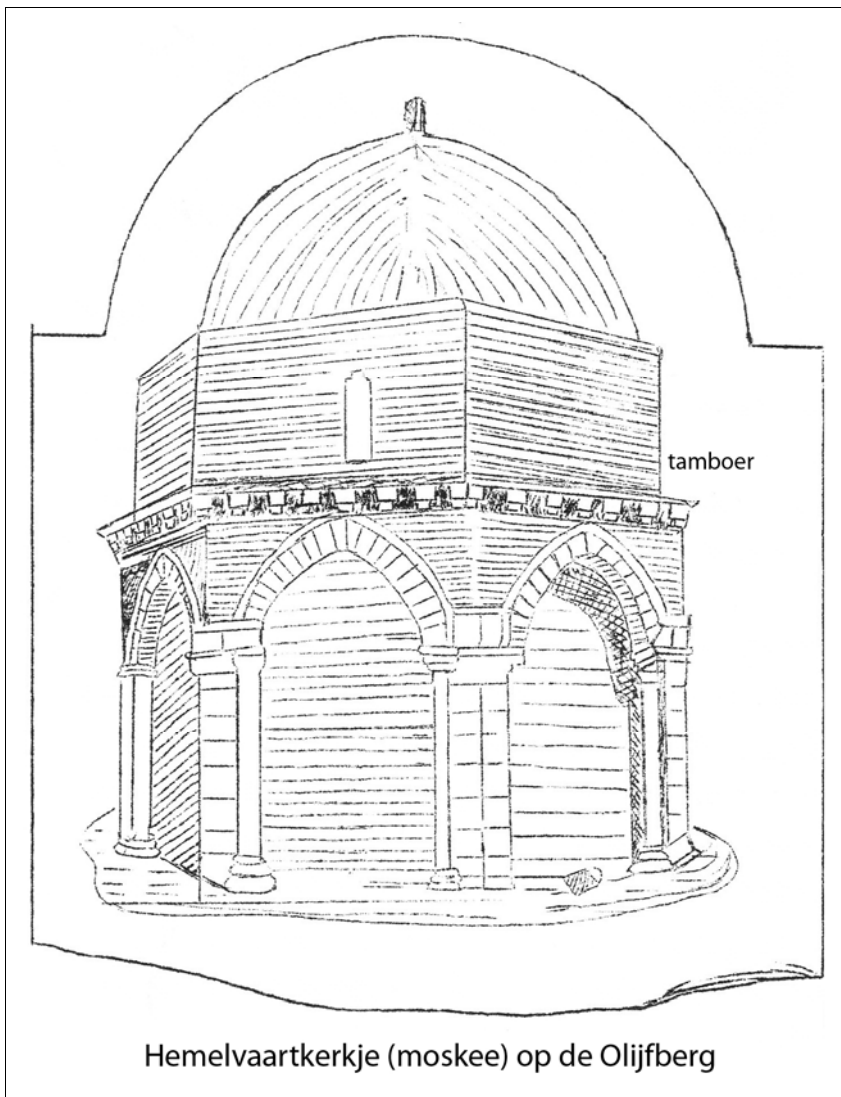
“Ik heb die voet-indruk gezien”, zegt de vermaarde pelgrim Mislin (III, 116), “en heb hem ook vereerd; ik neem graag de echtheid ervan aan, hoewel men mijn mening niet nodig heeft, daar ontelbare leraren en heiligen hem als echt hebben erkend; ik verwijs mijn lezers liever naar HUN getuigenissen dan beroep te doen op mijn eigen overtuiging; het is moeilijk de waarheid te ontkennen van zoveel oeroude en gezaghebbende getuigenissen. Reeds de H. Hiëronymus wijst die indruk aan als afkomstig van Christus en de traditie heeft zich tot heden toe staande gehouden.”

“Op de plaats waar Jezus ten hemel voer”, verzekert K.E., “lag een grote vlakke steen; Jezus stond erop, terwijl Hij sprak en zijn zegen gaf, eer de lichtwolk Hem opnam. De voetstappen van de Heer bleven in de steen geprent.” (nr. 2134).

Of dit werkelijk een losse steen is, kan men door het kader niet nagaan, maar men beweert, zegt Sertillanges, dat de rotssteen die men in het kader ziet, één uitmaakt met de rots.” Hoe K.’s woorden betreffende de grote vlakke steen te verstaan zijn, is ook niet duidelijk; ze kan een aanzienlijke oppervlakte, een rotsvlak bedoelen.

Na het vertrek van de kruisvaarders kwam het gebouwencomplex in een toestand van verval.

- In 1187 sloopte Saladin grotendeels de vestingwerken rondom het heiligdom.
- Door gebrek aan herstel en door verder verval lag het in 1530 volkomen verlaten en verwoest. Tegen de ringmuur hadden de Muzelmannen hun huizen aangebouwd en zij woonden er met hun kudden. Alleen het middengebouwtje was behouden en in ere gebleven doordat het in moskee veranderd en ingewijd was. Het bevindt zich thans in de staat waarin zij het gebracht hebben, d.i. de muurvakken blijven dichtgemetseld.

(Einde van de uitweiding & vervolg van het verhaal).

De dagen na de Hemelvaart.

2135.

(Vrijdag, 4 mei). –

Ik zag daags na de Hemelvaart en de volgende dagen de apostelen voortdurend tezamen en de H. Maagd onder hen in het Cenakel (Hand. 1, 14). Sedert de laatste maaltijd van Jezus, waarop ik het voor de eerste maal zag, zag ik Maria onder de oefening van het gebed en van het breken des broods telkens tegenover Petrus die de eerste plaats bekleedde in de kring die men voor het gebed vormde en bij de maaltijden.

(Zaterdag, 5 mei; Sabbat). –

(Zondag, 6 mei). –

Met het sluiten van de sabbat (te verstaan in de eigenlijke zin van zaterdag, niet in de zin van sabbatoefening op vrijdagavond, 4 mei; na de sluiting van de sabbat is de zondag begonnen) zag ik de apostelen in de zaal tot het gebed verzameld. Ik zag hen allen in hun witte feestklederen en Petrus en de 2 anderen in hun onderscheidingsgewaden. Ik zag dat in hun plechtigheden iets veranderd was.

(Er was een oefening aan toegevoegd, die het begin is geweest van de zondagviering, zie nr. 2054, voetnoot 220).

Zij stonden in een kring onder de lamp. De H. Maagd stond tegenover Petrus. Tussen hen stond onder de lamp een hoger vierhoekig tafeltje als een vierhoekig altaar, bedekt met een rood doek en met daarboven nog een doorschijnend wit doek. Maar daarover herinner ik me voor het ogenblik niets bijzonders.

Sedert Maria in de nacht vóór de Hemelvaart (met de apostelen) mee aan de tafel van het Avondmaal aanzat, heb ik altijd het gevoel gehad dat zij een hoger rol te vervullen, een andere taak

onder de apostelen bekomen heeft en dat zij voortaan de Kerk verbeeldt.

Mattias tot apostel gekozen (Hand. 1, 15-26).

2136.

In deze dagen zag ik de apostelen en de H. Maagd altijd van de grotere schaar der leerlingen en overige gelovigen en der vrouwen afgezonderd, in het Cenakel in gebed verblijven; zij hielden zich in verschillende zalen op. De apostelen hielden zich zeer ingetogen en teruggetrokken en niemand uit de grote schaar aanhangers zag ik tot hen in het huis van het avondmaal (in de middenzaal) gaan. De apostelen waren meer op hun hoede voor de vervolging van de Joden, hielden zich in strenger afzondering en in strikter geregeld gebed, dan de groep leerlingen in de andere plaatsen (voorzaal en zijzalen). Dezen gingen meer in en uit; zelfs zag ik velen van dezen 's nachts met grote godsvrucht de wegen des Heren of de kruisweg gaan.

Ik heb ook de keus van Mattias tot apostel gezien. Ik zag dat Petrus in de zaal van het Avondmaal, omhangen met zijn bisschopsmantel, midden in de kring der apostelen stond, en dat de leerlingen, die in de opengezette zijzalen verbleven, toezagen naar wat in de middenzaal gebeurde. Petrus stelde Joses Barsabas en Mattias voor, die beiden onder de afgezonderde schaar leerlingen stonden. Onder dezen wensten velen in de plaats van Judas gekozen te worden, maar de 2 genoemden hadden er volstrekt niet aan gedacht en waren zonder enige ambitie.

Het eerst zag ik dat Petrus hen allebei voorstelde en de volgende dag zag ik het lot over hen geworpen worden; zijzelf waren er niet bij tegenwoordig. Het lot viel op Mattias en aanstonds ging nu een apostel in de verblijfplaats van de leerlingen en hij leidde Mattias van tussen de leerlingen in de middenzaal bij de apostelen.

De laatste twee dagen voor Pinksteren. – A. Voorbereiding tot het feest.

2137.

(Vrijdag, 11 mei). –

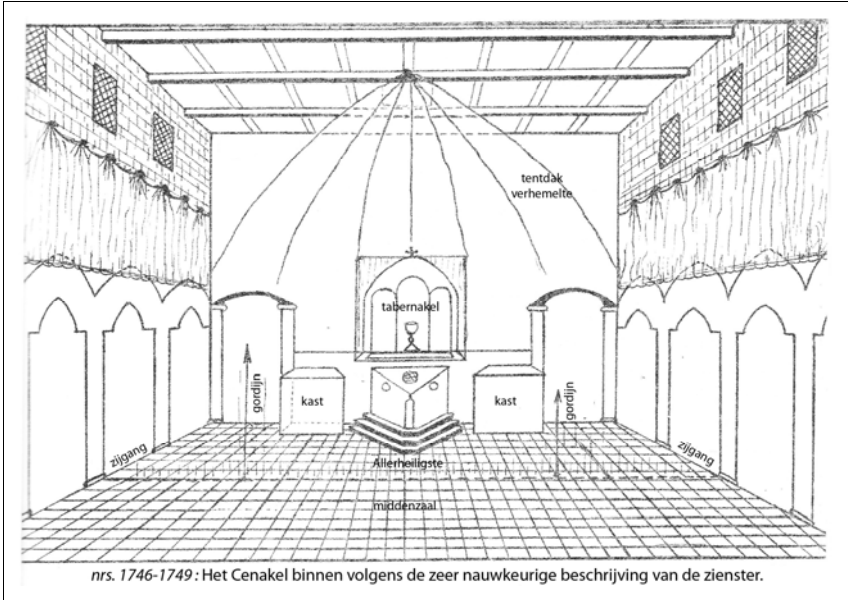
Ik zag in het Cenakel een grote verandering en hoe alles bereid en in gereedheid gebracht werd als tot een feest. Ik zag meteen ook duidelijker dan ooit menige bijzonderheid betreffende de inrichting van het huis.

In de zuilen- of zijgangen die de middenzaal omgaven, kon men de wanden openen en (tussen de zuilen door) in de middenzaal zien, gelijk uit de kruisgangen of zijbeuken in het schip of de middenbeuk van een kerk. In een deel van deze zijgangen waren door metselwerk (slaap-) kamers ingericht, waarin zich leerlingen ophielden.

Daar de sabbat naderde, zag ik heel het binnenste der middenzaal tegen het Pinksterfeest met groene boompjes versierd worden. In hun takken stonden potten met sierstruikjes en bloemen. Groene slingerkransen waren gehangen van de ene kant der zaal naar de andere. In het plafon van de zaal was op de plaats, waar gewoonlijk de lamp neerhing, het grote luik geopend en de lamp hing een weinig meer naar het voorhangsel van het Allerheiligste toe. De wanden naar de zijzalen waren geopend en zo ook de deuren. Alleen de buitenste hofpoort was gesloten.

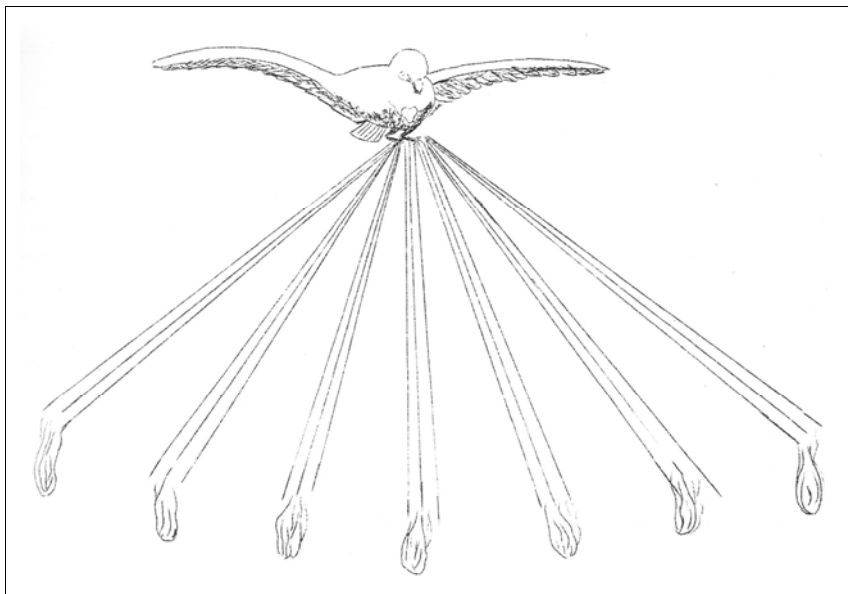
2138.

De apostelen stonden ietwat anders gerangschikt. Petrus stond in zijn bisschopsmantel in het midden, vóór de lamp en het voorhangsel. Tegenover hem stond vóór de geopende deur van de voorzaal de H. Maagd met haar sluier over het aangezicht neergelaten. De overige vrouwen stonden achter haar in de voorzaal en woonden het gebed bij. Door de open deur keken zij in de zaal.

De apostelen stonden aan de lange zijden van de zaal met het aangezicht naar Petrus. Deze stond onder de lamp aan het tafeltje dat met een rood en een wit doorschijnend altaar-dwaaltje (= witlinnen doek over het altaar) bedekt was en waarop rollen lagen. Van beide zijden zagen de leerlingen, achter de apostelen, door de geopende wanden – de schutsels waren ter zijde gezet – uit de zijzalen naar binnen. Men bad en zong, doch zonder vele lichaamsbewegingen te maken.

Alles is zo mooi versierd, omdat het morgen de Pinkstersabbat is. De stad loopt vol vreemdelingen en ook in de tempel is alles met groen versierd; men verricht er allerlei ceremoniën; er is veel rumoer en er heerst een grote drukte.

Dit nummer 34 begint met de nederdaling van de Heilige Geest op de eerste Pinksterdag.

Moge dezelfde Heilige Geest al onze lezers deelachtig maken aan de genaden die Hij toen zo rijk over de eerste gelovigen heeft uitgestort.

Moge Hij in hen komen met zijn kostbare 7 gaven van

1. wijsheid en
2. verstand,
3. van raad en
4. sterkte,
5. van wetenschap en
6. godsvrucht en
7. met de nu in de wereld zo verflauwde vreze des Heren.

Geest van waarheid, van liefde, van sterkte en vreugde,
bevredig de behoeften van ons verstand,

vervul onze harten met liefde,
vooral voor Jezus, de 'Emmanuel', de God-met-ons.
Verleen ons de deugd van sterkte,
de troost en zalving van uw genade,
uw voortdurende bijstand en bijzondere, veilige leiding.

***

Het volgende gebed is overgenomen uit het grote Christusleven van P. Martinus Cochem.

Het is een gebed voor de grote Pinksterdag zelf.

O roemwaardige, o genadenrijke, o troostvolle heilige Pinksterdag!
Ik verwelkom u godvruchtig met al de genegenheid van mijn hart en
de hoogst mogelijke liefde.
Dat al de krachten van mijn ziel u eren, u prijzen en gebenedijden en
zich verheugen u weer te mogen beleven.

Heden heeft de barmhartige God zich vrijgevig getoond en milder
met zijn gaven dan in andere tijden.

Heden heeft Hij ook de zondige wereld meer vergeving geschonken,
want de genadebron die Hijzelf is, stortte Hij op eenmaal en niet bij
droppen over de wereld uit.

Een weinig goede wil, een enkele verzuchting was genoeg om U tot
ons te trekken.

O milde hemelse Vader, hoe vrijgevig hebt Gij U heden betoond en
hoe vele genaden over onwaardigen uitgestort!

O eengeboren Zoon van God, hoe trouw hebt Gij Uw woord
gehouden, uw belofte vervuld en met troost uw volgelingen
overstelt.

O liefderijke Heilige Geest, hoe heeft uw liefde U om zo te zeggen,
van de wijs gebracht, daar Gij niet louter uw gaven, maar Uzelf aan
onberekenbare mensen hebt toevertrouwd.

Hierdoor aangemoedigd durf ook ik U heden om een aalmoes
vragen, ja, om overvloedige deelachtigheid aan uw gaven en Uzelf,
want ook aan onwaardigen, die ze niet verdienen zoals ik, zijt Gij
bereid alles te schenken.

Dat mijn gebed heden, op deze hoogheilige dag, afgewezen kan worden, is mij ondenkbaar, want heden staan de hemelse schatkamers voor alle hulpbehoevenden open.

Alle hemelse goederen en gaven kan men heden kopen zonder geld.

De gave die ik het eerst en meest verlang, o Heilige Geest is geen andere dan Uzelf.

Ik bekeer U met het grootste en deemoedigste verlangen;
ik open wijd mijn hart en mijn mond; ik wacht op uw komst,
op uw nederdaling in mij met de grootste zekerheid,
het onwankelbaarst vertrouwen.

U o Heilige Geest begeer ik!

U o Heilige Geest, zoek ik! En wel met zulk een ijver en begeerte, dat ik niet ophouden zal te bidden om de gave van Uzelf tot ik U heb bekomen!

O mijn ziel, houd aan en volhard in dit gebed, hoe groot ook deze gave en hoe gering uw verdienste zij!

O goede Heilige Geest!

O barmhartige Heilige Geest!

O milddadige Heilige Geest!

ach verhoor mijn gebed en schenk Uzelf aan mij in eigendom!

Zie niet naar mijn onwaardigheid, maar naar uw grenzeloze mildheid en oneindige goedheid. Zie niet op mijn nietswaardige verdiensten, maar op mijn onstuimig hartverlangen.

O hemelse Vader, geef mij uw Heilige Geest!

O Heer Jezus Christus, geef mij uw Heilige Geest!

O allerzaligste Drievuldigheid, geef mij uw Heilige Geest.

O lieve Moeder van God, bekom mij de Heilige Geest!

O gij, de 9 engelenkoren en alle scharen van heiligen, waarin vooral uitschitteren de heilige apostelen en eerste leerlingen van Christus, al die H. Vrouwen, alle eerste Pinkstergelovigen en latere christenen en begenadigden de eeuwen door,

bidt allen samen in koor en ieder van u in 't bijzonder,

vraagt de Heilige Drievuldigheid mij ter wille van uw verdiensten en voorspraak de Heilige Geest te willen verlenen.

Houdt niet op dit te vragen tot zij u heeft verhoord.

O Heilige Drievuldigheid, wel bid ook ik met hen allen,
doch meer vertrouwend op hun gebed dan op het mijne,
offer ik U op de krachtige voorspraak van de lieve Moeder Gods,
en de gebeden van al die heiligen en schenk mij in ruil voor die
opdracht Uw Heilige Geest.

Nog offer ik u op de godsvruchtoefeningen, de H. Missen en
Communies, de offers, de bedevaarten en alle andere goede werken
van vrome zielen die vanaf het ontstaan van de Kerk op de eerste
Pinksterdag tot heden toe gedaan zijn en nog gedaan zullen worden
in de toekomst.

Laat U door deze opdracht goedgunstig stemmen en stort ook
heden uw heilige Geest over de wereld en de Kerk uit met dezelfde
volheid waarmee Gij Hem hebt uitgestort op de eerste Pinksterdag,
om alle zielen te heiligen en het aanschijn der aarde te vernieuwen
en alles in Christus te herstellen.

Door dezelfde Christus, onze Heer, die Hem voor ons heeft verdiend
en Hem ook aan ons heeft beloofd.

Amen.

Emmanuel – Pinkstertijd. Jezus' leven in de Kerk

Uitweiding over de Ark.

In de vorige aflevering van Emmanuel, nr. 33, eind nr. 2056 is gezegd dat wij een korte uitweiding zouden geven over de Verbondsark.

Deze uiteenzetting geschiedt naar aanleiding van deze woorden van de zienster: “De 2 kerubs zaten op een versiering boven op de Ark, en wel met hun aangezichten naar buiten.”

***

De eerste reden van bestaan van een Verbondsark bij de Israëlieten was, dat zij als een nog zinnelijk ingesteld volk, behoefte hadden aan een zichtbaar teken van Gods onzichtbare tegenwoordigheid in hun midden om hen te beschermen en uit hun noden te helpen. God voorzag hierin door hun de Ark van het Verbond te schenken. In de Ark werden de stenen tafelen bewaard, waarop God de Wet, de 10 geboden, had gegrift en op deze was het Verbond van God met zijn volk gegrondvest. Deze tegenwoordigheid van God onder zijn volk was veel méér dan een gevolg van zijn alomtegenwoordigheid: **Hij verbleef op de Ark als Helper, Beschermmer, Vader en Uitdeler van genaden.**

De Ark was een soort van koffer of korte kist, maar Hij verbleef niet in deze, zoals Christus in onze tabernakelen, maar Hij troonde op de Ark tussen 2 kerubsbeelden die zich in aanbiddende houding bevonden. Daarom wordt de Verbondsark ook genoemd: ‘de voetbank van God’ en er wordt van God gezegd dat Hij troont tussen de kerubs. Het denkbeeld van een Ark, kist of koffer, bestemd om heilige voorwerpen te bevatten en tot troon van de godheid te dienen, is ontleend aan de godsdienst der Egyptenaren in wier land de Israëlieten meer dan 400 jaren geleefd hebben. Nog tijdens hun verblijf in Egypte hadden de Israëlieten een soort Ark die zonder twijfel dezelfde rol vervulde als die der Egyptenaren: heilige voorwerpen te bevatten en een onderpand te zijn van Gods beschermende tegenwoordigheid in hun midden. Na hun Uittocht uit Egypte heeft God op de Sinai de vorm van de nieuwe Ark die zij moesten maken om de stenen tafelen te bevatten en om er zelf op te

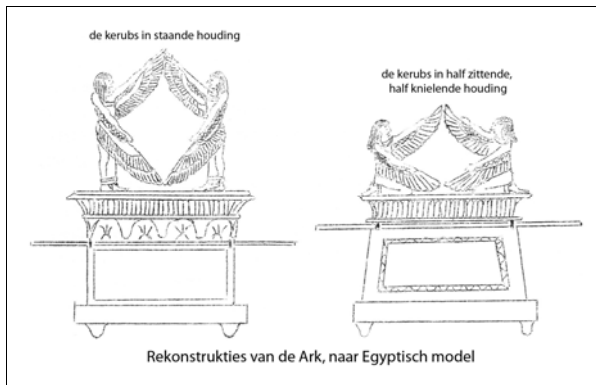
tronen, ook vele bijzonderheden ervan nauwkeurig beschreven (Ex. 25, 10-22 en 37, 1-9).

De koffer was bedekt of gesloten met wat men noemt het “verzoendeksel” met de betekenis: deksel om God gunstig te stemmen ter bedekking van de zonden. De Latijnse vertaling luidt immers: *propitiatorium*. Dit deksel was van goud.

Op elk van de 2 lange einden verhief zich het beeld van een kerub in gedreven goud, die de ruimte boven het deksel met hun horizontaal vooruitgestrekte vleugelen omgaven. In deze ruimte, als het ware door de 4 vleugelen omsloten, troonde de onzichtbare God. Uit deze ruimte gaf Hij zijn orakels, kondigde zijn wetten, voorschriften, verordeningen af, beantwoordde Hij de raadplegingen van Mozes, de ondergeschikte leiders en van het volk. (Num. 7, 89; Ex. 25, 22; 30, 36).

Op dit verzoendeksel gaf God soms zijn tegenwoordigheid te kennen door een lichtwolk die op het deksel verscheen en met haar glans het Allerheiligste vervulde, ook wel eens zo schitterend, dat de zondige mens het niet verdragen kon (cfr. I Kon. 8, 10-11; II Kron. 5, 13-14).

De vraag rijst in welke houding men zich de kerubijnen moet voorstellen? Deze houding zal zeker iets te maken gehad hebben met die van de figuren die men op de godskoffer der Egyptenaren voorgesteld ziet, duidelijk weergegeven op de tekening hieronder. Deze is ontleend aan een reconstructie van de Israëletischer Ark op grond van Egyptische afbeeldingen (zie D.B. de schetsen bij het woord Arche, k. 917-918).

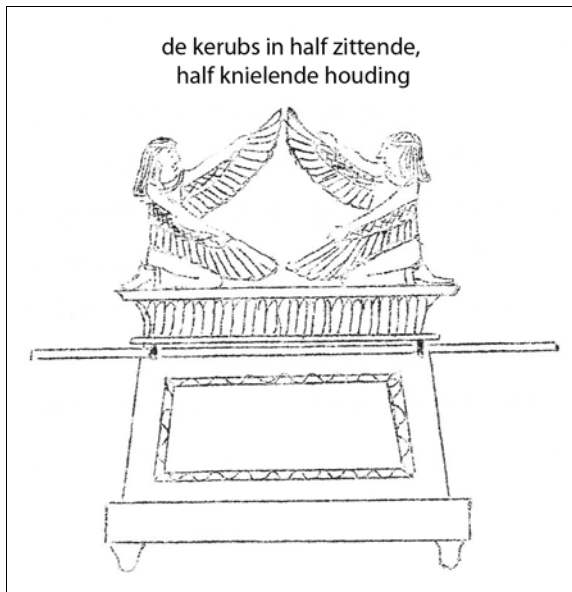

Deze voorstelling beantwoordt geheel aan de volgende beschrijving uit Exodus, 37, 1- 9. "Daarna maakte hij (d.i. Besalel) een verzoendeksel van zuiver goud, 2,5 el lang, en 1,5 el breed. Aan de beide uiteinden van het verzoendeksel maakte hij 2 gouden kerubs in drijfwerk (= gehamerd metaal).

Één kerub sloeg hij uit aan het ene einde en één kerub aan het ander einde. De kerubs spreidden hun vleugelen omhoog en overspanden met hun vleugels het verzoendeksel; ze stonden tegenover elkander terwijl hun aangezichten naar het verzoendeksel gericht waren."

In de tempel van Salomo stonden de kerubs in een andere houding, niet op de Ark, maar aan weerszijden ernaast, één aan elke kant en met het aangezicht naar het Heilige gekeerd.

Zij overschaduwden met 2 van hun vleugels de Ark en hun andere vleugel spreidden zij uit naar de wand van het Allerheiligste. De Ark op haar plaats stellend, schoof men deze onder de 2 binnenste vleugels.

- Terwijl de 2 kleine kerubs uit de tijd vóór Salomo God eerbiedig omringden en aanbadten, schenen
- de kerubs in Salomo's tempel de Ark eerder te willen verdedigen tegen aanranders van buiten. De 2 buitenste vleugels reikten tot de wanden, de 2 binnenste raakten elkander. (Zie I Kon. 6, 23, 28; 8, 6-11; II Kron. 3, 10-13; 5, 7-10).

De houding van de kerubs in de tempel van Zerobabel na de Babylonische gevangenschap is onbekend. Volgens de geleerden zou er zelfs geen Ark, dus ook geen kerubs meer geweest zijn. Volgens K. was er in het Allerheiligste een nagemaakte Ark.

En inderdaad, hoe verklaart men dan dat de hogepriester elk jaar op de verzoendag het Allerheiligste moest betreden om er rituele ceremoniën uit te voeren; onder meer moest hij met het bloed van de geslachte stier 7 maal het verzoendeksel bevochtigen en deze handeling met het bloed van een bok herhalen;

- de eerste besprenkeling geschiedde tot uitboeting en voldoening voor eigen zonden,
- de tweede voor die van het volk, of zou sedert de ballingschap dit gebruik, deze verplichting, dit wetsvoorschrift niet meer van tel geweest zijn.

Kort vóór de Babylonische gevangenschap kondigde de profeet Jeremias aan dat de Verbondsark weldra haar taak vervuld zou hebben en verdwijnen (Jer. 3, 16). De profeet zelf moest ervoor zorgen dat ze verdween. Op Gods bevel liet hij haar wegbrengen op de berg Nebo, vanwaar Mozes, alvorens te sterven het land van Belofte in geheel zijn uitgestrektheid aanschouwd had. Hij verborg er de Ark met nog andere voorwerpen in een grot. Deze werd dichtgemaakt en de ingang verborgen en onvindbaar gemaakt; de Ark zou niet meer teruggevonden worden, voorspelde de profeet, totdat God zijn volk weer zou verzamelen en het barmhartigheid bewijzen (cfr. II Makk. 2, 4-8).

Hierna spreekt de H. Schrift niet meer van de Ark en de exegeten besluiten hieruit dat er in de tempel van Zerobabel geen Ark meer geweest is. Over deze tempel weten wij feitelijk zoveel als niets, dus evenmin over een nagemaakte Ark die er zou in gestaan hebben. Dus ook nutteloos vragen te stellen in verband met de houding van de kerubs.

De mededeling van K. hierover is zeer duister, onzeker, misschien foutief. Ze luidt: “De kerubs waren niet op de Ark zelf geplaatst maar op een versiering op de Ark, en wel met de aangezichten naar buiten; hun vleugelen raakten elkander.”

Dat de kerubs niet op het deksel zelf, maar op een versiering zaten kan men aannemen, want in D.B. Arche, k. 81, 816-817, vindt men een afbeelding waarbij de kerubs op een lage zetel zitten. Hoe de woorden, ‘met hun aangezichten naar buiten’, verstaan moeten worden is minder duidelijk, ten ware men de veronderstelling zou maken dat de Ark overdwars stond en de engelen op de uiteinden gezeten waren en hun aangezicht naar het Heilige gekeerd hadden. Deze proeve van verklaring is misschien niet zo slecht, aangezien K. hen vergelijkt met de engelen van Jezus’ graf die elk op een uiteinde van de lijkbank gezeten waren. Wij ontkennen geenszins dat hier wel een fout kan ingeslopen zijn.

Deze uitweiding over de Ark is hier ook niet slecht geplaatst, omdat de Ark met de troon van God op het deksel een voorspel was van Gods verblijf onder ons in de Eucharistie.

Zoals God toen onder zijn volk verbleef op een heel bijzondere wijze om het te helpen, te beschermen, de gebeden te verhoren, zo verblijft de eucharistische Christus ook nu onder ons, niet op een Ark, maar in de tabernakelen. Deze tegenwoordigheid begon aanstonds na het laatste Avondmaal en ze hield nooit meer op.

Ze werd door K. reeds meermalen vermeld en zal het hierna nog dikwijls worden. Daarom is hier deze uitweiding niet overtollig. (Zie wat er reeds over gezegd is in fasc. 1, nr. 27, voetnoot 56).

***

Vooravond van Pinksteren.

2139.

(12 mei = 27 Ijjar; Sabbat). –

Ik zag hen heden allemaal op dezelfde wijze bijeen in het Cenakel. De deuren, wanden en zolderingluiken van de met groen versierde zaal stonden open; alleen de buitenste hofdeuren waren gesloten.

In de nacht (tussen vrijdag en zaterdag) zag ik de apostelen rondom tegen de wanden en in de zijzalen slapen. Overdag (zaterdag) zag ik hen in deze tijd ook aan tafel aanliggen in de zaal en kleine broden met wat honig eten. De leerlingen in de omlopende zijzalen zaten daarbij op de grond; het ging er eenvoudig toe, zonder veel keuken- en tafelgerei (*sie hatten keine grosse Anstalt*).

De zaterdagavond, toen nu allen weer op hun plaats voor het gebed gerangschikt stonden, zag ik Petrus 2 paasbroden, die om ze te breken, van groeven voorzien waren, van het tafeltje dat vóór hem stond, zegenend omhoog heffen, ze daarna op de strepen breken en de stukken onder de apostelen en de H. Maagd ronddelen. Ik zag de stukken, (de hosties) die zij ontvingen schitteren.

Nog op heden (zaterdag) zag ik ook verscheidene andere ceremoniën hij hen. De andere apostelen naderden tot Petrus en kusten hem de hand en dit deed ook de H. Maagd. Ook Petrus boog zich tot hen, doch ik weet niet of hij hun wederkerig de hand kuste. Hun godsvrucht groeide voortdurend zienderogen aan.

Terwijl de apostelen de broodstukken aten, werd ikzelf vervuld met een wonderbare godsvrucht en werd ik deelachtig aan het genot van de geestelijke spijs, en dit in zulk een mate dat ik het niet kan beschrijven. Een spijs als een schitterende stroom vloeide in mijn mond. Ik smaakte ze, doch ik wist niet waar vandaan ze kwam, want ik zag geen hand die ze mij toereikte.

Toch smaakte ik ze overzoet, en ik vreesde dat ik wellicht niet meer nuchter was om 's morgens de H. Communie te ontvangen. Ik had het gevoel dat ik hier niet meer in mijn kamer was, wat nochtans niet belette dat ik de klok duidelijk, slag op slag, 12 uur hoorde slaan. Ik telde de slagen één voor één.

2140.

Toen ik 's avonds bij de apostelen was en alles overschouwde, zag ik op de straten vele vreemdelingen heen en weer wandelen of in groepen bij elkander staan. Ik bemerkte een grote verscheidenheid van uitheemse klederdrachten en de mensen zelf waren uit de meest verscheiden volken (Hand. 2, 6), klein en groot gebouwd en zij spraken onverstaanbaar alle talen door elkaar. Hun manieren waren eveneens zo vreemd en wonderbaar, als men hen zich zag keren en wenden en allerlei gebaren tegen elkander zag maken. Het was als vertelden de enen tegen de anderen hoe en waar dit en dat geschied was.

Velen bewandelden ook de wegen, waarop de Heer in zijn lijden door zijn vijanden geleid was geworden, wat een hele omgang was. 's Avonds gingen zij een onderkomen zoeken onder de ruime afdaken en in de primitieve gelegenheidsherbergen, waar deze pinksterpelgrims hun nachtverblijf hadden. Ik zag ook hier en daar in de huizen verradersplannen beramen om de apostelen te dwarsbomen.

Maar vooral heerste hedennacht een grote drukte onder de leden van 's Heren Gemeente in het Cenakel. Hier, in de zaal van het Avondmaal (middenzaal) en in de zijgangen waren 120 man verzameld en ook de H. Maagd met al de H. Vrouwen (Hand. 1, 13-14). Zij schenen mij heden geruster. Vroeger hadden zij zichzelf dikwijls afgevraagd hoe de Trooster, de H. Geest over hen zou komen, wat dit toch wel zou zijn, wat Hij hun zou meebrengen of te betekenen hebben, maar heden hadden zij veel meer vertrouwen.

2141.

Ik bemerkte om middernacht een wonderbare, aangename innigheid, een geheimzinnige, weldadige beweging in gans de natuur, die zich aan alle aanwezigen meedeelde. Het scheen mij ook dat men door het geopende luik van het dak reeds een schemerige klaarte in de hemel kon zien. De apostelen waren zeer stil en ingetogen en hadden zich van hun standplaats in de zaal tegen de wanden teruggetrokken; zij stonden tegen de pilaren; tussen hen zagen de leerlingen door de open wanden uit de zijzalen binnen. Petrus stond vóór het voorhangsel, waarachter het H. Sacrament bewaard werd. De H. Maagd stond in de zaal vóór de deur van de voorzaal en in deze laatste bevonden zich de H. Vrouwen, van wie er bestendig 5 in het huis bleven.

Nu zij allen aldus stil, ingekeerd, vol vurig verlangen op hun plaats stonden, met de armen over de borst gekruist, met naar de grond neergeslagen ogen, verspreidde zich van hen uit, een gevoel van rust door het ganse huis. De leerlingen in de zijzalen zochten elk hun plaats op en welhaast was alles in het hele huis in de volkomenste rust gedompeld.

Pinkstermorgen. – Nederdaling van de H. Geest (Hand. 2, 1-4). – Stichting van de Kerk.

2142.

(Zondag, 13 mei). –

Tegen de morgen zag ik boven de Olijfberg, vanwaar onze Heer ten hemel gevaren was, een zilverwitte, watten, glanzende lichtwolk uit de hemel in dalende richting naar het huis van de apostelen op Sion neerkomen. In het begin zag ik ze in de verte als een ronde bol, die in zijn beweging van een zachte, warme windstroom vergezeld was. Nader komend werd die lichtwolk groter en gleed als een glansrijke nevelige massa over de stad. Boven Sion en het Cenakel trok ze zich hoe langer hoe dichter

samen, schitterde hoe langer hoe doorzichtiger, tot zij, als een dichte, blinkende zon stilstond en tenslotte met een toenemend windgedruis, als een laaghangende onweerswolk neerzonk.

Bij dit gedruis zag ik vele Joden, die de wolk zagen, op hun weg verschrikt naar de tempel lopen. Maar ik, terwijl dat suizen naderde en gedurig sterker werd, kreeg de kinderachtige angst dat het met een knal zou eindigen. Ik dacht keer op keer: “Waar zal je je toch verbergen, als de donderslag losbarst?” Het verschijnsel geleek op een opstekend onweer dat van de hemel neerkwam in plaats van zich van de aarde te verheffen, dat licht verspreidde in plaats van duisternis, dat niet met dondergerommel, doch suizend aangevlogen kwam, en men voelde dat suizende varen als een warme en zeer verkwikkende luchtstroom.

Als nu de lichtwolk heel laag boven het Cenakel hing en met het aangroeiende gedruis gedurig schitterender werd, zag ik ook het huis der apostelen en de omstreken altijd helderder worden, terwijl de apostelen, leerlingen en de H. Vrouwen in een steeds ingetogener, stiller en rustiger stemming kwamen.

O! ik zag alles zo helder! ik zag dwars door alles heen!

2143.

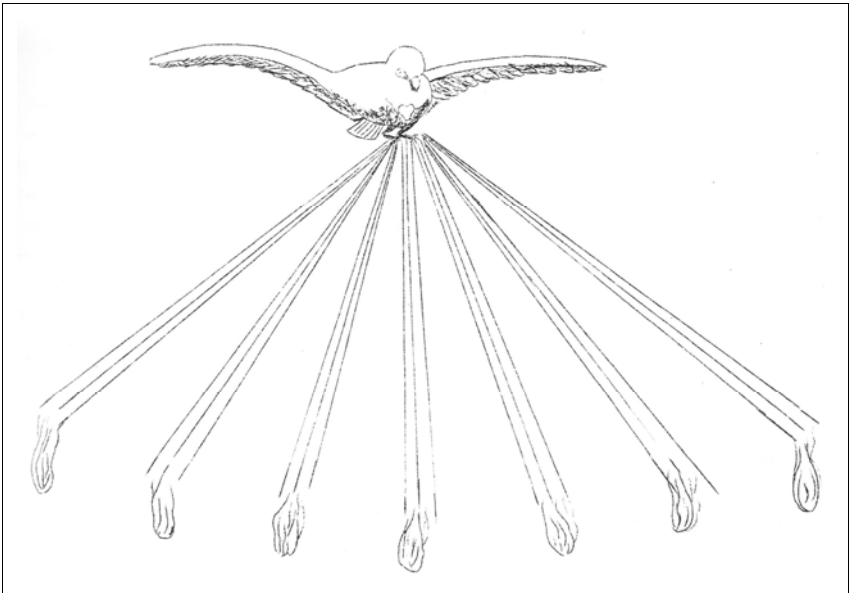
Nu zag ik vóór zonsopgang – het was omstreeks 3 uur – opeens uit de suizende wolk (zeven) witte lichtstromen (die de 7 gaven verbeeldden) neerstorten; ze kruisten elkaar zevenvoudig en onder dit kruispunt losten ze zich op in afzonderlijke stralen en druppelen van vuur, die op het huis en zijn omgeving neerstroomden. Het punt waar de 7 lichtstromen elkaar doorsneden, was met een kring van (zeven-) kleurige regenbooglicht omgeven; en *ik zag hoe zich in die kring als een schitterende, zwevende gedaante vormde* (hoe die gedaante zich geleidelijk duidelijker aflijnde).

Het scheen mij ook als had die gedaante uitgebreide vleugelen onder de schouders. Doch ik kan eigenlijk niet zeggen dat het vleugelen waren, want alles aan die gedaante scheen als een louter

uitstroming van licht. Op dit ogenblik was het hele huis met alle zalen door en door met licht overstroomd en doordrenkt. Ik zag de luchter met zijn 5 armen en lampen niet meer lichten.

Alle aanwezigen waren als buiten zichzelf, verrukt en verstijfd (in extase). Zij hieven als bewusteloos hun aangezichten smachtend en dorstig omhoog, en *ik zag in de mond van ieder aanwezige een lichtstroom vloeien, in de gedaante van kleine laaiende, vlam-vormige vuurtongen. Het was als ademen zij, als dronken zij het vuur dorstig in, en als flakkerde hun begeerte, als laaide iets uit hun mond deze vlammen dorstend tegemoet.*

Ook op de leerlingen in de zijzalen en op de aanwezige vrouwen in de voorzaal *goot zich die glanzende, heilige vuurwolk uit, en zo verminderde geleidelijk en verdween tenslotte die lichtwolk, gelijk een wolk van lichtregen die zich (na een zekere tijd) geheel uitgestort heeft.*

De lichtende vlammen daalden op ieder van hen neer, verschillend in kleuren en intensiteit.

2144.

Dit gedruis als van een onweer wekte vele mensen uit hun slaap. De Geest vervulde ook met ontroering vele aanhangers en leerlingen die in de omgeving woonden. Als die uitstorting voorbij was, was de gehele verzameling met een blijde kloekmoedigheid (= moed, durf, dapperheid, onversaagd) bezield. Allen waren bewogen, als dronken van vreugde en met vertrouwen vervuld. Zij schaarden zich rondom de H. Maagd die ik, hoewel ook zij zeer verkwikt was, toch niet zo uitbundig vol geestdrift zag, maar eerder zeer kalm en stil en, zoals altijd, in haar binnenste vol heilige zelfbeheersing.

De apostelen echter omarmden elkander en waren van een heilige vreugde, durf en vrijmoedigheid om te spreken doordrongen. Het was als riepen zij elkander toe: "Hoe waren wij? Wat is er van ons geworden?". Ook de H. Vrouwen omarmden elkander. Alle leerlingen in de gangen waren op dezelfde wijze ontroerd en geestdriftig. De apostelen liepen tot hen en waren als met een nieuw leven, met vreugde, vertrouwen vervuld en met een stoutmoedigheid, die vrees noch aarzelen kende.

Deze eerste ontboezeming van de ontvangen inwendige verlichting en versterking ging nu in een vurige dankzegging over. Zij plaatsten zich als naar gewoonte in de rangschikking voor het gebed. Zij loofden God en betuigden Hem met grote vurigheid hun diepgevoelde dank.

Middelerwijl verdween geleidelijk het buitengewone licht geheel.

Petrus hield tenslotte een redevoering voor de leerlingen en zond er verscheidene uit naar de kampeerplaatsen van de bestgezinde vreemdelingen, die voor het Pinksterfeest naar Jeruzalem gekomen waren.

Van bij het Cenakel naar de vijver Bethesda toe waren verscheidene afdaken of schuren, tenten en openbare herbergen, waar feestpelgrims overnachtten en hun lastdieren stalden. Velen lagen er nog te slapen, maar anderen, uit hun slaap gewekt, waren aan de genade van de H. Geest deelachtig geworden, want in de gehele natuur was een algemene beweging geweest. Vele goede mensen hadden een inwendige verkwikking ontvangen, maar de bozen voelden schrik, waren vol angst en nog meer verstokt dan vroeger.

De meeste pelgrims die in de wijk, waar de ontluikende Gemeente haar verblijf had, herbergden, kampeerden hier reeds sedert Pasen²⁵⁷, omdat de grote afstand van hun woonplaatsen de heen- en terugreis tussen Pasen en Pinksteren onmogelijk maakte. Dezen nu waren door alles wat zij gehoord en gezien hadden, beter op de hoogte van het leven der leerlingen en hun bijgevolg meer genegen dan vele anderen.

Toen nu dus de uitgezonden leerlingen op hen toetraden en hun vreugdig verkondigden dat zo juist de Belofte van de H. Geest in

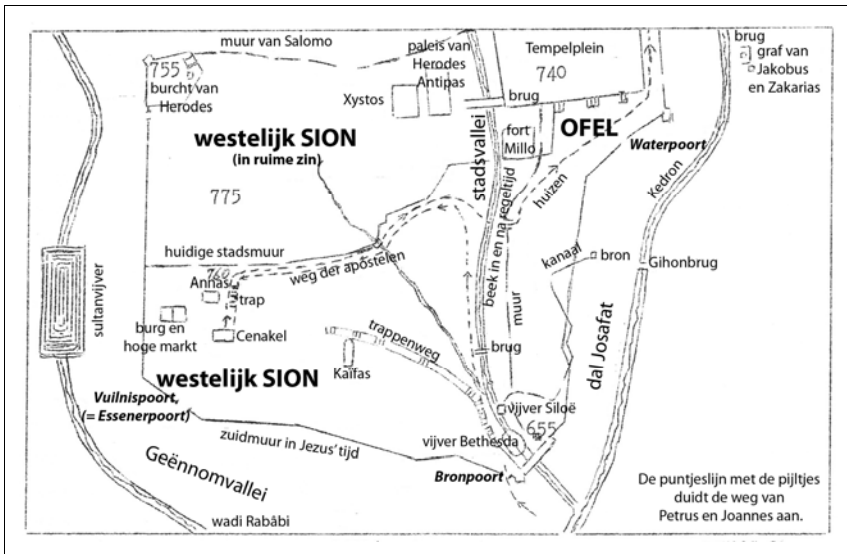
---

²⁵⁷ Kampeerden hier reeds sedert Pasen. – Hoewel de Wet voorschreef driemaal in het jaar naar het Heiligdom van Jahweh te gaan (Ex. 34, 23-24; in de eerste eeuwen na de Uittocht uit Egypte was dit de tabernakel, daarna de tempel) voldeed men toch volgens een ruimer wetsverklaring door één bedevaart, vooral als de tempel eenmaal te Jeruzalem gebouwd was, omdat nu voor velen de afstand te enorm geworden was voor 3 bedevaarten in het jaar. Nochtans bleven vele vrome Joden getrouw aan het oorspronkelijk gebruik om de tempel op de 3 hoogfeesten te bezoeken.

Voor zulke Joden uit het buitenland had het geen zin tussen Pasen en Pinksteren naar hun huis terug te keren. In Hand. 2, 11 zien wij uit welke verre streken vele van die Joden gekomen waren: uit Partië, Medië, Elam, Mesopotamië, Kreta, enz.

Ook zijn de oosterlingen volstrekt geen gehaaste en tijdgierige mensen. Over oosterse pelgrimerende christenen schreef De Géramb in 1832 uit Jeruzalem: "Vele pelgrims brengen de vasten te Jeruzalem door en zullen eerst na de paasfeesten huiswaarts keren."

vervulling was gegaan, herinnerden zij zich hun eigen ontroering, waarvan zij nu de oorzaak vernamen en begrepen.

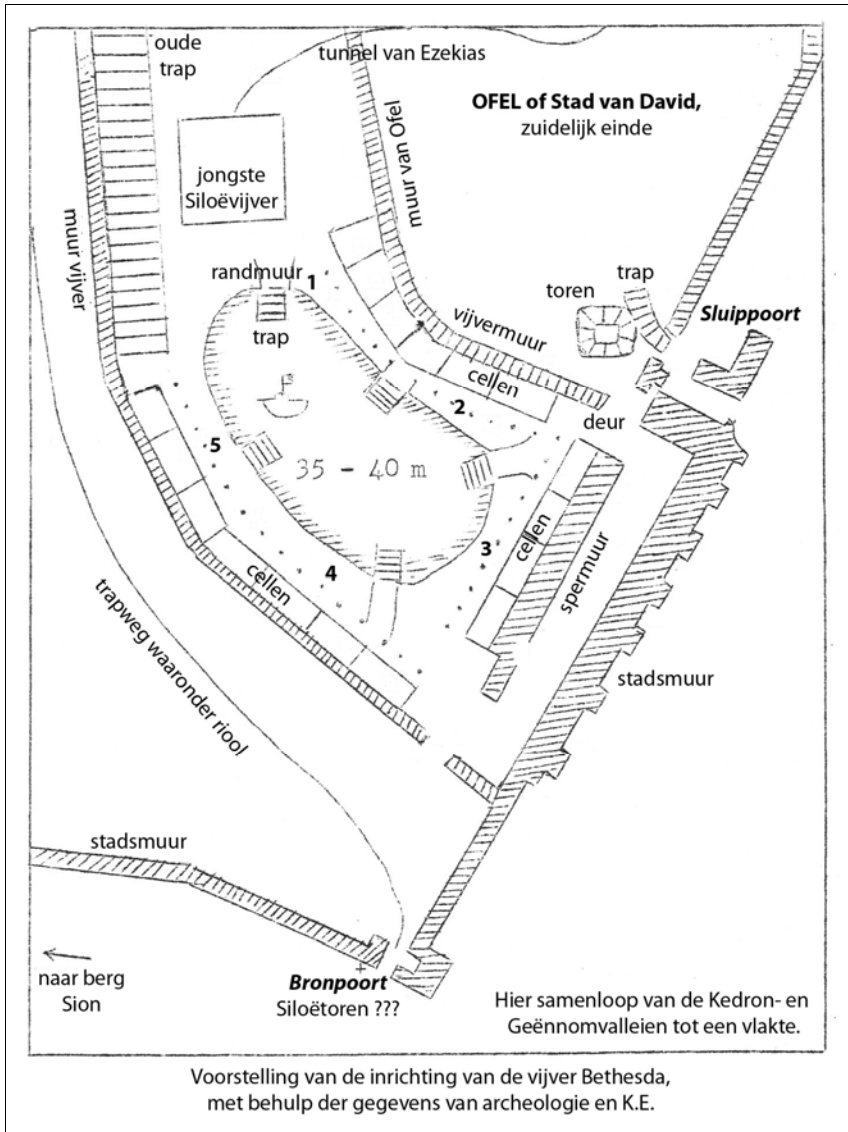
Op uitnodiging van de leerlingen begaven zij zich allen naar de nabije vijver Bethesda²⁵⁸.

²⁵⁸ De vijver Bethesda. – Wij hebben reeds een uitvoerige beschrijving van deze vijver gegeven in fasc. 22, nr. 1048, voetnoot 557.

Gedeeltelijk geeft bovenstaande tekening de bijzonderheden uit Jezus' tijd nauwkeurig weer.

Hoe het gesticht Bethesda eruit gezien kan hebben of hoe wij het ons kunnen voorstellen, is iets van ons. In elk geval beantwoordt de loop van de muren en de ligging van de 2 vijvers, de trappen, het kanaal van Ezekias, enz. aan de werkelijkheid van toen. Wij zullen af en toe ook nog een nota plaatsen als commentaar.

Ook K. geeft even verder zelf een beschrijving van de vijver.

2146.

In het huis van het avondmaal legde Petrus ondertussen de handen op aan 5 apostelen, die aan de vijver Bethesda moesten helpen onderrichten en dopen. Naar ik meen, waren het Jakobus de Mindere, Bartolomeüs, Mattias, Tomas en Judas Taddéüs. Ik zag gedurende deze wijding, dat de laatste een visioen had; het was als zag ik hem het lichaam van de Heer met zijn armen vóór de borst omvatten.

Eer zij zich hierop voor de wijding van het water en voor de doop naar de vijver Bethesda met het nodige gerief voor de wijding begaven, zag ik hen geknield de zegen van de H. Maagd ontvangen. Vóór Jezus' Hemelvaart ontvingen zij die zegen al (gebogen) staande.

Ik zag dit zegenen in de volgende dagen telkens als de apostelen weggingen en terugkeerden.

De H. Maagd had bij die zegeningen en in het algemeen telkens als zij in haar waardigheid onder de apostelen verscheen, een grote witte mantel om, een geelachtige sluier vóór het aangezicht, en op het hoofd een hemelsblauwe, smalle baan, die aan beide zijden bijna tot op de grond neerhing. Deze was van voren een weinig omgeslagen en (op die omgeslagen rand) met borduurwerk versierd en op het hoofd met een wit fijn zijden kroontje vastgehecht.

Ontluiting van de Kerk. – Doop van velen aan de vijver Bethesda (Hand. 2).

2147.

(Pinksterzondag, nog 13 mei). –

Aan de vijver Bethesda stroomden nu vele mensen toe; ze kwamen uit de omliggende herbergen en uit het oude gebouw (de burg van David) niet ver van het Cenakel; ze waren door de

uitgezonden leerlingen hierheen ontboden. Onder de toegestroomde menigte heerste een grote drukte, veel leven en bewegen; de leerlingen verhaalden en verklaarden hun met veel enthousiasme wat geschied was (Hand. 2, 15-36).

Voor het feest van heden, waarop door Jezus de eerste doopplechtigheid vastgesteld was, waren vele voorbereidselen gemaakt in de synagoge nabij de vijver ($\pm$ 200 m ten noordoosten van de Bethesdaviijver). Deze synagoge hadden de leerlingen onlangs in bezit genomen. Ook aan de vijver zelf waren aanstalten (= voorbereidselen, voorbereidende maatregelen voor een handeling) getroffen.

Zo zag ik hen de muren van de synagoge met tapijten behangen; men had er kasten in aangebracht en er door schutsels afdelingen in gemaakt. In het midden van het huis stond een soort altaar. Van aan de vijver tot bij de ingang van de synagoge had men een overdekte gang ingericht.

2148.

De apostelen begaven zich nu uit het Cenakel naar de synagoge aan de vijver Bethesda. In hun lange witte feestklederen gingen zij op een plechtige wijze twee en twee als in processie met alle benodigdheden voor het wijden van het water en het toedienen van de doop. De H. Maagd en andere H. Vrouwen en leerlingen volgden hen en maakten daar voorbereidselen tot het uitdelen van doopklederen. De apostelen hadden een lederen zak met gewijd water en een wijwaterbos of -kwast bij zich, maar die toch geen borstel of kwispel was²⁵⁹.

Jezus had hen na de laatste maaltijd vóór de Hemelvaart nopens het waterwijden en de doop nogmaals onderricht. Zij werden nu door de hier

---

²⁵⁹ Om water of om bij de offers en reinigingen bloed te sprenkelen, gebruikten de Joden geen kwast of borstel, zoals wij bij het sprenkelen van wijwater, maar een bundeltje hysop: "Besproei mij met hysop en ik zal gereinigd worden." (Ps. 51, 9).

vergaderde menigte vreugdig en geestdriftig ontvangen. Dit waren vele vreemde Joden, die zich sedert Pasen hier verzameld hadden en door alles, wat zij gehoord en gezien hadden, de Gemeente reeds genegen geworden waren.

2149.

De wijk rond de vijver was een gewone kampeerplaats voor dit soort van mensen of vreemdelingen; het oponthoud en de vestiging van de leerlingen in deze wijk bracht hen om zo te zeggen, in rechtstreekse aanraking met de genade, zodat de vergelijking zich opdringt tussen het Meer van Galilea en de vijver Bethesda.

- Wat deze vijver door de doop die men hier toediende, was voor de vreemdelingen,
- dit was het Meer van Galilea geweest, door de prediking van Jezus op zijn oevers en de omliggende bergen voor de doorreizende karavanen die daar stilhielden en naar Jezus gingen luisteren.

Niettemin waren ook nog vele boosgezinden onder hen (Hand. 2, 13) en vele andere nieuwsgierigen die uit de stad erbij gelokt waren, vormden met die afwijzers der genade één blok.

De 5 apostelen aan wie Petrus de handen had opgelegd, verdeelden zich nu naar de 5 ingangen van de vijver (zie de tekening) en richtten daar met grote geestdrift het woord tot de verzamelde menigte.

Petrus besteeg een leerstoel, die voor hem opgericht was in de derde omkring van de vijver, te rekenen van de verste²⁶⁰; dit terras

---

²⁶⁰ Derde omkring, te rekenen van de verste. – Dit is altijd dezelfde, van welke kant men ook rekt.

De zienster bedoelt wellicht te zeggen: zijn leerstoel stond vooraan in de 3^e omkring, als men met de verste omkring begon te rekenen; achteraan indien men van voren begon te rekenen.

was immers het breedste. Alle terrassen rondom de vijver waren met toehoorders vervuld.

2150.

Terwijl de apostelen nu het woord tot hen richtten, werd de menigte zeer aangegrepen en ontsteld, want allen hoorden hen in hun eigen taal spreken (Hand. 2, 7-12). Bij deze verbaasdheid van het volk geschiedde het dat Petrus zijn stem verhief, zoals het in de handelingen der apostelen geschreven staat (Hand. 2, 14-40).

Daar zich nu velen voor de doop aanboden, wijdde Petrus met Joannes en Jakobus de Mindere op plechtige wijze het water (van de vijver). Petrus sproeide het wijwater dat zij uit het Cenakel in een lederen zak meegebracht hadden (zie nr. 2148) met de kwast in fijne stralen ver over de vijver. Het volk dat alle omkringen of terrassen vulde en in groepen gerangschikt werd, naderde groepsgewijze om de beurt tot de leerstoel van Petrus, schaarde zich er omheen en beluisterde zijn woord.

De overige apostelen spraken, zoals reeds gezegd, bij de ingangen.

2151.

De H. Maagd en de andere vrouwen waren in de synagoge nabij de vijver bezig met het uitdelen van de witte klederen aan de dopelingen. De mouwen van die klederen waren boven de handen met zwarte linten (om de arm) gebonden; na de doop werden ze losgemaakt en op een hoop gestapeld.

Zelfde manier van spreken in Ex. 27, 4-8: "Een rooster moet in het brandofferaltaar aangebracht worden in het midden van zijn hoogte, te beginnen van onder."

De 5 omkringen van de vijver zijn te verstaan als de 5 segmenten van een cirkel, niet als 5 omlopende stroken. In dit geval zou het geen zin hebben dat er in ieder kring een spreker optreedt.

De 5 apostelen, aan wie Petrus de handen opgelegd had, stonden te dopen bij de 5 ingangen van de vijver.

De dopelingen steunden op een leuning; het water werd met een bekken geschept en hieruit met de hand driemaal op hun hoofd gestort, waarna het door de goten terug in de vijver liep. Dit bekken bevatte water genoeg om twintig mensen te dopen en dan werd het weerom gevuld. Twee gedoopten haalden telkens 2 doopkandidaten in hun plaats en legden hun als peters de handen op. De eerstgedoopten waren meestendeels leerlingen en aanhangers die nog maar de doop van Joannes ontvangen hadden.

2152.

Nu werden ook de H. Vrouwen gedoopt. Ik meen dat het getal van degenen, die heden tot de gemeenschap toetraden, wel 3.000 kon belopen (Hand. 2, 41). Het dopen met de voorbereidende onderrichtingen duurde de gehele dag.

's Avonds keerden zij naar het Cenakel terug en namen een maaltijd. Nu werd hier veel gezegend brood uitgedeeld en daarna nog het avondgebed gedaan. Ik zag heden elke Jood in een korfje 2 kleine broden van het graan van dit jaar in de tempel opofferen (Lev. 23, 15-18). Die broden werden in hoge hopen gestapeld en daarna aan de armen uitgedeeld. Ik zag ook eens dat de hogepriester een bos koornaren, zo dik als riet, gelijk van Turkse tarwe, in de hand had (Lev. 23, 10-11; Ex. 34, 22; Num. 28, 26). Zij offerden ook iets als wortelen en vruchten, die ik niet kende.

Vele mensen onder de afdaken hadden ezels bij zich, die met zulke vruchten en kruiden beladen waren; het volk ging er bij hen kopen; het brood hadden zijzelf gebakken. De apostelen offerden slechts de 2 broden en Petrus offerde die voor hen allen²⁶¹.

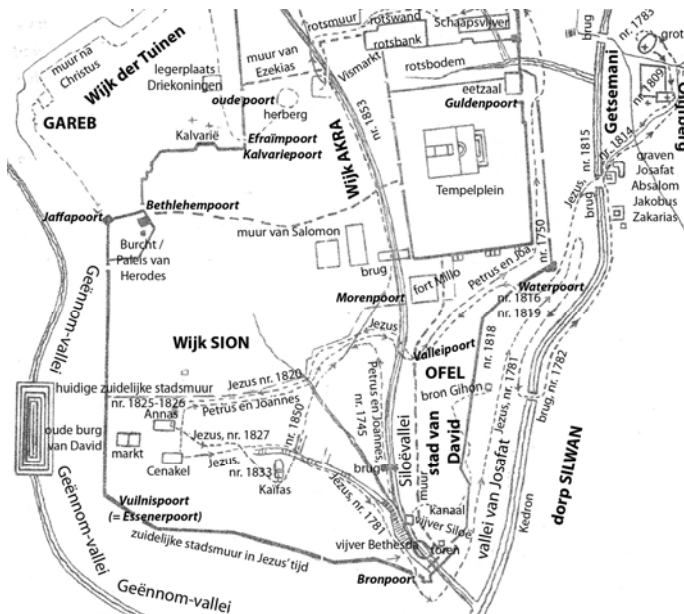
²⁶¹ Wat hier allemaal als offer in de tempel genoemd wordt, schijnt te wijzen op het Pinksterfeest. Daar dit feest noodzakelijk valt op 6 Siwan van de Joodse kalender, die samen valt met 20 mei, zie nr. 2170, brengt dit een moeilijkheid mee, waarvoor wij een oplossing hebben trachten te vinden in fasc. 33, nr. 2114.

Beschrijving van de vijver Bethesda.

2153.

De vijver Bethesda die door zijn ligging op de zuidwesthoek van de Tempelberg ziet, gelijk de Kalvarieberg op de noordwesthoek, was reeds sedert lang verwaarloosd en in verval. Hij was, zoals menig heiligdom en vele heilige oude gebruiken van de Kerk in onze tijd, bijna in onbruik geraakt en slechts nog bezocht door armen met een eenvoudig geloof, zoals in onze tijd alleen nog door zulke mensen het wijwater gebruikt, de kruisweg beoefend en sommige genadebeelden vereerd en bezocht worden. Hij is niet, zoals menigeen denkt, (dit dachten velen in K.'s tijd), te vereenzelvigen met de Schaapsvijver²⁶², die ten noorden van de

²⁶² Hij is niet de Schaapsvijver. – d.i. de grote waterbak, die aan de noordkant van het Tempelplein gelegen was, in de hoek die door dit plein en de oostelijke muur van de stad gevormd was. Aan zijn noordkant strekte zich de vee- of schaapsmarkt uit en bij zijn noordoosthoek verhief zich de Schaapspoort.

tempel bij de Schaapspoort en de veemarkt ligt en met stenen gemetseld is.

De vijver Bethesda is niet gemetseld en heeft een zandbodem en hierop verscheidene bronnen²⁶³.

Het bloed van de offerdieren vloeit uit de tempel erlangs (foutief staat er oorspronkelijk: erin). Het loopt door goten onder het

---

De oude pelgrims wezen in die richting foutievelijk de Bethesda-vijver aan. Daar de vijver die zij op het oog hadden, begraven en verloren was tot aan zijn terugvinding in 1875, meenden velen dat de oude pelgrims de vijver bij de Schaapspoort bedoeld hadden.

Dit was nog het geval ten tijde van K.E. Daarom verzekerde K. dat de Bethesda-vijver niet met de Schaapsvijver te vereenzelvigen was.

Uit dit en andere gevallen blijkt dat zij soms de mening van geleerden kende over dit of dat onderwerp.

²⁶³ Bethesda-vijver is niet gemetseld, zoals de Schaapsvijver. – Het metselwerk van de Schaapsvijver vermeldde zij reeds in fasc. 30, nr. 1857 en hierover is een bemerking geplaatst in hetzelfde fasc. na nr. 1858.

Over deze vijver van 110 m lang bij 40 m breed en 25 m diep, staat er aldaar: "Hij heeft geen rotswanden, maar bestaat uit stenen van zwaar kaliber. De massale stenen van de zuidelijke muur zijn verborgen achter een latere muur van klein metselwerk, doch op de plaatsen waar dit verbrokkeld is, komen die steenblokken aan het licht."

De Bethesda-vijver integendeel heeft een zandgrond, wat niet belet dat er onder de dikke laag zandgrond rotsbodem is en dat hij een gemetselde rand had.

Hoe uit te leggen is dat op de zandbodem verscheidene bronnen waren, dit wordt een moeilijke zaak. Als het gezegde juist is, moet men wellicht veronderstellen dat het water uit de bron Gihon die door het ondergronds kanaal van Ezekias de vijver bereikte, bij het uiteinde van het kanaal in meerdere buizen opgevangen werd en in de vijver uit de grond scheen op te borrelen.

De bron Gihon springt op met tussenpozen een paar keren per dag en dit opspringen verwekt een beweging van het water in de kleine en grote vijver Siloach (de laatste = Bethesda).

De beweging van het water door een engel, waarvan Joannes 5, 4 spreekt, schijnt een miraculeus karakter gehad te hebben en moet dus wel iets anders geweest zijn dan de natuurlijke beroering van het water, die een gevolg was van het opspringen van de bron Gihon.

brandofferaltair en verder door leidingen afwaarts in de richting van de vijver, (dan langs de vijver) en mondt uit in het dal (ten zuiden van de vijver en van het steile zuideinde van de heuvel Ofel; zie nr. 2154, voetnoot 265).

Jezus heeft daar (bij de vijver) verscheidene malen geheeld en geleerd. Door zijn wonder aan de lamme van de vijver, is deze weer meer in achtting gekomen, maar des te hatelijker geworden in de ogen van de Farizeeën.

2154.

Gedurende de afwezigheid van Jezus na de opwekking van Lazarus, hebben de leerlingen en aanhangers zich veel in die omgeving opgehouden, want daar zijn vele sluiphoecken, wallen, muren, en aan de ene zijde onder de Siloëvallei (of vijver) groeien (op een lager niveau) in het dal jeneverboompjes²⁶⁴.

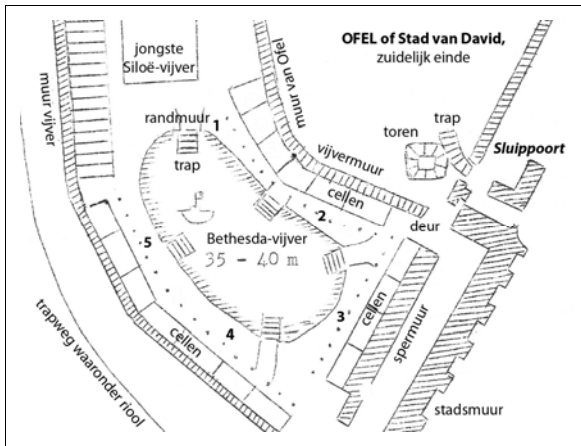
Na de kruisiging en verrijzenis, als de Joden de wegen, paden, schuil- en verblijfplaatsen van Jezus' volgelingen verwoestten en hen door afsluiting, versperring van wegen en toegangen binnen hun wijk zochten te houden en van de andere Joden af te zonderen, metselden zij de poort dicht waardoor Jezus op de Palmendag was binnengekomen. Zij versperden de weg van de berg Sion naar de tempel, en sloten met hekken, slagbomen en grachten de weg af naar de Kalvarieberg en verwoestten ook veel aan de vijver Bethesda, waar zich gedurende de kruisiging en ook vroeger altijd leerlingen en gelovigen verborgen hadden gehouden.

---

²⁶⁴ In het dal onder de Bethesda-vijver. – Tussen de zuidelijke vijvermuur en de dikke stadsmuur heeft de rotsbodem voor een afstand van 10 m een verval van 5 m. Beneden aan de voet van de dikke stadsmuur is het dal gevormd door de samenloop van de Kedron- en de Geënnom-vallei; het dal deint uit tot een vlakte, die, waar ze begint, ook 5 m dieper ligt dan de steile zuidpunt van de heuvel Ofel, die hier een loodrechte rotswand heeft.

Om die diepe ligging van het dal onder de vijver uit te drukken, gebruikt Guide bleu, blz. 363, bijna dezelfde uitdrukking als K.E. "*Au dessous, dans la vallée*" = "beneden, onder de oude Siloëvijver, in het dal".

De vijver Bethesda is eirond²⁶⁵.

²⁶⁵ De vijver is eirond. – Nu is de vijver, dit historisch monument, geheel verdwenen en in een moestuin veranderd, gelijk de Arabieren ook het terrein van de Schaapsvijver in een speelplaats veranderd hebben.

Uit de tijd dat de omtrek van de vijver nog zichtbaar was, dateert de hier geplaatste schets, ontleend aan D.B. Siloë, k. 1728, die het noordelijk gedeelte van de grote vijver voorstelt. Wij zien erop hoe K.E. hem de eironde vorm kon toekennen.

“Hij had een stenen rand”, zegt de zienster.

Een stuk muur aan de noordkant is daarvan nog overgebleven.

Vijf trappen leidden van de rand naar het water. Een daarvan bevindt zich nog ter plaats of bevond er zich nog vóór een aantal jaren.

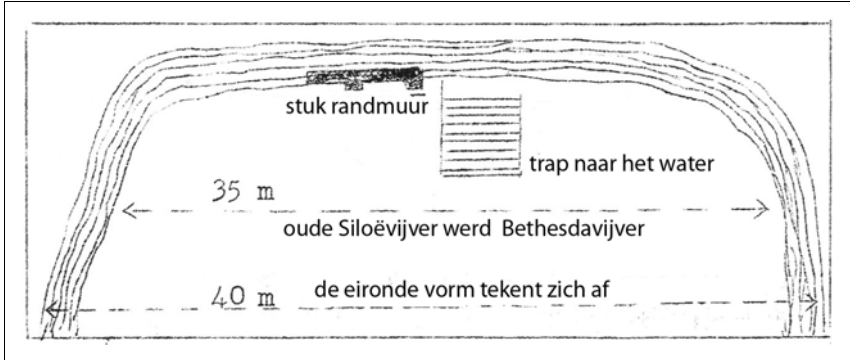
In D.B. staat er de legenda bij: *degrés descendant au vieil étang.*

Op enige afstand was de vijver omgeven door muren die gedeeltelijk stadsmuren waren, gedeeltelijk muren met opzet voor de vijver gebouwd. Tegen de omringende muren waren de ziekencellen aangebouwd, volgens het oosters gebruik, dat gaarne cellen en huisjes tegen muren en gebouwen laat aanleunen. Vóór deze cellen liep een gang met zuilen naar de kant van de vijver. Uit de gang had men uitzicht op de vijver, waarnaar de bodem zacht afdaalde.

Ten oosten van de vijver had de heuvel een korte en steile helling, maar een zachter en langer helling had de heuvel Sion ten westen. De schets op de vorige blz. steunt dus niet alleen op beschrijvingen van K.E. maar ook op de archeologie en plaatselijke gegevens.

K. zegt verder:

De 5 omgangen of omkringen op 5 neerhellende terrassen omgeven de vijver als een amfitheater en zijn doorsneden van 5 wegen, die nederdalen en (aan hun einde bij de vijver) met enige trappen neervallen.

De achterwanden en terrassen bevatten overwelfde kleine kamers, waarin komvormig uitgediepte stenen banken tot bedden voor de zieken aangebracht zijn. De voorste rand van deze terrassen naar de vijver toe heeft geen leuningen. Men kan van alle kanten op de vijver neerzien of het water in beweging komt.

2155.

De grond van de vijver is een wit blinkend zand. Drie bronnen borrelen uit de grond op en drijven het zand in het midden tezamen. Dikwijls ook springen deze bronnen tot boven de waterspiegel. De inrichting van de vijver met alle bouwwerken beslaat een aanzienlijke oppervlakte. Als men tot de vijver nadert, stijgt men eerst even omhoog en dan daalt men naar de kom van de vijver af. De eironde vijverinrichting vult de diepte tussen Sion en het overige van de stad ten zuidwesten van de tempel.

De vijver (met de gebouwen) strekt zich uit in de lengte van het dal, waarvan de oostelijke helling de steilste is (zoals reeds gezegd). Meer westelijk, achter de vijver, is het dal minder diep

en met bruggen verbonden. Een of meer liggen erover, o.m. één in de buurt van de vijver. De uiterste omvang of ringmuur van de vijvergebouwen vormt een omwalling en telt slechts 3 in- of uitgangen, maar in de binnenruimte zijn de terrassen door 5 toegangen (of paden) die naar de vijver leiden, doorsneden.

Ook de noordzijde van deze plaats (versta noordoostzijde) is steil en begroeid (met struikgewas) en aan de noordoostkant is een ingang, die naar de tempel heenleidt, maar deze ingang van het gesticht is vervallen, in onbruik geraakt en gesloten.

(Misschien is dit de verwijderde ongebruikte ingang, waardoor Jezus het gesticht binnentrad, toen Hij de 38-jarige zieke kwam genezen, fasc. 22, nr. 1048).

2156.

De vijver Bethesda is reeds lang buiten gebruik en de gehele omgeving is verlaten (door geen rasechte Joden meer bewoond). De uiterste ringmuren of wallen zijn op meerdere plaatsen vervallen en ook de terrassen zijn grotendeels in een slechte toestand. De spuitpomp is tot nog toe evenmin in gebruik, maar aanstonds na Pinksteren zag ik ze hersteld en bij de doop gebruikt worden. De synagoge hier wordt eveneens slechts op de feestdagen door de vreemdelingen bezocht, zoals ook slechts met Pasen en vooral in de Pinkstertijd zich talrijke vreemdelingen aan de vijver plegen op te houden.

Nadat de apostelen en leerlingen het Cenakel en deze synagoge bij de vijver Bethesda in bezit hadden genomen, werd alles daar een weinig hersteld en in orde gebracht. Ik zag heden, reeds zeer vroeg, dat men de muurbressen en instortingen stopte en dekte met tentdoek en met tapijten, die aan palen uitgespannen werden en dat men ook de weg naar de synagoge met tentdoek overspande (cfr. fasc. 26, nr. 1392, voetnoot 759).

Ten westen van de vijver, hoger, op Sion, staat het voormalige huis van de helden van David (het Cenakel). Men ziet uit die wijk of richting vlak op de zuidwesthoek van de tempel²⁶⁶.

Ook kleine paden voeren naar de stad, zodat men niet noodzakelijk door de stadspoort moet. Jezus maakte dikwijls gebruik van die paden.

Pinkstermaandag.

2157.

(Maandag, 14 mei). –

Heden vroeg zag ik Petrus iets aan de plaats van het H. Sacrament in orde brengen. Eerst veronderstelde ik dat men het aan de voet van de berg in de nieuwe kerk bij de vijver Bethesda wilde brengen, doch er werd alleen iets gewijzigd aan de manier om het te bewaren.

Zij namen de kelk met het H. Sacrament uit de bewaardoos (kap, lederen omslag, stolp) of het tabernakel en plaatsten kelk en sacrament in een fijn, wit en doorzichtig kastje dat er als een vogelkooi van visbeen uitzag, waarover een doorzichtig manteltje of velum (= rooms-katholiek in stof en kleur met het misgewaad overeenstemmend kelkkleedje) gehangen werd. Dit kastje of toerusting had van boven een ring om het op te nemen en het geheel had de vorm van een klok.

---

²⁶⁶ Op de zuidwesthoek van de tempel. – “Uit een onderzaal van het Cenakel heeft men een schoon uitzicht op de Klaagmuur ... (bij de zuidwesthoek).

Van het dakterras boven het zogenaamde graf van David in het Cenakel, en van de Benediktijnse toren overziet men de gehele oude stad.” (Gide bleu, 331, a, b, c).

Hetzelfde blijkt op een foto, genomen vanaf het hoogste van Sion, in ‘Le Christ’, Blou en Gay, blz. 72.

De voormalige doos of kap legden zij vol kleine gewijde broden en plaatsten ze vóór het H. Sacrament. Zij gaven de gelovigen ook zulke gezegende broden mee naar huis.

Heden gingen zij weer naar de vijver Bethesda en de naburige kerk of synagoge, nadat velen, onder wie ook de H. Vrouwen, in het Cenakel gezegende broden ontvangen hadden.

Eer de apostelen en leerlingen vertrokken en de berg afdaalden, ontvingen zij weerom de zegen van de H. Maagd.

Heden in de vroege morgen waren de Metten plechtiger dan naar gewoonte. (Metten = rooms-katholiek eerste gedeelte van het dagelijks breviergebed; morgengezangen in de kloosters; een van de canonieke uren: eerste gedeelte van het dagelijks breviergebed, hoofdzakelijk bestaand uit psalmen en lessen. Het woord 'metten' komt van het Latijnse woord 'matutinum', dat 'ochtend' betekent, maar de metten worden meestal 's nachts of in de zeer vroege ochtend gebeden)

Gedurende het grootste gedeelte van de dag predikten en doopten zij aan de vijver.

Pinksterendinsdag. – Beschrijving van de Bethesda-kerk.

2158.

(Dinsdag, 15 mei = 1 Siwan; Nieuwe Maan). –

Deze morgen gingen de apostelen weer naar de nieuwe kerk bij de vijver Bethesda. Men doopte niet, maar werkte gedurig aan de inrichting van het binnenste der kerk. Rondom de kerk en in de ingang en rondom de vijver waren zeer vele mensen van de nieuwe Gemeente verzameld; zij droegen dringende gebeden voor het welslagen van het werk aan God op. Ik zag hen dikwijls in hun vurig gebed (volgens oosterse gewoonte) met het aangezicht ter aarde liggen.

Ik zag Petrus, Joannes en Andreas beurtelings op 3 verschillende plaatsen prediken, maar Jakobus de Mindere deed dit op de kansel van Petrus op het derde terras (de middelste van de 5 omkringen rond de vijver). De overige apostelen en vele leerlingen, door andere mensen bijgestaan, arbeidden aan het binnenste der kerk. Ik heb deze kerk en de ligging van de vijver opnieuw nauwkeurig bezichtigd en aan mijn vroegere beschrijving heb ik niets essentieels te wijzigen. Van de vijver Bethesda ziet men op de zuidwesthoek van de tempel²⁶⁷.

De vijver is in een diepte gebouwd, op de bodem van een dal, dat de tempel van de berg Sion scheidt (nl. in een meer noordelijk gedeelte; het dal komt van de Damaskuspoort, loopt voorbij de tempel en hier scheidt het deze van westelijk Sion). Meer zuidelijk dan de tempel gekomen (versta ± 650 m ten zuiden van de tempel) mondt dit dal met een steile val uit in het dal van Josafat dat ten oosten van hier voorbijloopt.

(Zoals reeds gezegd is hier een steile, bijna loodrechte daling van de rotsbodem. Het dal mondt uit in een soort vlakke die ontstaat door de samenloop van de Kedron- of Josafatvallei en de Geënnom-vallei).

2159.

Het bouwwerk van de vijver schijnt dit dal dat ten westen van de tempel loopt, (in zijn loop naar het zuiden) afgesloten te hebben, want aan de ene zijde van de vijver (oostzijde) kon men er niet rondgaan (de heuvel was daar steil), evenmin aan de andere zijde. Wel lag daar (ten westen) nog een vrij brede weg maar de muren waren gedeeltelijk verbrokkeld, de weg was vol gras en riet en het dal liep daar neerwaarts (in een ander dal, nl. het Geënnom-dal) dat hoe dieper hoe groener was (hoe dichter met gras en struikgewas begroeid). Men zag er ook talrijke jeneverbomen en men vond er ook vele beenderen.

---

²⁶⁷ Van de vijver ziet men op de zuidwesthoek van de tempel. – “Van de vijver Siloë omvat men met één blik de gehele heuvel Ofel.”, zegt Janssens in ‘Au pays du Messie’, blz. 261, dus ook de erachter hoger oprijzende tempelgebouwen.

(Op deze plaats had men vroeger kinderen aan de afgod Moloch geofferd en de vuilnis van de stad werd in de Geënnom-vallei uitgestort en verbrand).

Ook mondden hier de onreinheden van de tempel uit, (zoals we reeds weten uit K.'s woorden en ons commentaar).

De berg Sion bestaat uit 3 heuvelen²⁶⁸. Op de hoogste en het meest naar het westen gelegen heuvel staat de oude burg van David, die nu tot een soort herberg voor karavanen dient.

Aan de oostzijde van dit hoogste punt van Sion staat het huis van de helden van David, het tegenwoordige huis van het Avondmaal. Van het binnenhof van dit huis daalt een weg oostwaarts af om de hoogte van Sion naar de vijver die het (zuideinde van het) dal vult, dat tussen de tempel en Sion loopt.

2160.

Het deel van Sion tussen het Cenakel en de vijver Bethesda, deze inbegrepen, tot aan het dal van Josafat beneden (d.i. tot onder de uitmonding van het vijverdalen) is verwilderd en vol woeste, ledige plaatsen, verwaarloosde tuinen, instortende gebouwen, waarin arme mensen zich in een hutje ingenesteld hebben.

Deze wijk die de Joden vermijden, en, na de dood van Christus, door de versperring van meerdere toegangswegen, van het overige der stad afgesloten hebben, is nu het middenpunt, de zetelplaats

---

²⁶⁸ De berg Sion bestaat uit 3 heuvelen. – Dit schijnt te moeten verstaan worden als volgt:

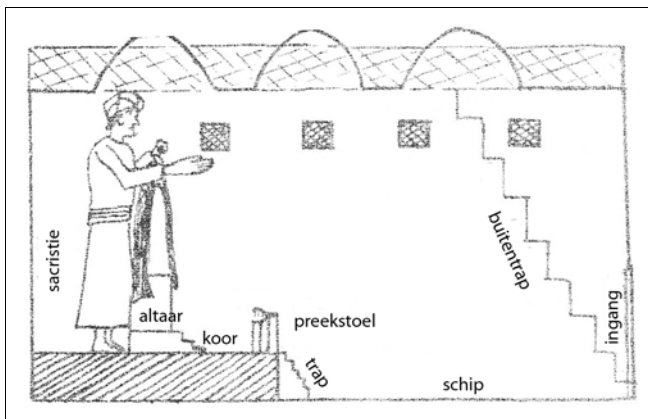
- a) de hoogte waar het Cenakel en de burg van David staan; niveau 768 m en 772 m.
- b) De hoogte waar het huidige Armenische klooster oprijst (775 m), ten noorden van de voorgaande hoogte en ervan gescheiden door de diepte waar de tegenwoordige zuidelijke stadsmuur loopt.
- c) De hoogte ten oosten van het Armenische klooster en ervan gescheiden door een lange kleine vallei, waardoor van noord naar zuid een grote stadsweg loopt. De hoogte 'c' is geen andere dan de Bijbelse berg Akra waar de Syrische burcht stond (niveau 755 m). Zie vooral grote kaart 3.

en het toneel van de bedrijvigheid der christelijke Gemeente geworden.

In deze wijk staat ook een oud gebouw met een groot voorhof, waar dikwijls lange karavanen met hun lastdieren een onderkomen zoeken. Het overig gedeelte van Sion is dicht bevolkt (nl. het hoogste van de heuvel en het meer noordelijk gedeelte waar nu de Armenische Sint-Jakobuskerk staat.) De ommuurde hof van het Cenakel ligt aan één zijde niet vrij, want tegen de ringmuur is een straat van huizen aangebouwd.

De nieuwe kerk bij de vijver Bethesda echter ligt veel vrijer en eenzamer (nl. eer de nieuwe christenen en dopelingen hier bijeenkwamen).

Deze kerk vormt een lange rechthoek en is beneden (nl. in het schip van de kerk) aan 3 kanten voorzien van stenen trappen of banken voor de toehoorders. Aan de ene van de smalle zijden (nl. de vierde of koorzijde) is een verheven plaats (het hoger gelegen priesterkoor) waarop de leerstoel staat. De vensters zijn hoog, boven in de muren. Een buitentrapp tegen de muur leidt naar het platte dak dat rondom een balustrade of leuning heeft. (Al deze bijzonderheden zijn eigen aan de voorname oosterse huizen en bouwtrant.)

2161.

De apostelen hebben de binnenkerk met schutsels in een soort van koor en in allerlei ruimten of vakken ingedeeld. In het voormelde koor zag ik achter de leerstoel ook een altaar opgericht, nog hoger dan die leerstoel, maar afgescheiden van de muur rondom.

Links en rechts is het met schutsels van vlechtwerk met de zijmuren verbonden en tussen altaar en achtermuur blijft een ruimte als een sacristie.

Het altaar rust op 3 trappen; het is een langwerpige vierhoek en heeft aan elke smalle zijde slechts één trap. Het is van hout, met tapijten belegd, verplaatsbaar en draagbaar, want ik zag de verschillende onderdelen door mannen hier aangebracht worden. Het geheel is hol en bestaat uit kasten, die met tapijten en ander kerkgereedschap volgepropt liggen, want het altaarvoetstuk met de trappen kan men op beide zijden openen en er schuifplanken, waar tapijten op liggen, uittrekken. Het altaar zelf kan van achteren geopend en ook daar de planken uitgetrokken worden; het ligt vol kerkgewaden.

Twee mannen heb ik dit altaar hier zien binnenbrengen. Zij waren uitheems gekleed, met een kort en vouwenrijk bovenlijfje; hun armen waren voor de helft naakt en hun middel was met een voorschoot, die tot broek diende, omwonden. Zij droegen een muts en zagen er volkomen als Egyptenaren uit; ik heb op de grens zulk een ras van mensen eens gezien, waar zij allerlei werk aan hout en wol verrichtten (fasc. 7, nr. 179). Ik geloof dat het bekeerde vreemdelingen waren, die hier lichamelijke arbeid voor de apostelen verrichtten.

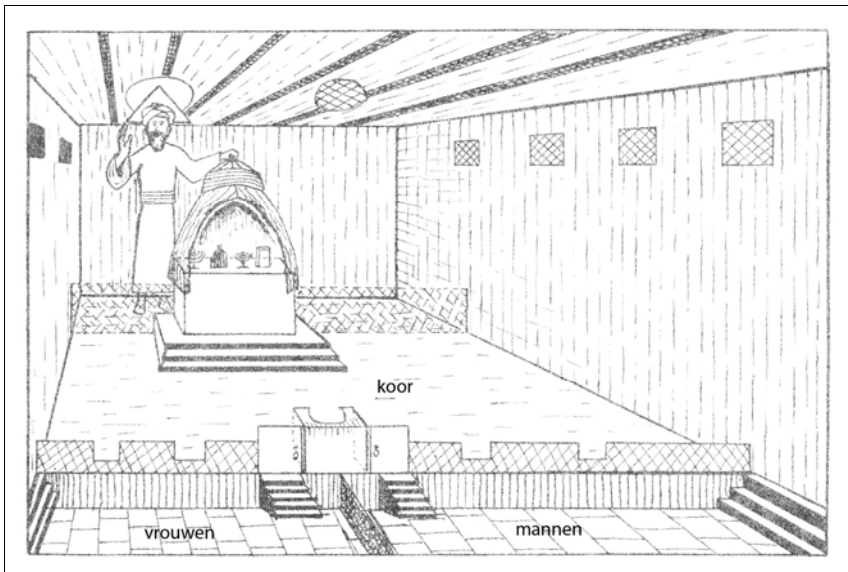
Het is onmogelijk te zeggen welk een grote vlijt en bedrijvigheid hier in heel deze tijd in de ganse Gemeente heerste; men weefde, vervaardigde vlechtwerk (voor huiswanden) en allerhande benodigdheden voor de Kerk en voor de armen. Ik zag al deze dingen dag aan dag gemaakt, afgeleverd en ten gebruike uitgedeeld worden; en bij het zien van heilige werkzaamheid

voelde ik een onweerstaanbare begeerte om mee te arbeiden en hulp te verlenen.

2162.

Op het altaar stond een bewaarkast of tabernakel in de vorm van een klok (reeds vermeld in nr. 2157, blz. 297). Het geleek op een kevie (= duivenmandje, val om dieren te vangen meestal van vlechtwerk) en was met een fijn en schoon kleedje of velum omhangen en dit kleedje was van voren, als een bisschopsmantel, met 2 metalen schildjes gesloten. Boven eindigde het (nl. dit tabernakel) met een knop waarbij men het kon opnemen en verdragen. Aan beide zijden stonden lampen met verscheidene armen, waarop wicken brandden, die echter niet van wolle waren.

Een wit, doch bontgestreept gordijn omgaf het hele altaar. Dit gordijn hing neer van een troonhemel (soort van koepelvormig baldakijn), die bestond uit 5 banen stoffe, die zich van boven verenigden in een punt, waarbij heel dit verhemelte opgehouden werd aan de hand van een opgepropt poppenbeeld, dat door de H. Vrouwen vervaardigd was.

Dit (opgevuld, genaaide) beeld stelde een grijsaard voor in hogepriesterlijk ornaat en had achter het hoofd een driehoekig aureool, dat me deed denken aan de welbekende voorstellingen van God de Vader. Deze figuur schouwde als het ware neer uit een opening van de zoldering en strekte de ene hand zegenend uit, terwijl ze met de andere de troonhemel bij zijn 5 samenlopende banden of banen stoffe ophield.

Ik heb in Joodse huizen uit dit tijdperk meermalen zulke beelden gezien; ik zag b.v. bij de H. Anna, beelden van nauw omwikkelde personen, zoals ik het herhaaldelijk vermeld heb.

De dag werd met zulke toebereidselen, inrichtingen, leringen en gebeden doorgebracht en zij keerden 's avonds naar het Cenakel terug.

Het H. Sacrament wordt naar de Bethesda-kerk gedragen.

2163.

(Woensdag, 16 mei). –

Deze morgen gingen de apostelen met het H. Sacrament naar de nieuwe kerk bij de vijver Bethesda. Eerst deed Petrus onder de voorzaalpoort (van het Cenakel) een openbare, van geestdrift gloeiende lering voor veel volk, waarbij een twintigtal leerlingen om hem geschaard stonden. Maar daar kwamen ook enige Joden toegelopen, die hem met opwerpingen wilden onderbreken, maar zij slaagden niet in hun boos opzet. Hierop daalden zij in processie af naar de nieuwe kerk bij de vijver. Petrus droeg in zijn handen vóór zijn borst het H. Sacrament in een bus of doos in een beurs die aan zijn hals hing.

De H. Maagd kwam achter de apostelen aan met de andere vrouwen en leerlingen. Een deel van de weg was aan weerskanten met tapijten en matten afgespannen, die een soort van wanden vormden en in de nabijheid van de vijverkerk was

deze door tapijten gevormde weg zelfs van boven met tentdoek overspannen.

Daar plaatsten zij het H. Sacrament in het nieuwe tabernakel op het altaar; zij hadden ook de doos of voormalige omslag (lederen huif (= kap, overkapping)), die met de gezegende broden gevuld was, meegebracht. De achterkant van het altaar (dat hol was en tevens tot kast diende), was dichtgemaakt met een wand van vlechtwerk, en deze vlechtwerkwand was naar de kant van het altaar of binnenkant met een fijne, witte stof, en naar de achter- of buitenkant (naar de sacristie) met een grover stof overtrokken. De troonhemel, waar het gordijn of behangsel aan hing, vormde met zijn achterkant een halve kring of een soort van nis. Het bontgestreepte gordijn of omhangsel daalde slechts tot even boven de hoogte van het altaar (tot even boven het verhoog van 3 treden, waarop het altaar stond) en was aan de zijden van het altaar bevestigd, terwijl het van voren (bovenaam) met metalen knijpers gesloten was. Boven splitste zich dus dit gordijn niet en (lager) werd het aan weerskanten opzij geslagen (zodat het 't altaar zichtbaar liet en het als een soort nis omvatte).

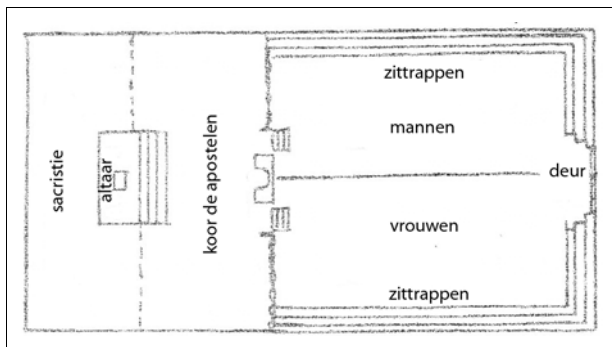
2164.

Het altaar stond hoger dan de preekstoel (nl. op een verhoog van 3 treden). Tussen beide was een aanzienlijke ruimte, die men als het koor van de kerk kon beschouwen. Hierin hadden de apostelen en leerlingen tot bij het altaar hun plaatsen.

De Gemeente echter had haar plaats aan de voet van de predikstoel, lager (op een lager niveau), in het schip van het gebouw, dat door een traliehek van het hoger gelegen koor gescheiden was. Door dit hek kon op meerdere plaatsen het H. Sacrament uitgereikt worden, bijna gelijk het in zekere kloosters door tralies geschiedt.

Aan beide zijden van de leerstoel waren kleine deuren, waardoor de apostelen en leerlingen uit het kerkschip in het koor gingen.

De Gemeente had in de kerk haar plaats volgens bepaalde klassen en de vrouwen hadden hun eigen afgezonderde plaats (fasc. 10, nr. 258, voetnoot 73). Slechte een deel van de nieuw-gedoopten, namelijk zij die door de apostelen aangewezen werden, ontvingen het H. Sacrament; de overigen ontvingen slechts van de gezegende broodjes.

De vloer van de kerk was in de laatste tijden, gelijk ook de vloer van het Cenakel, met veelkleurige tapijten belegd (cfr. Lk. 22, 12), en men ging er blootsvoets op.

Heden werd aan het altaar een plechtige dienst verricht; de lampen brandden en op de ene kant van het altaar lagen op een lessenaar rollen met geschrift in 2 kolommen. De rollen werden met tappen, die hoger en lager in het blad van de lessenaar gestoken werden, neerwaarts opengerold en ondersteund of vastgehouden, en wanneer een blad afgelezen was, werd het over de lessenaar heengeslagen; meerdere zulke rollen lagen op elkander.

2165.

Het platte dak van de kerk had verscheidene, zo ik meen, 3 kleine koepels die men als luchtluiken openen kon en onder het achterste boven het altaar stond het voormelde beeld, dat het verhemelte ophield.

Het H. Sacrament berustte in een bus, waarvan het deksel weggedraaid kon worden. Het lag in stukjes op een platte schotel, die de bodem van de bus bedekte en die men door middel van een ophaalder omhoog kon trekken, om de diepgelegen sacramentstukjes gemakkelijker te kunnen nemen. Ik heb bij geen enkel van deze gelegenheden aan de gelovigen de kelk (met het H. Bloed) zien reiken.

Genezing van een lamme. – Petrus en Joannes gearresteerd (Handelingen 3, 1-8).

2166.

(Donderdag, 17 mei). –

Ik zag verscheidene apostelen en leerlingen naar Betanië gaan, nadat zij hier en daar in de stad enige hopen volk onderricht hadden. Het Cenakel was gesloten en ook aan de vijver Bethesda was alles stil.

De zon stond in het hoogste van de hemel; het was omstreeks 3 uur in de namiddag, toen ik Petrus en Joannes en een paar leerlingen – ik meen dat ook Simon bij hen was – naar de tempel zag gaan. Sedert de laatste lering aldaar (waarschijnlijk Jezus' laatste grote lering, fasc. 28, nr. 1728) was het de eerste maal dat zij erheen gingen. Ook Maria en enige vrouwen gingen erheen.

Nu werd naar de poort van de tempel een lamme op een baar de trappen opgedragen en Petrus en Joannes die de trappen beklommen, spraken enige woorden tot hem. Daarna zag ik Petrus, met de rug naar de tempel gekeerd, in het voorhof vóór de tempel, waar aan de ene zijde het offeraltaar staat, een tijdlang voor veel volk een bezielde toespraak houden in het zuidelijk gedeelte dat met tapijten overspannen is en waar stenen stoelen staan om erop te leunen.

Reeds gedurende deze lering zag ik de soldaten de toegangen bezetten en de priesters die hoge mutsen droegen en aan hun

kleding ook iets als gespikkeld pelswerk hadden, bijeenroepen en iets druk met elkaar overleggen.

2167.

Daarna zag ik Petrus en Joannes, die zich weer naar de tempel wendden, door de lamme man om een aalmoes aangesproken worden. Hij lag vóór de deur, geheel ineengekromd, leunend op zijn linkerelleboog en hij hield in de rechterhand een kruk, waarmee hij poogde, doch te vergeefs, zich wat op te richten.

Op zijn bede om een aalmoes reagerend, zei hem Petrus: “Bezie ons!” De man deed dit en dan zegde Petrus: “Ik heb zilver noch goud, maar ik geef u wat ik heb: In de naam van Jezus Christus van Nazareth, sta op en wandel!” Hij richtte hem bij de rechterhand op en Joannes vatte hem onder de oksels om hem te helpen opstaan. In een oogwenk stond de arme man vol vreugd, krachtig en vast op zijn voeten en zag met verwondering dat hij genezen was. Welhaast zag ik hem springend en juichend door een tempelgang lopen (Hand. 3, 8).

Maar daar zaten een twaalfstal Joodse priesters in hun gestoelten en ik zag hen met lange halzen naar het rumoer omzien, want de menigte rondom de genezen lamme werd gedurig groter, zodat zij eindelijk hun stoelen verlieten en zich verwijderden.

Hierop gingen Petrus en Joannes in de voorzaal (vestibule van de tempel waar de grote leerstoel staat) en daar zag ik Petrus aan de ene zijde van de voorzaal op een leerstoel treden, dezelfde waarop Jezus eens als twaalfjarige knaap onderwezen had.

Dit was niet de leerstoel in het midden, waar de Heer het laatst gesproken had. De genezen lamme stond in dezelfde kring; veel volk uit de stad en vele vreemdelingen omringden hem.

De H. Maagd en de overige H. Vrouwen waren reeds vroeger naar huis gegaan, maar tegen de avond waren nog andere apostelen en leerlingen binnengekomen, die hier en daar in de tempel het volk onderrichtten.

Petrus predikte er zeer geestdriftig (Hand. 3, 9-26). Maar toen het nu donker werd, zag ik hem met Joannes en de genezen lamme door tempelsoldaten gevangen genomen worden, en bij het gerechtshof waar hij de Heer verloochend had, in een gevangenis naast de kerker van Jezus opgesloten worden.

Petrus en Joannes weer vrijgelaten (Hand. 4, 4-22).

2168.

(18 mei). –

In het rechtshuis, waar Jezus veroordeeld was, zag ik Annas en Kaïfas en andere priesters in de gerechtszaal op hun zetels verzameld en vele mensen tegenwoordig van degene, die gisteren door de woorden van Petrus in de tempel bekeerd waren (Hand. 4, 4).

Ik zag hierop de genezen lamme en Petrus en Joannes tussen rijen soldaten door uit de gevangenis geleid worden, waarin men Jezus 's nachts bespot had (fasc. 30, nr. 1846) en ik zag de soldaten, die hen opleidden, hen met stokken slaan en stoten.

Zij werden op dezelfde trappen, waarop Jezus gestaan had, vóór Kaïfas en andere priesters terecht gesteld en in verhoor genomen. Maar Petrus sprak met grote ijver en daarna werden zij vrijgelaten (Hand. 4, 8-23). Ik had ondertussen de overige apostelen en een deel van de leerlingen 's nachts in het Cenakel ononderbroken voor de gevangenen zien bidden.

Toen nu Petrus en Joannes teruggekomen waren en hun alles verteld hadden wat hun wedervaren was, brak hun vreugd in een luidruchtig dankgebed uit, waarbij het gehele huis daverde (Hand. 4, 31; cfr. 16, 26), als wilde de Heer hun daardoor te verstaan geven dat Hij onder hen was en hun gebed verhoord had.

Hierop zag ik Jakobus de Mindere tot de anderen zeggen *dat de Heer bij zijn verschijning op de berg in Galilea* (fasc.

33, nr. 2092) tot hem in het bijzonder gezegd had, dat, wanneer Petrus en Joannes naar de tempel gegaan, daar gearresteerd en weer vrijgelaten zouden zijn, zij zich enige tijd een weinig ter zijde moesten houden.

Na deze mededeling zag ik dat de apostelen alles sloten en Petrus met het H. Sacrament in een beurs aan de hals, met de anderen naar Betanië ging; zij gingen in 3 groepen. De Moeder Gods en andere vrouwen volgden hen. Ik zag dat nochtans ook iets van het H. Sacrament in de kerk bij de Bethesda-vijver achterbleef.

In de kleine woningen tegen deze kerk aangebouwd, bleven ook Joanna Chusa achter, de dienstmeid van Maria en die van Magdalena, en ook, zo mij dunkt, Maria Salome met nog een zevental leerlingen; maar de kerk zelf hield men gesloten en het overige volk verspreidde zich naar hun woningen.

In Betanië was veel volk verzameld; de apostelen en leerlingen leerden zeer geestdriftig in de herberg van de leerlingen, in het huis van Simon en bij Lazarus. Bij dezen hield men de maaltijd aan 3 tafels, namelijk

- in het huis,
- in het voorhof en
- in de onderaardse plaats.

's Avonds begon de sabbat en zij vierden hem met gebeden onder de lamp.

Zaterdag na Pinksteren.

2169.

(19 mei = 5 Siwan; Sabbat). –

Heden deelden de apostelen het H. Sacrament uit in Lazarus' huis en zij leerden voortdurend met warme bezieling en onverminderde geestdrift. Jozef van Arimatea en Nikodemus zijn

nu bestendig met Lazarus samen (in het huis van het Avondmaal) wegens de haat van de Joden.

‘s Avonds keerden de apostelen naar Jeruzalem terug. Zij waren geestdriftiger, ontembaarder en onverschrokkenner dan ooit. Ik zag de leerlingen met de apostelen in het Cenakel, waar Petrus onderricht gaf. Maar Tomas was in de kerk bij de vijver Bethesda en onderwees daar de gehele volksmassa. Ook Petrus begaf er zich heen en zegde hier, gelijk in het Cenakel, dat het uur aangebroken was, waarop het blijken zou wie de Geest, die Jezus gezonden had, ontvangen had en dat de tijd begon waarin men moest arbeiden, vervolging lijden en met anderen delen wat men bezat, en dat degenen die de nodige moed daartoe in zich niet voelden, zich terug mochten trekken.

Ik zag toen dat zich een honderdtal van de massa der laatst toetgetredenen verwijderden, doch gene van die uit het Cenakel. Ik zag deze met de apostelen nog tot diep in de nacht blijven bidden.

Petrus stelt de nieuw bekeerden onder Maria's bescherming, hun aller algemene Moeder.

2170.

(Zondag na Pinksteren, 20 mei = 6 Siwan; Joodse Pinksteren). –

Hoe het komt dat de Joodse Pinksteren, die altijd op 6 Siwan valt, een week na de nederdaling van de H. Geest over de apostelen plaats heeft, zie hierover onze proeve van uitleg in fasc. 33, nr. 2114.

De apostelen hadden de gehele voorgaande nacht (tussen 19 en 20 mei) in werkzaamheid en gebed in het Cenakel doorgebracht. Met het dagaanbreken gingen zij met vele leerlingen, en ook Maria met de H. Vrouwen, naar de tempel. Het scheen mij dat men daar een feest vierde (volgens ons vermoeden het eigenlijke

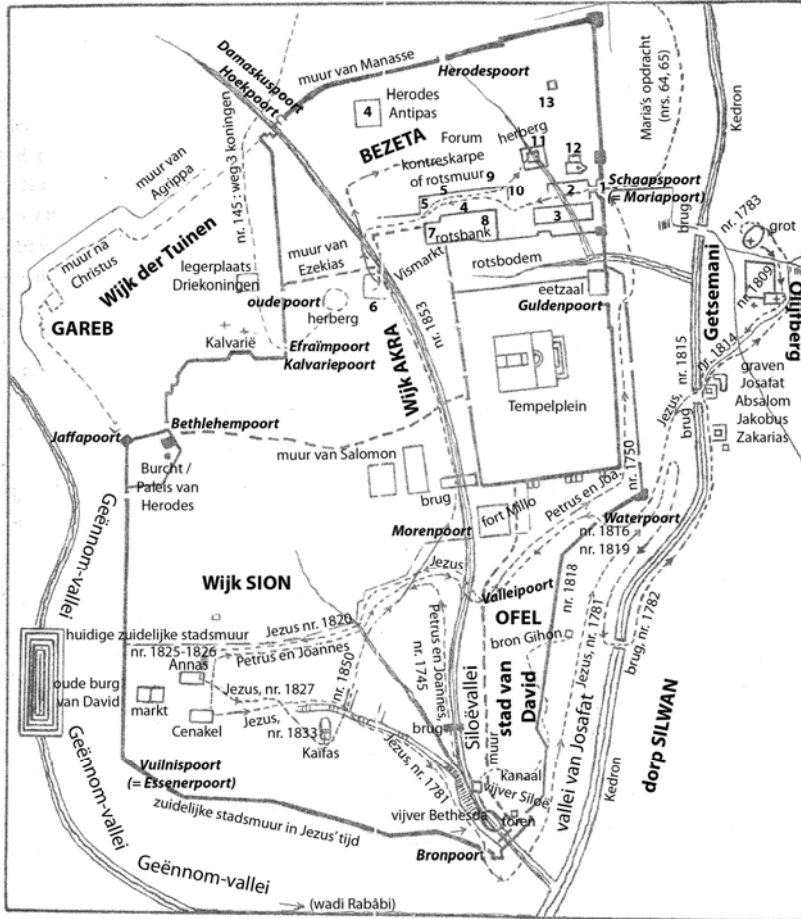
Joodse Pinksterfeest), want vóór de ingang van de tempel was een zegeboog opgericht. Boven op de boog stond een beeld met een zegezwaard.

Petrus sprak het volk toe met geweldige geestdrift op dezelfde plaats als de laatste keer, te weten, rechts als men uit de tempel trad en ook onder de boog. Vele mensen waren om hem verzameld; hij zei uitdrukkelijk en ronduit dat voortaan noch folteringen, noch geselslagen, noch het kruis hem zouden kunnen beletten Jezus Christus openlijk te verkondigen.

Hij ging hierop in de tempel en betrad de leerstoel waarop de Heer geleerd had en ik hoorde eenmaal dat alle apostelen en leerlingen de redevoering van Petrus met een plechtig bevestigend ‘Ja’ onderbraken. **En onder het gebed dat zij hierna deden, zag ik schitterende lichtwolken over de tempel drijven en zulk een helder licht over hen komen, dat de vlammetjes van de lampen in de tempel ertegen geheel zwak en dofrood flikkerden.**

Wanneer zij vervolgens de tempel verlieten, kon het zowat 8 uur in de morgen zijn. Zij gingen twee en twee gelijk in een processie: eerst de apostelen, dan de leerlingen en achter dezen de gedoopten en nieuw-bekeerden.

De apostelen rangschikten hen in deze orde vóór het gebouwencomplex (vóór het Hiëron) van de tempel op het voorhof van de heidenen en zij trokken over de veemarkt oostwaarts door de Schaapspoort uit Jeruzalem; zij daalden van hier in het dal van Josafat af, wendden zich vervolgens naar het zuiden en tenslotte westwaarts de berg Sion op omhoog naar het Cenakel. (Veemarkt ligt onmiddellijk ten noorden van de Schaapsvijver, zie grote kaart 3 of ook kaart in fasc. 2 vóór nr. 62 – de cijfers 1, 2 en 3.).

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een paleis van Herodes Antipas.
5. Kontreskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. Burcht Antonia op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazerne.

8. Op de oosthelft van de rotsbank paleis van Pilatus, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. Huis dat toebehoort aan Anna. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

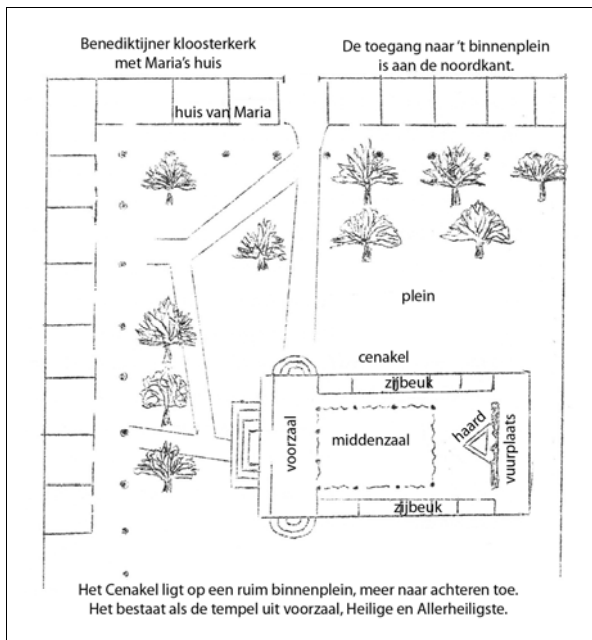

2171.

De H. Maagd en vele andere vrouwen waren hier reeds veel vroeger uit de tempel teruggekomen. Maria bad geknield alleen in het avondmaalshuis vóór het H. Sacrament. Magdalena bad in de voorzaal, nu staande, dan knielend, of ook soms met uitgestrekte armen op de grond liggend.

De andere vrouwen waren in de Bethesda-kerk en in de kleine, van licht materiaal gemaakte woningen of cellen, die tegen deze kerk aangebouwd waren. In elk van deze huisjes verbleven er twee. Zij wassen en bereidden er een soort van hemden voor de dopelingen en legden dergelijk gereedschap klaar om uitgedeeld te worden.

Toen de stoet der apostelen, leerlingen en nieuw-bekeerden in het binnenhof van het Cenakel aankwam, werden de nieuw-bekeerden door de apostelen gerangschikt tegenover de ingang van het hoofdgebouw van het Cenakel.

De overigen omgaven het huis en vele anderen begaven zich ook naar de vijver Bethesda.

Petrus en Joannes gingen nu in het Avondmaalshuis en leidden de H. Maagd tussen zich naar buiten tot onder de deur van de voorzaal naar het voorhof toe, dat zich rond het huis uitstreckte. De H. Maagd was feestelijk en ceremonieel gekleed; zij had een lange blauwe mantel om, waarvan de omgeslagen zijden op de binnenkant met borduurwerk versierd waren. Boven haar geelachtige sluier droeg zij de (reeds vermelde) smalle, lange (hemelsblauwe) doek die aan beide zijden (bijna tot op de grond) neerhing en op het hoofd met een kroontje bevestigd was²⁶⁹.

---

²⁶⁹ Zonder enige twijfel had de H. Maagd hier dezelfde ceremoniële kleding aan als in nr. 2146, want ook hier treedt zij weer op in haar hoedanigheid van algemene Moeder der gelovigen.

Het verschil dat wij bemerken in de 2 beschrijvingen, moeten wij dus, dunkt ons, als een fout of onnauwkeurigheid beschouwen, hetzij door de schuld van K. die het minder goed onthouden had, hetzij door die van Brentano die het niet juist neergeschreven heeft, ook in de steek gelaten door zijn geheugen.

De beschrijving in nr. 2146 duiden wij aan met A; deze hier met B.

In A en B worden dezelfde kledingstukken genoemd: een mantel, een sluier, een smalle baan; als onderdeel van een kledingstuk een omgeslagen rand met borduursel.

- In A is
  - de mantel wit,
  - de sluier geelachtig,
  - de smalle baan hemelsblauw en deze laatste heeft een omgeslagen rand met borduurwerk versierd.
  - Dan nog een zijden kroontje.
- In B
  - is de mantel blauw en de omgeslagen en met borduurwerk versierde rand wordt aan deze mantel toegeschreven.
  - De sluier is dezelfde,
  - ook de lange smalle doek of baan, hoewel de kleur niet genoemd is;
  - ook het kroontje op het hoofd is hetzelfde.

Petrus richtte het woord tot de nieuw-bekeerden en vertrouwde hen aan Maria als aan hun algemene Moeder toe²⁷⁰. Hij bracht hen in groepen van twintig de ene groep na de andere tot vóór haar. Zij zegende hen en stuurde hun enige woorden toe, die voor iedere groep ongeveer dezelfde waren.

De eerste Heilige Mis.

2172.

(2 mei). –

Ik zag hierop in het Cenakel een plechtige goddelijke dienst. Alle wanden waren naar de kant van de zijzalen en van de voorzaal geopend. In het Allerheiligste had men boven het altaar nog een groene, feestelijke, met bloemen doorwerkte krans opgehangen.

(Wellicht, zo noteert Brentano tussen haakjes: een versiering die beantwoordde aan de zegeboog vóór de ingang van de tempel, zie begin nr. 2170).

Lampen brandden aan weerskanten van de kelk van het Avondmaal, die, alleen met een wit kledje of velum bedekt, hoger stond en ook vóór het altaar zag ik nog een lamp.

---

²⁷⁰ Hier vertrouwt Petrus de nieuw-bekeerden toe aan Maria, als aan hun gemeenschappelijke Moeder. -

Op 21 november 1964 deed Petrus' opvolger, Paus Paulus VI, precies hetzelfde na de derde zitting van het tweede Vatikaans concilie, tijdens de Eucharistieviering in de Sint-Pietersbasiliek.

Net voor nr. 2195 wordt gezegd dat Mgr. Angelo Roncalli, in juni 1931 een bezoek bracht aan Panagia Kapulu. Dat was naar aanleiding van het 15^e eeuwfeest van het concilie van Efeze, waarop Maria's goddelijk moederschap als christelijk geloofspunt afgekondigd werd in 431.

Ook Paus Paulus VI kwam daar op bezoek op woensdag 26 juli 1967 en 10 jaar later liet hij zich daar door een kardinaal (Baggio) vertegenwoordigen bij de herdenkingsplechtigheden op 15 augustus 1977.

Op het altaar stond een kleiner kelk en avondmaals- of missebrood, beide met een doek bedekt, en daarachter een telloor of blad met een water- en een wijnkruikje of ampul. Het blad was ter zijde geschoven en het waterkruikje aan de ene, het wijnkruikje aan de andere zijde van het altaar gezet.

Petrus was met zijn bisschopsmantel omhangen en las de H. Mis. Joannes en Jakobus de Mindere dienden hem. Ik zag alles op dezelfde wijze geschieden, gelijk Jezus het bij de instelling van het allerheiligste Sacrament gedaan had: de opoffering, het inschenken, de handenwassing en de consecratie. De wijn en het water werden van verschillende zijden in de kelk geschonken, en aan de ene zijde lagen gebedsrollen op het altaar.

Na zelf gecommuniceerd te hebben, reikte Petrus ook het H. Sacrament of de communie uit aan zijn 2 ministri, en wel onder de beide gedaanten. Hierop deelde Joannes het H. Sacrament uit aan de anderen. Maria ontving dit het eerst, daarna de apostelen, dan de 6 leerlingen die straks de priesterwijding moesten ontvangen, en vervolgens nog vele anderen.

Zij ontvingen het H. Sacrament geknield en hierbij werd hun door 2 leerlingen, die zich aan weerskanten bevonden, een lange, smalle communiedoek voorgehouden. Maar niemand van dezen zag ik de kelk ontvangen.

Zes leerlingen ontvangen de priesterwijding.

2173.

De 6 leerlingen die nu de priesterwijding ontvingen, waren uit de plaats van de leerlingen meer in het koor vooruit gebracht tot tussen de apostelen (uit de zijzalen of -gangen van het Cenakel in de middenzaal en tot in het Allerheiligste). Maria bracht de kledingstukken die voor hen bestemd waren en legde deze op het altaar. De priesterkandidaten waren Zacheüs, Natanael, Joses

Barsabas, Barnabas, Joannes Markus en Eliud, de zoon van de ouderling Simeon.

Zij knielden twee en twee vóór Petrus, die sprak en uit een kleine rol gebeden las. Joannes en Jakobus hielden in de ene hand lichten en legden hun andere hand op de schouders van de wijdelingen en Petrus legde hun de hand op het hoofd.

Vervolgens sneed Petrus hun wat haar van het hoofd af, dat in een schoteltje op het altaar gezet werd en hij zalfde hen uit de bus, die Joannes vasthield, op het hoofd en de vingeren.

Daarna werden hun nog de gewaden aangedaan; enigen hadden de stoel dwars onder de arm, anderen van voren op de borst gekruist.

Ik heb nog veel andere handelingen gezien, die deel van de plechtigheid uitmaakten, maar ik ben ze vergeten.

Alle ceremoniën waren korter doch plechtiger dan nu.

Tot slot van de plechtigheid en van het feest zegende Petrus de Gemeente met de avondsmaal-kelk waarop het H. Sacrament lag.

Maria en de andere vrouwen gingen vervolgens naar de kerk bij de vijver Bethesda. De apostelen, leerlingen en nieuwe dopelingen, die groene takken droegen, trokken al zingend in processie eveneens daarheen. Maria bad daar, in het koor vóór het altaar geknield en Petrus beklom de leerstoel. In zijn redevoering over de regel en levenswijze van de Gemeente legde hij er de nadruk op dat de een niet meer dan de andere moest hebben, maar dat allen alles met elkander moesten delen en dat voor de arme togetreden zorg gedragen moest worden.

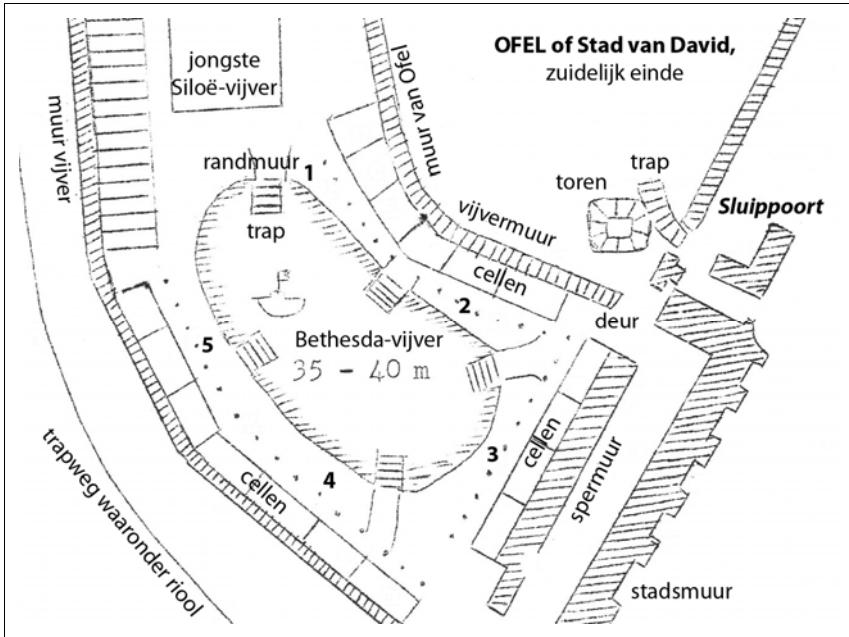
Daarenboven was zijn redevoering vermengd met ontboezemingen van dank tot de Zaligmaker voor de genade en de zegen, die Hij over de Gemeente uitstortte. Daarna werd nog gedoopt.

Doop aan de vijver Bethesda.

2174.

Van de gemetselde rand van de vijver Bethesda leidden op 5 verschillende plaatsen trappen naar het watervlak ommeer.

(Zie onze bemerkingen over de vijver in nr. 2153-2154 en voetnoten 264-265 en onze vroegere beschrijving in fasc. 22, nr. 1048, voetnoot 557).

Beneden deze trappen lagen kleine bootjes of drijvende platte bakken, waarin de zieken konden zitten of liggen. Wanneer het water dan in beweging kwam, sloeg het over hen en besproeide hen. Een koperen spuitbuis, iets meer dan manshoogte boven het water uitstekend en wel bijna zo dik als een klein botervat, stond in het water aan de ene zijde van de vijver. Men bereikte die langs een houten brugje dat van een leuning voorzien was.

Ik zag bij dit brugje een buis, die een stamper of duwkruk bevatte en met de grote rechtstaande buis in verbinding stond. Wanneer men op die stamper of duwboom drukte, opende zich een klep in de grote buis of spuitpomp en er spoot een waterstraal boven uit de grote buis. Men kon de waterstraal dikker of dunner maken en hem ook naar verscheidene zijden richten, al naar gelang men de opening regelde. Men kon de spuitpomp van boven ook sluiten en de waterstralen uit de zijopeningen als uit de broes (= sproei-trechter van gieter; het uiteinde van een gieter of tuinslang, met veel kleine gaatjes) van een gieter in alle richtingen doen spuiten.

Zo zag ik dikwijls zieken in hun bootjes naar de pomp varen, waar zij zich op deze manier lieten besproeien. Deze pomp die men sedert lang niet meer gebruikte, was op Pinksterdag nog niet hersteld; dit gebeurde evenwel in de eerste dagen daarna, en ik zag voortdurend en ook heden de nieuw-bekeerden aan die pomp gedoopt worden.

Verscheidene apostelen hielden zich met dit ministeriewerk bezig. Twee legden de handen op de dopeling die de leuning vast nam en het hoofd naar de waterstraal van de spuitpomp gericht hield. Petrus met zijn wit gewaad en gordel bekleed, bestuurde met de hand de pomp en richtte de waterstraal driemaal op het hoofd van de dopeling, waarbij hij enige woorden uitsprak.

2175.

Aan de dopeling werd daarbij een wit manteltje op de schouders gelegd, iets in de aard van de schouderdoek of het amikt (= Rooms-Katholiek; onderste deel van het misgewaad, een langwerpige vierkante witlinnen doek met banden die over hals en schouders gaat; witlinnen liturgische schouderdoek, waar overheen een kazuifel wordt gedragen), waarmee de priesters onder de albe de schouders bedekken. Vele zulke manteltjes werden door de vrouwen aan de Bethesda-kerk in voorraad bewaard en gereed gehouden.

Heden zag ik mannen en vrouwen gedoopt worden, doch vóór Pinksteren alleen mannen. Ik heb dikwijls gezien dat zich op de gedoopten een schitterende wolk uitstortte, of ook dat een

lichtstraal op hen neerschoot. Ik zag de gedoopten wonderbaar versterkt, als van licht doordrongen en veranderd. Het was ook zeer roerend te zien dat lieden verder in het land al hun bezittingen opofferden en naar hier kwamen om met de Gemeente van Jezus verenigd te worden (cfr. Hand. 2, 44-45; 4, 34-35).

Ik zag aan de rand van de vijver een licht (of vuurpot) op een paal branden, gelijk de wachters bij het H. Graf er een hadden. Toen ik deze wijze van dopen de eerste maal zag, wist ik niet dat het de doop was, en slechts naderhand overtuigde ik mij daarvan, want vroeger had ik de doop meest in waterlopen en badbronnen (*Badequellen*) toegediend zien worden. Eertijds was de vijver Bethesda gesloten en slechts voor zieken toegankelijk.

Ik heb gezien dat heden, na het dopen, tegen de avond, de apostelen met Maria aan dezelfde tafel, ook met Jozef van Arimatea, met Nikodemus en Lazarus een maaltijd in de voorzaal van het Cenakel hadden. De gelovigen waren naar hun woning gegaan.

Petrus onderricht de sedert Pinksteren gedoopte gelovigen en geeft hun de H. Communie.

2176.

Maandag, 21 mei. –

Hier verschijnt in Schmöggers oorspronkelijke uitgave de datum terug.

Deze morgen zeer vroeg zag ik weer een grote menigte mensen gedoopt worden, doch niet zoveel als op Pinksterdag (als op de eerste christelijke Pinksterdag. Gisteren, 6 Siwan was het de Joodse Pinksterdag).

Allen die gisteren en heden zeer vroeg gedoopt waren, begaven zich dan in de kerk bij de vijver, om op hun eerste communie door het onderricht (van de apostelen) voorbereid te worden. Dit groot kerkgebouw, in de nabijheid van de andere gebouwen die de

vijver omringen, vormt een vierhoekige zaal, ongeveer zo groot als de kloosterkerk van Dülmen in het vierkant (gelijke bodemoppervlakte). De lampen waren aangestoken en de kerk was propvol mannen en vrouwen; en nog velen, die binnen geen plaats konden vinden, omringden ze van buiten. Ik zag een zestal apostelen deze mensen op verscheidene plaatsen onderrichten, alsook de achter een traliehek afgezonderde vrouwen. Petrus en Joannes waren er niet bij; zij hadden in de stad andere bezigheden.

Onder de aanwezige apostelen onderscheidde ik Jakobus; zij hadden alle 6 witte klederen aan, zoals ik er hen onder het gebed in het Cenakel zag dragen. Ik vernam of voelde dat alle hier aanwezigen nieuw-gedoopten waren, die zich op Pinksteren en sedert die dag bekeerd hadden. Ik hoorde ook hoe zij over de H. Communie onderricht werden en uit dit onderricht heb ik nog onthouden waarom het H. Sacrament in de nacht ingesteld was (waarschijnlijk omdat het een diep, duister en groots geheim was; vele geheimenissen in Jezus' leven hadden plaats omstreeks middernacht, cfr. fasc. 24, nr. 1195, voetnoot 629), nl. omdat wij in de duisternis en in de nacht leven en het licht in de nacht moesten ontvangen, en opdat de nacht zelf verlicht zou worden (cfr. Ps. 139, 11-12).

Ik zag ook de bezigheden van Petrus en Joannes (in de stad) en van anderen. Het geschiedde heden, nog heel in de vroege, dat vele schapen, geiten, duiven, grote vogelen met rode poten en snavel, bij de vijver Bethesda samengebracht werden, en dat Simon de Farizeeër uit Betanië, onder een tentdak, met de leveranciers van de dieren berekeningen maakte. Hij had een huishouding gehad en had verstand van huishouden; het was alsof hij op een rol ieders vermogen en giften noteerde.

2177.

Ik zag later veel vee, schapen en geiten op het binnenhof van het Cenakel boven op de berg Sion geslacht en in stukken verdeeld worden en de behoeftigen van die voorraad het nodige ontvangen.

De huiden werden aan een leerlooier ter bereiding toevertrouwd. De mensen ontvingen ook deksels en wollen stoffen tot klederen en ook brood. Van alles werd uitgedeeld. Bij dit werk heerste een voortreffelijke orde en regelmatigheid: de vrouwen ontvingen hun aandeel door vrouwen en de mannen door mannen (cfr. Hand. 4, 34-35).

De meeste dezer mensen waren zulke die hier uit alle gewesten gekomen en pas sedert Pinksteren met de Gemeente verenigd waren; velen spraken vreemde talen en verstonden elkander niet, maar de apostelen verstonden ze allen (cfr. Hand. 2, 5-11). Nochtans deelden zij hun goed met grote liefde aan elkander mee. Maar ik zag ook dat Petrus de apostelen Tomas, Filippus en Mattias met Eremenzear, Silvanus van Sikar en Selam van Kedar, naar Samaria, Tebez (berg), Tiberias en de omstreken van die plaatsen uitzond, om de vrienden die daar teruggehouden waren, te troosten en hun de staat van de Gemeente bekend te maken; immers, het gerucht was tot daar doorgedrongen dat Petrus en Joannes gekerkerd waren, (maar nog niet de tijding van hun bevrijding). Zij moesten die verwijderde gelovigen ook in het geloof versterken en zieken genezen.

2178.

Middelerwijl waren de 6 apostelen in de kerk van Bethesda klaargekomen met de voorbereiding van de nieuw-gedoopten op het ontvangen der H. Communie en zij maakten nu de nodige toebereidselen aan het altaar. Ik zag hen uit het altaar (dat ook tot kast diende) een schuifplank trekken en daarop een rode stof uitspreiden en hierop nog een witte doorbroken, (als kant doorzichtige) dwaal (= witlinnen doek over het altaar; altaarkleed) leggen, en tenslotte in het midden hiervan nog een derde, kleiner witte doek openvouwen.

Deze deed mij denken aan de corporale (= rooms-katholiek gewijde doek waarop de hostie en de kelk tijdens de mis zijn geplaatst; uitvouwbare linnen doek waarop tijdens de eucharistieviering kelk,

hostie en eventueel ciborie(s) worden geplaatst), die de priesters vóór de mis in het midden van het altaar open spreiden.

Andere apostelen brachten hierop, waarschijnlijk uit het Cenakel, verscheidene benodigdheden voor de offerande de kerk binnen, waarin ze op het ogenblik niet voorhanden waren.

Op dit ogenblik was Petrus op weg naar hier met anderen. Op het altaar werd een langwerpige ronde of ovale schotel gezet, waarop een groot aantal communie- of avondmaalbroden gestapeld lagen; ze waren zeer wit en dun (ongedesemd) en hadden strepen om ze op die plaats tot stukjes te breken. Ook werd op het altaar nog een wijde beker of lage (schaalvormige) kelk-(soort ciborie)

(ciborie = rooms-katholieke hostiekelk met deksel; miskelk; kelk met deksel om de rest van de eucharistisch brood (hosties) te bewaren; hostiekas; ouwelvaas; gewijde vergulde of gouden beker met deksel voor het bewaren van geconsacreerde hosties),

die een voetstuk had, gebracht.

Een apostel bracht ook de kelk die Jezus gebruikt had bij de instelling van het H. Sacrament; hij kon een flinke pint (6/10^e liter) bevatten en was voorzien van 2 kleine oren of handvatsels. Dit alles werd op het altaar geplaatst, maar ik herinner me niet meer nauwkeurig alle nadere omstandigheden, noch de volgorde of wijze waarop alles neer- en gereedgezet werd. Dezelfde voorbereiding evenwel zag ik plaats hebben, gelijk toen Petrus in het Cenakel de eerste keer consacreerde (nr. 2172).

Om nog terug te komen op de avondmaalskelk, ik heb gezien dat men hem later te Jeruzalem nog bewaarde, vereerde en eerbiedig kuste; ik meen ook eenmaal gezien te hebben dat hij nog bestaat en bij vrome mensen bewaard is.

2179.

Ik zag de apostel Petrus nu in de Kerk treden; hij scheen in de nabijheid vele bezigheden gehad te hebben; want hij ging zeer

haastig als had hij het zeer druk. Hij had zijn wit priesterkleed met de neerhangende repen aan.

Hierover hing hij nu een soort van manteltje om, dat uit het binnenste van de altaarkast genomen werd. De kleur ervan was rood, goudgeel en nog anders glanzend, van de door elkaar gewerkte kleuren. Dit manteltje was als een grote kraag (enigszins stijf als brokaat van de sieraden), hing van achteren dieper neer en spitste zich van voren toe; het daalde over de schouders (en armen) op de zijden zo ver neer, dat men ter zijde slechts de gordel om het lijf kon zien; geheel het deel van het lijf boven de gordel was gedekt.

Van voren op de borst was dit schoudermanteltje met sluihaken gesloten en daarop vielen vooral 3 schildjes in het oog.

- Ik weet niet meer te zeggen wat op het bovenste schildje afgebeeld was; het was als een knop die schitterde.
- Op het schildje in het midden van de borst stond een figuur die een brood in de hand hield.
- Op het onderste schildje, op het scherp uitlopend einde of spits van dit bovenmanteltje stond een beeld dat mij herinnerde aan het gaffelvormige upsilonkruis, zoals het kruis van Christus in werkelijkheid was (Y).

Op de beide schouders van het manteltje waren edelstenen in de vorm van een figuur gerangschikt.

2180.

Ik zag nu Petrus vóór het altaar bidden en 2 apostelen hem aan weerskanten bij zijn handelingen en in zijn gebed assisteren. Ik zag dat hij het brood en dan de wijn in de kelk offerend omhoog hield; dat hij het brood in vele stukken brak, deze zegende en over het brood en de wijn de woorden van de instelling van het H. Sacrament uitsprak, waarna ze (voor mij) begonnen te schitteren.

Terwijl hij het brood en de kelk offerend omhooghield, *zag ik boven het altaar als uit een wolk een schitterende*

hand verschijnen. Als hij ze met zijn hand zegende en de consecratiewoorden er over uitsprak, bewoog zich deze hand ook zegenend, en ik zag ze niet eerder verdwijnen, dan nadat de Gemeente uit elkaar was gescheiden. Ik zag niet dat ook Petrus deze hand zag.

Na de consecratie nuttigde Petrus het eerst een van de geconsacreerde gedaanten of stukken en vulde met het H. Sacrament (met de overige stukken) het heilig vat (de lage kelk of ciborie), dat zo ruim was, dat vele hostiestukken of geconsacreerde broodjes erin op elkander gestapeld konden worden. Nu naderden de aanwezige apostelen en ontvingen uit zijn hand in hun mond het H. Sacrament. Daarna naderden ook de overige aanwezigen en ontvingen het H. Sacrament, zoals de vorige keer.

2181.

Wanneer de lage kelk (of ciborie) ledig was, vulde Petrus hem opnieuw met het geconsacreerde brood uit de schotel op het altaar en deelde voort de H. Communie uit. Daar het schip van de kerk te klein was om alle gelovigen te bevatten en vele mensen buitenstonden, gingen zij die de H. Communie het eerst ontvangen hadden, eruit en de andere kwamen erin. Zij ontvingen de H. Communie zonder te knielen, maar na eerbiedig diep gebogen te hebben. Als de laatsten eruit gingen, kwamen de eersten er weer binnen.

Wanneer Petrus de wijn consacreerde, bad hij daarbij niet zo lang als de eerste maal (nr. 2172). Ik zag de consecratiewoorden die hij over de kelk uitsprak, schitteren.

Hij dronk vervolgens uit de kelk en gaf ook de apostelen er uit te drinken. De apostelen reikten nu de kelk ook nog aan anderen toe.

Onderhandelingen van de christenen met de Joden over woonplaatsen.

2182.

Ik zag heden nog de apostelen met de Joodse overheden over de woonplaatsen van de aanhangers van de nieuwe godsdienst onderhandelen, want de Joden wilden dat zij van hun gelijkgezinden en godsdienstgenoten gescheiden bleven.

Het waren Nikodemus; Jozef van Arimatea, Eliud, die de zoon van Simeon was, Natanael en nog 3 andere, met de Joden beter bekend, die in een zaal boven de poort van het vrouwenvoorhof gingen, waar een twintigtal Joodse overheden zaten²⁷¹.

Drie plaatsen buiten de stad en van de grote verkeerswegen verwijderd, werden hun aangewezen:

- een plaats tussen Betanië en Betfage, ten westen van Betanië, waar enige hutten en afdaken stonden; en
- 2 plaatsen zuidelijk van Betanië, eveneens van de weg af.

Daarentegen moesten de leerlingen de herberg vóór (ten noorden van) Betanië en aan de (oude) weg (naar Jericho) gelegen, ontruimen en mochten zij daar niet gehuisvest blijven en mochten zij zich ook niet meer vestigen noch zelfs ophouden in de herberg vóór Jeruzalem naar de kant van Bethlehem, waarin Maria, vóór haar reiniging in de tempel, haar intrek genomen had (nl. Qatamin, zie fasc. 4, nr. 103, voetnoot 221). Ik zag de overheden hun vanuit de tempel die plaatsen aanwijzen. De afgevaardigden kwamen aanstonds met de boodschap daarvan tot de Gemeente en enige scharen begaven er zich zonder uitstel heen.

---

²⁷¹ Een zaal boven de poort van het vrouwenvoorhof. Bedoeld is de oostelijke poort die het vrouwenvoorhof met het voorhof der heidenen verbindt. In Guide, blz. 200 spreekt ook Meistermann van de zaal van het Klein Sanhedrin, dat zijn vergaderplaats had boven de oostelijke poort van het voorhof der vrouwen, (zie fasc. 29, nr. 1827, voetnoot 36 en fasc. 1, nr. 28, voetnoot 60). Die Raad bestond uit zowat 23 leden en zijn bevoegdheid ging over godsdienstzaken van minder belang.

2183.

Dinsdag, 22 mei. –

Petrus, Joannes en andere apostelen zijn heden tot de lieden gegaan, die zich op de aangeduide plaatsen vestigen. Op ezels bracht men er al het nodige heen. Naar de nederzetting tussen Betanië en Betfage, waar tekort aan water was, bracht men dit in lederen zakken, maar nu graven zij daar een bron.

Natanael werd naar de (grote) herberg bij Taänat-Siloh gezonden, waar de apostelen onlangs, toen zij van Sikar terugkeerden, genezingen bewerkt hadden (fasc. 33, nr. 2063); hij moest ook de plaats bezoeken, waar Jezus de 10 melaatsen genezen had (fasc. 27, nr. 1471).

Maria is met Magdalena en Marta te Betanië in Lazarus' huis, want Marta's en Magdalena's woningen zijn reeds aan de nieuw-bekeerden overgelaten. (Marta's huis lag in de buurt van het graf, het huis van Maria-Magdalena bevond zich ongeveer 400 m meer noordelijk, het huis van Lazarus nogmaals 400 m meer noordelijk).

Lazarus vertoeft nog met Nikodemus en Jozef van Arimatea in het Cenakel. Lazarus is bezig met over al zijn goed te beschikken ten gunste der Gemeente van Jezus en met de verdeling te regelen. Dankzij het grote vermogen van Lazarus kon de Gemeente haar behoeften te boven komen, zonder in haar ontluiking belemmerd te worden. Wie heeft er meer voor haar gedaan dan Lazarus? Hij was zo rijk en werd nog armer dan een bedelaar, want later werd hij in een gehavende boot op zee gezet en aan de willekeur van de baren prijsgegeven.

Bovendien zag ik ononderbroken het nodige uitdelen en bouwen.

Zieken genezen door de schaduw van Petrus (Hand. 5, 12-16).

2184.

23 mei. –

Heden in de morgen gingen Petrus, Joannes en de overige 7 apostelen (enige dagen geleden waren Mattias, Tomas en Filippus uitgezonden) naar de tempel. Reeds waren vele zieken op de weg vóór de stad, in het dal Josafat, op draagbedden onder tenten gelegd; velen lagen ook om de tempel in het voorhof van de heidenen en tot op de trap van de tempel (nl. van het Hiëron of omringende gebouwen).

Vooraf Petrus zag ik zieken genezen. Wel deden dit ook de anderen, maar zij hielpen toch meer. Petrus genas alleen hen die geloofden en zich met de Gemeente wilden verenigen.

Waar een dubbele rij zieken lag, daar zag ik dat de schaduw van Petrus op de tegenover liggende zieken viel, terwijl hij genezingen deed en dat hij ook hen meteen, door zijn wil, genas (Hand. 5, 15-16). Vele zieken wees hij af.

Hij predikte in de tempel rechts, tegenover het offeraltaar, en daarna ook links wanneer men in de tempel trad, op een verhoog dat men met trappen bereikte, in een zaal ter zijde.

Niemand hinderde hen, want zij hadden het volk op hun hand (Hand. 2, 47; 5, 13).

’s Avonds zag ik de nieuw-bekeerden naar het Cenakel komen. Onder hen was ook een rijke oude Jood uit Betanië, die met Simon de melaatse vermaagschapt was en Ananias heette; zijn vrouw was Safira; hij had ook zonen.

Maria was met Lazarus’ zusters in Betanië, vermoedelijk omdat Lazarus, Nikodemus en Jozef van Arimatea nu in het Cenakel verbleven. Er heerste een grote bedrijvigheid rond het huis van Lazarus te Betanië: men weefde, vervaardigde vlechtwerk en alle benodigdheden.

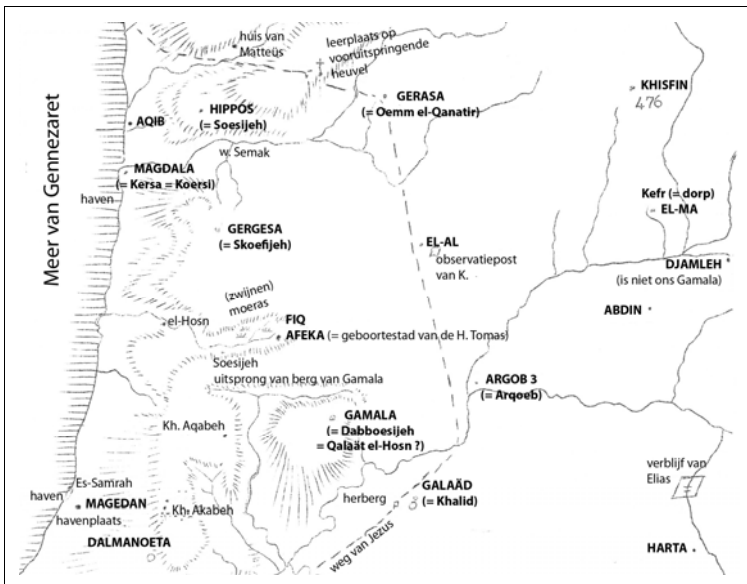

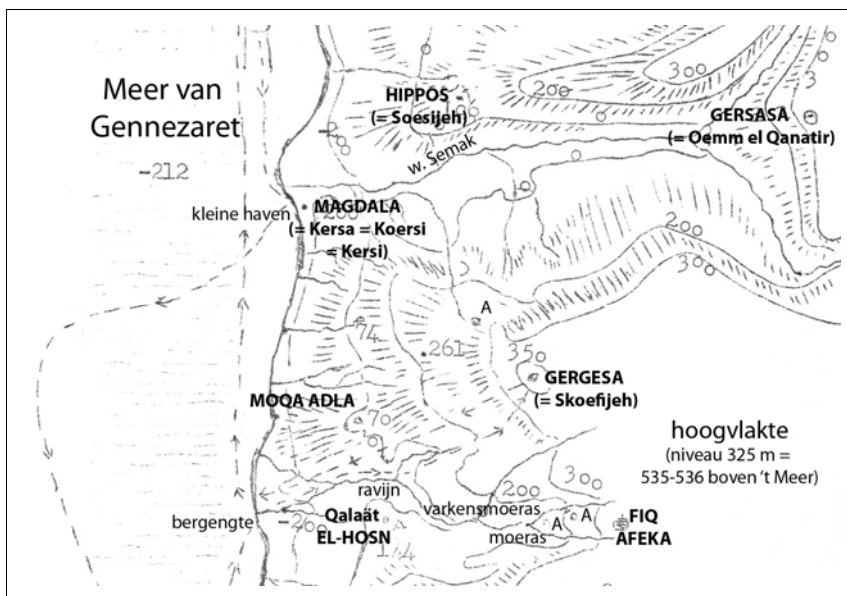
De leerling Quadratus. – Het leven in de christelijke nederzettingen. – Ananias en Safira.

2185.

Ik zag ook Quadratus, die nu nog een knaapje is, maar die later een beroemd leerling werd. (Katarina zal later zijn leven schetsen). Ik zag hem met het ietwat ouder zoontje van Maria van Kleofas uit haar derde huwelijk, nl. met Simeon in het voorhof en in de tuinen van Lazarus' huis rondlopen en spelen met planten en stokjes.

Ik zag dat zijn vader en moeder met een van de armste christenen die hen als dienaar vergezelde, naar huis teruggereisd waren om al hun bezit te verkopen. Zij hadden zich na hun aankomst in Galilea tussen de stad gevestigd, waar Jezus de duivelen in de zwijnen dreef, en Pella waar Judas zich vroeger een tijd opgehouden had. Zij hadden huis en vee en knechten. Zo trokken nog meer anderen naar huis om al hun bezit te verkopen.

Opgewekt door een relikwie van de H. Quadratus, die zich onder haar relikwieën in haar nabijheid bevond, vertelde de zienster over hem nog het volgende:

Quadratus was met mij te Jeruzalem en hij heeft mij alles getoond en verklaard, wat ik dagelijks daar zo al zie.

Ik was met hem bij de vijver Bethesda, in het Cenakel, in de tempel, te Betanië en op de 3 plaatsen waar de nieuw-bekeerden hun nederzetting ondernomen hadden en bouwden.

Daar ik nooit de vrees van mij kan afzetten dat alles wat ik zie illusie zou kunnen zijn, vroeg ik Quadratus of alles wat ik zie werkelijkheid en waarheid of bedrog is, en dan toonde hij mij alles, gelijk ik het altijd zie, en ik zag alles opnieuw, maar nu nog veel duidelijker dan anders, doch juist geheel hetzelfde.

Quadratus droeg een stoel, en om zijn lang wit gewaad een gordel met letters en hij zegde mij: “Zie! als knaap liep ik hier tussen dit alles en tussen deze mensen rond”.

Ik vroeg hem waarom dan bijna niets van dit alles beschreven was?

Hij moet wel een doorgoed mens geweest zijn, want hij antwoordde mij op elke vraag en zei o.m.

“De apostelen hebben toen geen andere of verdere bedoeling gehad dan de harten van de mensen tot het geloof te bewegen. De volgenden schreven slechts de hoofdwonderen op en al de rest van deze gebeurtenissen is over zoveel tongen gegaan, dat het aan hen, die het wel hadden willen beschrijven, zo verschillend en tegenstrijdig verteld werd, dat zij het authentieke van het valse niet meer konden onderscheiden, zich dan maar liever aan zulk geen onderneming waagden en het begraven lieten.”
(cfr. Lk. 1, 1-4). Maar vele dingen waren een geheimenis.

Ik vernam daarbij ook dat Quadratus vele gezichten gehad en voorspellingen gedaan heeft (cfr. Joël, 2, 28-29).

Hij is onder het bestuur van Simeon, bisschop van Jeruzalem, in deze stad ter dood gebracht.

Het visioen waarin hij mij vergezelde, was geen ander dan dat, waarin mij de handelingen der apostelen getoond werden.

2186.

24 mei. –

Heden waren Petrus en de overige apostelen te Betanië. Lazarus, Nikodemus en Jozef van Arimatea kwamen hierheen terug en Maria ging integendeel weer naar het Cenakel.

‘s Avonds kwamen de apostelen naar Jeruzalem, waar, bij het Cenakel, vele zieken waren die allemaal naar genezing verlangden. Petrus stuurde hen naar de tempel, omdat hij alles in het openbaar en in de naam van Jezus wilde doen. Hij bekleedde

zich hierop met zijn priestergewaden en begaf zich met de apostelen naar de tempel, waar hij predikte en vele genezingen bewerkte.

Hij kwam pas laat naar het Cenakel terug en stelde er de genezenen en nieuw-bekeerden aan de H. Maagd voor en zij zegende hen. Hierna hield Petrus nog een toespraak tot de nieuw-bekeerden, die in de voorzaal stonden.

2187.

(25 mei). –

‘s Morgens moesten zij zich verwijderen, terwijl Petrus voor de apostelen, Maria en een vijftiental leerlingen de mis las, waarin hij hun de H. Communie uitdeelde.

Ik ben in de 3 nederzettingen van de nieuw-bekeerden geweest. Zij arbeidden nog aan de oprichting van lichte tentwoningen, die van boven plat waren en uit gevlochten wanden bestonden. De woningen van de vrouwen waren afgezonderd.

In het midden van de hutten staat een groter tent, waarin zij hun gemeenschappelijke voorraden en levensmiddelen onderbrengen en waar tevens een leerling verblijft, die hun de gewenste diensten bewijst.

De 3 volksplantingen bestaan uit lieden van Arimatea, Samaria en uit vreemdelingen die uit het land van de H. Driekoningen afkomstig zijn.

1) De eersten hebben zich gevestigd tussen Betanië en Betfage; zij hebben een bron geboord en het water is hun tegen gesprongen (de nog bestaande Bîr el-Halib tussen de 2 huizengroepen van Betfage? ?).

De leerling die men met de zorg voor hen belast heeft, is later met Taddeüs in Edessa bij koning Abgarus geweest en is daar lang gebleven.

2) Bij de Samaritanen is een reeds oude leerling, met name Aminadab, een verwant van Joanna Chusa.

- 3) Bij de vreemdelingen uit Azië is Eliud, de jeugdige leerling, die met Jezus naar de H. Driekoningen gereisd was en die een landgenoot van hen is.

25 mei; namiddag. –

Ananias bracht in het Cenakel allerlei stoffen, schapen en ezels als gifte en verlangde de doop; zijn vrouw was er echter nog niet.

De Gemeente krijgt hoe langer hoe meer het aanzien van een stad. De Joden werden weer ongerust.

26 mei; Sabbat. –

Ik zag Petrus heden reeds vroeg gedurende een korte tijd in de tempel; daarna werd er gedoopt; zij onderhouden de sabbat niet streng, zodat zij op deze dag zieken genezen en dopen.

2188.

27 mei. –

Heden zag ik de dood van Ananias in het Cenakel (Hand. 5, 1-11).

Een ander man droeg hem de beurs na met de prijs van zijn verkochte akker. De geldstukken waren niet rond.

Hij (Ananias) had met medeweten van zijn vrouw Safira iets van het geld achtergehouden. Als hij nu op het binnenplein vóór het avondmaalshuis, waar Petrus met de apostelen en alle nieuw-bekeerden stond, de beurs aan Petrus' voeten neerlegde, sprak deze hem aan en Ananias viel dood neer. Hij werd door dienaren weggedragen, door zulke halfgeklede gelijk zij, die ik het altaar in de Bethesda-kerk had zien binnenbrengen.

Safira kwam een paar uren nadien en stierf op dezelfde wijze. Geen van beiden was reeds gedoopt en zij werden in hun klederen begraven. Ik was om hun zielen zeer bang, maar zij zijn niet verloren; zij stierven tot voorbeeld en waarschuwing.

Van Barnabas zag ik, naar aanleiding van Ananias, dat hij tot de apostelen de opbrengst van de verkoop van zijn goed bracht. Hij had dit reeds vroeger op Cyprus laten verkopen (Hand. 4, 36-37), maar daar anderen het in vruchtgebruik hadden, had hij eerst nu de prijs ervan kunnen bekomen.

Later zegde de zienster in extatische toestand:

Kijk! daar komt nu toch ook de man, in wiens huis Jezus altijd gewoond heeft; hij laat zich met al de zijnen bij de Gemeente inlijven. De Farizeeën hadden hem er tot nog toe kunnen van afhouden. De man heet Levi (zie fasc. 9, nr. 202 – Verhuizing naar een dorp bij Kafarnaüm – 2 juni 1821)

***

NOTA van Brentano.

Einde mei werden de mededelingen van de zienster over de ontluiking van de Kerk hoe langer hoe kariger. Haar visioenen hierover maakten hoe langer hoe meer plaats voor haar dagelijkse gezichten op het begin van Jezus' openbaar leven. De lezer mag zich hier de opmerkingen herinneren die gemaakt zijn in fasc. 24, nr. 1230 en fasc. 26, na nr. 1447.

De visioenen vanaf nr. 1448 tot hier liepen vanaf 29 juli 1820 tot einde mei 1821.

Met begin juni 1821 vangen de mededelingen aan over het begin van Jezus' openbaar leven en ze gaan tot 13 juli 1823 (nr. 1447).

De korte fragmenten die nog volgen tot nr. 2194 zijn al wat Brentano over de handelingen der apostelen nog heeft kunnen verzamelen.

2 en 9 juni; Sabbatten. –

De keus van de zeven diakens.

2189.

Woensdag 13 juni. –

Ik had heden weer een oogslag op de apostelen. Petrus en de overigen hadden zich na de laatste vervolgingen nogmaals in Judea verspreid om overal te preken (Hand. 5, 17-42; 6, 1). In deze tijd was het dat de weduwen en de armen de (in de H. Schrift vermelde) klachten ingediend hadden over de verdeling van de aalmoezen. Het Cenakel was gesloten geweest en de H. Maagd woonde te Betanië in Marta's huis. Slechts Jakobus de Mindere en enige leerlingen waren te Jeruzalem en bij de Bethesda-kerk gebleven.

Ik zag nu alle apostelen weer te Jeruzalem in het Cenakel, waar zij zich aan Petrus in een plechtige handeling onderwierpen.

(Laten wij hier vaststellen hoe in de visioenen van K. Emmerick Petrus in alles het eerste en laatste woord heeft).

Zij leidden Petrus uit hun kring in het Allerheiligste. Daar hing Joannes hem de feestmantel om; anderen reikten hem de staf over en zetten hem plechtig een soort mijter op en daarna ontvingen zij allen de H. Communie uit zijn hand.

Na deze handeling zag ik dat Petrus in vol ornaat in de voorzaal, waar de apostelen om hem geschaard waren, een grote menigte leerlingen en bekeerlingen toesprak. Hij had ze daar ontboden om een nieuwe regeling ten gevolge van de klachten over de verdeling van de aalmoezen, mee te delen (Hand. 6, 2). Ik hoorde hem o.m. zeggen dat het niet passend was de verkondiging van het woord Gods na te laten omwille van de zorg voor voeding en kleding (Hand. 6, 1-6); dat Lazarus, Nikodemus en Jozef van Arimatea, aangezien zij priester gewijd waren, niet langer, zonder afbreuk te doen aan hun nieuwe roeping en waardigheid, de tijdelijke goederen van de Gemeente konden besturen, zoals zij het tot nog toe gedaan hadden.

Hierna ging hij over tot het punt van de nieuwe regeling der aalmoezen en van het beheer der tijdelijke goederen, en tot de kwestie van de onderstand van weduwen en wezen.

Nu zag ik Stefanus, een schone en slanke jongeling, uit eigen beweging naar voren treden en zich aanbieden.

Anderen volgden zijn voorbeeld en onder dezen herkende ik ook Parmenas die een van de oudsten was (Hand. 6, 5).

Ook Moren waren eronder, die nog zeer jong waren en de H. Geest nog niet ontvangen hadden.

Ik zag hierna dat Petrus hun allen de handen oplegde en hun een stoel aandeed, die dwars van de ene schouder onder de andere arm afdaalde. Ik bemerkte bij deze stooloplegging een uitstorting van licht over hen die de H. Geest nog niet ontvangen hadden.

Saulus. – En Simon de Tovenaar.

Saulus zag ik ook reeds te Jeruzalem druk in de weer (Hand. 7, 58-60). Hij wist onder de Joden een losbarsting van woede uit te lokken. Ik zag hem met een ongelooflijke verbetering en in de overtuiging van zijn goed recht en heilige plicht van de een naar de andere lopen, om hen op te hitsen. Hij kende vele leerlingen, ging recht naar hen toe en redetwistte met hen. Ook poogde hij de nieuwe volksplantingen op alle manieren te verstoren en te vernietigen (cfr. Hand. 8, 3; 9, 1; 22, 3-5; 26, 9-12; Gal. 1, 13-14).

2190.

14 juni = 1 Tammoez; Nieuwe Maan. –

Ik zag dat de schat en de voorraad van de Gemeente aan de 7 diakens overgemaakt werd en dat hun tot verblijf- en stapelplaats het huis van Jozef van Arimatea aangewezen werd, niet ver van het huis van Joannes Markus. Ik zag ook Joannes Markus bij deze verhuizing helpen.

De voorradige goederen werden er op ezels heengebracht; ze bestonden in beurzen met verscheidene soorten van geld:

- in kleine stokjes, schroefvormig gedraaid,
- in plaatjes waarop een stempel geslagen was en die aan kettinkjes samenhangen, ook
- in plaatjes van ovale vorm,

doch hoofdzakelijk in grote pakken van stoffen, deksels, klederen en allerhande vaatwerk, huisraad en de nodige gereedschappen voor de inrichting van een huishouding.

Saulus zag ik nog eens zeer ondernemend en onvermoeid in zijn tegenkanting. Hij hitste de Sadduceeën op, in wie hij geschikte bondgenoten zag. Ik zag hem van de een tot de andere gaan en zij moesten hem de hand reiken tot teken van afspraak voor de uitvoering van het een of ander plan (fasc. 13, nr. 453, voetnoot 208). Hij was vooral verbitterd omdat te Samaria Simon de Tovenaar zich bekeerd had. Doch deze Simon werd weer afvallig (Hand. 8, 13-24).

15 juni. –

Daags na de inbezitneming van het huis van Jozef van Arimatea door de diakens zag ik de apostelen zich in Judea verdelen. Simon van Samaria, de Tovenaar, had reeds zijn geloof verzaakt en was naar Jeruzalem tot Saulus gekomen, wiens woede en verbittering nog gedurig toenam. Simon had alle handelingen van de apostelen gezien en verried ze lafhartig. Saulus verzocht de priesters om brieven en trok als een gevolmachtigde naar verscheidene steden om de christenen daar te vervolgen (Hand. 9, 1).

De apostelen hadden onder elkander de plaats verwisseld, waar zij eerst geweest waren. De eerste maal was ieder naar het gewest van zijn woonplaats getrokken.

Ik herinner me alleen nog dat ditmaal

- Zacheüs naar Kedar,
- Taddeüs naar het vaderland van Bartolomeüs,
- Tomas naar Samaria gingen en dat
- Joannes tot in het gewest van Efeze trok.
- Ook bezocht een apostel bij de Egyptische grens de stad die gesticht was door godvrezende, voor de vervolging uitgeweken Joden ten tijde van de Makkabeeën (cfr. fasc. 28, nr. 1624, voetnoot 839).

Petrus was tussen Joppe en Lydda in een plaats of gewest bij Sarona. (Dit ligt 4 km ten noordoosten van Joppe, het huidige Jaffa). Hij had Silvanus, de leerling uit Sikar, bij zich.

Petrus deed talrijker wonderen dan de overigen (Hand. 9, 32-43; 10, 3). Hij dreef duivelen uit en wekte doden op, ja, ik zag dat een engel vóór hem uittrok om de mensen te verwittigen dat zij boetvaardigheid moesten doen en aan Petrus vragen wat zij persoonlijk in het bijzonder moesten doen. De hoofdman Kornelius hoorde ook reeds van hem, maar bekeerde zich toen nog niet.

Vóór de steniging van Stefanus komen zij allen nog eens te Jeruzalem samen, en wanneer zij zich dan weer zullen verdelen, komt Petrus naar hier terug en dán zal de bekering van Kornelius plaatshebben (Hand. 10, 1-48).

Jakobus de Mindere is in Jeruzalem gebleven, want zij hebben de Bethesda-kerk nog in bezit. Maria en alle vrouwen, zelfs Veronika, waren in Betanië.

16 en 23 juni; Sabbatten. –

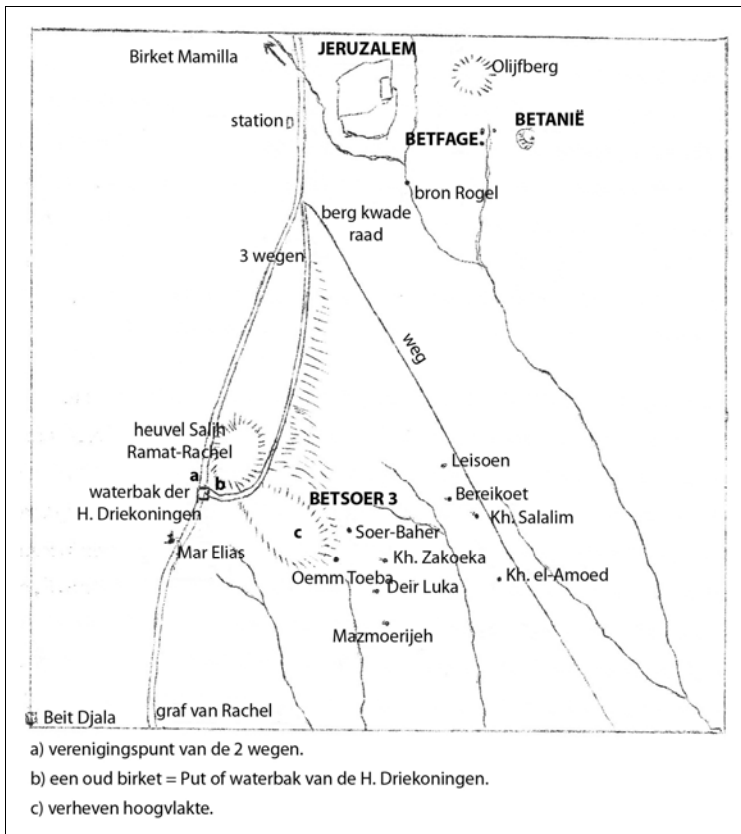
Petrus beslecht onenigheden.

2191.

25 juni. –

Er heerste ontevredenheid wegens de aalmoezen.
De diakens lieten op 3 plaatsen uitdelingen doen;

- vóór het huis van het avondmaal,
- in Betanië en
- op de herbergplaats naar de kant van Bethlehem (bij Betsoer 3), waar de H. Driekoningen op hun tocht naar Bethlehem hun laatste rusthalte gehouden hadden.

Hier waren zich vreemdelingen uit de Gemeente komen vestigen.

Hier was het dat de klachten en onenigheden oprezen, waartoe beschimmeld brood of meel, naar ik meen, de aanleiding was. Maar die mensen hadden toch geen volkomen gelijk in de zaak. Daarom ook zonden de diakens een bode tot Petrus.

Somtijds deelde men wel fijne, kleine broodjes uit, maar toch dikwijlder grote, dunne, die onder de asse gebakken waren; verder honigraten, stoffen voor klederen en ook huisraad, enz.

30 juni; Sabbat. –

Geen mededelingen.

1 juli. –

Ik zag Petrus van Saron, uit het gewest Joppe, met nog een apostel, ik meen Andreas, die in de laatste tijd daar bij hem was, naar Jeruzalem terugkomen.

Ook Tomas, die in Samaria was, is met een gezelschap, Filippus meen ik, en met nog verscheidene anderen van daar teruggekeerd; zij kwamen om onenigheden te beslechten. Ook naar dezen hadden Stefanus en de andere diakens boden gestuurd.

2192.

Bij Betsoer, aan de baan naar Bethlehem, waar de H. Driekoningen het laatst gerust hebben, bestond een nederzetting van nieuw-bekeerden, meest heidense vrouwen. (Over dit Betsoer 3, thans Soer Baher, 5 km ten zuiden van Jeruzalem, vindt men straks iets, nl. na nr. 2194).

Saulus, die overal het zaad van de tweedracht uitstrooide, had bij hen misnoegdheid over de aalmoezen bemerkt en hij had hen opgewonden. Zij hadden de diakens bij de voormalige armendiensten en bij Nikodemus aangeklaagd, en daar dezen hen in

het ongelijk stelden, hadden zij zich door bemiddeling van Saulus tot Gamaliël en de raad van de Joodse priesters gewend. Zij beweerden bedrogen en achteruit gesteld te zijn en verzochten om tussenkomst en bescherming.

Hierop zag ik Stefanus gedagvaard worden en vóór de priesters in de tempel verschijnen. Hij werd in een voorhof, zonder enige bijstand of verdediging, door vele Farizeeën en woedende Joden beschuldigd en in verhoor genomen. Hij was geheel alleen, maar wist met doorslaande argumenten en zeer welsprekend zijn goed recht te verdedigen en aan te tonen. Ook werd hij daarna weer op vrije voeten gesteld.

Ik zag Petrus en verscheidene andere apostelen in het Cenakel aankomen. De ontevredenen werden daar ontboden en de zaak beslecht. Velen werden van de Gemeente afgescheiden en naar andere woningen gezonden. Petrus deed uitspraak in dit geschil, want onlangs bij de keus der diakens hadden de apostelen in een plechtige handeling Petrus' oppergezag erkend en er zich aan onderworpen (nr. 2189). In die plechtigheid had ik gezien dat zij hem uit hun midden in de zaal leidden, dat Joannes hem de mantel omhing, dat zij hem de staf in de hand gaven, de mijter plechtig opzetten en allemaal de H. Communie uit zijn hand ontvingen.

4 juli. –

Ik zag alle apostelen, uitgenomen Jakobus de Mindere, zich weer verspreiden. Petrus was met Andreas over Samaria weer naar Sarona bij Joppe getrokken; allen waren gestuurd naar plaatsen op de grenzen en naar Samaria, waar de Joden (geen macht of gezag hadden en) niets tegen hen konden uitrichten.

Alleen in één gewest zag ik hen nooit en dit zal wel een gans heidens gewest geweest zijn. Wel kwamen de bewoners van daar veel naar Jeruzalem, doch alleen uit ijdele nieuwsgierigheid.

De christenen worden vervolgd²⁷².

2193.

16 juli. –

Wat de zienster op 16 juli meedeelde, verhaalde zij in extatische toestand.

Ik zie, zei ze, een opschudding in Jeruzalem. Stefanus heeft in een zaal vóór de tempel (waarschijnlijk vestibule) zeer stoutmoedig gesproken en zij hebben hem gevangen gezet, maar hij zit niet in een kerker, doch in een kamer bij de tempelgebouwen.

Die boze kerel van Samaria, Simon de Tovenaar, die afvallig geworden is, verblijft in de stad en hitst met Saulus alles tegen de christenen op (Hand. 9, 1). Dezen verkeren in grote angst en hebben de apostelen, waarvan velen ver verwijderd zijn, laten roepen.

---

²⁷² De christenen worden vervolgd.

Onze aandachtige lezers-Bijbelkenners zullen opgemerkt hebben dat in de Handelingen der Apostelen de volgorde van de feiten toch anders wordt voorgesteld dan hier in de nrs. 2190-2194.

En inderdaad, volgens Handelingen wordt Sint-Stefanus reeds vermoord in Hoofdstuk 7. Dan wordt in Hoofdstuk 8 het gewelddadig optreden van Saulus vermeld, zodat de christenen uit Jeruzalem wegtrokken, behalve de Apostelen.

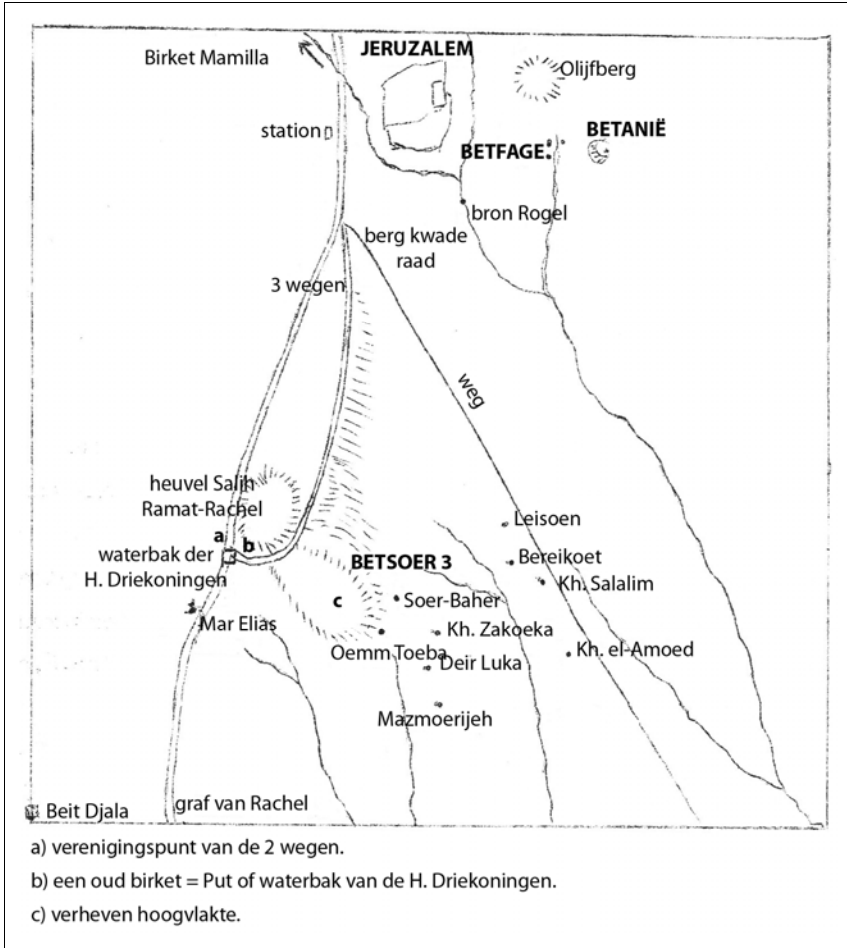
Deze laatste woorden betekenen dat de Apostelen nog niet definitief uit elkander gingen en willen natuurlijk niet zeggen dat zij daar zaten niets te doen.

Ook de Apostelen gingen wel eens even weg uit Jeruzalem, zo b.v. Petrus en Johannes in Hand. 8, 14. De diaken Filippus trok al eerder naar Samaria en bekeerde er Simon de Tovenaar.

De vraag is vooreerst of het voor Brentano wel mogelijk was die losse mededelingen (dus geen doorlopend verhaal) in de juiste volgorde te rangschikken (zie nota van Brentano, na nr. 2188).

Anderzijds zijn er volgens Tillemont (Mém. I, 654) wel aanduidingen dat ook in sommige hoofdstukken van Handelingen de feiten niet strikt historisch op elkander volgen, maar eerder in hun logisch verband.

De Joden verwoesten de huizen van de christenen, ja, ook in de nederzettingen, waarvoor zijzelf hun de plaatsen aangewezen hebben.

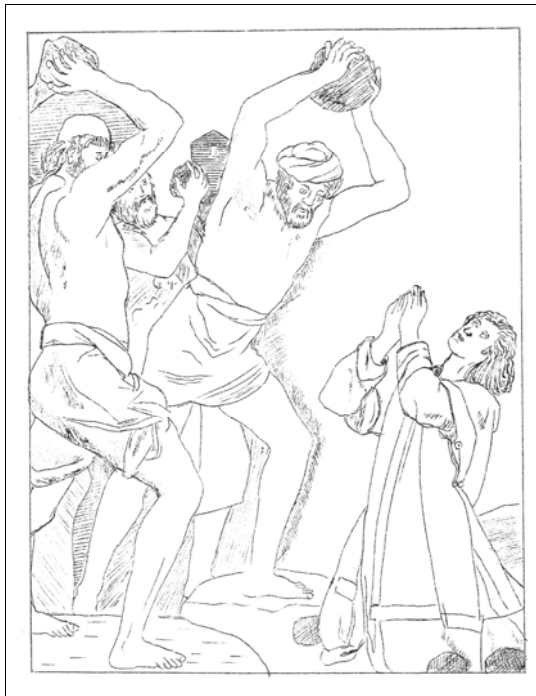
De christenen van de plaats naar de kant van Bethlehem (Betsoer 3), waar de klachten wegens het beschimmelde brood ontstaan waren, trokken naar Salem, waar Joannes gedoopt heeft; zij bouwden daar hutten en een kapel; zij hebben een priester en het

H. Sacrament in een bus bij zich. Deze kapel is later verwoest geworden, maar toen de apostel Joannes, na Maria's dood bij Efeze, de laatste maal vóór zijn dood, de gelovigen te Jeruzalem bezocht, zag ik dat de gelovigen daar weer een kerk hadden, die geheel geschoeid was op het model van de kapel in het huis van Maria bij Efeze (cfr. nrs. 2197-2198).

Aanleiding tot deze vervolging was geweest het feit dat Petrus op zijn reis van Samaria naar Joppe vele mensen gedoopt had en vooral een man, wiens bekering veel opspraak in Jeruzalem had verwekt.

2194.

Stefanus heeft bij deze gelegenheid zo kloekmoedig zijn man gestaan en het recht van de Gemeente zo krachtig verdedigd, dat men hem gevangen nam.

De gealarmeerde Gemeente liet Petrus en de andere apostelen terugroepen.

21 en 28 juli; Sabbatten. –

4 augustus; Sabbat. –

Ik zag Saulus weer razend in Jeruzalem rondlopen en hoe door het Sanhedrin 2 gezanten tot ieder van de christelijke volksplantingen gezonden werden met een bevel dat de christenen in paniek en grote verlegenheid bracht. Ik zag dat zij deswege boden naar de apostelen stuurden.

Tomas was in Samaria en Petrus bij Joppe. Ik zag dat Stefanus gedagvaard werd om vóór de Joden te verschijnen.

De apostelen kwamen nu weer terug. Slechts weinigen waren te Jeruzalem gebleven. Jakobus de Mindere was daar, maar niet Nikodemus; Jozef van Arimatea was te Betanië.

11 augustus; Sabbat. –

12 augustus = 1 Eloel; Nieuwe Maan. –

Eloel krijgt bij zijn 29 dagen één dag meer, want de mogelijkheid bestond dat 2 maanden na elkaar 30 dagen hadden.

11 september = 1 Tisri; Nieuwe Maan. –

***

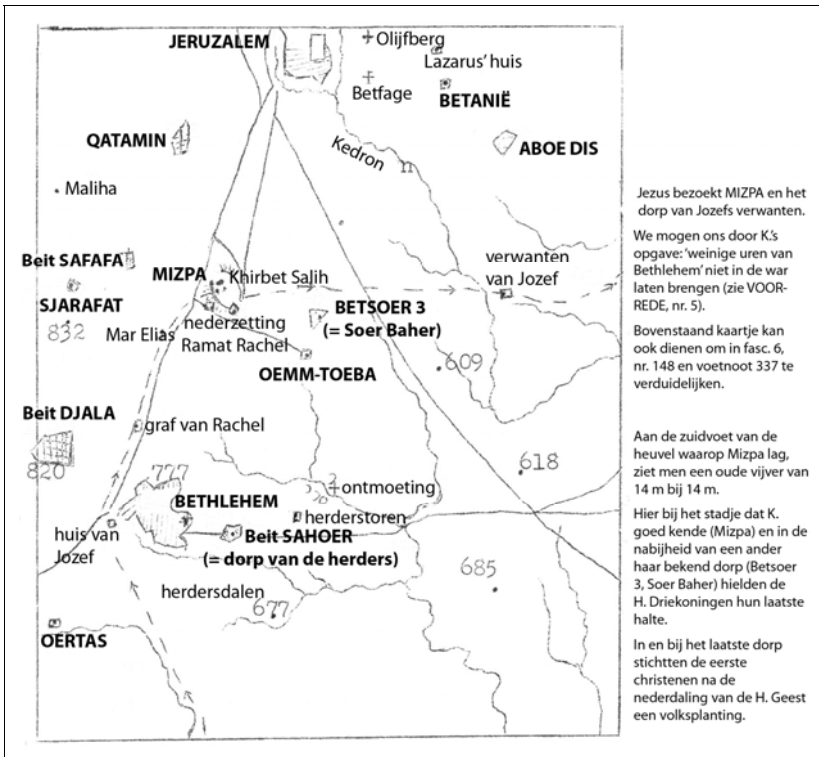
Een woordje over Betsoer 3, het centrum van de derde nederzetting.

De 3 geoorloofde nederzettingen moesten geschieden op plaatsen die eenzaam en van de weg afgelegen waren.

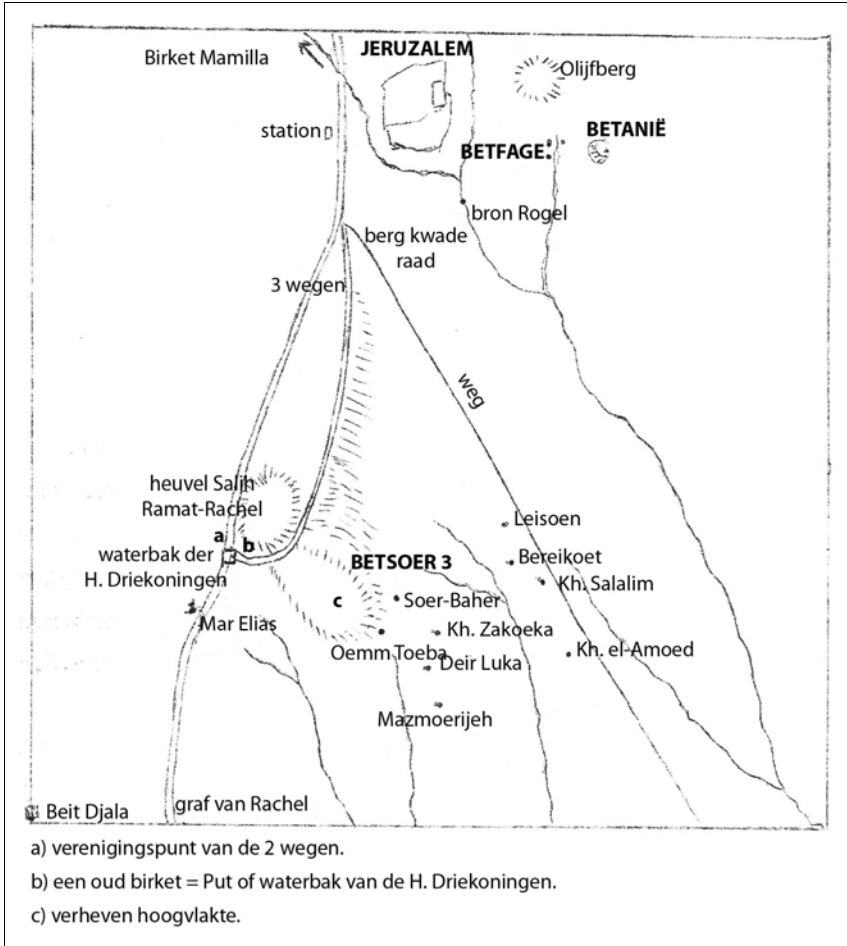
Uit de verschillende gegevens die de zienster ons aan de hand doet

- over de laatste rusthalte der H. Driekoningen, over Mizpa 1,
- over de derde nederzetting der eerste christenen die zij aanduidt in de buurt van de rustplaats der H. Driekoningen en
- hierboven in nr. 2192, uitdrukkelijk Betsoer noemt, kunnen wij de plaats van deze nederzetting nader bepalen.

(Voor die gegevens, zie fasc. 6, nr. 148, voetnoot 337; fasc. 11, nr. 312 en tekst na nr. 349 en fasc. 34, nr. 2191).

Het kaartje hiervoor beziend, merken wij ongeveer halver hoogte een ronde heuvel, links. In fasc. 11, na nr. 349 hebben wij aangetoond dat hier Mizpa 1 gelegen heeft. Aan de zuidvoet van deze heuvel ligt de put of waterbak van de H. Driekoningen (b).

In de buurt van deze put of rustplaats der H. Driekoningen heeft zich een nederzetting van de eerste christenen gevestigd, doch van de grote weg af, de weg nl. die naar Bethlehem leidend hier voorbij loopt. Van deze heuvel oostwaarts gaand treft men in een afgesloten dal en

eenzame plaats het huidige dorp Soer Baher of Bahir aan. Deze lettergreep Soer is het overblijfsel van de oude naam Betsoer, want het eerste lid 'BET' is in de meeste oude namen weggevallen.

Één km ten zuidwesten van Soer Baher ligt Oemm et-Toeba, waar men de voornaamste overblijfselen van, of herinneringen aan de oude nederzetting vindt.

De 2 plaatsen met nog meerdere dorpen in de omgeving vormden om zo te zeggen één verspreid geheel, een uur ten zuiden van Jeruzalem en voor deze stad verborgen achter de berg van de kwade raad.

Heel deze plaats is een brandpunt geweest van vurig christelijk leven en heeft zich meerdere eeuwen gehandhaafd, aangezien de H. Cyrillus van Jeruzalem er nog over spreekt.

***

Omdat het geval waarlijk interessant en leerrijk is, willen wij die omgeving even nader bekijken aan de hand van een beschrijving van een palestinoloog van eerste rang, nl. V. Guérin en willen wij zijn beschrijving met een kaartje ophelderen.

“Ik ga, zegt hij, van Jeruzalem uit, de weg op naar Bethlehem. Gekomen op een kleine afstand van Mar Elias – en aan het einde van de heuvel Salih, thans door de Israëliërs Ramat-Rachel geheten, naar haar naburig graf; op deze heuvel lag Mizpa 1 – sla ik links af naar het oosten.

Bij het verenigingspunt van de 2 wegen (a) bemerk ik een oud birket van 14 m bij 14 m (b = Put der 3 koningen). Ik ga (aan de voet van de Salih of Ramat-Rachel) in de richting oostzuidoosten, dan over een verheven hoogvlakte (c), waarop men een ver uitzicht geniet ...

Ik kom te Soer Baher, dat op de zuidoosthelling van een heuvel ligt. Meerdere huizen van het dorp zijn gebouwd met steenblokken van oude constructies en enige daarvan zijn bossageblokken (met verheven middenvlak). Een zeer steile daling naar het zuiden brengt mij in een schone en tamelijk ruime vallei (500 m ten zuiden van Soer Baher.

Daar bemerkt men ruines die de naam Oemm Toeba dragen. Daar lag oudtijds een dorp, waarvan nog enige grondmuren van huizen, souterrains, citernes en rotsgraven overblijven. In één van die graven ziet men nog de ronde, schijfvormige sluitsteen.

De naam Oemm Toeba betekent ‘moeder van de zaligheid’, ‘zalige moeder’, ook ‘plaats van zaligheid’. Volgens een traditie komt de naam voort van het feit dat de H. Maria van Kleofas (niet van Onze-Lieve-Vrouw) in een van die grotten zou begraven zijn.

Haar graf bestaat binnen uit 3 kamers.

- De middelste is verlicht door een luchtgat en bevat een citerne; ze zou Maria van Kleofas tot woonhuis gediend hebben.
- De verste is een oude kapel, die wellicht teruggaat tot de allereerste tijd van het christendom; het was Maria van Kleofas’ bidplaats. Vier kolommen ondersteunden het gewelf, maar sedert een tijd is dit gedeeltelijk ingestort, daar de Arabieren al sedert een eeuw een kolom gebroken hebben.
- De derde kamer bevatte het eigenlijke graf, dat als een kist in de bodem uitgehouwen was en nu onder puin begraven ligt.

Zo onderzochten, interpreteerden en beschreven onderzoekers de plaats.

Mirjam et-Toebanijeh, Maria de gelukzalige, vanwaar de naam Oemm et-Toeba, door de vallei en het Kirbet gedragen, is de Arabische naam van de ons goed en sinds lang bekende Maria van Kleofas.

Boven en rondom de grot bouwde Sint-Marinus, naar het getuigenis van de H. Cyrillus, naderhand een klooster in een dorp met name Metopa (= Oemm Toeba) heet.

Naast de grot ligt op de grond een doopvont, in de vorm van een Grieks kruis; vandaar dat de inlanders de grotkapel ook Kniset el-Mamoedijeh noemen, d.i. ‘kerk van het doopsel’. De kloosterkerk van Sint-Marinus zal tevens parochiekerk geweest zijn, zoals dit nog in het Oosten veel voorkomt (cfr. Guérin, Judée, III, 83-85).

Guérin zegt nog verder: “Vijfhonderd meter ten oosten van Toeba, op de hoogte ten oosten van de vallei Toeba en ten westen van een andere vallei die er parallel mee loopt, ligt Khirbet Zakoeka met citernes. De plaats vormt met Soer Baher en met Oemm Toeba als het ware één geheel.

Zeshonderd meter ten zuiden van Zakoeka ligt nog Khirbet Deir Luka, (klooster van abt Lukas, door de H. Cyrillus vermeld), met regenbakken en grotten en met de ruïne van een aanzienlijk gebouw.” (Jud. III, 85).

Nogmaals 400 m meer zuidelijk ligt Mazmoerijeh. Op de hoogte ten oosten van de tweede genoemde vallei en ten oosten van Deir Luka ligt Deir Aboe el-Amoed, ook met meerdere oude citernes (Jud. III, 102).

De naam Deir wijst op, en betekent 'klooster'.

Uit hetgeen reeds gezegd is en uit de plaatsen die nog te noemen zouden zijn, blijkt dat dit district een haard is geweest van vurig christelijk leven. De plaats ligt verborgen, in de buurt van Jeruzalem, buiten de verkeerswegen en Betsoer 3 is er nog te vinden, kortom ze beantwoordt aan alle gegevens die K. ons over de derde nederzetting meedeelt.

Dat het genoemde en beschreven graf werkelijk het graf van Maria van Kleofas is geweest of niet, doch van een ander persoon, dit doet niets ter zake.

***

Bemerking.

Hier eindigt eigenlijk de heilsgeschiedenis volgens de visioenen van A. K. Emmerick; ze bestaat uit 3 werken, die steeds opnieuw afzonderlijk werden uitgegeven:

- het leven der H. Maagd,
- het grote leven van Christus en
- zijn Bitter Lijden.

Het Leven is nog aangevuld door een levensschets van de apostelen en van een aantal leerlingen en H. Vrouwen uit de tijd van Christus en van de apostelen.

Wij hebben deze 3 werken als één geheel beschouwd en uitgegeven.

Daar wij dan ook de chronologische volgorde in acht wilden nemen, moesten wij uit het Leven der H. Maagd het slothoofdstuk naar hier brengen, nl. haar laatste jaren en dood.

Eindelijk zullen wij daarna nog als een soort toevoegsel de vermelde levensschetsen geven en daarmee het werk besluiten. Verschillende van die schetsen zijn heel schoon en interessant.

Ze brengen mij op dit ogenblik een passage in herinnering uit het vierdelig werk van Kan. Jacques Leclercq: 'Proeve van een christelijke Moraal'. Waar hij namelijk spreekt over het belang van de heiligenverering, beveelt hij in de eerste plaats met nadruk de verering aan van die heiligen die behoord hebben tot de kring van Jezus' volgelingen, die met Hem hebben omgegaan, Hem gezien, gehoord, gekend, gevoeld en aangeraakt hebben, omdat de kennis en verering van die heiligen, apostelen, leerlingen, vrouwen ons in onmiddellijk contact brengen met de bronnen van ons geloof, de openbaring, de christelijke godsdienst.

Die passage kan ik helaas! niet letterlijk teruggeven; ik geef ze weer naar de zin.

Hier bewijst K.E. ons nogmaals een kostbare dienst.